

RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE **STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN**

UITSPRAKEN WERKJAAR 2016

STUDIEBETWISTINGEN DEEL 6

Inhoud

[Zitting van 24 augustus 2016](#)

rolnummer 2016/216

rolnummer 2016/220

rolnummer 2016/222

[Zitting van 26 augustus 2016](#)

rolnummer 2016/206

rolnummer 2016/217

rolnummer 2016/219

rolnummer 2016/225

[Zitting van 29 augustus 2016](#)

rolnummer 2016/179

rolnummer 2016/202

rolnummer 2016/207

rolnummer 2016/209

rolnummer 2016/237

[Zitting van 2 september 2016](#)

rolnummer 2016/208

rolnummer 2016/218

rolnummer 2016/221

rolnummer 2016/226

[Zitting van 5 september 2016](#)

rolnummer 2016/210

rolnummer 2016/211

rolnummer 2016/212

Zitting van 24 augustus 2016

Arrest nr. 3.028 van 24 augustus 2016 in de zaak 2016/216

In zake: ██████████

Tegen: ██████████

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 22 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 6 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘████████!’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 12 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 24 augustus 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en mevrouw ██████████, die verschijnt voor de verzoekende partij, en de heer ██████████, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Master in de architectuur”.

Voor het opleidingsonderdeel “████████!” krijgt verzoekende partij een examencijfer van 6/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 27 juni 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 12 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie merkt vooreerst op dat ze bij de betrokken docent toelichting bij de quotatie heeft opgevraagd. Daaruit blijkt dat van de vier leerresultaten er één met min en drie met dubbel min worden beoordeeld. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de motivatie wijst op problemen in zowel het ontwerpproces (ontwikkelen van ontwerpvrage, beperkte omvang van het gepresteerde werk, heel beperkt experimenteren, ...) als in het eindresultaat (inhoudelijke leegheid van het project, problemen op structureel, beeldend en inhoudelijk vlak, ...).

Vervolgens gaat de beroepsinstantie in op de verschillende elementen uit het intern beroepsschrift. Waar de studente stelt dat ze alle competenties verbonden aan het opleidingsonderdeel heeft verworven, merkt de interne beroepsinstantie op dat ze zich niet in de plaats kan stellen van de examinerator, zodat ze geen uitspraak kan doen over de inhoudelijke appreciatie en beoordeling door de examinerator. De beroepsinstantie benadrukt dat de evaluatiefiche een algemene evaluatie geeft in plussen en minnen, met name één maal min en drie maal dubbel min en dat deze motivatie in overeenstemming is met het cijfer (6/20) dat de studente heeft gekregen.

Verder stelt de interne beroepsinstantie dat aanwezigheid en actieve deelname basisvoorwaarden zijn om tot een beoordeling te kunnen komen en dat deze op zich niet leiden tot een geslaagde score. Waar de studente opmerkt dat ze steeds de gegeven feedback heeft opgevolgd, wijst de interne beroepsinstantie erop dat de formulering van de leerdoelen voor dit opleidingsonderdeel al wijzen op de verwachte autonome werking en zoektocht van de student. Ze benadrukt dat de opmerkingen in de atelierbegeleiding tot doel hebben de studenten te stimuleren in een zelfstandige onderzoekende houding, aan het vermogen om vanuit specifieke denkprocessen een ontwerp te genereren. De opmerkingen willen ook appelleren aan het zelfstandig, onderzoekend en kritisch denk- en ontwerpvermogen, wat kadert in de algemene doelstellingen van een masteropleiding. De interne beroepsinstantie merkt op dat verschillende van de commentaren op de evaluatiefiche wijzen op het tekort aan zelfstandig, kritisch werk.

Ze benadrukt ook dat het louter voldoen aan basisvoorwaarden (het A5-bundel en het digitale dossier staan aangevinkt als ingediend) op zichzelf niet leidt tot een geslaagde score.

De interne beroepsinstantie stelt dat de opdrachtelijke titel, doel en inhoud, werking, evaluatie en leerresultaten vermeldt, zodat de studente geïnformeerd was over de opdracht. Uit de toelichting van de docent blijkt verder ook dat de oefening niet één keer is meegegeven, maar zeker in de loop van de eerste periode systematisch is uitgediept en becommentarieerd. Volgens hem ligt het feit dat de studente de oefening niet begreep, zoals zij aangaf in haar intern beroepsschrift, niet aan het feit dat ze de eerste sessie niet kon volgen.

Daarnaast stelt de interne beroepsinstantie, waar de studente wijst op de financiële gevolgen van het niet slagen voor dit opleidingsonderdeel, dat de beoordeling van een opleidingsonderdeel niet kan worden gemotiveerd op basis van de eventuele gevolgen van het slagen of niet slagen voor een opleidingsonderdeel. Ze benadrukt dat ze enkel beoordeelt of een cijfer afdoende is gemotiveerd en op een correcte wijze is tot stand gekomen, waarbij zij zich niet kan laten leiden door elementen extern aan het opleidingsonderdeel.

Ten slotte stipt de interne beroepsinstantie aan dat de loutere bewering dat de begeleidende docenten vooringenomen waren, niet volstaat om die vooringenomenheid aan te tonen of aannemelijk te maken. De studente brengt geen concrete gegevens aan om deze bewering te staven. De interne beroepsinstantie verwijst naar art. 61 van het OER, dat de rol van de examinerator en van externen bij een atelierevaluatie regelt. Ze benadrukt dat de evaluatiefiche het cijfer en de motivatie van [H.V.] en [B.J.] (de docenten verbonden aan deze oefening en verantwoordelijk voor de evaluatie) bevat en dat externen louter adviserend optreden bij de evaluatie. De interne beroepsinstantie wijst er nog op dat een student recht heeft op inzage in alle officiële examendocumenten (bij een schriftelijk examen de examenkopij, eventuele beoordelingsschema's, evaluatiefiches, ...), maar niet op de persoonlijke notities van de examinerator of beoordelaar.

De beslissing op intern beroep werd bij schrijven van 12 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing van 22 juni 2016 waarbij een score van 6 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]!’ (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 12 juli 2016 (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 104 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, een nieuwe beslissing te nemen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op de schending van het redelijkheidsbeginsel, gecombineerd met het motiveringsbeginsel, en het onpartijdigheidsbeginsel, alsook op een gebrekkige begeleiding en de schending van de rechten van verdediging.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij verwijst vooreerst naar de competenties die worden vermeld in de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel '.....!'. Zij stelt dat zij deze competenties onder meer heeft behaald door een credit te behalen voor de opleidingsonderdelen '.....', '.....', '.....!', '.....' en '.....'. Ze was dan ook zeer verbaasd over het cijfer dat ze voor '.....!' haalde. Verzoekster stipt verder aan dat onderstaande criteria die de basis vormen voor de evaluatie in de opdracht beschreven staan:

- Input en actieve participatie aan de atelierssessies en workshop
- Helderheid en diepgang in het stapsgewijs ontwikkelen en weergeven van een experimenteel en exploratief onderzoekend ontwerp binnen het thematische veld

Hierbij merkt verzoekende partij op dat ze, met uitzondering van de eerste les waarop ze gewettigd afwezig was, steeds in de lessen aanwezig was en actief aan de slag ging met de feedback die gegeven werd. Ze benadrukt dat de ECTS-fiche melding maakt van een procesevaluatie waarbij de evaluatie niet louter het scoren van het eindproduct inhoudt. Bovendien was volgens haar de feedback die gegeven werd tijdens het proces niet consequent, noch ondersteunend, waardoor zij in haar proces werd belemmerd. Daarnaast stipt verzoekende partij aan dat de denkpijpen die ze elke week tijdens het feedbackmoment voorlegde zeer uiteenlopende commentaren kregen. Ze is van mening dat ze steeds aan de slag ging met de gegeven feedback, maar dat ze geen houvast had waardoor ze niet kon aftoetsen of ze wel voldeed aan de criteria waaraan haar concept moest voldoen. Volgens haar blijkt uit haar logboek dat ze steeds experimenteel en onderzoekend te werk is gegaan. Dat ze een zelfstandige onderzoekshouding kan aannemen blijkt volgens haar ook uit haar eerder behaalde credits voor andere opleidingsonderdelen. Ze betwijfelt ook of er een objectieve evaluatie heeft plaatsgevonden.

Wat de gedragsindicatoren betreft, stelt verzoekende partij dat ze elke week nieuwe voorstellen genereert ('experimenteer'), dat ze steeds haar gedachten in een ontwerp heeft omgezet ('conceptualiseer'), dat ze de verschillende gedachten en concepten heeft omgezet in beelden, een presentatie en een beeldverslag ('implementeer') en dat haar werk elke week werd afgetoetst bij de docenten en medestudenten ('communicatie'). Verzoekster stelt dan ook vast dat ze aan bovenstaande competentie-, evaluatie- en gedragscriteria alsook aan de vormvereisten heeft voldaan, de gegeven feedback heeft opgevolgd en de vereiste documenten heeft ingediend.

Daarnaast stelt verzoekende partij de objectiviteit van het atelierteam in vraag. Ze wil ook de commentaren van de bijzittende juryleden vernemen, dewelke niet ter inzage waren op het inzagemoment van 24 juni en haar ook niet getoond werden tijdens de interne beroepsprocedure.

Vervolgens stipt verzoekende partij aan dat er geen uitgebreide opdrachtbeschrijving voorhanden is, wat het als student tijdens het proces onduidelijk maakt aan welke criteria moet worden voldaan, zeker indien de gegeven feedback niet eenvormig was.

Verzoekende partij merkt ook op dat dit voor haar een financiële domper is. Ze vraagt aan de Raad om een antwoord te formuleren op haar vraag of er een objectief oordeel tijdens het proces en de jury werd geveld en of er bij aanvang en tijdens het proces over voldoende informatie kon worden beschikt die de opdracht duidelijk maakte. Ten slotte haalt verzoekende partij nog aan dat ze bij samenkomst van de interne beroepsinstantie geen inzage heeft gekregen in haar dossier, waardoor ze niet over de argumenten van de docenten en eventueel andere informatie beschikte voor haar verhoor.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat het huidig bezwaarschrift in de eerste plaats een herhaling is van het intern beroep tegen de examenbetwisting en slechts zeer summier ingaat op de aangevochten beslissing van de beroepsinstantie. Waar verzoekende partij stelt dat zij alle competenties verbonden aan dit opleidingsonderdeel heeft verworven, werpt verwerende partij op dat zij hier niet ingaat op de argumentatie van de interne beroepsinstantie. Ze stelt dat het element dat verzoekende partij aanhaalde dat zij de competenties verbonden aan '.....!' heeft behaald in eerdere opleidingsonderdelen niet voorgelegd is in de interne beroepsprocedure. Volledigheidshalve gaat ze er wel op in. Verwerende partij stipt aan dat de competenties van '.....!' niet voorkomen onder de doelstellingen van de opleidingsonderdelen '.....' en '.....'. Daarnaast blijkt er ook geen overlapping in de doelstellingen te zijn tussen '.....!' en '.....!', noch tussen '.....!' en '.....'. Er komen wel twee competenties voor in '.....!' en in '.....' (dat opgenomen is in de lijst van verzoekende partij als '.....'). Verwerende partij stelt vast dat, in tegenstelling tot wat verzoekende partij beweert, de doelstellingen van '.....!' niet allemaal eerder voorkwamen in haar programma. Ze benadrukt dat een studieprogramma is opgebouwd uit opleidingsonderdelen en dat elk opleidingsonderdeel bijdraagt tot de verwerving van de generieke doelstellingen van het masterprogramma en tot de verwerving van de

opleidingsspecifieke competenties. Volgens haar is het daarbij evident dat deze opleidingsspecifieke competenties kunnen terugkeren in andere samenstellingen, in andere contexten (praktijkvak of theorievak). Zo ligt bijvoorbeeld in ‘[REDACTED]’ meer de nadruk op het bouwtechnische, zodat niet zomaar kan worden afgeleid dat voor de student in de context van een veel omvangrijker opleidingsonderdeel deze competentie ook als verworven dient te gelden. Verwerende partij meent dat uit de evaluatie en de motivatie van het cijfer blijkt dat de competenties niet werden verworven.

Vervolgens stelt verwerende partij vast dat verzoekster niet ingaat op de argumentatie van de interne beroepsinstantie aangaande haar argument dat ze steeds deelnam aan de atelierbegeleidingen, steeds de gegeven feedback heeft opgevolgd en alle vereiste documenten heeft ingediend. Verwerende partij stipt aan dat deelname aan de lesactiviteiten niet automatisch moet leiden tot een geslaagd cijfer. Daarnaast brengt verzoekende partij volgens haar geen concrete elementen aan die de uitspraak *‘Bovendien was de feedback die gegeven werd tijdens het proces niet consequent noch ondersteunend, waardoor ik in mijn proces werd belemmerd.’* ondersteunen. Ze merkt op dat de motivatie en de aanvullende commentaar van de begeleidende docent integendeel wijzen op het moeizame ontwerpproces van de student.

Waar verzoekende partij aanhaalt dat er geen opdrachtfiche voor deze opdracht was en dat zij, doordat zij de eerste week door ziekte heeft gemist, niet wist wat haar te doen stond, werpt verwerende partij op dat verzoekende partij opnieuw het bestaan van de leerfiche (zie bijlage 3) ontkent, noch gaat zij in op het verloop van de oefening zoals geschetst in de interne beroepsbeslissing.

Daarnaast stipt verwerende partij aan dat het constante rechtspraak van de Raad is dat de mogelijke financiële consequenties van een beoordeling op zich geen voldoende reden vormen om een examenbeoordeling van ongunstig naar gunstig om te zetten. Ook stelt verwerende partij vast dat verzoekende partij opnieuw de objectiviteit van de beoordeling in vraag stelt, maar volgens haar brengt verzoekende partij geen enkel feitelijk element aan dat dit ondersteunt.

Ten slotte wil verwerende partij nog opmerken dat het persoonlijk gesprek geenszins het karakter had van een “verhoor”. Ze benadrukt dat in de interne beroepsprocedure elke student die dat wenst door de interne beroepsinstantie wordt gehoord en dat de bedoeling van het

gesprek is dat de student de redenen van zijn beroep mondeling kan toelichten en verduidelijken. Het dossier bestaat uit alle elementen die ook voor de student toegankelijk zijn. Ook wordt, net zoals aan de student, aan de betrokken docent toelichting gevraagd over het verloop van het opleidingsonderdeel en de werking van de student daarbinnen. Volgens verwerende partij blijkt overigens uit het verslag door verzoekende partij van het feedbackgesprek van 24 juni 2016 dat de evaluatie en de motivatie ervan met haar werden besproken, en dit voorafgaand aan het gesprek dat plaatsvond in het kader van de interne beroepsprocedure. Ze is bovendien van oordeel dat verzoekende partij op basis van de concrete beslissing van de beroepsinstantie en de daarin aangehaalde argumentatie in elk geval voldoende de redenen van de genomen beslissing kent, zodat dit op zich geen reden kan zijn om de beroepsbeslissing te vernietigen.

In haar *wederantwoordnota* herneemt verzoekende partij de antwoordnota van verwerende partij volledig en voorziet zij deze van bijkomende commentaar. Deze commentaar is enkel vermeld bij punt 2 uit de antwoordnota ‘Intern beroep’ en niet bij punt 1 ‘Situering’, noch bij punt 3 ‘Huidig bezwaarschrift’. Verzoekende partij gaat vooreerst in op de motivatie zoals deze in de evaluatiefiche is opgenomen. Ze stelt dat, wanneer ze haar idee op een volgend overlegmoment voorlegde, dit als oninteressant werd bestempeld, waarna ze verder ging met iets dat wel interessanter bleek. Ze stipt aan dat ze ook verschillende denkpijsten heeft onderzocht omdat dit aangeraden werd door de docenten. Volgens haar heeft ze bij elk voorlegmoment haar idee voorgelegd. Dit gebeurde niet altijd met de meest afgewerkte maquettes, maar wel duidelijk genoeg om haar idee weer te geven. Verzoekende partij geeft toe dat de lege doos haar concept was, maar ze stelt dat iets dergelijk wel degelijk bouwbaar is.

Vervolgens gaat verzoekster in op de motivering van de interne beroepsinstantie. Ze stelt dat verschillende competenties van dit opleidingsonderdeel ook in andere opleidingsonderdelen waarvoor zij wel geslaagd was voorkomen. Volgens haar berust het niet slagen voor dit opleidingsonderdeel op verschillende andere zaken die losstaan van de te behalen competenties. Ze merkt hierbij op dat de leerfiche pas op 20 mei per mail werd bezorgd, terwijl de jury op 25 mei plaatsvond, dat uit de inleidende PowerPointpresentatie en uit de kalender noch de inhoud van de opdracht, noch de verwachtingen blijken en dat ze de opdracht naar eigen believen invulde, omdat ze ervan uitging dat deze ‘vaagheid’ een deel uitmaakte van de opdracht.

Daarnaast benadrukt ze dat ze de feedback van de docenten steeds bekeken heeft, maar dat ze ook steeds zelf ideeën naar voor heeft gebracht (m.u.v. Gotto Matta Clarq). Ze stelt dat haar ideeën door de docenten als onvoldoende werden beschreven, waaruit volgens haar een eerder subjectief oordeel blijkt. Ze merkt op dat wanneer ze de denkpistes van de docenten volgde, dit als ‘slaafs’ volgend van de opgegeven feedback werd beschouwd. Volgens haar kan deze manier van ondersteuning in het onderzoeksproces, of eerder het gebrek eraan, er niet voor zorgen dat ze gestimuleerd werd, noch in de groei van het evaluatieproces. Ten slotte stipt verzoekende partij aan dat haar stelling dat de begeleidende docenten vooringenomen waren wordt bijgetreden door de commentaar die tijdens de feedbackmomenten werd gegeven.

Beoordeling

Het bij de Raad ingediende verzoekschrift herneemt in grote mate de bezwaren die verzoekende partij tegen de initiële beslissing heeft aangevoerd voor de interne beroepsinstantie.

Vooreerst merkt de Raad op weliswaar te kunnen begrijpen dat de betwiste beslissing door de verzoekende partij en haar familie – in het bijzonder in het licht van de door de verzoekende partij aangehaalde problematiek inzake onderhoudsbijdragen edm. - als een financiële domper kan worden ervaren. Evenwel mag de Raad hiermee bij het onderzoek of de aangevochten evaluatie stand kan houden geen rekening houden. De Raad onderzoekt daarentegen of de beoordeling in overeenstemming met de toepasselijke regelgeving heeft plaatsgevonden en niet als kennelijk onredelijk kan worden aangemerkt.

Volgens verzoekende partij ontbreekt tevens een uitgebreide opdrachtschrijving. Dit maakt het voor haar tijdens het proces onduidelijk aan welke criteria moet worden voldaan. De Raad stelt vast dat verzoekende partij hierbij slechts herneemt wat zij in haar intern beroepsschrift heeft aangevoerd. Zelfs zo de Raad in het hernemen van het argument zou lezen dat verzoekende partij het niet eens is met de wijze waarop de interne beroepsinstantie haar argument heeft weerlegd, moet hij vaststellen dat voor het opleidingsonderdeel een “leerfiche” voorhanden is, waarin de essentiële facetten van de opdracht zijn toegelicht. Daarnaast stelt de Raad vast dat de interne beroepsinstantie opmerkt, zonder hieromtrent te zijn tegengesproken, dat, hoewel verzoekende partij de eerste week door ziekte mist, verzoekende partij de inleidende presentatie kreeg. De deel oefeningen zijn daarenboven week na week toegelicht en

verzoekende partij had hierbij voortdurend de mogelijkheid om vragen te stellen met het oog op verduidelijking van de opdracht. De Raad stelt vast dat de afwezigheid van verzoekende partij op de eerste sessie niet aan de grondslag ligt van het feit dat zij, zoals zij beweert, de oefening niet begreep. Hoe dan ook maakte verwerende partij volgens de Raad – en zonder hieromtrent te worden tegengesproken door verzoekende partij – duidelijk hierbij niet tekort te hebben geschoten bij het informeren van de verzoekende partij betreffende de opdracht. Hierbij houdt de Raad eveneens rekening met de mate waarin verzoekende partij initiatief heeft genomen om zich toelichting te verschaffen/toelichting te verkrijgen bij de opdracht.

Ook inzake de objectiviteit van de beoordeling van haar werk herneemt verzoekende partij slechts het argument dat zij in haar intern beroepsschrift heeft opgenomen. Verzoekende partij stelt de objectiviteit van het atelierteam in vraag en wenst de commentaren van de bijzittende juryleden te vernemen die genoteerd werden in de evaluatie. Verzoekende partij geeft hierbij aan dat de betrokken evaluatiefiches niet ter inzage waren tijdens het inzagemoment van 24 juni 2016. In zoverre het hernemen van het argument uit het intern beroepsschrift kan worden beschouwd als een middel tegen de wijze waarop de interne beroepsinstantie op dit argument heeft geantwoord, stelt de Raad vast dat, overeenkomstig artikel 61 van het onderwijs- en examenreglement van de verwerende partij, externen voor praktijkgerichte opleidingsonderdelen kunnen worden uitgenodigd om deel te nemen aan de evaluatie, maar louter adviserend optreden in deze. De titularis(sen) is/zijn daarentegen volledig verantwoordelijk voor de toegekende eindbeoordeling.

De interne beroepsinstantie stipt aan dat de evaluatiefiche – met het gemotiveerde cijfer – van de docenten die de betwiste score hebben toegekend inzichtbaar was. Het betreft immers officiële examendocumenten. Hetzelfde geldt niet voor de persoonlijke nota's van de adviserende externen. Deze documenten worden niet opgevraagd door de verwerende partij en behoren niet tot het examendossier. De Raad moet vaststellen dat de interne beroepsinstantie het middel dat verband houdt met de beschikbaarheid van de commentaren van de “bijzittende juryleden” correct heeft beoordeeld.

De Raad treft evenmin elementen in het verzoekschrift aan die het oordeel van de verwerende partij in het kader van de interne beroepsprocedure dat verzoekende partij haar bewering dat de begeleidende docenten niet objectief zijn geweest bij de beoordeling, niet concretiseert, in het gedrang kunnen brengen.

Voor de Raad herneemt verzoekende partij dat zij aan de atelierbegeleidingen heeft deelgenomen, de ontvangen feedback heeft opgevolgd en de vereiste documenten heeft ingediend. Verzoekende partij verduidelijkt niet in welke zin zij het niet eens is met de wijze waarop de interne beroepsinstantie met het gelijkkluidend middel is omgegaan bij de behandeling van haar intern beroep.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie vooreerst wijst op de verplichte minimale aanwezigheid en deelname aan de activiteiten – zoals bepaald in de ECTS-fiche – om te kunnen slagen, doch er wordt benadrukt dat die niet *ipso facto* tot een voldoende score leiden. Daarenboven wijst de interne beroepsinstantie op de motivering van de score. De evaluatiefiche behandelt niet enkel de eindpresentatie, maar ook het ontwerpproces. De Raad stelt hierbij vast dat, niettegenstaande deelname aan het proces en aanwezigheid tijdens de procesactiviteiten, het proces dat verzoekende partij heeft doorgemaakt tekortkomingen vertoont. Bovendien stipt de interne beroepsinstantie aan dat het atelierbegeleidingsproces geen reactieve houding van de student ten opzichte van de ontvangen opmerkingen verwacht. Integendeel willen, zoals de interne beroepsinstantie aangeeft, de opmerkingen in de atelierbegeleiding stimuleren om autonoom met de ontvangen feedback aan de slag te gaan. Dit tekort aan autonome ontplooiing van het werk van verzoekende partij, op basis van de ontvangen begeleiding, met doordachte keuzes, blijkt, volgens de interne beroepsinstantie uit de evaluatiefiches. Tevens stelt de Raad vast dat de interne beroepsinstantie vaststelt dat verzoekende partij inderdaad de materiële vereisten, wat de output betreft, heeft nageleefd. De Raad dient de interne beroepsinstantie – ten aanzien waarvan verzoekende partij ook wat dit betreft geen andere argumenten heeft ontwikkeld dan het herhalen van het argumentarium gebruikt in de interne beroepsprocedure – bij te treden in de conclusie dat de aanwezigheid van deze documenten (de leerfiche heeft het over “vormvereisten en in te dienen documenten”) vanzelfsprekend niet op zichzelf kan leiden tot het slagen voor het opleidingsonderdeel. Wat het hernomen argument van verzoekende partij betreft dat de feedback die haar werd gegeven niet consequent noch ondersteunend was, waardoor zij in haar proces is belemmerd, moet de Raad vaststellen dat verzoekende partij geen elementen aandraagt die deze stelling stofferen en zodoende voor de Raad aannemelijk maken. Dit is vooral relevant in het licht van de beschrijving van de atelierbijeenkomsten en de op masterniveau verwachte autonome leerhouding van een student.

Verzoekende partij voert daarenboven aan dat alle competenties van het opleidingsonderdeel “**.....!**” door haar zijn bereikt. Het betreft de volgende in de ECTS-fiche vermelde doelstellingen:

“ Opleidingsspecifieke competenties:

De student kan een relevant ontwerp genereren vanuit verschillende ruimtelijke niveaus en de dimensie tijd;

De student kan een relevant ontwerp genereren vanuit een conceptueel-programmatische logica;

De student kan een relevant ontwerp genereren vanuit de zorg voor comfortkwaliteit en duurzaamheidsbewustzijn;

De student heeft gevorderde kennis van en inzicht in fundamentele differentiaties in structuur.”.

In het beroep voor de Raad koppelt verzoekende partij deze competenties aan de door haar behaalde credits voor de opleidingsonderdelen “**.....**” (volgens verwerende partij is de correcte benaming voor dit opleidingsonderdeel “**.....**”), “**.....**”, “**.....!**”, “**.....**” en “**.....**”.

De Raad stelt vast dat verzoekende partij hierbij niet ingaat op de wijze waarop de interne beroepsinstantie het middel betreffende het bereikt hebben van de in de ECTS-fiche vermelde competenties, heeft beantwoord. Daarentegen brengt verzoekende partij een nieuwe argumentatie aan, waarbij zij het bereikt hebben van de met het opleidingsonderdeel (waarvan de examenscore wordt betwist) beoogde competenties aan eerder gevolgde opleidingsonderdelen verbindt. Deze elementen waren de verzoekende partij reeds bekend in het kader van de interne beroepsprocedure. Door deze eerst voor de Raad aan te dragen brengt zij nieuwe elementen naar voor in de externe beroepsprocedure. In die mate is het middel bijgevolg niet ontvankelijk.

Voor het overige herneemt verzoekende partij de argumentatie die zij in de interne beroepsprocedure heeft ontwikkeld. In het verzoekschrift bij de Raad gaat verzoekende partij niet in op de beoordeling door de interne beroepsinstantie van deze argumenten. In zoverre het louter hernemen van deze middelen moet worden gelezen als de niet-instemming van verzoekende partij met het antwoord dat de interne beroepsinstantie op de argumentatie van verzoekster heeft gegeven, stelt de Raad vast dat, hoewel verzoekster van oordeel is aan alle voorgeschreven gedragsindicatoren te hebben voldaan, de evaluatiefiche elk van deze gedragsindicatoren scoort (3 keer “dubbel min” en 1 keer “min”) en deze score van dragende

toelichting voorziet. De interne beroepsinstantie stelt vast, zonder dat verzoekende partij hieromtrent argumenten ontwikkelt in haar verzoekschrift voor de Raad, dat sprake is van problemen die het ontwerpproces evenals het eindresultaat betreffen.

De Raad stelt vast dat verzoekende partij eerst in de wederantwoordnota opmerkingen formuleert bij bepaalde in de interne beroepsbeslissing geïntegreerde commentaren bij het niet-bereikt hebben door haar van gedragsindicatoren. Aangezien verzoekende partij hierbij geen elementen aanbrengt waar zij, bij het instellen van haar beroep voor de Raad geen kennis van had, en niet antwoordt op het standpunt dat verwerende partij in de interne beroepsbeslissing ontvouwt, kan de Raad deze opmerkingen, die aldus niet ontvankelijk zijn, niet in zijn overwegingen betrekken. De Raad dient hetzelfde vast te stellen inzake de opmerkingen betreffende het ogenblik waarop de leerfiche haar zou zijn bezorgd en omtrent de inhoud van de inleidende PowerPointpresentatie.

In die context ziet de Raad geen grond om de betreffende beoordeling, en het eindcijfer (6/20) waarin deze tot uiting is gebracht, niet stand te laten houden.

De Raad verwijst hierbij ook naar de toelichting bij de evaluatiefiche door [H.V.] die in de beslissing op intern beroep is betrokken en ten aanzien waarvan verzoekende partij voor de Raad geen argumenten heeft ontwikkeld.

Wat de opmerkingen betreffende de feedback betreft, brengt de Raad nog in herinnering dat in zoverre reeds van een gebrekkige begeleiding – *in casu* door het door verzoekende partij beweerde niet consequente karakter ervan en het ontbreken van houvast – sprake kan zijn, waarvan de Raad *in casu* echter (onder meer rekening houdend met het masterniveau waarop het opleidingsonderdeel zich situeert) niet is overtuigd, deze de beoordeling slechts in het gedrang kan brengen indien de tekortkoming dermate zwaarwichtig en apert is dat de bereikte competenties geen valide beoordeling ervan meer toelaten.

De Raad stipt ook nog aan dat inzake het criterium “helderheid en diepgang in het stapsgewijs ontwikkelen en weergeven van een experimenteel en exploratief onderzoekend ontwerp binnen het thematische veld”, verzoekende partij stelt dat zij bij aanvang van de lessen het gevoel had nooit te zullen kunnen voldoen aan het beeld dat de docenten voor ogen hadden en betwijfelt of een objectieve evaluatie heeft plaatsgevonden. De Raad merkt op dat verzoekende partij geen

elementen aanhaalt die deze twijfel hard maken. Tevens merkt de interne beroepscommissie op dat van studenten die het opleidingsonderdeel volgen een zelfstandige onderzoekshouding wordt verwacht, zoals de competenties voorschrijven. Verzoekende partij geeft aan dat zij hiertoe volgens de door haar eerder behaalde credits voor andere opleidingsonderdelen in staat is en dat zij er dan ook van overtuigd is dat haar niet-slagen te wijten is aan indicatoren die buiten haar eigen competenties vallen. Bij afwezigheid van elementen die deze beweringen in redelijkheid aannemelijk maken en in het licht van de argumentatie die de verwerende partij voor de door verzoekende partij behaalde score heeft gegeven, brengt het voormelde de Raad er niet toe de beoordeling te vernietigen.

Tenslotte leest de Raad in het verzoekschrift dat verzoekende partij bij samenkomst van de interne beroepscommissie, geen inzage heeft gekregen in haar dossier, waardoor zij niet over de argumenten van de docenten en eventueel andere informatie beschikte voor haar verhoor. Tevens stelt verzoekende partij dat vele argumenten die zij las in de beslissing van de interne beroepscommissie voor haar dan ook nieuw waren. Zij duidt ook aan dat de interne beroepscommissie geen antwoord op al haar vragen formuleerde.

Wat dit laatste betreft, overweegt de Raad dat precies het beroep voor de Raad verzoekende partij de kans biedt aan te duiden in welke mate zij van oordeel is dat de interne beroepsinstantie onvoldoende een antwoord biedt op de in het intern beroepsschrift ontwikkelde middelen of waarom zij zich in dit antwoord niet kan vinden. De Raad begrijpt evenwel de draagwijdte van deze klacht niet nu verzoekende partij heeft nagelaten in het verzoekschrift voor de Raad aan te duiden waar de interne beroepsinstantie volgens haar tekort is geschoten, doch zich er louter toe heeft beperkt de argumenten uit het bezwaarschrift in het kader van het intern beroep te hernemen.

De Raad overweegt tevens dat een feedbackgesprek heeft plaatsgevonden, waarin de student toelichting bij de evaluatie is verschaft.

In het kader van de interne beroepsprocedure beschikte de student over het recht de dossierstukken in te kijken. Tijdens wat verzoekende partij als “verhoor” omschrijft, is de kans geboden aan verzoekende partij haar argumenten te verduidelijken en toe te lichten.

De Raad ziet dan ook niet in hoe de rechten van verzoekende partij tijdens deze interne procedure zouden zijn geschonden.

Evenmin moet de beslissing van de interne beroepsinstantie worden vernietigd door de toelichting die zij aan de docenten heeft gevraagd betreffende het opleidingsonderdeel en de prestaties van verzoekende partij in het kader van dit opleidingsonderdeel. In de mate waarin deze toelichting is meegenomen in de besluitvorming, werd zij vermeld in de beslissing van de interne beroepsinstantie en kon de verzoekende partij er argumenten tegen ontwikkelen in de externe beroepsprocedure voor de Raad.

Al het voorgaande samen beschouwd, is de Raad van oordeel dat het beroep niet gegrond is.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 24 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, Ite Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter

Daniël Cuypers bijzitter

Jan Geens bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.031 van 24 augustus 2016 in de zaak 2016/220

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 19 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 28 juni 2016 waarbij aan de verzoekster een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 2’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk maar ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 24 augustus 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED] en mevrouw [REDACTED], die verschijnen voor de verzoekende partij, en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs”.

Voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 2” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 29 juni 2016 een intern beroep in bij interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 7 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat het punt voor Praktijk 2 behouden blijft. Volgens verzoekster zijn de afrondingsregels niet correct toegepast. De interne beroepsinstantie stelt echter dat het eindcijfer voor een stage geen louter mathematische berekening is, maar rekening houdt met een globale evaluatie. De stagegids geeft hiervoor een aantal criteria weer. Studenten lopen per onderwijsvak twee stages. Per vak wordt dan eerst een eindcijfer bepaald. Daarna wordt er een eindcijfer voor het totaal bepaald op basis van deze twee cijfers. Voor wiskunde scoorde verzoekster op haar eerste stage 10/20, op haar tweede stage 8/20. Het totaalcijfer was uiteindelijk 9/20, hetgeen een gemiddelde van beide cijfers is en tevens in de beoordeling van haar tweede stage wordt gemotiveerd: verzoekster haalde een aantal drempelcriteria niet en kon dus niet slagen. Voor informatica kreeg verzoekster voor haar eerste stage 11/20 en voor haar tweede stage 9/20. Het gemiddelde daarvan zou 10/20 zijn, maar de stagegids bepaalt dat het eindcijfer per vak als volgt wordt bepaald:

“De vaklectoren bepalen voor het gehele stagetraject een eindcijfer voor hun vak. Zij baseren zich hiervoor op de na te streven basiscompetenties zoals vermeld in de kijkwijzer. Bij het inschatten of een student al dan niet geslaagd is wordt gekeken naar de drempelcriteria. Hiervoor gebruikt de vaklector:

- *de eindbeoordeling van elke stageperiode*
- *het leerproces doorheen de twee stageperiodes*
- *het behaalde eindniveau.*

Het eindcijfer per vak is niet het resultaat van het rekenkundig gemiddelde van de twee stageperiodes, maar van een zorgvuldig afwegen van de beschikbare gegevens.”

Aangezien ook voor Informatica een aantal drempelcriteria niet behaald werden en er bovendien een achteruitgang was (zie ‘leerproces’ en ‘behaalde eindniveau’), kon verzoekster niet slagen voor haar stage Informatica en gaf de vaklector conform deze criteria niet het gemiddelde cijfer, maar een 9/20.

De stagegids bepaalt ook dat een student automatisch een onvoldoende krijgt voor Praktijk 2 bij het niet behalen van de drempelcriteria en in een aantal situaties, waaronder de situatie dat

de student een onvoldoende eindcijfer behaalt voor beide vakken, wat hier het geval was. Ook al leidt een mathematische berekening van het eindcijfer met inbegrip van de leertrajectbegeleiding tot een 9,6, volgens deze criteria kon verzoekster niet slagen, waardoor haar eindcijfer werd herleid tot 9/20. De beoordelingscriteria werden volgens de interne beroepsinstantie dus correct toegepast en er diende niet afgerond te worden.

Verzoekster beroept zich ten tweede ook op het feit dat de beoordeling van de onderwijsinstelling afwijkt van die van de mentor. De evaluatie van de leertrajectbegeleider is echter een afweging op basis van meerdere elementen, waaronder enerzijds het verslag van de mentor, maar anderzijds ook lesobservaties door de lector(en) van de onderwijsinstelling en lesvoorbereidingen in de stagemap. Het is de onderwijsinstelling en niet de mentor die de student uiteindelijk evalueert. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de lector wel degelijk rekening hield met het oordeel van de mentor. Zowel in de lesverslagen van de lectoren als die van de mentor komen dezelfde elementen terug, onder andere wat betreft uitvoering en inhoudelijke expertise. Het feit dat van de 28 beoordeelde competenties er slechts 4 onvoldoende werden beoordeeld volstaat ook niet om verzoekster geslaagd te verklaren, nu het gaat om basiscompetenties die allemaal dienen verworven te zijn, en verzoekster bovendien een aantal duidelijk op voorhand gecommuniceerde drempelcriteria niet haalde.

Verzoekster was ten derde van oordeel dat de begeleiding door de onderwijsinstelling onvoldoende was. Ze vermeldt daarbij dat er onvoldoende stagebezoeken geweest zijn. Normaal wordt er per onderwijsvak één stagebezoek gepland door de vaklector en komt de leertrajectbegeleider ook een keer kijken bij één van de stagevakken. Verzoekster kreeg voor Informatica inderdaad één bezoek van de vaklector, voor Wiskunde kreeg ze twee bezoeken van de vaklector en één van de leertrajectbegeleider. Het feit dat ze voor Wiskunde meer bezoeken kreeg, heeft te maken met het feit dat de onderwijsinstelling het gevoel had dat hier extra begeleiding nuttig kon zijn. Verzoekster kreeg dus minstens evenveel begeleiding dan er voor andere studenten wordt voorzien en zelfs één extra stagebezoek voor Wiskunde.

Verzoekster merkt ook op dat de mentor voor Wiskunde haar met weinig respect begeleidde en dat ze soms onvoldoende zinvolle feedback kreeg. Hoewel uit de beoordelingsformulieren blijkt dat hij soms sterke uitspraken doet, merkt de interne beroepsinstantie op dat zijn eindbeoordeling niet eenzijdig negatief is en er dus geen reden is om aan te nemen dat hij geen objectieve evaluatie van verzoekster kon maken. Bovendien kreeg verzoekster voor Wiskunde

ook drie stagebezoeken door lectoren van de onderwijsinstelling die haar eveneens van de nodige feedback voorzagen om haar werkpunten aan te pakken. Een eventueel gebrek aan feedback of begeleiding toont overigens op zich ook niet aan dat verzoekster de competenties wél bereikt zou hebben.

Verzoekster haalt ook aan dat ze voor Informatica tussentijds wel een positieve beoordeling kreeg. Een positief tussentijds verslag betekent volgens de interne beroepsinstantie echter niet dat de student op het einde ook zal slagen. Ook bij een positief verslag worden werkpunten vermeld, en als de student op dezelfde manier blijft functioneren en deze werkpunten niet weggewerkt worden of als de student in het tweede deel van de stage slechter gaat presteren, is een negatief eindverslag uiteraard nog steeds mogelijk. Het feit dat verzoekster deze competentie wel toont in de ene, maar niet in de andere context en dat ze achteruitgang in plaats van vooruitgang maakt, toont aan dat de competentie nog niet verworven is.

De interne beroepsinstantie is dus van mening dat de onvoldoende eindbeoordeling van verzoekster voldoende gestaafd is door verschillende elementen in het dossier en dat het punt behouden moet blijven.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 14 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 19 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing van 28 juni 2016 waarbij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 2” (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016 (tweede bestreden beslissing).

Verwerende partij voert aan dat het extern beroep onontvankelijk is in de mate waarin het gericht is tegen de oorspronkelijke studievoortgangsbepaling van 28 juni 2016, voor zover de

beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016 in de plaats getreden is van de oorspronkelijke studievoortgangsbepaling.

Uit artikel 4.4.4.1 van het Hogeschool Onderwijs- en Examenreglement (verder: HOE) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, een nieuwe beslissing te nemen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een incorrecte totstandkoming van de eindscore voor ‘Praktijk 2’ en daarbij tevens aanvoert dat de evaluatie van het vak ‘Informatica’ onterecht is beïnvloed door deze van het vak ‘Wiskunde’. Tevens beroept de verzoekende partij zich op een gebrek aan begeleiding en feedback voor de stage van het vak ‘Wiskunde’, in combinatie met een schending van het Hogeschool Onderwijs- en Examenreglement (HOE).

Standpunt van partijen

In stuk 4 van verzoekende partij vindt men het deel ‘evaluatie’ binnen het stagevademecum voor Praktijk 2. Hierin wordt vanaf pagina 49 beschreven hoe een cijfer binnen de stage Praktijk 2 tot stand komt. Er is een beoordeling per vak, een beoordeling door de leertrajectbegeleider en een eindbeoordeling. Op pagina 52 wordt aangeduid hoe het eindcijfer wordt bepaald. Men duidt aan dat er eerst gekeken wordt of er *voldaan* werd aan de verwachte drempelcriteria. Als er voldaan wordt aan de drempelcriteria wordt er een eindcijfer bepaald; d.w.z. dat de student een punt krijgt als de verwachte drempelcriteria werden voldaan. Als de drempelcriteria onvoldoende zijn, krijgt de student dus geen eindpunt. In het geval van verzoekende partij wordt er een punt gegeven (nl. 9/20), dus zijn de verwachte drempelcriteria voldaan.

Vervolgens vermeldt het stagevademecum hoe het eindcijfer bepaald wordt, namelijk:

- Eindbeoordeling per vak, waarbij elk vak voor 40% telt
- Beoordeling door de leertrajectbegeleider, welke voor 20% telt.

Dit maakt voor verzoekende partij een totaal van 9,6/20, wat afgerond 10/20 is.

Verder vermeldt het stagevademecum dat Praktijk 2 automatisch onvoldoende is bij het niet behalen van de drempelcriteria. Deze drempelcriteria werden in de eerste stageperiode (eerste semester) door verzoekende partij wel behaald, maar in de tweede stageperiode (tweede semester) niet. Tevens vermeldt het stagevademecum dat Praktijk 2 automatisch een onvoldoende geeft bij een onvoldoende eindcijfer voor beide vakken. In de eerste stageperiode behaalde verzoekster voor het vak Wiskunde 10/20 en voor het vak Informatica 11/20. In de tweede stageperiode behaalde verzoekster voor het vak Wiskunde 8/20 en voor het vak Informatica 9/20. Als eindcijfer wordt voor beide vakken 9/20 gegeven, waarbij de evaluatie van het vak Informatica van de eerste stageperiode teniet werd gedaan. Dit zorgde voor een automatische herleiding van de eindscore voor stage Praktijk 2 naar 9/20.

Volgens verzoekster is dit echter niet correct. Volgens de interne beroepsinstantie werd een gemiddelde gehanteerd bij het vak Wiskunde, maar niet bij het vak Informatica. Voor het vak Informatica bleken de drempelcriteria niet behaald (waar er in de eerste stageperiode met dezelfde drempelcriteria geen probleem was). Daarbij vermeldt de interne beroepsinstantie dat de onderwijsinstelling, en niet de mentor, de student evalueert. Verzoekster stelt dat zij slechts 1 bezoek van de vaklector van de onderwijsinstelling kreeg voor het vak Informatica en meerdere bezoeken voor het vak Wiskunde, omdat de onderwijsinstelling vond dat extra begeleiding nuttig kon zijn voor Wiskunde. De vaklector zei mondeling na zijn stagebezoek dat

de stage voldoende is en had dit volgens de leertrajectbegeleider ook aan haar laten verstaan (letterlijk: *“Ik heb al betere lessen gezien, maar deze les was matig”*). Matig betekent voor verzoekster voldoende. Hieruit kan volgens verzoekster besloten worden dat voor het vak Informatica alles in orde was. Nochtans blijkt dit niet uit het eindcijfer. Tevens blijkt dat het eindcijfer voor het vak Informatica hetzelfde is als het cijfer voor het vak Wiskunde, waarvan de onderwijsinstelling volgens de interne beroepsinstantie vond dat er extra begeleiding noodzakelijk was.

Verder haalt verzoekster ook aan dat de stage van het vak Informatica qua leerproces gelijk verliep aan deze van de eerste stageperiode, maar merkelijk lager werd gescoord. Tevens verwijst verzoekster naar haar scores voor de drempelcriteria voor het vak Informatica binnen de globale evaluatie. Verzoekster geeft aan dat zij bij de onderdelen van de competenties vaak voldoende, goed of zeer goed scoort. Indien zij onvoldoende scoort, is dit te wijten aan zenuwachtigheid of onzekerheid of zij verbeterde dit naderhand. Op basis van deze globale stage-evaluatie van het vak Informatica ziet men dat de onvoldoende scores sterk in de minderheid zijn (slechts 4 t.o.v. 28 onderdelen in totaal) en er nooit een volledige competentie ‘onvoldoende’ werd gescoord. De onvoldoende vakkennis kan volgens verzoekster gelinkt worden aan de onzekerheid die zich opbouwde in de tweede stageperiode, door de wijze van benadering door de vakmentor Wiskunde. Verzoekster is dan ook van oordeel dat het niet geslaagde eindcijfer voor Informatica onterecht is, gezien de vaklector tijdens zijn enige stagebezoek een positieve bevestiging heeft gegeven en de scores van de vakmentor gedurende beide stageperiodes geenszins een onvoldoende verantwoorden. Tevens werd er door de vaklector en de vakmentor nooit gesignaleerd dat er mogelijks een risico op een onvoldoende score was bij het vak Informatica. Gezien de chronologie van de gebeurtenissen heeft de beoordeling van het vak Wiskunde naar aanvoelen van verzoekster het vak Informatica beïnvloed tijdens het vaststellen van het eindcijfer voor de stage Praktijk 2. Als het eindcijfer voor Informatica aangepast wordt tot een geslaagd cijfer, behaalt verzoekster een credit voor het opleidingsonderdeel Praktijk 2.

Verzoekende partij stelt tevens dat er tijdens de stage onvoldoende begeleiding was vanuit de onderwijsinstelling. Gezien dit reeds een bisstage was, was de onderwijsinstelling op de hoogte van de voorgaande stage. Verzoekster stelt dat zij vorig academiejaar (2014-2015) zelf sterk geremedieerd heeft door een vrijwillige stage van 5 weken aan te gaan. Er is tijdens deze vrijwillige stage nooit een begeleidingsmoment geweest vanuit de onderwijsinstelling,

integendeel, er werd sterk benadrukt dat dit nooit zou gebeuren. Daarnaast heeft verzoekster tijdens de vrijwillige stage altijd lesevaluaties laten invullen door de stagementor, wat een positief resultaat had. Volgens verzoekster ging zij gesterkt aan de slag voor de stage van het huidige academiejaar (2015-2016) en gaf dit ook een positief resultaat tijdens de eerste stageperiode voor de beide vakken en voor de leertrajectbegeleiding.

Tijdens het verloop van de tweede stageperiode signaleerde verzoekster moeilijkheden met de vakmentor Wiskunde aan de leertrajectbegeleider en aan de ombuds. Zelfs na het herhaaldelijk signaleren van deze moeilijkheden werd er door verwerende partij niet ingegrepen. Volgens artikel 2.10 van het HOE is er een procedure bij falend functioneren op de stageplaats, maar deze werd niet gehanteerd. Fase 1 (bemiddeling) had hier volgens verzoekster van kracht moeten zijn, gezien de problematiek van de bisstage.

Verder stelt verzoekster dat de wijze van feedback en begeleiding gegeven door de vakmentor Wiskunde door haar als denigrerend en kwetsend werd ervaren. Dit werd ook reeds aangehaald in het kader van de interne beroepsprocedure, waarbij de interne beroepsinstantie ook aangaf dat de vakmentor Wiskunde “soms sterke uitspraken doet”. Verzoekster wenst hieromtrent in haar extern verzoekschrift nog meer duidelijkheid te verschaffen en haalt een aantal voorbeelden aan. Zo stelt verzoekende partij dat de lesvoorbereidingen veel sneller moesten worden afgegeven dan door de onderwijsinstelling was voorzien, omdat de vakmentor op vakantie ging. Ook haalt verzoekende partij aan dat zij dyspraxie heeft (met een attest), maar bewust nooit faciliteiten heeft aangevraagd om niet gestigmatiseerd te worden. Verzoekster heeft zich steeds kunnen redden tijdens de stages, tot zij tijdens deze stage verplicht werd om met een bordpasser te werken. Verzoekster loste dit op door het gebruik van geogebra, maar dit mocht niet. Tevens haalt verzoekster aan dat de vakmentor haar lesvoorbereidingen voor de laatste 5 wiskundelessen niet heeft verbeterd. Verzoekster besluit dat de wijze van feedback en begeleiding door de vakmentor Wiskunde onduidelijk en vernederend was, hetgeen het stageproces negatief heeft beïnvloed en door de interne beroepsinstantie eerder als ‘achteruitgang’ werd bestempeld. De ombuds en leertrajectbegeleider waren volgens verzoekster van deze situatie op de hoogte, maar hebben niets ondernomen om aan te duiden of te voorkomen dat de stage faalde.

Verder stelt verzoekster dat zij meent in een tweede jaar nog fouten te mogen maken als student. Zij stelt dat zij graag uit haar fouten leert en onmiddellijk met feedback aan de slag gaat. Dit is

terug te vinden in meerdere lesevaluaties. Daarom is verzoekster van oordeel dat de score 9/20 voor de stage Praktijk 2 onterecht is en vraagt zij een herziening tot minstens 10/20. Verder geeft verzoekster nog mee dat, doordat zij voor de tweede maal geen creditbewijs behaalt op het opleidingsonderdeel stage Praktijk 2, de inschrijving bij de onderwijsinstelling eindigt en dat dit zware gevolgen heeft voor haar studieloopbaan, gezien zij de opleiding de komende 3 jaar niet meer mag afmaken. Verzoekster schreef zich in voor 151 studiepunten en moet nog 29 studiepunten halen om haar opleiding af te ronden. Verzoekster vraagt de Raad dan ook om de interne beroepsinstantie van verwerende partij te adviseren om het eindcijfer 9/20 van het vak Informatica te herzien naar minstens 10/20, zodat zij op het opleidingsonderdeel stage Praktijk 2 een credit behaalt en zij haar studieloopbaan kan verderzetten en de resterende 29 studiepunten kan behalen.

In de *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat het argument omtrent de drempelcriteria en het eindcijfer niet aan bod kwam in het intern beroep. Bijgevolg is dit een nieuw middel, dat onontvankelijk is in het kader van dit extern beroep. Verwerende partij stelt dat het middel ook getuigt van een bedenkelijke lezing van het Vademecum. Daarin staat dat eerst wordt nagegaan in welke mate de drempelcriteria zijn behaald en dat pas nadien het eindcijfer tot stand kan komen. De tekst geeft de chronologische stappen in de beoordeling aan, geen oorzaak en gevolg. Nagaan of de drempelcriteria zijn gehaald, is niet hetzelfde als vaststellen dat die ook effectief zijn behaald. Ofwel wil verzoekster daarmee dan argumenteren dat zij helemaal geen eindcijfer had mogen krijgen, maar daar heeft zij geen belang bij. Ofwel wil verzoekster argumenteren dat eender welk eindcijfer dat wordt verleend doet veronderstellen dat de drempelcriteria behaald zijn, zodat dat eindcijfer finaal dan ook altijd een gunstig cijfer zou moeten zijn, ook als het initieel eindcijfer negatief was. Dergelijke sofistieke redeneerwijze kan niet worden bijgetreden.

Wat de afrondingsregels betreft, stelt verwerende partij dat de interne beroepsinstantie terecht oordeelde – overeenkomstig rubriek 14.4, 14.5 en 14.6 van het Vademecum – dat het eindcijfer niet het resultaat is van het rekenkundig gemiddelde van de twee stageperiodes, maar van een zorgvuldig afwegen van alle beschikbare gegevens, en waarbij men zich baseert op de na te streven basiscompetenties. Sommige van deze competenties worden als “drempelcriteria” beschouwd (aangeduid met D), zoals vermeld in de aan het Vademecum aangehechte kijkwijzer, die als minimumvoorwaarde worden beschouwd om te kunnen slagen voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 2’. In de eindevaluatie voor zowel Informatica als voor Wiskunde

werd vastgesteld dat een aantal drempelcriteria niet werden behaald. Hierdoor haalde verzoekster een onvoldoende eindcijfer voor beide vakken, hetgeen automatisch tot een onvoldoende leidt voor het opleidingsonderdeel 'Praktijk 2' als geheel.

Verder stelt verwerende partij dat zij niet inziet hoe verzoekster een beïnvloeding van het ene vak (Wiskunde) op het andere (Informatica) ziet. Verwerende partij benadrukt dat het geheel geen cijfermatige optelsom van de beoordeling van de beide stageperiodes uitmaakt. Op de hoorzitting heeft de docent nog verklaard dat in de eerste stageperiode nog 11/20 werd gegeven, omdat verzoekster toch vooruitgang boekte ten opzichte van het eerste stagejaar. Deze evaluatie bevat bovendien duidelijke werkpunten. In de tweede stageperiode is verzoekster echter terug hervallen in de fouten die ze tijdens haar stage in het eerste jaar had gemaakt. Er was geen progressie, maar achteruitgang. Om die reden gaf de docent een beoordeling 9/20 voor de tweede stageperiode en een eindcijfer 9/20 voor de gehele stageperiode van het vak Informatica. De interne beroepsinstantie stelde daarop vast dat op grond daarvan de drempelcriteria niet behaald werden.

Wat betreft het bezoek door de vaklector, stelt verwerende partij dat één bezoek de normale gang van zaken is. Bij Wiskunde werden meerdere bezoeken gebracht, omdat dit door verzoekster werd gevraagd en dit ook zo werd aangevoeld, maar daarom is het bezoek van de lector voor het vak Informatica op zich niet abnormaal laag. Vervolgens verwijst verzoekster naar de beoordeling door de mentor. Verwerende partij herinnert eraan dat de eindbeoordeling en quoterings gebeurt door de lector, niet door de stagementor. Het oordeel van de mentor maakt deel uit van het dossier, maar moet niet noodzakelijk door de lector worden gevolgd. Het loutere feit dat de mening van de lector afwijkt van die van een mentor, maakt de beslissing op zich niet onredelijk. De lector heeft de beoordeling ook steeds zelf gemotiveerd en onderbouwd. De interne beroepsinstantie heeft dan ook terecht in die zin geoordeeld.

Wat het beweemde gebrek aan feedback voor "Wiskunde" betreft, stelt verwerende partij dat dit middel tegenstrijdig is met het vorige middel, waarin verzoekster erkent dat zij voor Wiskunde wél extra bezoek heeft gekregen van de docent. Dit werd ook door de interne beroepsinstantie vastgesteld. Aan verwerende partij kan dus alvast niet worden verweten dat zij niet zou hebben gereageerd. Verder stelt verwerende partij dat er niet in te zien valt wat de invloed van een vrijwillige stage in het academiejaar 2014-2015 kan zijn op de beoordeling in 2015-2016, laat staan dat dit feit zou aantonen dat de mentor wiskunde verzoekster in het huidige academiejaar

slecht zou hebben begeleid. De interne beroepsinstantie erkende dat de mentor soms sterke uitspraken doet, maar merkte op dat diens eindbeoordeling niet eenzijdig negatief is en dat er dus geen reden is om aan te nemen dat hij geen objectieve evaluatie van verzoekster kon maken. Bovendien kreeg verzoekster ook drie stagebezoeken door lectoren van de onderwijsinstelling, die haar tevens van de nodige feedback voorzagen om haar werkpunten aan te pakken.

Verzoekster erkende in haar intern beroepsschrift zelf dat zij blijk geeft van een gebrek aan zelfvertrouwen, dat blijkbaar al langer bestaat dan dit academiejaar. Verzoekster toont niet aan dat haar presteren door de mentor negatief werd beïnvloed. Verzoekster verwijst verder naar de diagnose dyspraxie, waarvoor zij een attest zou hebben, maar waarvoor zij nooit faciliteiten heeft aangevraagd uit vrees dat zij gestigmatiseerd zou worden. Naast het feit dat dit niet aan bod is gekomen in de interne beroepsprocedure en dit dus niet op ontvankelijke wijze kan worden aangekaart in het extern beroep, kan aan verwerende partij en meer nog aan de mentor bezwaarlijk worden verweten om geen rekening te houden met een functiebeperking die niet werd gemeld. De vrees voor stigmatisering is een veronderstelling die evenmin ten nadele van verwerende partij kan worden ingeroepen.

Verzoekster verwijst tevens naar de procedure bij falend functioneren op de stageplaats, vermeld in rubriek 2.10 op pagina 23 van het HOE. Dat betreft echter de procedure die moet worden gevolgd indien de stageschool om de voortijdige beëindiging van de stage vraagt omwille van het disfunctioneren van de student. Die procedure gaat niet over een situatie van disfunctioneren van de mentor. Bovendien leidt die procedure tot een voortijdige stopzetting van de stage, waarvoor het nu te laat is, en waarbij verzoekster alleszins geen belang zou hebben.

Zelfs al zou de Raad een gebrek aan feedback aanvaarden, dan nog heeft dat volgens verwerende partij niet zomaar tot gevolg dat verzoekster dan moet geacht worden om het vereiste competentieniveau te hebben gehaald.

In haar *wederantwoordnota* werkt verzoekende partij de middelen uit haar verzoekschrift verder uit. Zij benadrukt hierbij dat de problemen met de mentor wiskunde een nefaste invloed hebben gehad, die het slagen onmogelijk hebben gemaakt.

Beoordeling

De Raad wijst bij de beoordeling van het verzoekschrift vooreerst op het kader waarbinnen hij optreedt. Hij kan de beoordeling niet overdoen en zich in de plaats stellen van de beoordelaars. Hij kan enkel nakijken of de verwerende partij bij het nemen van de aangevochten beslissing de toepasselijke regelgeving heeft nageleefd en bij zijn beslissing niet kennelijk de grenzen van de redelijkheid te buiten is gegaan.

Uit de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt dat verzoekende partij zowel inzake “Informatica” als met betrekking tot “Wiskunde” een aantal “drempelcriteria” niet behaald heeft. Vooreerst stelt de Raad vast dat het middelonderdeel met betrekking tot de drempelcriteria niet in het intern beroep werd opgeworpen, hoewel in de evaluatieformulieren duidelijk melding is gemaakt van voormelde criteria. In die context is de Raad van oordeel dat dit middelonderdeel niet ontvankelijk is. Ten overvloede stipt de Raad aan dat uit het stagevademecum kan worden afgeleid dat eerst wordt bepaald of aan de drempelcriteria is voldaan en dat het eindcijfer van de student bepaald wordt “als dat het geval is”. Rekening houdend met de inhoud van de uitvoerige evaluatiedocumenten kan de Raad niet vaststellen dat *in casu* uit het feit dat verzoekster een eindpunt heeft gekregen, mag worden afgeleid dat de drempelcriteria toch zouden zijn verworven en dat de beoordeling vanuit dit oogpunt niet overeind zou blijven. De Raad treedt verwerende partij bij in de vaststelling dat het toekennen van een eindcijfer niet noodzakelijk betekent dat de student een voldoende scoort op het betrokken opleidingsonderdeel. De Raad merkt, eveneens ten overvloede, op dat de door verwerende partij aan de betrokken passage uit het stagevademecum gegeven interpretatie, die er in bestaat dat louter chronologisch elkaar opvolgend wordt bepaald of aan de drempelcriteria is voldaan en op basis daarvan een eindcijfer wordt toegekend, zich moeilijk met de betrokken tekst lijkt te verhouden. Dat de door verwerende partij aan de tekst gegeven interpretatie wellicht aansluit bij de doelstelling van de betreffende bepaling uit het stagevademecum blijkt onder meer uit het feit dat het stagevademecum bepaalt dat een student automatisch een onvoldoende krijgt bij het niet behalen van de drempelcriteria.

In casu kan de Raad, nu in weerwil van het overeenkomstig de beoordelingsverslagen duidelijk niet bereikt zijn van sommige drempelcriteria toch een eindcijfer is toegekend, niet uit het eindcijfer, dat blijkt te zijn toegekend door een onzorgvuldige lezing en toepassing van het stagevademecum of in het andere geval door een correcte toepassing van een terzake onzorgvuldig geformuleerd stagevademecum, afleiden dat deze drempelcriteria wél zouden zijn

bereikt. De Raad geeft ten overvloede mee dat de beoordeling, waar zij uitgaat van het niet bereikt zijn van een aantal drempelcriteria, zich niet tegenspreekt om de loutere reden dat zij in een eindcijfer is uitgedrukt.

Naar het oordeel van verzoekende partij leidde niet-correcte afronding er toe dat de 9,6/20 die zij op basis van de berekeningswijze uit het stagevademecum scoorde niet naar 10/20 is afgerond. Volgens verzoekende partij is een administratieve vergissing in het geding.

Verzoekende partij steunt hierbij op art. 14.4 van het stagevademecum. In het bijzonder verwijst zij naar het volgende:

“Volgende gegevens worden op de praktijkbespreking toegelicht, besproken en samengebracht tot één eindcijfer. Daarbij gaan wij eerst na of je voldoet aan de verwachte drempelcriteria. Als dat het geval is bepalen we je eindcijfer. Je eindcijfer wordt bepaald door:

- *eindbeoordeling per vak*
- *beoordeling door de leertrajectbegeleider*

Elk van deze gegevens wordt verder toegelicht. We vertrekken van het principe dat elk vak voor 40% telt en de leertrajectbegeleiding voor 20%.”

Deze formule leidt er volgens verzoekende partij toe dat zij 9,6/20 behaalde, hetgeen naar haar oordeel afgerond dient te worden naar 10/20.

Het stagevademecum bepaalt tevens het volgende:

“Je krijgt automatisch een onvoldoende voor praktijk 2 bij het niet behalen van de drempelcriteria en in de volgende situaties:

- *een eindcijfer van 8 of minder voor één vak*
- *een onvoldoende voor stageperiode 1 en stageperiode 2 voor hetzelfde vak*
- *een onvoldoende eindcijfer voor beide vakken*
- *een cijfer van 5 of minder voor trajectbegeleiding*
- *het niet tijdig binnenleveren van de praktijkmap zonder geldige reden leidt automatisch tot 0/20.*

Als in deze situaties de eindscore voor praktijk 2, berekend volgens de verhouding zoals hierboven aangegeven, resulteert in een 10 of meer, wordt dit cijfer automatisch herleid tot een 9/20”.

Aldus acht de Raad de beslissing van de interne beroepsinstantie, waarbij verzoekende partij geen 10/20 is toegekend, in weerwil van de afrondingsregeling (art. 3.1 van het Onderwijs- en Examenreglement van verwerende partij), niet onrechtmatig.

De Raad verwijst hierbij naar volgende passage uit de beslissing van de interne beroepsinstantie: *“In diezelfde stagegids wordt bepaald dat een student automatisch een onvoldoende krijgt voor praktijk 2 bij het niet behalen van de drempelcriteria en in een aantal situaties, waaronder de situatie dat student een onvoldoende eindcijfer behaalt voor beide vakken, wat hier het geval was. Ook al leidt een mathematische berekening van het eindcijfer met inbegrip van de leertrajectbegeleiding tot een 9,6, volgens deze criteria kon student niet slagen, waardoor haar eindcijfer werd herleid tot een 9/20. De beoordelingscriteria werden dus correct toegepast, en er diende niet afgerond te worden”.*

De Raad is niet van oordeel dat verzoekende partij, zoals deze in haar wederantwoordnota aangeeft, twee maal wordt gestraft voor dezelfde fout.

Wat de beoordeling per vak betreft, leest de Raad in het stagevademecum dat het eindcijfer niet het resultaat is van het rekenkundig gemiddelde van de twee stageperiodes, maar van een zorgvuldig afwegen van alle beschikbare gegevens.

Artikel 14.5 van het stagevademecum stelt dat de vaklectoren voor het gehele stagetraject een eindcijfer voor hun vak bepalen. Hiervoor baseren zij zich op de na te streven basiscompetenties, zoals vermeld in de kijkwijzer. Bij het inschatten of een student al dan niet geslaagd is wordt naar de drempelcriteria gekeken. De vaklector gebruikt hiervoor de eindbeoordeling van elke stageperiode, het leerproces doorheen de twee stageperiodes en het behaalde eindniveau.

De Raad kan, rekening houdend met de vaststelling dat een aantal drempelcriteria niet zijn behaald en dat de interne beroepsinstantie geen ‘toename’ in de verworven competenties vaststelde, verzoekende partij niet bijtreden waar zij stelt dat de score voor ‘Informatica’ met

miskennen van de rekenkundige gemiddeldes en hun afronding verkeerd tot stand is gekomen. Evenmin is de Raad van oordeel dat vervolgens bij de vaststelling van de score voor het opleidingsonderdeel foutief is afgerond. *In casu* diende de 9,6 niet te worden afgerond, doch stelde verwerende partij correct vast dat verzoekende partij zich in een situatie bevond waarbij zij overeenkomstig het vademecum automatisch een onvoldoende diende te krijgen. Uit het dossier blijkt dat verzoekende partij zowel voor de stage “Wiskunde” als voor de stage “Informatica” niet slaagde en bij beide stages een aantal drempelcriteria niet behaalde.

Wat de specifieke argumenten van verzoekende partij inzake de beoordeling voor het vak “Informatica” betreft, is de Raad vooreerst van oordeel dat het feit dat zij slechts één bezoek heeft gekregen van de vaklector van de onderwijsinstelling op zichzelf de geldigheid van de beoordeling niet aantast. Dat voor het vak “Wiskunde” wel meerdere bezoeken zijn afgelegd, brengt de Raad niet tot een ander besluit.

Dat de betrokken lector na afloop van de bijgewoonde les zou hebben meegedeeld reeds betere lessen te hebben gezien, maar de geziene les als matig omschreef betekent niet dat de stage “Informatica” noodzakelijkerwijs voldoende was. De Raad treedt verzoekende partij niet bij in haar mening dat hieruit geconcludeerd kan worden dat alles in orde was voor het vak “Informatica”, al was het maar omdat niet enkel de bijgewoonde les de evaluatie van de stage voor het vak “Informatica” bepaalt. De Raad herinnert er hierbij aan dat de vaklector bij de beoordeling, die hem toekomt, ook over de evaluatie beschikte van de stagementor in de school waar verzoekende partij stagelessen verzorgde en dat deze *in casu*, weze zij ietwat milder, ook belangrijke aandachtspunten vermeldt, in het bijzonder inzake “uitvoering” (de student-leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen) en met betrekking tot de vakinhoudelijke deskundigheid van de student.

Niets wijst er in die context op dat de lector de input van de mentor veronachtzaamde en *in casu* onvoldoende de verhouding ervan tot zijn eigen bevindingen en de finale beoordeling heeft verduidelijkt. Hierbij overweegt de Raad dat, zoals ook uit de beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt, de lector ook andere elementen (zoals de lesvoorbereiding) bij de beoordeling betreft. Dat de lector het verslag van de mentor in zijn beoordeling heeft betrokken en er parallellen zijn tussen beide beoordelingen, blijkt ook uit de globale beoordeling. De Raad leest er onder meer dat het verslag grotendeels de letterlijke commentaren van de mentor uit het evaluatieverslag bevat en dat deze niet zo positief zijn.

In deze context treedt de Raad het argument van verzoekende partij dat de beoordeling voor “Informatica” mank zou lopen, nu zij slechts op 1 stagebezoek zou zijn gebaseerd aan het eind waarvan de lector zou hebben verklaard dat de bijgewoonde les “matig” was - hetgeen verzoekende partij interpreteert als “voldoende”, niet bij. Dat voor “Informatica” hetzelfde eindcijfer is gegeven als voor “Wiskunde”, terwijl de interne beroepsinstantie volgens verzoekende partij oordeelde dat voor dat laatste vak extra begeleiding bij de stage nodig was, tast de beoordeling niet aan. De Raad leest in de beslissing van de interne beroepsinstantie wel dat de onderwijsinstelling het gevoel had dat extra begeleiding voor “Wiskunde” nuttig kon zijn. De Raad leest er niet in dat de verzoekende partij, zelfs zo de stage “Informatica” evenmin vlekkeloos verliep, voor dit vak onvoldoende begeleid/bezocht is, in het bijzonder in vergelijking met andere studenten.

De Raad merkt ook op dat het feit dat de eerste stageperiode als “voldoende” werd beoordeeld en dat er een, weliswaar beperkte, positieve evolutie is vastgesteld ten opzichte van het vorige academiejaar, niet noodzakelijk betekent dat de student *in globo* de vereiste competenties heeft bereikt. De Raad leest bij de globale beoordeling dat verzoekster wel een positieve evolutie heeft doorgemaakt ten opzichte van de stage van het vorige jaar, maar dat deze evolutie vrij beperkt is. Het uitvoerig toegelichte verslag vermeldt ook dat de tweede stage “Informatica” dit academiejaar minder goed is verlopen dan de eerste. De Raad leest nochtans in de globale beoordeling van de stage “Informatica” na de eerste stageperiode van dit academiejaar dat het voor verzoekende partij belangrijk is om met het getankte vertrouwen en de aanwezige basis, didactisch een paar stappen vooruit te zetten. In die context is een lagere score voor de tweede stageperiode – hoewel verzoekende partij, zonder zulks verder te verduidelijken, oordeelt dat beide stageperiodes qua leerproces gelijk zijn verlopen -, mede rekening houdend met de uitvoerige toelichting door de vaklector bij zijn score (“onvoldoende”) voor “Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen: uitvoering” en “Inhoudelijk expert”, niet onverantwoord.

Dat de attitude van verzoekende partij als “goed” is aangemerkt en dat binnen de competenties waarvoor verzoekende partij een “onvoldoende” kreeg van de vaklector, niet alle deelcompetenties als “onvoldoende” werden geëvalueerd (*in casu* waren volgens verzoekende partij slechts 4 van de 28 deelcompetenties “onvoldoende”), staat niet in de weg dat verwerende partij tot de globale beoordeling kon komen dat een aantal drempelcriteria niet werden bereikt en verzoekende partij bijgevolg niet slaagde. Dat binnen een competentie meer “voldoendes” dan “onvoldoendes” werden behaald, dat de toelichting bij de onvoldoende van nuance blijkt

geeft (bijv. de vermelding dat er beterschap is in de loop van de stage, toeschrijven van tekortkoming aan zenuwachtigheid...) of dat verzoekende partij remediëringsacties onderneemt, brengt de Raad niet tot een ander oordeel. Hetzelfde geldt voor de, voorts niet toegelichte, bewering in de wederantwoordnota dat verzoekende partij op andere momenten en in andere opleidingsonderdelen de betwiste drempelcriteria wél behaalde. Ook het feit dat vrijwel de gehele stagebeoordeling met zijn 28 (deel)competenties uit drempelcriteria bestaat, tast de beoordeling niet *ipso facto* aan. De Raad merkt ook op dat verzoekende partij, doch zonder zulks verder te concretiseren, aanstipt dat de drempelcriteria voor een tweedejaarsstage onredelijk streng en rigide zijn toegepast.

Wat het door verzoekende partij beweerde gebrek aan begeleiding en feedback voor de vakstage “Wiskunde” betreft, herinnert de Raad er vooreerst aan dat een gebrek aan begeleiding of feedback er slechts toe leidt de beoordeling van de bereikte competenties in het gedrang te brengen indien het gebrek dermate apert is dat de beoordeling niet langer betrouwbaar is, met andere woorden dat er gerede twijfel bestaat over de vraag of de competenties waarvan de student blijk geeft beduidend lager liggen dan degene die hij zou hebben bereikt mocht hij voldoende begeleiding hebben gehad. De lacune moet met andere woorden derwijze zijn dat zij er klaarblijkelijk toe heeft geleid dat de gemeten competenties manifest afwijken van degene die de student met een normale begeleiding zou hebben bereikt.

In casu is de Raad niet van oordeel dat de beweerde gebrekkige remediëring een uitzonderlijke omstandigheid vormt waarvan in redelijkheid mag worden aangenomen dat zij beslissend is geweest voor de evaluatie, zodat de negatieve evaluatie – bij gebrek aan zeer uitzonderlijke omstandigheden besloten in een gebrekkig begeleiding – niet in gunstige zin moet worden omgebogen.

Vooreerst moet de Raad met de interne beroepsinstantie vaststellen dat de opmerkingen van de vakmentor Wiskunde weliswaar vaak onverbloemd zijn geschreven - hetgeen misschien als hard kan worden ervaren, maar het voordeel heeft dat verzoekende partij de werkpunten kende - doch niet als denigrerend en kwetsend kunnen worden omschreven. In zijn beoordeling zijn trouwens geen elementen aan te treffen die toelaten aan te nemen dat de betrokken mentor in zijn begeleiding en beoordeling niet objectief zou zijn geweest.

Naast de begeleiding door de mentor moet de Raad vaststellen dat verzoekende partij ook feedback kon putten uit twee extra bezoeken van leden uit het stageteam van de onderwijsinstelling (door de leertrajectbegeleider en de vaklector).

De Raad stelt vast dat verzoekende partij geen melding heeft gemaakt van de functiebeperking waar zij mee kampt en kan verzoekende partij dan ook niet bijtreden in de grief die verband houdt met het haar gevraagde gebruik van de bordpasser.

Ook het feit dat verzoekende partij gevraagd is haar lesvoorbereidingen sneller af te geven – omwille van een vakantie van de vakmentor – en het door verzoekende partij aangehaalde feit dat de vijf laatste lesvoorbereidingen niet zijn verbeterd, brengen de Raad niet tot een andere beslissing.

Ook het feit dat de in artikel 2.10 van het Onderwijs- en Examenreglement uitgewerkte procedure niet is geïnitieerd, beschouwt de Raad - die er trouwens op wijst dat deze procedure veeleer het stopzetten van de stage bij disfunctioneren van de student op initiatief van de stageschool of de onderwijsinstelling betreft - *in casu*, nu er voor dergelijke voortijdige beëindiging geen aanleiding bestond, niet als indicatie om tot gebrekkige begeleiding van verzoekende partij te besluiten. De stage vertoonde, zoals blijkt uit het feit dat verzoekende partij niet slaagde, weliswaar tekortkomingen, doch deze waren niet van dien aard dat de stage niet zou kunnen worden voltooid. Nergens in de beoordelingen treft de Raad een aanwijzing van de noodzaak van vervroegde stopzetting van de stage aan.

De Raad treedt tenslotte het argument dat de beïnvloeding van de beoordeling voor het stagedeel “Informatica” door de score voor “Wiskunde” betreft, niet bij. De Raad vindt onvoldoende elementen om te besluiten dat de vakmentor “Wiskunde” zich tijdens de tweede stageperiode onprofessioneel heeft gedragen ten aanzien van verzoekende partij, nog daargelaten dat haar zelfvertrouwen hierdoor derwijze zou zijn aangetast dat zulks niet langer zou toelaten de prestaties voor “Informatica” als een betrouwbare indicator voor haar competenties als lesgever in dit domein te beschouwen en dat zij hierdoor over onvoldoende zinvolle feedback zou hebben beschikt om mee te nemen bij “Informatica”, opnieuw derwijze dat de betrokken stage niet langer als graadmeter voor haar lesgeverscapaciteiten zou kunnen worden aangemerkt. Rekening houdend met de dossierstukken ziet de Raad evenmin hoe de schaduw van de stage “Wiskunde” tot het falen voor “Informatica” zou hebben geleid. Volgens de Raad is het feit dat verwerende partij aanhaalt dat verzoekende partij in de tweede stage

“Informatica” verviel in fouten gemaakt tijdens het eerste jaar niet ongerijmd door het loutere feit dat verzoekende partij in het eerste jaar slaagde, nu het omwille van de progressie die in stages moet worden bereikt niet uitgesloten is dat werkpunten waarmee men in een eerste jaar slaagt in een vervolgstage niet langer getolereerd worden.

Verzoekende partij verwijst tenslotte naar de ernstige gevolgen van het niet slagen voor de stage, nu het een “bisstage” betreft. De Raad is zich ervan bewust dat de beoordeling van de stage belangrijke gevolgen kan hebben voor de studieloopbaan van verzoekende partij, maar treft in het dossier geen elementen aan waaruit - in het licht van de door verzoekende partij ontwikkelde middelen - zou blijken dat verwerende partij de beoordeling en begeleiding van verzoekende partij in deze context onvoldoende adequaat zou hebben aangepakt.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 24 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, Ie Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, Kamervoorzitter

Daniël Cuypers, bijzitter

Jan Geens, bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs, secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.029 van 24 augustus 2016 in de zaak 2016/222

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 30 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Apotheekstage’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 24 augustus 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en de heer [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Master in de farmaceutische wetenschappen”.

Voor het opleidingsonderdeel “Apotheekstage” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 5 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 13 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie merkt vooreerst op dat het examenresultaat wordt bepaald op basis van diverse deelscores en dat blijkt dat de studente niet is geslaagd voor het opleidingsonderdeel omwille van het niet slagen voor het “examen casuïstiek”. Ze stelt dat de studenten in het kader van dit examen vijf casussen moesten doorlopen. De beoordelingsregel bepaalt dat een student die niet geslaagd is voor drie (of meer) van deze casussen, of die niet minstens de helft van het totaal aantal punten op dit examen heeft behaald, niet kan slagen voor het opleidingsonderdeel als geheel. De interne beroepsinstantie stipt aan dat de studente niet slaagde voor twee casussen en een globaal resultaat van 74,5/150 behaalde, zodat zij niet voldeed aan de beoordelingsregel en aldus niet kon slagen voor het opleidingsonderdeel ‘Apotheekstage’. Ze merkt op dat de studente binnen het “examen casuïstiek” enkel het resultaat voor de casus “afleveren op voorschrift + zelfzorg” wenst te betwisten.

Vervolgens geeft de interne beroepsinstantie de verschillende deelresultaten voor het opleidingsonderdeel “Apotheekstage” weer, gevolgd door de deelscores voor het examen casuïstiek. Ze benadrukt dat de evaluatoren nog nagegaan hebben of er toch redenen waren om de studente te laten slagen. Ze merkt op dat, gezien het feit dat het onvoldoende resultaat wordt veroorzaakt door twee casussen, waarop de studente een duidelijk onvoldoende resultaat behaalde, en er daarnaast twee casussen waren waarvoor de studente slechts nipt geslaagd was, de evaluatoren vaststelden dat er geen redenen waren om af te wijken van de algemene beoordelingsregel.

De interne beroepsinstantie wijst erop dat het deel ‘aflevering op voorschrift’ (deel van de casus “afleveren op voorschrift + zelfzorg”) als onvoldoende werd beschouwd wegens het ontbreken van een gesprek over doel en effectiviteit van de behandeling, therapietrouw en verdere opvolging. Het gedeelte ‘zelfzorg’ was onvoldoende omdat de klacht van de patiënt onvoldoende werd geëxploreerd, het handelen van de studente onvoldoende bleek van het feit dat ze wist wat de oorzaak was van de klacht, en het advies slechts beperkt en aarzelend werd voorgesteld.

In het kader van de interne beroepsprocedure vermeldde de studente een aantal veronderstelde tegenstellingen in de evaluatiefiche van deze casus, onder andere doordat de punten van beoordelaars 1 en 2 nog werden aangepast. De interne beroepsinstantie verwijst naar de verduidelijking van de rol van de externe beoordelaar, als observator, die voorafgaand aan het examen werd meegedeeld aan de studenten. Hieruit blijkt dat een eerste beoordeling, op basis van een verdere inhoudelijke bespreking tussen beide observatoren, nog kan worden aangepast, wat *in casu* ook gebeurd is bij het punt van beoordelaar 1.

De studente stelt zich verder ook vragen bij de vermelding ‘neen’ door beoordelaar 1 bij de vraag “de apotheker polst naar de doeltreffendheid van Azopt”, vermits hij hierbij een aantal vragen neerschreef. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de studente met de vraag ‘hoe gebruik je ze’ enkel gepolst heeft naar het concreet gebruik van oogdruppels en niet naar de doeltreffendheid ervan.

De interne beroepsinstantie stelt hetzelfde vast bij de opmerking van de studente aangaande de vraag “de apotheker laat de student tonen hoe ze het geneesmiddel toedient” - waar beoordelaar 1 haar reactie als “niet of inadequaar” beoordeelde, terwijl bij de vraag over het traankanaaltje “adequaar” wordt vermeld. De studente ziet hierin een tegenstelling. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de beoordeling terecht via twee aparte categorieën gebeurde, nu zij de manier van gebruik niet volledig naging.

Wat de vraag “de apotheker vraagt voor wie het advies/product bedoeld is” betreft, is de studente van oordeel dat ook hier een tegenstelling is nu de ene beoordelaar hier “adequaar” vermeldt en de andere “niet adequaar”. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de studente deze vraag niet gesteld heeft en dat dit bovendien ook geen rol heeft gespeeld bij de beoordeling van dit onderdeel.

Daarna gaat de interne beroepsinstantie in op de door de studente aangehaalde tegenstelling bij de vraag “de apotheker stelt hoofdzakelijk open vragen”. Zij merkt op dat behalve de vragen naar de aard en duur van de klachten, de vragen gesloten waren.

Ook wat betreft de vraag “de apotheker geeft een duidelijk advies en actieplan”, stelt de interne beroepsinstantie vast dat dit advies ongeschikt en onvolledig was, en werd voorgesteld zonder

dat er een duidelijk vermoeden was van de oorzaak van de klacht. Bovendien was er in dit advies maar een beperkte motivering voor de doorverwijzing naar de arts. De interne beroepsinstantie stelt verder ook vast dat de studente onvoldoende de werking van het geneesmiddel zou hebben uitgelegd, in tegenstelling tot wat zij beweerde.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat één van de fundamentele punten van kritiek was dat het advies slechts aarzelend en beperkt werd gegeven. Ze benadrukt dat ook de manier waarop de studente communiceerde en zich opstelde ten opzichte van de patiënt wel degelijk het voorwerp was van deze beoordeling. Verder stipt ze nog aan dat de faculteit heeft verduidelijkt dat ze geen “probleem” hadden met de stageplaats van de studente, en dat een van de beoordelaars enkel heeft vermeld dat zij niet kon inschatten of de stageapotheek effectief dezelfde verwachtingen had bij een patiëntengesprek als het stageteam. De interne beroepsinstantie merkt op dat deze opmerking geen enkele weerslag heeft gehad op de beoordeling van de casus “afleveren op voorschrift + zelfzorg”.

Ten slotte stelt de interne beroepsinstantie dat, wat de persoonlijke omstandigheden betreft waar de studente zich tijdens het gesprek op beroept, deze niet kunnen leiden tot een aanpassing van de evaluatiecriteria. Wanneer de studente deze vooraf gemeld had, konden deze hoogstens leiden tot bepaalde praktische aanpassingen tijdens het examenmoment.

De beslissing op intern beroep werd bij schrijven van 13 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing van 30 juni 2016 waarbij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Apotheekstage’ (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2016 (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 104 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, een nieuwe beslissing te nemen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekster beroept zich in een enig middel op een schending van de beginselen van behoorlijk bestuur, inzonderheid het motiveringsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het onpartijdigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt in haar verzoekschrift dat de interne beroepsinstantie onterecht niet oordeelde over de uitgebreide grieven gericht tegen de dragende motieven van de beslissing die een minimaal tekort van 9/20 moeten verantwoorden. Volgens haar valt niet in te zien hoe de negatieve beoordeling tot stand kwam. Zo werden er slechts enkele aspecten van de checklist aangekruist en blijkt uit het dossier op geen enkele wijze hoe deze checklist werd omgezet in een puntenverdeling. Ze stelt dat bij andere casussen van hetzelfde examen minstens evenveel “niet of inadequaats uitgevoerd” werd aangekruist, maar dat daarvoor een veel hogere puntentoekenning werd gegeven. Verzoekende partij merkt op dat hierop door de interne

beroepsinstantie geen antwoord werd gegeven. Volgens haar duidt dit erop dat de gegeven punten niet redelijk en correct werden toegekend, nu de interne beroepsinstantie nalaat hierop een antwoord te geven.

Verder stelt verzoekster dat het motiveringsbeginsel geschonden is nu de interne beroepsinstantie een motivering post factum geeft aan de toegekende beoordeling in de bestreden studievoortgangsbeslissing d.d. 30 juni 2016. Volgens haar kan op basis van het dossier niet worden ingezien hoe tot de beoordeling in de bestreden studievoortgangsbeslissing werd gekomen, vermits bij het afleggen van het examen casuïstiek enkel summier aantekeningen werden gemaakt. Ze merkt op dat uit de stukken zelf blijkt dat de beoordelaars onvoldoende tijd hebben genomen om alles correct op te schrijven.

Verzoekster stelt ook dat de beoordeling van beide observatoren tegenstrijdig zijn en dat het antwoord van de interne beroepsinstantie hieromtrent niet afdoende is. Volgens haar werden door beide observatoren zeer uiteenlopende beoordelingen gegeven, op basis van prima facie soms tegenstrijdige feitelijke bevindingen, wat ernstige vragen doet rijzen over welke maatstaven gehanteerd werden en in welke mate deze door alle beoordelaars even consequent werden toegepast. Ze komen immers wel tot dezelfde eindscore. De interne beroepsinstantie merkte daarnaast ook op dat de externe observator vrij was om een indicatief punt te noteren. Verzoekster is van oordeel dat dit niet overeenstemt met de informatie die zij op voorhand kreeg, meer bepaald dat de casus zou worden geëvalueerd door twee observatoren en dat de tweede observator input kan geven voor de beoordeling en het punt dat wordt toegekend. Er is volgens haar te weinig rekening gehouden met de bevindingen van de tweede observator.

Verzoekster stelt vervolgens dat de motivering die door de interne beroepsinstantie werd gegeven aan de bestreden beslissing niet te vinden is in het dossier op basis waarvan de initiële studievoortgangsbeslissing is genomen en deze dan ook niet kan dragen.

Volgens verzoekster kleeft er bovendien een fundamenteel gebrek aan de toekenning van het punt doordat de eindscores van beide observatoren verlaagd werden. Door deze verlaging haalde verzoekster geen voldoende eindscore op het opleidingsonderdeel. Ze stelt ook dat de afronding van de score voor de casus casuïstiek (74,5/150) niet gebeurde conform art. 80 OER.

Wat betreft het “al sloffend” binnenkomen stelt verzoekster dat men bijzonder licht over haar medische aandoening ging die zij niet aan de faculteit wou meedelen op grond van haar medisch geheim.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoekster niet expliciet stelt dat het verzoekschrift enkel gericht is tegen de beoordeling van de casus “aflevering op voorschrift + zelfzorg” en niet tegen de toepassing van de beoordelingsregel of andere deelresultaten in het kader van het opleidingsonderdeel “Apotheekstage”. Het feit dat ze omwille van het onvoldoende resultaat voor het examen casuïstiek als geheel leidt tot een onvoldoende voor het hele opleidingsonderdeel werd volgens verwerende partij niet ingeroepen tijdens de interne beroepsprocedure, zodat dit niet meer op ontvankelijke wijze kan worden ingeroepen in de procedure voor de Raad.

Verwerende partij stipt aan dat het zeker mogelijk is dat de score die berekend wordt door de stagemeeester erg verschillend is van de score die een student behaalt op het examen casuïstiek. De stagemeeester kijkt immers naar het globale functioneren van de student, terwijl het examen casuïstiek inzoomt op bepaalde deelaspecten die in detail worden bekeken en beoordeeld. De competenties die getoetst worden via het examen casuïstiek kunnen volgens haar alvast niet verengd worden tot “de theorie/communicatie”.

Verwerende partij stelt vervolgens dat verzoekster, voorafgaand aan het gesprek in het kader van de interne beroepsprocedure, duidelijke feedback kreeg van de docent op haar functioneren tijdens de verschillende casussen. Tijdens dit feedbackmoment, dat in groep werd georganiseerd, werd er wel degelijk ingegaan op het individueel functioneren van verzoekster. Verwerende partij werpt op dat verzoekster geen nota’s nam van de feedback, hoewel die zowel verduidelijkend als remediërend bedoeld was. Daarnaast kreeg verzoekster via de faculteit wel een kopie van de evaluatiefiches van alle casussen, met een gedetailleerde beoordeling op basis van verscheidene deelaspecten. Verwerende partij stipt aan dat deze bundel evaluatiefiches tevens een inleidende tekst met een verduidelijking van een aantal aspecten van de evaluatie bevatte, die weliswaar ontbreekt in bijlage 6 bij het verzoekschrift. Volgens verwerende partij is er bijgevolg geen sprake van een post factum motivering, maar wel de samenvatting van alle detailopmerkingen die vermeld staan in de evaluatiefiche, en komt dit ook overeen met hetgeen werd besproken tijdens het feedbackgesprek. Zij gaat hier daarna verder op in.

Verwerende partij merkt overigens op dat ook de andere aspecten van de motivering niet als post factum kunnen worden beschouwd. Ze benadrukt dat de interne beroepsinstantie enkel een antwoord biedt op die elementen waarvan de student vermeldde dat ze deze nog niet ontvangen had tijdens het feedbackgesprek. Daarnaast bevat de interne beroepsbeslissing een weerlegging van haar opmerkingen over mogelijke onduidelijkheden en tegenstrijdigheden in het evaluatieformulier.

Wat de beweerde tegenstrijdigheid tussen de beoordeling van beide beoordelaars betreft, verwijst verwerende partij naar de tekst die vooraf aan de studenten is bekend gemaakt. Ze wijst erop dat eventuele verschillen bij de beoordeling van bepaalde deelaspecten ook kunnen worden verklaard vanuit de verschillende achtergrond van beide beoordelaars. De externe stagemeeesters hebben minder ervaring met bepaalde deelaspecten. Verwerende partij benadrukt bovendien dat het evaluatieformulier niet is opgevat als een formulier waarbij aan de hand van een loutere optelling van deelaspecten een puntenscore wordt toegekend, zodat de vergelijking die verzoekende partij maakt waarbij zij beweert dat andere casussen waarbij minstens evenveel ‘niet of inadequaat uitgevoerd’ werd aangekruist en tot een hoger resultaat zou hebben geleid dan ook niet opgaat. De andere casussen maken trouwens geen deel uit van de betwisting. Verwerende partij stipt aan dat het evaluatieformulier een aantal vooraf bepaalde criteria bevat om de belangrijkste observaties te noteren, maar de score per onderdeel is een globale score op basis van de kwalitatieve observaties van beide beoordelaars. Een eerste beoordeling kan bijgevolg nog wijzigen, wat ook is gebeurd bij het punt van beoordelaar 1.

Verwerende partij stelt zich ook vragen bij de inschatting van de student dat de aanpassing van de punten (van 12/30 naar 11,5/30) voor haar het verschil maakt tussen slagen en niet-slagen, nu zij voor een andere casus een nog minder resultaat behaalde en voor twee andere casussen nipt geslaagd was. Verwerende partij benadrukt dat alle casussen onafhankelijk van elkaar beoordeeld werden.

De verwijzing naar art. 80 OER, waarin de regels worden bepaald voor afronding van deelresultaten, is volgens verwerende partij niet relevant aangezien – volgens vaste rechtspraak van de Raad – een dergelijke afronding enkel kan gebeuren bij de vaststelling van het eindpunt voor het opleidingsonderdeel als geheel.

Verwerende partij merkt vervolgens op dat er geen probleem was tussen de stagecoach en de stagemeeester zoals verzoekster beweert. De opmerking i.v.m. het “al sloffend” binnenkomen

waarnaar verzoekster verwijst, was geen fundamenteel punt van kritiek, maar moet gezien worden als een poging om de fundamentele opmerking, nl. dat de houding van verzoekster erg aarzelend was en ze weinig blijf gaf van openheid en interesse naar de patiënt toe, te concretiseren. Bovendien had deze opmerking geen weerslag op de beoordeling van de casus “afleveren op voorschrift + zelfzorg”.

Voor verwerende partij is het daarnaast niet duidelijk waarom verzoekster haar persoonlijke medische omstandigheden niet kenbaar maakt aan de faculteit, maar deze wel vermeldt in het interne beroepsgesprek. Wanneer verzoekster examenfaciliteiten wenste te bekomen, had zij de hiervoor voorziene erkenningsprocedure moeten doorlopen. Deze faciliteiten zouden bovendien niet inhouden dat de evaluatiecriteria worden aangepast. Ze konden hoogstens leiden tot bepaalde praktische aanpassingen tijdens het examenmoment. Volgens verwerende partij vormen deze omstandigheden, zelfs als ze effectief een invloed zouden hebben gehad op het presteren van verzoekster tijdens het beoordelingsmoment, geen aanwijzing dat deze beoordeling niet correct zou zijn verlopen.

Ten slotte werpt verwerende partij op dat het onvoldoende resultaat voor de casus “afleveren op voorschrift + zelfzorg” (11,5/30) duidelijk wordt gemotiveerd. Ze benadrukt dat het onvoldoende resultaat in het algemeen kan worden toegeschreven aan het ontbreken van een gesprek over doel en effectiviteit van de behandeling, therapietrouw en verdere opvolging, het onvoldoende exploreren van de klacht van de patiënt, het feit dat de student onvoldoende blijf gaf van het feit dat zij wist wat de oorzaak was van de klacht, en zij het advies slechts beperkt en aarzelend heeft geformuleerd. Volgens haar kan er hierbij geen sprake zijn van een motivering die slechts na de feiten werden opgesteld.

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekster vooreerst op dat verwerende partij volledig verkeerdelijk stelt dat in het intern beroep de kritiek enkel werd beperkt tot de beoordeling van de casus “afleveren op voorschrift + zelfzorg” en niet gericht was tegen de toepassing van de beoordelingsregel of tegen andere deelresultaten in het kader van het opleidingsonderdeel “Apotheekstage”. Ze verwijst hiervoor naar de nota ter motivering van het intern beroepsschrift.

Verzoekster benadrukt dat ze nog steeds geen afdoend antwoord heeft gekregen op haar grieven. Volgens haar blijkt er ook inconsistentie uit het verweer zelf, met name betreffende de puntentoekenning door observator 1 en de rol daarbij van observator 2, betreffende de niet-

afronding van het punt en betreffende de beoordeling van het element ‘sloffen’ bij de evaluatie. Verzoekster is van oordeel dat verwerende partij zichzelf tegenspreekt i.v.m. de rol van beide observatoren. Bovendien blijft de cruciale vraag waarom beoordelaar 1 zijn beoordeling van 12 naar 11,5 heeft gewijzigd, onbeantwoord. Verzoekster haalt ook aan dat zij vaststelt dat de stagecoach, die is opgetreden als beoordelaar 1, reeds publiekelijk opmerkingen had gedaan i.v.m. de stageplaats van verzoekende partij. Volgens haar blijken de punten aldus geen steun te vinden in de feitelijke gegevens van het dossier, doch het resultaat te zijn van vooringenomenheid. Daarnaast stelt verzoekster dat voor zover verwerende partij van oordeel is dat het eindresultaat voor het examen casuïstiek niet als een eindcijfer kan worden beschouwd, dit geenszins inhoudt dat er geen afronding zou dienen te gebeuren. Ze verwijst ook naar het arrest van 30 januari 2015 in dossier nr. 2015/006 waarin overwogen werd dat een opleidingsonderdeel slechts een beperkt gewicht en belang had in de globale opleiding en dat het kleinste tekort werd behaald, en dat het in die omstandigheid kennelijk onredelijk was om een student niet te delibereren. Verzoekster merkt ook nog op dat niet redelijkerwijze valt in te zien hoe verwerende partij de opmerking in verband met het ‘sloffen’ niet in rekening meent te moeten brengen bij de evaluatie, maar dit wel als een poging ziet voor de concretisering van de houding van de student.

Vervolgens stipt verzoekster aan dat ze tijdens het gesprek met de vicerector een medisch attest ter staving heeft voorgelegd, dat ze achteraf terug heeft meegenomen. Volgens haar ging het allemaal snel en niet zo aarzelend als men tracht voor te stellen. Ze stelt dat er bij sommige vragen sprake is van een miscommunicatie, vermits de vraag een korte geschreven versie is van wat er echt is gevraagd. Ze benadrukt dat de observatoren nog bezig waren met het invullen van de checklist i.p.v. met hun volle aandacht te luisteren naar het gesprek, vermits het gesprek redelijk snel gaat. Volgens haar verklaart dit ook het verschil tussen beide observatoren bij sommige vragen. De eerste begeleider heeft immers niet veel tijd om alle open vragen duidelijk neer te schrijven en daarom schrijft de observator hiervan de verkorte maar gesloten versie op. Verzoekster merkt ook op dat ze een steekkaart met open vragen voor zich had liggen, wat mag volgens het examenreglement, waardoor ze zeker is dat ze bepaalde open vragen heeft gesteld. Daarnaast stelt verzoekster nog steeds vast dat ze de werking van het geneesmiddel heeft uitgelegd en dat bepaalde antwoorden nu anders worden weergegeven dan ze deze heeft gegeven. Volgens haar heeft ze ook zeker voldaan aan de eisen qua non-verbale communicatie. Qua empathie benadrukt ze dat ze zoveel mogelijk herhaald heeft wat de patiënt heeft gezegd.

Ten slotte stelt verzoekster dat ze wel notities heeft genomen tijdens het feedbackgesprek. Ze heeft ook een reflectiedocument geschreven, waarmee geen rekening werd gehouden.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie te kennen geeft dat het betwiste resultaat voor het opleidingsonderdeel “Apotheekstage” is bepaald op basis van deelscores. Verzoekende partij slaagde niet voor het deel “examen casuïstiek”.

Omtrent het “examen casuïstiek” leest de Raad in de ECTS-fiche het volgende:

“Examen casuïstiek (10/35)

De competenties van de stagiair worden geëvalueerd aan de hand van een casusgebaseerde praktijktoets. Deze toets bestaat uit een aantal opdrachten, waarbij telkens een specifieke competentie getoetst wordt. Elke opdracht wordt geëvalueerd door een observator (docenten, onderwijsmedewerkers faculteit, stagemeesters). Indien relevant, wordt voor de opdrachten beroep gedaan op pseudo-patiënten/assistenten/apothekers).

De kandidaten moeten hun apothekstage volledig beëindigd hebben vooraleer ze het examen casuïstiek kunnen afleggen.”.

Voorts bepaalt de ECTS-fiche dat de eindscore niet noodzakelijk het resultaat is van een mathematische verwerking van de deelpunten. Bij onvoldoendes op één of meerdere onderdelen kan het totaal volgens de ECTS-fiche lager zijn dan de som van de onderdelen.

In de aan de studenten ter beschikking gestelde praktische informatie betreffende het examen casuïstiek leest de Raad onder meer het volgende:

“Je wordt geëvalueerd door twee observatoren (1 facultair persoon + 1 apotheker uit het werkveld) die gebruik maakt van checklists met vergelijkbare criteria als deze die gebruikt werden bij de communicatietrainingen en andere oefeningen in het kader van de werkcolleges. Het is onze bedoeling zicht te krijgen op jullie functioneren. Dit omvat zowel communicatie met patiënten, assistenten en collega's, als aanpak van geneesmiddel-gerelateerde problemen (gebrek aan therapietrouw, nevenwerking, interactie,...), de theoretische basis waarop je bij het aanpakken van deze problemen terugvalt,...

Na het doorlopen van de 5 apotheken eindig je aan een checkpoint bij de stagecoördinatie en heb je een gesprek over je eigen kennen en kunnen. Je vertelt kort je ervaring met dit examen en hoe je terugkijkt op je stage. Je gaat ook in gesprek over je portfolio en over de opdrachten, reflecties, ... die je daar gepost hebt. Dit onderdeel wordt niet geëvalueerd en dient ter afsluiting.

De score die je behaalt op het examen casuïstiek is een gemiddelde van de scores die je in elk van de 'apotheken' kreeg. Deze score wordt mee verrekend in de eindscore op het OPO apothekstage. Een onvoldoende op het gemiddelde van de vijf casussen, of een onvoldoende op minstens drie casussen, betekent een onvoldoende voor het examen casuïstiek als geheel, en leidt bijgevolg tot een onvoldoende op het opleidingsonderdeel Apothekstage. Mocht je in de juni-zittijd een onvoldoende halen op het OPO 'Apothekstage', dan bekijken we samen met jou waar de werkpunten liggen en hoe we kunnen remediëren. Mogelijk betekent dit dat je in de zomer extra stage moet lopen als voorbereiding op een herexamen casuïstiek."

De Raad leest dat de interne beroepsinstantie vaststelt dat verzoekende partij niet geslaagd was voor twee van de vijf casussen en dat zij een globaal resultaat op het examen casuïstiek heeft behaald van 74,5/150. De interne beroepsinstantie oordeelde dat verzoekster niet voldeed aan de beoordelingsregel en aldus niet kon slagen voor het opleidingsonderdeel 'Apothekstage'.

De Raad merkt in het intern beroepsschrift en de "nota motivering bij beroepsschrift" op dat verzoekende partij in het bijzonder de score voor het "examen casuïstiek" aanvecht. Daarnaast stipt verzoekende partij in nr. 6 van deze nota aan dat de overige onderdelen waaruit het opleidingsonderdeel bestaat volgens haar zeer goed waren en dat hier geen rekening mee wordt gehouden bij de uiteindelijke beoordeling. In de "nota" spitst verzoekende partij haar argumentatie toe op de casus 'afleveren op voorschrift + zelfzorg'. De Raad buigt zich dan ook in het bijzonder op het deelresultaat dat verzoekende partij heeft gekregen voor het "examen casuïstiek" en met name de beoordeling van de casus 'afleveren op voorschrift + zelfzorg' waarop zij een score van 11,5/30 heeft behaald. Ook in het verzoekschrift voor de Raad staat deze deelbeoordeling immers centraal.

Verzoekende partij is van oordeel dat niet valt in te zien hoe de negatieve beoordeling tot stand is gekomen. Volgens haar werden slechts enkele aspecten van de checklist aangekruist en blijkt uit het dossier niet hoe de checklist werd omgezet in een puntenverdeling. Daarnaast werd bij andere casussen van hetzelfde examen waar minstens evenveel 'niet of inadequaat uitgevoerd' werd aangekruist een hogere score toegekend.

Verzoekende partij acht deze grieven onbeantwoord in de beslissing van de interne beroepsinstantie.

De Raad leest in de beslissing van de interne beroepsinstantie het volgende:

“De gedetailleerde beoordelingsfiches van alle casussen, en dus ook van de casus ‘Afleveren op voorschrift + zelfzorg’ heeft u via uw raadsman reeds bekomen. Algemeen werd het deel ‘aflevering op voorschrift’ als onvoldoende beschouwd wegens het ontbreken van een gesprek over doel en effectiviteit van de behandeling, therapietrouw en verdere opvolging. Het gedeelte ‘zelfzorg’ werd als onvoldoende beschouwd omdat de klacht van de patiënt onvoldoende werd geëxploreerd, u op basis van uw handelen tijdens deze casus onvoldoende blijkt gaf van het feit dat u wist wat de oorzaak was van de klacht, en het advies slechts beperkt en aarzelend werd voorgesteld.”.

Aldus vat de interne beroepsinstantie de evaluaties uit de beoordelingsformulieren, waar verzoekende partij over beschikt – met inbegrip van een inleidende tekst over de beoordeling – en die haar tijdens de feedback ook op individueel niveau zijn toegelicht, samen. In deze context verschaft de wijze waarop de interne beroepsinstantie de score toelicht in het concrete dossier de student voldoende inzicht in de totstandkoming van het resultaat voor de casus ‘afleveren op voorschrift + zelfzorg’ en kan de Raad verzoekende partij niet bijtreden waar deze beweert niet in te zien hoe de negatieve beoordeling tot stand kwam.

Hoewel de observator, die verantwoordelijk is voor de score, weliswaar veel, maar niet alle facetten van de beoordeling heeft aangevinkt, blijkt uit de toelichting op het scoreblad wel dat hij voldoende elementen met betrekking tot de beoordelingscriteria en de deelfacetten ervan in rekening heeft genomen en tot uitdrukking heeft gebracht om de scores voor deze criteria te schragen.

De Raad stelt vast dat geen melding is gemaakt van een vaste formule aan de hand waarvan de “vinkjes” op het beoordelingsformulier in een cijfer zijn omgezet. Dit betekent in het concrete dossier echter niet dat de Raad moet vaststellen dat het cijfer niet voldoende steun zou vinden in de aangekruiste beoordeling en in het bijzonder in de erbij gegeven toelichting.

Dat bij andere casussen van hetzelfde examen hogere cijfers zijn gegeven hoewel, zoals verzoekende partij beweert zonder zulks verder te ontwikkelen, evenveel ‘niet of inadequaat

uitgevoerd' aangekruist werd, hoeft de toegekende score niet *ipso facto* in het gedrang te brengen daar het inadequaaf handelen op sommige facetten de bovenliggende competentie sterker in het gedrang kan hebben gebracht dan het inadequaaf handelen op andere facetten. Bij de beoordeling van de "competentie", uitgedrukt door een cijfer, kan zowel de ernst van de tekortkoming als het belang van het facet waarop de betrokkene tekortkomt in overweging worden genomen.

Ook het feit dat verzoekende partij inzake "non-verbale communicatie" op alle deelfacetten 'inadequaaf of niet uitgevoerd' als vermelding krijgt en bij 'structuur van het gesprek' 'adequaaf uitgevoerd' bij het eerste deelfacet, doch voor beide een score van 1/4 krijgt, wijst *in casu*, rekening houdend met de opmerkingen die op het evaluatieformulier betreffende het gesprek zijn genoteerd, niet op een tekortkoming in de beoordeling.

Alles bij elkaar genomen kan de Raad wat dit betreft besluiten dat de resultaten, rekening houdend met de motivering die ervoor is gegeven, niet onredelijk en evenmin foutief zijn toegekend.

Wat het door verzoekende partij beweerde post-factum karakter van de motivering betreft, die in de beslissing van de interne beroepsinstantie is gegeven, stelt de Raad vast dat het hier om de samenvatting en transcriptie gaat van de detailopmerkingen die in de evaluatiefiche op het ogenblik van het betwiste examen zijn neergeschreven. Deze zijn tijdens het feedbackgesprek met verzoekende partij overlopen. Het antwoord dat verwerende partij in de interne beroepsbeslissing op de opmerkingen van verzoekende partij met betrekking tot het evaluatieformulier en betreffende elementen die verzoekende partij verklaarde niet tijdens het feedbackgesprek te hebben ontvangen zijn *in casu* evenmin als post factum aan te merken.

Verzoekende partij acht de beoordelingen van de observatoren ook tegenstrijdig en is van oordeel dat de interne beroepsbeslissing onvoldoende aandacht besteedt aan deze tegenstrijdigheid. De Raad kan dit evenwel niet bijtreden nu de beoordeling uitgaat van de "eigenlijke observator", die hierbij weliswaar input kan krijgen van een tweede-observator of simulatiepatiënt. De "toelichting bij het examen" (zie stuk 3 verwerende partij) bevat hieromtrent het volgende:

"In elke apotheek is ofwel een simulatiepatiënt ofwel een simulatie-assistent aanwezig, waarmee de student moet interageren.

Daarnaast is er in elke apotheek een observator, die aan de hand van een checklist de prestaties van de student beoordeelt.

In de apotheken waar er gewerkt wordt met een simulatiepatiënt is er bijkomend een tweede observator (stagemeeester) aanwezig. Deze persoon bekijkt mee de prestaties van de student, en kan input geven voor de beoordeling en het punt dat wordt toegekend. Het punt wordt daarbij zo veel mogelijk in consensus bepaald, maar het is het punt van de eigenlijke observator (ZAP-lid of andere onderwijsmedewerker van de faculteit) dat bepalend is.

In de apotheken waar gewerkt wordt met een simulatie-assistent, wordt de beoordeling gemaakt in overleg met deze collega (altijd een apotheker). Ook hier is de beoordeling van het ZAP-lid het enige geldige punt. ”.

Rekening houdend met de in de interne beroepsbeslissing toegelichte rol van de externe observator, diens achtergrond als praktizijn, de rol van de interne ‘observator’ als beoordelaar en de toelichting bij de beoordelingsformulieren, treedt de Raad de visie dat de score, tegen de achtergrond van de beweerde tegenstrijdigheid, onvoldoende is gemotiveerd niet bij. De Raad slaat hierbij ook acht op het feit dat de interne beroepsinstantie aangeeft dat het de externe observator vrij staat om indicatief ook een punt te noteren. Naar analogie voert ook het feit dat hij het beoordelingsformulier minder uitvoerig invult niet noodzakelijk tot tegenstellingen in de beoordeling van facetten die hij onvermeld laat, doch die de “interne” observator wel behandelt. De Raad, die ook, acht slaand op de opmerkingen in de evaluatiefiches, tegen de achtergrond van de toelichting in de interne beroepsbeslissing, geen belangrijke discrepanties in de teneur van de evaluatiefiches aantreft, is niet van oordeel dat de beoordeling wegens tegenstrijdigheid niet stand zou kunnen houden. Dat beide observatoren, bij de bespreking van de opmerkingen en aantekeningen bij de prestatie van de student, die tot stand kwamen vanuit hun eigen invalshoek, hun initiële score hebben aangepast en op elkaar hebben afgestemd, niettegenstaande hun opmerkingen minstens *prima facie* niet identiek zijn, houdt *in casu* niet in dat de beoordelingen tegenstrijdig zijn. Veeleer wijst het op de uitwisseling van elementen die aan de beoordeling ten grondslag hebben gelegen. Naar het oordeel van de Raad blijkt hieruit het streven naar consensus over het cijfer dat bij de bepaling van het resultaat door de eigenlijke observator is toegekend. Zulks is niet in tegenspraak met de mogelijkheid voor de tweede observator, die de oefening mee bekijkt en kwalitatief beoordeelt, om een indicatief punt te noteren. Deze kwalitatieve beoordeling, en desgevallend dit indicatief punt, vormt input voor de beoordeling waarbij de facultaire observator, zo mogelijk bij consensus, de uiteindelijke score bepaalt. Hierbij merkt de Raad ook op dat uit de interne beroepsbeslissing blijkt dat bij

de beoordeling van verzoekende partij rekening is gehouden met de externe beoordelaar in zoverre bij het toekennen van het punt zelfs geen consensus is gehanteerd. Zo verwijst de interne beroepsbeslissing naar de verfijning van een eerste beoordeling in het kader van een iteratief proces op basis van een verdere inhoudelijke bespreking tussen beide observatoren. Tevens stipt de Raad aan dat, nu de algemene teneur van de beoordeling van de externe observator in dezelfde lijn ligt als deze van de facultaire observator, de nood aan indicaties voor de input die tot de beoordeling van eerstgenoemde heeft geleid, verkleint.

Dat de aanpassing van de score als gevolg waarvan verzoekende partij 74,5/150 op het examen “casuïstiek” heeft behaald ertoe kan hebben geleid dat verzoekende partij niet geslaagd is voor de deelcomponent van het betrokken opleidingsonderdeel – verzoekende partij haalde immers een onvoldoende op het gemiddelde van de vijf casussen –, heeft volgens de Raad *in casu* niet tot gevolg dat de definitieve score van 11,5 op 30 voor de casus ‘afleveren op voorschrift + zelfzorg’ onvoldoende gemotiveerd zou zijn.

Blijkens de interne beroepsbeslissing is overigens wel degelijk rekening gehouden met de overige onderdelen van het “examen casuïstiek”. De Raad leest hieromtrent dat gezien het nipt onvoldoende resultaat de evaluatoren nog eens zijn nagegaan of er toch redenen waren om verzoekende partij te laten slagen. Gezien het feit dat het onvoldoende resultaat veroorzaakt is door twee casussen – een onvoldoende op drie casussen voert ongeacht de gemiddelde score op de vijf casussen tot een onvoldoende – waarop verzoekende partij een duidelijk onvoldoende resultaat heeft behaald en gezien verzoekende partij op twee casussen waarop zij een voldoende heeft behaald slechts nipt slaagde, zagen de evaluatoren geen redenen om af te wijken van de algemene beoordelingsregel. De Raad verwijst hierbij naar “Praktische informatie examen casuïstiek 2015-2016” waarin wordt vermeld dat een onvoldoende voor het examen casuïstiek als geheel tot een onvoldoende op het opleidingsonderdeel “Apotheekstage” leidt. De Raad merkt hierbij op dat verwerende partij erop wijst dat de casussen – voor elk waarvan tijdens het examen een evaluatiedocument is ingevuld – los van elkaar zijn beoordeeld. De Raad treft ook geen indicaties aan die erop wijzen dat de beoordeling van de casus waarvoor verzoekende partij 11,5/30 behaalde, pas zou zijn gemaakt nadat de resultaten van de overige casussen bekend waren.

Niettegenstaande het tekort op de vijf casussen samen, met name 74,5/150, gering is en bij toepassing van de klassieke afrondingscriteria in een score van 75/150 zou resulteren, merkt de

Raad op dat het door verzoekende partij aangehaalde artikel 80 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij inzake afronding, toegepast wordt bij de bepaling van het eindresultaat van een opleidingsonderdeel. De afrondingsregel speelt niet ten aanzien van deelresultaten die tot de eindscore voor een opleidingsonderdeel bijdragen. Dat verwerende partij, naar het oordeel van verzoekende partij zoals uiteengezet in haar wederantwoordnota, bij niet-afronding van het deelresultaat voor het ‘examen casuïstiek’ zelfs niet tot de beoordeling van het al dan niet afronden van het gehele resultaat voor “Apotheekstage” en “examen casuïstiek” dient te komen, brengt de Raad niet tot een ander besluit.

In zoverre de Raad uit de verwijzing van verzoekende partij in haar wederantwoordnota naar een arrest van de Raad betreffende de niet-deliberatie van een student mag lezen dat zij haar niet-deliberatie aanvecht, acht de Raad het middelonderdeel niet ontvankelijk. Ten overvloed wijst de Raad op de ECTS-fiche, die bepaalt dat het niet slagen voor “Apotheekstage” betekent dat je niet kan slagen voor de opleiding.

De Raad stelt vast dat de evaluatie die verzoekende partij op het onderdeel “evaluatie door de stagemeeester” heeft gekregen (10/11) zeer goed is. Verzoekende partij leidt hieruit af dat zij de theorie/communicatie voldoende beheerst. Tevens trekt zij als gevolg van deze discrepantie in de beoordeling de objectiviteit ervan in twijfel. Aangezien de invalshoek van de beoordeling van de stage door de stagemeeester enerzijds en van het “examen casuïstiek” anderzijds, verschilt (globaal versus deelaspecten) en daar de competenties die tijdens het “examen casuïstiek” in de casus ‘afleveren op voorschrift + zelfzorg’ zijn getoetst veel gericht zijn en het toetsen eveneens veel gericht kan gebeuren dan door een stagemeeester tijdens de praktijkstage, kan de door verzoekende partij betoogde behaalde competentie inzake “de theorie/communicatie” niet worden vereenzelvigd met de tijdens de casus getoetste competenties en vaardigheden. Aldus dringt geen bijkomende motivering zich op om de beoordeling van de casus ‘afleveren op voorschrift + zelfzorg’ overleidend te laten in het licht van de score die verzoekende partij heeft behaald voor het onderdeel “evaluatie door de stagemeeester”. De discrepantie in de beoordeling laat de Raad evenmin toe verzoekende partij, bij gebrek aan elementen die haar stelling stofferen, bij te treden in haar twijfels betreffende de objectiviteit van de beoordeling. De Raad slaat ook acht op het feit dat de beslissing op intern beroep aangeeft dat tijdens het feedbackgesprek is verwezen naar het stagebezoek in het kader van de bespreking van het remediëringstraject van verzoekende partij. Hierbij vermeldde één van de beoordelaars niet te kunnen inschatten of de stageapothek van verzoekende partij effectief dezelfde verwachtingen

had bij een patiëntengesprek als het stageteam. In ontkennend geval kan dit volgens de Raad bijdragen tot de verklaring van de discrepantie van de score voor het “examen casuïstiek” en “evaluatie door de stagemeeester”.

In deze context ontbreekt het de Raad, verwijzend naar de beslissing op intern beroep, ook aan elementen om aan te nemen dat er problemen zouden zijn geweest tussen de stagecoach en de stagemeeester, *a fortiori* problemen die een weerslag zouden hebben gehad op de beoordeling van de casus ‘afleveren op voorschrift + zelfzorg’.

Wat de opmerking over het sloffen van verzoekende partij betreft, is het voor de Raad op basis van de interne beroepsbeslissing duidelijk dat verzoekende partij niet omwille van het sloffen als dusdanig negatief is beoordeeld, maar dat het sloffen op de evaluatiefiche is genoteerd om een algemeen aandachtspunt te concretiseren, met name de aarzelende en beperkte manier waarop advies is gegeven. De Raad merkt hierbij op dat verzoekende partij voorafgaand aan het examen is geïnformeerd over het feit dat communicatie met de patiënt het voorwerp van beoordeling zou uitmaken. Hoewel de opmerking verzoekende partij kan hebben gekwetst, omwille van de door haar vermelde medische achtergrond van het “sloffen” – waaromtrent verwerende partij pas in het kader van de interne beroepsprocedure is geïnformeerd, waardoor zij er voordien geen rekening mee heeft kunnen houden – is zij niet van aard de beoordeling in het gedrang te brengen. Dit is in het bijzonder zo nu uit de interne beroepsbeslissing blijkt dat de vermelding ervan tot doel heeft een probleem met de wijze waarop verzoekende partij tijdens de casus ‘communiceerde’ met de patiënt te visualiseren.

Nu het duidelijk is dat niet het “sloffen” als dusdanig is geïnviseerd, ziet de Raad niet in dat de aandacht die verzoekende partij er tijdens de interne beroepsprocedure op vestigde tot een andere beoordeling had moeten leiden, temeer daar de Raad vaststelt dat verzoekende partij omwille van deze medische omstandigheid nooit om examenfaciliteiten heeft verzocht en deze problematiek nooit heeft aangehaald, ook niet in opleidingsonderdelen waarin de door verzoekster aangehaalde medische omstandigheden haar meer parten kunnen hebben gespeeld. De Raad merkt hierbij nog op dat de medische omstandigheid die verzoekende partij aanhaalt geen beletsel vormt om te communiceren met de patiënt op een zelfzekere en geëngageerde manier, hetgeen blijkens de evaluatie ontbrak. Mocht de student om faciliteiten hebben verzocht dan zouden deze ook niet tot gevolg hebben gehad dat de communicatie – gesymboliseerd in het ‘sloffen’ – als positief zou zijn beoordeeld omwille van de medische problematiek.

Alles bij elkaar genomen oordeelt de Raad dat de aangevochten beslissing, waarbij verzoekende partij niet slaagt voor het opleidingsonderdeel “Apotheekstage”, afdoende is gemotiveerd en dat deze motivering voldoende zorgvuldig tot stand is gekomen. De beoordeling kan weliswaar streng zijn en voor verzoekende partij ingrijpende gevolgen hebben – door het niet-slagen voor dit opleidingsonderdeel als gevolg van het niet-slagen voor het “examen casuïstiek” heeft zij haar masterdiploma (nog) niet behaald – , doch alle elementen van de casus in acht genomen kan de Raad er niet toe besluiten dat de beslissing betreffende de casus ‘afleveren op voorschrift + zelfzorg’, waarop verzoekende partij een score van 11,5/30 heeft behaald, kennelijk onredelijk is.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 24 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, Ite Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	Kamervoorzitter
-------------------	-----------------

Daniël Cuypers	bijzitter
----------------	-----------

Jan Geens	bijzitter
-----------	-----------

bijgestaan door

Melissa Thijs	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Zitting van 26 augustus 2016

Arrest nr. 3.043 van 30 augustus 2016 in de zaak 2016/206

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 24 juni 2016 waarbij aan de verzoekster een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3: beginnende leraar zijn’.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 26 augustus 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs”.

Voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 3: beginnende leraar zijn” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 28 juni 2016 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 6 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde vast dat verzoekster voor het opleidingsonderdeel “Praktijk: beginnend leraar zijn” stage diende te lopen voor haar 2 onderwijsvakken, Frans en Engels. Zij wenste haar laatstejaarsstage in Suriname te volbrengen. Het is niet mogelijk om voor het onderwijsvak ‘Frans’ stage te lopen in Suriname. Verzoekster volbracht bijgevolg haar stage voor Frans in een school in Gent, van 1 september t.e.m. 18 september 2015. Zij volbracht haar stage voor Engels in Suriname, van 9 februari t.e.m. 20 mei 2016. De contacten voor deze laatste stage verliepen via een organisatie, met mevrouw [T.B.] als contactpersoon ter plaatse. Mevrouw [K.D.] is de begeleidende lector voor internationale stages. Verzoekster had in Suriname aanvankelijk een stagecontract met de Dennertschool. Na aankomst bleek deze school geen stagiaires meer op te volgen. Mevrouw [T.B.] heeft een andere school bereid gevonden om de stage voor Engels te laten doorgaan, namelijk de Hirasinghschool. Begin maart bleken er problemen te zijn met de stage op deze school. Verzoekster zocht zelf, zonder overleg ter plaatse of met de onderwijsinstelling, een andere stageplaats, namelijk het Maria internaat. Er werden afspraken gemaakt over het verdere verloop van de stage (4 en 8 maart 2016):

- Dinsdag en donderdag lesgeven in de school waar verzoekster nu lesgeeft, dus die stageloopt door
- De uren Engels aanvullen met de nieuwe organisatie zodat verzoekster haar creativiteit daar kan laten zien
- Er wordt vanuit gegaan dat er geen wijzigingen komen met de uren Brokopondo en het project tijdens de paasvakantie (deel voor Praktijk 3: in diverse contexten werken).

Verzoekster heeft nagelaten mevrouw [K.D.] in te lichten over het stoppen van de stage in de Hirasinghschool op 22 maart 2016. Nochtans was er een Skypegesprek tussen verzoekster en mevrouw [K.D.] op 23 maart 2016 en veelvuldig mailverkeer nadien. De contracten van de effectieve verschillende stageplaatsen zijn niet naar de opleiding gekomen vanuit Suriname. Anderzijds blijkt dat verzoekster wel degelijk op de hoogte was van haar stageplaatsen en de uren stage die zij daar diende te volbrengen.

Uit het document met het chronologisch verloop van het zoeken naar en vastleggen van de stageplaatsen blijkt tevens dat er wel degelijk veelvuldige contacten zijn geweest met de verschillende stageplaatsen, zij het middels de contactpersoon ter plaatse, mevrouw [T.B.]. Daarnaast is er ook rechtstreeks contact geweest tussen mevrouw [K.D.] en mevrouw [A.O.], mentor van het Maria internaat.

De studiefiche en de richtlijnenbundel bepalen hoe de evaluatie gebeurt. Voor de evaluatie van verzoekster werd, naast het stagedossier (praktijkboeken, reflectiedossier, lesvoorbereidingen, stageverslagen), het volgende in overweging genomen:

- Stage Frans:
 - Syntheseformulier van de mentor, de heer [A.B.]
 - Vaststellingen door de begeleidende vaklector [A.D.] tijdens het stagebezoek op 11 september 2015 en de begeleidende pedagoog [K.V.] tijdens het stagebezoek op 15 september 2015.

Deze vaststellingen werden genoteerd in het logboek van verzoekster. Het logboek is een coachings-/begeleidingsmiddel dat het stageproces van de student in kaart brengt.

- Stage Engels te Suriname:
 - Syntheseformulier van de mentor op het Maria internaat, mevrouw [A.O.]
 - Syntheseformulier van de mentor op de Hirasinghschool, mevrouw [K.].

Het syntheseformulier van de mentor van deze school is niet door verzoekster zelf verkregen, maar door de opleiding opgevraagd, in tegenstelling tot de richtlijnen en berichten van verzoekster dat zij dit syntheseformulier ter beschikking had. De opleiding heeft dit formulier ontvangen op 30 mei 2016, net voor het stageportfoliogesprek op 31 mei 2016. De opleiding heeft geoordeeld over voldoende informatie te beschikken over de gelopen stage in Suriname om tot evaluatie over te gaan. Om deze redenen werd dit formulier niet ondertekend door verzoekster.

Op 31 mei 2016 vond het stageportfoliogesprek plaats. In de richtlijnenbundel wordt het doel van dit gesprek duidelijk omschreven. De richtlijnenbundel toont aan dat er geen mathematische weging van de verschillende stageplaatsen wordt gehanteerd in de beoordeling

van de volledige stage. Tijdens dit stageportfoliogesprek neemt de evaluatiecommissie notitie op een checklist. Bevindingen worden meegenomen in de eindevaluatie en vinden een neerslag in het eindevaluatieformulier. In het eindevaluatieformulier benadrukt de evaluatiecommissie dat het aan de student is om zich tijdens het stageportfoliogesprek te profileren als een beginnende leraar en aan te tonen dat doorheen de stage de verschillende competenties behaald zijn. Bij verzoekster merkt de evaluatiecommissie op dat er weinig bewijsmateriaal voor handen is om alle competenties te beoordelen: noch lesvoorbereidingen, noch op ETOS (het stagedossier), noch op het stageportfoliogesprek werd onderbouwd materiaal aangeleverd. Ook verschillende synthesedocumenten van de mentoren zijn nauwelijks ingevuld of geven vaak ‘NVT’ (niet van toepassing) aan.

Het eindevaluatieformulier geeft de evaluatiecriteria aan voor ‘Praktijk: beginnend leraar zijn’ en is opgesteld volgens rubrics met concrete gedragsindicatoren op 6 beheersingsniveaus. Per evaluatiecriterium wordt het door de student behaalde beheersingsniveau aangeduid. De evaluatiecriteria voor de praktijk zijn afgeleid van de leerresultaten die de opleiding bij de student beoogt. De opleiding clustert haar leerresultaten in 5 leerresultatenlijnen, waarvan er vier in dit evaluatiedocument aan bod komen, namelijk *communiceren*, *professionaliseren*, *krachtige leeromgeving* en *leerbegeleiding*. De vijfde lijn, namelijk maatschappelijk, intercultureel en internationaal participeren, werd geïntegreerd in de lijnen professionalisering en krachtige leeromgeving. De cesuur is in het rood aangegeven.

Uit de eindevaluatie blijkt dat verzoekster voor verschillende gedragsindicatoren de beoogde cesuur niet behaalt. Hierbij wordt expliciet verwezen naar zowel de Vlaamse als de Surinaamse context. Per leerresultaatlijn wordt vervolgens uitgebreid gemotiveerd met verwijzing naar verschillende mentorenverslagen, mailverkeer, ingediende documenten door verzoekster en het stageportfoliogesprek. De algemene conclusie geeft een gestructureerd overzicht van de sterke en zwakke punten van verzoekster.

Verzoekster slaagde aldus niet voor het betreffende opleidingsonderdeel “Praktijk 3: beginnend leraar zijn”. De evaluatiepunten zijn volgens de interne beroepsinstantie op deugdelijke wijze tot stand gekomen en werden voldoende gemotiveerd. Verder stelt de interne beroepsinstantie dat er wel degelijk tussenkomst van de ombudspersoon is geweest. Bijgevolg beslist de interne beroepsinstantie om de klacht ongegrond te verklaren. Het resultaat 8/20 voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 3: beginnend leraar zijn” blijft aldus behouden.

De beslissing op intern beroep werd, aldus verwerende partij, bij schrijven van 7 juli 2016 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verzoekende partij stelt in haar verzoekschrift dat zij beroep wil instellen tegen de studievoortgangsbepaling genomen op 24 juni 2016. Verzoekende partij stelt dat zij op 28 juni 2016 een aangetekend schrijven stuurde naar de interne beroepsinstantie van haar onderwijsinstelling, maar tot op heden nog steeds geen antwoord heeft ontvangen. Volgens verzoekende partij heeft niemand in de onderwijsinstelling haar duidelijk gemaakt dat zij in beroep kon treden en hoe, waar en wanneer zij dat moest doen. Dit staat wel vermeld in het Onderwijs- en Examenreglement van de onderwijsinstelling, maar volgens verzoekende partij kreeg zij geen rechtstreekse en concrete informatie.

De vader van verzoekende partij had op 26 juni 2016 een klacht tegen een lector ingediend bij de onderwijsinstelling. Hij ontving op 13 juli 2016 een antwoord op zijn schrijven. Dit was de 15de dag voor de termijn, maar verzoekende partij wilde wachten tot het einde van de week, omdat zij ervan uitging dat er ook snel een antwoord op haar beroep ging volgen. Dit gebeurde echter niet.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat het beroep bij de Raad werd voorafgegaan door het doorlopen van de interne beroepsprocedure. In zoverre verzoekende partij kan aantonen dat zij op 13 juli 2016 (of later) kennisnam van het schrijven van verwerende partij met mededeling van de beslissing van de interne beroepsinstantie, werd het extern beroep ook tijdig ingediend.

Verwerende partij stelt verder vast dat verzoekende partij geen melding maakt van de door de interne beroepsinstantie gedane uitspraak. Nochtans werd ter zake reeds op 6 juli 2016 een beslissing getroffen, die bij schrijven van 7 juli 2016 werd meegedeeld aan verzoekende partij.

Hierin werd het beroep van verzoekster ontvankelijk, doch ongegrond verklaard. De quoterings 8/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3: beginnend leraar zijn’ werd behouden.

In haar *wederantwoordnota* benadrukt verzoekende partij dat zij de brief van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016 nooit heeft ontvangen. Zij stelt dat zij deze aangetekende zending nooit in ontvangst heeft genomen, dus er is ook geen ontvangstbewijs. Verder heeft zij gewacht tot de uiterste datum om de Raad te contacteren, namelijk 18 juli 2016. Verzoekende partij stelt dat het niet logisch is dat zij zo lang zou wachten met het aantekenen van extern beroep, als zij reeds 11 dagen voordien een antwoord had op haar beroep bij de interne beroepsinstantie. Verzoekende partij stelt dat zij hier niets bij te winnen had. Eigenlijk was het meer in haar nadeel om zo lang te wachten, want uiteraard bestond het risico dat de Raad haar beroep niet meer in ontvangst ging nemen. Daarom vraagt verzoekende partij de Raad om haar beroep als gegrond te aanvaarden. Tevens benadrukt verzoekende partij dat haar nooit door iemand van de opleiding duidelijk werd gemaakt wat de procedure is om in beroep te gaan tegen examenresultaten. Dit staat wel vermeld in het Onderwijs- en Examenreglement. Het bewijsstuk dat bij het proces-verbaal meegestuurd werd dat de brief wel degelijk verzonden was, is volgens verzoekende partij een briefje van de post dat *niet* afgestempeld is.

Beoordeling

Uit het dossier en uit nazicht van het referentienummer van de aangetekende zending, blijkt vooreerst dat de beslissing op intern beroep die wel degelijk is genomen (zie *infra*), pas op 12 juli 2016 bij de postdiensten is verwerkt, en op 13 juli voor het eerst aan de bestemming – te deze: verzoekende partij – is aangeboden.

Een beslissing op intern beroep moet overeenkomstig artikel II.284 van de Codex Hoger Onderwijs aan de student ter kennis worden gebracht binnen een termijn van vijftien kalenderdagen, ingaand de dag na deze waarop het intern beroep is ingesteld.

Artikel II.294, §1, derde lid van deze Codex bepaalt verder dat in geval van uitblijven van een tijdige beslissing van de interne beroepsinstantie binnen de termijn zoals bepaald in artikel II.284, tweede lid, de student in voorkomend geval het beroep bij de Raad moet instellen binnen de vervaltermijn van 5 kalenderdagen na het verstrijken van deze termijn, tenzij vóór het verstrijken van de termijn waarover de interne beroepsinstantie beschikt, deze aan de student

medeelt op welke latere datum zij uitspraak zal doen. In dat geval gaat de vervalt termijn van 5 kalenderdagen voor het beroep bij de Raad in de dag na die datum.

Van een mededeling zoals *in fine* bedoeld, is te dezen geen sprake. Verzoekende partij heeft op (dinsdag) 28 juni 2016 haar intern beroep ingesteld, zodat de instelling over een termijn van (woensdag) 29 juni tot en met (woensdag) 13 juli 2016 beschikte om de beslissing op intern beroep ‘ter kennis te brengen’. Gelet op wat vooralsnog¹ geldt inzake de kennisname en de aanvang van de termijnen, en aangezien niet is aangetoond dat verzoekende partij op 13 juli 2016 van de op die datum voor het eerst aangeboden betekening ook daadwerkelijk kennis heeft genomen, beschikte verzoekende partij bij gemis aan kennisname van een beslissing op intern beroep vervolgens over een termijn van (donderdag) 14 juli tot en met (maandag) 18 juli 2016 om bij de Raad een extern beroep in te stellen tegen de initiële studievoortgangsbepaling.

Verzoekster heeft haar beroep bij de Raad op 18 juli 2016 ingesteld; zij heeft derhalve in dat opzicht alvast geen rechten verbeurd.

Ondertussen had de interne beroepscommissie wel degelijk een beslissing op intern beroep genomen, met name op 6 juli 2016. Daarbij werd het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

Uit de gegevens van de Post blijkt dat deze beslissing een eerste maal aan het adres van verzoekende partij werd aangeboden op 13 juli 2016, en dat omwille van haar afwezigheid een bericht werd achtergelaten in de brievenbus. Dit blijkt ook uit het stuk dat verwerende partij ter zitting bijbracht. Vanaf 15 juli 2016 was de zending beschikbaar in het afhaalpunt. De zending werd echter niet afgehaald door verzoekende partij, en werd vervolgens op 9 augustus 2016 terug naar de afzender (verwerende partij) gestuurd. Op 10 augustus 2016 werd de zending tenslotte bij de afzender geleverd.

Een en ander doet de vraag rijzen welk rechtsgevolg moet worden gegeven aan een aangetekende zending die spijts regelmatige aanbieding niet werd afgehaald en derhalve als ‘geweigerd’ moet worden beschouwd, in het bijzonder met betrekking tot de beroepstermijnen.

¹ Pas met ingang van het volgende academiejaar 2016-2017 wordt de Codex Hoger Onderwijs aangepast, in die zin dat de ‘kennisgeving’ en niet langer de ‘kennisname’ de beroepstermijn doet lopen.

Meer bepaald dient de vraag zich aan of in dergelijk geval de student geacht wordt ook daadwerkelijk kennis te hebben ‘genomen’ van de betekende beslissing, mede in acht genomen dat het de intentie van de decreetgever is geweest om de doorlooptijd van een beroep tegen een studievoortgangsbepaling zo kort mogelijk te houden, wat zich moeilijk verstaat met een onbeperkt lopende beroepstermijn.

Deze vraag behoeft evenwel vooralsnog geen antwoord, nu blijkt dat de beroepstermijn om andere redenen niet onmiddellijk aanvang heeft genomen.

Uit artikel 64 van het OER van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie beschikt over volheid van bevoegdheid, zodat haar beslissing in de plaats komt van de initiële studievoortgangsbepaling.

Verwerende partij heeft de beslissing op intern beroep d.d. 6 juli 2016 neergelegd in het administratief dossier van het huidige beroep. Deze neerlegging dateert van 11 augustus 2016, en ter zitting bevestigt verzoekende partij dat zij aldus op deze datum ook kennis heeft genomen van de beslissing op intern beroep.

De neerlegging van een stuk ter griffie geldt overeenkomstig artikel 737 van het Gerechtelijk Wetboek – dat op grond van artikel 2 van datzelfde wetboek en bij gebreke aan andersluidende procedurevoorschriften voor de Raad ook op de procedure voor de Raad van toepassing is – als betekening aan de partijen.

Bijgevolg diende verzoekende partij, overeenkomstig artikel II.294 §1 van de Codex Hoger Onderwijs, binnen een vervaltermijn van 5 kalenderdagen die ingaat de dag na de kennisname van de beslissing op intern beroep tegen deze beslissing een extern beroep bij de Raad in te stellen, *in casu* uiterlijk op 16 augustus 2016. Het is immers vaste rechtspraak dat ook een buiten de decretale termijn ter kennis gebrachte interne beroepsbeslissing, rechtsgeldig is.²

² R.Stvb. 6 december 2010, nr. 2010/128 en RvS 18 januari 2011, nr. 210.481, Audoor

Verzoekende partij heeft nagelaten (tijdig) een beroep tegen de beslissing van 6 juli 2016 in te stellen, zodat verzoekende partij op dat ogenblik wel degelijk haar rechten lijkt te hebben verbeurd.

Bovendien kan het huidige beroep niet langer ontvankelijk worden beschouwd, aangezien de beslissing op intern beroep – zoals reeds vermeld – uitgaat van een orgaan met volheid van bevoegdheid zodat die beslissing in de plaats is getreden van de initiële studievoortgangsbepaling, die op haar beurt uit de rechtsorde verdwijnt en aldus niet meer het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad.

De onontvankelijkheid van het huidige beroep dringt zich derhalve op.

Voor de goede orde en voor wat het dienen kan, wil de Raad wel opmerken dat uit artikel 35 van het Openbaarheidsdecreet volgt dat de beroepstermijn voor een voor beroep vatbare beslissing slechts begint te lopen wanneer op die beslissing of de individuele kennisgeving ervan de beroepsmogelijkheden en de modaliteiten voor het beroep zijn vermeld.

Dat de kennisgeving van een dergelijke beslissing gebeurt door neerlegging ter griffie, doet daaraan geen afbreuk.

Te dezen stelt de Raad vast dat enerzijds de beroepsmodaliteiten *prima facie* op het begeleidend schrijven van 7 juli 2016 wel correct lijken te zijn vermeld, maar dat anderzijds de beslissing op intern beroep zelf óók beroepsmodaliteiten vermeldt, en dat deze níet correct zijn. Zo luidt de beslissing van de interne beroepsinstantie d.d. 6 juli 2016:

“Tegen deze beslissing kan beroep aangetekend worden bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen en dit binnen de vijf kalenderdagen te rekenen vanaf de dag na de betekening van deze beslissing op het volgend adres: (...)”

De verwijzing naar de ‘betekening’ als aanvangsdatum van de termijn voor het extern beroep is onjuist, aangezien vooralsnog (zie *supra*) de effectieve ‘kennisname’ van de beslissing is vereist om de beroepstermijn te doen aanvangen.

De tegenstrijdigheid tussen de beide vermeldingen kan *prima facie* van aard zijn om de regelmatigheid van de kennisgeving in haar geheel aan te tasten. Het gevolg daar zou dan zijn dat overeenkomstig artikel 35 van het Openbaarheidsdecreet, de termijn om het extern beroep in te stellen pas begint te lopen vier maanden na de kennisgeving van de beslissing.

Aldus zijn er *prima facie*, redenen om aan te nemen dat de termijn om tegen de beslissing op intern beroep rechtsgeldig beroep in te stellen bij de Raad, nog niet is verstreken.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 30 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Piet Versweyvelt	bijzitter
Jean Goossens	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.039 van 29 augustus 2016 in de zaak 2016/217

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 19 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 30 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage Huisartsgeneeskunde en Radiologie’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 26 augustus 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

De heer [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en mevrouw [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Master in de Geneeskunde”.

Voor het opleidingsonderdeel “Stage Huisartsgeneeskunde en Radiologie” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 30 juni 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 14 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde vooreerst vast dat zij conform artikel 100 OER niet bevoegd is om te oordelen over de argumenten van de student betreffende onregelmatigheden bij het toekennen van de stageplaats voor de huisartsgeneeskunde en de manier van handelen van de opleidingscommissie. Ze merkt op dat het ongenoegen van de student hieromtrent wel via diverse andere kanalen binnen de opleiding kan worden gemeld.

Vervolgens stelt de interne beroepsinstantie vast dat het cijfer voor het opleidingsonderdeel correct tot stand is gekomen, gelet op het verschillend gewicht tussen de stage huisartsgeneeskunde (3/4) en de stage radiologie (1/4). Ze neemt de motivering voor de onvoldoende voor de stage erbij en stelt vast dat blijkt dat de student, ondanks het feit dat hij zich tot het uiterste inspant, er niet in slaagt om in voldoende mate aan te tonen dat hij over de communicatieve competenties beschikt die noodzakelijk zijn voor een arts. Zo scoort hij onvoldoende op de vier opgelijste consultvaardigheden. Daarnaast scoort de student eveneens onvoldoende op een algemene basiscompetentie van huisarts (behandelrelatie) en op de vaardigheid ‘adequaat overleggen met andere zorgverleners’. De interne beroepsinstantie merkt op dat het stageverslag hierover zeer goed is gemotiveerd en niet kennelijk onredelijk is. Ze benadrukt dat, in tegenstelling tot het aanvoelen van de student, het onvoldoende scoren op deze competenties een dragend feit is om niet te slagen voor het geheel van de stage.

Waar de student aanhaalde dat hij niet de mogelijkheid heeft gekregen om de twee door de stagementor opgelijste voorbeelden uit te leggen aan de deliberatiecommissie, stipt de interne beroepsinstantie aan dat dit ook niet voorzien is en dat dit het examencijfer ook niet onrechtmatig maakt. Ze merkt bovendien op dat uit het gesprek van de student en zijn vader met de Decaan en de voorzitter van de stagecommissie de positieve betrokkenheid van de opleiding voor de vervolgstudies van de student blijkt, zodat ze het persoonlijk aanvoelen van de student als zou hij gevisieerd zijn, niet kan onderschrijven.

Daarnaast verduidelijkt de interne beroepsinstantie dat de opmerking van de stagementor inzake het beperkt reflecterend vermogen van de student betrekking heeft op de zelfreflectie van de student inzake zijn handelen op de stageplaats, terwijl het opleidingsonderdeel ‘reflecteren over de klinische praktijk’ (waarop de student een score van 16/20 heeft behaald) voornamelijk betrekking heeft op casusgebonden, klinische reflectie. De interne beroepsinstantie kan begrijpen dat deze discrepantie vragen oproept, maar benadrukt dat dit aandachtspunt niet van doorslaggevend belang was om de student niet geslaagd te verklaren, noch geeft dit aan dat aan de betrouwbaarheid van de stagementor moet worden getwijfeld.

Waar de student stelt dat bij navraag bij meerdere stagementoren naar wat zij verstaan onder ‘onvoldoende voor houding’ gerefereerd wordt aan een onbeleefde houding of slecht gekleed zijn, stelt de interne beroepsinstantie vast dat de student dit argument niet met concrete bewijzen staakt. Ze benadrukt dat de bewijslast rust op de partij die de betwisting heeft opgestart en dat het criterium ‘houding’ bovendien op verschillende manieren kan worden ingeschat.

Ten slotte stelt de interne beroepsinstantie dat de bepaling en vastlegging van het eindcijfer niet onregelmatig is verlopen. Volgens haar is evaluatie een gezamenlijk proces van de stagementor en de stagebegeleider, waarbij niet alleen het stageproces geëvalueerd wordt, maar ook allerhande stageopdrachten. Ze benadrukt dat de evaluatie gebeurt aan de hand van duidelijke beoordelingscriteria waarbij het eindcijfer bepaald, en in de computer ingegeven, wordt door de voorzitter van de stagecommissie. Volgens de interne beroepsinstantie is dit effectief zo gebeurd en is er geen reden om aan het cijfer te twijfelen. Ook de student brengt geen andere argumenten aan om hieraan te twijfelen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 15 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 19 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij voert aan dat het beroep onontvankelijk is in zoverre het gericht is tegen de initiële examenbeslissing.

Verzoeker tekent beroep aan tegen de examenbeslissing van 30 juni 2016 waarbij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage Huisartsgeneeskunde en Radiologie’ (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juli 2016 (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 100 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de door het beroep bestreden beslissing te herzien.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoekers beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoeker onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Verzoeker beroept zich in een enig middel op de schending van het onpartijdigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt vooreerst vast dat de interne beroepsinstantie ook rekening heeft gehouden met door de verweerder aangebrachte documenten, zoals een neerslag van het gesprek van [verzoeker] met de voorzitter van de stagecommissie van 27/04/2016 en een neerslag van de

feedbackgesprekken die dit academiejaar plaatsvonden met betrekking tot de stages. Hij merkt hierbij op dat deze gesprekken plaatsvonden voor de stage begon en alleen maar het vermoeden van vooringenomenheid voor de aanvang van de stage staven. Hij stelt dat zijn argumenten inzake onregelmatigheden bij het toekennen van de stageplaats en de manier van handelen van de opleidingscommissie tijdens de interne beroepsprocedure werden aangehaald om aan te tonen dat hij geen neutrale beoordeling kreeg.

Vervolgens verwijst verzoeker naar het motivatiedocument van de stagementor. Daarin werd zijn onvoldoende voor houding tegenover andere hulpverleners en voor houding tegenover patiënten gemotiveerd door te wijzen op het beperkte contact dat hij maakt, alsook door het stil zijn en weinig praten. Volgens hem werden ook het niet spontaan overkomen en zijn beperkt reflecterend vermogen aangehaald. Er worden ook nog twee voorbeelden gegeven. Verzoeker merkt op dat deze motivering, die niet in de doelstellingen van de *truncus communis* stage of stage huisartsgeneeskunde is terug te vinden, niet meer in de interne beroepsbeslissing voorkomen. De interne beroepsinstantie wijst immers op het niet in staat zijn een behandelrelatie op te bouwen met een patiënt, adequaat te overleggen met andere zorgverleners en betrokkenheid en empathie te tonen, slecht nieuwsgesprek te voeren, onderhandelen, gezondheidsvoorlichting geven. Verzoeker is van mening dat, indien deze motivering door de stagementor zou zijn aangebracht, zij zou kunnen passen bij een onvoldoende voor vaardigheden. Hij benadrukt dat de stagementor echter geen onvoldoende gaf voor vaardigheden, maar wel voor drie onderdelen van attitude. Volgens hem werd tijdens het feedbackgesprek duidelijk gezegd dat zijn vaardigheden en communicatie goed zijn, wat bijgevolg leidt tot een contradictorische motivering. Verzoeker stipt nog aan dat voor een onvoldoende voor houding tegenover patiënten en andere zorgverleners geen motivering meer wordt gegeven en dat er nooit of nergens een motivering wordt gegeven voor de nipt onvoldoende voor “interesse”. Dit voedt bij hem het vermoeden dat hier zou gewerkt worden naar een 9 bij de globale evaluatie voor het opleidingsonderdeel.

Verder stelt de student dat hij de stelling aanvaardt dat het niet kunnen uitleggen van de door de stagementor opgelijste voorbeelden aan de deliberatiecommissie niet wordt voorzien. Hij verduidelijkt dat het gesprek op 22 juni met de Decaan en de voorzitter van de stagecommissie ging over zijn vervolgstudies en dus niet ter zake doet bij de betwisting van de evaluatie. Verzoeker wil ook niet beweren dat hij door hen – voor wier positieve betrokkenheid hij dankbaar is – wordt geviseerd. De moeilijkheden die leidden tot de onregelmatigheden bij de

toekenning van de stageplaats waren besproken met de voorzitter van de vakgroep huisartsgeneeskunde.

Verzoeker merkt daarna op dat de interne beroepsinstantie zelf herhaalt dat er een discrepantie is tussen de beoordeling van de stagementor van zijn reflecterend vermogen en de score van 16/20 voor het opleidingsonderdeel “reflectie over de klinische praktijk”. Volgens hem valt de uitleg in de interne beroepsbeslissing dat hij wel een goed reflecterend vermogen heeft voor casussen en kliniek, maar niet voor zelfreflectie moeilijk te rijmen. Hij werpt ook op dat dit één van de vier punten was van de oorspronkelijke motivering van de stagementor (naast weinig contact maken, geen spontaan contact en weinig praten o.a. bij het bloed prikken).

Verzoeker stipt verder aan dat hij als bijlage bij zijn verzoekschrift nog enkele e-mails heeft toegevoegd om aan te tonen hoe andere stagementoren denken over de evaluatie van “houding tegenover andere zorgverleners en patiënten”. Hij benadrukt dat hij bij het instellen van het intern beroep heeft gecommuniceerd dat bijkomende verduidelijking verschaft kon worden, doch de interne beroepsinstantie heeft geen bijkomende stukken opgevraagd.

Ten slotte stelt verzoeker dat de voorzitter van de stagecommissie duidelijk heeft gezegd dat, nadat het evaluatieformulier op het secretariaat toekomt, op basis van de evaluatie, na bespreking in de deliberatiecommissie, de computer het eindcijfer berekent en niet dat zij het cijfer in de computer ingeeft. Hij geeft ook aan dat de bewering dat de evaluatie een gezamenlijk proces is van stagementor en stagebegeleider, waarbij ook allerhande stageopdrachten geëvalueerd worden voor hem onduidelijk is. Volgens hem was er tijdens de stage geen sprake van een gezamenlijk proces. Hij benadrukt dat de casus die hij gemaakt heeft bij de stage alsook de reflectie tijdens de terugkomdag respectievelijk als goed en heel goed werden geëvalueerd, zodat deze elementen bezwaarlijk het objectief door de computer berekende cijfer negatief kunnen hebben beïnvloed.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoeker enkel het deelcijfer voor de stage huisartsgeneeskunde (7/20) betwist, en niet het deelcijfer voor de stage radiologie (16/20). Ze verduidelijkt dat het cijfer voor het onderdeel stage huisartsgeneeskunde onder meer is ingegeven door de eerder slechte evaluatie die werd gegeven door de huisarts-stagemeester, dr. [L.]. Zij beoordeelde de kennis en vaardigheden van verzoeker als goed, de inzet en stiptheid als zeer goed, maar de interesse als nipt onvoldoende en de houding t.o.v. patiënten en houding

t.o.v. andere zorgverleners als onvoldoende. Verwerende partij verwijst ook naar de motivering die hiervoor wordt gegeven door dr. [L.].

Verwerende partij verduidelijkt vervolgens dat het eindcijfer voor het vakonderdeel niet wordt bepaald door de huisarts bij wie stage werd gelopen. Indien blijkt dat een student globaal met onvoldoende wordt beoordeeld door deze huisarts, wordt het dossier voorgelegd aan de deliberatiecommissie (die bestaat uit alle leden van de stagecommissie en discipline-overstijgend is), wat in voorliggend geval ook zo is gebeurd. De stagecommissie heeft besloten om verzoeker het eindcijfer 7/20 te geven voor het onderdeel huisartsstage. De interne beroepsinstantie kwam nadien tot het besluit dat dit cijfer niet kennelijk onredelijk is en een correcte weergave vormt van de prestaties van de student. Hiervoor heeft de interne beroepsinstantie de prestaties van de student afgewogen t.o.v. de diverse beoordelingscriteria en vastgesteld dat meerdere competenties niet werden bereikt.

Verwerende partij gaat daarna in op de argumenten zoals aangehaald door verzoeker in het extern beroepsschrift. Ze stelt dat de documenten waarin een neerslag wordt gegeven van een feedbackgesprek d.d. 27 april 2016 en van andere feedbackgesprekken over andere stages toegevoegd werden aan het dossier dat aan de interne beroepsinstantie werd bezorgd omdat ze een globaal beeld geven van de problematiek van de student. Ze benadrukt dat de interne beroepsinstantie zich voor de bepaling van het cijfer voor de stage huisartsgeneeskunde heeft gebaseerd op het evaluatieverslag van de stage, waarin de evaluator aanstipt dat verzoeker onvoldoende scoort voor houding t.o.v. patiënten en houding t.o.v. andere zorgverleners en waarbij ze haar score ook verklaart door te wijzen op het feit dat verzoeker amper contact maakt met patiënten en andere zorgverleners en een sociaal-vermijdende opstelling heeft. Volgens verwerende partij toont dit duidelijk aan dat verzoeker bepaalde doelstellingen van de huisartsenstage niet behaalt, waaronder de consultvaardigheden.

Waar verzoeker insinueert dat de stagementor vooringenomen zou zijn geweest en het examencijfer niet objectief tot stand zou zijn gekomen, wil verwerende partij beklemtonen dat het niet de stagemeeester is die het examencijfer vastlegt, doch wel de interdisciplinaire stagecommissie (weliswaar rekening houdend met de bevindingen van de stagemeeester). Ze merkt ook op dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen in zijn vaste rechtspraak uitgaat van een weerlegbaar vermoeden van deskundigheid en objectiviteit van de beoordelaars. Verwerende partij stelt vast dat verzoeker geen concreet onderbouwde argumenten en stukken aanvoert die het tegendeel aantonen. Verwerende partij stipt bovendien

aan dat de wijze waarop de stageplaats werd bepaald niets zegt over de vraag of de stagemeester al dan niet bevooroordeeld was. Ze verduidelijkt dat studenten hun stageplaats niet zelf kunnen kiezen. Aan verzoeker werd eerst een stageplaats toegewezen in een wijkgezondheidscentrum, waarin een vijftiental huisartsen actief zijn, waaronder ook de vakgroepvoorzitter van de vakgroep huisartsgeneeskunde van verwerende partij (maar die zelf niet in contact komt met stagiairs). Verwerende partij benadrukt dat dit een weloverwogen keuze was van de opleiding, gelet op problemen die zich hadden voorgedaan tijdens vorige stages. Verzoeker weigerde deze stageplaats echter (wat normaal niet kan), zodat gezocht werd naar een andere stageplaats. Hij werd toen toegewezen aan dr. [L.], die inderdaad ook verbonden is aan de vakgroep huisartsgeneeskunde, en dit als praktijkassistent. Volgens verwerende partij bewijst het feit dat zij verbonden is aan deze vakgroep niet dat zij op één of andere wijze vooringenomen zou zijn t.a.v. verzoeker, noch ligt er ander concreet bewijs voor dat zij verzoeker niet objectief zou hebben beoordeeld.

Wat de beweerde tegenstrijdigheid in de motivering van het cijfer betreft, merkt verwerende partij nogmaals op dat het eindcijfer door de opleiding wordt bepaald en, na intern beroep, door de interne beroepsinstantie. Verwerende partij stipt aan dat de interne beroepsinstantie heeft vastgesteld dat verzoeker er niet in slaagt aan te tonen dat hij over voldoende communicatieve competenties beschikt die noodzakelijk zijn voor een arts, en al zeker voor een huisarts. De interne beroepsinstantie heeft ook vastgesteld dat verzoeker eveneens onvoldoende scoort op de basiscompetentie van de arts in verband met de behandelrelatie en op de vaardigheid “adequaat overleggen met andere zorgverleners”. Volgens verwerende partij is niet relevant of de stagemeester deze competenties heeft gekwalificeerd als een onderdeel van “vaardigheden” dan wel van “attitude”. Wat wel relevant is, is of verzoeker de competenties heeft behaald die met de stage worden nagestreefd. Verwerende partij merkt op dat deze competenties worden verduidelijkt in het document “doelstellingen van de *truncus communis* stage” en in het document “doelstellingen huisartsgeneeskunde”, waarop zij vervolgens dieper ingaat. Verwerende partij stelt dat uit het verslag van dr. [L.] alvast duidelijk blijkt dat verzoeker er niet in slaagt goed te communiceren met patiënten en zorgverleners, wat nochtans een belangrijke competentie is voor een huisarts. Ze benadrukt dat dat alleen al de onvoldoende voor de stage huisartsgeneeskunde rechtvaardigt. Volgens haar tonen de problemen die werden gesignaleerd door dr. [L.] in haar evaluatie ook duidelijk aan dat de competenties inzake de algemene leerdoelstelling “De basisarts is in staat met patiënten een relatie op te bouwen met het oog op het bevorderen of behouden van hun gezondheidstoestand.” en inzake

consultvaardigheden niet zijn bereikt. Verwerende partij merkt nog op dat er geen bewijs voorligt van de bewering van verzoeker dat zijn stagementor tijdens de feedback zou hebben gezegd dat hij wel goed zou zijn in communicatie. Dit wordt bovendien tegengesproken door de stukken in het dossier.

Verwerende partij stipt verder aan dat studenten in het vak “reflectie over de klinische praktijk” reflecteren over casussen die ze verzamelden in een portfolio tijdens hun stageperiodes. Daarbij gaat het over casusgebonden, klinische reflectie, wat bovendien oefenbaar en instudeerbaar is. Volgens verwerende partij is dat iets anders dan de reflectie over het eigen functioneren in een concrete situatie, wat spontaan en in onverwachte situaties gebeurt. Ze benadrukt dat het niet is omdat een student er goed in slaagt een situatie klinisch te analyseren en op te lossen, dat die student ook goed is in zelfreflectie.

Vervolgens merkt verwerende partij op dat artikel 100, §4, al.2 OER in eerste instantie bedoeld is om duidelijk te maken dat de interne beroepsinstantie bij diverse diensten en personeelsleden van de universiteit alle documenten kan opvragen die zij nodig acht om het beroep te behandelen. Ze verduidelijkt dat de interne beroepsinstantie op basis van dit artikel ook bijkomende documenten zou kunnen opvragen bij verzoeker, maar dat ze hiertoe niet verplicht is. Verwerende partij benadrukt dat verzoeker overigens zelf de bewijslast draagt van de feiten die hij naar voor brengt. Verwerende partij is van oordeel dat geen rekening kan worden gehouden met de bijgebrachte e-mails. Daarnaast ziet zij hoe dan ook de relevantie ervan niet in. Volgens haar tonen die documenten hooguit aan dat bepaalde artsen die stagiairs moeten beoordelen blijkbaar (nog) niet voldoende werden opgeleid om dat te doen. Verwerende partij benadrukt dat de stagemeeester waarbij verzoeker stage liep zeer goed op de hoogte was van de beoordelingscriteria die op het evaluatieformulier moeten worden gehanteerd. Zij heeft immers de opleiding wel al genoten, zij is federaal erkend als huisarts die stagiairs mag begeleiden in het raam van de manama huisartsgeneeskunde en zij is praktijkassistent bij verwerende partij. Verwerende partij stipt ook nog aan dat als het al zo zou zijn dat dr. [L.] de criteria niet correct zou hebben toegepast, dit geen afbreuk kan doen aan de correcte vaststelling van het examencijfer.

Ten slotte stelt verwerende partij dat verzoeker een volledig verkeerd beeld heeft van de wijze waarop het examencijfer tot stand komt. Ze verduidelijkt dat het examencijfer voor het vak “stage huisartsgeneeskunde en radiologie” enkel de prestaties van de studenten op de

stageplaatsen betreft. De casussen die daarbij aansluitend worden besproken, gebeuren in het raam van andere opleidingsonderdelen en worden ook in het raam van die opleidingsonderdelen geëvalueerd. Verwerende partij merkt op dat het examencijfer voor de stages wordt bepaald door de stagecommissie, op basis van de feedback die deze krijgt van de stageplaats. Ze benadrukt dat het eindcijfer voor het vak het enige is wat via de computer wordt berekend: de deelcijfers voor de componenten van het vak worden ingegeven in de computer, die vervolgens het eindcijfer berekent, rekening houdend met het gewicht dat aan elk van de componenten wordt gegeven.

In zijn *wederantwoordnota* werpt verzoeker op dat het feit dat de eerste beoordelaars de documenten die de weerslag van de feedbackgesprekken bevatten, aanbrengen en een globaal beeld van de problematiek willen schetsen voor hem een argument zijn van hun vooringenomenheid. Verder stelt verzoeker dat het beroep en verzoekschrift erop gericht zijn aan te tonen dat de beoordelaars, weliswaar deskundige en zo objectief mogelijke mensen, bij deze beslissing fout waren. Daarnaast merkt hij op dat hij de eerst aangeboden stageplaats niet heeft geweigerd. Hij heeft daarentegen geprobeerd om te wisselen, waarvoor studenten een week tijd kregen, doch dit is niet gelukt. Verzoeker benadrukt dat hij de bezorgdheid van de stagecommissie om hem in een goed omkaderde omgeving terecht te laten komen waardeert, maar hierdoor voelde hij zich wel geïsoleerd, wat een neutrale beoordeling onmogelijk heeft gemaakt, vermits de stagementor en de uiteindelijke beoordelaars op voorhand een zekere verwachting hadden.

Vervolgens stelt verzoeker vast dat de stagementor de onvoldoende motiveert in het evaluatieformulier voor de stage huisartsgeneeskunde (stuk 8 verwerende partij). Volgens hem probeert verwerende partij vervolgens aan te tonen dat de stagementor iemand is met opleiding en ervaring om een goede en juiste beoordeling te geven, maar suggereert zij eveneens dat de stagementor niet goed weet in welk vak en met welke motivering ze de competenties moet beoordelen. Hij vraagt zich ook af of er overigens wel goede communicatie is geweest tussen de stagecommissie, de stagementor en de interne beroepsinstantie. Volgens hem was het ook verwarrend als de stagementor op de feedback eerst zegt dat de vaardigheden, en zelfs de communicatievaardigheden, goed zijn, en dat hij tijdens de interne beroepsprocedure leest dat hij een onvoldoende haalt wegens een gebrek aan consultvaardigheden en omdat hij niet kon aantonen in staat te zijn een therapeutische relatie op te bouwen met patiënten.

Daarna vraagt verzoeker zich af of uit het evaluatieformulier van de stagementor blijkt dat hij de doelstellingen niet haalt. In het verslag staat immers nergens dat hij niet kan communiceren met patiënten en andere zorgverleners, wel dat hij dit niet spontaan doet of vermijdt. Volgens hem zou dit bijgevolg betekenen dat elke student die weinig praat en niet graag communiceert duidelijk de consultvaardigheden niet beheerst en geen therapeutische relatie met een patiënt kan opbouwen. Verzoeker merkt ook op dat het feit dat niet alle huisartsen die stagiairs van de derde master geneeskunde opvangen voldoende opgeleid zijn om stagiairs goed te beoordelen, onvermijdelijk moet leiden tot een ongelijkheid in de beoordeling van de studenten.

Ten slotte stipt verzoeker nog aan dat in de antwoordnota eindelijk duidelijk wordt dat het de stagecommissie is die uiteindelijk beslist over de punten. Volgens hem heeft de stagecommissie echter zonder veel nadenken, en beïnvloed door reeds gebeurde gesprekken en stages, te snel de onvoldoende bekrachtigd, en niet nagekeken of het motiverings- en redelijkheidsbeginsel waren gerespecteerd.

Beoordeling

Verzoeker gaat niet akkoord met de toekenning van de score van 9/20 op het opleidingsonderdeel “Stage huisartsgeneeskunde en radiologie”. Verzoeker grieft meer in het bijzonder de toekenning van 7/20 op het gedeelte ‘Huisartsgeneeskunde’. De betwiste evaluatie betreft tekortkomingen van verzoeker betreffende zijn attitude op volgende punten: ‘interesse’, ‘houding tegenover patiënten’ en ‘houding tegenover andere hulpverleners’, met een slechte globale evaluatie als gevolg.

Verzoeker beroept zich op de schending van de motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel en het onpartijdigheidsbeginsel.

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In het kader van een stage verloopt het beoordelingsproces complex omdat er meerdere actoren betrokken worden: de begeleider – *in casu* een stagementor/huisarts – van de plaats waar de student de stage volbrengt en een docent – *in casu* de stagecommissie/deliberatiecommissie –

van de universiteit. Het is belangrijk dat in het kader van een dergelijk beoordelingsproces de diverse verantwoordelijkheden goed afgelijnd worden.

Uit het dossier blijkt dat het eindcijfer *in casu* uitsluitend door de stagecommissie wordt bepaald. De evaluatie van de stage gebeurt door deze commissie op basis van het stage-evaluatieverslag (stuk 8 van verwerende partij), dat de stagementor/huisarts heeft opgesteld, en in adviserend overleg met deze stagementor (*in casu* een telefoongesprek tussen de stagementor en de voorzitter van de stagecommissie). De opleiding legt jaarlijks een lijst vast van de stageplaatsen voor de studenten, met de mogelijkheid van een wissel tussen studenten bij aanvraag binnen de week. *In casu* stelt de Raad op basis van het dossier vast dat aan verzoeker een stageplaats - een groepspraktijk met als stagementor dr. [L.] - werd toegewezen, die specifiek voor hem werd gekozen.

De Raad stipt verder aan dat wat de beoordeling van een stage betreft - waarbij de resultaten doorgaans geen optelsom betreffen van verschillende vastgestelde scores, maar het eerder een globale eindbeoordeling betreft, zoals *in casu* - het niet ongebruikelijk is dat studenten niet geslaagd worden verklaard omwille van het niet slagen voor één bepaalde competentie. De Raad is van oordeel dat dit een strenge wijze van evalueren betreft, maar *an sich* deze evaluatie niet kennelijk onredelijk maakt.

Verzoeker formuleert in eerste instantie in zijn extern beroepsschrift een middelonderdeel betreffende de materiële motivering van de beslissing van de interne beroepsinstantie en daarmee samenhangend het vermoeden van vooringenomenheid.

In het kader van dit middelonderdeel acht de Raad, bij het onderzoek naar de gegrondheid op basis van het dossier, hiernavolgende vaststellingen en overwegingen belangrijk om tot een besluit te komen.

De Raad stelt vooreerst vast dat de neerslag van de eerdere feedbackgesprekken en een gesprek van verzoeker op 27 april 2016 (stuk 9 t.e.m. 12 van verwerende partij), die de voorgaande stages betreffen, inderdaad deel uitmaken van het dossier dat aan de interne beroepsinstantie is voorgelegd. In deze gesprekken werd(en) de problematiek/beperkingen van verzoeker, vastgesteld naar aanleiding van andere en eerdere afgelegde stages, waarop verzoeker al dan

niet geslaagd was, besproken met de docenten van de opleiding, alsook met de voorzitter van de stagecommissie, prof. Dr. [V.W.].

Zoals verwerende partij bij monde van de voorzitter van de stagecommissie zelf aangeeft (zie stuk 11 van verwerende partij) is het belangrijk dat verzoeker onbevooroordeeld kan worden geëvalueerd. Uit de neerslag van dit gesprek blijkt dat de voorzitter van de stagecommissie bij de beoordeling van een ander opleidingsonderdeel, in het kader waarvan een jury werd samengesteld, de medejuryleden bewust niet op de hoogte heeft gebracht van de voorgeschiedenis van verzoeker, om hem juist de kans te geven op een onbevooroordeelde evaluatie.

De Raad stelt echter vast dat, in het kader van de huidige stage, zoals geacteerd in de aanhef van de beslissing van de interne beroepsinstantie op pg.2 (stuk 2 van verwerende partij), de interne beroepsinstantie – die met volheid van bevoegdheid beslist over de stagebeslissing – effectief ‘inzage’ heeft gekregen in deze informatie. Deze informatie werd bijgebracht met het oog op een bredere duiding van zijn problematiek, op grond waarvan ook een specifieke stageplaats is toegewezen.

De Raad is van oordeel dat met de vaststelling van de communicatieve beperkingen en de specifieke problematiek van verzoeker (naar aanleiding van andere stages gemaakt) bij de beoordeling van voorliggende stage geen rekening kan worden gehouden. Temeer daar duidelijk uit het dossier blijkt dat verzoeker geen voorkeursbehandeling wenst, en ook niet wenst dat dit vooraf aan de stagementor wordt gemeld. Verzoeker heeft ook geen formele aanvraag ingediend om rekening te houden met een eventuele functiebeperking.

De Raad stelt vast dat uit de neergeschreven motivering van de beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt dat zij haar beslissing niet *expressis verbis* heeft gesteund op deze informatie. Wel staat vast dat de leden kennis hebben genomen van deze informatie die ter inzage is voorgelegd, zodat de vraag wel degelijk rijst of verzoeker onbevooroordeeld is kunnen geëvalueerd worden. Het betreft *in casu* overigens zeer gevoelige informatie. Het dossier brengt er evenmin voldoende klaarheid in. Verwerende partij heeft alleszins niet consequent gehandeld met haar voorgaande gedragsregel/stelling dat deze informatie best niet voorafgaandelijk aan de juryleden (in het kader van de beoordeling van een ander opleidingsonderdeel) wordt meegedeeld om een onbevooroordeelde evaluatie te kunnen garanderen.

De Raad stelt verder vast dat *in casu* de deliberatiecommissie/stagecommissie, die de eindscore van de student bepaalt welke door de interne beroepsinstantie nadien werd bevestigd, zelf geen enkel bezoek heeft afgelegd en dus zelf geen enkele vaststelling heeft kunnen doen van de stageprestaties van verzoeker. Van het gemelde telefoongesprek dat de voorzitter van de stagecommissie met de stagementor heeft gehad is geen weerslag te vinden in het dossier, zodat dit ook niet als inhoudelijke basis voor de beslissing tot niet slagen kan dienen. De Raad stelt bovendien vast dat verzoeker zelf geen schriftelijke noch enige mondelinge reactie heeft kunnen geven wat de vaststellingen door de stagementor in het stageverslag of tijdens het telefoongesprek betreft.

In casu kan de interne beroepsinstantie in principe dus enkel rekening houden met de neerslag van de prestaties die verzoeker in het kader van de stage heeft neergezet en welke vastgesteld werden door de stagementor in het neergelegde verslag. De Raad is van oordeel dat het in deze context bijzonder belangrijk is dat de motivering door de stagementor zeer accuraat en grondig is gebeurd, gezien dit de enige houvast is voor de stagecommissie, en vervolgens de interne beroepsinstantie, om de eindscore toe te kennen.

De Raad stelt verder vast dat uit het stage-evaluatieverslag voor de stage huisartsgeneeskunde blijkt dat verzoeker ‘goed’ scoort voor wat de rubrieken ‘kennis’ en ‘vaardigheden’ betreft. Voor de beoordelingsrubriek ‘attitude’ krijgt verzoeker volgende scores: ‘zeer goed’ voor de rubrieken ‘stiptheid’ en ‘inzet’, ‘niet onvoldoende’ voor de rubriek ‘interesse’ en ‘onvoldoende’ voor ‘houding t.o.v. patiënten’ en ‘houding t.o.v. andere zorgverleners’.

De Raad leest in de beknopte handgeschreven toelichting van de stagementor bij de aangeduide codes (stuk 8 van verwerende partij) dat volgende tekortkomingen worden vastgesteld: beperkt contact, stil (weinig praten tot niet praten tijdens een gehele voormiddag), niet spontaan, sociaal-vermijdende houding, weinig zelfreflectie. De stagementor spreekt van een gebrek aan sociale interactie. Als voorbeeld wordt gewezen op het ontbreken van enig oogcontact bij de afname van bloed. Daarnaast worden twee voorvallen beschreven die de stagementor tijdens de consultaties met patiënten heeft vastgesteld en waaruit blijkt dat, volgens de stagementor, verzoeker niet snel genoeg en niet sociaal gepast reageert. De Raad stelt ook vast dat één van deze twee voorvallen reeds plaats had op de derde dag van de stage. De Raad leest in het dossier ook de verklaring van verzoeker voor deze vaststellingen: de eerste was, volgens hem, het

gevolg van verwarring van de student die nog lerende is en de tweede was het gevolg van een misverstand.

De Raad stelt ook vast dat uit de stagegids blijkt dat de huisartsstage tijdens het derde masterjaar geneeskunde een ‘basisstage’ betreft welke gericht is op ‘Leren op de werkplek’ (zie bijlage 6 van verzoeker).

De Raad leest ook in het dossier (‘Toelichtingen evaluatieformulier STAGE [verwerende partij]’ – stuk 8) dat wat de rubriek ‘attitude’ betreft volgende toelichting wordt gegeven bij de ‘evaluatiecodes’ die kunnen worden toegekend:

“**Attitude:** De attitude van de student is van die aard (m.b.t. inzet, interesse, stiptheid, houding t.o.v. patiënten en t.o.v. andere hulpverleners):

- **Buitengewoon:** *dat iedereen de student als voorbeeld kan nemen, een ideaal rolmodel.*
- **Zeer goed:** *dat ze voor alle medewerkers gewenst is.*
- **Goed:** *dat er geen problemen zijn, maar dat er geen onderscheid is met het gemiddelde.*
- **Voldoende:** *dat ze voor verbetering vatbaar is, maar het goede functioneren niet hindert.*
- **Nipt voldoende:** *dat ze het goede functioneren hindert, maar vermoedelijk remedieerbaar is.*
- **Onvoldoende:** *dat ze het goede functioneren hindert en niet verenigbaar is met een kwaliteitsvolle gezondheidszorg. Iemand met deze attitude is niet geschikt voor een vervolgopleiding als arts.”.*

De Raad moet verder op basis van het dossier vaststellen dat het verslag van de stagementor, die als enige de stageprestaties van verzoeker heeft kunnen waarnemen, zeer beknopt is. Zo wordt in het verslag geen motivering gegeven voor de score ‘nipt onvoldoende’ voor de rubriek ‘interesse’. Verzoeker behaalt voor ‘inzet’ een score ‘zeer goed’, terwijl voor het aspect ‘interesse’ een ‘nipt onvoldoende’ wordt gegeven. Dit lijkt op het eerste zicht tegenstrijdig. Hiervoor wordt evenmin een verklaring gegeven. Uit het verslag blijkt ook dat de stagementor evenmin een verklaring geeft waarom zij verzoeker voor de tekorten op zijn ‘houding’ de laagste score, een ‘onvoldoende’, heeft gegeven, wat wijst op een gedrag dat ‘niet meer

remedieerbaar’ is en op het ‘niet geschikt zijn’ van de betrokkene voor een vervolgopleiding als arts. Deze bijzonder strenge beoordeling verdient, naar het oordeel van de Raad, een meer diepgaande specifieke motivering, gelinkt aan de concrete vaststellingen tijdens de stage.

De Raad stelt ook vast dat de stagementor in haar verslag geen enkele link legt met de vooropgestelde doelstellingen van deze huisartsenstage. De motivering van de stagementor voor de globale score ‘onvoldoende’, met name het gemis aan ‘sociale interactie’ is, naar het oordeel van de interne beroepsinstantie, *an sich* een voldoende grondslag om te concluderen dat verzoeker de doelstellingen van het opleidingsonderdeel niet heeft behaald met name op het vlak van behandelrelatie, adequaat overleggen, het voeren van slechtnieuwsgesprekken en het verstrekken van gezondheidsvoorlichting aan de patiënt. De Raad leest in de motivering van de interne beroepsinstantie echter ook geen afdoende verklaring voor het feit dat dit gedrag als ‘niet remedieerbaar’ wordt beschouwd en dat verzoeker, na bijna zes jaren met vrucht de artsenstudie te hebben gevolgd, als niet geschikt voor een vervolgopleiding als arts wordt beschouwd, wat juist heeft geleid tot een lage score op de betreffende stage.

De Raad, zoals hoger reeds vermeld, moet vaststellen dat de stagecommissie en de interne beroepsinstantie, die zelf geen enkele vaststelling hebben gedaan wat de prestaties van verzoeker voor de stage betreft, op basis van dit beknopt en onvolledig gemotiveerd verslag een cijfer van 7/20 hebben toegekend en dat verzoeker geen enkele kans is geboden om een repliek te geven, zelfs niet in het stageverslag. Hoewel dit geenszins een verplichting voor de commissie is, klemmt dit toch, temeer daar de basis om tot een beslissing te komen, zoals hoger vermeld, zeer beperkt is en zeer zware gevolgen kan hebben voor het vervolg van de studie van verzoeker.

De Raad stelt tot slot vast dat uit het dossier niet blijkt dat voorafgaandelijk informatie aan de stagementoren en de studenten wordt gegeven over wat normaliter de criteria zijn op grond waarvan de attitude ‘houding’ wordt beoordeeld. De ECTS-fiche is wat evaluatiecriteria betreft zeer beperkt opgesteld.

De Raad is op basis van voorgaande vaststellingen en overwegingen van oordeel dat in voorliggende beslissing geen afdoende motivering wordt gegeven voor het cijfer, wat de interne beroepsbeslissing in het licht van de hoger weergegeven overwegingen en vaststellingen kennelijk onredelijk maakt.

Gezien ook de overwegingen van de Raad dat in de gegeven context de commissie enkel rekening kan houden met de vaststellingen van één stagementor, welke een niet afdoende gemotiveerd verslag heeft opgesteld, is de Raad van oordeel dat (in geval de interne beroepsinstantie alsnog de mening is toegedaan dat de vaststellingen in het stageverslag niet toelaten om verzoeker geslaagd te verklaren voor het globale opleidingsonderdeel), aan verzoeker ten minste vooraleer een eindbeslissing te nemen de bijkomende kans moet worden geboden om aan te tonen dat hij over voldoende communicatieve competenties (vier consultvaardigheden, behandelrelatie en ‘adequaate overleggen met andere zorgverleners’) beschikt, die in het kader van deze ‘basisstage’ kunnen worden verwacht van een arts in opleiding. In voorkomend geval dient verwerende partij na overleg met verzoeker wat de duur en locatie van de stage betreft, een bijkomende stage te organiseren.

Het middelonderdeel is gegrond.

De overige middelonderdelen behoeven geen verder onderzoek in de huidige stand van het geding omdat ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juli 2016.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij zal uiterlijk tegen 6 september 2016 een nieuwe beslissing nemen, waarbij in voorkomend geval de modaliteiten van de bijkomende stage, rekening houdend met bovenvermelde overwegingen, worden vastgelegd.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 29 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Piet Versweyveld	bijzitter
Jean Goossens	bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen

secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.041 van 30 augustus 2016 in de zaak 2016/219

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 19 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de ‘beoordeling door de stagemeester [K.M.] van 16/21 juni 2016’ (eerste betreden beslissing), de studievoortgangsbepaling van 29 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage met geïntegreerde farmaceutische kennis’ (tweede bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (derde bestreden beslissing).

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 26 augustus 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en mevrouw [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Master in de Farmaceutische Zorg”.

Voor het opleidingsonderdeel “Stage met geïntegreerde farmaceutische kennis” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 14 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie verwijst vooreerst naar de motivering die de verantwoordelijke lesgever voor het eindcijfer van 9/20 heeft gegeven. Volgens haar is deze motivering, na aftoetsing met de documenten, redelijk en zeer goed gemotiveerd. Ze merkt op dat uit de ter beschikking gestelde documenten blijkt dat de student grote tekortkomingen vertoont in de laatste, belangrijkste stage. Ook blijkt de student meer fouten te maken dan diegene die hij in zijn beroepsschrift aanhaalt. Het gaat om fouten die op het einde van de stage in principe niet meer zouden mogen voorkomen. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student niet in voldoende mate aantoont dat hij de eindcompetenties van de “Stage met geïntegreerde farmaceutische kennis” heeft verworven. De interne beroepsinstantie merkt op dat het onvoldoende scores op deze competenties een dragend feit is om niet te slagen voor het geheel van de stage.

De interne beroepsinstantie is van oordeel dat het feit dat de student niet in voldoende mate aantoont de belangrijke competenties te hebben verworven, zich correct reflecteert in de eindscoreberekening. Er wordt benadrukt dat wanneer een student voor één van de delen van de evaluatie niet slaagt, wat *in casu* het geval is vermits de student niet geslaagd is voor de evaluatie door stagemeeester [K.M.], dit resulteert in een totaalscore van maximum 9/20. De interne beroepsinstantie stipt aan dat het cijfer niet onredelijk is en correct tot stand is gekomen. Hierbij werden ook de ziekenhuisstage en buitenlandse stage van de student in rekening gebracht, maar vermits hij niet slaagde op de stage in de Belgische officina (9,36/20) kon hij conform de eindscoreberekening in de studiefiche niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel.

Waar de student stelt dat het opvallend is dat de beoordelingen voor de andere stageplaatsen goed waren, wordt erop gewezen dat er op het eerste zicht inderdaad een bepaalde discrepantie

bestaat tussen de beoordelingen, maar dat deze perfect te verklaren is vermits het over verschillende types stage gaat. Zo zijn de ziekenhuisstage en de buitenlandse stage kennismakings-/meeloopstages (elk 4 weken), maar wordt in de stage in de Belgische officina (18 weken) van de student verwacht dat hij zich inschakelt in de dagelijkse activiteiten van de stageplaats. Daarnaast wordt er ook benadrukt dat studenten vaak de volledige stageperiode van 26 weken nodig hebben om de eindcompetenties te bereiken en dat, naarmate de stage vordert, er van de stagiair gradueel meer zelfstandigheid en accuraatheid wordt verwacht. Voor deze specifieke student toont de evaluatie van stagemeester [K.M.] bovendien duidelijk aan dat er op het einde van de stage nog ernstige fouten werden gemaakt die onaanvaardbaar zijn in dat stadium. De interne beroepsinstantie acht deze motivering zeer redelijk en maakt deze tot de hare.

Verder merkt de interne beroepsinstantie op dat de kennis van producten tijdens de stage en het stage-examen twee verschillende zaken zijn: tijdens de stage moet de student kunnen aantonen dat hij kort op de bal kan spelen inzake productkennis, terwijl het stage-examen peilt naar de theoretische productkennis en studenten de nodige tijd krijgen om dit examen te maken. Zodoende worden hier, net zoals voor het argument betreffende de kennis en controle van maximale dosissen bij galenische kennis, appels met peren vergeleken.

Vervolgens stelt de interne beroepsinstantie vast dat de stagemeester niet bevooroordeeld of negatief was, maar integendeel haar best deed de stage van de student naar het gewenste niveau te tillen. Ze benadrukt dat dit persoonlijk aanvoelen van de student door geen enkel concreet bewijs wordt gestaafd, wat eveneens geldt voor het argument betreffende de persoonlijke afrekening van de opleidingscommissie aangaande een eerder ingesteld beroep.

Daarna verwijst de interne beroepsinstantie naar de rechtvaardiging door de opleiding voor de tien weken bijkomende stage. De student vroeg dit te beperken tot een haalbare vier tot zes weken. De interne beroepsinstantie schaaft zich achter de door de opleiding gegeven motivering. Volgens haar lijkt tien weken additionele stage noodzakelijk zodat de student kan aantonen dat hij de eindcompetenties in voldoende mate heeft verworven. Ze merkt op dat het gegeven dat de student geselecteerd is voor een opleiding aan de Antwerp Management School vreemd is aan de vraag of de student in voldoende mate heeft aangetoond de eindcompetenties voor het opleidingsonderdeel stage te hebben verworven. Bovendien is de student eveneens nog niet geslaagd voor drie andere opleidingsonderdelen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 15 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 19 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij stelt vast dat het door verzoeker ingestelde verzoekschrift niet werd ondertekend. Volgens haar dient dit beroep, bij gebrek aan handtekening, onontvankelijk te worden verklaard, gelet op artikel II. 294, §2, al. 2 Codex Hoger Onderwijs.

In haar *wederantwoordnota* stipt verzoeker aan dat hij inderdaad een niet ondertekend verzoekschrift indiende, maar hij corrigeerde deze op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven fout door een nieuw verzoekschrift tijdig neer te leggen, ditmaal wel ondertekend.

Beoordeling

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

“§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.”

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

De Raad stelt vast dat verzoekers verzoekschrift niet is ondertekend.

De exceptie dient dan ook gegrond te worden bevonden.

Het beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 30 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
-----------------	-----------------

Piet Versweyvelt	bijzitter
------------------	-----------

Jean Goossens	bijzitter
---------------	-----------

bijgestaan door

Freya Gheysen	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.042 van 30 augustus 2016 in de zaak 2016/225

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 20 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de ‘beoordeling door de stagemeeester [K.M.] van 16/21 juni 2016’ (eerste betreden beslissing), de studievoortgangsbepaling van 29 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage met geïntegreerde farmaceutische kennis’ (tweede bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (derde bestreden beslissing).

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 26 augustus 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en mevrouw [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Master in de Farmaceutische Zorg”.

Voor het opleidingsonderdeel “Stage met geïntegreerde farmaceutische kennis” bekommt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 14 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie verwijst vooreerst naar de motivering die de verantwoordelijke lesgever voor het eindcijfer van 9/20 heeft gegeven. Volgens haar is deze motivering, na aftoetsing met de documenten, redelijk en zeer goed gemotiveerd. Ze merkt op dat uit de ter beschikking gestelde documenten blijkt dat de student grote tekortkomingen vertoont in de laatste, belangrijkste stage. Ook blijkt de student meer fouten te maken dan diegene die hij in zijn beroepsschrift aanhaalt. Het gaat om fouten die op het einde van de stage in principe niet meer zouden mogen voorkomen. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student niet in voldoende mate aantoont dat hij de eindcompetenties van de “Stage met geïntegreerde farmaceutische kennis” heeft verworven. De interne beroepsinstantie merkt op dat het onvoldoende scores op deze competenties een dragend feit is om niet te slagen voor het geheel van de stage.

De interne beroepsinstantie is van oordeel dat het feit dat de student niet in voldoende mate aantoont de belangrijke competenties te hebben verworven, zich correct reflecteert in de eindscoreberekening. Er wordt benadrukt dat wanneer een student voor één van de delen van de evaluatie niet slaagt, wat *in casu* het geval is vermits de student niet geslaagd is voor de evaluatie door stagemeeester [K.M.], dit resulteert in een totaalscore van maximum 9/20. De interne beroepsinstantie stipt aan dat het cijfer niet onredelijk is en correct tot stand is gekomen. Hierbij werden ook de ziekenhuisstage en buitenlandse stage van de student in rekening gebracht, maar vermits hij niet slaagde op de stage in de Belgische officina (9,36/20) kon hij conform de eindscoreberekening in de studiefiche niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel.

Waar de student stelt dat het opvallend is dat de beoordelingen voor de andere stageplaatsen goed waren, wordt erop gewezen dat er op het eerste zicht inderdaad een bepaalde discrepantie

bestaat tussen de beoordelingen, maar dat deze perfect te verklaren is vermits het over verschillende types stage gaat. Zo zijn de ziekenhuisstage en de buitenlandse stage kennismakings-/meeloopstages (elk 4 weken), maar wordt in de stage in de Belgische officina (18 weken) van de student verwacht dat hij zich inschakelt in de dagelijkse activiteiten van de stageplaats. Daarnaast wordt er ook benadrukt dat studenten vaak de volledige stageperiode van 26 weken nodig hebben om de eindcompetenties te bereiken en dat, naarmate de stage vordert, er van de stagiair gradueel meer zelfstandigheid en accuraatheid wordt verwacht. Voor deze specifieke student toont de evaluatie van stagemeester [K.M.] bovendien duidelijk aan dat er op het einde van de stage nog ernstige fouten werden gemaakt die onaanvaardbaar zijn in dat stadium. De interne beroepsinstantie acht deze motivering zeer redelijk en maakt deze tot de hare.

Verder merkt de interne beroepsinstantie op dat de kennis van producten tijdens de stage en het stage-examen twee verschillende zaken zijn: tijdens de stage moet de student kunnen aantonen dat hij kort op de bal kan spelen inzake productkennis, terwijl het stage-examen peilt naar de theoretische productkennis en studenten de nodige tijd krijgen om dit examen te maken. Zodoende worden hier, net zoals voor het argument betreffende de kennis en controle van maximale dosissen bij galenische kennis, appels met peren vergeleken.

Vervolgens stelt de interne beroepsinstantie vast dat de stagemeester niet bevooroordeeld of negatief was, maar integendeel haar best deed de stage van de student naar het gewenste niveau te tillen. Ze benadrukt dat dit persoonlijk aanvoelen van de student door geen enkel concreet bewijs wordt gestaafd, wat eveneens geldt voor het argument betreffende de persoonlijke afrekening van de opleidingscommissie aangaande een eerder ingesteld beroep.

Daarna verwijst de interne beroepsinstantie naar de rechtvaardiging door de opleiding voor de tien weken bijkomende stage. De student vroeg dit te beperken tot een haalbare vier tot zes weken. De interne beroepsinstantie schaaft zich achter de door de opleiding gegeven motivering. Volgens haar lijkt tien weken additionele stage noodzakelijk zodat de student kan aantonen dat hij de eindcompetenties in voldoende mate heeft verworven. Ze merkt op dat het gegeven dat de student geselecteerd is voor een opleiding aan de Antwerp Management School vreemd is aan de vraag of de student in voldoende mate heeft aangetoond de eindcompetenties voor het opleidingsonderdeel stage te hebben verworven. Bovendien is de student eveneens nog niet geslaagd voor drie andere opleidingsonderdelen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 15 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 20 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij voert aan dat het beroep onontvankelijk is in zoverre het gericht is tegen de beoordeling door de stagemeeester (eerste bestreden beslissing) en tegen de initiële examenbeslissing (tweede bestreden beslissing).

Verzoeker tekent beroep aan tegen de ‘beoordeling door de stagemeeester [K.M.] van 16/21 juni 2016’, tegen de examenbeslissing van 29 juni 2016 waarbij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage met geïntegreerde farmaceutische kennis’ (tweede bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juli 2016 (derde bestreden beslissing).

De Raad dient verwerende partij bij te treden waar zij stelt dat de eerste bestreden beslissing geen studievoortgangsbeslissing betreft. De beoordeling door de stagemeeester heeft geen definitief karakter. Het is aan de verantwoordelijke docent en in voorkomend geval de examencommissie om een examencijfer vast te leggen voor het betreffende opleidingsonderdeel en om een examenbeslissing te nemen. Huidig beroep wordt dan ook onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Verder blijkt uit artikel 100 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de door het beroep bestreden beslissing te herzien.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoekers beroep wordt derhalve eveneens onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing.

Wel kan verzoeker onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de derde bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich beroept op de schending van het redelijkheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het onpartijdigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker merkt vooreerst op dat er subonderdelen zijn gebruikt bij de beoordeling, terwijl deze niet vermeld staan in de studiefiche. Volgens hem behoren de subonderdelen ziekenhuisstage, Nederlandse stage en Belgische stage tot het stageonderdeel ‘evaluatie door apotheker-stagemeester’ en is het eindresultaat voor dit onderdeel 10,72/20.

Wat de ziekenhuisstage betreft, stelt verzoeker dat hij deze eerder als een verrijking van zijn kennis ziet, dan enkel als opstap naar de ManaMa ziekenhuisapotheek. Volgens hem is het geen meeloopstage, maar mag je ook effectief magistrale bereidingen maken en geneesmiddelen klaarzetten voor patiënten. Verzoeker stipt aan dat ook de buitenlandse stage geen kennismakingsstage, doch wel een verdiepingsstage is. Hij stelt dat zijn Nederlandse stage met hetzelfde beoordelingsformulier is beoordeeld als zijn Belgische stage, en dat de eindcompetenties ook van toepassing zijn op de stage in Nederland.

Verzoeker merkt op dat stagemeester [K.M.] soms specifieke cijfers gebruikt, terwijl er vijf verschillende vakjes zijn waaruit ze moet kiezen. Hij benadrukt dat in de richtlijnen niet staat

dat dit is toegestaan, wat haar subjectiviteit in haar beoordeling bevestigt. Hij stipt ook aan dat hij bij de tussentijdse beoordeling hogere punten had gekregen dan bij zijn eindbeoordeling, waardoor het leek alsof hij op de goede weg was. Volgens hem was het voor zijn stagemeester ook reeds een uitgemaakte zaak dat hij zou buizen, nadat zij was ingelicht over zijn buispunt voor Farmaceutische Zorg.

Verzoeker is ook van mening dat uit het e-mailverkeer van hem met zijn stagemeester blijkt dat zij enkel negatieve feedback geeft, waardoor zij een totaal verkeerd beeld van zijn stageverloop geeft. Hij stelt dat zijn stagemeester hem de schuld geeft van zijn fouten, terwijl er gewoonweg een slechte begeleiding was. Daarnaast stipt verzoeker aan dat hij het e-mailverkeer van zijn stagemeester met de stagecoördinator niet mag inzien, waardoor hij er in het extern beroep niet op kan reageren. Volgens hem zijn de beweringen die zijn stagemeester maakt overigens niet volledig of onjuist. Hij haalt in dit verband twee voorbeelden aan.

Wat de vergelijking van de productkennis tijdens de stage en het stage-examen betreft, merkt verzoeker op dat je zonder stage-ervaring, waar je de productkennis opdoet, nooit zo een goed examen kan afleggen. Hij erkent verder dat hij een fout gemaakt heeft in een bereiding, maar stelt dat hij eruit heeft geleerd. Hij vindt het bovendien zeer kwalijk dat zijn stagemeester er twee slechte bereidingen uithaalt, terwijl hij ongeveer 400 bereidingen heeft moeten maken, die grotendeels goed zijn gegaan. Waar zijn stagemeester beweert dat hij meerdere foute bereidingen heeft gemaakt, benadrukt verzoeker dat hij de practica artsenijsbereidkunde en farmaceutische technologie met succes heeft volbracht. Hij haalt ook enkele voorbeelden aan om zijn zelfstandigheid te onderbouwen. Hij benadrukt dat hij zelfstandig magistrale bereidingen kan uitvoeren en dat hij voldoende ervaring heeft opgedaan, zodat hij van mening is dat hij aan de eindcompetentie ‘bereiding van geneesmiddelen uitvoeren conform de relevante kwaliteitseisen’ heeft voldaan.

Verzoeker wijst vervolgens op zijn extra-curriculaire activiteiten om zijn wetenschappelijke interesse te bewijzen. Hij merkt ook op dat hij nog een ManaMa management opleiding gaat doen om zijn business skills en management skills te verbeteren. In het kader hiervan heeft hij met succes een selectieprocedure doorlopen, zodat hij zeker over analytische en communicatieve vaardigheden beschikt die onmisbaar zijn voor een apotheker, wat ook terugkomt in de eindcompetenties.

Daarna wijst verzoeker nog op een aantal feiten die gedurende zijn stage bij [K.M.] zijn voorgevallen, waarbij hij twijfelt aan de bekwaamheid van zijn stagemeester. Verzoeker leidt hieruit af dat hij zeer kritisch blijkt te zijn, waardoor hij wel degelijk beschikt over de eindcompetentie ‘wetenschappelijke informatie in relatie tot het beroep kritisch beoordelen’. Verzoeker merkt ook op dat zijn stagemeester zich niet aan het stagecontract houdt. Zo liet ze hem vaak overwerken en mocht hij pas na 14 weken stage achter de balie, terwijl de regel is dat elke stagiair uiterlijk na 13 weken achter de balie ervaring op moet doen. Verzoeker neemt het zijn stagemeester ook zeer kwalijk dat zij op de laatste dag van zijn stage niet liet weten dat ze hem zou buizen. Hij ging ervan uit dat hij geslaagd was vermits hij aan het stage-examen mocht deelnemen (wat enkel mag als je de 26 weken stage met vrucht hebt volbracht).

Ten slotte stelt verzoeker dat hij graag een eerlijke en objectieve beoordeling wil. Hij heeft nog geprobeerd om na het intern beroep samen te komen met de stagemeester, stagecoördinator en lesgever, maar dit was niet mogelijk. Hij vindt ook dat hij recht heeft op de onderbouwing van de beoordeling van de stagemeester, wat hij nooit volledig heeft gekregen. Het lijkt verzoeker ook rechtvaardiger om voor dit onderdeel een haalbare tweede zit af te leggen. Tien weken stage in de zomer hernemen is organisatorisch immers niet haalbaar.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat de berekening van het cijfer correct is verlopen. Uit de ECTS-fiche blijkt immers dat de eindscore voor 35% bestaat uit de evaluatie door de apotheker-stagemeester en dat de student moet slagen voor alle onderdelen van de evaluaties om te kunnen slagen voor het opleidingsonderdeel. Volgens haar konden de verantwoordelijke lesgever, die het eindcijfer bepaalt in functie van de opmerkingen van de stagemeester(s) en rekening houdend met de einddoelstellingen van het opleidingsonderdeel, alsook de interne beroepsinstantie perfect van oordeel zijn dat de student niet slaagt voor het onderdeel ‘evaluatie door apotheker-stagemeester’. Uit het dossier blijkt immers dat verzoeker op zijn laatste – en belangrijkste – stageplaats slecht scoorde, en tot op het einde fouten maakte die van een student op dat niveau niet meer kunnen worden aanvaard. Zodoende haalt verzoeker de daarna aangehaalde eindcompetenties niet. Verwerende partij verduidelijkt dat het feit dat de ziekenhuisstage en de stage bij de Nederlandse apotheker goed zijn verlopen geen afbreuk doet aan het feit dat uit de laatste stage blijkt dat verzoeker kennelijk de einddoelstellingen van het vak nog niet beheerst. Verwerende partij wijst in dit verband ook op de andere aard van deze stages (met name: kennismakingsstage) in vergelijking met de stage die verzoeker liep bij apr. [K.M.]. Volgens haar is het dan ook absoluut niet tegenstrijdig dat voor die eerste twee

stageperiodes slaagcijfers werden gegeven, maar dat het eindresultaat toch negatief is uitgevallen.

Waar verzoeker in zijn verzoekschrift herhaaldelijk insinueert dat apr. [K.M.] subjectief zou zijn geweest in haar beoordeling, wijst verwerende partij erop dat een schending van het onpartijdigheidsbeginsel slechts kan worden overwogen wanneer door verzoeker ernstige en concrete feiten worden aangebracht die onomstootbaar vaststaan. Volgens verwerende partij brengt verzoeker dergelijke feiten niet aan. Zo kan uit de cijfers op het beoordelingsformulier, de kennis van de stagemeester over het buispunt voor Farmaceutische Zorg en de negatieve feedback in het e-mailverkeer geen vooringenomenheid van de stagemeester worden afgeleid. Verwerende partij merkt overigens op dat de opmerkingen van de stagemeester in het e-mailverkeer er duidelijk op gericht waren om verzoeker te wijzen op wat er fout liep en hem te stimuleren om meer aandacht te hebben voor zijn werk en minder fouten te maken.

Verwerende partij stipt vervolgens aan dat apr. [K.M.] zeer regelmatig een gesprek had met verzoeker waarin de stage werd geëvalueerd en waarin hem gewezen werd op verbeterpunten. Ze stelt dat, toen de stagemeester na een twaalfde weken vaststelde dat er onvoldoende vordering was en de feedback niet bleef hangen, ze ook meermaals schriftelijk feedback heeft gegeven via e-mail. Volgens verwerende partij is dit e-mailverkeer zeer illustratief voor wat allemaal fout liep op de stage van verzoeker. De stagemeester heeft bovendien ook regelmatig contact gehad met de stagecoördinator op de faculteit en heeft ook daar regelmatig gemeld dat de stage problematisch verliep. Verwerende partij is dan ook van oordeel dat de interne beroepsinstantie uit alle beschikbare documenten terecht kon afleiden dat, ondanks de betere score van verzoeker op de vorige twee stages, verzoeker de eindcompetenties niet heeft behaald en bijgevolg niet kon slagen.

Verder stelt verwerende partij dat verzoeker spijkers op wel zeer laag water zoekt waar hij de competentie van apr. [K.M.] in twijfel trekt door het opsommen van een reeks feiten waaruit zou moeten blijken dat zijn stagemeester zaken onjuist uitvoert, en onregelmatigheden zou begaan in haar praktijk. Verwerende partij merkt op dat dit middel onontvankelijk is. Volgens haar heeft verzoeker deze beweerdde problemen en onregelmatigheden ook nooit gemeld aan de faculteit, noch ligt er enig bewijs voor van deze beweringen. Het enige dat wordt bijgebracht, bewijst enkel dat iemand op een bepaald ogenblik op de openbare weg liep met een potje waar “amfetamine” op vermeld staat. Daarnaast stipt verwerende partij aan dat de opmerkingen van

verzoeker aan de stagecoördinator werden bezorgd. Naar aanleiding van deze opmerkingen werd een onaangekondigde controle door de farmaceutische inspectie in de apotheek van apr. [K.M.] uitgevoerd, doch er werd geen enkele onregelmatigheid vastgesteld. Verwerende partij wijst er ook op dat dit alles geen enkele afbreuk doet aan het feit dat verzoeker niet goed presteerde tijdens zijn stage en tot op het einde veel fouten bleef maken. Volgens verwerende partij bestaat er overigens geen enkele aanleiding om aan de bekwaamheid van apr. [K.M.] te twijfelen, vermits deze stagemeester reeds heel wat stagiairs heeft gehad. Ze benadrukt dat potentiële stagemeesters ook steeds zorgvuldig geselecteerd worden en dat er steeds advies wordt ingewonnen van de Orde van de Apothekers en van de farmaceutische inspectie, dewelke vooraf aan haar advies altijd een screening uitvoert.

Verwerende partij stelt daarna vast dat de stagehandleiding (en niet het stagecontract) inderdaad vermeldt dat “aan de stagemeesters wordt gevraagd om de stagiair vrij snel te betrekken bij het afleveren van geneesmiddelen aan de balie, dit **ten allerlaatste** na 13 weken stage”. Verwerende partij wil beklemtonen dat dit geen absolute regel is, maar wel een aanbeveling, en dat er dus redenen kunnen zijn om die richtlijn niet te volgen, wat bij verzoeker het geval was. Volgens verwerende partij heeft dat latere begin achter de balie kennelijk geen invloed gehad op het examencijfer van verzoeker – het tegendeel is alvast niet bewezen – en verzoeker beweert ook niet dat zijn stage beter zou zijn verlopen als hij wel vroeger baliewerk had mogen doen. Bovendien kan dit ook niet van die aard zijn dat het de regelmatigheid van het gegeven cijfer in het gedrang brengt.

Waar verzoeker aanhaalt dat hij aan het stage-examen mocht deelnemen, hoewel hij niet voor de stage geslaagd was, verduidelijkt verwerende partij dat dit alles te maken heeft met het feit dat verzoeker, doordat hij pas in januari slaagde voor zijn masterproef en er een volgtijdelijkheidsregel geldt dat een student zijn stage in een officina maar kan aanvatten indien hij/zij geslaagd is voor de masterproef, zijn stage pas afliep op 16 juni. Het stage-examen vond plaats op 22 juni. Verwerende partij stipt aan dat ze verzoeker alle kansen wilde geven om voor het examen te slagen (waaronder hem voldoende voorbereidingstijd geven), zodat reeds voor de start van de examenperiode werd geoordeeld dat hij aan het stage-examen mocht deelnemen. Volgens haar kan het feit dat verzoeker aldus ten onrechte kon deelnemen aan het stage-examen evenwel niet tot gevolg hebben dat hij dan maar geslaagd zou moeten worden verklaard voor die stage.

Ten slotte verwijst verwerende partij naar de ECTS-fiche wat de tweede examenkans betreft ingeval van een onvoldoende voor het onderdeel “evaluatie door apotheker-stagemeester”. Daaruit blijkt dat de examencommissie zal beslissen over een eventuele additionele stageperiode, wat dossier per dossier wordt bekeken. De examencommissie heeft hier beslist om verzoeker toe te laten te herkansen, gedurende een periode van tien weken. Volgens verwerende partij is dit inderdaad een vrij lange periode, maar is het perfect haalbaar om deze stage tijdens de zomermaanden te voltooien zodat slagen in september wel degelijk mogelijk is. Ze benadrukt dat de stagemeester steeds aanwezig dient te zijn in de apotheek, doch volgens verwerende partij kan de student binnen zijn stage-apotheek een tweede stagemeester aanduiden, die dan wel aanwezig is als de eerste stagemeester er niet is. Verwerende partij merkt ook op dat de stukken in het dossier duidelijk tonen dat verzoeker nog niet in staat is om zelfstandig aan de balie te werken, zodat het opleggen van een extra stage van tien weken absoluut niet onredelijk is.

In zijn *wederantwoordnota* stipt verzoeker aan dat hij voor zijn ziekenhuisstage op verschillende diensten werkte, met verschillende multidisciplinaire teams. Hij werd betrokken bij de dagdagelijkse bezigheden. Vervolgens verdiepte verzoeker zich in zijn buitenlandse stage, waar hij magistrale bereidingen diende te maken en meedraaide in de dagdagelijkse praktijk van een apotheker. Verzoeker wijst op een aantal punten die hij als bijzonder leerrijk heeft ervaren tijdens zijn buitenlandse stage. Hij benadrukt dat hij zeer goed scoorde op deze twee stages, zodat de stagebeoordeling door stagemeester [K.M.] geheel buiten de lijn van verwachtingen ligt. Verzoeker stelt vast dat de opmerkingen die verwerende partij maakt om een ander gewicht toe te kennen aan de stages op geen enkele manier objectief worden gestaafd. Hij merkt ook op dat voor de Nederlandse stage en de Belgische stage hetzelfde evaluatieformulier werd gebruikt en dat voor elk van deze stages een identieke stageovereenkomst werd gesloten. Volgens hem is dit een duidelijke indicatie van de gelijkwaardigheid van de stages.

Verzoeker stelt verder dat hij zich niet kan verzoenen met de beoordeling die gegeven werd door stagemeester [K.M.]. Hij betwist haar onpartijdigheid om verschillende redenen. Hij verwijst hiervoor naar het significante verschil in beoordeling door de verschillende stagemeesters, het verschil in score wat betreft kennis van de producten tijdens de stage (4/20) en op het stage-examen (17/20), het feit dat hij pas later dan voorzien in de stagehandleiding baliewerk mocht verrichten en het feit dat stagemeester [K.M.] bij de evaluatiefiche niet alleen

goed, voldoende of onvoldoende aanvinkte, maar eveneens een concreet cijfer gaf bij sommige beoordelingspunten. Volgens verzoeker maakte verwerende partij overigens ook een fout indien zij de specifieke scores van stagemeester [K.M.] in rekening nam.

Vervolgens wil verzoeker een aantal opmerkingen van de stagemeester expliciet weerleggen. Zo betwist verwerende partij dat hij een gebrek aan wetenschappelijke interesse zou hebben. Hij vindt ook dat stuk 11 van verwerende partij uit de debatten moet worden geweerd, vermits de opmerkingen van apr. [K.M.] in de mail nooit tegensprekelijk aan hem werden overgemaakt. Volgens hem is er bij dit stuk ook een zweem van antidatering op te merken. Voor de volledigheid vermeldt verzoeker nog dat er zich in de apotheek van zijn stagemeester onregelmatigheden voordeden.

Wat de deelname aan het stage-examen betreft, stelt verzoeker dat de handelwijze van verwerende partij, naast het feit dat zij onrechtmatige verwachtingen schiep en onbehoorlijk met hem communiceerde, in strijd is met de stagehandleiding. Volgens verzoeker kan uit zijn score op het stage-examen bovendien worden afgeleid dat hij weldegelijk de nodige kennis en vaardigheden verwierf bij zijn diverse stages, vermits het stage-examen peilde naar deze nieuw verworven faculteiten tijdens de stages.

Ten slotte is verzoeker van mening dat de quoterings van verwerende partij voor het opleidingsonderdeel “stage met geïntegreerde farmaceutische kennis” fout is. Er werden immers subdivisies gecreëerd, wat niet voorzien is in de studiefiche. Volgens hem diende verwerende partij de scores van de drie verschillende, gelijkwaardige stages, rekening houdend met hun respectieve duur, te combineren tot één score voor het onderdeel ‘evaluatie door apotheker-stagemeester’, zodat bijgevolg niet anders kon worden besloten dan dat verzoeker hiervoor geslaagd was. Verzoeker vermeldt nog dat hij inmiddels opnieuw stage loopt en dat hij na vier weken stage een buitengewoon gunstige evaluatie kreeg. Volgens hem lijkt het volmaken van de overige zes weken om aan tien weken extra stage voor de tweede zitting te komen echter niet haalbaar. Dit zou overigens ook betekenen dat hij zijn studie ManaMa aan de Antwerp Management School niet of minstens met vertraging zal kunnen aanvatten.

Beoordeling

Verzoeker gaat niet akkoord met de toekenning van de score van 9/20 op het opleidingsonderdeel “Stage met geïntegreerde farmaceutische kennis”. Verzoeker grieft meer

in het bijzonder de slechte evaluatie door stagemeester [K.M.] voor zijn stage in een Belgische apotheek van 22 februari tot 17 juni 2016 (toekenning van een score van 9,36/20).

Deze betwiste evaluatie heeft tot gevolg dat verzoeker een onvoldoende globale evaluatie behaalde op het opleidingsonderdeel. De examencommissie besliste vervolgens - gezien verzoeker enkel niet geslaagd is voor het onderdeel 'evaluatie door apotheker-stagemeester' - om voor dit onderdeel een tweede examenkans toe te kennen die bestaat uit een bijkomende stage van 10 weken.

Verzoeker beroept zich op de schending van de motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel en het onpartijdigheidsbeginsel.

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In het kader van een stage verloopt het beoordelingsproces complex omdat er meerdere actoren betrokken zijn: de begeleider – *in casu* een stagemeester/apotheker – van de plaats waar de student de stage volbrengt en een docent - *in casu* de verantwoordelijke lesgever – van de universiteit. Het is belangrijk dat in het kader van een dergelijk beoordelingsproces de diverse verantwoordelijkheden goed afgelijnd worden.

In casu gebeurt de totale beoordeling van de stage op verschillende niveaus. Wat deze elementen betreft, verwijst de Raad naar de Stagehandleiding (stuk 12 van verwerende partij) en de bijgevoegde stukken in het dossier. De eindbeoordeling voor het onderdeel 'Evaluatie door apotheker-stagemeester' gebeurt door de verantwoordelijke lesgever (*in casu* na overleg met de stagecommissie). De verantwoordelijke lesgever maakt zijn eindbeoordeling op basis van de opmerkingen en de evaluatiefiche van de stagemeester, waarin deze aan de hand van codes (in termen van 'uitstekend', 'zeer goed', 'goed', 'voldoende' of 'onvoldoende') aangevuld met commentaar, zijn appreciatie van de stageprestaties van de student weergeeft. Hierbij houdt hij ook rekening met de einddoelstellingen van het opleidingsonderdeel.

1. Een eerste grief van verzoeker heeft te maken met de berekening van de totale eindscore op het opleidingsonderdeel “Stage met geïntegreerde farmaceutische kennis” en meer specifiek met de beoordelingswijze van het onderdeel ‘Evaluatie door apotheker-stagemeester’.

Verzoeker grieft de onregelmatigheid van het tot stand komen van het globale eindresultaat en, daarmee samenhangend, een gebrekkige motivering van de beslissing van de interne beroepsinstantie. Meer bepaalt wijst verzoeker erop dat uit deze motivering blijkt dat de totstandkoming van de globale score van 9/20 niet op een regelmatige wijze, conform de studiefiche is gebeurd. Verzoeker stelt dat de ziekenhuisstage en de buitenlandse stage niet in rekening zijn gebracht bij het onderdeel ‘Evaluatie door apotheker-stagemeester’. Verzoeker stelt vast dat hij bijgevolg op grond van de beoordeling ‘onvoldoende’ voor het ‘subonderdeel’ ‘Stage in een Belgische officina’ globaal niet geslaagd is verklaard. Volgens verzoeker moet een globale berekening van de scores op de drie stages resulteren in een gewogen gemiddelde van 10,72/20 op het onderdeel ‘Evaluatie door apotheker-stagemeester’, zodat hij globaal wel degelijk geslaagd is voor het opleidingsonderdeel, gezien hij voor alle afzonderlijke onderdelen slaagt.

De Raad leest in de studiefiche (stuk 5 van verwerende partij) dat de eindevaluatie als volgt wordt bepaald:

“Eindscoreberekening

- Periodegebonden evaluatie:

1. Stage-examen: 20%

- Niet-periodegebonden evaluatie:

2. Evaluatie door apotheker-stagemeester: 35%

3. Opdrachten i.v.m. "geïntegreerde farmaceutische kennis": 17,5%

3.1 Casusanalyse in synchrone discussiegroepen

3.2 Casusanalyse in [online] discussiegroepen

4. Opdrachten i.v.m. "farmaceutische zorg": 17,5%

5. Opdrachten i.v.m. magistrale bereidingen: 10%

De student moet geslaagd zijn voor alle onderdelen van de evaluaties om te kunnen slagen voor het opleidingsonderdeel. Het eindcijfer voor het opleidingsonderdeel wordt dan berekend aan de hand van bovenstaande wegingsfactoren.

Indien de student voor één van de delen van de evaluatie niet slaagt, resulteert dit in een totaalscore van maximum 9/20.

De examiner kan de student die zich onttrekt aan periodegebonden en/of niet-periodegebonden evaluaties voor dit opleidingsonderdeel als niet-geslaagd verklaren.”

In de beslissing van de interne beroepsinstantie leest de Raad dat de eindscoreberekening van verzoeker concreet als volgt is gebeurd:

“ In het geval van [verzoeker] zien de deeltijfers er als volgt uit:

- *Evaluatie stagemeesters*
 - *van 20 juli tot 16 augustus 2015 (152u, 4 weken): ziekenhuisstage Maria Middelaers, Apr [M.C.D.S.]: 12,89/20*
 - *van 26 januari tot 21 februari 2016 (164u, 4,3 weken): stage in een Nederlandse officina, Service apotheek Woerden, Apr. [L.S.]: 14,26/20*
 - *van 22 februari tot 17 juni 2016 (665,5 u, 17,5 weken): stage in een Belgische officina, apr [K.M.], [adres K.M.]: 9,36/20*
- *Opdracht FZ: 15/20*
- *Opdracht Magistrale bereidingen: 12/20*
- *Opdracht GFK : 10,96/20*
- *Stage-examen: 17/20”*

De Raad treedt verzoeker bij in zijn redenering dat uit de studiefiche niet blijkt dat een niet slagen op een ‘subonderdeel’ *an sich* kan leiden tot een eindscore van 9/20. De studiefiche stelt wel dat niet slagen op ‘één van de delen’ van de evaluatie (*in casu* bestaat de periodegebonden evaluatie uit één deel, en de niet-periodegebonden evaluatie uit vier delen) leidt tot een score van maximum 9/20. De fiche schrijft verder voor dat, als de student geslaagd is voor alle onderdelen, het eindcijfer wordt berekend in functie van de vermelde wegingsfactoren. De Raad leidt hieruit af dat ingeval wordt vastgesteld dat wanneer een student op een onderdeel van de evaluatie niet slaagt, een cijfermatige beoordeling van de onderdelen derhalve in principe niet noodzakelijk is.

De Raad stelt in dit verband vast dat de bewoordingen van de beslissing van de interne beroepsinstantie mogelijk misleidend zijn:

“Aangezien [verzoeker] niet geslaagd is voor één van de onderdelen van de evaluaties, met name de evaluatie door stagemeester [K.M.], resulteert dit in een totaalscore van 9/20”

Uit de lezing van de motivering van deze beslissing in zijn geheel en de stukken in het dossier blijkt echter dat verwerende partij wel degelijk rekening heeft gehouden met de drie stages (en dus met het gehele onderdeel ‘Evaluatie door apotheker-stagemeester’, en niet enkel met het subonderdeel ‘stage in een Belgische officina’):

“In tegenstelling tot wat de student beweert, zijn ook de ziekenhuisstage en de buitenlandse stage in rekening gebracht bij het tot stand komen van het eindcijfer.”

Uit het dossier begrijpt de Raad dat diverse criteria, zoals de duur van de stage, maar ook de invulling, het type, het ogenblik, de moeilijkheidsgraad, en in het bijzonder het belang voor de toetsing van de eindcompetenties van de stage, tot het besluit hebben geleid dat de tekortkomingen die werden vastgesteld tijdens de laatste, en tevens langstdurende, stage dragende motieven bevatten die leiden tot een onvoldoende voor het gehele onderdeel ‘evaluatie door apotheker-stagemeester’ van de niet-periodegebonden evaluatie. Zo leest de Raad in de interne beroepsbeslissing onder meer het volgende:

“De institutionele beroepscommissie merkt op dat uit de ter beschikking gestelde documenten blijkt dat de student grote tekortkomingen vertoont in de laatste, belangrijkste stage.

(...)

De student toont niet in voldoende mate aan de eindcompetenties van de Stage met geïntegreerde farmaceutische kennis te hebben verworven, ondanks zijn argument over zaken die hij wel goed heeft aangepakt.

De institutionele beroepscommissie merkt op dat het onvoldoende scoren op deze competenties een dragend feit is om niet te slagen voor het geheel van de stage. De institutionele beroepscommissie voelt zich in deze beslissing geruggesteund door de vaste rechtspraak van de Raad voor Betwistingen (Arrest 2014/092 e.a.) die stelt dat een onvoldoende op slechts één enkele competentie zelfs een tekort voor het geheel kan verantwoorden en zeker voor wat betreft een stage opleidingsonderdeel. De institutionele beroepscommissie stelt vast dat de student op dit ogenblik niet in voldoende mate aantoont de belangrijke competenties te hebben verworven.”

Een niet slagen op een ‘onderdeel’ van een evaluatie kan conform de studiefiche leiden tot een 9/20 op het gehele opleidingsonderdeel, waar ook het stage-examen (periode-gebonden evaluatie) en de diverse opdrachten deel van uitmaken. De onvoldoendes die blijken uit de evaluatie van stagemeester [K.M.] (subonderdeel van het onderdeel ‘evaluatie door de

apotheker- stagemeester’) hebben geleid tot een tekort op dit gehele onderdeel ‘evaluatie door de apotheker-stagemeester’ en vervolgens, wegens toepassing van de regel in de studiefiche (“*Indien de student voor één van de delen van de evaluatie niet slaagt, resulteert dit in een totaalscore van maximum 9/20.*”), geleid tot een globaal eindcijfer van 9/20 voor het opleidingsonderdeel “Stage met geïntegreerde farmaceutische kennis”. Deze beoordelingswijze is naar het oordeel van de Raad wel conform de studiefiche. De commissie heeft geen aparte cijfermatige beoordeling gegeven voor het onderdeel ‘evaluatie door de apotheker stagemeester’, maar heeft wel gesteld dat verzoeker voor dit onderdeel niet geslaagd is.

Voor studenten die slagen op alle onderdelen wordt het eindcijfer vervolgens vastgelegd aan de hand van wegingsfactoren. Ingeval echter de commissie van oordeel is dat een student een onvoldoende haalt voor één onderdeel volgt er geen cijfermatige berekening voor de ‘evaluatie door stagemeester’, maar wordt (maximaal) een score van 9/20 toegekend, wat *in casu* is gebeurd.

Een dergelijke beoordelingswijze - ingeval ze duidelijk, zoals *in casu*, vooraf aan de student is meegedeeld - waarbij alle prestaties, met name de verschillende door verzoeker afgelegde stages (ziekenhuisstage, buitenlandse stage en Belgische stage), in rekening worden gebracht is *an sich* niet kennelijk onredelijk. De Raad wijst in dit verband ook op het onderzoek dat de commissie heeft gevoerd naar de discrepantie tussen de beoordelingen op de diverse stages. Naar het oordeel van de Raad is het daarbij niet nodig dat aan alle onderdelen afzonderlijk een cijfermatige score wordt toegekend. *In casu* blijkt uit de lezing van de beslissing dat de drie stages in overweging zijn genomen, maar dat tekortkomingen die werden vastgesteld naar aanleiding van één stage, in het licht van de vooropgestelde eindcompetenties en ondanks het gewogen gemiddelde van de drie afzonderlijke cijfers voor deze stages, tot een globaal niet slagen voor het onderdeel ‘Evaluatie door apotheker-stagemeester’ hebben geleid. Dit is een strenge beoordelingswijze maar *an sich* niet kennelijk onredelijk, temeer gezien het belang van deze eindstage.

De Raad concludeert dat de beoordeling van het subonderdeel ‘stage in een Belgische officina’ rechtstreeks heeft geleid tot een niet slagen voor het onderdeel ‘evaluatie door apotheker-stagemeester’, wat vervolgens heeft geleid tot een eindscore van 9/20 voor het gehele opleidingsonderdeel. Hij is van oordeel dat de globale score van 9/20 regelmatig is tot stand gekomen.

De Raad is verder ook van oordeel dat de toegepaste criteria,:

- de duur van de stage: de Belgische stage neemt meer dan 17 weken in beslag. De ziekenhuisstage en de stage in Nederland duurden elk ongeveer 4 weken;
- het ogenblik: de Belgische stage heeft plaats op het einde van de gehele stageperiode. Zoals verwerende partij aangeeft, worden competenties gradueel opgebouwd, zodat de toets of de eindcompetenties zijn bereikt, in het bijzonder op het einde van de stage dient te gebeuren;
- het type van de stage: uit de Stagehandleiding (deel 1) (stuk 12 van verwerende partij) blijkt dat de ziekenhuisstage wel degelijk een ‘kennismakingsstage’ betreft. De Raad wil niet ontkennen dat deze stage voor verzoeker zeer leerrijk was, maar de bedoeling van deze stage, die bij de aanvang van de stageperiode plaats had, was in het bijzonder *“kennis te maken” met de werking van een ziekenhuisapothek*.

In het evaluatieverslag van de Nederlandse stage wordt aangeduid dat het een ‘verdiepingsstage’ betreft. Uit het zeer beknopt opgesteld verslag (stuk 7 van verwerende partij) blijkt echter niet welke taken verzoeker heeft uitgevoerd. Naast aanduiding van de codes werd zeer beperkte bijkomende duiding geschreven door de stagemeester.

- de moeilijkheidsgraad: de Raad kan aannemen dat naar het einde van een stageperiode toe de taken die worden toevertrouwd aan een stagiair-apotheker, en daarmee samenhangend de verantwoordelijkheid, belangrijker worden. Uit de neerslag in de evaluatieverslagen van de beide andere stages (stukken 6 en 7 van verwerende partij), waarin geen of zeer beperkte schriftelijke duiding wordt gegeven bij het verloop van de stage en de uitgevoerde taken, blijkt het tegendeel niet. Dit verklaart ook waarom in de regel het baliewerk niet bij aanvang van een stage wordt gevraagd;
- het belang voor de toetsing van de eindcompetenties: op het einde van deze wettelijk opgelegde (minstens 26 weken durende stage) moet de student aantonen dat hij ‘zelfstandig de taken van een apotheker kan uitoefenen’;

op basis waarvan doorslaggevend belang wordt gehecht aan de vaststellingen van de laatste en langstdurende stage (pg.3 van de beslissing op intern beroep), *an sich* niet kennelijk onredelijk zijn. De door verzoeker in dit verband aangebrachte argumenten zoals uiteengezet in zijn

verzoekschrift over de door hem volbrachte taken, zijn onvoldoende gestaafd en overtuigen de Raad niet.

De Raad stipt verder aan dat wat de beoordeling van een stage betreft - waarbij de resultaten doorgaans geen optelsom betreffen van verschillende vastgestelde scores, maar het eerder een globale eindbeoordeling betreft zoals *in casu* - het niet ongebruikelijk is dat studenten niet geslaagd worden verklaard omwille van het niet slagen voor een bepaalde competentie of tekortkomingen vastgesteld tijdens een bepaald gedeelte van de stageperiode. De Raad is van oordeel dat dit een strenge wijze van evalueren betreft, maar dat *an sich* een dergelijke evaluatie niet kennelijk onredelijk is.

In casu werden meerdere tekortkomingen vastgesteld, zoals de Raad kan lezen in de beslissing op intern beroep, in het stageverslag van [K.M.] en in de bijgevoegde feedbackgesprekken (stuk 10 van de verwerende partij) tussen de stagemeester en verzoeker. In het licht van de vooropgestelde doelstellingen: zelfstandig de taken van een officina-apotheker uitvoeren (zie studiefiche; stuk 5 van verwerende partij) en het belang van deze wettelijk verplichte stage lijkt een dergelijke strenge beoordeling niet kennelijk onredelijk.

Het middel is niet gegrond.

2. Het onderzoek van de volgende grieven hebben specifiek betrekking op de beoordeling van het subonderdeel ‘stage in een Belgische officina’, welke doorslaggevend was voor de vaststelling van het eindresultaat. Hierna onderzoekt de Raad of de stage-evaluatie van [K.M.] op een redelijke en correcte wijze is gebeurd.

2.1. Verzoeker stelt in een eerste middelonderdeel dat stagemeester [K.M] niet objectief zijn prestaties heeft beoordeeld. Om deze bewering te ondersteunen wijst verzoeker op volgende elementen:

- de stagemeester heeft niet enkel kruisaanduidingen gemaakt, maar ook cijfers toegevoegd op het evaluatieformulier. De Raad leest in het dossier dat naast de aanduiding van codes, stagebegeleiders ook commentaar of opmerkingen kunnen toevoegen, waarmee rekening kan worden gehouden. Het toevoegen van een cijfer kan als een commentaar bij de aangeduide score worden gezien en laat toe dat de verantwoordelijke lesgever een gepaste eindbeslissing neemt.

- de stagemeeester heeft kennis genomen van het feit dat verzoeker onvoldoende scoort op het opleidingsonderdeel ‘Farmaceutische zorg’. De Raad is van oordeel dat het kennis nemen van dit specifieke gegeven *an sich* (wat ook niet blijkt uit het neergelegde dossier want verzoeker spreekt zelf over een indruk) nog niet aantoont dat dit er toe heeft geleid dat de stagemeeester bevooroordeeld is geweest en de stageprestaties van verzoeker (vastgestelde fouten) niet correct heeft ingeschat. De wetenschap dat een student in de tweede zittijd nog een opleidingsonderdeel dient af te werken is niet in die mate bezwarend. Verzoeker toont ook niet concreet aan dat er een beïnvloeding is geweest.

- De stagemeeester verschaft in het e-mailverkeer enkel negatieve feedback ten aanzien van verzoeker. De inhoud van dit e-mailverkeer (zie stuk 10 van verwerende partij) overtuigt de Raad niet van vooringenomenheid, maar eerder van een bezorgdheid van de stagemeeester, die zeer kritisch en scherp is wat de uitgebreide vaststellingen betreft die ze neerschrijft, maar anderzijds ook werkbare feedback geeft en aanmoedigt. De Raad verwijst naar de e-mail van 7 juni 2016 (aanvulling op de tussentijdse evaluatie) en naar de e-mail van 25 mei 2016 waarin verzoeker zijn stagemeeester bedankt voor de tussentijdse evaluatie en hij vermeldt dat hij er alles aan zal proberen te doen om ervoor te zorgen dat de fouten niet meer voorkomen.

De Raad concludeert dat deze beweringen onvoldoende overtuigen en niet met de nodige bewijskracht aantonen dat er hier sprake is van partijdigheid en vooringenomenheid in hoofde van de stagemeeester, wat overigens een ernstige beschuldiging is.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

2.2. Verzoeker brengt in een tweede middelonderdeel aan dat de motivering in het stageverslag van mevrouw [K.M] niet afdoende en tevens onredelijk is. Verzoeker stelt dat hij, in tegenstelling tot wat zijn stagemeeester laat uitschijnen, weinig fouten heeft gemaakt en dat hij voldoende heeft aangetoond wel degelijk de eindcompetenties te hebben behaald.

De Raad is van oordeel dat het stageverslag, met de toegevoegde commentaren, aangevuld met het e-mailverkeer waarin kritische (en vaak ook scherpe) uitgebreide feedback wordt gegeven, voldoende aantonen dat verzoeker op de betreffende stage belangrijke fouten heeft gemaakt in het licht van de vooropgestelde doelstelling met name ‘zelfstandig de taken van een officina-

apotheker uitvoeren' en in het licht van de zware verantwoordelijkheid die rust op een apotheker bij uitvoering van de bereidingen.

De vaststelling van deze tekortkomingen staven naar het oordeel van de Raad voldoende een score 'onvoldoende' op meerdere rubrieken (stuk 8 van verwerende partij) en de eindconclusie van de stagemeeester (stuk 9 van verwerende partij).

Wat de stelling van verzoeker betreft dat een score van 4/20 voor 'kennis', tijdens het uitvoeren van de taken van een apotheker, niet in overeenstemming is met de score van 17/20 die verzoeker behaalt op het 'stage-examen', is de Raad van oordeel dat elk opleidingsonderdeel op zijn eigen merites en prestaties moet beoordeeld worden, in het licht van de eigen vooropgestelde doelstellingen die ongetwijfeld anders zijn bij uitvoering van taken in het kader van een stage, dan het toetsen van theoretische kennis via een meerkeuze-examen.

De veelvuldige weerleggingen van verzoeker dat hij niet akkoord is met de gedane vaststellingen (bv. weging en bereiding cortisonecrème; bv. vragen leeftijd van kind) en de voorbeelden dat hij wel degelijk de competenties heeft verworven (wetenschappelijke interesses,...), zoals verwoord in zijn beroepsschrift, zijn eerder eigen inschattingen, maar overtuigen de Raad, binnen de grenzen van zijn appreciatiebevoegdheid, niet dat de vastgestelde fouten door de stagemeeester en haar inschatting dat op het vlak van concentratie en kennis verzoeker nog niet voldoet, niet correct zouden zijn.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

2.3. Verzoeker stelt vervolgens, in een derde middelonderdeel, de bekwaamheid van de stagemeeester in vraag en wijst op een aantal fouten die zij begaat bij de uitoefening van haar praktijk en onregelmatigheden die hij heeft vastgesteld en gemeld aan de bevoegde inspectie .

De Raad moet verwerende partij bijtreden en stelt vast dat dit middelonderdeel niet werd aangebracht in het kader van het intern beroep en derhalve nieuw is. Niets weerhield verzoeker echter om deze grief reeds ten aanzien van de initiële stagebeslissing in het kader van het intern beroep te formuleren. Dit middelonderdeel is derhalve niet ontvankelijk.

De Raad wijst er ten overvloede op dat de aangebrachte elementen (verkeerde samenstelling bereidingen, onregelmatigheden bij het geven van voorgeschreven verdovende middelen, ...) niet voldoende bewijskrachtig werden aangebracht. Het is bovendien niet aan de Raad om deze te onderzoeken of om uitspraak te doen over onregelmatigheden die door de stagemeester zouden zijn gepleegd.

De Raad stelt ook vast dat in de stagehandleiding voldoende waarborgen zijn ingebouwd om bekwame en ervaren stagemeesters aan te stellen. De stagemeester van verzoeker, [K.M.], voldoet aan deze voorwaarden. Zolang het tegendeel niet is bewezen, gaat de Raad ervan uit dat ze deze taak naar behoren kan uitvoeren.

2.4. Verzoeker wijst er in een vierde middelonderdeel op dat de stagemeester niet heeft gehandeld volgens de voorschriften van het stagecontract. In tegenstelling tot wat werd voorgeschreven werd aan verzoeker slechts vanaf de veertiende week toegestaan om baliewerk uit te voeren.

De Raad leest in de stagehandleiding (stuk 12 van verwerende partij) dat gevraagd wordt aan de stagemeester om de stagiairs effectief te laten baliewerk te doen, ten laatste na de dertiende week stage.

De Raad moet vaststellen dat verzoeker niet concreet aantoont in welke mate het één week later starten met deze taak de beoordeling van zijn prestaties concreet heeft beïnvloed. Zoals verwerende partij aangeeft, komt deze regel de Raad eerder als een richtsnoer/handleiding voor. Tenzij wordt aangetoond dat het voor een student in het licht van de taken die hij kon uitvoeren tijdens de stage niet mogelijk was om zijn competenties aan te tonen, kan de niet strikte naleving van deze termijn niet leiden tot de nietigheid van de stagebeoordeling. De handleiding verbindt in die zin ook geen gevolgen aan het voorschrift.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

3. Tot slot klaagt verzoeker over het feit dat hij wel degelijk toegelaten werd tot het stage-examen zonder geslaagd te zijn voor de stage.

De Raad leest in de stagehandleiding dat de stagemeester als stagedocumenten een stageverslag en een getuigschrift moet indienen. Dit laatste kan evenwel enkel worden aangereikt ingeval de student slaagt voor het onderdeel ‘Evaluatie van de stagemeester’. *In casu* blijkt uit het dossier niet dat voor verzoeker een getuigschrift is opgesteld voor de stageplaats, zodat verzoeker er dan ook niet kon vanuit gaan dat hij wel degelijk geslaagd was voor het betreffende onderdeel.

De Raad stelt vast dat de mogelijkheid die verzoeker werd geboden om reeds het stage-examen (schriftelijk examen met meerkeuzevragen) af te leggen, waarop hij met glans is geslaagd, enkel in zijn voordeel heeft gespeeld. Gezien de late beëindiging van de stage lijkt dit de Raad ook een redelijke oplossing om de student niet te benadelen. Hieruit kan verzoeker alleszins geen rechten putten wat het slagen voor het onderdeel ‘Evaluatie door apotheker-stagemeester’ betreft. De Raad stelt vast dat uit het dossier niet blijkt dat ten aanzien van verzoeker een getuigschrift van slagen voor de stage in de Belgische apotheek is opgesteld. De stagemeester diende conform de handleiding enkel een stage-evaluatieverslag in waaruit blijkt dat verzoeker niet voor het onderdeel was geslaagd.

4. In subsidiaire orde vraagt verzoeker dat de opgelegde bijkomende stage van tien weken zou worden ingekort tot hoogstens zes weken. Hij acht een duur van tien weken niet haalbaar en evenmin redelijk, gezien de onmogelijkheid om een dergelijke lange stage tijdens de zomer af te leggen en gezien hij toegelaten werd tot een manama-opleiding, zodat dit derhalve een grote impact heeft op zijn verdere studieloopbaan.

De Raad stelt vast dat in de beslissing van de examencommissie (wat nadien is bevestigd door de interne beroepsinstantie) de reden waarom tien weken extra stage werd gevraagd en niet de gebruikelijke vier tot zes weken is overwogen en gemotiveerd op basis van de vastgestelde meerdere tekortkomingen van verzoeker. De Raad acht het streng om een termijn van tien weken op te leggen gezien het de organisatie van een examen in de tweede zitting betreft en het derhalve mogelijk moet zijn voor de student om nog huidig academiejaar af te studeren.

De Raad is van oordeel dat bij het vastleggen van de termijn niet voldoende rekening werd gehouden met het feit dat studenten, gezien het een tweede zitting betreft, huidig academiejaar nog moeten kunnen afstuderen om hun tweede kans, zoals voorzien in de studiefiche, nuttig te kunnen invullen (het academiejaar eindigt ten laatste op het einde van de maand in casu op 25 september 2016). Uit het dossier blijkt ook dat verzoeker *in casu* volkomen zelfstandig op zoek

moet gaan naar een geschikte apotheker-stagemeester. Het lijkt de Raad overigens niet ondenkbaar dat het tijdens de zomerperiode niet zo evident is om gedurende een periode van tien weken begeleiding te vinden van een volgens de voorschriften reguliere apotheker-stagemeester (zie stuk 23 van verzoeker: mails waaruit blijkt dat dit zeer moeilijk is). De suggestie van verwerende partij om een apotheker-assistent tijdens de vakantiemaand de taken te laten overnemen is in het licht van de gestelde bekwaamheidsvereisten niet voor de hand liggend en vermoedelijk in de meeste (kleinere) apotheken niet mogelijk. Uit het dossier blijkt ook niet dat verwerende partij verzoeker op enige wijze heeft bijgestaan bij het zoeken naar een geschikte stageplaats voor een periode van tien weken in de zomermaanden.

De Raad is van oordeel dat verwerende partij onvoldoende oog heeft gehad voor deze moeilijkheden in het licht van de geboden tweede kans in de studiefiche. De vastgelegde termijn van tien weken additionele stage is in dat opzicht niet enkel afwijkend van wat gebruikelijk is, maar ook niet redelijk. De haalbaarheid van de organisatie van deze bijkomende stage - nog tijdens het huidige academiejaar - is niet gegarandeerd. Dit is niet conform de studiefiche, die expliciet in de mogelijkheid van een tweede kans tijdens de tweede zitting voorziet voor een student die enkel niet slaagt voor de niet-periodegebonden evaluatie, *in casu* meer bepaald enkel het onderdeel 'evaluatie door apotheker-stagemeester'. Ook de Codex Hoger Onderwijs geeft een student het recht op een tweede examenkans nog tijdens het huidige academiejaar, tenzij dit gemotiveerd wordt uitgesloten, wat *in casu* niet is gebeurd.³

De Raad vraagt dat verzoeker en verwerende partij samenzitten om te kijken in hoeverre – mede in het licht van de reeds door verzoeker gepresteerde bijkomende stage (waarvan reeds een stageverslag is opgesteld (zie stuk 22 van verzoeker)) en de praktische mogelijkheden die er voor verzoeker zijn om deze zomer de stage nog verder te zetten – de termijn kan worden ingekort, zodat verzoeker, ingeval hij aantoonde de competenties te hebben verworven, huidig academiejaar, conform de studiefiche, nog kan afstuderen.

³ Artikel II.223 Codex Hoger Onderwijs:

§1. Voor elk opleidingsonderdeel wordt een examen ingericht.

§2. Een student heeft voor ieder opleidingsonderdeel waarvoor hij ingeschreven is, recht op 2 examenkansen in de loop van het academiejaar [om een creditbewijs te behalen].

Indien de aard van het opleidingsonderdeel niet toelaat dat tweemaal wordt geëxamineerd, kan het in het eerste lid bedoelde recht niet tijdens hetzelfde academiejaar worden uitgeoefend.

In dat geval moet de student zich voor het betreffende opleidingsonderdeel in een volgend academiejaar opnieuw inschrijven.

Dit middel treft doel.

5. Verzoeker beroept zich daarna nog op een aantal nieuwe middelen wat de beoordeling betreft in de door hem ingediende wederantwoordnota (o.a. niet ontvankelijkheid wegens niet-ondertekening van de interne beroepsbeslissing, niet tegensprekelijkheid, zweem van antidatering, ...).

De Raad stelt vast dat niets verzoeker weerhield om deze argumenten reeds in de interne beroepsprocedure aan te brengen, zodat ze in het huidig beroep niet ontvankelijk zijn.

Ten overvloede stelt de Raad vast dat tegen deze grieven, die *in fine* neerkomen op een beschuldiging van valsheid in geschrifte, geen formele klacht werd ingediend en deze bovendien buiten de bevoegdheid van de Raad vallen om over te oordelen.

Het beroep is gegrond in de aangegeven mate (met name wat de vraag in subsidiaire orde van verzoeker betreft).

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juli 2016.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij zal uiterlijk tegen 9 september 2016 een nieuwe beslissing nemen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 30 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
-----------------	-----------------

Piet Versweyvelt	bijzitter
------------------	-----------

Jean Goossens	bijzitter
---------------	-----------

bijgestaan door

Freya Gheysen	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Zitting van 29 augustus 2016

Arrest nr. 3.032 van 29 augustus 2016 in de zaak 2016/179

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 5 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de bevoegde docent, waarbij verzoekster voor het opleidingsonderdeel ‘Stage’ een examencijfer van 9/20 krijgt toegekend.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 29 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

[REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is ingeschreven in de opleiding Master of Science in de Psychologie: klinische psychologie.

Tot deze opleiding behoort het opleidingsonderdeel ‘Stage’, waarvoor verzoeker een examencijfer van 9/20 behaalt. De proclamatie vindt plaats op 30 juni 2016.

Dit is de thans bestreden beslissing.

Op 5 juli 2016 richt verzoekster een intern beroep en dezelfde dag richt zij tevens een beroep tot de Raad. Zij zet daarin het volgende uiteen:

“Er zijn volgens mij fouten gemaakt tijdens het verloop van de stage die hebben gewogen op mijn resultaat. Ik kreeg een 9/20.

In het begin van de stage liep alles in mijn ogen goed. In het begin van de stage waren er niet echt heel duidelijke afspraken gemaakt over wat ze van mij verwachtten en ik hield me dus op de achtergrond. Het was mijn allereerste ontmoeting met het werkveld en ik wist dus in het begin niet heel erg goed hoe het allemaal ging verlopen. Ik volgde veel mee en ging er vanuit dat ze mij op een gegeven moment gingen zeggen: "En nu moet je het alleen doen.". Echter, na ongeveer 50 dagen, bij de tussentijdse evaluatie, werd duidelijk dat ik verkeerd zat. Voordien werden enkel kleine dingen aangehaald zoals: "Je bent een chaotisch." en "Je moet meer feiten en hypothesen leren scheiden.", maar verder niets. Bij de tussentijdse evaluatie bleek het probleem veel groter te zijn en zeiden ze dat ik te weinig inzet toonde, ik meer zelfstandig moest leren werken, ik mij meer moest leren integreren in team, ... Ik wist tot dan niet dat dit een probleem was, ik hield me op de achtergrond omdat ik me als stagiair niet wou opdringen en ik ook niet echt heel zelfzeker ben. Dit heb ik toen ook aangehaald.

Mijn begeleiders, [H.M.] en [I.L.] wilden graag een gesprek met mijn Interne Stageverantwoordelijke, [A.L.], maar zij zei dat dit niet de gewoonte was. Ik heb wel een gesprek alleen gekregen n.a.v. mijn tussentijdse evaluatie (wat bij iedere student standaard gebeurde).

Na het gesprek met mijn Interne Stageverantwoordelijke van de [verwerende partij], [A.L.], heb ik met mijn begeleiders een nieuw evaluatiegesprek gepland in januari (een maand later). Mijn stagebegeleiders zagen toen opnieuw weinig verbetering, hoewel ik zelf echt mijn best had gedaan en ik zelf wel verbetering zag. Ze wilden de stage echter niet stopzetten. Ik heb na dit gesprek wel een e-mail gestuurd naar mijn Interne Stageverantwoordelijke:

"Hallo [verzoekster],

Ik had vandaag nog eens een evaluatie met [H.] en [I.]. Ze gingen mij meedelen of het volgens hen al beter ging en of ze verder wilden met mij. Ze hebben besloten de stage voort te zetten, maar vinden dat het helemaal niet zo goed loopt. Ze vinden dat ik de diagnostiek heel goed doe, maar dat iets is wat ze van een bachelor verwachten en dat ik niet doe wat ze verwachten van een master. Ze vinden dat ik te veel houvast nodig heb en concrete dingen, maar dat ik meer nog uit mezelf moet doen. Daarmee bedoelen ze o.a. ook eens andere psychologen volgen, ergotherapie meedoen, ... Ze vinden ook dat ik te weinig reflecteer en dat hen dat tegenhoudt om patiënten aan mij toe te wijzen. Ze vinden tot slot nog dat ik niet voldoende geïntegreerd ben in de teams en dat ik overkom alsof ik er tegen mijn zin sta (dit laatste is echt niet het geval). Ik erken dat ik inderdaad niet altijd met hypothesen kom aandraven, ik denk dat ik bang ben om iets fout te doen of naar mijn voeten te krijgen. Ik koppel ook niet altijd iets terug aan het team, maar ik wil ook niets onbelangrijks vertellen. Tegenwoordig probeer ik wel iets meer terug te koppelen aan het team, ook al is het soms niet zo belangrijk.

Ik weet eigenlijk niet of ik zelf de stage nog wil verderzetten. Ik dacht dat het beter ging. Ik denk dat zij 'het' niet in mij zien, misschien hebben ze wel gelijk. Ik weet ook niet of ik dit nog wel recht getrokken krijg, ik heb het gevoel dat ik het al zodanig slecht gedaan heb dat ik het ook niet meer goed kan doen daar. Kan ik eventueel nog eens langskomen bij u?

Met vriendelijke groetjes,

Yana"

Ik hoopte toen dat ik nog van stageplek zou kunnen veranderen, ik had echt het gevoel dat mijn begeleiders een beeld van mij hadden dat ik niet meer zou kunnen veranderen. Ook voelde ik mij niet meer goed op deze stageplek en nog onzekerder dan in het begin. Ik kon echter niet langskomen bij [A.]. Ik heb haar wel kunnen opbellen. Dit is het antwoord dat ik kreeg per mail:

'Dag [verzoekster],

Bedankt om me op de hoogte te brengen.

Zou je me morgenmiddag (rond 12u30?) hierover eens kunnen opbellen om dit verder te bespreken?

Mvg,

[A.]'

Het werd een kort telefoongesprek waarin ik mijn onzekerheden en twijfels aankaartte, maar ze stelde mij gerust dat het echt niet zo erg zou zijn, dat ze anders wel zou ingelicht geweest zijn door mijn begeleiders en dat er geen reden was om mij er niet door te laten ("onzekerheid is geen reden om iemand er niet door te laten").

Ik heb mijn stage toen verdergezet, maar ik voelde me echt niet op mijn plaats daar. Elk feedbackgesprek met mijn begeleiders duwde mij nog meer in mijn onzekerheid, telkens als ik dacht dat ik toch iets verbeterd was, was dit niet het geval. Er was geen positieve feedback, behalve na de 'pedagogische vergadering' die ik met een andere stagiair moest leiden. We moesten een studie doen naar 'evidence based behandelen van normaal- tot hoogfunctionerende personen met autisme in de psychiatrie' en dit voorstellen aan de rest van de psychologen in het ziekenhuis. Dit had ik volgens hen goed gedaan en ze hebben mij dan ook verschillende keren verteld dat ze me eerder zagen verder gaan in het academische circuit dan in het klinische veld.

Hoewel ze vaak slechte feedback gaven heb ik toch ook veel cliënten alleen gezien, zonder een begeleider. Veel van die gesprekken liepen naar mijn oordeel redelijk goed. Ik vind het ook vreemd dat ik slecht geëvalueerd wordt, maar dat ik wel vertrouwd werd met patiënten. Bovendien heb ik ook vaak diagnostiek verricht, toch ook een grote taak van de psycholoog en werd mij ook verteld dat ik dit goed deed.

Mijn begeleiders wilden de stage echter vroeger stopzetten, ze vonden dat de stage toch niet vlot verliep. Mijn stage liep bijgevolg af begin april. Het gevolg daarvan was dat ik niet genoeg stagedagen had om te slagen (je moet er 125 hebben en ik had er rond de 100). Mijn interne stageverantwoordelijke, [A.L.], zei toen dat ik eventueel ergens anders mijn stage kon verderzetten, maar dan mocht ik niet gebuisd zijn. De verderzetting van mijn stage is dus niet gebeurd.

Het grootste probleem volgens [A.L.] was dat mijn begeleiders zeiden dat ze twijfelden aan mijn theoretische kennis. Ik wist niet dat ze daaraan twijfelden aangezien ze tegen mij hadden gezegd dat ze mij wel zagen verder gaan in het academische circuit. Ik kwam volledig uit de lucht gevallen toen mijn begeleiders dit zeiden op de eindevaluatie (met de interne stageverantwoordelijke erbij), ze hadden mij dit niet eerder vermeld. Ze haalden hier slechts één voorbeeld van aan. Er was een man waarbij ik na een intakegesprek van 20 minuten niet op de hypothese kon komen dat hij een narcistische persoonlijkheidsproblematiek had, hoewel ik nochtans er een boek had over gelezen. Ik vond het vormen van hypothesen ook steeds heel erg moeilijk, zeker omdat ik altijd werd afgekraakt en omdat we in de opleiding leren om niet meteen te oordelen of besluiten te trekken.

Ik vind dus dat er zowel langs de kant van de begeleiders als langs de kant van mijn ISV duidelijke fouten zijn gemaakt. Mijn begeleiders hebben in het begin veel te laat aan de alarmbel getrokken (wat [A.L.] toen ook heeft gezegd) en ook op het einde de commentaar ‘te weinig theoretische kennis’ te laat kenbaar hebben gemaakt (terwijl dit volgens [A.L.] de doorslag had gegeven om mij er niet door te laten). Het feit dat ik steeds opnieuw slecht geëvalueerd ben, heeft er ook voor gezorgd dat ik me steeds slechter voelde en steeds minder durfde en slechter presteerde. Ik kreeg naar het einde toe ook geen kans meer om mij te bewijzen, ze wezen me amper patiënten toe, maar zeiden op de eindevaluatie dan weer dat mijn contact met cliënten goed was.

[A.L.], mijn interne stageverantwoordelijke van de [verwerende partij], heeft dan weer te veel mijn alarmsignalen genegeerd. Ik wou in januari al van stageplek veranderen (zie de mail die ik hierin geplakt heb), maar dit was volgens haar niet nodig. Ook heeft ze de alarmsignalen van mijn begeleiders genegeerd, ook zij wilden al eerder een gesprek met haar, wat er nooit is van gekomen (behalve bij de eindevaluatie, maar dit is bij elke student standaard met de Interne Stageverantwoordelijke erbij). Ik wist ook niet zeker of het mogelijk was om van stageplek te veranderen na 3 maanden, maar ik heb gehoord van een andere studente dat zij na 4 maanden nog mocht veranderen. Ik vraag me dan ook af waarom ik deze kans niet heb gekregen, terwijl ik er toch achter gevraagd heb.

Deze fouten hebben er mede voor gezorgd dat ik nu niet kan afstuderen. Immers, ik ben geslaagd voor al mijn andere vakken (wat dan weer bewijst dat mijn theoretische kennis wel degelijk in orde is). Voor mijn masterproef ben ik niet geslaagd, omdat ik deze niet heb binnen gebracht. Ik zat na de stage-evaluatie namelijk heel erg in de put en heb toen beslist mijn thesis in 2de zit te doen en al mijn energie nog te steken in de twee examens die ik nog had. Ik vind het ook heel erg dat één stage bepaalt dat je een volledig jaar opnieuw moet doen. Ik vroeg mij dan ook af of de mogelijkheid bestond om mij te delibereren voor deze stage of om de beslissing om mij slechts een 9/20 te herzien.”

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het beroep en werpt ter zake twee excepties op.

Vooreerst wijst verwerende partij erop dat het beroep van verzoekster niet is ondertekend, wat in toepassing van artikel II.294, §2, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs leidt tot de onontvankelijkheid ervan.

Daarnaast stelt verwerende partij dat de Raad slechts uitspraak kan doen over een geschil inzake een studievoortgangsbetwisting nadat de student de interne beroepsprocedure heeft uitgeput. Verzoekster heeft een dergelijk beroep weliswaar ingesteld, maar de uitkomst ervan niet afgewacht zodat het huidige extern beroep bij de Raad niet gericht is tegen de beslissing op intern beroep.

Beoordeling

Artikel II.294, §2, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs schrijft voor dat het beroep dat bij de Raad wordt ingesteld, op straffe van onontvankelijk moet zijn ondertekend door de verzoekende partij of haar raadsman.

Het beroep dat verzoekster aan de Raad heeft overgemaakt, is niet ondertekend.

De exceptie van verwerende partij is gegrond; het beroep is onontvankelijk.

Louter voor het debat wijst de Raad erop dat ook de tweede exceptie van verwerende partij doel treft: krachtens artikel II.285, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan de Raad slechts uitspraak doen over geschillen inzake studievoortgangsbetwistingen, wanneer de student eerst het in artikel II.283 van die Codex bedoelde intern beroep heeft uitgeput.

Dit veronderstelt niet enkel dat het beroep werd ingesteld, maar ook dat de student de uitkomst van dat beroep heeft afgewacht, al dan niet met toepassing van artikel II.294, §1, derde lid van dezelfde Codex.

Het beroep van verzoekster, dat werd ingesteld zonder de beslissing op intern beroep af te wachten, is ook om die reden onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 29 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
---------------	------------------------

Jan Geens	bijzitter
-----------	-----------

Jean Goossens	bijzitter
---------------	-----------

bijgestaan door

Melissa Thijs	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep

Arrest nr. 3.033 van 29 augustus 2016 in de zaak 2016/202

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 16 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van 13 juli 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 29 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

[REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is ingeschreven in de opleiding Bachelor in de Toegepaste Economische Wetenschappen.

Bij het opleidingsonderdeel '[REDACTED]', bestaande uit onder meer een projectwerk in groep, doen zich in de loop van het academiejaar problemen voor. Wanneer op (zondag) 29 mei 2016 een medestudente van verzoeker vraagt om zijn deel (interview) tegen dinsdag (31 mei 2016) ter beschikking te stellen zodat het gehele werk naar de drukker kan, antwoordt verzoeker dat hij vanaf die dag in het buitenland verblijft wegens de bruiloft van zijn zus. Op verzoekers vraag

of de deadline niet pas op 6 juni 2016 valt, antwoordt de medestudente dat dit correct is, maar dat op een week wordt gerekend om iedereen de kans te geven het eindwerk af te drukken.

Op 3 juni 2016 laten medestudenten van verzoeker aan de verantwoordelijke docent weten dat zij er sinds enkele weken niet in slagen om verzoekers deel van het werk te krijgen, zodat zij besloten hebben om verzoeker niet op hun paper te vermelden.

Verzoeker repliceert hierop met een e-mail van 5 juni 2016, waarin hij uiteenzet dat het correct is dat hij zijn deel van het werk niet heeft doorgestuurd, maar dat dit toe te schrijven is aan problemen met internettoegang in Turkije. Verzoeker drukt zijn vertrouwen uit in de kwaliteit van het werk dat hijzelf reeds presteerde en vraagt om toestemming om een eigen projectwerk in te dienen. Toestemming daartoe wordt dezelfde dag gegeven.

Op 6 juni 2016 wordt aan verzoeker bevestigd dat hij dient deel te nemen aan de peerevaluatie. Op die peerevaluatie scoort verzoeker ‘-16’; de twee andere medestudenten behalen daarvoor ‘+7’. Verzoeker behaalt 33/75 voor de component ‘individuele literatuurnota’s’, de andere studenten respectievelijk 9/75 en 18/75. Zij behalen dan weer merkkelijk betere resultaten voor de interviewnota (13/20) dan verzoeker (1/20).

Voor het opleidingsonderdeel ‘.....’ behaalt verzoeker uiteindelijk een examencijfer van 7/20. Dit cijfer kwam tot stand als gewogen gemiddelde van 6/20 na onderwijsperiode 2 (6 studiepunten) en 8/20 na onderwijsperiode 3 (3 studiepunten) – dit laatste is het projectwerk dat hier ter discussie staat.

Tegen dit examencijfer tekent verzoeker op 5 juli 2016 het volgende intern beroep aan:

“Allereerst zal ik eerst wat informatie verstrekken over mezelf. Ik ben een 1^e jaar TEW student (...). Deze brief schrijf ik naar aanleiding van twee ongemakkelijke gesprekken met assistent [M.V.] voor het opleidingsonderdeel ‘.....’ (...), gaand over de beoordeling van mijn projectwerk. Ik heb veel getwijfeld of ik deze stap moest zetten, omdat ik na twee zeer onprettige gesprekken er alleen een nare nasmaak aan heb overgehouden en het liefst het hele gebeuren achter me wou laten. Na het bespreken van deze kwestie met mijn familie heb ik toch besloten om voor mijn recht en mezelf op te staan.

In trimester 2 is er een begin gemaakt aan een projectwerk — onze groep bestond uit 4 personen, maar dit daalde na 3 nadat iemand besloot van studie te veranderen. Deze samenwerking nam een heel onnatuurlijke wending vanaf 3 juni. Tot die datum is er nooit een klacht geweest en zelfs bij het beoordelen van elkaar is er nooit iets negatiefs gezegd

over een van de leden (bijlage 1). Ik had aan begin van trimester 3 aangegeven aan mijn toenmalige groepsleden dat ik van 31 mei tot 5 juni voor de bruiloft van mijn zus in Turkije zou zijn. Dit werd toen met begrip ontvangen en het zou geen probleem zijn. Op 3 juni, de dag van de bruiloft, is er echter een mail verstuurd door [S.] (groepslid) met de mededeling dat mijn naam niet zou verschijnen op [het] titelblad. Met erachter, naar mijn mening, een cynische boodschap: "Geniet nog van de bruiloft". Reden hiervoor was dat ik een door haar op mij gelegde deadline voor het inleveren van mijn deel heb gemist. Als reden voor die deadline zei ze: het printen zou +/- 1 week duren. Dit is dus onzin, aangezien ik mijn eigen werk in 20 minuten heb laten printen op de afgesproken wijze. Uit het niets, is er opeens de keuze gemaakt (door 2 vrienden die elke schooldag samen doorbrengen) om mij 3 dagen voor de deadline als het ware voor de leeuwen te gooien. Ik heb om door te kunnen werken mijn laptop en boeken meegenomen om in Turkije eraan verder te werken. Dit heb ik ook gedaan. In mijn mails naar haar toe heb ik ook aangegeven niet overal te beschikken over internet, maar wel eraan bezig te zijn. Na het lezen van die onprettige mail, heb ik besloten om mevrouw [V.] te mailen met een voorstel: mijn eigen projectwerk indienen, geheel behorend aan mij. Ik heb dit verzoek ingediend, omdat ik vertrouwde op wat ik had gedaan en dit meer was dan waaruit het 'oude' projectwerk bestond. Dit betekende natuurlijk niet dat ik klaar was, er was nog veel werk om te doen. Ik heb de zaterdag op zondag 3 uurtjes geslapen en de zondag op maandag (dag van deadline) helemaal niets geslapen om mijn werk volledig in te kunnen leveren digitaal op de afgesproken tijd (uiterlijk 12:00 6 juli digitaal, bijlage 2). Dit heb ik ook gedaan, in tegenstelling tot de andere groep. Die daarbovenop ook niet eens een volledig werk hebben ingeleverd, maar een werk waarin nog een aantal belangrijke stukken uit mistten. Wie heeft nu uit zijn neus zitten eten? Ik?

De eerstvolgende donderdag (9 juni) was het evaluatiegesprek. Om eerlijk te zijn, ik heb er alleen maar nare gevoelens bij wanneer ik eraan terugdenk. Waar de 2 andere leden uitnodigende vragen kregen, ontving ik alleen scherpe blikken van mevrouw [V.]. Mijn allereerste zin werd al onderbroken met een 'steek' door mevrouw [V.] over de manier waarop ik praat: ik zou praten alsof ik een rechtbank zit. Sinds dat ik mezelf herinner, praat ik altijd op een zo formeel mogelijke manier uit respect voor anderen. Een sympathieke uitlating voor mij, kan niet zo ontvangen worden door iemand anders. Daarbovenop kreeg ik alleen geïrriteerde reacties van mevrouw [V.] gedurende het hele gesprek en kreeg ik nauwelijks/niet de kans om mijn kant van het verhaal te doen. Ik werd steeds met een verheven stem onderbroken. Mevrouw [V.] had naar mijn mening al een keuze gemaakt aan welke zij kant ze zou staan zonder mij volledig uit te horen. Waar ik had verwacht om een neutrale mevrouw [V.] te spreken in een open en uitnodigend gesprek, kreeg ik juist het tegenovergestelde.

Aan het einde van dit gesprek nam mevrouw [V.] ook aanvullingen op papier aan van de overige 2 leden, aangezien ze niet een compleet werk hadden ingeleverd. Ik heb na de deadline op maandag ook aanvullingen gemaakt voor een stuk in de bijlage en dit uitgeprint. Hopend dat ze het zou aannemen. Dit weigerde ze. Hun deel werd geaccepteerd, mijne niet. Ik moest het digitaal doen en zij mochten het gewoon daar inleveren. Waarom? Geen uitleg.

De daaropvolgende interactie met mevrouw [V.] was tijdens het 'inkijken' van mijn projectwerk op 4 juli, waar ik een 8 voor heb gekregen. Mevrouw [V.] was verbaasd dat ik mijn werk wou komen inkijken. Waarom weet ik ook niet. Ook ik heb recht om mijn werk in te kijken, net als ieder ander. Bovendien zou mijn verhaal geen aanvulling meer nodig hebben, volgens haar. Over inkijken was er ook geen sprake. Mevrouw [V.] las

haar aantekeningen over mijn werk op en eventuele opmerkingen van mij kregen tijdens deze 'lezing' nauwelijks gehoor. Door deze zeer zwakke manier van communicatie was er geen sprake van een bespreking van mijn werk of om zelfs een reactie te tonen op bemerkingen over mijn werk. Ondanks haar achtergrond in relatie- en communicatiewetenschappen vind ik mevrouw [V.] heel moeilijk om een gesprek mee te voeren. Ik heb naar mijn mening geen kans kregen om gewoon rustig mijn verhaal te vertellen. Waar ons, onder andere door haar, is geleerd om uitnodigend te communiceren met mensen, heb ik zelf op geen enkel moment deze 'energie' van haar kunnen ontvangen. Mevrouw [V.] irriteert zich openlijk aan mij en alles wat uit mijn mond komt. Dat is wat ik heb begrepen uit onze 'gesprekken'. De beoordeling zoals ik dat heb begrepen, is heel flauw en zoekend naar dingen om iemand te straffen.

Er is naar mijn mening een onterechte beoordeling gedaan van mijn projectwerk. Waarbij er geen rekening is gehouden met de situatie. Deze brief/actie zal waarschijnlijk als brutaliteit worden gezien en mevrouw [V.] weer irriteren, terwijl het enige wat ik wil is dat iemand tijd neemt om mij uit te horen. Mijn bedoeling met deze brief is niet om iemand zwart te maken. Het enige wat ik doe is opkomen voor mezelf, omdat ik vind dat ik onterecht vuil behandeld ben. Twee vrienden maken een beslissing voor een mildere beoordeling voor hunzelf, door mij aan te wijzen en dit wordt klakkeloos geaccepteerd door de assistent. En ik dan? Is mijn verhaal onbelangrijk omdat ik in mijn eentje ben? Ik hoop dat ik overzicht en duidelijkheid heb kunnen verschaffen met het schrijven van deze brief. Mochten er vragen zijn over mijn verhaal, dan beantwoord ik die al te graag met al mijn oprechtheid.”

De interne beroepscommissie behandelt het beroep van verzoeker op 13 juli 2016, en komt daarbij tot de volgende beslissing:

“Beoordeling van de gegrondheid van het intern beroep

De student is van oordeel dat hij onterecht een score van 7/20 behaalde voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’; meer specifiek: de beoordeling van het projectwerk binnen dit opleidingsonderdeel. Bij de beoordeling zou geen rekening zijn gehouden met de specifieke omstandigheden dat de student vlak voor de deadline uit de groep werd gezet door een groepslid waardoor hij zelf een volledig project moest indienen i.p.v. een onderdeel. Bovendien zouden zijn groepsgenoten hun werk na de deadline nog hebben mogen aanvullen met tekst en de student in kwestie niet. De inzage en feedback op het projectwerk verliep volgens de student zeer moeizaam.

De commissie dient na te gaan of een genomen beslissing regelmatig tot stand is gekomen en redelijk is. De commissie stelt vast dat de coördinerend verantwoordelijke een evaluatiefiche heeft opgesteld met betrekking tot het projectwerk die een uitvoerige en onderbouwde motivering bevat voor de score van de student: (bijlage 1) per onderdeel wordt in detail weergegeven hoe de score tot stand kwam en welke overwegingen in positieve en negatieve zin door de docent werden gemaakt. Hieruit blijkt dat de student onvoldoende heeft gepresteerd op 4 van de 5 onderdelen van het project.

Rekening houdend met de motivering blijkt dat de gegeven quotering van 7/20 gerechtvaardigd is.

Terloops weze opgemerkt dat in tegenstelling tot de beweringen van de student als zou hij geen aanvulling meer hebben mogen toevoegen na de deadline (en zijn medestudenten wel) hij dit wel kon, zij het via blackboard omdat de docente daar alle documenten verzameld. De docente heeft overigens deze documenten mee betrokken bij haar beoordeling. De andere studenten hebben slechts de probleemstelling, die al beoordeeld was in april, in papieren versie ingeleverd tijdens het eindgesprek.

Besluit

De commissie verklaart het beroep ongegrond.”

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen.

Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

Vooraf merkt de Raad op dat verzoeker zijn argumenten tegen de bestreden beslissing heeft uiteengezet in een doorlopende tekst van ruim vier pagina's, waarin de rechtsgronden waarop verzoeker zich steunt niet altijd uitdrukkelijk zijn aangegeven. De Raad behandelt het beroep zoals hij het heeft begrepen.

Derde middel

Verzoeker werpt, in de chronologie van zijn verzoekschrift, een derde middel op dat is gesteund op een schending van het objectiviteits- en het onpartijdigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

In dit middel zet verzoeker uiteen dat hij de evaluatiefiche niet heeft kunnen inkijken tijdens het inkijkmoment van 4 juli 2016, maar wel daarna. Wanneer precies, maakt verzoeker niet duidelijk.

Inhoudelijk bekritiseert hij de quoterings die uit de evaluatiefiche blijkt in de eerste plaats wat de puntenaftrek voor peerevaluatie aangaat (-16 op een totaal van 150 voor verzoeker, +7 voor de medestudenten). Het is voor verzoeker een subjectieve beoordeling, zeker nadat de docente volgens verzoeker na het opdelen van de groep had aangegeven dat deze evaluatievorm onbruikbaar was, gelet op de negatieve onderlinge verhoudingen. Hij wijst er ook op dat er tot 3 juni 2016 enkel positieve evaluaties waren.

Ook de quoterings van 24/60 voor inhoud is voor verzoeker onaanvaardbaar; hij spreekt van een ‘flauwe quoterings’ en hekelt het gegeven dat hij is afgerekend op het ontbreken van één interview. Verzoeker stelt dat hij dat interview had gedaan indien hij had geweten dat hij drie dagen voor de deadline uit de groep zou worden verwijderd, of na de deadline nog vier dagen tijd zou hebben gekregen. Hierin ziet verzoeker ook een gemis aan redelijk begrip voor de situatie, omdat een normale groep niet uit één persoon bestaat. Voor verzoeker is zijn werk compleet.

Het cijfer van 4/10 voor synthese betwist verzoeker met de stelling dat er een duidelijke samenvatting van de deelvragen samen met kritische bedenkingen voorligt, en dat het aftrekken van zes punten voor het ontbreken van suggesties voor onderzoek minstens opmerkelijk is, nu de andere (ex-)groepsleden eenzelfde quoterings kregen en dit onderdeel niet hebben ingeleverd. Het aftrekken van vijf punten voor het onderdeel ‘literatuurnota’s’ onder opgave van het motief dat het voor de docente onduidelijk is wat voor wetenschappelijke bron het is, weerlegt verzoeker door te stellen dat het duidelijk is dat het om een wetenschappelijk artikel gaat.

Verzoeker betwist niet dat het aftrekken van tien punten wegens het ontbreken van een interview op juiste feiten berust, maar wijst erop dat hij het werk uiteindelijk alleen heeft moeten maken en er gezien de omstandigheden van een volwaardig werk kan worden gesproken.

Verder ziet verzoeker niet in waarom hij 10/20 krijgt voor bronvermelding, terwijl deze op de afgesproken manier is gebeurd.

De opmerkingen die werden gemaakt over een zwaarwichtige formulering en bombastische stijl zijn naar verzoekers oordeel subjectief – verzoeker stelt dat mensen in zijn omgeving het daarmee niet eens zijn.

De score van 2/5 voor groepsdynamica begrijpt verzoeker als een sanctionering omdat de ander studenten een hogere score krijgen, en het betwijfelt hoe de docente hem ter zake kon quoteren zonder zijn relaas over de situatie te hebben gehoord.

Ten slotte noemt verzoeker het een kinderachtige opmerking dat hij als ‘boos’ en ‘dreigend’ wordt omschreven omtrent de punten: hij ziet erin de bevestiging dat er sprake is van een subjectieve beoordeling.

Verwerende partij van haar kant repliceert in de *antwoordnota* in twee opzichten.

Vooreerst doet zij, wat de ontvankelijkheid betreft, gelden dat de commentaar op de deelcijfers die verzoeker thans aanvoert, als een nieuw en dus onontvankelijk middel moet worden beschouwd, omdat hij nagelaten heeft deze kritiek tijdens het intern beroep aan te voeren. Aldus stelt verwerende partij:

“De [verwerende partij] is van mening dat de student nieuwe argumenten aanbrengt in het verzoekschrift voor uw Raad die hij al had kunnen opwerpen tijdens het intern beroep. Ofschoon de student het tegendeel beweert, had hij wel degelijk kennis van alle deelcijfers en alle opmerkingen die Mevr. V. neerschreef in de evaluatiefiche vóór zijn intern beroep. De evaluatiefiche werd samen met de student van begin tot einde, inclusief deelcijfers van zijn werk, overlopen op het inzagemoment op 4 juli 2016. De peerreview cijfers werden zelfs al overlopen op het eindgesprek op 9 juni 2016. Het argument als zou de student dus pas bij lezing van de beslissing van de interne beroepscommissie voor het eerst kennis hebben kunnen nemen van de opmerkingen en deelcijfers en er daarom nu pas op reageren, klopt dus niet.

Bijgevolg had de student zijn argumenten m.b.t. de deelcijfers en de peerreview reeds kunnen en moeten opwerpen in het verzoekschrift voor de interne beroepscommissie.

Met betrekking tot deze nieuwe argumenten vraagt de [verwerende partij] dan ook de onontvankelijkheid van deze argumenten.”

Voor zover het middel naast de cijfermatige beoordeling ook betrekking heeft op een partijdige en subjectieve houding van de docente – en ondergeschikt wat de deelquoteringen betreft – stelt verwerende partij:

“Net zoals de vaste rechtspraak van uw Raad, gaat de [verwerende partij] uit van de deskundigheid en objectiviteit van haar docenten. Het is aan de student om uw Raad van het tegendeel te overtuigen.

De [verwerende partij] is ervan overtuigd dat ook het project van [verzoeker] objectief werd beoordeeld door Mevr. V. Dit kan worden afgeleid uit de omstandig gemotiveerde evaluatiefiche waarbij voor elk deelcijfer en zelfs binnen elk deelcijfer werd aangegeven

hoeveel en waarom er punten werden gegeven/afgetrokken. Dat de student deze quotering 'flauw' vindt, maakt de beoordeling nog niet onterecht of subjectief. Als een student 16/20 scoort voor een interview, waarvan in de studieleidraad duidelijk wordt vermeld dat zij dit interview doorheen hun werk moeten gebruiken, en de student dit vervolgens niet doet, dan past de docent alleen maar de regels toe wanneer zij -10 geeft op het evaluatiecriterium 'N keer gebruikt -10, +5'. Of de student dan een extra interview had ingeleverd na de deadline, had dus geen verschil gemaakt: hij is dus niet 'bestraft' omdat hij geen tweede interview heeft ingeleverd, maar omdat hij het bestaande niet correct gebruikt heeft. Hij had ook de interviews van de andere groepsleden kunnen gebruiken die [te] zijner beschikking waren op blackboard. In die zin is hij dus al soepeler beoordeeld omdat elk project normaal twee interviews moet bevatten.

Met betrekking tot de opmerkingen over de quotering voor deelbesluiten, blijkt uit de beoordeling dat er geen deelbesluiten werden geformuleerd bij de deelvragen 1 en 2, hetgeen nochtans een evaluatiecriterium is. Alle studenten hebben voor het besluit dezelfde tekst gebruikt. De docente was van mening dat het algemeen besluit "leesbaar" is (vandaar een 3/6), de kritische bedenkingen bij het eigen onderzoek vond zij matig (1/2) en er ontbreken suggesties voor verder onderzoek (0/2). Een score van 4/10 voor alle drie de studenten is dus gerechtvaardigd.

Met betrekking tot de bronnenvermelding moet opgemerkt worden dat de werken van beide groepen verschilt: de literatuurlijst moet aangemaakt worden met Endnote, wat de student ten dele correct heeft gedaan. Er worden echter in de tekst referenties ingevoegd (niet met Endnote) die niet terug te vinden zijn in de literatuurlijst. Dit zijn dus referenties van literatuur die de student niet zelf las, maar die overgenomen werden uit andere bronnen. Het is op geen enkel moment duidelijk uit welke bron deze referenties komen. Er is dus geen exacte overeenkomst tussen de bronnen in de tekst en deze in de literatuurlijst. Er zijn een 25-tal van deze 'oneigenlijke' bronnen en een 5-tal onvolledige referenties (van de 17) in de literatuurlijst. Dit verantwoordt de deelscore voor het onderdeel bronvermelding.

Bovendien moet [eraan] herinnerd worden dat deze cijfers moeten gezien worden op een totaalbeoordeling van 300 punten. 10 punten aftrekken omdat een interview niet gebruikt werd doorheen het werk of 6 punten verliezen omdat er geen deelconclusies werden gemaakt en geen kritische opmerkingen werden geformuleerd, is op een totaal van 300 niet buiten proportie."

Beoordeling

De Raad is van oordeel dat een student die tegen een studievoortgangsbepaling een intern beroep wil instellen, het nodige dient te doen opdat hij alle dienstige argumenten bij dat beroep kan aanvoeren – ook al is de beroepstermijn kort. Dit houdt in dat van de student kan worden verwacht dat hij zich informeert omtrent de inhoud van het dossier en daarvan inzage, desgevallend kopie opvraagt, desnoods onder verwijzing naar de regels inzake de openbaarheid van bestuur die krachtens artikel II.277 van de Codex Hoger Onderwijs van toepassing zijn. Dat de student aldus bij het indienen van zijn intern beroep beslagen ten ijs komt, dient een

dubbel doel: enerzijds de zekerheid van een zo volledig mogelijk inzicht in de grieven die tegen de bestreden beslissing kunnen worden aangevoerd, en anderzijds het vermijden van het opwerpen van middelen die de student, had hij de inhoud van het dossier gekend, gewis achterwege zou hebben gelaten.

In dat opzicht kan een verzoeker zich in de procedure voor de Raad niet voor het eerst bedienen van argumenten die hij kon opwerpen in het intern beroep, of die hij minstens had kunnen opwerpen indien hij inzage van het dossier had genomen.

De bestreden beslissing vermeldt uitdrukkelijk dat de coördinerend verantwoordelijke een evaluatiefiche heeft opgesteld. De Raad ziet geen reden om aan de waarachtigheid daarvan te twijfelen – verzoeker doet dat overigens ook niet, en stelt enkel dat hij dat stuk tijdens het inkijkmoment niet heeft gezien, een bewering die dan weer door verwerende partij formeel wordt tegengesproken. Wat er van die laatste discussie ook zij, de Raad is de overtuiging toegedaan dat het evaluatieformulier zich in het dossier van verzoeker bevond en dat hij het daar, bij inzage, had kunnen aantreffen.

Daarmee rekening houdend, besluit de Raad tot de onontvankelijkheid van dit derde middel. De Raad wijst er ter zake op dat verzoeker wist of behoorde te weten dat er een evaluatieformulier bestaat, of minstens een document met gelijke strekking waaruit de quoteringen per onderdeel blijken. Dit wordt immers uiteengezet in de studieleidraad ‘[REDACTED]’ (stuk H administratief dossier), waarin niet allee de totaalscore en de puntenverdeling over ‘rapporteren’, ‘groepswerking’ en ‘inhoud’ worden weergegeven en toegelicht, maar waarin ook wordt aangegeven hoe de ‘individuele literatuurnota’, de ‘interviewnota’, de ‘groepswerking’ (groepsdynamica) en het ‘rapporteren’ worden beoordeeld.

In die omstandigheden diende verzoeker te weten dat er zich in zijn dossier een evaluatieformulier of document met die strekking moest bevinden, zodat het verzoeker toeviel om van dat stuk kennis te nemen alvorens zijn intern beroep in te stellen.

Verzoeker kan in het licht van die plicht thans niet voorhouden dat hij van het evaluatieformulier en de daarop voorkomende commentaren en quoteringen pas kennis heeft genomen of kunnen nemen nadat de bestreden beslissing tot stand is gekomen. Het middel is derhalve laattijdig en dus onontvankelijk.

Eerste middel

In een eerste middel steunt verzoeker zich op het gelijkheidsbeginsel en de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker zet uiteen dat de andere studenten verschillende documenten niet op de vooraf bepaalde datum hebben ingeleverd en dat hun werk bijgevolg onvolledig was, maar dat hen werd toegelaten om op het einde van het evaluatiegesprek nog aanvullingen en verbeteringen in te dienen. Verzoekers aanvullingen daarentegen, werden volgens hem door de docent geweigerd.

Verzoeker zet ter zake in zijn verzoekschrift nog het volgende uiteen:

“De andere redenering die gebruikt werd voor het afslaan van mijn beroep: mevrouw [V.] zou wel werk aannemen na de deadline. Mijn eerste reactie bij het lezen van dat: wow. Er wordt openlijk gelogen. Tijdens de les zijn mijn geprinte aanvullingen/verbeteringen afgewezen door mevrouw [V.] en die van de andere groep wel aangenomen. En het is gewoon komisch dat zij dit voor de beroepscommissie schaamteloos ontkent en juist het tegendeel probeert te bewijzen. Mijn papieren werden niet aangenomen en het enige wat ze nog wou van mij waren alleen de literatuurnota's op blackboard. Ik nodig mevrouw [V.] uit om de digitale definitieve versie te laten zien, want ik heb het ook kunnen downloaden aangezien het op het forum gepost moest worden. Leg [beide] werken naast elkaar. Er ontbreekt in hun werk: bronvermelding, probleemstelling, synthese, literatuurlijst, lijst van geraadpleegde databanken/catalogi en voorbereiding interview. In de beoordeling wordt ook aangegeven dat mevrouw [V.] heeft aangegeven dat ik dat wel mocht, zij het via blackboard. Het enige wat ik lees is mevrouw [V.] die haar fouten weg stoft met leugens, omdat ze weg probeert te komen met het onterecht beoordelen van een werk. Op kosten van mijn studiepunten.”

In haar *antwoordnota* betwist verwerende partij de argumenten van verzoeker:

“Mevr. V. is formeel: er werden geen aanvullingen of nieuwe stukken tekst aanvaard tijdens of na het eindgesprek. De groepsgenoten van [verzoeker] hebben hun werk inderdaad enkele uren na de deadline geüpload op blackboard, maar hadden wel al tijdig een versie geüpload in het 'safeassign' plagiaatcontrole systeem. Als studenten dit tijdig hadden gedaan, werden zij niet gesanctioneerd voor het laattijdig uploaden op het reguliere blackboard. Mevr. V. behandelt ook hier alle studenten gelijk.

De studenten werd gevraagd een papieren versie af te geven van hun projectwerk tijdens het eindgesprek. In de digitale versie van het werk van de andere groepsleden ontbraken inderdaad enkele pagina's die de studenten voordien al hadden moeten indienen via blackboard en die reeds gecorrigeerd waren door Mevr. V. Deze pagina's hebben de studenten wel in hun papieren versie overhandigd maar stonden inderdaad niet in hun digitale versie op blackboard. Aangezien deze pagina's reeds waren ingediend door de groep in februari en gecorrigeerd in april, heeft Mevr. V. deze pagina's niet uit de papieren versie geweerd.

[Verzoeker] werd dus niet benadeeld; eerder het tegendeel is correct. De student mocht immers na de deadline nog nieuwe literatuurstudies uploaden die allemaal werden nagekeken door Mevr. V, en dus ook meegenomen werden in de evaluatie van de student hetgeen hem 33/75 opleverde.”

Beoordeling

Verzoeker heeft zijn middel in de interne beroepsprocedure als volgt omschreven:

“Aan het einde van dit gesprek nam mevrouw [V.] ook aanvullingen op papier aan van de overige 2 leden, aangezien ze niet hun compleet werk hadden ingeleverd. Ik heb na de deadline op maandag ook aanvullingen gemaakt voor een stuk in de bijlage en dit uitgeprint. Hopend dat ze het zou aannemen. Dit weigerde ze. Hun deel werd geaccepteerd, [het] mijne niet. Ik moest het digitaal doen en zij mochten het gewoon daar inleveren. Waarom? Geen uitleg.”

Aldus laat de grief zich – enkel – zo begrijpen dat verzoeker zich erover beklaagt dat zijn medestudenten aanvullingen op papier mochten afgeven, en hijzelf ze digitaal moest inleveren.

In de bestreden beslissing wordt verzoekers argument als volgt weerlegd:

“Terloops weze opgemerkt dat in tegenstelling tot de beweringen van de student als zou hij geen aanvulling meer hebben mogen toevoegen na de deadline (en zijn medestudenten wel) hij dit wel kon, zij het via blackboard omdat de docente daar alle documenten [verzamelt]. De docente heeft overigens deze documenten mee betrokken bij haar beoordeling. De andere studenten hebben slechts de probleemstelling, die al beoordeeld was in april, in papieren versie ingeleverd tijdens het eindgesprek.”

Verzoeker heeft daarmee een antwoord gekregen op de grief die hij heeft opgeworpen. In de mate dat verzoeker thans zijn middel herhaalt, moet de Raad vaststellen dat verzoeker niet tegenspreekt (i) dat hij nog documenten heeft kunnen toevoegen en (ii) dat zij bij de beoordeling werden betrokken.

In tegenstelling tot wat verzoeker aanvoert, beweert de bestreden beslissing niet dat zijn papieren aanvullingen bij het evaluatiegesprek werden aangenomen, zodat het middel in dat opzicht feitelijke grondslag mist.

Het middel wordt verworpen.

Tweede middel

In een tweede middel beroept verzoeker zich op een gebrek aan objectieve beoordeling en een schending van het onpartijdigheidsbeginsel de motiveringsplicht

Standpunt van partijen

Verzoeker zet vooreerst uiteen dat het evaluatiegesprek van 9 juni 2016 niet objectief en onpartijdig is verlopen. Hij stelt dat de twee andere studenten uitnodigende vragen kregen, terwijl de communicatie tussen de docente en hemzelf geheel anders verliep: verzoeker zou onmiddellijk zijn onderbroken in zijn uiteenzetting met een opmerking over zijn manier van praten, en er zouden ‘scherpe blikken’ zijn gewisseld. Volgens verzoeker kreeg hij van de docente enkel geïrriteerde reacties op luide toon, en nauwelijks de kans om zijn verhaal te doen.

Daarnaast betoogt verzoeker dat hij op 4 juli 2016 inzage heeft genomen in zijn projectwerk. Hij stelt dat de docente zich daarover verbaasde en dat er van inkijken geen sprake was. De docente las enkel haar aantekeningen voor, en opmerkingen van verzoeker kregen daarna nauwelijks gehoor. Verzoeker meent dat er aldus geen sprake kan zijn van een bespreking van het werk of een reactie op zijn bemerkingen. De docente zou enkel minpunten hebben opgenoemd met wat verzoeker een ‘onjuiste beredenering’ noemt, en absoluut geen begrip hebben getoond voor de situatie. Zij heeft zich volgens verzoeker niet neutraal opgesteld.

Ten slotte voert verzoeker aan dat ook uit de evaluatiefiche van de docente blijkt dat hij niet objectief werd beoordeeld.

In haar *antwoordnota* gaat verwerende partij niet in op het verloop van het evaluatiegesprek, noch op de wijze waarop het inzage- of feedbackgesprek is verlopen.

Behoudens de algemene opmerking dat moet worden uitgegaan van de deskundigheid en objectiviteit van de docenten en het aan de verzoeker is om de Raad van het tegendeel te overtuigen, gaat zij op de objectiviteit van de docente enkel in voor zover het de wijze van quoteren van de voorliggende stukken betreft. Wat dat aspect betreft, argumenteert verwerende partij als volgt:

“De [verwerende partij] is er van overtuigd dat ook het project van [verzoeker] objectief werd beoordeeld door Mevr. V. Dit kan worden afgeleid uit de omstandig gemotiveerde evaluatiefiche waarbij voor elk deelcijfer en zelfs binnen elk deelcijfer werd aangegeven hoeveel en waarom er punten werden gegeven/afgetrokken. Dat de student deze quoteren 'flauw' vindt, maakt de beoordeling nog niet onterecht of subjectief. Als een student 16/20 scoort voor een interview, waarvan in de studieleidraad duidelijk wordt vermeld dat zij dit interview doorheen hun werk moeten gebruiken, en de student dit vervolgens niet doet, dan past de docent alleen maar de regels toe wanneer zij -10 geeft op het evaluatiecriterium 'N keer gebruikt -10, +5'. Of de student dan een extra interview had ingeleverd na de deadline, had dus geen verschil gemaakt: hij is dus niet 'bestraft' omdat hij geen tweede interview heeft ingeleverd, maar omdat hij het bestaande niet correct gebruikt heeft. Hij had ook de interviews van de andere groepsleden kunnen gebruiken die te zijner beschikking waren op blackboard. In die zin is hij dus al soepeler beoordeeld omdat elk project normaal twee interviews moet bevatten.

Met betrekking tot de opmerkingen over de quoteren voor deelbesluiten, blijkt uit de beoordeling dat er geen deelbesluiten werden geformuleerd bij de deelvragen 1 en 2, hetgeen nochtans een evaluatiecriterium is. Alle studenten hebben voor het besluit dezelfde tekst gebruikt. De docente was van mening dat het algemeen besluit "leesbaar" is (vandaar een 3/6), de kritische bedenkingen bij het eigen onderzoek vond zij matig (1/2) en er ontbreken suggesties voor verder onderzoek (0/2). Een score van 4/10 voor alle drie de studenten is dus gerechtvaardigd.

Met betrekking tot de bronnenvermelding moet opgemerkt worden dat de werken van beide groepen verschilt: de literatuurlijst moet aangemaakt worden met Endnote, wat de student ten dele correct heeft gedaan. Er worden echter in de tekst referenties ingevoegd (niet met Endnote) die niet terug te vinden zijn in de literatuurlijst. Dit zijn dus referenties van literatuur die de student niet zelf las, maar die overgenomen werden uit andere bronnen. Het is op geen enkel moment duidelijk uit welke bron deze referenties komen. Er is dus geen exacte overeenkomst tussen de bronnen in de tekst en deze in de literatuurlijst. Er zijn een 25-tal van deze 'oneigenlijke' bronnen en een 5-tal onvolledige referenties (van de 17) in de literatuurlijst. Dit verantwoordt de deelscore voor het onderdeel bronvermelding.

Bovendien moet eraan herinnerd worden dat deze cijfers moeten gezien worden op een totaalbeoordeling van 300 punten. 10 punten aftrekken omdat een interview niet gebruikt werd doorheen het werk of 6 punten verliezen omdat er geen deelconclusies werden gemaakt en geen kritische opmerkingen werden geformuleerd, is op een totaal van 300 niet buiten proportie.”

Beoordeling

Verzoeker heeft zijn twijfels omtrent de objectiviteit van de betrokken docente duidelijk uiteengezet in zijn intern beroep. Hij koppelt dit aan de wijze waarop het evaluatiegesprek is verlopen.

Terwijl verwerende partij op zich genomen terecht het principe in 's Raads rechtspraak aanhaalt dat de deskundigheid en objectiviteit van docenten worden vermoed en de student het tegendeel moet aantonen, doet zij zulks pas in de antwoordnota. De Raad moet vaststellen dat de bestreden beslissing omtrent het verloop van het evaluatiegesprek geheel stilzwijgend blijft. Het voormelde uitgangspunt in de rechtspraak – dat zelfs als principe in de bestreden beslissing onvermeld blijft – ontslaat de interne beroepscommissie er in het licht van de motiveringsplicht niet van om het middel te beantwoorden.

Zij kan dit doen door de feitelijke juistheid van verzoekers beweringen tegen te spreken of zelfs concreet te weerleggen, en zij kan in haar antwoord ook aandacht besteden aan de vraag of het evaluatiegesprek zelf een ogenblik van beoordeling inhoudt en zo nee, of er dan redenen zijn om het verloop van dat gesprek te betrekken op de voorliggende quoterings. Het is evenwel niet aan de Raad om dit bij wege van vooronderstellingen in de plaats van de interne beroepscommissie te doen. Deze kan immers evengoed, binnen haar bevoegdheid, oordelen dat er toch redenen zijn om aan te nemen dat verzoeker niet afdoende objectief en onbevooroordeeld werd behandeld. Het valt met andere woorden aan de interne beroepscommissie toe om zich hierover een oordeel te vormen en dit afdoende duidelijk te veruitwendigen. Dit laatste is vooralsnog niet gebeurd.

Ook wat de beweerd bleken van partijdigheid tijdens het feedbackgesprek betreft, heeft verzoeker in zijn verzoekschrift op intern beroep uitdrukkelijk uiteengezet waarom, naar zijn oordeel, subjectiviteit in hoofde van de docente is gebleken tijdens het inkijken van het projectwerk.

De bestreden beslissing heeft deze kritiek op geen enkele wijze beantwoord, een omstandigheid die de Raad ertoe brengt te overwegen dat het verzoeker dan ook niet kwalijk kan worden genomen dat hij zijn grieven in de huidige procedure nagenoeg letterlijk herneemt.

Al zijn er redenen te bedenken waarom kritiek op het verloop van een feedbackgesprek niet van aard is rechtstreeks af te kleuren op de regelmatigheid van een voorheen reeds genomen studievoortgangsbepaling, ook dan valt het de interne beroepscommissie toe daarover te oordelen. Zij heeft zulks niet gedaan, en daar het een argument van verzoeker betreft dat een impact kan hebben op de eindbeoordeling – een subjectieve en partijdige houding kan immers ook ná de proclamatie voor het eerst worden vastgesteld – is de Raad van oordeel dat het motiveringsgebrek raakt aan de regelmatigheid van de bestreden bepaling.

Wat ten slotte de partijdigheid van de docente betreft die zou moeten blijken uit de evaluatiefiche zelf, heeft de Raad bij het hierboven besproken derde middel reeds geoordeeld dat verzoeker deze kritiek thans niet meer op ontvankelijke wijze kan aanvoeren.

Het middel is gegrond.

Vierde middel

Verzoeker beroept zich in een vierde middel op een schending van de hoorplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker betoogt dat hij bij de hoorzitting van de interne beroepscommissie als eerste werd gehoord, waardoor hij in een nadelige positie belandde. Verzoeker had liever gezien dat hij in twee orde, na de coördinator, zou zijn gehoord om zijn verhaal te doen. Verder ziet hij er een nadeel in dat de coördinator zich door haar leeftijd en ervaring beter kan uitdrukken dan hijzelf. Door haar eerst aan het woord te laten zou er naar oordeel van verzoeker meer inhoud zijn geweest om hem vervolgens uitnodigende vragen te stellen.

Beoordeling

Het is vaste rechtspraak van de Raad dat de indiener van een intern beroep, behoudens uitdrukkelijk voorschrift ter zake, niet een afdwingbaar recht kan doen gelden om te worden geconfronteerd met andere personen die door de interne beroepsinstantie worden gehoord, of om het horen van alle betrokken partijen tegensprekelijk te laten verlopen.

De Raad ziet geen reden om er hier anders over te oordelen. De rechten van verzoeker zijn niet geschaad doordat de coördinator na hem is gehoord. Dat de coördinator meer ervaren is met de voorliggende materie en zich mogelijk ook beter kan uitdrukkelijk, lijkt de Raad – voor zover al relevant – eerder onvermijdelijk.

Het middel is ongegrond.

Vijfde middel

Verzoekers vijfde middel is gesteund op het gelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker voert aan dat hij het project alleen heeft moeten maken. Hij stelt de drijfveren van de twee andere groepsleden in vraag

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij hierop als volgt:

“Op 3 juni 2016, 3 dagen voor de deadline van het project, ontving Mevr. V. de melding van de groepsgenoten van [verzoeker] dat hij hen nog geen stukken had bezorgd ondanks herhaaldelijke vragen. Zij zouden daarom [verzoeker] niet vermelden als groepslid op het werk. Gezien de late melding van de problemen, kon Mevr. V. niet anders dan hier kort op te reageren met 'het zij zo'. 2 Dagen later ontving zij de vraag van [verzoeker] of ze ermee akkoord kon gaan dat hij een individueel werk zou indienen. Ook dit werd toegestaan door Mevr. V. De student heeft dus zelf gevraagd om een eigen werk te mogen indienen dat ook als dusdanig werd beoordeeld. Dat de werklast bij gevolg zwaarder was, hoeft daarom niet te betekenen dat de student automatisch meer punten moet krijgen dan de andere groepsleden. Zijn werk werd beoordeeld zoals dat van de andere studenten.

Bovendien moet erop gewezen worden dat de student kon beschikken over alle stukken van zijn groepsleden via blackboard. Mevr. V. heeft er steeds op gestaan dat alle documenten binnen de groepen worden gedeeld via blackboard. Er is ook een puntenaftrek bij leden die dat niet doen. Zo kon [verzoeker] gebruik maken van de stukken die ze als groep hadden ingediend voor het conflict ontstond, die zelfs verbeterd waren door Mevr. V. en die het grootste deel van het werk vormden. De student koos er echter zelf voor om geheel nieuwe stukken te schrijven. Er werd dus behoorlijk wat onnodig werk verricht.

Met betrekking tot de redenering van de student als zou de peer evaluatie niet hebben meegeteld volgens Mevr. V., is [verwerende partij] formeel: dit werd nooit beweerd. Immers, dan zou de puntenverdeling zoals aangegeven in de studiegids niet zijn nageleefd waardoor een ongelijke behandeling zou ontstaan met de andere groepen. Het onderdeel peer evaluatie telt overigens slechts voor een minimaal aandeel mee in het eindcijfer van het project: studenten kunnen maximaal 2 punten op 20 verdienen of verliezen. Overigens, zelfs indien het peer evaluatie cijfer geneutraliseerd zou zijn tot 0 (dan zou het deelcijfer voor het project van de student afgerond 9/20 worden), dan had dit geen verschil betekend voor het eindcijfer voor het opleidingsonderdeel waarin 2/3 bepaald werd door het deelcijfer van het examen (6/20).

In tegenstelling tot wat de student beweert, heeft de docente door het verrekenen van de ingeleverde peer evaluatie dus geen partij gekozen -elke mening van elke student heeft op een gelijke wijze bijgedragen- maar heeft zij gewoon de regels met betrekking tot de puntenverdeling uit de studieleidraad op alle studenten toegepast.”

Beoordeling

De Raad speurt verzoekers verzoekschrift op intern beroep vruchteloos naar enig aanknopingspunt dat zou kunnen worden gelezen of begrepen als een middel dat is gesteund op het gegeven dat verzoeker zijn project alleen heeft moeten maken.

Daargelaten de oorzaken die daaraan ten grondslag liggen, leest de Raad in het verzoekschrift op intern beroep enkel dat “geen rekening is gehouden met de situatie” – zonder een verduidelijking wat die situatie dan precies is – en de – allicht retorische – vraag of verzoekers verhaal onbelangrijk is omdat hij alleen is.

Dit volstaat voor de Raad niet als een voldoende duidelijk middel, en het kan de interne beroepsinstantie dan ook niet ten kwade worden geduid een dergelijke grief niet te hebben beantwoord.

De discussie die verzoeker thans voert in zijn beroep bij de Raad komt te laat om nog ontvankelijk te zijn.

Het middel is onontvankelijk.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de bestreden beslissing.

2. Het daartoe bevoegde orgaan neemt een nieuwe beslissing en doet zulks uiterlijk op 8 september 2016.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 29 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bijzitter
Jean Goossens	bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs	secretaris
---------------	------------

De secretaris
Melissa Thijs

De voorzitter
Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.034 van 29 augustus 2016 in de zaak 2016/207

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 27 juni 2016 en de beslissing van de interne beroepscommissie van 15 juli 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 29 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en de heer [REDACTED], die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is ingeschreven in de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs.

Tot de opleiding behoort het opleidingsonderdeel ‘Stage 2’, waarvoor verzoekster een examencijfer van 9/20 behaalt.

Dit is de eerste bestreden beslissing. De proclamatie vond plaats op 27 juni 2016.

Op 30 juni 2016 stelt verzoekster tegen deze quoteringsproef een intern beroep in, waarin zij drie middelen opwerpt, die telkens zijn gesteund op een schending van de formele- en materiële motiveringsplicht, in het tweede middel aangevuld door een grief inzake interne tegenstrijdigheid. Het intern beroep luidt als volgt:

“1. Schending van de formele en materiële motiveringsplicht

De Quoteringsproef Olod(S)/Stage 2 dd. 17.06.2016 duidt 9 keer een voldoende of goed aan en vier keer een nog niet voldoende.

Er wordt niet gemotiveerd waarom dit resulteert in een 09/20.

Dit is des te vreemder nu het hier een stage 2 en geen afstudeerstage betreft. Bovendien moet elk kleuterleidster nog groeien, ook de afgestudeerde. Als de kiemen er zijn zullen ze zich nog verder ontwikkelen.

We stellen trouwens vast dat aangeduid wordt dat de kiemen er zijn.

Het is in die context trouwens merkwaardig vast te stellen dat bij de beoordeling van de bachelorsproef (17/20) er staat dat de student een groot zelforganiserend en zelfsturend vermogen vertoonde.

Verzoekster legt ook het schrift voor van de begeleider gedurende de stage. Dit wijst niet [] alleen op een grote vooruitgang maar ook op een duidelijk voldoende aanwezige zelfstandigheid en doordachtheid.

Niet limitatief (in boekje aangeduid met fluo).

16/11: je herhaalt ook nog even duidelijk bepaalde afspraken.

20/11: je hebt de klas wel goed begeleid en had oog voor iedereen, gedurende de ganse les. De kleuters hebben echt veel bewogen en beleefden plezier. Ik zou graag een kindje in jouw klas zijn.

22/04: Heel mooie voorbereiding, weldoordacht en doelgericht. Mooie activiteit!! Veel afwisseling!! Dansexpressie is niet gemakkelijk, maar je deed dit goed.

25/04: de kleuters beleven veel plezier en zijn zeer betrokken bezig.

09/05: je brengt nieuwe woorden aan, laat de kleuters goed kijken naar de vis, stelt goede vragen.

"Je hebt een hart voor kinderen maar probeer nog echt meer te tonen dat de kleuters het niet alleen voelen maar ook duidelijk zien."

Verzoekster heeft de indruk dat zij hoofdzakelijk afgestraft wordt omdat zij eerder een introvert karakter dan een extravert karakter heeft. Deze onderliggende motivering is natuurlijk niet correct.

Er is een schending van de motiveringsplicht. Het beroep is gegrond.

2. Schending van de formele en materiële motiveringsplicht, inclusief onderlinge tegenstrijdigheid

Betrokken in de quoterings Olod (S/) Stage 2 d.d. 17.06.2017 [zijn] mevrouw [N.D.R.] en [M.D.].

Er wordt een onvoldoende gegeven onder OC7: een rijk en creatief speelleeraanbod begeleiden, aansluiten bij de ontwikkelingsbehoeften van de kinderen.

Er wordt als toelichting gegeven dat het schoentje wringt bij het doelgericht, ontwikkelingsstimulerend en waarheidsgetrouw begeleiden. Diepgang ontbreekt nog heel vaak.

In het verslag d.d. 15/05/2016 wordt evenwel door mevrouw [D.R.] ook verwezen naar de diepgang maar wordt tegelijkertijd al aangegeven dat [verzoekster] een echte laatbloeiër is en dat de doelen wel vooraf bepaald zijn en van daaruit vertrokken is.

Dit is tegenstrijdig. Er wordt dus wel doelgericht en verdiept gewerkt. Het verslag d.d. 15/05/2016 zegt ook duidelijk dat het er af en toe is.

Waarom die af en toe en de vaststelling dat alle opmerkingen en tips aangenomen worden en toegepast in het eindverslag [Olod] Stage 2 niet leidt tot een V wordt niet gemotiveerd.

Er is een schending van de motiveringsplicht. Het beroep is gegrond.

Mutatis mutandis gaat deze schending ook op voor OC6. Bovendien wordt ook daar niet gesteld waarom het regelmatig misslaan van de bal in de voorbereidingsfase, voor zover dit al zou zijn, van de speelleersituatie doorslaggevend zou moeten zijn om tot een NNV te besluiten. Het is des te bevreemdender omdat er ook duidelijk gesteld is dat het voorbereidend werk een mooi resultaat opleverde.

3. Schending van de formele en materiële motiveringsplicht

Het verslag [Olod] Stage 2 d.d. 17.06.2016 geeft een onvoldoende voor OC 11 terwijl hetzelfde verslag d.d. 15/01/2016 nog een voldoende gaf.

Waarom dit geëvolueerd is van voldoende naar nog niet voldoende wordt niet gemotiveerd. Dergelijke motivering zou ook paradoxaal zijn.

Nog merkwaardiger wordt het als in het verslag dd. 17/06/2016 gesteld [wordt] dat er op vlak van inzichten verzoekster een grote stap vooruitgang.

Er is een schending van de motiveringsplicht. Het beroep is gegrond.

Uit het bovenstaande is gebleken dat de beslissing niet alleen aangetast is door een gebrek aan motivering maar ook [verzoekster] wel degelijk minstens een 10 verdient op stage 2. Uit de diverse verslag blijkt bovendien dat zij enorm gegroeid is en de kiemen om verder te groeien meer dan aanwezig zijn.

In dit kader wenst zij ook op te merken dat zij naar aanleiding van het tweede evaluatiemoment van de stage in mei geen besprekingsmoment had om een en ander verder toe te lichten.

Bovendien haalde zij op haar alternatieve stage, waar soortgelijke en vergevorderde competenties worden beoordeeld, 12/20.”

De interne beroepscommissie behandelt het beroep in zitting van 6 juli 2016, en verklaart het onder opgave van de volgende motieven ontvankelijk maar ongegrond:

“2.1. Argumenten van partijen

2.1.1.

In het eerste onderdeel wijst verzoekster erop dat er op het eindbeoordelingsdocument negen keer een 'voldoende' of 'goed' werd aangeduid en vier keer een 'nog niet voldoende'. (stuk 6)

Verzoekster stelt dat er niet wordt gemotiveerd waarom dit resulteert in een 9/20.

Zij meent dat dit vreemd is omdat het een 'stage 2' betreft en geen 'afstudeerstage') en dat elke kleuterleidster nog moet groeien, maar dat 'de kiemen' aanwezig zijn en zich wel nog 'verder ontwikkelen'.

Voorts vindt ze de score van 9/20 op deze 'stage 2' merkwaardig omdat bij de beoordeling van de bachelorproef, waarop verzoekster 17/20 behaalde, aangegeven wordt dat verzoekster 'een groot zelforganiserend en zelfsturend vermogen vertoonde'. (stuk 6 van verzoekster)

Tot slot legt verzoekster een schrift voor van de begeleider waarin aantekeningen werden gemaakt gedurende de stage en waaruit zij afleidt dat er een 'grote vooruitgang' is en een 'voldoende aanwezige zelfstandigheid en doordachtheid'. Zij somt in haar verzoekschrift vervolgens een aantal citaten op in dit verband en uit haar bezorgdheid dat ze werd 'afgestraft' omwille van haar eerder introvert karakter. (stuk 5 van verzoekster)

Voor zover als nodig merkt verweerster op dat er op het eindbeoordelingsdocument *acht* in plaats van de door verzoekster beweerdelijke negen keer een 'voldoende' of 'goed' werd aangeduid. (stuk 6)

Verweerster geeft aan dat er voor de verschillende stages die de studenten dienen te doorlopen in de opleiding telkens specifieke opleidingscompetenties en stageverwachtingen zijn opgesteld waaraan moet worden voldaan om te kunnen overgaan naar een volgende/andere stage.

De eindbeoordeling van 9/20 voor 'Stage 2', met bijhorende conclusie 'niet geslaagd', is dan ook gebaseerd op de specifieke stageverwachtingen voor het opleidingsonderdeel Stage 2, die voor alle studenten ingeschreven voor dit olod, van toepassing zijn.

De stagegids bevat een duidelijk overzicht van bijkomende verwachtingen in de Afstudeerstage uit de derde schijf van de opleiding. (stuk 7)

Eén en ander geeft aan dat ook de opleiding geen 'perfectie' verwacht van tweedejaarsstudenten, wel een aantal minimumverwachtingen.

Verweerster benadrukt dat de beoordeling gebeurt door te oordelen in welke mate de stageverwachtingen voor het opleidingsonderdeel Stage 2 worden behaald, de onderliggende criteria worden daarbij tegenover elkaar afgewogen om tot een beoordeling 'onvoldoende', 'nog niet voldoende', 'voldoende', 'goed' of 'zeer goed' te komen voor elke opleidingscompetentie. Per opleidingscompetentie zijn overgangscriteria bepaald die moeten worden behaald om te kunnen slagen voor dit opleidingsonderdeel (en dus minimaal 'voldoende' te halen). Een student kan daardoor wel aan bepaalde verwachtingen van een opleidingscompetentie voldoen, maar andere overgangscriteria van diezelfde competentie niet behalen. (stuk 7)

De vastgestelde competenties van verzoekster zijn in deze afgewogen ten aanzien van de overgangscriteria die van toepassing zijn voor Stage 2 en op basis daarvan als 'nog niet voldoende' beoordeeld.

Vanuit een waarderende en motiverende benadering van verzoekster gedurende het begeleidingstraject, hebben de verschillende begeleiders doorheen de stage uiteraard ook positieve elementen beschreven m.b.t. haar functioneren. Verzoekster grijpt hier naar terug door te verwijzen naar 'kiemen' die aanwezig zijn, maar negeert ondertussen de duidelijke onderbouwing die in het eindverslag aanwezig is om de 'nog niet voldoende' voor OC 4-6-711 te staven.

Aangezien de beoordeling van verschillende opleidingsonderdelen in de opleiding los van elkaar dient te gebeuren conform de beoordelingscriteria die voor elk van de [respectieve] onderdelen zijn bepaald, acht de opleiding het niet opportuun te verwijzen naar resultaten van andere opleidingsonderdelen zoals Bachelorproef als motivering voor het betwisten van het eindcijfer voor Stage 2. Overigens worden er andere opleidingscompetenties (hierna: OC) getoetst, met name OC 12-13-14 en 16. (stuk 13)

Daarnaast merkt verweerster op dat het schrift dat de klasmentor tijdens de stageperiode gebruikt voor momentane feedback op niveau van afzonderlijke activiteiten louter een document is ter ondersteuning van uitwisseling van informatie en feedback tussen klasmentor en student: de inhoud daarvan wordt niet meegenomen in de beoordeling. (stuk 5)

2.1.2.

Het tweede onderdeel betreft de opleidingscompetenties (hierna : OC) 6 en 7 waarbij verzoekster stelt dat de motiveringsplicht werd geschonden en dat er sprake is van een tegenstrijdigheid bij de beoordeling van deze competenties.

OC 7 luidt als volgt:

'Een rijk en creatief speelleeraanbod ontwikkelingsbehoeften van kinderen.'

Verzoekster scoorde op OC 7 een 'net niet voldoende'.

Betreft dit OC verwijst verzoekster naar de opmerkingen van mevrouw [M.D.] op het eindbeoordelingsdocument en deze van mevrouw [N.D.R.] op het feedbackdocument van de klasmentor. (stukken 6 & 11)

Mevrouw [M.D.] schrijft:

'En daar wringt het schoentje bij jou. Diepgang ontbreekt nog heel vaak'. (stuk 6)

Mevrouw [N.D.R.] schrijft:

'Een echte laatbloeiër!!...Doelen nu wel vooraf bepaald en vandaaruit vertrokken bij opbouw act... Af en toe is het er wel....' (stuk 11)

Op basis hiervan vraagt verzoekster zich af waarom die 'af en toe' en de vaststelling dat alle opmerkingen en tips aangenomen werden en toegepast niet hebben geleid tot een 'V' in het eindverslag 'stage 2'.

OC 6 luidt als volgt:

'Ontwikkelingskansen en doelen selecteren, spelmogelijkheden, inhouden, groeperingsvormen en methodische aanpak voorbereiden. Een kindgerichte planning vooropstellen.'

Verzoekster behaalde op OC 6 een 'net niet voldoende'.

Verzoekster meent dat niet wordt gesteld waarom 'het regelmatig misslaan van de bal in de voorbereidingsfase' - voor zover dit al zou zijn — 'van de speelleersituatie' doorslaggevend zou moeten zijn om tot een 'nog niet voldoende' te besluiten. Ze acht het 'des te bevreemdender' omdat er volgens haar ook duidelijk gesteld is dat het voorbereidend werk een 'mooi resultaat opleverde'. (stuk 6)

Verweerster stelt vast dat verzoekster geen heldere kijk heeft op de wijze van evalueren en de rol van de verschillende actoren in dit evaluatieproces en dat ze uit het oog verloren is wat het verschil is tussen een 'stagementor' (in casu mevrouw [D.R.]) en een 'procesbegeleider' (in casu mevrouw [D.]) en wat hun respectievelijke rol en opdrachten zijn. De stagementor op de stageplaats heeft immers in de eerste plaats een begeleidende rol, terwijl de procesbegeleider een beoordelende rol heeft. (stuk 15)

In 'Stage 2' gaat het er namelijk om om voor de kleuterklas te staan onder observatie van een stagementor. Het opleidingsonderdeel Stage 2 wordt competentiegericht geëvalueerd: samen met de stagementor schat de procesbegeleider een aantal competenties naar waarde en voorziet deze van een beoordeling gaande van onvoldoende tot zeer goed. De eindbeoordeling vindt zijn neerslag in het beoordelingsverslag, dat tot stand komt op basis van:

- de feedbackdocumenten van klasmentor en bewegingsmentor
- de stagebezoeken waarin de student geobserveerd wordt tijdens zijn pedagogisch en didactisch handelen de procesbegeleidster, mevrouw [M.D.], woonde vier keer een dagdeel bij en schreef hierbij telkens een uitgebreid feedbackverslag (Stukken 1 tot 4)

- sessies reflecteren
- gesprekken met de student
- gesprekken met de klasmentor, de schoolmentor en directie
- het schriftelijk werk voor en tijdens de stagetijd
- het assessmentportfolio: voor Stage 2 worden onderdelen van de stagemap opgenomen in het assessmentportfolio. Op basis daarvan aangevuld met de inschattingen tijdens de stageperiodes waarvan een neerslag wordt opgenomen op de feedbackdocumenten van stagebezoeken beoordeelt de procesbegeleidster opleidingscompetenties 5 (observeren) en 6 (plannen en voorbereiden) van het betreffende olod. (stuk 5)

De procesbegeleider vertaalt dit geheel, na een collegiaal consult binnen een groep collega-procesbegeleiders, naar één definitieve quotering en baseert zich hiervoor op een elektronisch bepaald voorstelcijfer. Dit heeft vooral als doel de beoordelingen voor competenties op een gelijke manier voor verschillende studenten te laten verlopen.

De stageschool treedt op als partner in dit beoordelingsproces door samen het al dan niet bereiken van de competenties in te schatten. De eindverantwoordelijkheid voor het slagen of niet slagen alsook voor het toekennen van de definitieve eindquotering van de student ligt evenwel steeds bij de opleiding. Dit proces van beoordelen staat ook omschreven in de stagegids van de opleiding. (stuk 5)

In het beoordelingsverslag van verzoekster werden OC 4, 6, 7 en 11 alsnog niet voldoende bevonden. Dit werd ook afgetoetst en voor akkoord getekend door de klasmentor namens de stageschool, i.c. mevr. [N.D.R.]. De procesbegeleidster van [verzoekster], i.c. mevrouw [M.D.], beoordeelde opleidingscompetenties 5 (observeren) en 6 (plannen en voorbereiden) – conform de procedure die voor alle studenten van toepassing is, zoals beschreven in de stagegids – tijdens de stages en op basis van onderdelen uit de stagemap die na afloop van de stage werden ingediend, i.e. het assessmentportfolio. (stuk 6: motivering van de procesbegeleidster voor de toekende beoordeling 'nog niet voldoende' voor OC 6).

Concreet betreffende de score 'nog niet voldoende' voor OC 7 citeert verweerster haar volledige motivering, namelijk:

"Doelgericht, betekenisvol, ontwikkelingsstimulerend en waarheidsgetrouw begeleiden. Daar draait het allemaal om in een kleuterklas. En daar wringt het schoentje bij jou. Van zodra een activiteit een meer doordachte aanpak vraagt, heb jij het moeilijk om deze (zelfstandig) te bedenken. Dit resulteert in een eerder oppervlakkige begeleiding. Diepgang ontbreekt nog heel vaak. "

Verweerster stelt vast dat verzoekster doorheen 'Stage 2' er onvoldoende in is geslaagd te evolueren naar het beheersen van de volgende deelcompetenties, die gelden als overgangscriteria op het niveau van Stage 2 voor OC 7:

- Bij de activiteiten een doelgerichte begeleiding realiseren
 - *"[Je verkende de beginsituatie, je doelen zijn veel gericht gekozen, de inhoud is ok.] De vertaling naar de begeleiding verloopt nog steeds moeizaam. Liedje 'visje': je zingt het en er zijn werkvormen*

voorzien maar het komt niet tot leven → speel mee, laat de kinderen echt 'zwemmen' zoals vissen (niet als mens!). Werk rond de mond, de kieuwen → integreer elementen uit je waarneming → je laat zoveel kansen liggen logische didactisch werken blijft moeilijk" (procesbegeleidster — stuk 3)

- *"Je hebt nog te weinig inzicht in je activiteiten, er is te weinig diepgang (bv....) Je blijft bij alles te oppervlakkig en wil ook alles véél te snel doen. Je moet veel meer bewust worden van wat je de [klas] wil bijbrengen en hoe je dit het best kan doen. Werk alles veel bewuster en dieper uit tijdens het geven van je activiteit en niet enkel op papier"* (bewegingsmentor — stuk 9)
- *"Tracht je voorbereiding mentaal diepgaander te beheersen (eigen maken) i.f.v. een doordachte begeleiding (nu mist deze soms zijn doelen en mis je stappen)." (procesbegeleidster stuk 1)*
- Ontwikkelingsstimulerend begeleiden in begeleide activiteiten
 - *"In praktijk ontbreekt nog heel vaak diepgang en dat is nu net wat je als juf MOET hebben. Af en toe is het er wel. Verbreding en verdieping is er ook nog onvoldoende doorheen het thema."* (klasmentor — stuk 11)
 - *"Je hebt moeite om ze echt gepast te begeleiden. Tijdens je omloop lukte dit wel vrij goed, maar bij dans en Sherborne liep dit echt mis. Je raast ook als een sneltrein door je lessen"* (bewegingsmentor — stuk 9)
 - *"Probeer tijdens je bewegingsles nog meer oog te hebben voor elke kleuter individueel. Hoe reageren ze op een bepaald bewegingsaanbod, bij een tikspel. Hoe ze zich voelen. Wat niet lukt, doe je eens samen met het kindje in kwestie. Observeer en reageer erop. Laat het niet zomaar op zijn beloop benut alle kansen die de activiteit en de kleuters je bieden."* (bewegingsmentor — stuk 8)
 - *"Speelsheid, meegaan in de belevingswereld, doelgerichtheid, actief en ontwikkelingsstimulerend werken verdienen nog veel bewuste voorbereiding en aandacht"* (procesbegeleidster — stuk 1)

Uit bovenstaande citaten uit de feedbackdocumenten blijkt duidelijk dat de eindconclusie 'nog niet voldoende' (NNV) gegrond is.

We stellen vast dat het positieve commentaar waarnaar verzoekster in haar beroepsschrift verwijst, aansluit bij ofwel een deelcompetentie waarvoor verzoekster wel een 'voldoende' beoordeling behaalde, ofwel een andere opleidingscompetentie dan OC 7, en als dusdanig niet kan worden aangehaald als zijnde tegenstrijdig.

Het is terecht dat het feedbackdocument van mevrouw [D.R.], als klasmentor betrokken, voor de periode van het lenteseizoen 2016 beschrijft dat verzoekster 'een echte laatbloeiër' is. Belangrijk hierbij is de voorafgaande zin, die niet gerelateerd is aan OC 7, nl. *"Alle opmerkingen en tips worden met veel dankbaarheid ter harte genomen en meteen toegepast. Jammer dat er nog zoveel ondersteuning nodig is. Een echte laatbloeiër!"* Het is duidelijk dat de toelichting hoort bij het gegeven dat verzoekster er nog niet zelfstandig

toe komt haar eigen leerproces aan te sturen, maar sterk afhankelijk blijft van de feedback van anderen. Zoals eerder beschreven, hoort dit in het competentiekader van de opleiding thuis bij opleidingscompetentie 11.

Voor wie de beschrijving 'een echte laatbloeier' eventueel zou koppelen aan wat later volgt in het verslag – m.n. *"Een echte laatbloeier! Schriftelijk werk = tijdig en volledig in orde. Doelen nu wel vooraf bepaald en van daaruit vertrokken bij opbouw activiteit"* – moet tot dezelfde conclusie komen: dit gaat niet over opleidingscompetentie 7 (begeleiden) maar bij opleidingscompetentie 6 (plannen en voorbereiden). Zoals eerder beschreven is verzoekster inderdaad geëvolueerd in het voorbereiden vanuit doelen, maar beheerst zij op het einde van de stageperiodes nog verschillende andere deelcompetenties onder OC 6 niet in voldoende mate om daar toe een beoordeling 'voldoende' te komen. Er is een duidelijk onderscheid in doelgericht voorbereiden (cf. OC 6) en dat ook in de praktijk realiseren (cf. OC 7). Verschillende signalen in de feedbackdocumenten wijzen erop dat verzoekster er onvoldoende in slaagt om, wat op papier werd voorbereid, als dusdanig in de praktijk te brengen.

Verweester meent, op basis van het bovenstaande, dat de inschatting van verzoekster namelijk dat de toelichting en beoordeling bij OC 7 tegenstrijdig zouden zijn, onterecht is.

De score 'nog niet voldoende' voor OC6 motiveerde verweester als volgt:

"Wat je voorbereidend werk betreft heb je de oefeningen ter harte genomen en dit heeft een mooi resultaat opgeleverd op niveau van kennis van, inzicht in en kiezen van (=toepassen in schriftelijk werk) correcte doelen. Je lijkt heel sterk op papier. Je beheerst de kracht van het woord en je bent verstandig. Het bedenken van een logisch-didactische opbouw van activiteiten blijft echter een grote uitdaging. Concreet gaat het over:

- *Diepgang (bv. WNG vis: de vis, delen, functies, vergelijken met eigen lichaam, voeding, onderhoud, belang van helder water, soorten vissen, enz.*
- *Spelmogelijkheden (bv. aanleren lied: diverse gevarieerde spelvormen, aansluiten bij de realiteit, aansluiten bij de WNG, aansluiten bij de leefwereld en de ideeën van de kinderen, enz.)*
- *Methodische aanpak (bv. opbouw WNG badspullen),*
- *Verbreiding en verdieping (zie ZA, BA).*

In de voorbereidingsfase van de speelleersituatie blijf je de bal regelmatig misslaan. En dat vertaalt zich dan ook in een oppervlakkige begeleiding." (stuk 6)

Dit is gebaseerd op de beoordelingen m.b.t. het schriftelijk werk doorheen de stages en de beoordeling van het assessmentportfolio dat door verzoekster werd ingediend aan het einde van de stages.

Het is duidelijk dat verzoekster doorheen de stages zichtbare groei heeft doorgemaakt m.b.t. het selecteren van doelen voor haar activiteitenaanbod. Daar zijn diverse schriftelijke sporen over terug te vinden in de feedbackdocumenten uit het lenteseizoen, die meer positief zijn m.b.t. het selecteren van gepaste doelen en voorbereidingen uitwerken die deze doelen nastreven, dan wat verzoekster in het herfstseizoen kon op papier uitwerken. Bijvoorbeeld:

- *“Probeer je doelen heel bewust te kiezen: Welke activiteit moet ik doen? Wat zijn m'n doelen die ik wil bereiken? Hoe kan ik die bereiken, hoe werk ik mijn activiteit uit in functie van mijn doelen” en “Je voorbereidingen zijn mooi uitgewerkt. Let wel op je doelenkeuze! Steek niet te veel in 1 activiteit. Bouw langzaam op, niet alles vlug erdoor draaien, Soms is je niveau echt te hoog gegrepen.”* (bewegingsmentor stuk 8)
- *“Voorbereiding is niet logisch opgebouwd. Samenhang met beginsituatie? Doelen? → NIEUW dus eerste experimenteren (= verkennen materialen, bouwen van verschillende boten, prenten van stoomboten verkennen, ...) → dan pas constructiefase! Te snel gericht op eindproduct!”* (procesbegeleidster — stuk 2)
- *“Doelen werden niet altijd bereikt doordat [verzoekster] ze soms niet in haar hoofd hield tijdens het geven van de activiteiten” en bij “Waarop moet jij je toelagen: “Doelstellingen juist koppelen aan activiteit”* (klasmentor- stuk 10)
- *“Je stagemap is verzorgd, degelijk uitgewerkt: je verkende de beginsituatie, je doelen zijn veel gericht gekozen”* (procesbegeleidster — stuk 3)
- *“Schriftelijk werk: tijdig en volledig in orde. Doelen nu wel vooraf bepaald en van daaruit vertrokken bij opbouw act.”* (klasmentor — stuk 11)

Bij opleidingscompetentie 6 moeten op het niveau van Stage 2 echter nog tal van andere deelcompetenties worden aangetoond. (stuk 7)

Uit onderstaande blijkt duidelijk dat dat verzoekster er nog niet voldoende in slaagt 'Bij activiteiten een logische en didactisch correcte opbouw te realiseren', 'Mentaal voorbereid te zijn' en een 'correcte en rijke inhoud te voorzien, gericht op het boeien van kinderen' wat overgangscriteria zijn voor opleidingscompetentie 6 voor Stage 2.

- *“Je bent zeer degelijk voorbereid: schriftelijk, organisatorisch, materiaal. Je voorbereidingen zijn kwalitatief goed → tracht deze mentaal diepgaander te beheersen (eigen maken) i.f.v. een doordachte begeleiding (nu mist deze soms zijn doel en mis je stappen). Speelsheid, meegaan in de leefwereld, doelgerichtheid, actief en ontwikkelingsstimulerend werken verdienen nog veel bewuste voorbereiding en aandacht”* (procesbegeleidster stuk 1)
- *“Voorbereiding is niet logisch opgebouwd. Samenhang met beginsituatie? Doelen? → NIEUW dus eerst experimenteren (= verkennen materialen, bouwen van verschillende boten, prenten van stoomboten verkennen, ...) → dan pas constructiefase! Te snel gericht op eindproduct!”* (procesbegeleidster stuk 2)
- *“Doelen werden niet altijd bereikt doordat [verzoekster] ze soms niet in haar hoofd hield tijdens het geven van de activiteiten”* (klasmentor — stuk 10)
- *“Beginsituatie goed bevragen; doelgericht werken verdient meer aandacht wat wil je bereiken met je kinderen en langs welke weg wil je dat doen? logisch en doordacht bepalen”* (stuk 14)
- *“Je bent heel sterk op papier, je voorbereidingen zijn tip, top in orde. Soms mag het iets meer doordacht zijn bv. bij de dansexpressie ging je voor alle dieren de handtrom gebruiken, maar je paste wel m'n tips toe, toen ik je er op attent maakte, MAAR hetgeen je zo mooi op papier zet, vind ik niet terug in de praktijk. Je concentreert je zo hard op je les, dat je het contact met de kinderen verliest”* (bewegingsmentor — stuk 9)

- *"Schriftelijk werk: tijdig en volledig in orde, Doelen nu wel vooraf bepaald en van daaruit vertrokken bij opbouw act. In praktijk mist nog heel vaak diepgang en dat is nu net dat wat je als juf MOET hebben, Af en toe is het er wel. Verbreding en verdieping is er ook nog onvoldoende doorheen ganse thema."* (klasmentor — stuk 11)
- *"Je stagemap is verzorgd, degelijk uitgewerkt: je verkende de beginsituatie, je doelen zijn veel gericht gekozen, de inhoud is ok. Ik zie groei: meer variatie, meer speelse werkvormen — ook daar meer diepgang nastreven!"* (procesbegeleidster — stuk 3)
- *"De waarneming van badspullen is eigenlijk gewoon een poppenwas. Benoem je activiteit dan gewoon zo. Bij een waarneming verwacht ik dat je alle aangeboden spullen ook echt gaat waarnemen met alle zintuigen, voordat je deze gericht gebruikt. Je laat wel ruiken en voelen maar alle zintuiglijke activiteiten staan in het teken van het wassen van de pop. Verken eerst alle materialen: wat kennen ze (niet)? Wat herkennen ze (niet)? Wat gebruiken ze thuis (niet)? Wat gebeurt er als? Bedenk allerlei WNG-spelletjes aan de hand waarvan je kinderen alle materialen kunnen leren kennen en leren. Je kan als afsluiter samen de pop wassen en zo het geleerde aftoetsen. Het ontbrak terug aan logische opbouw en doordachtheid in deze activiteit."* (procesbegeleidster- stuk 4)

Doorheen het jaar hebben de verschillende stagebetrokkenen kunnen vaststellen dat verzoekster is gegroeid in het selecteren van gepaste doelen voor activiteiten in de klas en het uitwerken van activiteiten gericht op deze doelen.

De deelcompetenties 'mentaal voorbereid zijn', 'een logische en didactische opbouw realiseren' en 'een correcte en rijke inhoud voorzien, gericht op het boeien van kinderen' zijn echter onvoldoende beheerst. Bovendien zijn dit deelcompetenties die al in het eerste jaar moeten bereikt zijn. Verzoekster slaagt er onvoldoende in toe te passen in de praktijk wat ze op papier heeft uitgewerkt. Voor de argumenten en motivering hiervoor verwijst verweerder terug naar hetgeen eerder in dit verweerschrift al werd uiteengezet. Daardoor is er van tegenstrijdigheid geen sprake in deze.

2.1.3.

In het derde onderdeel merkt verzoekster op dat op het eindbeoordelingsdocument d.d. 17.06.2016 een onvoldoende wordt gegeven voor de opleidingscompetentie (hierna: OC) 11, terwijl *'hetzelfde verslag d.d. 15.01.2016 nog een voldoende gaf'*.

Zij wijst op een gebrek aan motivering waarom dit geëvolueerd is van een 'voldoende' naar 'nog niet voldoende' en zou een dergelijke motivering 'paradoxaal' noemen.

Verder stelt ze dat het nog merkwaardiger wordt waar in verslag d.d. 17.06.2016 gesteld wordt dat er op vlak van inzichten verzoekster een grote stap vooruitging.

Verweerder stelt vast dat verzoekster een vergelijking maakt – voor wat betreft OC 11 – tussen de score op het eindbeoordelingsdocument en de score op het tussentijdse begeleidingsdocument. (stukken 6 & 14)

Verweerster motiveerde de beoordeling 'nog niet voldoende' voor OCII in de eindsynthese als volgt:

"Je staat open voor feedback en je zet de feedback om in handelen. Je hebt echter wel veel feedback nodig, ook voor meer evidente zaken, wat maakt dat je sterk afhankelijk blijft van sturing en ondersteuning van buitenaf. Het lukt slechts af en toe om zelfsturend stappen te zetten in je leerproces. Het is voor jou ook moeilijk om zelf betekenisvolle situaties te selecteren in functie van reflectie. Wij reiken die situaties aan en maken de start van reflectie; jij haakt daarop in en denkt met ons mee. Op vlak van inzichten ging je een grote stap vooruit. Wat betreft toepassen en integreren stelden we slechts beperkt leerwinst vast. Sommige leerpunten wegen zwaar door en vragen een grondige aanpak. Het is zeer moeilijk voor jou om deze leerpunten zelfstandig grondig aan te pakken."

Uit deze toelichting blijkt duidelijk dat verzoekster onvoldoende de deelcompetenties 'eigen functioneren bevragen' en 'vanuit bewust zijn van eigen sterktes, leerpunten, aandachtspunten, handelingsgerichte conclusies zelfsturend stappen zetten in eigen leerproces' heeft bereikt. Beiden vormen een overgangscriterium om te kunnen slagen voor Stage 2 (stuk 7).

In de feedbackdocumenten van alle stagebetrokkenen zijn tussendoor voldoende signalen aanwezig in deze richting, die als motivering gelden voor de toelichting op de eindsynthese bij de 'nog niet voldoende' (NNV), die we dan ook als gegrond mogen beschouwen.

Het gaat met name over volgende signalen:

- *"Open en waarderend t.a.v. feedback. Feedback wordt omgezet in handelen, maar niet consequent volgehouden, Het blijft moeilijk voor jou om zelfsturend stappen te zetten in je leerproces; je bent daartoe sterk afhankelijk van de input van je begeleiders. Schriftelijk maak je een sterke indruk. Het omzetten in handelen blijft moeilijk. Nancy (= de klasmentor) geeft aan de je tussentijdse reflectie een weergave is van jullie gesprek(ken)."* (procesbegeleidster — stuk 3)
- *"Alle opmerkingen en tips worden met veel dankbaarheid ter harte genomen en meteen toegepast. Jammer dat er nog zoveel ondersteuning nodig is!" en "[Verzoekster] is dankbaar en waardeert de feedback die ze krijgt. Ze gaat met de feedback ook direct aan de slag. Ze heeft die feedback ook echt nodig om verder te kunnen. Zonder dit blijft [verzoekster] eerder op hetzelfde niveau verder dobberen."* (klasmentor — stuk 11)
- *"Je stelt jezelf wel in vraag, maar je ziet niet echt wat er fout loopt. Je voelt zelf niet echt aan dat je expressie, mimiek & taalgebruik (intonatie) niet goed is. Tips probeer je toe te passen op het moment zelf, maar die gelden ook voor de volgende lessen."* (bewegingsmentor — stuk 9)
- *"Probeer eens te denken dat je als interim in een klas zou staan en wat er dan van jou verwacht zou worden zodat je niet alles moet gezegd worden."* (klasmentor stuk 10)
- *"Wees soms wat kritischer naar jezelf toe. Denk goed na over wat goed gaat en wat ie werkpunten zijn."* (bewegingsmentor stuk 8)

- *"Jouw mentor geeft aan dat ze veel vanzelfsprekende info moet vertellen omdat je het niet uit jezelf doet → bespreek dit i.f.v. groei"* (procesbegeleidster — stuk 2)
- *"Je staat open voor feedback en zet deze om in handelen. Je moet je leren stilletjes aan wel ZELF in handelen nemen zelfsturend, verantwoordelijk. Er moet nog veel 'gezegd' worden wat vanzelfsprekend zou moeten zijn."* (procesbegeleidster — stuk 1)

Verzoekster stelt terecht vast dat bij de tussentijdse synthese voor OC 11 een voldoende werd toegekend met als toelichting: "Je bent open, eerlijk en gericht op groei. Je bent van goede wil." terwijl de eindconclusie op het einde van het academiejaar 'nog niet voldoende' (NNV) luidt. De basis voor de tussentijdse voldoende hiervoor ligt in de waarderende manier van omgaan met feedback die verzoekster kreeg en die ze probeerde om te zetten in de praktijk.

Vanuit alle stagebetrokkenen was er het geloof dat verzoekster met deze basis verder zou kunnen doorgroeien en ook zelf het leerproces mee in handen zou nemen tijdens het lenteseizoen, wat jammer genoeg niet gebeurde. Ook in het herfstseizoen werden al signalen gegeven dat de zelfsturing m.b.t. het eigen leerproces nog niet aanwezig was.

Bijvoorbeeld:

"Probeer eens te denken dat je als interim in een klas zou staan en wat er dan van jou verwacht zou worden zodat je niet alles moet gezegd worden." (klasmentor — stuk 10);

"Wees soms wat kritischer naar jezelf toe. Denk goed na over wat goed gaat en wat je werkpunten zijn" (bewegingsmentor — stuk 8);

"Jouw mentor geeft aan dat ze veel vanzelfsprekende info moet vertellen omdat je het niet uit jezelf doet → bespreek dit i.f.v. groei" (procesbegeleidster — stuk 2);

"Je staat open voor feedback en zet deze om in handelen. Je moet je leren stilletjes aan wel ZELF in [handen] nemen ~ zelfsturend, verantwoordelijk. Er moet nog veel 'gezegd' worden wat vanzelfsprekend zou moeten zijn" (procesbegeleidster — stuk 1).

2.1.4.

Verzoekster concludeert in haar beroepsschrift dat zij minstens 10/20 verdient op de stage, dat zij enorm 'gegroeid' is.

Verzoekster merkt vervolgens op dat zij naar aanleiding van het tweede evaluatiemoment van de stage in mei geen besprekingsmoment had om een en ander verder toe te lichten.

Tot slot verwijst verzoekster naar een score van 12/20 die zij behaalde voor haar 'alternatieve stage', waar soortgelijke en gevorderde competenties worden beoordeeld.

Verweerster herhaalt dat het eindverslag en de bijhorende eindscore van 9/20 gebaseerd is op de stageverwachtingen voor het opleidingsonderdeel Stage 2.

Verweerster bevestigt dat verzoekster doorheen het jaar inderdaad gegroeid is maar beklemtoont tegelijkertijd dat zij aan het eind van alle stageperiodes onvoldoende de minimumverwachtingen zoals ze zijn bepaald in de stagegids, heeft behaald.

De opmerking vanwege verzoekster betreft een gemist besprekingsmoment acht. Daartegenover staat dat verzoekster in plaats van één bezoek in de herfst en één bezoek in de lente, telkens twee bezoeken heeft gekregen!

Aangezien de beoordeling van verschillende opleidingsonderdelen in de opleiding los van elkaar dient te gebeuren conform de beoordelingscriteria die voor elk van de respectievelijke onderdelen zijn bepaald, acht verweerster het – zoals ook al aangehaald onder 2.1.1. – niet opportuun te verwijzen naar resultaten van andere stageopleidingsonderdelen als motivering voor het betwisten van het eindcijfer voor Stage 2.

Verweerster is het eens dat verzoekster de competenties die werden beoordeeld tijdens keuzestage in academiejaar 2014-2015 – waarbij verweerster ervan uitgaat dat naar dit opleidingsonderdeel verwezen wordt wanneer men spreekt over de 'alternatieve stage' – in voldoende mate heeft aangetoond.

Goede resultaten op dit opleidingsonderdeel kunnen echter niet worden ingeroepen om eventuele minder goede resultaten in Stage 2 te compenseren of nuanceren. Zoals blijkt uit de ECTS-fiche van de keuzestage (stuk 12), is de beoordeling van dit laatste opleidingsonderdeel overigens gebaseerd op inschattingen m.b.t. het functioneren van verzoekster in een specifieke context (m.n. immersie-onderwijs) en enkel m.b.t. specifieke bouwstenen uit opleidingscompetenties 11, 12, 13, 14 en 16, waardoor vergelijking met Stage 2, dat een veel groter aantal opleidingscompetenties én andere bouwstenen behelst, niet aan de orde is.

2.2. Beoordeling door de interne beroepscommissie:

Verzoekster deelt haar beroepsschrift in in drie verschillende onderdelen (hierboven behandeld onder punten 2.1.1, 2.1.2 en 2.1.3.), waarbij zij telkens de schending van de motiveringsplicht aanhaalt.

Betreffende punt 2.1.1.

Verzoekster meent dat 'stage 2' geen afstudeerstage is en aldus de kans moet krijgen om nog te 'groeien'. De interne beroepscommissie sluit zich aan bij de argumentatie vanwege verweerster waar deze laatste uitgebreid toelicht dat de stageverwachtingen bij 'stage 2' verschillen van die bij 'de afstudeerstage' en dat bepaalde overgangscriteria die van toepassing zijn op 'stage 2' eerst moeten worden behaald alvorens de 'afstudeerstage' kan worden aangevat. Het voorgaande blijkt zeer duidelijk uit de stagegids (stuk 7, p. 6), die door verweerster wordt voorgelegd en die door verzoekster gekend is, minstens zou moeten gekend zijn.

De verwijzing door verzoekster naar haar quoterings voor het onderdeel 'bachelorproef' is in casu irrelevant, aangezien elk opleidingsonderdeel zijn eigen specifieke beoordelingscriteria en te behalen competenties heeft en het slagen voor één opleidingsonderdeel o.a. om die reden niet automatisch het slagen voor een ander opleidingsonderdeel impliceert.

Het schrift waaruit door verzoekster wordt geciteerd, is een hulpmiddel voor de student en de mentor om dagdagelijkse opvolging in te noteren. Er wordt geen rekening mee

gehouden bij de beoordeling van de stage, zoals blijkt uit de stagegids (stuk 5, p. 29). De argumentatie vanwege verzoekster dienaangaande is dan ook irrelevant.

De interne beroepscommissie meent dat, wat dit onderdeel betreft, de motiveringsplicht niet werd geschonden.

Betreffende punt 2.1.2.

Op basis van de door verweerster voorgelegde stukken meent de interne beroepscommissie dat de beoordelingen door verweerster van de opleidingscompetenties 6 en 7 afdoende gemotiveerd en allerminst tegenstrijdig zijn. Ze sluit zich dan ook aan bij het uitgebreide verweer van verwerende partij, dat gestaafd wordt vanuit verschillende documenten. (cf. stukkenbundel verweerster)

De interne beroepscommissie stelt bovendien vast dat de citaten die verzoekster opneemt in haar beroepsschrift allerminst onvolledig zijn en/of uit hun context werden gerukt, waardoor zij misleidend zijn en de behandeling van het dossier absoluut niet ten goede komen.

De interne beroepscommissie meent dat de beoordelingen voor de [opleidingscompetenties] afdoende werden gemotiveerd en geenszins tegenstrijdig kan worden bevonden.

Betreffende punt 2.1.3.

In haar verweer licht verweerster zeer uitgebreid toe op basis waarvan zij tot de beoordeling nog niet voldoende' is gekomen voor de opleidingscompetentie 11 en dit op basis van bijgevoegde stukken. (stukkenbundel verweerster)

Uit de argumentatie van verweerster blijkt ook dat evolutie van de tussentijdse beoordeling van 'voldoende' naar 'onvoldoende, wel degelijk onderbouwd is en allerminst paradoxaal, zoals verzoekster in haar beroepsschrift beweert.

De interne beroepscommissie maakt zich deze uitgebreide argumentatie van verweerster eigen en concludeert dat er, wat betreft dit onderdeel, geen schending is van de motiveringsplicht.

Betreffende punt 2.1.4.

De interne beroepscommissie stelt vast dat verweerster 'de groei' van verzoekster niet ontkent, maar tegelijkertijd – terecht – beklemtoont dat dit geen afbreuk doet aan de noodzaak om te voldoen aan de minimumverwachtingen zoals ze zijn opgenomen in de stagegids (stuk 7).

Uit de stukken van verweerster blijkt ten overvloede de intensieve en kwalitatieve begeleiding en ondersteuning door verweerster (stukken 1-4, 6, 8-11, 14)

Daarenboven wil ze erop wijzen dat het (eventueel) niet plaatsvinden van een tussentijdse feedback, een negatief resultaat niet kan doen wijzigen in een positief resultaat.

Betreft de positieve score op een ander opleidingsonderdeel, verwijst de interne beroepscommissie naar hetgeen zij reeds daarover uiteenzette onder punt 2.1.1., hetgeen hier als integraal herhaald dient te worden beschouwd.

Ook wat betreft dit onderdeel, kan geen schending van de motiveringsplicht worden vastgesteld.

Het middel kan niet gevolgd worden.

Het beroep wordt verworpen.”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet geen reden om zulks ambtshalve te doen.

Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

Eerste middel

Verzoekster steunt in een eerste middel op de rechten van verdediging, het beginsel van de wapengelijkheid en het onpartijdigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

In dit middel voert verzoekster aan dat de interne beroepsprocedure niet tegensprekelijk is verlopen, terwijl het volgens haar geen ‘eenzijdige’ procedure is en de opleiding stukken en argumenten aan de beroepscommissie heeft overgemaakt waaromtrent verzoekster geen standpunt heeft kunnen innemen.

Verzoekster betoogt dat een dergelijke handelswijze niet alleen niet is voorzien in het studiecontract, maar bovendien impliceert dat de interne beroepscommissie als het ware een omgekeerde eenzijdige procedure instelt, wat volgens verzoekster enkel in zeer uitzonderlijke omstandigheden is toegelaten, welke hier niet aan de orde zijn. Aldus tergt de wijze waarop de tweede bestreden beslissing tot stand is gekomen, nog steeds volgens verzoekster, elk rechtsprincipe.

Verzoekster meent dat het van twee dingen een moet zijn: ofwel is de procedure beperkt tot het neerleggen van een beroepsschrift, ofwel kan de ‘verwerende partij’ (bedoeld wordt: de opleiding) een nota neerleggen en ontmoeten de partijen elkaar ter zitting van de beroepscommissie. Elke andere werkwijze impliceert volgens verzoekster een schending van het beginsel van de wapengelijkheid en impliceert minstens een schijn van partijdigheid in hoofde van de interne beroepscommissie. Verzoekster betreft bij dit alles ook de termijn die de beroepscommissie heeft genomen om tot een beslissing te komen en deze vervolgens mee te delen.

In de *antwoordnota* bevestigt verwerende partij dat de interne beroepsprocedure niet tegensprekelijk verliep. Zij verwijst ter zake naar de procedurevoorschriften zoals vervat in het studiecontract, die te dezen zijn nageleefd.

Verder stipt zij wat het tijdsverloop betreft aan dat de beroepscommissie zich moet kunnen organiseren en dat de tweede bestreden beslissing is verzonden binnen de in artikel II.284 van de Codex Hoger Onderwijs voorziene termijn.

In de *wederantwoordnota* herneemt verzoekster haar betoog uit het verzoekschrift, onder toevoeging van de opmerking dat een loutere verwijzing naar een voor interpretatie vatbare regel uit het studiecontract niets afdoet aan de opgeworpen ‘flagrante schending’. Meer zelfs, volgens verzoekster geeft verwerende partij de schending toe en bovendien kan een voorschrift uit het studiecontract voor verzoekster hoe dan ook geen afbreuk doen aan de elementaire rechtsbeginselen, met inbegrip van artikel 6 van het EVRM.

Beoordeling

De Raad herinnert verzoekster eraan dat een interne beroepscommissie van een onderwijsinstelling geen rechtscollege is, maar een orgaan van actief bestuur. De leden van een beroepscommissie zijn niet gebonden door de regels van onafhankelijkheid en onpartijdigheid die gelden voor de organen die jurisdictionele beslissingen nemen en die ook in artikel 6 EVRM zijn opgenomen. Daaruit volgt dat artikel 6 van het EVRM op de procedure voor de interne beroepscommissie niet van toepassing is, daar deze verdragsbepaling enkel ziet op de waarborging van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van rechterlijke instanties.

In ieder geval biedt de Codex Hoger Onderwijs verzoekster de mogelijkheid om bij de Raad beroep in te stellen, zodat niet kan worden betwist dat zij aldus de garantie heeft op een volwaardige jurisdictionele toetsing van de bestreden beslissing (zie RvS 26 april 2011, nr. 212.714, Meftah; RvS 15 maart 2011, nr. 212.047, Schotte).

Verder zij erop gewezen dat het vaste rechtspraak van de Raad is dat een student, behoudens uitdrukkelijke andersluidende bepaling in het onderwijs- en examenreglement (of te dezen: het studiecontract), in de afwikkeling van een interne beroepsprocedure geen afdwingbaar recht kan doen gelden op een tegensprekelijk debat met andere actoren die door de beroepsinstantie worden gehoord (zie o.a. R.Stvb. 3 september 2015, nr. 2.303; R.Stvb. 10 september 2015, nr. 2.319), noch op voorafgaande kennisname van de standpunten van andere personen die – al dan niet schriftelijk – worden gehoord (R.Stvb. 22 oktober 2009, nr. 2009/093) en evenmin ten slotte op inzage in de stukken – andere dan het eigen dossier – waarop de beroepsbeslissing haar beslissing steunt (R.Stvb. 4 oktober 2012, nr. 2012/179).

De Raad ziet geen redenen om er hier, wat deze principes betreft, anders over te oordelen, en voegt eraan toe dat de loutere doorlooptijd van een intern beroep niet van aard is om aan de beroepsinstantie meer pleegvormen op te leggen.

De vraag is dan of verwerende partij te dezen in de onderwijs- en examenregeling uitdrukkelijk aan een verzoeker ruimere rechten heeft gewaarborgd dan wat krachtens het bovenstaande als uitgangspunt geldt. Die vraag moet ontkennend worden beantwoord: artikel 127 van het studiecontract bevat geen bepalingen die aan verzoekster binnen de interne beroepsprocedure uitdrukkelijk de rechten toekennen waarop zij dit middel steunt.

Het middel is ongegrond.

Tweede middel

Een tweede middel zoekt steun in de materiële motiveringsplicht, de formele motiveringsplicht, het vertrouwensbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij zet het volgende uiteen:

“Onder "betreffende punt 2.1.1" (pag. 13 van de bestreden beslissing)" stelt de interne beroepscommissie hoofdzakelijk dat zij zich aansluit bij de argumentatie van verweerster. Zij stelt dat uit de stage-gids heel duidelijk blijkt wat de verwachtingen zijn van stage 2 en van de afstudeerstage.

Verzoekster betwist dit uiteraard niet maar dient vast te stellen dat nog steeds niet blijkt uit de motivering waarom dit resulteert in een 9/20 en niet in een 10/20.

Verzoekster realiseert zich wel degelijk dat het resultaat niet rekenkundig overeenstemt met het op- en aftellen van het aantal V (acht of negen) en NNV maar vindt ook in het verweer niet terug waarom het eindresultaat net geen 10 is en een doorstroming verrechtvaardigd.

Verweerster stelt trouwens ook zelf dat nog geen perfectie wordt verwacht.

De verwijzing naar een ander deel van de opleiding "bachelorproef" (17/20) mag dan misschien academisch niet relevant zijn, zij wordt dit des te meer wanneer blijkt dat wat betreft beoordeling om in grote mate zelfstandig en doordacht de zaken in handen te nemen deze lijnrecht tegenover elkaar staan.

In die context wenst verzoekster trouwens op te merken dat de beoordeling van de bachelorproef gebeurde door diverse leerkrachten en eindigde in de beoordeling dat de student een groot zelforganiserend en zelfsturend vermogen vertoonde.

Het feit dat de beoordeling door mevrouw [D.], klaarblijkelijk om te besluiten tot een 9/20, in haar commentaar hoofdzakelijk stelt dat het juist aan zelfstandigheid ontbreekt maakt dat de verwijzing wel degelijk uiterst relevant is. Dergelijke discrepantie is volstrekt ongeloofwaardig.

Verzoekster heeft trouwens meer vragen of hoe de eindquotering tot stand komt van Stage 2. Naar aanleiding van de bemiddeling bleek trouwens dat men het verslag nog eens met diverse personen had bekeken en men bij zijn standpunt blijft. Wat voor zin heeft een bemiddeling dan nog als de beslissers niet aanwezig zijn? Het nagaan van de bevoegde organen is voor een bemiddeling doorslaggevend. Dat was er dus blijkbaar niet.

[Verzoekster] moet toch weten hoe exact de studievoortgangsbeslissing d.d. 27.06.2016 tot stand kwam. Het feit dat dit niet in alle objectiviteit na te gaan is, is niet alleen

schending van de motiveringsplicht maar ook van de zorgvuldigheidsplicht en het vertrouwensbeginsel. Transparantie is noodzakelijk.

Hetzelfde geldt trouwens voor wat betreft het voorgelegde schrift. De stageschool heeft een informerende rol (zie stagegids pag. 29 7.2 (bijlage 5 bij de beslissing). Het schrift heeft dus wel degelijke zijn rol bij de marginale toetsing door de Raad of de beslissing rechtmatig tot stand kwam.

Ze zal inzonderheid de evolutie in het schrift lezen en ook vaststellen dat na het bezoek van de procesbegeleider bij de tweede stage in mei het schriftje dunner wordt. Is de rol van de klasmentor herleid tot nul?

Evident heeft de procesbegeleider het laatste woord maar dit betekent niet de er geen overeenstemming moet zijn dus de info (van de informerende instantie) en de beslissing.

Uit de mail dd. 16.05.2016 van mevrouw [D.R.] blijkt dat ze verzoekster veel succes wenst en samen met kleuters echt heel hard voor [haar] zal duimen. Mevrouw [D.R.] formuleerde ook pijnpunten bij verzoekster en liet toch duidelijk verstaan dat een doorstroming naar de eindstage geen probleem kon zijn. In die zin komt het nogal bevoordelend [bedoeld wordt: bevooroordeeld?] voor dat de interne commissie verzoekster [verwijt] selectief te verwijzen. Indien dat de bedoeling was geweest had zij het schriftje niet integraal voorgelegd.

Het lijkt in deze, onderschikt en voor zover de grief nog niet voldoende zou zijn aangetoond, aangewezen mevrouw [N.D.R.] te horen.

Uit het bovenstaande blijkt dat beslissing ab initio en fundamenteel gebrekkig gemotiveerd is.”

Het is een zienswijze die verwerende partij in haar *antwoordnota* niet kan bijvallen. Zij verwijst naar de relevante bepalingen uit de stagegids, waarin is opgenomen welke vaardigheden de student voor het betrokken opleidingsonderdeel moet behalen.

Ter zake vertoonde verzoekster tekortpunten voor de opleidingscompetenties 4, 7 en 11, waarbij telkens is gemotiveerd waarom verzoekster tekortschiet. Verwerende partij wijst erop dat de interne beroepscommissie heel concreet citaten heeft opgenomen inzake de opmerkingen bij de feedback, zodat de eindbeoordeling zeker niet ‘uit de lucht kwam vallen’.

Daarnaast is verwerende partij van oordeel dat aan de hand van de stagegids evenmin kan worden besloten dat de beoordeling niet transparant zou zijn. Zij verwijst naar punt 2.2, waar inzake de opleidingscompetenties en stageverwachtingen is aangegeven welke vaardigheden tijdens de stage moeten worden aangewend en op welk niveau. Verzoekster schiet te kort op de overgangscriteria.

Waar verzoekster verwijst naar het resultaat van 17/20 dat verzoekster behaalde voor het opleidingsonderdeel ‘Bachelorproef’, zet verwerende partij – onder verwijzing naar de rechtspraak van de Raad – uiteen dat dit irrelevant is; het betreft een ander opleidingsonderdeel met een andere finaliteit.

Dat ten slotte de stagementor op 15 mei 2016 een mail heeft verzonden waarbij zij verzoekster veel succes toewenst, is voor verwerende partij evenmin een dienstig argument. Op 1 juni 2016 immers heeft deze stagementor, samen met de procesbegeleider van de opleiding, de beoordeling van verzoekster (niet geslaagd) ondertekend – waarbij nog wordt aangestipt dat het enkel aan de procesbegeleider toevalt om te quoteren, en niet aan de mentor.

In haar *wederantwoordnota* repliceert verzoekster nog dat het meezenden van de verantwoording en de bijhorende documenten met de tweede bestreden beslissing een *ab initio* gebrekkige motivering niet kan remediëren, en dat bovendien de opgegeven motieven niet overtuigen omdat zij slechts een herhaling vormen van wat tijdens de bemiddeling werd gesteld.

Verzoekster handhaaft derhalve haar grieven, en wijst er wat de eindbeoordeling en de rol van de mentor betreft ook op dat de ondertekening waar verwerende partij naar verwijst op twee dagen heeft plaatsgevonden en er onduidelijkheid blijft bestaan over het overleg ter zake, waarvan geen notulen voorliggen.

Beoordeling

Bij de beoordelingen van stages mag het als vaste rechtspraak van de Raad worden beschouwd dat het in beginsel aan de personeelsleden van de instelling (docent, lector, ...) toekomt om aan de student een examencijfer toe te kennen, en niet aan de mentor van de stageplaats, met dien verstande dat de docent in het licht van de motiveringsplicht niet blindelings aan de inbreng van de mentor voorbij kan gaan en aperte verschillen in appreciatie een duidelijke motivering behoeven, en dat de instelling uiteraard de vrijheid heeft om in de onderwijs- en examenregeling aan de mentor een ruimere bevoegdheid toe te kennen.

Dit laatste is te dezen alvast niet het geval. Uit artikel 7.1 van de stagegids blijkt dat de quotering gebeurt door de procesbegeleider van de opleiding. Dat de feedbackdocumenten van de

mentoren elementen zijn in die beoordeling, houdt niets anders in dan het principe dat hierboven in herinnering is gebracht.

Wat de motivering van het toegekende cijfer betreft, stelt verzoekster dat zij de verwachtingen die ten aanzien van de studenten gelden niet betwist, maar dat het haar nog steeds niet duidelijk is waarom het eindresultaat een 9/20 is, en niet een 10/20.

Daarmee spant verzoekster de wagen voor het paard. De formelemotiveringsplicht strekt ertoe dat het bestuur uiteenzet waarom het tot een bepaalde beslissing is gekomen, en niet waarom een andere beslissing (*in casu*: een ander examencijfer), die mogelijks evengoed binnen de redelijke beoordelingsmarge van het bestuur kan liggen, niét werd genomen. In de mate dat verzoekster van de interne beroepscommissie ook een negatieve motivering verwacht, stelt zij eisen die de formelemotiveringsplicht te boven gaan.

Alle onderliggende documenten en de tweede bestreden beslissing, die daarop steunt, samen lezend, is de Raad van oordeel dat het toegekende examencijfer niet onredelijk is.

Tot die onderliggende documenten hoort niet het resultaat dat verzoekster behaalde op de Bachelorproef. Met recht stelt verwerende partij dat dit een ander opleidingsonderdeel is, en verzoekster weerlegt niet het verweer dat het bovendien duidelijk andere doelstellingen heeft en andere competenties toetst. Evenmin ziet de Raad spontaan in waar de overtuigende gelijkenissen liggen tussen een schriftelijke bachelorproef en een praktisch opleidingsonderdeel zoals een stage, te meer nu het precies in de lespraktijk – en de zelfstandige uitvoering van die praktijk – blijkt te zijn dat verzoekster vooralsnog achterblijft op de verwachtingen.

In die omstandigheden geldt als vaste rechtspraak dat een student uit een goed resultaat voor een welbepaald opleidingsonderdeel geen veronderstelling kan putten dat ook voor andere opleidingsonderdelen een positieve beoordeling moet of zal volgen.

Ook het gegeven dat de interne regelgeving een bemiddelingspoging voorschrijft, en dat in het licht daarvan ook aan de zijde van de opleiding alle beoordelingen nogmaals worden bekeken, heeft niet tot gevolg dat daaruit *ipso facto* ook moet volgen dat het examencijfer in gunstige zin wordt aangepast. In dat opzicht verwacht verzoekster de inspanningsverbintenis van

een tweede lezing met een resultaatsverbintenis om vervolgens ook tot een ander eindoordeel te komen.

Dat een van de mentoren verzoekster op 16 mei 2016 veel succes toewenst, betekent niet dat zij geacht kan worden daarmee te kennen te geven dat verzoekster alleszins moet slagen.

Een dergelijke veronderstelling staat vooreerst op gespannen voet met het feedbackverslag dat dezelfde mentor [N.D.R.] nauwelijks een week daarvoor heeft opgesteld (stuk 3 administratief dossier), waarin in het bijzonder wat de competenties 4, 7 en 11 betreft nog tal van opmerkingen en werkpunten staan vermeld. Verzoekster schrijft aan de betrokken mentor toe dat zij geen problemen zag in een doorstroming naar de eindstage, maar dat is een appreciatie die de Raad in het feedbackdocument niet kan terugvinden.

Bovendien heeft deze mentor op 1 juni 2016 het beoordelingsdocument (stuk 6 administratief dossier) ondertekend waarin verzoekster een ‘net niet voldoende’ behaalt voor competenties 4, 7 en 11. Dat de tegentekening door de procesbegeleider dateert van 17 juni 2016 is op zich niet van aard afbreuk te doen aan de instemming van de mentor die door haar handtekening wordt bevestigd. Verzoekster wijst niet op enig vormvoorschrift waaruit zou volgen dat van het overleg tussen procesbegeleider en mentor notulen moeten worden opgemaakt en zij beticht het beoordelingsdocument evenmin van valsheid.

In de wijze waarop de interne beroepscommissie de voorliggend stukken heeft beoordeeld, ziet de Raad geen tekenen van bevooroordeeldheid of een gebrek aan objectiviteit, grieven die overigens – willen zij de Raad doen besluiten tot de onregelmatigheid van een beslissing – een ruimere bewijsvoering veronderstellen dan het louter opperen van een indruk.

Het is ten slotte de tweede bestreden beslissing, genomen op het einde van de interne bestuurlijke procedure en als sluitstuk daarvan, die een afdoende formele motivering moet bevatten. Die kan erin bestaan dat eerdere beoordelingen uitdrukkelijk worden bijgevalen, of dat wordt verwezen naar documenten die aan de beslissing worden gehecht.

In de mate dat verzoekster het in de wederantwoordnota ter zake anders ziet, overtuigt het middel niet.

De Raad ziet in deze omstandigheden om getuigen te horen.

Het middel is ongegrond.

Derde middel

Verzoekster beroept zich ook in het derde middel op de materiële- en de formelemotiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet uiteen dat de formelemotiveringsplicht vereist dat de motieven en besluitvorming terug te vinden zijn in het besluit, dat dit *in casu* allerm minst het geval is en dat verwerende partij dat expliciet erkent.

Zij verwijst naar wat is overwogen op pagina 5 van de tweede bestreden beslissing, waar is vermeld: “*de procesbegeleider vertaalt dit geheel, na een collegiaal consult binnen een groep collega-procesbegeleiders, naar één definitieve quoterings en baseert zich hiervoor op een elektronisch bepaald voorstelcijfer.*” Wat *in casu* dit voorstelcijfer was en wie aan dat collegiaal beraad heeft deelgenomen blijft evenwel voor verzoekster onduidelijk.

Naast dit vormgebrek wijst verzoekster inhoudelijk ook op het euvel dat niet is gemotiveerd waarom de opmerkingen leiden tot een beoordeling ‘net niet voldoende’ en waarom de eindconclusie 9/20, en niet 10/20 luidt. Zij voegt eraan toe dat de wijze van evalueren, inzonderheid de opdeling, soms artificieel overkomt en aanleiding geeft tot semantische discussies. Verzoekster stipt desbetreffend aan dat het evaluatieformulier van de mentor niet dezelfde indeling bevat als het stageverslag, waardoor “met enige slechte wil” zou kunnen worden besloten dat de inbreng van de stagementor tot nul wordt herleid.

In de antwoordnota repliceert verwerende partij als volgt:

“Zo acht verzoekster dat er sprake is van een schending van de formele motiveringsplicht, nu ze niet in kennis werd gesteld van het voorstel cijfer, noch wie er deelnam aan het collegiaal consult.

Dit argument kan niet gevolgd worden, omdat niet een voorstelcijfer, maar enkel het definitief cijfer bindend is voor de student. De motivering hiertoe werd uitgebreid meegedeeld.

Waar komt het voorstelcijfer vandaan? Binnen de opleiding werd een interne kwaliteitstoets uitgewerkt, waarbij alle scores van de student in een rekenblad [worden] ingegeven, en via computer komt dan een rekenvoorstel tevoorschijn. Om de objectiviteit te bewaken, bespreken de collega-procesbegeleiders deze cijfers met elkaar.

Nadien neemt de verantwoordelijke procesbegeleider van de studente een definitieve beslissing rond de quoterig. Het mathematisch door het computerprogramma gegenereerde cijfer was 8/20. Dit werd gemilderd tot 9/20.

De samenstelling van de groep alsmede een uittreksel van de voorstelcijfers worden mee opgenomen als bijlage.

Aangezien dit interne besprekingen betreffen, zien we niet in hoe dit een schending van de motiveringsplicht zou kunnen uitmaken. De quoterig werd toegekend door de procesbegeleider en door deze alleen.

De andere argumenten betreffen een herhaling van de in het vorige punt ontwikkelde middel. De tekorten voor OC 6 en OC 7 werden uitgebreid toegelicht. De nog niet voldoende is te wijten aan het feit dat de tekorten telkens tekorten blijken die uitgelegd staan als overgangscriteria om te kunnen slagen.

Het argument kan niet gevolgd worden.”

Verzoekster harerzijds stelt in de *wederantwoordnota* in repliek dat het door verwerende partij voorgelegde uittreksel van de voorstelcijfers en de samenstelling van de groep niet kan remediëren aan de motivering van de beslissing zelf. Bovendien, zo stelt verzoekster, kan niet worden nagegaan hoe het voorstelcijfer tot stand is gekomen, daar zij geen spoor ziet van het ingeven van alle scores in het rekenblad en ook de samenstelling van de groep volstrekt onduidelijk is.

Beoordeling

In het vorige middel heeft de Raad reeds geoordeeld dat de grieven inzake de draagwijdte van de formelemotiveringsplicht, in de mate dat verzoekster een motivering verwacht die aangeeft waarom geen examencijfer van 10/20 werd toegekend, ongegrond zijn.

Verder is de Raad van oordeel dat de gemotiveerde conclusies die worden getrokken, mede steunend op de mentorverslagen, om voor de competenties 4, 6, 7 en 11 de deelscore ‘net niet voldoende’ toe te kennen, voldoende tegemoetkomen aan de formele motiveringsplicht.

Dat de indeling van de formulieren voor de competentiebeoordeling artificieel is en aanleiding geeft tot semantische discussies, is een nieuw middel dat in de interne beroepsprocedure niet werd opgeworpen en derhalve onontvankelijk is.

Wat de vormvoorschriften inzake de totstandkoming van het examencijfer betreft, vermeldt de betreden beslissing het volgende:

“De procesbegeleider vertaalt dit geheel, na een collegiaal consult binnen een groep collega-procesbegeleiders, naar één definitieve quoteringscijfer en baseert zich hiervoor op een elektronisch bepaald voorstelcijfer. Dit heeft vooral tot doel de beoordelingen voor competenties op een gelijke manier voor verschillende studenten te laten verlopen.”

Noch verzoekster, noch verwerende partij duidt een rechtsregel aan waarin dit ‘collegiaal consult’ formeel als een stap in het beoordelingsproces is voorgeschreven. Het blijkt evenmin uit de stukken waarop de Raad vermag acht te slaan (studiecontract, ECTS-fiche, stagegids). Uit de stagegids blijkt enkel dat *“over de volledige synthese [] door de procesbegeleider samen met het team (met collega’s in de opleiding) tijdens de evaluatiecommissie stage naar afstemming [wordt] gezocht.”*

Deze bepaling verleent de bedoelde collega’s in de opleiding geen medebeslissingsrecht; het gaat om een “afstemming” van het voornemen van quoteringscijfer van de procesbegeleider, die finaal ook de eindbeslissing neemt.

Aldus bepaalt ook artikel 7.1 van de stagegids:

“Een elektronisch bepaald voorstelcijfer voor het opleidingsonderdeel Stage 1, 2 en Afstudeerstage wordt besproken door de procesgroep waartoe de procesbegeleider behoort. Op het einde van dit overleg bepaalt de procesbegeleider van de betrokken student een definitief eindcijfer.”

Ook de mathematische berekening die wordt gemaakt, is louter indicatief en opgezet ten behoeve van een zo gelijk mogelijke beoordeling van studenten, met dien verstande dat het ook

hier de procesbegeleider blijft die de uiteindelijke beslissing neemt en het die beslissing is die afdoende steun moet vinden in de stukken van het dossier. Dit betreft de materiële motiveringsplicht, en niet de formele motiveringsplicht.

De Raad stelt vast dat de verzoekster niet betwist dat het overleg heeft plaatsgevonden. Gelet op de doelstelling van dit overleg, dat noch beslissend noch in formele zin adviserend is, meent de Raad dat verwerende partij door de voorgelegde stukken afdoende aantoonde dat de procedure van de stagegids is nageleefd. Of het toegekende examencijfer afdoende materieel is gemotiveerd en niet onredelijk of onevenredig is, moet worden beoordeeld aan de hand van dat cijfer en de onderliggende stukken, en niet aan de hand van de voormelde bespreking.

Het middel is ongegrond.

Vierde middel

Verzoekster beroept zich in een vierde middel op de formele motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Omtrent de argumenten in de tweede bestreden beslissing met betrekking tot de evolutie voor competentie 11, zet verzoekster uiteen dat deze “kant noch wal” raken en geen steun vinden in de stagegids waarnaar wordt verwezen.

Stellen dat de basis voor de tussentijds toegekende ‘voldoende’ ligt in de waarderende manier van omgaan met de gegeven feedback, die verzoekster probeerde om te zetten in de praktijk, is voor verzoekster een motief *pour les besoins de la cause*. Het argument vindt voor verzoekster geen juridische steun en doet de waarheid geweld aan, daar de waardering, het invullen en de opbouw van de tussentijdse waardering en de eindwaardering identiek zijn.

Verwerende partij repliceert in de *antwoordnota* dat verzoekster het onderscheid tussen ‘begeleiden’ en ‘beoordelen’ niet begrijpt, en verwijst voor dit onderscheid naar de stagegids. Voor verwerende partij behoort het aldus tot de essentie van een pedagogisch gerichte opleiding om de student op die manier de mogelijkheid te bieden om tijdens het proces te groeien.

Verzoekster herneemt in haar *wederantwoordnota* wat zij reeds in het verzoekschrift had uiteengezet.

Beoordeling

Het tussentijds begeleidend syntheseverslag van januari 2016 toont voor competentie 11 ('Kritisch naar zichzelf kijken en het eind functioneren en het eigen handelen vanuit deze reflectie bijsturen') een beoordeling 'voldoende'. De bijhorende commentaar luidt: "*Je bent open, eerlijk en gericht op groei. Je bent van goede wil*".

De Raad wil hierbij aanstippen (i) dat het om een tussentijdse evaluatie gaat, (ii) dat de beoordelingsmatrix hier minder verfijnd is dan bij de eindbeoordeling (enkel 'voldoende' en 'onvoldoende' kunnen worden aangeduid, terwijl bij de eindbeoordeling vijf beoordelingen mogelijk zijn, van 'onvoldoende' over 'net niet voldoende', 'voldoende' en 'goed' tot 'zeer goed') en vooral (iii) dat bij het betrokken tussentijdse verslag uitdrukkelijk als werkpunt staat vermeld: "*We ervaren dat het moeilijk is voor jou om je eigen handelen doelgericht in handen te nemen en (bij) te sturen. Je bent sterk afhankelijk van de input van je begeleiders. In het tweede semester moet je hierin groeien. Dat zal cruciaal zijn.*" Deze opmerking heeft ook betrekking op de inhoud van competentie 11 en maakt evident integraal deel uit van het beoordelingsverslag.

In die omstandigheden kon verzoekster redelijkerwijze niet veronderstellen dat de beoogde competenties definitief en geheel verworven waren. Uit de eindbeoordeling blijkt dat de verbetering die als cruciaal werd aangemerkt, in het tweede semester niet of alleszins onvoldoende werd getoond.

Het middel is ongegrond.

Vijfde middel

Het vijfde middel van verzoekster is gesteund op het redelijkheidsbeginsel en de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Dat de verwijzing naar een ander opleidingsonderdeel niet relevant zou zijn (te dezen: niet alleen de bachelorproef maar ook de keuzestage), kan door verzoekster niet worden bijgevalen. Zij acht deze verwijzing wel dienstig, te meer daar zij fundamentele tegenstrijdigheden ziet (de quoteringsomtrek de zelfstandigheid) en vooral omdat een motivering ontbreekt waarom geen 10/20 wordt toegekend.

Voor verwerende partij is een en ander een loutere herhaling van het tweede middel. Bovendien, zo stelt verwerende partij, is wel degelijk gemotiveerd waarom geen 10/20 werd toegekend, met name doordat verzoekster voor heel wat overgangscriteria niet slaagde.

In de *wederantwoordnota* herneemt verzoekster haar initieel middel.

Beoordeling

De vraag naar de relevantie van resultaten die op andere opleidingsonderdelen werden behaald, is hierboven reeds beantwoord.

Hetzelfde geldt voor de omvang van de motiveringsplicht met betrekking tot wat wel of juist niet werd beslist.

Voor zover verzoekster dit middel specifiek ook betreft op een ander stageopleidingsonderdeel – dat aldus meer relevantie zou kunnen vertonen met het opleidingsonderdeel ‘Stage 2’ dat thans ter discussie staat – moet de Raad vaststellen dat verzoeksters uiteenzetting in het intern beroep ertoe beperkt was te stellen: “*Bovendien haalde zij op haar alternatieve stage, waar soortgelijke en vergevorderde competenties worden beoordeeld, 12/20*”.

Noch voor de interne beroepscommissie, noch in de huidige procedure brengt verzoekster met betrekking tot dat opleidingsonderdeel enig stuk voor waaruit de Raad kan afleiden dat de competenties 4, 6, 7 en 11 daarbij aan bod zijn gekomen, laat staan hoe verzoekster daarop heeft gepresteerd.

Integendeel blijkt uit de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ‘Keuzestage’ (stuk 12 administratief dossier) dat daarin enkel competentie 11 wordt getoetst. Daargelaten dat het examenresultaat voor dat opleidingsonderdeel bijgevolg niets zegt over de competenties 4, 6 en 7, blijft het ook volstrekt onduidelijk hoe verzoekster voor competentie 11 werd gequoteerd bij de keuzestage.

Het middel is ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 29 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
---------------	------------------------

Jan Geens	bijzitter
-----------	-----------

Jean Goossens	bijzitter
---------------	-----------

bijgestaan door

Melissa Thijs	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.035 van 29 augustus 2016 in de zaak 2016/209

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van 13 juli 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 29 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is ingeschreven in de opleiding Bachelor in de verpleegkunde – afstandsonderwijs.

Tot de opleiding behoort het opleidingsonderdeel ‘2 Werkveldervaring b’, waarvoor verzoekster een examencijfer van 9/20 behaalt. De beoordeling van het opleidingsonderdeel bestaat uit een permanente evaluatie van enerzijds de gelopen stage en anderzijds het uitwerken van een integratieve stageopdracht.

Tegen dit examencijfer tekent verzoekster op 28 juni 2016 het volgende intern beroep aan:

“Voor de opdracht 2 WVE b-1 werd een 9/20 behaald, maar zal verzoekster de herkansing doen in 2e zittijd (m.b.t. stage-opdracht).

Voor de stage 2 WVE b-2 werd een 6/20 behaald op stage en dit vormt het werkelijke voorwerp van huidige procedure.

In eerste instantie zal verzoekster een algemene schets van de situatie geven om vervolgens meer in de diepte de ongerijmdheden in het dossier aan te kaarten.

I. Algemeen

De eindevaluatie zou een samenvatting moeten zijn van de ingevulde feedback van de verpleegkundige/mentor/praktijklector in de stagewerkmap gedurende de ganse stageperiode.

In de stagewerkmap staat ook duidelijk vermeld "2 x per week in te vullen, zo niet kan er geen eindevaluatie opgemaakt worden!". De stagebegeleider (meneer [P.]) heeft die stagewerkmap echter nooit bekeken. Niet vóór en niet tijdens het eindevaluatiegesprek op 4 mei.

Deze map was voordien in het bezit van verzoekster en bleef tijdens het eindevaluatiegesprek heel de tijd gesloten in de handen van meneer Pieters.

Alvorens het eindevaluatiegesprek aan te vangen heeft [C.F.] (1 van de 3 stagementors psychiatrische instelling) een persoonlijk gesprek aangevraagd en gehad met de heer [P.] welke 20 minuten geduurd heeft. Dit alleen al is uitzonderlijk.

Uiteindelijk zien we volgende gegevens verschijnen in het dossier:

Werkpunt			Eindevaluatie					
Werkpunt	Werkpunt-OK	OK	Zeergoed	Goed	Voldoende	Onvoldoende (OV)	OV-ZOV	Zwaar onvoldoende (ZOV)
6	2	41	0	5	3	16		2

Een overwegend positieve feedback van 8 evaluaties gedurende de stageperiode, met slechts hier en daar een werkpuntje, wordt tijdens de eindevaluatie een overwegend negatieve eindevaluatie.

Verzoekster vermoedt dat een aanvaring met Mevrouw [C.F.] op 28/4/2016 de aanleiding was voor deze plotse zeer negatieve eindevaluatie.

Een eindevaluatie met 1 v.d. 2 andere stagementors zou er volgens verzoekster heel anders uitgezien hebben.

De stagementor [L.] heeft verzoekster nog op 9/5/2016 gesproken in het ziekenhuis. Verzoekster heeft hem toen uitgelegd wat er gebeurd was op 28/4/2016 met mevr. [C.F.] en dat dit de reden was om de eindevaluatie [te] herdoen. Hij heeft me aangeraden om eerst toestemming te vragen aan school.

Deze vraag voor toestemming om een nieuwe eindevaluatie te krijgen is afgewezen door Mevr. [P.] (opleidingshoofd verpleegkunde).

Verzoekster is het er niet mee eens, zoals geformuleerd in de mail van Mevr. [P.] aan verzoekster van 13/5/2016, dat dit een collectieve evaluatie zou zijn (samen met de 2 andere stagementors [L.] & [E.]).

Dat het volledige team akkoord gaat met de bevindingen en feedback zoals deze nu in de eindevaluatie zijn opgenomen, kan ook onmogelijk de waarheid zijn om de eenvoudige reden dat het volledige team deze ingevuldé eindevaluatie nooit heeft gezien.

II. Tussentijdse evaluatie

Tijdens de tussentijdse evaluatie kreeg verzoekster geen alarmerende feedback. Dit was ook onmogelijk aangezien verzoekster nog maar pas enkele dagen haar stage had aangevat.

De vraag stelt zich dus wat het nut was van dergelijke tussentijdse evaluatie.

Tijdens het gesprek werden een aantal zaken besproken, maar er werd niets op papier gezet of ter ondertekening voorgelegd aan verzoekster.

Er lag dan ook geen constructieve feedback voor.

Verzoekster heeft voor zichzelf wel gedurende het verdere verloop van de stage extra aandacht geschonken aan enkele punten bv. pathologie & medicatie kennis (volgnummers 31- 32) en kritisch ingesteldheid (volgnummers 8-10).

Om bijvoorbeeld pathologie & medicatie kennis te verbeteren, heeft zij:

- De pathologieën en medicatie (specifiek in onze groep) opgezocht in het verpleegdossier en op het internet
- Informatie gevraagd aan mensen (verpleegkundigen, psycholoog [G.]) die over die informatie beschikten
- Gevraagd [naar] kopieën van brochures van het ziekenhuis
- Observatie en notities gemaakt tijdens therapieën, vergaderingen met de patiënten en de verpleegkundigen en andere zorgverleners.

Tijdens de eindevaluatie, is haar echter niet de kans gegeven om datgene waaraan zij gewerkt had aan te tonen.

De mentor Mevrouw [C.F.] heeft zelf echter moeten toegeven — na een discussie (die wellicht de reden ook is van de plotse omslag naar een negatieve beoordeling) dat ze van verzoekster geleerd had dat Nestrolan een antidepressiva is en geen antipsychotica.

Dit was een controlevraag van haar tijdens de stage om te controleren of verzoekster gewerkt had aan haar kennis.

Nestrolan is gebruikt door vier van de aldaar negen patiënten, dus het meest gebruikte antidepressiva in deze groep.

Verzoekster vraagt zich af, hoe kan dat nu dat de mentor (en een andere verpleegster uit een andere groep die erbij geroepen werd omdat de mentor in eerste instantie verzoekster niet geloofde) dat niet weet. Ze dient deze medicatie al jaren toe aan veel van hun patiënten zonder dit te weten.

Verzoekster weet dat zij geëvalueerd wordt en niet de mentor, maar deze kanttekening wou zij toch even maken.

Op haar feedbackfiche staat als opmerking geschreven dat zij een leergierige en gemotiveerde student is. Er staat ook vermeld dat verzoekster belangstelling en interesse toont. Dit n.a.v. het feit dat verzoekster bezig was om haar theoretische kennis van o.a. pathologie en medicatie bij te werken.

Dit betekent ook dat verzoekster bereid en bezig was om hierover nog meer te leren.

Tijdens de laatste dag dat verzoekster met mentor Mevrouw [C.F.] gewerkt had, heeft zij ook kritische ingesteldheid getoond.

Ze wou verzoekster immer niet geloven i.v.m. de bewering over Nestrolan, maar verzoekster is kritisch genoeg geweest om haar niet onder druk te laten zetten (dat Nestrolan een antipsychotica zou zijn).

Daarna wou de mentor dat verzoekster alleen de medicatie klaar maakte, maar dat is niet volgens de regels (er moet altijd een verpleegkundige bij staan).

Verzoekster was kritisch genoeg om dat niet te doen omdat zij weet dat het niet mag.

De mentor Mevrouw [C.F.] had ook gezegd dat verzoekster de medicatietoediening niet in de computer aangeduid had. Verzoekster was ook kritisch genoeg om te ontdekken dat de mentor eigenlijk degene was die de medicatie aan de patiënt gegeven had en niet in de computer aangeduid had.

De mentor heeft verzoekster op deze dag ook de verkeerde medicatie (Zyprexa i.p.v. Temesta) willen laten geven aan een patiënt. Verzoekster was ook kritisch genoeg om te weten en te zeggen dat het de verkeerde medicatie was.

III. De eindevaluatie

Verzoekster meent dat er een niet verklaarbare discrepantie bestaat tussen de – niet gemotiveerde – negatieve eindevaluatie en alle andere daaraan voorafgaande positieve evaluatiemomenten die wel uitvoerig beschreven zijn.

Verzoekster is nooit gewaarschuwd omtrent dergelijke evolutie en kon zich daaraan ook niet verwachten.

In dat opzicht schendt de beslissing het rechtszekerheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel. Nu er ook geen enkele verklaring voorligt voor deze plotse negatieve eindevaluatie is ook de motiveringsplicht geschonden.

Teneinde de bezwaren van verzoekster beter te begrijpen, wordt in wat volgt eerst in algemene zin en daarna in de diepte de incoherentie bloot gelegd.

Overzicht resultaten stages

[...]

Gedetailleerde weerlegging Eindevaluatie stage 2WVEb2

Niet alleen stemt de eindevaluatie niet overeen met de eerdere evaluatie-momenten, maar de beoordelingen zijn ook nergens op gebaseerd.

Verzoekster baseert zich daarentegen onder meer op de 8 feedback-momenten gedurende de ganse stage 2b2 (zie stuk 2 pag. 2-16) alsook op de eindevaluatie van stage 2b1 (zie stuk 2 pag. 21-24).

Hieruit blijkt duidelijk dat de eindevaluatie elke basis mist.

Omdat 2WerkVeldErvaringb1 (verkort 2b1) en 2WerkVeldErvaringb2 (verkort 2b2) samen gerekend worden tot 1 eindcijfer, vermeldt verzoekster tevens (bij de weerlegging v.d. eindevaluatie 2b1) de geschreven commentaren v.d. eindevaluatie 2b2.

In wat volgt wordt elke competentie gedetailleerd overlopen.

[...]

Het is dan ook bijzonder frappant dat alle voorgaande evaluaties een uitgebreide commentaar kennen alsook positieve beoordelingen tot gevolg hebben en dat de laatste evaluatie plots geen enkele commentaar vertoont, maar wel een totaal andere beoordeling (over dezelfde competenties nochtans) kent en dan wel in de negatieve zin.

Men kan toch moeilijk voorhouden dat men bepaalde competenties plots volstrekt verloren is?

Dit geldt des te meer als voor deze plotse negatieve ommeezwaai geen enkele motivering voorligt, geen enkele aanleiding bestaat en geen enkele waarschuwing werd gegeven.

Op basis van welke feedback of tussentijdse evaluatie mocht verzoekster zich aan het huidige resultaat verwachten?

IV. Discrepancie evaluatie stage en stageopdracht

Er zijn niet enkel de onverklaarbare verschillen in de stage-evaluaties, maar er is ook het grote verschil tussen de opdracht en de stage.

De opdracht voor stage 2 WVEb2, die door een andere docent (dus niet de heer Sven Pieters) werd beoordeeld, kreeg een 12/20. Dit is ongebruikelijk: nl. een zeer slechte stagebeoordeling met een goede stageopdracht -beoordeling.

Deze opdracht is ook een treffend voorbeeld dat verzoekster geleerd heeft uit/tijdens deze stageperiode.

Met deze opdracht heeft verzoekster bewezen dat ze goed een pathologie kan herkennen van een patiënt en de theorie kan linken aan de patiënt.

De theoretische kennis heeft verzoekster bij deze opdracht ook laten zien, zodat niet kan ingezien worden dat zij deze competentie tijdens de stage geheel zou missen.

De patiënt waarnaar verwezen is in deze opdracht, is immers een patiënt uit de groep van verzoekster tijdens de stage 2WVEb2

V. Conclusie

Het is duidelijk dat de eindevaluatie kennelijk onredelijk is, onzorgvuldig is gebeurd, de rechtszekerheid aantast en niet gemotiveerd is.

De eindevaluatie kent geen enkele motivering voor de toegekende scores en geeft geen enkele verklaring voor de sterke afwijkingen tussen de tussentijdse evaluatie en de beoordelingen van de mentoren op de stageplaats.

Bovendien hebben niet alle betrokken partijen deelgenomen aan de eindevaluatie.

Bovendien stelt zich de vraag waarop de eindevaluatie überhaupt gebaseerd is. De docent heeft de student immers slechts twee keer bezocht.

Een eerste keer heeft de docent de student bezocht op 18 april, terwijl de stage pas was aangevangen op 11 april. Toch vond toen reeds een tussentijdse evaluatie plaats. Tijdens deze tussentijdse evaluatie waren er alleszins geen signalen dat verzoekster niet zou kunnen slagen, wel integendeel.

Het tweede bezoek van de docent betrof onmiddellijk de eindevaluatie.

De eindevaluatie kan dan ook op geen andere elementen gebaseerd zijn dan de feedbackfiches. Deze zijn echter positief!

Een dergelijke afwijkende eindevaluatie is dan ook onredelijk, zeker wanneer deze geen enkele basis heeft of hiervoor een verklaring geeft.

Daarbij mag de input van de mentoren niet worden veronachtzaamd [verwijzing in voetnoot naar rechtspraak van de Raad].

Er moet een redelijke verantwoording worden gegeven voor een inhoudelijke discrepantie in de beoordeling tussen mentor en lector [verwijzing in voetnoot naar rechtspraak van de Raad]. Deze motivering ligt niet voor.

Minstens dient te worden vastgesteld dat deze positieve signalen verzoekster verhinderd hebben om bij te sturen als dit nodig zou zijn geweest.

Deze positieve feedback liet immers niet toe om de werkpunten en tips voldoende zwaarwichtig in te schatten en voldoende tijdig te remediëren. Dit alles impliceert een gebrekkige begeleiding [verwijzing in voetnoot naar rechtspraak van de Raad] die het slagen de facto onmogelijk hebben gemaakt.

Dat er tussen de verslagen van de mentoren en de beoordeling van de lector enig verschil is gelegen, kan gebeuren, maar grote verschillen verdienen een omstandige motivering [verwijzing in voetnoot naar rechtspraak van de Raad].

Nu deze niet voorligt en ook niet kan ingezien worden waarop deze dan wel gesteund zo zijn gelet op het feit dat de lector verzoekster niet aan het werk heeft gezien, kan er niet anders worden besloten dat de positieve en gemotiveerde tussentijdse verslagen als enige basis kunnen gelden en een slaagcijfer vertegenwoordigen en verantwoorden.

Om deze redenen vraagt verzoekster om gehoord te worden en het resultaat voor 2WerkVeldErvaringb2 te hervormen tot een slaagcijfer.”

De interne beroepsinstantie behandelt het beroep van verzoekster en hoort verzoekster in zitting van 5 juli 2016, waarna zij op 13 juli 2016 tot de beslissing komt om het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond te verklaren:

“Uit het beroepsverzoekschrift blijkt dat het beroep beperkt is tot het evaluatie-onderdeel '2WVE b-2', waarvoor de Studente een 6/20 behaalde en dat met andere woorden geen beroep wordt ingesteld tegen het resultaat van 9/20 dat de Studente behaalde voor het evaluatie-onderdeel '2WVE b-1' (stage-opdracht).

(...)

4. Omtrent de gegrondheid van het beroep

4.1. Situering en evaluatie van het opleidingsonderdeel '2WVEb'

Het opleidingsonderdeel "2 WVE b" omhelst 12 studiepunten.

Overeenkomstig de ECTS-fiche is het opleidingsonderdeel verplicht, niet tolereerbaar en slechts beperkt herkansbaar.

De stage binnen 2WVE b (2x 4 weken) is bedoeld als een kennismaking met de zorgsystemen/organisaties, waarvan zorgvragers deel uitmaken.

De evaluatievorm is permanent.

Stageproces:

Permanente beoordeling van de stage door de respectievelijke stagementor(en) en/of verantwoordelijke (hoofd)verpleegkundige(n) en praktijklector tijdens de verschillende stageperiodes, die gepland worden voor dit opleidingsonderdeel. Dit gebeurt aan de hand

van de feedback- en (eind)evaluatiedocumenten, dagelijkse reflecties, zoals opgenomen in de stagewerkmap.

Stage-opdracht:

Beoordeling van de integratieve stage-opdracht(en) door de praktijklector op basis van de criteria zoals voorzien in het stagevadecum.

Eindbeoordeling:

De eindbeoordeling gebeurt op het einde van elk semester. Deze beoordeling is slechts mogelijk indien het stagelopen zelf en de stage-opdrachten werden afgewerkt volgens de modaliteiten zoals bepaald in het stagereglement (stagevadecum).

Toekenning van een eindpunt voor het opleidingsonderdeel is een cijfer op basis van een gewogen score van het stageproces (70%) en de stage-opdracht (30%).

Om te slagen voor het opleidingsonderdeel moet de student echter zowel slagen voor de totaliteit van het stageproces als voor de totaliteit van de stage-opdrachten.

4.2.Het studie- en stagetraject van de student

De studente kent geen feilloos traject.

Zo diende de studente een aantal opleidingsonderdelen uit de eerste opleidingsfase te hernemen, waarvoor ze ook dit academiejaar niet slaagde, m.n.:

- 1 Evidence based practice: 9/20
- 1 VDc Verpleegkundige diagnostiek c: NA
- 1 Beroepsorganisatorische aspecten: 9/20

Voor de opleidingsonderdelen die de studente opnam uit de tweede opleidingsfase, slaagde de studente enkel voor de opleidingsonderdelen "2 Ida Interprofessionete diagnostiek a" (10/20) en "2 Werkveldervaring a" (12/20), maar niet voor:

- 2 VDa Verpleegkundige diagnostiek a: 5/20
- 2 Ethisch redeneren en leiderschap: 3/20
- 2 Evidence based practice: NA
- 2 Werkveldervaring b: 9/20 (huidig beroep heeft betrekking op dit OPO)
- 2 Integratie a: 5/20 (=vaardigheidstoets)
- 2 Integratie b: 9/20
- de oudere cliënt: 8/20

Voor het opleidingsonderdeel "2WVE b" diende de studente 2x 4 weken stage te lopen op 2 verschillende stageplaatsen.

➤ Eerste stage 2WVE b:

De studente heeft stage gelopen in het Algemeen Ziekenhuis Tienen op de afdeling geneeskunde, en dit van 29.02.2016 tot 27.03.2016.

In de stagewerkmap zijn naast de eigen reflecties van de studente, feedbackverslagen terug te vinden, die door de respectievelijke stagementoren 2x / week werden ingevuld en een beknopte weergave van hetgeen met de praktijklector besproken werd tijdens het tussentijds evaluatiegesprek, alsook het eindevaluatieformulier.

Deze verslagen vermelden o.m. volgende aandachts- en/of werkpunten:

Feedback mentor 1-3 maart:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie: werkpunt: aanpassing, stressbestendigheid en nemen van initiatief, de mentor noteerde: *“is nog moeilijk de eerste dagen, probeer de werking van de dienst zo snel mogelijk onder de knie te krijgen, dan zal je meer initiatief kunnen nemen.”*

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker: werkpunt: schriftelijke en mondelinge rapportering.

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker: de mentor noteerde als aandachts- en werkpunten:

- *“bij het prikken van de glycemies niet in het midden van de vinger prikken maar aan de kant”*
- *“blijf oefenen voor manuele BD te meten dan zal dit steeds beter gaan”*
- *“je zoekt goed op wanneer je een bepaalde pathologie of medicatie niet kent”*

De verpleegkundige als teamlid: de mentor noteerde: *“goede samenwerking, probeer je tempo naargelang de stage nog op te drijven, zeker voor handelingen die gekend zijn vanuit vorig jaar, anders ga je leerkansen mislopen.”*

Feedback mentor 7-8 maart

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie: werkpunt: stressbestendigheid.

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker: werkpunt: kwalitatieve en efficiënte uitvoering van de zorg, de mentor noteerde: *“nazien van technieken voor het draaien van de patiënt.”*

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker: De mentor noteerde: *“Probeer heftechnieken nog eens na te zien en probeer deze dan op een correcte manier te doen.”*

De verpleegkundige als teamlid: De mentor noteerde: *“Probeer wat meer vragen te stellen, i.v.m. de zorg of medicatie”*

Feedback mentor 8 maart:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie: OK

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker: werkpunt: kwalitatieve en efficiënte uitvoering van de zorg

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker: OK

De verpleegkundige als teamlid: OK

Opmerkingen: *“Je mag nog meer vragen stellen over medicatie, de verschillende pathologieën. Probeer je werktempo nog meer te verhogen.”*

Feedback mentor:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie:

De mentor noteerde een overgrote meerderheid aan werkpunten:

- *“We merken dat je onvoldoende kennis bezit hierdoor kan je jezelf niet verantwoorden”*

- “Bij drukte verlies je wat de pedalen, je wordt als het ware een beetje verlamd”
- “Je mag nog meer initiatief nemen”
- “We merken dat je regelmatig niet goed weet waar je mee bezig bent” (het werkpunt heeft betrekking op ethisch en juridisch verantwoord handelen)

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker

De mentor noteerde een overgrote meerderheid aan werkpunten:

- “Je verzamelt onvoldoende gegevens.”
- “Probeer in het vervolg voorbereid je stage aan te vatten.”
- “Je rapporteert onvoldoende wegens te weinig inzicht in de diverse problematieken.”
- “Je zou efficiënter en gestructureerder te werk moeten gaan.”

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker: werkpunt, de mentor noteerde: *“Je zou meer mogen reflecteren over je eigen functioneren, alleen hierdoor gaat je eigen functioneren positief veranderen.”*

De verpleegkundige als teamlid: werkpunt, de mentor noteerde:

- *“Je mag meer het team betrekken in je functioneren”*
- *“Vraag gerust om raad mocht je iets niet weten”*

Opmerkingen:

“Je hebt een mindere start achter de rug. Probeer je kennis goed bij te schaven, Dit ga je zeker nodig hebben wil je verdergaan met verpleegkunde. Laat de komende tijd zien dat je positief veranderd bent en probeer deze werkpunten mee te nemen naar de toekomst.”

Tussentijds evaluatiegesprek maart:

Een eerste tussentijds evaluatiegesprek met de studente, de praktijklector en de betrokken mentoren vond plaats op 11 maart.

De prestaties van de studente werden mondeling besproken aan de hand van de zelfreflecties en de zelfevaluatie die de studente gemaakt had ter voorbereiding van het gesprek enerzijds en de feedbackverslagen van de betrokken mentoren anderzijds.

De praktijklector noteerde aan het eind van het gesprek volgende opmerkingen:

- *Kennis van de pathologieën is onvoldoende, alsook de afkortingen → durf vragen en zoek op*
- *kennis van de afkortingen is onvoldoende (zo noteerde de studente op 11/3 als leermoment NPO=niet per os (geen eten/drinken), dit is basiskennis!)*
- *Kennis medicatie nipt voldoende*
- *Probeer op te komen voor jezelf*
- *Werktempo moet nog groeien, maar zal naar de toekomst zeker in orde komen*

Feedback mentor 15 maart:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie: verantwoordelijkheidszin, kritische ingesteldheid en aanpassing zijn werkpunten, stressbestendigheid, nemen van initiatief, communicatie en ethisch en juridisch verantwoord handelen zijn nipt voldoende, specifiek m.b.t. het nemen van initiatief noteerde de mentor: *“Je komt vragen wat je nog kan doen, probeer zelf wat meer werk te zien”*.

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverlener: verzamelen van gegevens, herkennen van problemen, planning, informatie en kwalitatieve en efficiënte uitvoering van de zorgen zijn werkpunten, specifiek m.b.t. de planning noteerde de mentor: *"probeer dit voor je shift te doen, zodat je meer zicht krijgt op de structuur van de afdeling en welke taken je nog allemaal hebt"*

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker: werkpunt, de mentor noteerde:

"Probeer goed na te denken over de handelingen die je doet. Bv. waarom heb je juist bloed afgenomen? → Traponines bepalen: wat kan de reden hiervoor zijn? Belangrijk dat je dit weet! → Ken je medicatie → wat is Kd? → gevaarlijke medicatie, moet je kennen!"

De verpleegkundige als teamlid: werkpunt, de mentor noteerde:

"Je hebt soms moeite om inzicht te hebben in het werk, hierdoor vlot het werk niet altijd. Probeer hier nog wat aan te werken."

Opmerkingen: *"Probeer je theoretische kennis nog wat bij te schaven. Je komt vragen wat je kan doen, wat goed is, maar probeer inzicht te krijgen in het nodige werk dat nog moet gebeuren. Probeer na te denken over de handelingen die je doet bv. pat. met ketrostenale pijn → welke handelingen ga je treffen? Je neemt bloed af bij deze pat. maar kan niet zeggen waarom. Belangrijk dat je hierover nadenkt. Volgende dag opgezocht → goed! Je bent vriendelijk naar ons en de patiënten toe. Neem deze werkpunten mee."*

Feedback mentor 17 maart:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie: OK

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker: OK

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker: OK

De verpleegkundige als teamlid: OK

Opmerkingen: *"Je doet goed je best. Werkt goed in teamverband. Komt vragen stellen over medicatie, afkortingen die gebruikt zijn in de verpleegnota. Doe zo verder."*

Feedback mentor 18 maart:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie: OK

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker: nipt OK

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker: OK

De verpleegkundige als teamlid: OK

Opmerkingen: *"Je bent geïnteresseerd in alle aspecten van de afdeling. Je grijpt alle oefenkansen aan, je technieken zijn goed gekend. Je probeert een gesprek te voeren met de zorgvrager maar door de taalbarrière verloopt dit soms niet zo makkelijk. Ook het medisch taalgebruik verloopt moeizaam. Je zet je wel goed in en bent supergemotiveerd."*

Feedback mentor 19 maart:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie: OK

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker: OK

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker: OK

De verpleegkundige als teamlid: OK

Opmerkingen: *"Doe zo verder, je bent goed bezig, juist het communicatieve is soms een probleem. Je stelt zeer veel vragen en toont zeer veel interesse."*

Feedback mentor 23 maart:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie: OK

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker: OK

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker: OK

De verpleegkundige als teamlid: OK

Opmerkingen: *"Lees je techniek blaassondage nog eens na. Verder ben je goed bezig. Je neemt al meer initiatief. Communicatie is soms nog een beetje moeilijk maar al beter dan in het begin, zowel naar ons toe als naar de pt."*

Eindevaluatie eerste stage:

Uit de eindevaluatie na de eerste stage blijkt dat de studente doorheen de eerste stage haar werkpunten heeft leren kennen en haar best gedaan heeft om hieraan te werken. Er kon dan ook een voorzichtig positieve evolutie worden vastgesteld.

De verpleegkundige als persoon: voldoende (onvoldoende voor voorbereiding en zelfreflectie)

"Je luistert zeker naar de noden en behoeften van de patiënt. Je bent zeer vriendelijk en respectvol in de omgang met patiënten.

Wanneer nodig vraag je zeker tijdig hulp en geef je ook aan wanneer je dat nodig hebt. Je voorbereiding op stage was wat minder goed gelopen, probeer dit de volgende keer zeker aan te werken zodat je toch at iets weet van de afdeling.

Je gaat absoluut goed om met je feedback en neemt deze ook ter harte. Je hebt zeker gewerkt aan de gemaakte opmerkingen tijdens je stage, Je bent meer interesse gaan tonen en meer vragen gaan stellen. Je tempo is ook verbeterd. Probeer nv nog wat meer aandacht te hebben voor zelfreflectie en eigen handelen.

Ook in je communicatie ben je gegroeid, je kan al je mening of bevindingen geven tijdens een briefing. Je hebt absoluut respect voor de privacy van de patiënt o.a. deur dicht tijdens zorg, gebruik van handdoek of meltor. Het beroepsgeheim wordt ook gerespecteerd.

De omgang met de collega's en patiënten gebeurt op correcte en vriendelijke manier. Je weet wat je mag en kan."

De verpleegkundige als Klinisch beoordelaar en zorgverlener: voldoende

"Het verzamelen van gegevens gaat ook al veel beter. Het observeren van de patiënt tijdens de zorg verloopt goed binnen je kennis.

BN lukt je al zeer goed, je houdt rekening met gegeven tips en opmerkingen.

Je informeert je patiënt over welke handelingen je gaat uitvoeren. Je verpleegkundige basisprincipes zijn zeker gekend en worden toegepast.

Je hebt ook al gewerkt aan je theoretische kennis, probeer deze zeker nog wat meer op punt te stellen zodat het ook makkelijker is bepaalde linken te kunnen leggen.

Het mondeling en schriftelijk rapporteren lukt je zeker al vrij goed, je meldt tijdig afwijkende waardes of observaties. Deze breng je dan ook in in het EVO Binnen je eigen kennis en kunde lukt dit je zeker al."

De verpleegkundige als organisator/ coördinator: voldoende

"De totaalzorg van patiënt tukt al vrij goed.

Binnen je eigen kennis en kunde ken je ook de verschillende functies van zorg verstrekken."

De verpleegkundige als lid van het team: voldoende

"Je bent hulpvaardig. Naarmate de stage vorderde kon je de werking van de afdeling beter inschatten en kon je ook al bepaalde taken zelfstandig uitvoeren."

➤ Tweede stage 2 WVE b:

De studente heeft stage gelopen bij Alexianen Zorggroep Tienen op de afdeling Prisma 2 Groep A, en dit van 11.04.2016 - 08.05.2016.

In de stagewerkmap zijn naast de eigen reflecties van de studente, feedbackverslagen terug te vinden, die door de respectieve[] stagementoren 2x / week werden ingevuld en een beknopte weergave van hetgeen met de praktijklector besproken werd tijdens het tussentijds evaluatiegesprek, alsook het eindevaluatieformulier.

Deze verslagen vermelden o.m. volgende aandachts- en/of werkpunten:

Feedback mentor 13 april:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie:

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker:

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker:

De verpleegkundige als teamlid:

Opmerkingen: *“Leren een keuze te maken welke zaken van belang zijn om te weten/op te zoeken. Rekening houden met doelgroep angst – wat – behandeling. Ook focus op taak verpleegkundige leggen. Bij het opschrijven van leermomenten genoeg uitleg geven dat het duidelijk wordt voor de lezer. Ook bron vermelden.”*

Feedback mentor 17 april:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie: werkpunt: kritische ingesteldheid: *“nog niet voldoende kennis om kritisch te zijn.”*

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker:

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker:

De verpleegkundige als teamlid:

Opmerkingen: *“is bezig met structuur v.d. dag en de groep te leren kennen alsook onze besturingsprogramma's. Vandaag infomedic, verliep goed. Was opmerkzaam dat bepaalde medicatie veel terugkwam. Ze is vlot in de omgang met ptn en VPK.”*

Medicatie: *weinig tot geen kennis!*

Pathologieën: *meer kennis verwerven. Daarna linken leggen.*

Vragen meer linken aan doelgroep, pathologie en medicatie.

Toont veel interesse en belangstelling.

Tussentijds evaluatiegesprek 18 april:

Het tussentijds evaluatiegesprek met de studente, de praktijklector en de betrokken mentoren vond plaats na ongeveer 1 week stage.

Tijdens dit gesprek dat ongeveer 2u 45min in beslag heeft genomen zijn niet alleen de werkpunten van de studente uitvoerig besproken, maar ook de wijze waarop de studente hieraan in de komende weken zou kunnen werken en wat de verwachtingen waren.

Reeds op dat moment is gebleken dat dezelfde werkpunten, als tijdens het tussentijds gesprek en eindgesprek van de vorige stage, opnieuw naar voren kwamen.

De studente kreeg voornamelijk mondelinge feedback op haar functioneren, toch werden volgende algemene werkpunten uitdrukkelijk in de stagewerkmap genoteerd door de praktijklector:

- *1ste lijnsmedicatie*
- *Vorbereiding?*
- *Basiskennis niet genoeg gekend.*
- *Medicatie → namen → terugkoppeling*

- *Terugkoppeling theorie psychiatrie*

De studente kon op basis van het 2u45 min durende tussentijds gesprek zeker verwachten, dat haar voorlopige prestaties op de afdeling (ruim) onvoldoende waren en dat de afdeling haar ontevredenheid meermaals had geuit, zo niet schriftelijk, dan wel minstens mondeling.

De studente is emotioneel geworden, waarmee ze het signaal gaf te begrijpen dat de evaluatie negatief was. De praktijklector heeft de studente erop gewezen dat er hard gewerkt zou moeten worden, maar haar tevens willen motiveren door erop te wijzen dat ze nog kansen had om aan haar werkpunten te werken en aan te tonen dat ze de competenties op het gewenste niveau beheerste.

Feedback mentor:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie:

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker:

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker:

De verpleegkundige als teamlid:

Opmerkingen:

- *"gemotiveerde, leergierige student*
- *Vriendelijk, behulpzaam*
- *Legt spontaan contact met cliënten en teamleden*
- *Stelt vragen, staat open voor feedback*
- *Nog geen zicht op pathologie — medicatie kennis*
- *Probeer je meer te verdiepen in verpleegkundige taken"*

Feedback mentor:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie:

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker:

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker:

De verpleegkundige als teamlid:

Opmerkingen: *"In groep: durven ingaan op thema's van patiënten. Gericht, open vragen stellen."*

Feedback mentor 21 april:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie: werkpunt: communicatie

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker: werkpunt: rapportering

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker:

De verpleegkundige als teamlid:

Opmerkingen:

Feedback mentor 29 april:

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie: OK

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker: OK

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker: OK

De verpleegkundige als teamlid: OK

Opmerkingen:

Feedback mentor

De verpleegkundige als persoon: professionele houding en relatie: werkpunten: kritische ingesteldheid en communicatie. De mentor noteerde specifiek wat betreft de communicatie: *“Goede luisterhouding, stelt meer open vragen. Tijdens de ochtendvergadering: ongepaste vraagstelling: niet aangepast aan gevoelswereldpatiënt.”*

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker: OK, maar taal vormt een belemmering voor rapportering.

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker: werkpunt: bespreken van kwaliteit van eigen handelen/functioneren.

De verpleegkundige als teamlid: OK

Opmerkingen: *“Meer kennis verwerven rond medicatie en pathologie.”*

Feedback mentor 5 mei:

De verpleegkundige als persoon; professionele houding en relatie: werkpunt: empathisch reageren *“weten op wat door vragen”*

De verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker: OK

De verpleegkundige als kwaliteitsbewaker:

De verpleegkundige als teamlid:

Opmerkingen:

Eindevaluatie tweede stage:

Uit de eindevaluatie na de tweede stage blijkt dat de studente, de groei die ze doorheen de eerste stage sinds het tussentijds evaluatiegesprek had doorgemaakt, niet heeft kunnen volhouden/verderzetten doorheen de tweede stage. Dezelfde werkpunten bleven de kop op steken.

De verpleegkundige als persoon: beoordelingen gaande van zeer onvoldoende tot voldoende

De verpleegkundige als Klinisch beoordelaar en zorgverlener: beoordelingen gaande van zeer onvoldoende tot goed

De verpleegkundige als organisator/coördinator: beoordelingen gaande van zeer onvoldoende tot voldoende

De verpleegkundige als lid van het team: zeer onvoldoende

Het evaluatieformulierzelf bevat geen concretisering van sterke punten en aandachtspunten.

Deze werden op een afzonderlijk blad genoteerd als volgt:

“1. Beperkte kennis van medicatie bvb. linken van medicatie aan de zorggroep en het effect op de pt.

2. onvoldoende kennis van pathologie van deze populatie te zien op het vlak van observaties, interacties, en communicatie.

3. Problemen met empathisch aanvoelen en handelen in het contact met de pt, heeft invloed op de zorg en contact met de pt

4. stelt zich verdedigend op bij feedback. Begrijpt niet goed wat moet gebeuren (niet leesbaar)

5. moeilijke communicatie met team en pten. Kan moeilijk hoofd- en bijzaken van elkaar onderscheiden.

6. zegt zaken te begrijpen, maar kan dat niet toepassen in de praktijk

7. Student blijft lachen, ook in situaties waar dat niet past in het contact met ptn en team. Weinig congruent.
8. Dag-structuur is pas op het einde van de stage gekend
9. Kritisch denken, bevragen i.v.m. de ptn en de zorg is onvoldoende aanwezig.
10. observaties moet gerichter, dieper
11. legt moeilijk een verband tussen verhaal van de patiënt, hulpvraag, zorg. Deed eerst diepgaander gesprek met volgpatiënt in de 3e week.”

Dit document werd ondertekend door de mentoren, dhr. Luc ... mevr. [C.F.] en mevr. [E.S.].

Mevr. [C.F.] voelde zich zeer oncomfortabel bij het feit dat ze de studente een negatieve evaluatie diende te geven, nu dit in haar carrière nog niet eerder was voorgekomen, en heeft daarom een persoonlijk gesprek gevraagd met de praktijklector. Dit gesprek duurde +- 45 minuten, waarbij mevr. [C.F.] uitvoerig geschetst heeft welke feedback tijdens de stage aan de studente gegeven werd en hoe de studente met deze feedback aan de slag gegaan was. Na het gesprek heeft de praktijklector eerst de studente apart gezien om haar kant van het verhaal te horen en de feedback van de afdeling, waar de studente stage liep, af te toetsen bij de studente zelf om haar zo de kans te geven zich hierop desgevallend te verdedigen. De praktijklector heeft de studente daarnaast een aantal vragen gesteld met als doel na te gaan of de feedback die hij vnl. mondeling gekregen had van de afdeling ook effectief aan de orde was. De vragen die de praktijklector stelde hadden betrekking op medicatie, pathologie en functioneren op de afdeling. Op deze manier heeft de praktijklector een aantal werkpunten (o.a. kennis medicatie en pathologieën) trachten te objectiveren. Nadien werd – zoals gebruikelijk – een gesprek gevoerd met de studente en mentor. De praktijklector nam hiervoor meer dan 2u de tijd.

Na het eindgesprek heeft de praktijklector ook de hoofdverpleegkundige nog aangesproken om zich ervan te vergewissen dat de eindevaluatie door het voltallige team van mentoren gedragen werd. De hoofdverpleegkundige antwoordde bevestigend.

Mailcommunicatie na de eindevaluatie:

Bij mail van 09 mei 2016 heeft de studente de praktijklector gemeld dat zij het niet eens was met de eindevaluatie [de Raad behoudt het letterlijke citaat]:

“Ik heb nog steeds de eindevaluatie niet getekend omdat ik ben er niet mee eens. Ik ben er niet mee eens omdat ik vind dat het was gebeurd in een onrechtvaardig manier. Het was begonnen zonder mij en [C.] heeft alleen negativiteit op tafel gelegd. Ik heb jullie advies van reflectie gedaan. Ik weet dat ik niet geweldig was maar ik vind ook dat ik niet gebuisd was. Ik herinner me dat je gezegd had dat jullie niks hebben tegen mij. Maar ik denk [C.] wel. De meer dat ik reflecteert over hoe ik voel tijdens de stage, wat goed was en niet goed was, wat was allemaal gezegd tijdens de eindevaluatie de meer kom ik tot de conclusie dat zij iets tegen mij heeft. De laatste keer dat wij samen gewerkt hebben was donderdag. U weet over dat zij via mij geleerd dat Nestrolan een antidepressiva is. Dat had zij ook tijdens de eindevaluatie gezegd. Maar ik denk nu dat zij toch boos is daarover. Toen wou ze mij eerst niet geloven dat ik gelijk heeft. Tot zij in het compendium gezien. Daarna op deze dag was het eigenlijk nog niet gedaan. Zij wou dat ik medicatie alleen klaarzet maar ik heb dat niet gevolgd. Het is omdat het niet mag volgens de regel, ik wil geen medicatie klaarzetten dat ik niet

ken (er zijn medicaties dat half gegeven en dus al buiten de verpakking zijn) en er zijn medicaties dat een stagiair niet kan/mag klaarzetten.

Op diezelfde dag dien ik de medicaties toe aan de patiënten. Ineens zegt zij dat ik een medicatie van een patiënt toegediend heb zonder op de computer aan te duiden. Ik ging naar die patiënt en de patiënt heeft gezegd dat [C.] heeft eigenlijk zijn medicatie aan hem gegeven. [C.] heeft allen ok gezegd.

Op die dag ook nog heeft een patiënt gevraagd voor Temesta (een medicatie dat zo nodig is gegeven aan deze patiënt dat stagiairs niet mogen gewoon geven). [C.] ging de medicatie halen en geeft mij een Zyprexa (ook een zuigtablet). Ik zeg ik heb net Zyprexa gegeven. [C.] zegt "ah dat moet Temesta zijn". Ik had gezegd dat ik zal het wel halen." Ik heb dit verhaal vandaag aan [L.] (de andere mentor) verteld. Ik heb hem gezegd dat ik mijn vertrouwen in [C.] verloren heeft en ik ben nu er meer van overtuigd dat de eindevaluatie niet rechtvaardig gebeurd was.

Door te reflecteren heb ik het nu ook door dat ik moet assertiever zijn. En ik dit nu toepassen ik heb gezegd dat i een eindevaluatie opnieuw wil hebben waar ik vanaf het begin erbij is en rechtvaardig is. LVC heeft gezegd dat ik deze eerst met u moeten bespreken. Met deze vraag ik u voor een toestemming om een nieuwe eindevaluatie te krijgen om deze probleem recht te zetten."

Om zich ervan te verzekeren dat de bezorgde feedback bij de eindevaluatie op correcte en objectieve wijze was opgesteld, heeft de praktijklector, dhr. [P.] nogmaals telefonisch contact opgenomen met de afdeling.

Bij mail van 13 mei 2016 antwoordde mevr. [P.], opleidingshoofd en vervangend stagecoördinator, als volgt aan de studente:

"Wij hebben uw mail en uw reactie op de eindevaluatie van de afgelopen stageperiode goed ontvangen.

Wij hebben na overleg beslist om niet in te gaan op uw vraag om een 2de evaluatiegesprek te laten doorgaan in aanwezigheid van een andere begeleider van de stageplaats.

Wij stellen bij deze laatste stage vast dat de feedback die tijdens de eindevaluatie werd geformuleerd ook al tijdens de tussentijdse evaluatie werd aangehaald. De punten die aan bod kwamen tijdens de eindevaluatie komen dus niet uit de lucht gevallen, maar werden u reeds eerder mondeling meegedeeld. De feedback die genoteerd werd op de eindevaluatie werd inderdaad genoteerd door [K.], de stagebegeleider van de afdeling, maar deze werd samen met [E.] en [L.], de andere stagementoren van de afdeling opgesteld. Het betreft hier dus geen individuele, éézijdige evaluatie door één stagementor waarvan u de objectiviteit en professionaliteit zou in twijfel trekken, maar een collectieve evaluatie.

Mr. [P.] heeft deze feedback tijdens zijn stagebezoek met jou grondig overlopen. Hij heeft hier bijna 2 uur de tijd voor genomen en alle punten één voor één overlopen met jou. Nadien werd met de 3 partijen samengezeten (jij, de stagementor en mr. [P.]) om alle verhalen samen te brengen. Er werd mij door de 2 andere partijen verteld dat dit steeds tot ontkenning en wederwoord van jouw kant leidde.

We stellen ook vast dat er heel wat opmerkingen en werkpunten terugkeren die ook tijdens de vorige stageperiode al werden aangehaald en aan jou als feedback werden meegegeven.

Mr. [P.] heeft naar aanleiding van jouw mail en vraag eergisteren dan telefonisch contact opgenomen met de afdeling van het psychiatrisch ziekenhuis. Er werd ons meegedeeld dat het volledige team (ook [L.]) akkoord gaat met de bevindingen en feedback zoals deze

nu in de eindevaluatie zijn opgenomen en zullen deze dus niet wijzigen, ook niet op jouw vraag.

Om alle bovenvermelde redenen is naar ons inziens de eindevaluatie dus correct verlopen.

Ik hoop ook dat je kan begrijpen dat het niet mogelijk is om voor iedere student een tweede eindevaluatiegesprek te plannen.”

Bij mail van 21 mei 2016 antwoordde de studente dat ze de eindevaluatie nog steeds onrechtvaardig en onaanvaardbaar vond:

“Ik heb gisteren vrijdag 20/5/2016 mijn stagewerkmap met de eindevaluatie voor 2WVE b-2 ingediend, maar de eindevaluatie niet getekend omdat ik deze onrechtvaardig vind en daarom onaanvaardbaar.

Een overwegend positieve feedback van 8 evaluaties (43 OK, 6 werkpunten, 2 werkpunten — OK) gedurende de stageperiode wordt tijdens de eindevaluatie een overwegend negatieve eindevaluatie (5G, 3V, 16 OV, 4 ZOV-OV, 4 ZOV).

De info die u kreeg, nl. dat het volledige team (ook [L.]) akkoord gaat met de feedback en de bevindingen zoals deze nu in de eindevaluatie zijn opgenomen, kan onmogelijk de waarheid zijn om de simpele reden dat het volledige team deze ingevulde eindevaluatie nooit heeft gezien.

Ik zie de eindevaluatie van [C.] als een persoonlijke afrekening, dus helemaal niet professioneel, en vraag u dan ook, bij het quoteren van deze stageperiode, zich te baseren op de feedback gedurende de hele stage en niet op de eindevaluatie.”

4.3. Omtrent de grief van de studente dat ze gedurende haar stageperiode overwegend positieve feedback gekregen zou hebben met hier en daar een werkpuntje en dat dit bij de eindevaluatie plots uitdraaide op een overwegend negatieve eindevaluatie

De studente beweert gedurende haar stageperiode overwegend positieve feedback te hebben gekregen met hier en daar een werkpuntje.

Bij nazicht van de evaluatiedocumenten stelt de Interne Beroepsinstantie vast dat de studente gedurende de stage inderdaad ook positieve feedback gekregen heeft, zoals het feit dat ze gemotiveerd, hulpvaardig en vriendelijk was, of interesse toonde. Dit belet echter niet dat er ook vele werkpunten zijn die week na week / stage na stage bleven terugkomen, nl. (zie feedback mentoren, tussentijds evaluatieverslag en eindevaluatie):

- voorbereiding:
- kennis van medicatie;
- kennis van pathologieën
- linken tussen doelgroep, pathologie en medicatie .
- inzicht in het werk
- communicatie
- kritisch denken / eigen functioneren in vraag stellen
- ...

Hoewel de studente tijdens en ook bij de eindevaluatie van de eerste stage gewezen werd op het belang van een goede voorbereiding en planning, moet vastgesteld worden dat de studente ook voor de tweede stage onvoldoende voorbereid was en dat de dag-structuur pas aan het einde van de stage gekend was.

Dat samen met een beperkte basiskennis zorgde ervoor dat de studente inzicht in het werk miste.

Waar na het tussentijds evaluatiegesprek van de eerste stage nog een voorzichtige positieve evolutie in denken en handelen van de studente kon worden vastgesteld, waarbij de studente kennelijk inspanningen geleverd had om te werken aan de werkpunten en feedback die ze gekregen had, slaagde de studente er echter niet in diezelfde lijn door te trekken tijdens de tweede stage. Tijdens de tweede stage staken immers dezelfde werkpunten als bij aanvang van de eerste stage opnieuw de kop op (vnl. kennis van medicatie en pathologie, terugkoppelen theorie, inzicht in het werk).

Het was dan ook zeker nuttig en absoluut niet in het nadeel van de studente dat een tussentijds evaluatiegesprek reeds doorging op 18/4, na ongeveer 1 week stage. Op die manier had de studente nog 3 weken de tijd om aan de slag te gaan met de aangehaalde werkpunten en feedback.

De Interne Beroepsinstantie wil geloven dat de studente leergierig en gemotiveerd was en een aantal – voor de doelgroep van de afdeling waar ze stage liep – specifieke medicatie en pathologieën heeft opgezocht en/of zich hierover bevraagd heeft, doch dit betekent niet dat daarmee aangetoond zou zijn dat de studente plots wel over een voldoende theoretische bagage beschikte, laat staan dat ze in staat was deze in de praktijk toe te passen.

De kennis bleef volgens de afdeling waar de studente stage liep ontoereikend. Ook bij de eindevaluatie kwam een gebrekkige kennis van medicatie en pathologieën ter sprake. Deze vaststellingen konden ten andere door de praktijklector geobjectiveerd worden aan de hand van een bevraging van de studente tijdens het eindevaluatiegesprek, waaruit bleek dat de studente nog steeds onvoldoende inzicht had in doelgroep, pathologie en effect van medicatie.

Voor een verpleegkundige is kennis van medicatie en pathologie nochtans essentieel. Een gebrekkige kennis van medicatie en pathologieën geldt voor een studente in de tweede opleidingsfase dan ook als breekpunt. Het gebrek aan kennis heeft als bijkomend gevolg gehad dat de studente moeite had om inzicht te hebben in het werk dat van haar verwacht werd.

Het heeft daarom geen enkele zin een kwantitatieve vergelijking te maken tussen het aantal kruisjes bij OK en het aantal kruisjes waarbij werkpunten aangegeven worden.

Bepaalde competenties (bv. de verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstrekker) wegen in een eindbeoordeling nu eenmaal zwaarder door dan andere (bv. de verpleegkundige als persoon),

Anders gezegd: het feit dat iemand vriendelijk en hulpvaardig is weegt niet op tegen een gebrekkige kennis van medicatie en pathologieën.

Ook kritisch denken bleek onvoldoende aanwezig bij de studente.

In tegenstelling tot hetgeen de studente tevergeefs tracht voor te houden heeft kritisch ingesteld zijn weinig of niets te maken met assertief zijn en het bieden van weerwoord bij het krijgen van feedback, maar des te meer met het inschatten van bepaalde problematieken, situaties, pathologieën enz. en deze op gepaste wijze zowel theoretisch als praktisch (als verpleegkundige) te benaderen.

De studente moet meer nadenken over het hoe en waarom van de handelingen die ze stelt, reflectieverslagen blijven al te vaak beperkt tot het reproduceren van theorie, zonder dat daarbij aangegeven wordt op welke wijze de studente dat concreet in de praktijk heeft omgezet/zal omzetten.

Tenslotte kan de studente niet gevolgd worden waar ze vermoedt dat een aanvaring met de mentor mevr. [C.F.] op 28.04.2016 oorzaak zou geweest van de negatieve eindevaluatie.

De opleiding heeft de gepaste initiatieven genomen om de commentaren van mevr. [C.F.] te objectiveren.

Zo heeft de praktijklector dit vooreerst afgetoetst bij de studente zelf en nadien ook contact opgenomen met de hoofdverpleegkundige om zich ervan te vergewissen dat de eindevaluatie gedragen werd door alle mentoren die de studente begeleid hebben.

In datzelfde verband stelt de Interne Beroepsinstantie overigens vast dat het feedbackverslag bij de eindevaluatie, niet alleen door mevr. [C.F.] ondertekend werd, maar ook door de andere mentoren [L.] en [E.S.].

De feedback komt ook geenszins uit de lucht gevallen, maar is een bevestiging van werkpunten die reeds eerder aangehaald en besproken werden.

Er is dan ook geen enkele reden om aan te nemen dat het zou gaan om een afrekening van de studente door mevr. [C.F.], naar aanleiding van een discussie die ze met haar op 26.04.2016 gehad zou hebben (en die misschien eerder wees op een misverstand of een probleem in communicatie).

In ieder geval heeft de studente hiervan nooit eerder dan op het ogenblik dat ze kennisnam van de negatieve eindevaluatie melding gemaakt naar de praktijklector/stagecoördinator/ombudsdienst toe en moet ze in haar mail van 9.05.2016 zelf toegeven "te weten dat ze niet geweldig was".

4.4. Omtrent de grief van de studente dat zij bij de tussentijdse evaluatie geen alarmerende feedback zou hebben gekregen, dat zij verhinderd zou geweest zijn om bij te sturen mocht dit nodig geweest zijn, hetgeen dan zou wijzen op een gebrek in begeleiding

De studente beweert nooit alarmerende signalen te hebben gekregen.

De Interne Beroepsinstantie stelt wat dat betreft nochtans vast dat de breekpunten die maken dat de studente niet kan slagen voor het opleidingsonderdeel (o.a. gebrekkige kennis medicatie en pathologieën, inzicht in het werk, voldoende kritisch denken, ...) nochtans werkpunten zijn, die al tijdens de eerste stage meermaals aan de studente medegedeeld werden met de uitdrukkelijke vraag om er blijvend werk van te maken, en

die tijdens het tussentijds evaluatiegesprek en bij de eindevaluatie opnieuw aan bod zijn gekomen.

De Interne Beroepsinstantie betreurt dan ook dat de studente zich ook voor de tweede stage onvoldoende voorbereid heeft.

De studente wist, minstens behoorde ze te weten dat een voldoende kennis van medicatie en pathologieën van de afdeling waarop men werkt essentiële voorwaarden zijn om te kunnen slagen voor het opleidingsonderdeel 2WVEb.

Het risico voor de zorgvrager/patiënt is immers te groot om verzorgd te worden door een verpleegkundige die niet voldoende op de hoogte is van de bij de zorgvrager/patiënt vastgestelde pathologie en verstrekte medicatie.

De gebrekkige kennis van de studente reflecteert zich ook in de examenresultaten die ze behaalde (2VDA Verpleegkundige diagnostiek a: 5/20 en 2 Ida Interprofessionele diagnostiek 10/20).

In geen geval is de studente verhinderd geweest om tijdig bij te sturen. Zo kreeg ze op het tussentijds evaluatiegesprek op 18/4 nog duidelijk van de praktijklector te horen dat dit essentiële werkpunten waren. Het tussentijds evaluatiegesprek ging omwille van andere opdrachten van de praktijklector door op 18/4, terwijl dit idealiter 22/4 of halverwege de tweede stageperiode zou zijn, hetgeen de studente eigenlijk extra tijd gaf om haar kennis bij te schaven en in praktijk om te zetten.

Uit de verdere verslagen kan alleen maar besloten worden dat de studente dit onvoldoende gedaan heeft, minstens niet heeft kunnen aantonen in de praktijk.

4.6. Omtrent de grief dat de negatieve eindevaluatie niet gemotiveerd zou zijn

De studente beweert dat de negatieve eindevaluatie niet gemotiveerd zou zijn.

De Interne Beroepsinstantie stelt nochtans vast dat het eindevaluatieformulier, gepaard gaat met een afzonderlijk handgeschreven document dat door de betrokken mentoren opgesteld en ondertekend werd en dat de negatieve eindevaluatie, aan de hand van vastgestelde tekorten in het functioneren van de studente op stage, motiveert.

Ten overvloede dient herhaald dat dit document niet nieuw is, in die zin dat de daarop vermelde commentaren niet uit de lucht zijn komen gevallen, maar doorheen de eerste en de tweede stage meermaals, zowel mondeling als schriftelijk aan bod zijn gekomen.

De eindevaluatie werd wel degelijk gemotiveerd.

4.7. Omtrent de grief van de studente dat er een discrepantie in beoordeling tussen mentor en lector zou bestaan, die niet gemotiveerd zou worden.

In het besluit van haar beroepsverzoekschrift haalt de studente aan dat de inhoudelijke discrepantie in de beoordeling tussen mentor en lector niet gemotiveerd zou worden.

De Interne Beroepsinstantie ziet niet in waaruit deze discrepantie zou bestaan. De betrokken mentoren en de lector zitten wat de evaluatie van de stage-prestaties van de studente betreft volledig op eenzelfde lijn.

In zoverre de studente hiermee zou willen verwijzen naar de voorzichtig positieve eindevaluatie, die ze na haar eerste stage kreeg, merkt de Interne Beroepsinstantie op dat uiteraard van studenten verwacht wordt dat hun prestaties in stijgende lijn gaan. Het beheersingsniveau dat de studenten dienen te behalen om te kunnen slagen stijgt naargelang de studenten in hun eerste, tweede of derde opleidingsfase zitten. 2WVE b is een opleidingsonderdeel dat is opgesplitst in 2 stageperiodes (2x 4 weken), met de bedoeling dat studenten na hun eerste stage werk maken van hun werkpunten en hierin voldoende vooruitgang vertonen.

Waar de studente na de tussentijdse evaluatie van de eerste stage een lichte vooruitgang boekte, is dit opnieuw achteruit gegaan tijdens de tweede stage. Zoals hierboven reeds meermaals aangehaald staken dezelfde werkpunten als tijdens de eerste stage opnieuw de kop op en bleef de studente derhalve ondermaats presteren.

4.8. Omtrent de grief van de studente dat er een discrepantie zou bestaan tussen de evaluatie van de stage en de evaluatie van de stage-opdracht

Voor hun stage-opdracht dienen studenten één of meerdere patiënten te volgen en het verpleegkundig proces te beschrijven. De opdracht is duidelijk af te scheiden van de prestaties op de afdeling waar men stage loopt.

Ook wat de stage-opdracht betreft, moet overigens vastgesteld worden dat de kritische blik ontbreekt.

Overeenkomstig de ECTS-fiche wordt het eindpunt voor het OPO 2WVEb bepaald op basis van het gewogen gemiddelde van de score behaald voor stageproces (70%) en de score behaald voor de stage-opdracht (30%).

Bovenal dient onderstreept dat de ECTS-fiche uitdrukkelijk bepaalt dat studenten zowel voor de totaliteit van het stageproces als voor de totaliteit van de stage-opdrachten dienen te slagen, om te kunnen slagen voor het opleidingsonderdeel.

Het is dus niet omdat de studente een voldoende behaalde voor haar stage-opdracht, dat ze ook zou moeten slagen voor stageproces.

4.8. Besluit

Op basis van al het hogere komt de Interne Beroepsinstantie tot het besluit dat:

- 1) de studente tijdig de nodige signalen gekregen heeft om bij te sturen waar nodig
- 2) de beslissing waarbij de student een 9/20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel '2. WVE b' op een redelijke, zorgvuldige, weloverwogen en gemotiveerde wijze tot stand is gekomen.

Het beroep dient te worden afgewezen als ongegrond.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet geen reden om zulks ambtshalve te doen.

Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

Eerste middel

In een eerste middel beroept verzoekster zich op de formelemotiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster verwijt de bestreden beslissing dat deze geen antwoord geeft op de vragen die zij in haar intern beroep heeft opgeworpen.

Wat vooreerst het voorgaande academiejaar 2014-2015 betreft, stelt zij dat dit wel feilloos werd doorlopen: zij verklaart dit aan de hand van de toelichting dat zij 14 van de 17 vakken heeft opgenomen en daarvoor is geslaagd, en dat zij de drie resterende vakken van het eerste jaar pas in het academiejaar 2015-2016 opnam en daarvoor is ingeschreven voor het herexamen. Aangezien het academiejaar 2015-2016 nog niet is afgesloten, kan volgens verzoekster niet worden gesteld dat zij geen feilloos traject zou hebben afgelegd. De herexamens wijt verzoekster overigens aan de slechte organisatie van verwerende partij.

Wat dan het academiejaar 2015-2016 betreft, wijst verzoekster erop dat zij afstandsonderwijs volgt. Het spreekt voor verzoekster voor zich dat dit een zware inspanning vergt voor de student

en dat een strikte organisatie en goede planning noodzakelijk zijn. Zij wijst er ter zake op dat zij veel studietijd heeft verloren door een voorafgaand kort geding tegen de instelling om het gewenste aantal stage-uren te bekomen, en door de lange verplaatsing tussen haar woonplaats en de uiteindelijke stageplaats in Brussel (die zij niet met de auto wenste te maken omdat zij nog geen definitief rijbewijs heeft) – de initiële stageplaats in Leuven werd volgens verzoekster kort voor de aanvang van de stage gewijzigd.

Het gebrek aan pathologische kennis dat haar wordt verweten, wordt volgens verzoekster tegengesproken door de stukken. Zij stelt veel tijd te hebben gestoken in de pathologie en medicatie van de psychiatrische afdeling en wijst op de examenresultaten die voor andere opleidingsonderdelen werden behaald.

Verzoekster gaat vervolgens in op een aantal concrete elementen in de motivering van de bestreden beslissing.

Wat het tussentijds evaluatiegesprek van 18 april aangaat, betwist zij vooreerst dat dit twee en driekwart uur heeft geduurd; volgens verzoekster duurde het slechts dertig minuten, en werd daarin ook de eindevaluatie van de vorige stage besproken die toen al drie weken achter de rug lag. De sfeer was aangenaam en constructief en, zo stelt verzoekster, er waren enkele werkpunten maar dat is bij een stage normaal, zodat zij zeker niet emotioneel is geworden. Verzoekster stipt nog aan dat de afdeling geen ontevredenheid heeft geuit en dat daarvan ook geen enkel bewijs voorligt.

Omtrent de eindevaluatie van de tweede stage doet verzoekster gelden dat het afzonderlijk document gedateerd op 4 mei dat voorhanden was bij de behandeling door de interne beroepsinstantie, niet aanwezig was op het moment van de eindevaluatie. Het was verzoekster geheel onbekend, en zij ziet als enige mogelijkheid dat dit met antidatering is opgesteld om het te laten lijken alsof het op 4 mei is ondertekend, wat volgens verzoekster ook de enige mogelijkheid is omdat de drie mentoren niet tegelijk dienst hadden.

Verder betoogt verzoekster nog het volgende:

“Tijdens het gesprek van verzoekster met [L.] in het ziekenhuis op 9 mei was er ook geen enkele indicatie dat toen al zo’n papier bestond en dat hij een slechte indruk had van de studente, wel integendeel.

Waarom zou hij dan voorstellen om eerst toestemming te vragen aan [verwerende partij] (omdat de studente een nieuwe eindevaluatie vroeg) als hij dan toch dezelfde eindevaluatie zou maken?

Wat we wel kunnen 'vermoeden' is dat na het gesprek van de studente met de hoofdverpleegkundige ([D.]) op 9 mei en na het telefonisch contact van [verwerende partij] er zo'n document opgesteld is al of niet op vraag van [verwerende partij]. Dat dit dan al of niet onder druk van de hoofdverpleegkundige ondertekend is dienen te worden door de andere mentors is waarschijnlijk een geval van 'ons dekt ons' wat het niet minder oneerlijk maakt.

Dat het document überhaupt plots bestaat, bewijst eigenlijk enkel dat de eindevaluatie niet overeenstemde met de feedback gedurende de stageperiode en dat men plots zijn stelling op een andere manier diende te staven.

Als de eindevaluatie in overeenstemming was geweest met de feedback, dan was er niet eerst geen motivering om nadien met een document op de proppen te komen en had dit document ook geen bestaansreden.

Het invullen van de kruisjes op het eindevaluatieformulier is op het einde op ongeveer 10 minuten afgehandeld tussen de praktijklector en de stagementor, daarom is er ook niets bijgeschreven.

Voordien is er meer dan een uur op de studente ingepraat door beiden waar onderwerpen als andere studiekeuze (volgens hen), familiale situatie, ... ter sprake zijn gekomen die niet rechtstreeks te maken hebben met de verlopen stage.

Dat de praktijklector de hoofdverpleegkundige nog aangesproken heeft die dag is ook zeer onwaarschijnlijk wegens:

- De hoofdverpleegkundige had zijn shift reeds 3 kwartier beëindigd
- De praktijklector ging de andere kant uit (weg van zijn lokaal)
- De mail van mevr. [K.P.] van 13 mei waarin staat dat de heer [P.] telefonisch contact opgenomen heeft met de afdeling.

Als de praktijklector de hoofdverpleegkundige die dag effectief gesproken had en de info kreeg dat heel het team erachter stond, waarom moet er dan nog telefonisch contact opgenomen worden? Dat is niet logisch.

Om echt zeker te zijn? Het was reeds tijdens de eindevaluatie heel duidelijk dat de studente niet akkoord ging met de opgenoemde punten, Waarom dan niet tijdens de eindevaluatie de hoofdverpleegkundige erbij halen?

Het lijkt vreemd dat een praktijklector 2 maal dezelfde vraag gaat stellen aan de hoofdverpleegkundige.

Dat mevr. [F.] zich zeer oncomfortabel voelde bij het feit dat ze de studente een negatieve evaluatie diende te geven en daarom voordien een persoonlijk gesprek vroeg met de praktijklector (duurtijd was +- 20 minuten en geen +- 45 minuten) is gewoon absurd.

Indien de feedbackfiches (die tijdens de eindevaluatie niet bekeken werden) overeenkwamen met de eindevaluatie die ze zagezegd diende te geven, was er geen enkele reden om zich oncomfortabel te voelen.”

Ook de beoordeling omtrent ‘kritisch denken’ kan verzoekster niet overtuigen. Zij stelt wel degelijk te weten wat dit inhoudt, en dit in de praktijk ook te kunnen toepassen – zij wijst erop dat de geslaagde stageopdracht ook eigen kritische bedenkingen bevat en dat zij haar kritische ingesteldheid ook op de laatste stagedag met mentor [C.F.] heeft getoond (cf. toediening Nestrolan en toediening Zyprexa of Temesta).

Verzoekster besluit dat zij er beter aan had gedaan om van de voorgevallen incidenten melding te maken, maar dat zij de mogelijkheid openhield dat het controlevragen van de mentor waren, die zij ook niet in een slecht daglicht wou stellen. Geloven in de mogelijke goedheid van mensen, besluit verzoekster, wordt nu afgestraft. Het citaat uit de mail van 9 mei 2016 waarin verzoekster aangeeft dat zij beseft dat zij “niet geweldig was”, noemt zij onvolledig omdat zij daaraan ook heeft toegevoegd dat zij niet vond dat zij gebuisd was.

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij vooreerst op het onderscheid tussen de materiële- en de formelemotiveringsplicht: de eerste ziet erop toe dat de beslissing is gesteund op in rechte en in feite aanvaardbare gronden die te vinden zijn in het administratief dossier, de tweede dat de motieven die aan de beslissing ten grondslag liggen in de beslissing zelf zijn vermeld. Verder brengt verwerende partij in herinnering dat de interne beroepsinstantie als orgaan van actief bestuur niet dient te antwoorden op alle opgeworpen middelen, wil zij de motiveringsplicht nakomen. Zij stipt aan dat de bestreden beslissing van een twintigtal pagina’s afdoende duidelijk maakt waarom tot de beslissing is gekomen, aan de hand van een repliek op de grieven die een wezenlijke invloed op de beoordeling konden hebben. Verwerende partij verwijst vervolgens naar de overwegingen van de bestreden beslissing en zij besluit dat aan beide aspecten van de motiveringsplicht ruimschoots is voldaan.

Inzake de argumenten betreffende het studietraject repliceert verwerende partij als volgt:

“De vermelding dat de studente tot nog toe geen feilloos traject kent en voorlopig niet slaagde voor een welbepaald aantal opleidingsonderdelen vindt steun in het resultatenblad van de studente en is niet meer of niet minder dan een weergave van deze resultaten.

Thans meent de studente de onvoldoendes die ze behaalde gedurende het huidige academiejaar te kunnen wijten aan een slechte organisatie van [verwerende partij]. Ze stelt veel studietijd verloren te hebben met het voeren van een kort geding-procedure tegen [verwerende partij] en door de verplaatsing die ze naar de stageplaats diende te maken.

Vooreerst dient te worden vastgesteld dat dit een middel(onderdeel) is dat niet werd opgeworpen in de interne beroepsprocedure, evenmin betrekking heeft op de wijze waarop de interne beroepsprocedure is verlopen of op elementen waarvan de studente pas kennis kon nemen na inzage van het administratief dossier en tenslotte evenmin raakt aan de openbare orde.

Het middel(onderdeel) wordt voor het eerst opgeworpen in het extern beroepsverzoekschrift zodat er geen rekening mee kan worden gehouden en het middel(onderdeel) als **onontvankelijk** dient te worden afgewezen.

Volledigheidshalve wenst [verwerende partij] hieraan toe te voegen dat de studente inderdaad bij dagvaarding van 02.02.2016 een kort geding-procedure [heeft] ingeleid, teneinde het aantal stage-uren voor het OPO “2WVE a” gewijzigd te zien van 5 weken x 38 u = 190 u naar 260 u en het aantal stage-uren voor het OPO “2WVE b” gewijzigd te zien van 2 x 4 weken x 38 u = 304 u naar 260u.

Omwille van een miscommunicatie naar de studente toe (ingevolge een aanpassing van het aantal stage-uren voor deze OPO in vergelijking met vorig academiejaar) is [verwerende partij] echter onmiddellijk ingegaan op deze vraag en werd bij wijze van minnelijke regeling een afwijking op de ECTS-afspraken toegestaan, dit nog vóór de zitting waarop het kort geding zou worden ingeleid (08.02.2016) en dus eveneens vóór aanvang van de stage 2 WVE b (29.02.2016).

De studente kan thans dan ook niet ernstig voorhouden nuttige studietijd verloren te hebben door het ‘voeren’ van een kort geding-procedure, temeer nu de studente ook zonder kort geding hetzelfde resultaat had kunnen bekomen, indien ze in dialoog was getreden met de opleiding en/of contact zou hebben opgenomen met de ombudsdienst.

Wat betreft de verplaatsing van de studente van en naar de stageplaats (UZ Brussel) in het kader van 2 WVE a, is het geenszins onredelijk om van een studente, ingeschreven op campus Brussel, te vragen dat haar stage volbrengt in het UZ Brussel.

Ten overvloede dient erop gewezen dat de studente de mogelijkheid geboden is om beide stages in het kader van 2 WVE b, te doorlopen op een stageplaats in Tienen, nabij de woonplaats van de studente.

Het middel faalt naar recht.

Bovenal dient onderstreept dat uit de beslissing van de Interne Beroepsinstantie blijkt dat het in het verleden of m.b.t. andere OPO door de studente doorlopen studie- en stagetraject geen wezenlijke invloed heeft gehad op de beoordeling van de Studente voor het OPO “2 WVE b”. Het zijn enkel de tekortkomingen die vastgesteld werden in het kader van deze stage die gemaakt hebben dat de Studente niet kon slagen.”

Omtrent de gebrekkige pathologische kennis doet verwerende partij het volgende gelden:

“Het middel(onderdeel) wordt voor het eerst opgeworpen in het extern beroepsverzoekschrift zodat er geen rekening mee kan worden gehouden en het middel(onderdeel) als **onontvankelijk** dient te worden afgewezen.

Volledigheidshalve wenst [verwerende partij] hieraan toe te voegen dat de studente – zelfs indien ze een voldoende behaalde voor welbepaalde evaluatie-onderdelen van de opleidingsonderdelen waarvan sprake – voorlopig niet slaagde voor deze opleidingsonderdelen in hun geheel.

Het kan dan ook niet ingezien worden hoe hieruit zou kunnen worden afgeleid dat de studente – in strijd met de vaststellingen van de verschillende mentoren die de studente begeleid hebben doorheen de eerste (2WVE b-1) en tweede (2WVE b-2) stage – wél een voldoende kennis van pathologie zou hebben.

Het mag ten andere als vaste rechtspraak van de Raad worden beschouwd dat het feit dat een student geslaagd is voor één bepaald opleidingsonderdeel (in het geval van de studente is dit nog beperkt tot een bepaald aantal evaluatie-onderdelen van een opleidingsonderdeel) niet doet veronderstellen dat deze student ook voor een ander opleidingsonderdeel geslaagd zou moeten zijn [verwijzing naar rechtsleer].

Ieder opleidingsonderdeel toetst immers naar welbepaalde competenties. Het is niet omdat een student de theorie in voldoende mate zou beheersen, dat hij/zij ook in staat is deze daadwerkelijk om te zetten in de praktijk en daarbij de nodige link te leggen.

Specifiek wat betreft de stage-opdracht dient benadrukt dat:

- de schriftelijke stage-opdracht duidelijk af te scheiden is van de prestaties op de afdeling waar men stage loopt
- de ECTS-fiche uitdrukkelijk bepaalt dat:
 - het eindpunt voor het OPO 2 WVE b wordt bepaald op basis van het gewogen gemiddelde van de score behaald voor stageproces (70%) en de score behaald voor de stage-opdracht (30%)
 - studenten zowel voor de totaliteit van het stageproces als voor de totaliteit van de stage-opdrachten dienen te slagen, om te kunnen slagen voor het OPO 2 WVE b, hetgeen niet als onredelijk kan worden beschouwd

Het is ten andere niet omdat de studente een voldoende behaalde voor haar stage-opdracht (let wel: de studente behaalde enkel een voldoende voor de stage-opdracht in het kader van stage 2WVE b2, de stage-opdracht in het kader van stage 2WVE b1 []) dient in ieder geval te worden hernomen), dat ze daarmee zou hebben aangetoond haar kennis van pathologieën ook in de praktijk te kunnen omzetten en toepassen.

De gebrekkige kennis van pathologieën werd ten andere niet enkel in het kader van de tweede stage (2WVE b-2) vastgesteld, maar ook reeds meermaals in het kader van de eerste stage (2WVE b-1, waartegen geen beroep werd ingesteld) en kon ook door de praktijklector geobjectiveerd worden aan de hand van vraagstelling op de evaluatiegesprekken.

Bovenal dient onderstreept dat niet enkel de gebrekkige kennis van pathologieën oorzaak is van het feit dat de studente niet kon slagen voor de stage 2 WVE b-2, maar ook een gebrek aan voorbereiding op de stage, een gebrekkige kennis van medicatie, het niet voldoende kunnen leggen van linken tussen doelgroep pathologie en medicatie, een gebrekkig inzicht in het werk (zowel wat betreft de dagstructuur als wat betreft de taken van de verpleegkundige), communicatie en een gebrek aan kritisch denken en in vraag stellen van eigen functioneren.”

Verwerende partij kan ook verzoeksters visie op het tussentijds evaluatiegesprek van 18 april niet bijtreden. Ter zake zet zij uiteen:

“De praktijklector heeft aan de Interne Beroepsinstantie verklaard dat het tussentijds evaluatiegesprek van 18 april in totaal 2u45 in beslag heeft genomen en dus veel langer heeft geduurd dan hetgeen gebruikelijk is voor zo’n gesprek.

Er is geen enkele reden om te twijfelen aan de juistheid van deze bewering. In hoofde van de praktijklector geldt – behoudens tegenbewijs dat aan te brengen is door de verzoekende partij – nog steeds een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid.

Uiteindelijk is de reële duur van het gesprek, of dit nu 2u45 of 30 min is, weinig relevant. Wat van belang is, is dat de praktijklector de tijd genomen heeft om de prestaties van de studente op de stageplaats tot dan toe uitvoerig te bespreken in aanwezigheid van de studente en de mentor die haar op de stageplaats begeleidde.

Het is daarbij niet abnormaal dat ook de prestaties van de studente op de eerste stage (2WVE b-1) opnieuw besproken werden : deze prestaties werden reeds besproken bij het tussentijdse evaluatiegesprek (op 11.03.2016) en bij de eindevaluatie (op 25.03.2016), waarbij de studente het evaluatieformulier ondertekende, maar het was nodig om de werkpunten die daarbij aan bod gekomen waren opnieuw te herhalen / te bespreken, omdat tijdens de tweede stage (2 WVE b-2) **dezelfde werkpunten** als tijdens de eerste stage (2WVE b-1) opnieuw de kop op staken.

Het is niet omdat de feedback/kritiek op constructieve wijze geformuleerd werd, dat de gegeven feedback niet geïnterpreteerd zou moeten worden als deel uitmakende van een negatieve evaluatie.

Feedback die tijdens de stage en dus nog voordat de stage is afgelopen op positieve en constructieve wijze gegeven wordt, sluit niet uit dat diezelfde feedback op het einde van de stage er toe kan leiden dat de student een onvoldoende behaalt (in dezelfde zin: R.Stvb. 13 augustus 2015, nr. 2015/136).

Zoals blijkt uit de opmerkingen die uitdrukkelijk door de praktijklector in de stagewerkmap van de Studente genoteerd werden, zijn bij dit gesprek minstens volgende punten aan bod gekomen:

- 1ste lijnsmedicatie
- Voorbereiding?

- Basiskennis niet genoeg gekend
- Medicatie → namen → terugkoppeling
- Terugkoppeling theorie psychiatrie

Uit de feedback-verslagen die de mentoren tot dan toe 2x/week hadden ingevuld blijkt ontegensprekelijk dat ook de mentoren dit standpunt deelden en hun ontevredenheid aan de Studente te kennen hadden gegeven.

Zie in dat verband bijv.

verslag mentor 13 april:

opmerkingen: *“Leren een keuze te maken welke zaken van belang zijn om te weten / op te zoeken. Rekening houden met doelgroep angst – wat – behandeling. Ook focus op taak verpleegkundige leggen. Bij het opschrijven van leermomenten genoeg uitleg geven dat het duidelijk wordt voor de lezer. Ook bron vermelden.”*

verslag mentor 17 april:

werkpunt: kritische ingesteldheid: *“nog niet voldoende kennis om kritisch te zijn”, opmerkingen “ is bezig met structuur vd dag en de groep te leren kennen alsook onze besturingsprogramma’s. Vandaag infomedic, verliep goed. Was opmerkzaam dat bepaalde medicatie veel terugkwam. Ze is vlot in de omgang met ptn en VPK.*

Medicatie: weinig tot geen kennis!

Pathologieën: meer kennis verwerven. Daarna linken leggen.

Vragen meer linken aan doelgroep, pathologie en medicatie.

Toont veel interesse en belangstelling.”

Het had op dat ogenblik dan ook voor de Studente voldoende duidelijk moeten zijn, dat indien deze werkpunten niet zouden worden weggewerkt, de Studente niet kon slagen voor het OPO.”

Inzake de eindevaluatie van de tweede stage voert verwerende partij aan dat verzoekster haar stelling omtrent het *post factum* opstellen van het evaluatieformulier niet bewijst, en dat enkel kan worden vastgesteld dat het stuk de datum van 4 mei 2016 draagt en door de drie mentoren werd ondertekend. Verwerende partij ziet in het betoog van verzoekster geen bewijs van de onmogelijkheid dat het document op die datum is opgesteld en op verschillende tijdstippen door de drie mentoren is ondertekend.

Verwerende partij wijst er verder op dat de motivering aan verzoekster reeds bekend was en dat ter zitting van de interne beroepsinstantie een kopie werd overhandigd, zodat verzoekster haar middelen ter zake heeft kunnen doen gelden in de interne beroepsprocedure.

Ook het gegeven dat door de praktijklector en de stagementor op verzoekster is ingepraat, waarbij onderwerpen als de studiekeuze en de familiale situatie aan bod zijn gekomen, duidt er voor verwerende partij op dat de evaluatie negatief was en dat men zich om verzoeksters verdere studietraject bekommerde. Verwerende partij ziet geen enkele reden om te twijfelen aan de

verklaring van de praktijklector dat hij met de hoofdverpleegkundige contact heeft opgenomen om zich ervan te vergewissen dat de eindevaluatie door het gehele team werd gedragen.

Ten slotte zijn er de kritische reflectie en het gemis aan melding van enig incident tussen verzoekster en stagementor [C.F.]. Daarom treft replicerend verwerende partij het volgende:

“De voorbeelden die de studente geeft van discussies met mevr. [F.] worden op geen enkele manier gestaafd, de Studente heeft hiervan tijdens de stage zelf geen melding gemaakt en geen contact opgenomen met de praktijklector, stagecoördinator en/of ombudsdienst.

Bovendien lijken deze voorbeelden veeleer te duiden op een misverstand of probleem in communicatie, dan een poging van de mentor om de studente, bewust en tegen het belang van de patiënten in, in de fout te laten gaan.

Naast de deskundigheid en objectiviteit van de stagementor, wordt ook de goede trouw nog altijd vermoed.

Er is geen enkele reden om aan te nemen dat de studente hierop afgerekend zou zijn.

Het feedbackverslag werd ook door de andere mentoren ondertekend en de feedback kwam geenszins uit de lucht gevallen, maar was slechts een bevestiging van werkpunten die eerder aangehaald en besproken werden en ook duidelijk uit de evaluatie van de eerste stage naar voren waren gekomen.

Het is ten andere niet omdat de studente de mentor van repliek gediend zou hebben, dat ze daarmee haar kritische ingesteldheid zou hebben getoond.

Zowel in het kader van de eerste stage als tijdens de tweede stage werd aan de studente meermaals gevraagd om meer na te denken over het hoe en waarom van bepaalde handelingen, zonder dat de studente daar écht werk van gemaakt heeft.

Het gebrek aan kritische ingesteldheid blijkt ook zeer duidelijk uit de reflectieverslagen van de studente zelf, waarbij de studente zich er al te vaak toe beperkt heeft om theorie te reproduceren, zonder daarbij aan te geven op welke wijze ze dat concreet in de praktijk had omgezet/zou omzetten.

De zinsnede “*ik weet dat ik niet geweldig was, maar ik vind ook dat ik niet gebuisd was*” in de mail van de studente van 09.05.2016 duidt er tenslotte op dat de studente zich minstens bewust was van de vele werkpunten die er waren.

Het is niet omdat ze de beoordeling ‘niet geslaagd’ mogelijks als streng ervaart, dat deze beoordeling onredelijk zou zijn.”

In haar *wederantwoordnota* handhaaft verzoekster haar kritiek op het niet-feilloos afleggen van het studietraject in het academiejaar 2014-2015. Voor het huidige academiejaar

wijst zij erop dat de wijze waarop verwerende partij de resultaten voorstelt, ten onrechte de indruk wekt dat zij geen goede studente is. Verzoekster stelt ter zake dat veel vakken onderverdeeld zijn in deelvakken en dat het weergegeven cijfer enkel het laagst behaalde deelcijfer weergeeft.

Omtrent de eindevaluatie stelt dat er van een laattijdige indiening geen sprake is en dat het aan een nalatigheid van verwerende partij is toe te schrijven dat zij haar vragen per e-mail moest stellen. Zij drukt haar teleurstelling uit over de quotering van de stage in vergelijking met vorige stages.

Verder gaat verzoekster wat de betreft de samenkomst van de stagecommissie nog in op de feitelijke uiteenzetting in de antwoordnota, waaromtrent zij aanstipt dat het document dat verwerende partij ter zake voorbrengt, uitgaat van de praktijklector die volgens verzoekster niet aanwezig was op de eindevaluatie; zij wijst ook op tegenstrijdigheden tussen de commentaren van de stageplaats en van de lector.

Verzoekster komt ten slotte ook nog terug op de totstandkoming van het traject en de burgerlijke vordering ter zake, op de eindevaluatie van de tweede stage en de contacten tussen de betrokkenen, en op de ondertekening van de eindevaluatie.

Beoordeling

Met verwerende partij moet worden aangenomen dat in redelijkheid niet kan worden gesteld dat de bestreden beslissing niet formeel gemotiveerd zou zijn, nu zij over twintig pagina's de relevante feiten aanhaalt en de middelen van het intern beroep beantwoordt.

Verzoekster blijft in de uiteenzetting van het eerste middel ook in gebreke concreet aan te tonen hoé de formelemotiveringsplicht – in het bijzonder in het licht van voormelde vaststelling – precies zou zijn geschonden.

Het mag verder als vaste rechtspraak van de Raad worden beschouwd dat (goede) resultaten die werden behaald in voorgaande academiejaren en/of voor andere opleidingsonderdelen, geen vermoeden doen ontstaan dat de student bij navolgende opleidingsonderdelen (even) goed zal presteren.

Er zijn geen redenen om het hier anders te zien. Welke resultaten verzoekster behaalde in het academiejaar 2014-2015 is derhalve niet relevant voor de beoordeling van het opleidingsonderdeel '2WVE b' dat thans het voorwerp van het debat uitmaakt. Het zij duidelijk dat de andere zijde van dezelfde medaille inhoudt dat ook de instelling zich voor de motivering van een toegekende quoterings niet kan steunen op resultaten die voor andere opleidingsonderdelen werden behaald. Evenmin is het dienend in te gaan op de discussie of verzoeksters traject nu al dan niet "feilloos" is.

Dat de quoterings van het opleidingsonderdeel '2WVE b' op gespannen voet staat met de resultaten die eerder werden behaald voor vakken die verzoekster in verband brengt met pathologie en medicatie, is een middel dat niet werd opgeworpen in de interne beroepsprocedure en dat derhalve, bij gebrek aan enig karakter van openbare orde, thans niet op ontvankelijke wijze voor het eerst kan worden opgeworpen.

De relevantie van de burgerlijke procedure die partijen hebben gevoerd, ontgaat de Raad eveneens. Nog daargelaten dat ter zake geen enkel stuk wordt voorgelegd, dringt ook hier de vaststelling zich op dat verzoekster ter zake geen middel heeft opgeworpen in de interne beroepsprocedure, zodat deze grief thans niet meer op ontvankelijke wijze kan worden aangevoerd. Hetzelfde lot ondergaat de opmerking met betrekking tot de stageplaats en de beweerde verplaatsingsmoeilijkheden.

Hoelang precies het tussentijds evaluatiegesprek heeft geduurd, lijkt de Raad niet essentieel voor de beoordeling van de regelmatigheid van de quoterings; verzoekster brengt overigens geen begin van bewijs aan waarom de overwegingen van de bestreden beslissing omtrent een duur van bijna drie uur, niet geloofwaardig zouden zijn.

Wat de (on)tevredenheid van de afdeling van de stageplaats bij het tussentijds evaluatiegesprek betreft, bestrijdt verzoekster niet de mentorverslagen die de bestreden beslissing in herinnering brengt, en die aan het voormelde gesprek voorafgaan. Deze verslagen, waarin duidelijke werkpunten zijn vermeld inzake prioriteren, gebrek aan kritische ingesteldheid en onvoldoende kennis inzake medicatie en pathologieën worden aangestipt, maken het voor de Raad voldoende aannemelijk dat de evaluatie vanuit de stageplaats niet overwegend positief zal zijn geweest. Of er sprake was van grote ontevredenheid is als dusdanig geen dragend motief

van de bestreden beslissing en bijgevolg verder niet van belang bij de beoordeling van het middel.

Het formulier ‘feedback eindevaluatie’ (stuk 9 administratief dossier) is een handgeschreven document dat is gedateerd op 4 mei 2016 en dat onderaan is getekend door drie mentoren. Deze handtekeningen bevestigen naar oordeel van de Raad zowel de inhoud als de datering van het verslag.

Verzoekster heeft zich tegen dit stuk niet voorzien met een klacht wegens valsheid, zodat de Raad geen reden heeft om aan de waarachtigheid ervan te twijfelen. Dat het stuk niet door verzoekster is ondertekend, doet daaraan geen afbreuk.

Verzoekster zij er overigens op gewezen dat haar beweringen van ongeoorloofde druk op de mentoren en van antidatering (wat neerkomt op valsheid in geschrifte) ernstige beschuldigingen uitmaken, en dat het geen pas geeft dergelijke beschuldigingen roekeloos – louter op basis van een vermoeden of perceptie, en zonder enig begin van bewijs – te uiten.

Een dergelijke (begin van) bewijs kan naar oordeel van de Raad alleszins niet worden gevonden in een vergelijking met de tussentijdse feedback; daarin ziet de Raad voldoende aanknopingspunten van kritiek om tot een ongunstige eindevaluatie te komen.

De overige speculaties van verzoekster over wie met wie contact zou hebben opgenomen, zijn evenmin relevant.

Wat het vermogen tot kritisch denken betreft, voert verzoekster aan dat zij daarvan reeds afdoende bewijzen heeft geleverd.

Verwerende partij dient te worden bijgetreden in haar vaststelling dat de voorbeelden die verzoekster ter zake aanhaalt, enkel steunen op haar eigen verklaringen *post factum*, nu zij van geen van de bedoelde incidenten melding heeft gemaakt tijdens de stage.

Dat verzoekster de ongunstige eindbeoordeling thans ziet als een afrekening door de betrokken stagementor moge dan de oprechte overtuiging van verzoekster zijn, ook dit blijft voor het

overige onbewezen, en de Raad ziet in het geheel van de elementen waarop hij vermag acht te slaan geen indicaties van een dergelijke partijdige beoordeling.

Tot slot is het voor de beoordeling van het middel weinig relevant of verzoekster zichzelf al dan niet geslaagd achtte; dat zij in de e-mail van 9 mei 2016 bevestigde dat zij – het eindoordeel daargelaten – alleszins “niet geweldig was”, staat vast.

Het middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

Tweede middel

Verzoekster steunt een tweede middel op een schending van de bepalingen van het stagevademecum en het *patere legem*-beginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster wijst erop dat het stagevademecum in artikel 1.3 het volgende bepaalt:

“de mentor

De mentor zal je (naast de andere verpleegkundigen op dienst) begeleiden bij het uitvoeren van vaardigheden bij patiënten. De mentor is jouw aanspreekpunt op de afdeling. Van de mentor mag je verwachten dat hij/zij je feedback geeft over de uitgevoerde handelingen en over je manier van aanwezig zijn op de afdeling.

Tijdens het tussentijds- en eindgesprek zal de mentor in naam van het team van de afdeling weergeven hoe jouw aanwezigheid op dienst wordt ervaren, wat je positieve punten zijn, welke doelstellingen er volgens hen al bereikt zijn en wat de eventuele werkpunten nog zijn.

De mentor speelt een belangrijke rol in de informatiedoorstroming bij leerbegeleiding.”

Op basis hiervan, zo stelt verzoekster, mocht worden verwacht dat wanneer er dergelijke negatieve elementen voorlagen zoals die thans in het document van 4 mei zijn vermeld, zij daarvan in kennis zou moeten zijn gesteld, wat niet is gebeurd.

Verder verwijst verzoekster naar artikel 2.4.2 van het stagevademecum, waarin is bepaald:

Tijdens de stage

1. Je legt je eigen stagedoelstellingen voor aan de stagementor (stageplaats) en bespreekt de haalbaarheid ervan in functie van de dienst.
2. Je maakt een schriftelijke voorbereiding van je tussentijds gesprek. Bij de tussentijdse evaluatie worden de stage-ervaringen besproken, aandachtspunten geformuleerd en wordt er gezocht naar mogelijkheden om tijdens je stage verder te evolueren. Het is een gesprek tussen de stagementor, de praktijklector en de student.
3. Je maakt een schriftelijke voorbereiding van je eindgesprek. De eindevaluatie is de afronding van de stage en is gesteund op de bevindingen van de student, de gediplomeerden en de stagementor. De beoordelingsfiche wordt ingevuld in aanwezigheid van de student en de stagementor. De drie partijen ondertekenen de beoordelingsfiche.
4. Je praktijklector(opleiding) maakt op basis van alle gegevens een eindbeoordeling a.d.h.v. je sterke punten en werkpunten.”

Verwerende partij, zo stelt verzoekster, kan geen enkel bewijs voorleggen van werkpunten die zijn geformuleerd tijdens de tussentijdse evaluatie. Zij wijst er ook nog op dat in het stagereglement is voorgeschreven dat de beoordelingsfiche door de drie partijen wordt ondertekend – wat voor het document van 4 mei 2016 niet het geval is - en dat de sterke punten niet tegen de zwakke punten zijn afgewogen.

Verwerende partij stelt hier, wat de geboden begeleiding en feedback betreft, in de *antwoordnota* het volgende tegenover:

“Het stagevademecum voorziet inderdaad dat de mentoren begeleiding en feedback moeten bieden.

[Verwerende partij] is echter van mening dat deze begeleiding en feedback wel degelijk geboden werden. Er dient te worden uitgegaan van een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid van zowel de praktijklector als de mentoren die de studente op stage begeleid hebben.

De mentoren van de afdeling waar de studente stage liep, hebben reeds meermaals studenten op stage begeleid, zonder dat hierover ooit klachten zijn gekomen.

Een negatieve beoordeling op zich is uiteraard geen voldoende bewijs van een gebrek aan feedback ([verwijzing naar rechtspraak van de Raad]).

Zelfs indien er al gebreken in de begeleiding zouden worden vastgesteld, *quod non*, kan dit in principe niet tot gevolg hebben dat de studente recht zou hebben op een gunstigere quoterings ([verwijzing naar rechtsleer]).

Er zijn immers *in casu* geen uitzonderlijke omstandigheden aanwezig, die erop zouden wijzen dat het beweerd ‘gebrek’ aan begeleiding het slagen van de studente *de facto* onmogelijk zou hebben gemaakt, in die zin dat de studente verstoken zou gebleven zijn

van essentiële informatie of feedback, noch dat de feedback zo laat in de stage gegeven werd dat bijsturing niet meer mogelijk was.

Uit de diverse mentorenverslagen blijkt dat **dezelfde werkpunten** week na week en stage na stage bleven terugkomen (gebrekkige kennis medicatie en pathologieën, gebrek aan inzicht in het werk, communicatie, kritisch denken/eigen functioneren in vraag stellen ...).

De studente wist, minstens behoorde zij te weten dat o.a. gebrekkige kennis van medicatie en pathologieën voor een studente in de tweede opleidingsfase als **breekpunten** gelden om te kunnen doorstromen naar een derde opleidingsfase. Zij werd ten andere reeds in het kader van de eerste stage (2 WVE b-1), gewezen op deze werkpunten en wist dat ze op de eerste stage slechts zeer nipt geslaagd was, zodat ze alle inspanningen zou moeten leveren om beter te doen tijdens de tweede stage en er minstens voor te zorgen dat de werkpunten waarvan sprake tijdens de eerste stage aangepakt werden.

Het heeft daarbij – zoals terecht door de Interne Beroepsinstantie onderstreept – geen enkele zin een kwantitatieve vergelijking te maken tussen het aantal kruisjes bij OK en het aantal kruisjes waarbij werkpunten aangegeven worden.

Bepaalde competenties (bv. de verpleegkundige als klinisch beoordelaar en zorgverstreker) wegen in een eindbeoordeling nu eenmaal zwaarder door dan andere (bv. verpleegkundige als persoon).

Anders gezegd: het feit dat iemand vriendelijk en hulpvaardig is of zich een geïnteresseerde houding aanmeet weegt niet op tegen een gebrekkige kennis van medicatie en pathologieën.”

Wat de verhouding tussen de tussentijdse evaluatie en de eindevaluatie aangaat, doet verwerende partij nog het volgende gelden:

“Een tussentijds ‘gesprek’ verloopt in essentie mondeling. De werkpunten die bij dit tussentijds gesprek aan bod gekomen zijn blijken vooreerst uit de mentorenverslagen die aan het gesprek voorafgaan (zie de hierboven geciteerde verslagen van 13/4 en 17/4) en vervolgens ook uit de opmerkingen die de praktijklector naar aanleiding van dit gesprek in de stagewerkmap van de Studente noteerde.

Hiervan ligt met andere woorden wel degelijk bewijs voor. Temeer nu dezelfde werkpunten reeds uitgebreid aan bod waren gekomen bij de bespreking van de eerste stage (2 WVE b1) en dus in principe weinig verdere toelichting behoeften.

De studente heeft onvoldoende aangetoond de competenties op het gewenste niveau (dat van een tweedejaarsstudent op het einde van zijn/haar stages) te beheersen, reden waarom ze niet kan doorstromen naar de derde opleidingsfase.

De beoordelingsfiche waaruit blijkt dat de studente een onvoldoende behaalde voor haar stage 2 WVE b-2 werd wel degelijk door de 3 partijen, nl. studente, mentor en praktijklector ondertekend. Het is enkel het bijhorende feedbackdocument dat alleen door de mentoren werd opgesteld en ondertekend.

Van enige onregelmatigheid in strijd met het stagevademecum is dus geen sprake.”

Beoordeling

In zoverre verzoekster zich beroept op een gebrek aan begeleiding, brengt de Raad in herinnering dat ook een terecht verwijt inzake een gebrekkige begeleiding of feedback tijdens het academiejaar hoogstens inhoudt dat verwerende partij schuld of mede schuld draagt aan het minder gunstige eindresultaat van de student, maar niet dat het door die student nu eenmaal behaalde resultaat daardoor plots gunstiger wordt en dat een en ander mag verantwoorden dat de Raad op die grond tot vernietiging overgaat en de verwerende partij verplicht zou worden tot een heroverweging van het examencijfer.

Tot die tweede stap kan de Raad enkel worden gebracht in de uitzonderlijke omstandigheid dat de student aantoont dat het gebrek aan informatie, begeleiding of feedback zo apert was dat de student niet beschikte over de informatie die hij redelijkerwijze nodig had om te kunnen slagen, of nog wanneer noodzakelijke feedback zo laat werd gegeven dat elke bijsturing onmogelijk was.

Dergelijke uitzonderlijke omstandigheden toont verzoekster niet aan, integendeel. In het administratief dossier liggen stukken voor waaruit niet enkel blijkt dat de stagementor alleszins (ook) schriftelijk heeft teruggekoppeld, maar ook dat negatieve elementen die uiteindelijk bij de eidevaluatie van 4 mei 2016 in rekening zijn genomen, wel degelijk voorheen reeds als werkpunten aan verzoekster zijn gemeld. De Raad verwijst ter zake naar de weergave van deze feedback in de bestreden beslissing.

Voor het overige kan verwerende partij worden bijgetreden in haar standpunt dat een tussentijds gesprek in essentie mondeling verloopt, maar dat los daarvan geen schisma valt op te merken tussen de opmerkingen die vóór en na het tussentijds gesprek aan bod zijn gekomen. Niet zonder grond wordt ook verwezen naar de notities van de praktijklector.

Ten slotte weerlegt verzoekster in haar wederantwoordnota niet de opmerking van verwerende partij, dat de beoordelingsfiche wel degelijk door drie partijen – waaronder verzoekster – werd ondertekend. Het gemis aan betwisting ter zake is terecht, want die opmerking strookt met de inhoud van het dossier (stuk 8 administratief dossier).

Het middel is ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 29 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bijzitter
Jean Goossens	bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.040 van 30 augustus 2016 in de zaak 2016/237

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 25 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 29 juni 2016 en de beslissing van de interne beroepscommissie van 14 juli 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 29 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is ingeschreven in de opleiding Bachelor in de ingenieurswetenschappen: architectuur. Hij volgt een geïndividualiseerd traject en beschikt over een bijzonder statuut op grond van functiebeperkingen. Dit bijzonder statuut behelst onderwijsfaciliteiten (begrip voor afwezigheid uit verplichte lessen/practica; toelaten dat de student een tekentablet met potlood gebruikt i.p.v. een muis om de computer te bedienen; begrip tonen wanneer de student door fysieke problemen de deadline van een opdracht niet haalt; een aangepaste deadline bespreken)

en examenfaciliteiten (extra tijd voor het afleggen van een schriftelijk examen (20-30% meer tijd); bij een schriftelijk examen met open vragen: een mondelinge toelichting nadien teneinde onduidelijkheden en onvolledigheden weg te werken; toelaten dat de student een tekentablet met potlood gebruikt i.p.v. een muis om de computer te bedienen; ten gevolge van de aandoening is het mogelijk dat de student onvoorzien doch noodgedwongen afwezig is op een examen: hiervoor wordt begrip gevraagd; verplaatsen van een examen naar een ander tijdstip binnen het academiejaar).

Tot de opleiding behoort het opleidingsonderdeel ‘Architectuurontwerp I’. Het opleidingsonderdeel bestaat uit vijf oefeningen met een toenemende moeilijkheidsgraad en complexiteit, waaraan wordt gewerkt in ateliers en op zelfstandige basis.

Verzoeker bekomt voor het voormelde opleidingsonderdeel een examencijfer van 8/20.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Verzoeker tekent tegen de voormelde quoterings het volgende intern beroep aan:

“EEN BEKNOPTE SITUERING VAN DE FEITEN

Als student met een erkende functiebeperking aan de [verwerende partij] onderga ik dagelijks de geneugten van een zeer zwakke gezondheid. Deze gezondheidsproblemen hebben, zoals u reeds werd kenbaar gemaakt in mijn schrijven bij aanvang van mijn studies, geleid tot ernstige hinder in het doorlopen van mijn studie. Gelukkig bieden de faciliteiten mij toegekend door het bijzonder statuut mij de nodige bescherming en verzachting om toch nog mooie tot zeer mooie resultaten te kunnen neerzetten.

De start van het huidige academiejaar werd ernstig gehinderd door een serieuze herval van mijn gezondheid, Een herval die ook de nodige psychologische complicaties met zich meebracht.

Voorzien van de nodige medische attesten en gesteund door mijn bijzonder statuut kon ik gelukkig op het (broodnodige) begrip rekenen van het merendeel van mijn docenten. Jaarvakken werden zonder problemen op individuele (lees: zelfstandige) basis verder gezet en met succes afgerond. Jammer genoeg werd ik ook geconfronteerd met één uitzondering in deze ganse situatie: de begeleiders van het vak Architectuurontwerp 1 (E081111). Begrip werd hier al snel vervangen door onwil, spanningen, bewuste tegenwerkingen, wantoestanden op [elektronisch platform], etc. Vanaf minuut één diende er dan ook gestreden te worden voor het nodige begrip en respect. Na de nodige intermezzo's en voorgaande afspraken die door de begeleiders met de voeten werden

getreden leidde dit in maart 2016 tot de volgende concrete afspraken die werden gemaakt in het bijzijn van dhr. [S.D.].

1. Ik kreeg (uiteindelijk) de mogelijkheid om mijn examen op 21 juni 2016 af te leggen.
2. Mijn eindresultaat zou het gevolg zijn van 50% van de punten voor elk van de twee laatste opdrachten, nl. 'Het Maakbare Plein' en 'Dubbelwoonst', en dit dus met een totaal gewicht van 100%.
3. Ik moest bijgevolg niet deelnemen aan 'de jury' d.d. 17 mei 2016, aangezien mijn jury zou plaatsvinden op 21 juni 2016,
4. Er zouden in het tweede deel van de maand juni nog één of meerdere persoonlijke begeleidingen voor beide opdrachten plaatsvinden.
5. Ik zou zo goed als mogelijk, en in de mate dat mijn gezondheid dit toeliet, aanwezig zijn op begeleidingsmomenten voor de opdracht 'Dubbelwoonst'.
6. Ook zou er een contactmoment zijn om de stand van zaken van mijn opdracht "Het Maakbare Plein" te bespreken.
7. Ik zou verder op eigen tempo werken tot aan de finale deadline op 21 juni 2016

Al deze afspraken werden vergezeld van de zeer misplaatste opmerking dat ik toch nogal een held moest zijn om zulke ziekte te willen combineren met studeren. Een opmerking die voor mij niet alleen uiterst traumatiserend is, maar ook illustratief is voor het totale pakket vooroordelen waarmee ik geconfronteerd werd op dat moment.

Vooroordelen die hun voorgaande niet kennen. De begeleiders van het desbetreffende vak lijken in de onmogelijkheid te verkeren om een fysieke en medische toestand los te koppelen van uiterlijke kenmerken. Ja, ik heb nog twee armen en benen, en zit bovendien niet in een rolstoel. Uiterlijk lijkt ik dan ook vrij gezond te zijn. Maar ook: ja, ik ben een chronisch pijnlijder, ik heb een weerstand die niet veel groter is dan een mug, ik heb een arm die niet meer wenst te functioneren, mijn lymfen zwellen op, ik vecht tegen uitputting, ik lijd ernstig mentaal, etc. En neen, ik ben geen held, hoogstens een mens die met overtuiging en passie voor zijn dromen vecht.

Het hier beschreven 'gezondheidsracisme' is dan ook dat wat de zeer pijnlijke basis vormt van alle daaropvolgende feiten en deze beroepsprocedure. Ik hoef mij ook niet te verantwoorden voor mijn gezondheid, en toch verlangt men dit telkens weer. Alsof ik keer op keer weer dien geconfronteerd te worden met mijn beperkingen. Een bijzonder statuut is voor de desbetreffende begeleiders duidelijk een luxe, een extraatje om wat tijd te kopen,

De rol die de vervanger Van mevr. [R.C.], m.n. dhr. [S.D.], hierin speelt is daarenboven bedenkelijk te noemen. Daar waar mevr. [R.C.] een door en door menselijke dialoog voerde en daarbij steeds tot oplossingen kwam op een constructieve wijze heeft haar vervanger steeds de neiging in de loopgraven te kruipen en de student met een bijzonder statuut vooruit te sturen. Het is nochtans net zijn rol om die student te beschermen. Niet om toe te kijken hoeveel schade er eventueel aangericht kan worden en afhankelijk van die evaluatie te reageren als de kust veilig wordt bevonden. De rechtszekerheid van dhr. [S.D.] zit in zijn arbeidscontract en in zijn functie. Een functie die tot doel heeft te reageren en te communiceren daar waar nodig om zo de student die niet meer optimaal kan functioneren door redenen buiten zijn wil om te beschermen of toch minstens te sparen. Sparen zodat deze zijn energie op andere zaken kan richten. Dit doet men niet

door zichzelf continu juridisch in te dekken, noch door de student mee in die positie te manoeuvreren dat hij telkens weer zijn gezondheidstoestand opnieuw tot in de treurnis toe moet uitleggen aan de docent, assistent, begeleider, ... in kwestie. Ik verzeker u ten stelligste: dat is moordend. En naar mijn persoonlijke mening is het afweren van ongepaste situaties en vooroordelen net de functie van dhr. [S.D.].

Foutloos was ik zo goed als mogelijk aanwezig op de daaropvolgende begeleidingsmomenten in het atelier. Foutloos werd voldaan aan de afspraken omtrent de opdracht 'Het Maakbare Plein'. Al snel ontstonden hierdoor echter weer terug de nodige spanningen. Eenzijdig poogde de begeleider, dhr. [J.M.], de gemaakte afspraken weer naar zijn hand te zetten. Het tempo werd bewust opgedreven in een poging mij te dwingen aan te sluiten op de deadlines van de gezonde student. Een makkelijk afdwingbare situatie voor de begeleider want ik had geen zin om in groep mij telkens opnieuw te moeten verantwoorden voor mijn gezondheidstoestand. De jury op 17 mei 2016 werd er plots één waarop misschien toch wel eens mijn aanwezigheid noodzakelijk zou kunnen zijn.

De aangebrachte tussentijdse werken van mijn zijde waren ook alles behalve slecht te noemen en voldeden telkens 100% aan de opgelegde richtlijnen.

De jury vervroegd afleggen en deze een volledige dag bijwonen, buiten de afspraken om, was voor mijn gezondheid met het oog op de aankomende examens echter een brug te ver. Op basis van de voorgaande ervaringen met de begeleiders werd er door mij het nodige overleg gepleegd met de behandelende arts die mij dan ook gegrond voorzag van een afwezigheidsattest voor deze niet afgesproken jury. Dit attest werd overgemaakt aan dhr. [J.M.] op diens gebruikelijke mailadres.

Nadien volgde er een radiostilte. Naar mijn aanvoelen in lijn met de gemaakte afspraken en dus alles behalve onrustwekkend. Ik had nl. duidelijk gecommuniceerd dat in mijn rooster de eerste helft van de maand juni volledig gewijd was aan de 'normale' examens. Tot ik plots uit het niets op 7 juni 2016 een mail van dhr. [J.M.] mocht ontvangen. Midden in de examens, en enkele dagen voor een ander examenmoment, werd ik geconfronteerd met de doodleuke melding dat ik niets meer behoefde te ondernemen voor dit vak, er geen begeleidingen meer zouden plaatsvinden en ook geen evaluatie. Met andere woorden werd mij de enige en afgedwongen examenkans die ik had zomaar ontnomen. Weken voorbereidingen en intensieve arbeid werden plots verwezen naar het rijk der zinloosheid.

Uiteraard leidden deze feiten tot de nodige reacties ten gronde van mij. Zo werd dhr. [J.M.] onmiddellijk aangeschreven per mail met de vraag tot duiding. Elke reactie hierop bleef uit. Wat later startte dhr. [J.M.] een éénzijdige dialoog per mail. In die zin dat hij uit mijn naam onwaarheden begon te verkondigen om zichzelf in te dekken bij zijn collega's. Want in het mailen in cc en bcc is de begeleider in kwestie wereldkampioen, maar in het lezen van mails speelt hij duidelijk in een wat lagere categorie. Telkens werd er officieel de nodige repliek geboden op de éénzijdige en misleidende communicatie van dhr. [J.M.]. Helaas kwam daarop nooit repliek, noch van dhr. [J.M.], noch van de enige vakverantwoordelijke, m.n. prof. dr. [M.D.].

Noodgedwongen contacteerde ik dan ook de ombudsman prof. [D.D.Z.]. Aan hem werd de ganse situatie uitgelegd tijdens een persoonlijk treffen. Hierop nam deze direct contact op met prof. dr. [M.D.] van wie hij vernam dat de begeleider, dhr. [J.M.], door hem reeds naar de ombudsvrouw, prof. dr. [M.-F. R.] was gestuurd.

Na meerdere dagen afwachten kwam het verlossende bericht dat het examen doorging, maar de randvoorwaarden veranderden én er werd geen rekening gehouden met de immense hoeveelheid kostbare examentijd die men mij reeds gekost had. Ondanks een uiterst negatief advies van mijn arts volhardde ik en leverde ik zo goed als mogelijk in. De situatie die men creëerde was echter onmogelijk, deontologisch onverantwoord en juridisch totaal losgeslagen. Het was niet ik als student die éézijdig acties had ondernomen en daarvan de gevolgen moest dragen, neen, het was de begeleider die éézijdige en wederrechtelijke acties had ondernomen maar daarvan wel alle gevolgen naar mij doorschoof. Zo vernielde men niet alleen mijn andere examens, maar ook mijn gezondheid.

Mijn arts schreef met reden een doktersattest voor de ganse week waarin de jury en inlevering gepland stonden. Jammer genoeg heeft dergelijk attest geen enkele waarde voor dhr. [J.M.] die als een God poogde te heersen over de realiteit en waarachtigheid.

De voorziene evaluaties gebeurden niet zoals afgesproken in alle objectiviteit. Op beide werken had dhr. [J.M.] zijn bindend subjectief oordeel dat uiteindelijk mijn cijfer maakte. Daarenboven werd het jurymoment, dat met wederzijdse toestemming door mij werd opgenomen, doorspekt met subjectieve input, theatrale situaties, en vooral uiterst discriminerende opmerkingen over mensen met een gezondheidsbeperking. Ook de uiteindelijke verdeling van de punten gebeurde niet volgens de verhouding 50/50.

Het andere examen dat reeds weken voordien voor die dag gepland stond kon ik fysiek simpelweg niet meer aan. Een opmerking over o.a. de reglementering over meer dan één examen per dag belandde in dovemansoren. Zelf bevond ik mij in de positie dat ik mij o.a. moest verantwoorden waarom het niet evident is om een trap met een breedte van 80 cm te bewandelen met een maquette van 120 cm op 120 cm als men fysiek maar de beschikking heeft over één arm, dat ik moest aanhoren dat iemand die trager tekent door zijn arm zich maar dringend eens moest bezinnen over zijn studie. Ik voelde mij als verkracht nadien. Ik voelde mij zo verschrikkelijk vuil.

Het kan hoegenaamd niet dat een student méér dan een week tijd verliest midden in de examenperiode, daarna éézijdige dictaten krijgt opgelegd vanuit de veronderstelling dat deze onmogelijk zijn, en dat de persoon in kwestie die verantwoordelijk is voor deze godganse situatie dan ook nog eens een bindend oordeel kan/mag vellen over de ingeleverde werken. En mij dan finaal nog eens de grond in mag boren over mijn gezondheidstoestand.

Het is hierbij ook belangrijk te stipuleren dat de werken ingeleverd dienden te worden op 21 juni 2016 (de originele deadline), maar dat het jurymoment voor de oefening 'Dubbelwoning' plaatsvond op 24 juni 2016. Dit jurymoment moest hierdoor een gebrekkige voorbereiding genieten, omdat de werken die ik diende te verdedigen niet meer in mijn bezit waren.

Het moet vooral zéér pijnlijk zijn geweest voor dhr. [J.M.] dat alle ingeleverde werken zelfs zonder begeleiding nog steeds voldeden aan alle eisen, van een meer dan afdoende niveau waren, en bovenal dat ze finaal tijdig (ondanks alle uitgelokte obstructies) bij hem terecht zijn gekomen. Zijn opmerking 'a lucky shot' die ik mocht noteren tijdens het jurymoment is dan ook meer dan typerend, Het ingeleverde werk was inderdaad méér dan

afdoende en goed want "a lucky shot". In de Nederlandse psychologische vakliteratuur wordt het gedrag van dhr. [J.M.] ook wel laconiek omschreven als 'piemel-denken'. En wel omdat ik vanuit een situatie zonder begeleiding, met ernstige fysieke beperkingen, een bewust tijdstekort, ... een nog méér dan bovengemiddeld resultaat heb kunnen neerzetten.

Het is triest dat een vak, zoals 'Inleiding tot het bouwtechnisch ontwerpen', waarvoor ik reeds een tussentijds resultaat had staan van 19/20 heeft moeten lijden onder deze situatie. De professor die mij amper drie dagen na het incident met dhr. [J.M.] mondeling ondervroeg was in mijn plaats gefrustreerd dat ik door totale uitputting en pijnlast geen zinnig antwoord meer kon produceren op zijn vragen. Voor mij was het mentaal moordend om nog maar eens geconfronteerd te worden met de resultaten van het bewuste en deontologisch onverantwoorde gedrag van dhr. [J.M.].

En dan vergeet ik bijna nog de bedreigingen die ik aan mijn adres mocht ontvangen tijdens dit zogenaamde jurymoment. Bedreigingen in de aard van: "wat je ook nog zal doen, het is over voor jou want je hebt tegen onze schenen geschopt".

Tijdens het feedbackmoment d.d. 4 juli 2016 werden buiten de nodige bedreigingen, noch de deelpunten, noch de toedracht tot deze punten kenbaar gemaakt. Wel was er de boodschap dat het ontvangen cijfer dichterbij een negen dan bij een acht aanleunde en men bewust naar beneden had afgerond. De toedracht hiervoor was duidelijk: het mij bewust cijfermatig onmogelijk maken deze wantoestanden zelf recht te trekken.

Ook weigerde men nog in enige begeleiding te voorzien, daar waar dit voor andere studenten wel mogelijk bleek (dixit dhr. [H.L.] en dhr. [J.M.]). Ook werd er doodleuk gemeld dat er géén rekening zou gehouden worden met enige faciliteit omschreven in mijn bijzonder statuut.

Noch de praktische invulling, noch de datum van de tweede zitting van het vak Architectuurontwerp 1 is tot op heden (d.d. 8 juli 2016) kenbaar gemaakt via enig officieel kanaal. Waardoor deze mijns inziens al per definitie ongeldig is.

TEN GRONDE

A. [ELEKTRONISCH PLATFORM]

Zoals voorzien in artikel 22 §2 van het OER ("Studenten dienen zich voor elk opleidingsonderdeel waarvoor ze in het betrokken academiejaar zijn ingeschreven aan te melden op [elektronisch platform]") meldde ik mij voor het vak Architectuurontwerp I aan op [elektronisch platform]. Deze aanmelding werd positief beantwoord, waardoor ik officieel terecht kwam op de lijst met 'gebruikers' voor dit vak op [elektronisch platform]. Verder vertoont dit vak voor mij op [elektronisch platform] geen enkele anomalie met andere registraties op dit digitale leerplatform.

Desondanks poogden de betrokken begeleiders tot op het laatste moment het in mijn schoenen te schuiven dat ik op hun overzicht in [elektronisch platform] vergezeld zou staan van een "sans unique" symbool (cfr. dhr. [H.L.]). Aan deze melding ging een mail d.d. 30 juni 2016 vooraf van dhr. [H.L.] waarbij mij plots werd kenbaar gemaakt dat ik hoegenaamd niet ingeschreven zou staan op [elektronisch platform] en daardoor mogelijk

belangrijke communicatie kon mislopen. Nochtans werd de verantwoordelijke lesgever prof. dr. [M.D.] hierop reeds gewezen in de loop van de maand januari 2016. Toen werd ook al duidelijk dat ik hierin geen enkele fout of nalatigheid trof. Ik voldeed exact aan de verplichtingen omschreven in het OER. Alle mogelijke fouten die hieruit voortvloeien en/of gemiste communicatie m.b.t. het vak en de opdrachten vallen dan ook volledig buiten mijn verantwoordelijkheid.

B. [VERWERENDE PARTIJ-] ACCOUNT

Net zoals voor studenten, geldt ook voor begeleiders zoals dhr. [J.M.] dat het gebruik van de [verwerende partij] mailaccount verplicht is. Aangezien dhr. [J.M.] bewust alle communicatie consequent voerde vanuit zijn mailadres ([...]) dat beheerd wordt door het architectenbureau [...] en nooit enig [ander] mailadres gebruikte of kenbaar maakte is het zijn volle verantwoordelijkheid of mails al dan niet ontvangen worden.

De juridische verantwoordelijkheid bij anomalieën wordt zo ook verschoven naar [...].

Dit alles ligt in lijn met art 22 §3 van het OER:

Het [verwerende partij] e-mailadres dat eindigt op @[...] wordt gebruikt als officieel communicatiekanaal(...)

Het is een voor dit vak blijkbaar gangbare praktijk bij de begeleiders. Zo worden bijvoorbeeld laattijdige aanpassingen aan planningen e.d.m. stevast gecommuniceerd met vermelding van een privé- of werkmailadres dat niet [verwerende partij] gerelateerd is.

Zo werd bijvoorbeeld door dhr. [J.B.] op [elektronisch platform] de volgende aankondiging geplaatst op 18 april 2016 omstreeks 10u02:

*"Gezien het onevenwicht tussen het aantal studenten voormiddags en namiddags heb ik een nieuwe regeling gemaakt, Deze geldt van nu tot aan de jury
Dienen aanwezig te zijn:
Vm.([...]
Nm: [...]
Indien er een probleem is kan je mij mailen op [...]
Mvg, [J.]"*

C. EVALUATIE

Het OER vermeldt in artikel 41 de elementen waaraan aan een studiefiche dient te voldoen. Onder⁰ 17 staat het volgende vermeld:

*"17⁰ Evaluatiemoment(en)
Dit is het moment van evaluatie van de studieprestaties, i.e. periodegebonden of niet-periodegebonden evaluatie. Bij niet-periodegebonden evaluatie dienen de frequentie en de vorm uitdrukkelijk te worden vermeld "*

In de studiefiche van het vak Architectuurontwerp I is de volgende informatie opgenomen die gecatalogeerd kan worden onder deze noemer:

*“Evaluatiemomenten
niet-periodegebonden evaluatie”*

Er is hierbij geen enkel vermelding van frequentie en vorm. Nochtans dient deze uitdrukkelijk vermeld te worden.

Onder de noemer evaluatievormen dien ik aldus artikel 41 van het OER volgens 19° de volgende informatie terug te vinden:

"18° Evaluatievorm(en)

Dit zijn de vormen en inhouden van de evaluatie(s) en hun relatie met de eindcompetenties: mondeling, schriftelijk, open boek, multiple choice, etc. Per examenkans kan, voor gemotiveerde uitzonderingen, een andere evaluatievorm worden gepland. "

In de ECTS-fiche van Architectuurontwerp 1 vinden we hierover het volgende terug:

"Toelichtingen bij de evaluatievormen

Niet-periodegebonden evaluatie: beoordeling van atelieroefeningen. Frequentie: Gewicht: 100%; verschillende ontwerp oefeningen (zie kalender)."

Ook hierin staat geen enkele verwijzing naar de relatie van de evaluaties met de eindcompetenties. De gewichtsverdeling van de opdrachten onderling ontbreekt volledig. De frequentie wordt nogmaals niet uitdrukkelijk vermeld. De kalender waar naar verwezen wordt is onbestaande en niet raadpleegbaar voor inschrijving. Noch de opdrachten, noch de [kwantiteit] ervan is gekend voor en bij inschrijving.

Artikel 50 §1 van het OER voegt hieraan het volgende toe:

"Vóór de aanvang van de inschrijvingen wordt via de studiefiche over elk opleidingsonderdeel gedetailleerde informatie verschaft betreffende het (/de) evaluatiemoment(en), overeenkomstig artikel 41, De evaluatie verloopt, ongeacht het type van contract dat met de student werd afgesloten, volgens het evaluatiemoment vastgelegd in de studiefiche."

Zoals u reeds zelf hiervoor hebt kunnen vaststellen ontbreekt elke vorm van dergelijke informatie op de studiefiche van het vak Architectuurontwerp I.

Ook §4 van artikel 50 bevestigt deze stelling:

"De data en de vorm van niet periodegebonden evaluaties worden vooraf aangekondigd"

D. EXAMENCIJFER

Artikel 56 SI van het OER stelt heel mooi het volgende:

"Het resultaat van de evaluatie wordt per opleidingsonderdeel uitgedrukt in één examencijfer: De verantwoordelijke lesgever van het betreffende

opleidingsonderdeel bepaalt het uiteindelijke examencijfer. Dit examencijfer is een geheel getal van 0 tot en met 20, berekend zoals vermeld in de studiefiche (...)”

Ondanks deze glasheldere formulering in het OER worden cijfers die elk op zich het onderdeel zijn van het totale cijfer voor dit vak uitgedrukt in letters (A, B, C en D). Dit blijkt heel onbetwistbaar uit onderstaande puntenlijst voor de oefening 3 die op 26 januari 2016 om 8u44 op [elektronisch platform] werd geplaatst. Voor het einde van de examenperiode dus.

[...]

Aangezien deze quoteringen gelden als definitief en bindend en dus zonder omwegen een examencijfer mogen genoemd worden zijn deze per definitie ook onreglementair. Het levert de student over aan de grillen van de lesgever die naar eigen goeddunken nadien de definitieve numerieke waarde van deze letter kan bepalen. Elke discussie met een lesgever kan in deze context zonder meer leiden tot een negatieve invulling van deze letter.

Artikel 56 van het OER voorziet geen enkele uitzondering of afwijking die op dit vak van toepassing is of kan zijn.

Daarenboven weigeren de betrokken lesgevers de numerieke waarde van de deeltijfers kenbaar te maken. Ook de eindberekening die het totaal resultaat vormt van dit vak wordt niet kenbaar gemaakt aan mij. Ook hanteert men voor elk deelresultaat een ander numeriek gewicht om het eindresultaat te vormen. Deze numerieke gewichtsverdeling is niet kenbaar gemaakt, noch opgenomen in de ECTS-fiche. Ook voor mij specifiek wordt deze gewichtsverdeling met de voeten getreden: daar waar officieel de verhouding 50/50 voor beide projecten werd afgesproken, maakte men op het feedbackmoment kenbaar dat deze verhouding niet werd toegepast en men het laatste project (dat in mijn geval ernstig verstoord werd) zwaarder heeft laten meetellen.

Aangezien er mij kenbaar werd gemaakt dat mijn cijfer dicht bij een negen dan een acht bleek te liggen worden automatisch ook de afrondingsregels geschonden. Nochtans is men verplicht de afrondingsregels die omschreven staan in artikel 56 §I van het OER te volgen:

“(...) volgende algemeen geldende afrondingsregels van toepassing, tenzij een grondige motivering tot een afwijking noopt: afrondingen van 0,5 en hoger worden naar een hogere eenheid afgerond; onder 0,5 wordt er naar een lagere eenheid afgerond.”

Alleen af het niet respecteren van de geest van artikel 56 van het OER leidt tot de nietigheid van het mij toegekende cijfer.

E. AFWEZIGHEID OMBUDSMAN

De door mij geconsulteerde ombudsman was niet aanwezig tijdens de jury.

Wel aanwezig was de ombudsvrouw die door dhr. [J.M.] gecontacteerd werd en nooit met mij enige vorm van contact heeft gehad.

Hierdoor werd het vermoeden van subjectiviteit opgewekt en rees er bij mij gegronde twijfel over de neutraliteit.

Ook werden door deze ombudsvrouw de gemaakte afspraken niet nageleefd, noch bleek zij op de hoogte te zijn van mijn feitenrelaas. Enkel het subjectieve relaas van dhr. [J.M.] was vertegenwoordigd.

De evaluatie van 'Het Maakbare Plein' gebeurde bovendien ook volledig zonder enige input of aanwezigheid van de ombudsdienst. Dit ondanks een expliciet verzoek hiertoe.

Ook werd ik niet afdoende geïnformeerd over mijn rechten bij aanvang en na afloop. De leugens verkondigd door de begeleiders over de invulling van de studiefiche werden blindelings overgenomen en herkauwd. De studiefiche werd door de begeleider, zonder weerwoord van de ombudsvrouw, neergezet als een lege doos. Blijkbaar had geen van hen ook deze fiche ter hand genomen vooraleer het jurymoment plaatsvond.

Ernstige inbreuken op mijn persoon (lees: medische discriminatie) werden geen halt toegeroepen tijdens de zogenaamde jury. Het enige weerwoord kwam van mijzelf. Ik verzeker u dat dergelijke situaties alles behalve psychologisch gezond zijn.

Het is een zéér bevreemdende situatie dat ik als student met een ernstige functiebeperking wegens medische redenen, die daarvoor nota bene erkend is door de [verwerende partij], dien te aanhoren dat er oordelen over de ernst van mijn gezondheid worden geveld, dat er discussie wordt gevoerd met een begeleidster over de ernst van kanker of het aantal kankergevallen in haar familie als in een kleuterlijk opbiedingspel, dat ik dien te aanhoren dat de uiterlijk waarneembare beperkingen leiden tot sarcastische opmerkingen waarbij men mij op afschuwelijke wijze denigreerde. Alles in een poging mij nog meer te kwetsen of reacties los te weken en dat allemaal in het bijzijn van de ombudsvrouw. De tranen springen mij in de ogen als ik hieraan terugdenk.

Achteraf dekte men zich uiteraard in door te stellen dat men zagezegd niet op de hoogte was van mijn bijzonder statuut. Wat had u anders verwacht?

De verantwoordelijke lesgever, prof. dr. [M.D.], was niet aanwezig op de jury, noch op enige andere evaluatie. Ook was hij telefonisch, noch per mail bereikbaar voor mij in de dagen vooraleer de ombudsdienst werd ingeschakeld.

F. FEEDBACKMOMENT

Het feedbackmoment an sich was er één van pure intimidatie. Op dezelfde wijze waarin rechters een vonnis voorlezen werd mijn bijzonder statuut voorgelezen. Een cynische zaak voor de betrokken begeleiders. Men vond het vooral zéér laconiek dat men mij op zulke wijze een cijfer had toegekend dat ik mathematisch gezien onmogelijk nog een voldoende kon behalen in de tweede zittijd. Met enige fierheid verkondigde men mij dat men mij bewust een naar beneden afgerond cijfer had toegekend. De boodschap was dan ook zéér duidelijk: herbronnen, en een nieuwe richting zoeken misschien... want wij zullen het u niet meer gunnen. Cynisch als men dit vergelijkt met bijvoorbeeld mijn andere cijfers.

Ook weigerde men mij de resultaten die het eindresultaat vormen kenbaar te maken, inzage te geven in wat deze resultaten hebben gemaakt, de gewichtsverdeling openbaar te maken die men in werkelijkheid had gehanteerd, etc.

G. ECTS-FICHE

De ECTS-fiche bevat ook nog andere onwaarheden die uiterst typerend zijn voor de wijze waarin in dit vak wordt omgesprongen met de rechten van de student.

Artikel 41 van het OER vermeldt welke zaken er dienen vermeld te worden op de studiefiche. Zo staat onder ⁰ 14 'Leermateriaal en bijkomende kosten' het volgende vermeld:

“Opsomming van het leermateriaal (met vermelding van de exacte of geschatte prijs) en van de bijkomende kosten die zijn verbonden aan het opleidingsonderdeel (zoals laboratoriumbenodigdheden, excursies, etc.).”

De studiefiche van het vak Architectuurontwerp 1 vult dit punt als volgt in:

*“Leermateriaal
Elementair tekenmateriaal (potloden, viltstiften, a..) (ca. 50 EUR).”*

Een lijst die op [elektronisch platform] werd geplaatst op 22 september 2015 omstreeks 05u25 met de titel 'Tekenenbenodigdheden 1° jaar Bachelor Burgerlijk Ingenieur Architect' voor de vakken 'Architectuurontwerp 1', 'Waarneming & Beeldende media 1' en 'Ontwerpteer 1' bevat een mooi overzicht van dit elementair tekenmateriaal waar men minimaal over dient te beschikken. Ik was zo vrij deze lijst aan te vullen met de prijs van de goedkoopste variant van deze producten in de webwinkel van SCHLEIPER N.V., zoals aangetroffen op 7 juli 2016. De eindsom staat onderaan vermeld.

[...]

Hierin wordt dan nog geen rekening gehouden met alle materialen die nodig zijn voor het maken van de verplichte en noodzakelijke maquettes zoals: karton, lijm, lemetten, mos, etc.

Bovendien wordt er ook geen melding gemaakt van de studiereis naar de Borinage en haar kostprijs. Een reis die n.b. niet voor iedereen toegankelijk was en waarbij door de organisatoren niet werd rekening gehouden met financiële of (alweer) functiebeperkingen. Voor een student met mijn fysieke gesteldheid is dergelijke uitstap simpelweg not done.

Zo verscheen op [elektronisch platform] op 4 december 2015 (laatst bewerkt: idem) de volgende aankondiging:

*“Beste studenten,
Op 4 en 5 februari 2016 organiseren de begeleiders Architectuurontwerpen 1 een studiereis naar de Borinage.
We bezoeken fantastische landschappen (natuurlijke en industriële) en gebouwen (culturele en iconische), maar af en toe ook goed foute, lees andere, architectuur.*

Er kunnen maximaal 80 studenten mee. First come, first served. De prijs all-in (transport, overnachting en inkom) is 50€, na de reis te corrigeren in min i.f.v. het aantal deelnemers. Inschrijven kan door betaling van 50€ cash aan [J.] (voor atelier A) of [H.] (atelier B), liefst tijdens de volgende ateliersessie (in enveloppe met vermelding van naam en gsm-nummer) of ten laatste tijdens de jury.

Voor degenen die waar voor hun geld wensen: we bezoeken, dikwijls met gids, BPS22, Keramis, de watertoren in Ghlin, het Mundaneum, La Maison Folie, l'établissement d'enseignement, Le Grand Hornu, het MAC, Le Pass, Le caillou qui bique, de Familistère van Godin e.d.m. We overnachten in een rocking sixties complex. In het mapje documenten vind je een voorlopig programma en een teaser. We vertrekken op donderdagochtend om 8:00u aan de Plateau en zijn de volgende dag laat op de avond terug.

*we hopen op een massale opkomst,
De begeleiders"*

Artikel 41 van het OER vermeldt enkele regelingen m.b.t. gewettigde afwezigheden die vermeld moeten staan in de studiefiche. Zo staat onder ⁰ 19 de volgende vormvoorwaarden vermeld:

“Ook de gevolgen van de ongegronde afwezigheid bij afwezigheid of niet-deelname aan (een deel van) de evaluatie dient hier te worden vastgelegd. Al deze bepalingen gelden voor alle studenten ingeschreven voor het betrokken opleidingsonderdeel.”

Uiteraard ontbreekt ook deze extreem belangrijke informatie voor studenten met een functiebeperking wegens medische redenen in de studiefiche van het vak Architectuurontwerp I.

H. JURY

De beoordeling van de ingeleverde werken gebeurt in alle ateliers door begeleiders die niet vermeld staan op de studiefiche als medelesgever of eindverantwoordelijke. Zij liggen mee aan de grondslag van het definitieve resultaat dat toegekend wordt aan een opdracht en dat later deel zal uitmaken van het examencijfer. Ook het begrip 'jury' waarbij een examencijfer mee gevormd wordt op basis van de input van deze niet in de ECTS-fiche opgenomen lesgevers is tot mijn grote verbazing niet opgenomen in het OER. Deze evaluatievorm is niet te vergelijken met een mondeling examen, noch met een schriftelijk. Toch wordt er aan de student, zoals in mijn geval, een examencijfer toegekend op basis van dergelijke jury. En dit meermaals per jaar. Een jury die blijkbaar vrij is van enige vormverplichting in samenstelling, te hanteren richtlijnen, vormvereisten, of naleving van het OER. Deze evaluatievorm om tot een examencijfer te komen is dan ook simpelweg niet voorzien in het OER.

Deze afwijkende vorm van evaluatie werd ook niet opgenomen in de studiefiche en niet goedgekeurd door de Commissie Programma's.

Noch deze begeleiders, noch de jury respecteren daarenboven de archiveringsverplichtingen opgelegd door het OER. Betwistingen worden hierdoor automatisch een subjectief relaas.

I. OPDRACHTEN

Beide opdrachten werden door de betrokken lesgevers, dhr. [J.M.] en dhr. [H.L.], telkens onder andere criteria geëvalueerd. Hiermee bedoel ik dat een student die wel begeleiding had kunnen genieten duidelijk niet moest voldoen aan de randvoorwaarden zoals deze gesteld werden in de opdrachten. Op de jaartentoonstelling was het duidelijk vast te stellen dat ernstige willekeur bestond in de invulling van de opdracht.

Daar [waar] de opdracht voor mij werd bekeken als een uiterst bindend lastenboek werd voor anderen de ene na de andere afwijking door de vingers gezien. In mijn geval ging men zelfs plots nog stedenbouwkundige wetgevingen toepassen op mijn ontwerpen om toch maar iets te kunnen vinden om mij een oneerlijk cijfer te kunnen geven. Anderen werd meegedeeld dat ze hier hoegenaamd geen rekening mee dienden te houden. Een feit dat ook onomwonden blijkt uit de door hen ingeleverde werken.

J. TIJDELIJKE BETREKKING

Zowel voor het niet gebruiken van hun [verwerende partij]-account, als voor het weigeren accepteren van de faciliteiten van het bijzonder statuut verwezen de begeleiders naar hun slechts deeltijdse betrekking die zij hebben met de [verwerende partij]. Het zou onmogelijk zijn een architectenpraktijk te combineren met een student die een ander traject dient te doorlopen en met het verifiëren van de mails via de [verwerende partij]-account.

Welnu, nergens in het OER staat genoteerd dat ik als student rekening dien te houden met het soort van betrekking dat een begeleider heeft met de [verwerende partij]. Ik heb hoegenaamd geen zaken, noch interesse in zijn of haar contractuele invulling. Ik kan als student alleen verwachten of eisen om gelijk behandeld te worden door alle lesgevers ongeacht of hun contract deel- of voltijds is. Men hoeft dan plots ook niet op de tenen getrapt te zijn wanneer men met dergelijke redeneringen afkomt en ik mij daarin niet wens te schikken.

K. INHAALWEEK

Zoals omschreven in de preambule van het OER op pagina 7 is een jaarvak een opleidingsonderdeel dat over twee semesters van éénzelfde academiejaar heen wordt geprogrammeerd, onderbroken door de inhaalweek en de eerste examenperiode.

In artikel 2 §2 van het OER staat de inhaalweek voor het academiejaar 2015-2016 omschreven als een periode die valt tussen 14 december 2015 en 19 december 2015, en een periode die valt tussen 16 mei 2016 en 21 mei 2016.

Artikel 44 §2 van het OER sluit mooi aan op de omschrijving in de preambule met de volgende boodschap:

“De onderwijsactiviteiten van een jaarvak kunnen niet doorlopen tijdens de examenperiodes, de inhaalweek en de periodes waarin onderwijsactiviteiten en evaluaties worden geschorst (cf. artikel 2), behoudens afwijkingen toegestaan door de Commissie Programma's.”

Ondanks deze zéér duidelijke richtlijnen wordt op 10 maart 2016 door dhr. [H.L.] omstreeks 22u06 het volgende bericht geplaatst op [elektronisch platform] (dit bericht werd een laatste maal aangepast op 10 maart 2016 omstreeks 22u06) in naam van dhr. [D.P.]:

“Jokerweek!

Door [H.L.] op: 2016-03-10 22:06 (Gewijzigd door [H.L.] op 2016-03-10 22:06)

Beste studenten,

Van 21 tot en met 25 maart is er de jaarlijkse Jokerweek aan de vakgroep. Dit jaar draagt de Jokerweek de titel 'Werken aan Wijk 13' en we trekken daarbij de stad in om te werken aan de relatie tussen de universiteit en haar 'buurt'. De Loeiende Koe is met ongezien enthousiasme de werf aan het voorbereiden voor deze werken, en op vrijdag 25 maart moet de Jokerweek uitmonden in een heus stadsfestival.

Voor bachelorstudenten wordt de introductie tot de Jokerweek naar voor geschoven in de tijd, en heeft deze niet plaats tijdens de Jokerweek, maar wel op dinsdag 15 maart om 18u00 in Auditorium N. Daar wordt het hele opzet van de Jokerweek toegelicht en moeten de studenten een keuze maken uit enkele projecten om op te werken tijdens de Jokerweek, zodat jullie op maandag 21 maart meteen aan de slag kunnen.

We rekenen op jullie massale aanwezigheid in auditorium N komende dinsdag 15/3, Namens De Loeiende Koe & namens de organisatoren van de Jokerweek,

Vriendelijke groeten,

[D.P.]”

Dit bericht wordt op 16 maart 2016 omstreeks 08u07 op [elektronisch platform] (laatste aanpassing: idem) aangevuld met het volgende bericht gepost door de dhr. [H.L.] in naam van dhr. [D.P.]:

“JOKERWEEK! Iedereen aanwezig!

Door [H.L.] op: 2016-03-16 08:07 (Gewijzigd door [H.L.] op 2016-03-16 08:07)

Beste studenten,

Nog niet iedereen onder jullie is momenteel ingeschreven voor één van de trajecten tijdens de Jokerweek.

De lijsten zullen tot donderdagnamiddag ter beschikking blijven aan het studentensecretariaat in Atelier 1. Gelieve daarzo snel mogelijk jullie naam toe te voegen aan een lijst. Mensen die niet inschrijven zullen, noodgedwongen, een project toegewezen krijgen.

De haalbaarheid en het succes van de Jokerweek – voor dit jaar en de komende jaren – staan of vallen met jullie aanwezigheid. Daarom deze oproep om massaal te participeren en zodoende ook het engagement van de studenten van De Loeiende Koe te honoreren.

Namens de organisatoren van de Jokerweek

Met vriendelijke groeten,

[D.P.]”

Met de wel te verstane dwingende woorden "moeten inschrijven", "zullen, noodgedwongen, een project toegewezen krijgen", "iedereen aanwezig!", "moeten een keuze maken", ... wordt van een project dat totaal geen deel uitmaakt van het traject dat in de ECTS-fiche van het vak Architectuurontwerp 1 vermeld staat en aan het begin van het jaar kenbaar werd gemaakt een wel zéér dwingend en verplicht karakter gegeven.

Elke afwijking hierin toegestaan door de Commissie Programma's is mij onbekend, en onbestaande.

De lesgevers en de extra begeleiders treden zo niet alleen het OER met de voeten maar reduceren op die manier ook de voorziene vrije periodes van de student tot een fata morgana. De attitude in de verkondiging van deze zogenaamde verplichte activiteit schetst ook direct de onbetwistbare sfeer dat dit door de organisatoren als een essentieel element van het traject voor dit vak wordt beschouwd, quod non. Zo wordt ook de voorbereidingstijd voor andere vakken wéér eens eenzijdig op wederrechtelijke wijze ernstig verstoord.

Nota bene hebben de georganiseerde activiteiten tijdens de jokerweek een winst oogmerk, m.n. het spekken van de kas van de organisatie "De Loeiende Koe", Hoe dit te rijmen valt met enige vorm van een verplichte onderwijsactiviteit lijkt mij zéér duister.

L. DEELEXAMEN

Het vak Architectuurontwerp 1 is, zoals omschreven in de ECTS-fiche, een jaarvak. Een jaarvak dient te voldoen aan een aantal ernstige vormvereisten. Zo dienen er verplicht deelexamens te worden georganiseerd, zoals omschreven in artikel 50 §5 van het OER.

“Deelexamens zijn verplicht voor jaarvakken van het eerste modeltrajectjaar van een bacheloropleiding (cf. artikel 44 §2). In alle andere gevallen zijn deelexamens niet toegelaten, tenzij een jaarvak tegelijkertijd ook geprogrammeerd is in het eerste modeltrajectjaar van een bacheloropleiding.”

Ook de organisatie van deze deelexamens heeft aldus artikel 50 §5 van het OER enkele vormvereisten:

“Deelexamens worden geprogrammeerd tijdens de eerstesemesterexamenperiode”

Er werd geen deelexamen georganiseerd dat voldoet aan de vormen waaraan een examen moet voldoen, zoals omschreven in het OER, noch vond er enige evaluatie plaats tijdens de eerstesemesterexamenperiode. Dit is de periode, zoals het OER stelt in artikel 2 §2, in de zone tussen 4 januari 2016 en 30 januari 2016.

Noch in artikel 44 §2, noch in artikel 50 §5 van het OER wordt enige ruimte voorzien voor een afwijking op deze regel. Ook de ECTS-fiche van het vak Architectuurontwerp 1 vermeldt hierop geen enkele uitzondering.

Op 14 en 15 december 2015 werd er een jury georganiseerd voor één van de vele opdrachten die, aldus de begeleiders, het eindresultaat van het vak maken. Deze zogenaamde jury valt totaal buiten de daarvoor voorziene periode voor een deelexamen en kan dan ook niet als vervangend worden beschouwd. Het punt voor het eerste semester

werd daarenboven ook gevormd door de voorgaande opdrachten. Hierdoor is het mogelijke alternatief voor een deexamen totaal velwezen naar het rijk der fabelen.

Andere praktische vakken zoals ‘Ontwerp leer 1’ houden zich wel zéér correct en mooi aan deze verplichting tot het organiseren van een deexamen.

Zich beroepen op de overgangsmaatregel, zoals omschreven in artikel 50 §5 van het OER, voor het academiejaar 2015-2016 lijkt mij in dit geval uit den boze. Al was het maar omdat o.a. de regels voor de niet-periodegebonden evaluatie, zoals omschreven in artikel 50 §4 van het OER en de regels omtrent de evaluatievorm, zoals omschreven in artikel 51 §I van het OER met de voeten werden getreden door de betrokken lesgevers. Er kan dan ook moeilijk gesproken worden van een bestaand model van niet-periodegebonden evaluatie, aangezien er volgens de letter van het OER geen evaluatie heeft plaatsgevonden die voldoet aan wat wordt omschreven als ‘evaluatie’.

Het betreft hier ook geen integratievak. Dergelijke termen dienen steeds duidelijk en correct vermeld te worden op de studiefiche. Ik verwijs hiervoor bijvoorbeeld graag naar het vak Ondernemingsplanning (F000674) of het vak Klinische psychodiagnostiek II (HOOI 679).

CONCLUSIE

Overwegende wat in de situatieschets vermeld staat.

Overwegende dat er duidelijk sprake is en was van het miskennen van mijn gezondheidstoestand en het bijzonder statuut dat ik geniet.

Overwegende dat er duidelijk sprake is van persoonlijke rancune en subjectiviteit bij de beoordeling van mijn werken.

Overwegende dat de afspraken die in het bijzijn van dhr. [S.D.] gemaakt werden niet gehonoreerd werden door dhr. [J.M.].

Overwegende dat men al dan niet bewust de voorbereiding van mijn jury op fatale wijze heeft verstoord.

Overwegende dat men medische attesten ontkent en naast zich neerlegt.

Overwegende dat door het niet gebruiken van de [verwerende partij]-account dhr. [J.M.] zich verhuut achter het ontbreken van mailverkeer.

Overwegende dat door een fout van de begeleider(s) de communicatie via [elektronisch platform] blijkt mank te lopen.

Overwegende dat ik wel degelijk alle afspraken correct heb opgevolgd en zonder fout heb uitgevoerd.

Overwegende dat ik daarenboven tijdens de evaluatie ernstige discriminatie mocht ervaren op basis van mijn gezondheidstoestand.

Overwegende dat het OER op de facetten vermeld onder het hoofdstuk 'ten gronde' met de voeten werd getreden waardoor de hele invulling van het vak Architectuurontwerp 1 op de helling komt te staan.

Overwegende dat een eerlijke evaluatie voor dit vak onmogelijk blijkt te zijn.

Kan er alleen maar geconcludeerd worden dat het mij toegekende cijfer ongegrond is. Het is het resultaat van pesterijen die geen voorgaande kennen. Ik verzoek u dan ook in eerste graad om de quoterings voor de laatste oefening waarvan de invulling door de lesgever zelf fataal werd mismeesterd te annuleren en als eindquotering mij het cijfer van de opdracht "Het Maakbare Plein" toe te kennen. Dit cijfer, mij numeriek onbekend, is groter dan of gelijk aan 10 op 20. De [intrinsieke] waarde van dit cijfer heeft bovendien sowieso te lijden gehad onder de subjectieve evaluatie van dhr. [J.M.]. Ondanks expliciet verzoek was hierbij geen neutraal observator aanwezig.

In tweede graad verzoek ik u het cijfer voor de tweede opdracht 'Dubbelwoonst', mij numeriek onbekend, te delibereren vanwege de extreem ongepaste en wederrechtelijke situatie waarin dit cijfer tot stand is gekomen. Hierdoor wordt het eindresultaat voor dit vak automatisch groter dan of gelijk aan 10 op 20 op basis van afgesproken gewichtsverdeling 50/50.

Het eindresultaat van deze procedure kan mijns inziens tot niets anders leiden dan een quoterings groter dan of gelijk aan 10 op 20 voor de totaliteit van het vak Architectuurontwerp 1.”

De interne beroepscommissie behandelt verzoekers beroep in zitting van 14 juli 2016 en komt daarbij tot de volgende beslissing:

“De student vermeldt in het verzoekschrift de volgende argumenten:

- De student geeft aan dat hij wel correct was aangemeld bij [elektronisch platform] en dat de betrokken begeleiders hem tot op het laatste moment in zijn schoenen schoven dat hij in hun overzicht niet vermeld zou staan. Hij had dhr. [L.] daarover al aangesproken in januari en is van mening dat hem geen fout of nalatigheid trof en dat alle fouten of gemiste communicatie die hieruit voortvloeien buiten zijn verantwoordelijkheid liggen.
- Het gebruik van het [verwerende partij]-account is verplicht. Als dhr. [M.] gebruik maakt van zijn mailadres bij zijn architectenbureau, dan is het zijn volle verantwoordelijkheid of mails toekomen of niet. De student verwijst in dat verband naar artikel 22 § 3 OER. De medewerkers bij het vak gebruiken systematisch niet-[verwerende partij]-mailadressen.
- De ECTS-fiche van het vak vermeldt niet de frequentie en vorm van de niet-periodegebonden evaluatie. De gewichtsvermelding van de onderdelen ontbreekt volkomen. De frequentie wordt niet vermeld. De kalender is onbestaande en niet raadpleegbaar voor inschrijving.
- Blijkens artikel 56 § 1 OER moet de evaluatie per opleidingsonderdeel worden uitgedrukt in één examencijfer. De student merkt evenwel op dat de tussentijdse resultaten niet in cijfers maar in letters worden uitgedrukt, wat onreglementair is

en de studenten overlevert aan de grillen van de lesgever, die naar eigen goeddunken nadien een numerieke waarde van deze letter kan bepalen. De betrokken lesgevers weigeren ook de numerieke waarde van de resultaten kenbaar te maken. Ze maken evenmin de scoreberekening kenbaar.

- De eindscore is niet correct berekend. Er werd afgesproken dat beide oefeningen voor de helft zouden meetellen in de eindscore, maar er werden andere gewichten gebruikt.
- De door de student geconsulteerde ombudspersoon was niet aanwezig tijdens de jury. Wel aanwezig was de andere ombudspersoon die werd gecontacteerd door dhr. [M.] en die met hem nooit enige vorm van contact heeft gehad. De student heeft dan ook twijfels over de neutraliteit van de ombudspersoon. Ook werden de door deze ombudspersoon gemaakte afspraken niet nageleefd en bleek zij niet op de hoogte te zijn van zijn feitenrelaas. De evaluatie van “het maakbare plein” gebeurde bovendien zonder enige input of aanwezigheid van de ombudspersoon ondanks expliciet verzoek daartoe.
- De student werd niet afdoende geïnformeerd over zijn rechten bij aanvang en na afloop.
- Ernstige inbreuken op zijn persoon (lees: medische discriminatie) werden geen halt toegeroepen tijdens de zogenaamde jury. Er kwamen sarcastische opmerkingen waarbij hij op afschuwelijke wijze werd gedenigreed.
- Het feedbackmoment was pure intimidatie. Men verkondigde zeer laconiek dat men hem op zulke wijze een cijfer had toegekend dat hij niet meer kan slagen in de tweede zittijd. En men kondigde met enige fierheid aan dat men naar beneden had afgerond.
- De ECTS-fiche bevat nog andere onwaarheden die typerend zijn voor de wijze waarop in dit vak wordt omgesprongen met de rechten van de student. Zo vermeldt de fiche bij leermateriaal: “elementair tekenmateriaal (potloden, viltstiften, ...) (ca. 50 EUR)”. De student maakte een berekening en kwam op een kostprijs van 159,92 euro aan leermateriaal, waarbij dan nog geen rekening werd gehouden met het materiaal dat nodig is om maquettes te maken. Er wordt ook geen melding gemaakt van de uitstap naar de Borinage en de kostprijs daarvan.
- De beoordeling van de werken gebeurt in alle ateliers door begeleiders die niet vermeld staan op de studiefiche als medelesgever of eindverantwoordelijke. Het begrip “jury” wordt niet vermeld in het OER. Deze evaluatievorm is niet te vergelijken met een mondeling of schriftelijk examen, maar is niet voorzien in het OER. Deze afwijkende vorm van evaluatie werd ook niet opgenomen in de ECTS-fiche.
- De opdrachten werden door de lesgevers verschillend en onder andere criteria geëvalueerd. Een student die wel begeleiding had kunnen genieten doorheen het jaar, moest niet voldoen aan de randvoorwaarden zoals gesteld in de opdrachten. Daar waar de opdracht voor de student werd bekeken als een uiterst bindend lastenboek, werd voor anderen de ene na de andere afwijking door de vingers gezien.
- In het OER wordt gesteld dat onderwijsactiviteiten van een jaarvak niet kunnen doorlopen tijdens de examenperiodes, de inhaalweek en de periodes waarin onderwijsactiviteiten en evaluaties worden geschorst. Nochtans ging er een jokerweek door van 21 tot en met 25 maart. Deze activiteit blijkt verplicht te zijn.

De lesgevers treden aldus het OER met voeten en reduceren op die manier ook de voorziene vrije periodes van de student.

- Hoewel het om een jaarvak gaat, werd geen deexamen georganiseerd zoals nochtans verplicht door artikel 50 § 5 OER. Er vond ook geen evaluatie plaats tijdens de eerstesemesterexamenperiode. Er werd op 14 en 15 december wel een jury georganiseerd voor één van de opdrachten, maar die viel buiten de examenperiode. Men kan zich niet beroepen op de overgangsregel van art. 50 § 4 OER, omdat de regels voor niet-periodegebonden evaluatie met voeten werden getreden.

De institutionele beroepscommissie heeft integraal kennis genomen van de argumenten zoals die zijn geformuleerd in het beroepsschrift en in de aanvulling die de student indiende.

De institutionele beroepscommissie heeft een uitgebreide toelichting gekregen bij het betrokken examencijfer. Ze kreeg ook de foto's van de betrokken ateliers. Ook kreeg de institutionele beroepscommissie inzage in de uitgebreide e-communicatie die er tussen de lesgevers en de student is gevoerd, evenals de e-communicatie met de ombudspersonen en met de verantwoordelijke van het Aanspreekpunt Student en functiebeperking. De verantwoordelijke van dat aanspreekpunt bezorgde ook nog een document met daarin bevestiging van afspraken en communicatie die via hem zijn verlopen.

Het beroep betreft het vak "Architectuurontwerp I" in de opleiding tot bachelor of science in de ingenieurswetenschappen: architectuur. In het vak wordt één gezamenlijke introductieoefening gegeven, waarvan geen individueel resultaat wordt verwacht, en vijf andere oefeningen die wel worden gequoteerd. Het vak wordt integraal geëvalueerd via niet-periodegebonden evaluatie. Er zijn wekelijkse contactmomenten.

De betrokken student heeft een functiebeperking en beschikt over het bijzonder statuut, waarbij volgende faciliteiten werden geadviseerd:

Onderwijsfaciliteiten

- Begrip voor afwezigheid uit verplichte lessen/practica
- Toelaten dat de student een tekentablet met potlood gebruikt i.p.v. een muis om de computer te bedienen
- Begrip tonen wanneer de student door fysieke problemen de deadline van een opdracht niet haalt; een aangepaste deadline bespreken

Examenfaciliteiten

- Extra tijd voor het afleggen van een schriftelijk examen (20-30% meer tijd)
- Bij een schriftelijk examen met open vragen: een mondelinge toelichting nadien teneinde onduidelikheden en onvolledigheden weg te werken
- Toelaten dat de student een tekentablet met potlood gebruikt i.p.v. een muis om de computer te bedienen
- Ten gevolge van de aandoening is het mogelijk dat [verzoeker] onvoorzien doch noodgedwongen afwezig is op een examen. Hiervoor wordt begrip gevraagd.
- Verplaatsen van een examen naar een ander tijdstip binnen het academiejaar

Uit de toelichting van de bevoegd lesgever blijkt dat de student nagenoeg het hele eerste semester afwezig bleef zonder enige communicatie. Bij de start van het atelier lichtte hij de betrokken docenten ook niet in over zijn bijzonder statuut, zodat het voor hen niet mogelijk was om reeds van bij de aanvang van het academiejaar de specifieke hieraan verbonden faciliteiten gezamenlijk in te vullen en tot sluitende afspraken te komen rond een individueel gefaciliteerd traject dat niettemin de beoogde inhoud en leerresultaten van het vak zou garanderen. Pas in december verscheen de student voor het eerst op een atelier. Zo heeft hij de eerste drie oefeningen volledig gemist en niet afgelegd.

De drie verantwoordelijke lesgevers hebben nog in december 2015 met de student een gesprek gehad waarbij werd voorgesteld het atelier alsnog te volgen in het tweede semester, en bij wijze van uitzondering en rekening houdend met zijn bijzonder statuut, de laatste twee oefeningen als representatief te zien voor het ontwerpproces en het resultaat.

De student miste ook de start van het tweede semester en de volledige vierde oefening van het atelierjaar. Op 7 april vond een overleg plaats waaraan de student, de twee begeleiders ([H.L.] en [J.M.]) en de verantwoordelijke van het Aanspreekpunt Student en functiebeperking ([S.D.]) deelnamen. Er wordt opnieuw met een schone lei begonnen en er wordt een concrete oplossing uitgewerkt die moet toelaten dat de student het vak alsnog succesvol kan beëindigen. De bevoegd lesgever licht de gemaakte afspraken als volgt toe:

- Prof. [L.] en Prof. [M.] zouden [verzoeker] voor de gemiste 4de oefening alsnog begeleiding geven buiten het atelier om. Een eerste sessie nog voor aanvang van de 5de oefening.
- De belangrijke 5de en laatste oefening (oef. 2.2 Dubbelwoning) zou [verzoeker] meevolgen in het atelier, volgens het ritme zoals beschreven in de ontwerpogave.
- [Verzoeker] zou de oef. 2.2 Dubbelwoning presenteren aan de algemene eindjury op 17/5/2016 – zij het niet als definitief ontwerp maar als belangrijk contactmoment.
- Zowel de oef. 2.1 Het Maakbare Plein als oef. 2.2 Dubbelwoning konden uitgesteld ingediend worden op 21/6/2016. Het uitstel werd door [verzoeker] bevestigd als compatibel met zijn examenperiode, gezien hij slechts 2 vakken diende af te leggen.
- [Verzoeker] zou zeer duidelijk communiceren indien hij niet in de mogelijkheid zou zijn om naar een contactmoment te komen of andere afspraken te respecteren – zo zou er dan snel naar alternatieven gezocht kunnen worden.

Blijkens de verdere toelichting van de betrokken lesgever, die overigens bevestiging vindt in de nota die door het Aanspreekpunt Student en functiebeperking werd ingediend en in het briefwisselingsdossier dat werd ingediend door alle betrokken (incl. de student), verliep één en ander daarna als volgt:

“Het eerste contactmoment van de 4de oefening (oef. 2.1 Het Maakbare Plein) 3 dagen na ons overleg, is correct doorgegaan. Hiervoor had [verzoeker] voldoende materiaal geproduceerd, zodat het ontwerp en te onderzoeken pistes zijn besproken.

Voor de zeer belangrijke 5de oefening (Oef. 2.2 Dubbelwoning) is [verzoeker] slechts 3 van de 7 contactmomenten aanwezig geweest. De eerste keer had [verzoeker] geen materiaal mee, en heeft geluisterd naar de begeleiding van de overige studenten. De 2 andere keren waren het materiaal dat hij bijhad duimschetsen in een schetsboek. Dit volgde geenszins de systematiek van de

oefening zoals duidelijk beschreven in de opgave – waar de omzetting van concept naar concreet plan, gevel en snede essentieel onderdeel is. Het niet verschijnen op de contactmomenten gebeurde – één bericht uitgezonderd – steeds zonder verwittiging of voorstel tot remediëring. Concreet is er geen enkel contactmoment geweest waarop [verzoeker] planmateriaal op schaal, en met intekening van het programma, heeft voorgelegd.

Het belangrijke contactmoment van de jury op 17/5 heeft [verzoeker] eveneens gemist zonder verwittiging. De jury wordt georganiseerd met de verzamelde begeleidingsploeg en externe juryleden. Het was [in] [verzoekers] bijzonder traject een uitgelezen kans om tot een compacte maar gedragen beoordeling van de ganse lesgeversequipe te komen van zijn ontwerp en ontwerpmethodiek. Het advies van de jury zou bovendien een belangrijke input zijn voor zijn ontwerp zelf dat later mocht ingediend worden. Bovendien was het jurymoment het ogenblik om concrete afspraken te maken voor het traject tot indiening 21/6 – gezien de atelierwerking officieel eindigde op de laatste jurydag.

Na de jury, op 19/5/2016, stuurde Prof. [M.] een mail naar [verzoeker], met de vraag ons in te lichten over je situatie en contact op te nemen voor verdere afspraken.

Toen deze belangrijke mail onbeantwoord bleef, heeft Prof. [M.] per mail op 7/6/2016 – 3 cruciale weken verder en met nog slechts 2 weken te gaan voor [verzoekers] persoonlijke indieningsdatum - meegedeeld dat de ondertussen opgelopen achterstand onoverbrugbaar groot geworden was, en dat het voor een ateliervak met permanente evaluatie onmogelijk was nog tot een beoordeling te komen. Zodoende werd het zinloos op 21/6 materiaal in te dienen. Het kritisch traject dat op 7/4/2016 werd vastgelegd, was maar mogelijk indien het strikt gevolgd werd en de afspraken nagekomen werden. Dit is helaas niet gebeurd.

Deze stelling wordt onderbouwd door art. 25 §6 van het OER, dat stelt dat: “Een lesgever kan een faciliteit weigeren wanneer deze raakt aan de essentiële leerresultaten van de opleiding”, hetgeen hier naar ons oordeel meer dan het geval is.

In reactie op deze laatste mail volgden van [verzoeker] opnieuw bijzonder scherpe mails en telefoons, naar de lesgevers maar ook naar dhr. [S.D.], waarin hij opnieuw de verantwoordelijkheid voor de problematische situatie trachtte te leggen bij de lesgevers en het onvermogen van personen en de ganse instelling om om te gaan met studenten met een functiebeperking.

Op voorspraak van dhr. [S.D.], werd alsnog getracht een afspraak te beleggen om de beslissing toe te lichten. Hierop liet [verzoeker] per mail verstaan zich ‘luidop het nut van deze gevraagde meeting af te vragen’, die bovendien voor hem ongelegen zou komen in het kader van de examenperiode. De meeting is dan ook afgeblazen.

Er zijn nadien verschillende contacten geweest met zowel de facultaire ombudsdienst als de algemene ombudsdienst, zowel vanuit de zijde van [verzoeker] als vanuit de lesgevers. Op voorspraak van de facultaire ombudsdienst werd afgesproken dat [verzoeker] alsnog [] zijn beide oefeningen [mocht] indienen op 21/6/2016 en dat voor hem een jury zou worden georganiseerd op 24/6/2016 in aanwezigheid van Prof. Dr. [M.-F. R.], facultaire

ombudsdienst als waarnemer. De communicatie daaromtrent naar [verzoeker] toe werd gevoerd door de facultaire ombudsdienst.

De beoordeling van beide oefeningen zou gebeuren volgens dezelfde standaarden als voor de overige studenten. Hoe deze beoordeling diende te worden aangevuld inzake niet-periode gebonden evaluatie, en om ze om te zetten naar een jaarscore, lag in de verantwoordelijkheid van de lesgevers. (Voor de wijze waarop hiermee is omgegaan en de motivatie, zie ‘Motivatie jaarscore 8/20’)

Op 21/6/2016 kwam het bericht dat [verzoeker] opnieuw deze deadline niet kon halen. Het materiaal lag klaar, maar hij geraakte niet in [stad] om dit in te leveren. Er werd afgesproken dat [verzoeker] foto’s zou doorsturen van dit materiaal, zodat de volledigheid kon vastgesteld worden, en dat hij op 22/6/2016 kon indienen. De doorgestuurde foto’s tonen een onvolledig dossier, zoals ook op mail genoteerd naar de facultaire ombudsdienst toe. Op 22/6/2016 diende [verzoeker] het materiaal van beide oefeningen in. Op 24/6/2016 heeft [verzoeker] de oefening 2.2 Dubbelwoonst gepresenteerd aan een speciaal bijeengeroepen jury. Het gepresenteerde materiaal is beduidend uitgebreider dan het materiaal dat op de foto’s 21/6/2016 is [ge]registreerd.”

De student kreeg voor het vak 8/20. De bevoegd lesgever licht die score als volgt toe.

Eerste opdracht: “het maakbare plein”: kortere oefening met als doel kennismaking met het belang van publieke ruimte en het ontwerp ervan.

Beoordeling eindresultaat: achter gesloten deuren op basis van ingediend materiaal.

“Score [verzoeker]: 10/20

Ingediende documenten (22/6/2016):

Materiaal	Ingediend ja/nee	opmerking
Werkmaquette 1/200	Ja	
2 foto’s van de maquette	Ja	Niet op print, digitaal
		Overzichtsfoto ontbreekt
Grondplan schaal 1/500	Nee	
2 strategisch gekozen snedes schaal 1/200 met gevelaanzichten	Nee	De ingediende snedes zijn minimaal en voldoen niet aan het gevraagde: gevelaanzichten ontbreken, niet strategisch verduidelijkend. Documenten pro forma
1 isometrie/militair perspectief	Nee	

Het dossier is onvolledig. Niettemin werd met de beschikbare documenten het eindresultaat beoordeeld door Prof. [H.L.] en Prof. [J.M.], op 24/6/2016:

‘Het ontwerp voldoet aan de basisvereisten van de opgave inzake functionaliteit, hoewel het niet duidelijk is waar de zuivelmarkt zal plaatsvinden.

De strategische ontwerpkeuze inzake de contour van het plein is om één grote ruimte te maken. Deze keuze is ongenueanceerd. Kleinschaligere gebouwen ogen vreemd op dit overschaalde plein. Een goede verhouding vinden tussen de schaal van het plein en van de gebouwen was een belangrijke vereiste van de opgave; die wordt hier niet beantwoord. Om de enorme schaal van het plein te compenseren, voegt de ontwerper extra elementen toe, die niet gevraagd zijn in de opgave: een groenplantsoen en een verzonken zone met archeologische sporen. Dit zijn kunstgrepen om een probleem op te lossen dat de ontwerper zelf heeft gecreëerd. Dat dit geen goede aanpak is, werd expliciet meegegeven bij de begeleiding. Daar is ook gesuggereerd om de contouren van het plein te verfijnen om het geheel een juiste schaal te verlenen. Met deze suggestie is niets gedaan.

De student wijkt af van de opgave door dezelfde gevels meermaals te repeteren (“...er worden geen gevels toegevoegd, noch weggelaten”, uit: opgave 2.1 Het Maakbare Plein). Hierdoor wordt een deel van de probleemstelling van de opgave ontweken. Bovendien draagt de herhaling van dezelfde gevelelementen bij tot de problematische grootschaligheid van het plein.

Het ontwerp in zijn geheel geeft een louter functioneel antwoord op de vraag, zonder meer. De documenten tonen het gebrek aan bijzondere, ruimtelijke kwaliteiten van het ontwerp: de foto’s en beperkte doorsnedetekeningen zijn zeer generisch: een boom in het gras, een boulevard (straatprofiel was meegegeven in de opgave), een trambedding met bovenleidingen... Van het plein zelf is in dit materiaal niets te merken. Enige bijzonderheid is de vermelding op snede van de verdiepte archeologische zone, die als een deus ex machina wordt opgevoerd om de grote schaal van het plein te temperen. Rekening houdend met de bedenkingen bij de strategische keuzes in het ontwerp en de geringe evolutie inzake deze ontwerpkeuzes - hoewel duidelijk aangehaald tijdens de begeleiding -, en abstractie makend van de onvolledigheid van het dossier, wordt dit voorstel als net voldoende gequoteerd, met een score 10/20.’

Nota Onderwijsfaciliteiten:

Volgende faciliteiten werden voor deze oefening toegekend (bespreking 7/4/2016, in bijzijn van dhr. Defruyt):

Onderwijsfaciliteiten:

Begrip voor afwezigheid uit verplichte lessen/practica	Ja	[Verzoeker] miste alle atelierssessies. Er werd een aparte sessie voor hem georganiseerd op 11/5/2016
Toelaten dat de student een tekentablet met potlood gebruikt i.p.v. een muis om de computer te bedienen	Ja	

Begrip tonen wanneer de student door fysieke problemen de deadline van een opdracht niet haalt; een aangepaste deadline bespreken	Ja	Deadline werd een eerste keer uitgesteld van 8/3/2016 naar 21/6/2016. Deadline werd een tweede keer uitgesteld van 21/6/2016 naar 22/6/2016
---	----	---

Examenfaciliteiten:

Extra tijd voor het afleggen van een schriftelijk examen (20-30% meer tijd)	nvt	
Bij een schriftelijk examen met open vragen: een mondelinge toelichting nadien teneinde onduidelijkheden en onvolledigheden weg te werken	nvt	
Toelaten dat de student een tekentablet met potlood gebruikt i.p.v. een muis om de computer te bedienen	Ja	
Verplaatsen van een examen naar een ander tijdstip binnen het academiejaar	nvt	Zie hoger: aangepaste deadline indienen ontwerp

Tweede opdracht: dubbelwoning: Eindoefening Architectuurontwerpen I (8W). Alle thema's van de vorige deeloefeningen komen geïntegreerd aan bod. Doel is een volledig architectuurdossier op te stellen (plannen, gevels, snedes, maquette, perspectieftekeningen, ontwerpschema's, ...) van een grondig onderbouwd ontwerp voor een dubbelwoning met een collectief programma, op een binnenstedelijke kavel. Het ontwerp wordt gepresenteerd voor een jury.

Beoordeling eindresultaat: jury met mondelinge toelichting van het ontwerp door de student, en vraag- en opmerkingenronde door de juryleden.

Score [verzoeker]: 8/20

Ingediende documenten (22/6/2016 en bijkomend op 24/6/2016):

Materiaal	Ingediend ja/nee	opmerking
Inplantingsplan 1/500 met optekening van directe context	Ja	Onvolledig: volumes van de gemeenschappelijke ruimtes ontbreken. Footprint van het hoofdvolume komt niet overeen met de ontwerpplannen. Geen intekening open ruimte.

Terreinsnede 1/500 met intekening van directe context	Ja	Doorsnede is uiterst minimaal, directe context (straat, achterliggende percelen,...) ontbreekt
Architectuurplannen 1/50 van elk niveau	Ja	Plannen zonder intekening van meubilair of vermelding van functies. Plantitels ontbreken.
Min. 1 relevante architectuursnede 1/50	Ja	
Geveltekeningen 1/50 met aanduidingen materiaalgebruik en beschaduwning	Ja	
Maquette 1/50	Ja	Onvolledig: volumes van de gemeenschappelijke ruimtes ontbreken. Geen invulling van de open ruimte.
Min. 1 relevant perspectief/collage	Nee	
Min. 3 en max. 5 conceptschema's 15x15cm	Nee	

Het dossier is in principe onvolledig en op zijn minst minimaal te noemen ten opzichte van de gevraagde inhoud en kwaliteit van de documenten.

Mondelinge jury 24/6/2016: toelichting van het ontwerp door de student, vragen- en commentaarronde door juryleden.

Samenstelling jury:

- Prof. [H.L.], Medelesgever Architectuurontwerp I (AOI)
- Prof. [J.M.], Medelesgever AOI
- Dhr. [J.B.], praktijkassistent AOI
- Dhr. [K.B.], praktijkassistent AOI
- Dhr. [P.D.], praktijkassistent AOI
- Mevr. [E.G.], praktijkassistent AOI
- Mevr. [S.M.], praktijkassistent AOI

Waarnemend lid:

- Prof. Dr. [M.-F. R.], facultaire ombudsdienst

Het geheel van ontwerp, dossier en toelichting wordt beoordeeld volgens 3 criteria:

- Concept
- Uitwerking
- Presentatie

‘Concept:

Algemeen concept en volumetrie van de woningen op de site is mogelijks waardevol, maar het programma wordt niet voldoende afgetoetst om zeker te zijn dat dit concept

overeind blijft eens alle eisen in het project opgenomen zijn. In het bijzonder de collectieve functies zijn niet zichtbaar ingeplant, noch in plan noch in snede. Er is een vaag idee over waar deze zouden terecht komen, maar dit is zeer bepalend voor het concept zelf. Zowel de fietsenstalling, tuinkamer als gastenkamer moeten terechtkomen in de voortuin en zullen deze ruimte in grote mate bezetten – ze zullen letterlijk het zicht en licht van de raamopeningen van de woningen wegnemen. De gastenkamer mag dan wel opgetild zijn – dit is mondeling toegelicht maar op geen enkel document zichtbaar ingetekend – er zal hieronder ook structuur en een toegangsinfrastructuur nodig zijn die de open ruimte bezetten.

Ook de wooneenheden vertonen mankementen – oppervlaktes, vorm van de ruimtes – die een zware impact kunnen hebben op het basisconcept.

De keuze om het volume naar achter te schuiven op het perceel is potentieel interessant, maar er wordt op geen enkele wijze aangetoond wat het statuut is van de buitenruimte die aan de straat wordt gecreëerd. Het is niet duidelijk welke kwaliteit hier geboden wordt aan het eigen programma of het publieke domein.

Het ontbreken van een duidelijke visie op de buitenruimtes – zowel de private buitenruimte als de ruimte aan straatzijde is een essentieel gebrek bij dergelijk concept. Het onvolledig aftoetsen van het concept op de reële condities van programma en plek maakt dat het concept blijft hangen op het niveau van een schema, en zodoende niet overtuigt’.

Algemene conclusie: in de kiem mogelijks een interessant uitgangspunt. De vraag is of dit uitgangspunt de test van programma en context doorstaat. Dit wordt niet op afdoende wijze aangetoond.

Uitwerking:

De uitwerking is onvolledig en vertoont cruciale gebreken:

De documenten tonen niet de essentiële samenhang tussen de verschillende onderdelen op deze compacte site. Er is een document voor de 2 woningen, een document voor tuinkamer en fietsenstalling en een document voor de gastenkamer. Hoe deze samen op de site verschijnen, blijft uiterst vaag. Het is duidelijk dat hier conflicten ontstaan: zo blokkeert de fietsenstalling een essentieel raam van de keuken van één van de woningen. Ook de structuur en stijginfrastructuur naar de gastenkamer riskeert in conflict te komen met de ruimtelijkheid en functionaliteit van buitenruimte en woningen. De plannen tonen geen intekening van meubilair. De vorm van de ruimtes is zeer problematisch, en het weglaten van het meubilair – dat indicatief kan worden ingetekend – is veeleer een camouflage van de onbruikbaarheid van de ruimtes dan een aantonen van de flexibiliteit – zoals de student zich trachtte te verdedigen op de jurycommentaar. Er verschijnen in de uitwerking geen bijzondere ruimtelijke kwaliteiten voor de verschillende functies: de woningen zijn eerder gewone rijwoningen, op de eigenaardige en problematische hoeken in de plannen na. De opgetilde gastenkamer zou een originele kwaliteit kunnen hebben, maar deze wordt nergens echt aangetoond.

Enkele concrete aspecten:

- Leefruimte van de grootste gezinswoning is veel te compact. Er is geen ruimte voor eettafel en comfortabele zithoek voor min. 5 personen. Ook de vorm van deze ruimte en inplanting van toegangen en raamopeningen laat een inrichting als verblijfsruimte niet toe – er is een ruime zone aan pure circulatie te voorzien.

- Ook de leefruimte van de kleinere woning is klein, en moeilijk te bemeubelen als verblijfspot door de inplanting van circulatie en doorgangen (naar trap, naar hal, naar keuken). In deze woning ontbreekt een WC op het gelijkvloers.
- Bovenop bovenstaande gebreken is het een anomalie dat de leefruimte voor de kleinere woning met minder gezinsleden beduidend groter is dan de leefruimte van de grotere gezinswoning. De ruimtes resulteren uit het ‘invullen van een vooraf bepaald volume’, eerder dan uit de integratie en wisselwerking van programmaeisen, visie en context.
- De inkomruimtes zijn krap voor gezinswoningen. Een vestiairekast is hier niet te realiseren.
- De trap van de grootste gezinswoning is onmogelijk in snede: er is onvoldoende hoofdruimte door de badkamer die hierboven gesitueerd is.
- De trappen op het gelijkvloers zijn foutief ingetekend – fout in de tekencode
- De slaapkamers van beide woningen zijn onaanvaardbaar in grootte en vorm van de ruimtes. Het is niet duidelijk welke de master bedrooms zijn, maar geen enkele van de kamers overtuigt in afmetingen en vorm om een bruikbare kamer voor 2 volwassen personen te zijn. Het is zeer de vraag of überhaupt een dubbel bed in deze kamers kan geplaatst worden, laat staan een dressingkast, nachttafeltjes, een stoel e.d... Ook de kinderkamers zijn krap en weinig functioneel. Zeker de driehoekige kamer in de kleine gezinswoning is onbruikbaar als kinderkamer, met bed, bureau en kleerkast. De opgave verwijst naar de norm C2008 van de VMSW inzake de basisafmetingen en bemeubelbaarheid van de ruimtes. De principes van deze leidraad zijn niet te herkennen in deze plannen, en er wordt geen alternatief voor geboden.
- De derde slaapkamer van de grootste woning krijgt een raam in de perceelsmuur. Dit is onaanvaardbaar.
- De badkamers zijn te klein en weinig kwalitatief: badkamers zonder daglicht, zonder spoeltafel, ...
- De buitenruimte achterliggend in het perceel wordt niet opgetekend bij de plannen. Het statuut is een vraagteken: privaat – is er een erfscheiding tussen beide woningen? – of collectief?
- De fietsenberging is veel te klein voor het aantal gevraagde fietsen
- De tuinkamer is in geen enkel opzicht een collectieve tuinkamer – eerder een compacte berging. Het is onduidelijk hoe deze werkt naar de open ruimte aan straatzijde. Bovendien is dit volume niet verenigbaar met het plan van de woningen aangezien het essentieel uitzicht en licht wegneemt van de keuken van de kleine gezinswoning.
- De gemeenschappelijke gastenkamer is slechts schematisch ingetekend. Uit de toelichting blijkt dat deze opgetild verschijnt: de zone onder deze ruimte is een belangrijk ontwerpaspect dat geheel ontbreekt. De structuur die dit volume draagt, zal bepalend zijn naar beeld en functionaliteit. Ook de wenteltrap kan niet open op de buitenruimte uitgeven, en zal dus als een volume verschijnen. De impact van deze elementen is erg onderschat.
- Gevels: de gevels van het hoofdvolume zijn een pragmatische compositie van raamopeningen. In dit soort volume is dat verdedigbaar. Er worden vragen gesteld bij het aanwenden van lamellen voor de raamopeningen.

Algemene conclusie: de uitwerking toont grote gebreken en onvolkomenheden in plan en snede.

Presentatie:

Voor de volledigheid van dossier en documenten, zie hoger.

De kwaliteit van de documenten is matig. De plannen zijn helder getekend, maar met een minimale grafische kwaliteit. De gevels zijn schetsmatig en weinig expressief getekend. Elke vorm van context en samenhang ontbreekt op de documenten, zodat de relatie naar de omgeving alsook van de volumes onderling niet te beoordelen valt. De vraag rijst of dit is om bepaalde conflicten te camoufleren.

De maquette is schematisch en door de donkere kleur weinig verhelderend (geen zicht op de interne ruimtelijkheid). De afwezigheid van een visie op de buitenruimtes wrekt zich eveneens in de maquette en de presentatiedocumenten.

De mondelinge presentatie van concept en plannen is weinig samenhangend. Hoofd- en bijzaken worden nauwelijks onderscheiden.

Algemene conclusie: de presentatie is pover en beneden gemiddeld'

Op basis van bovenstaande argumentatie en beoordeling komt de jury tot de conclusie dat het ontwerp van [verzoeker] niet voldoet en kent een score toe van 8/20.

Nota Onderwijsfaciliteiten:

Volgende faciliteiten werden voor deze oefening toegekend (bespreking 7/4/2016, in bijzijn van dhr. [S.D.]):

Onderwijsfaciliteiten:

Begrip voor afwezigheid uit verplichte lessen/practica	Ja	Er werd afgesproken dat [verzoeker] de atelierssessies van deze oefening ging meevolgen. Wanneer hij niet kon aanwezig zijn, zou hij duidelijk communiceren. [Verzoeker] is 3 van de 7 sessies aanwezig geweest, echter nooit met het gevraagde materiaal. De afwezigheden werden niet gecommuniceerd. Er was gevraagd ook op de jury op 17/6 te verschijnen. [Verzoeker] bleef hier afwezig zonder communicatie.
Toelaten dat de student een tekentablet met potlood gebruikt i.p.v. een muis om de computer te bedienen	Ja	

Begrip tonen wanneer de student door fysieke problemen de deadline van een opdracht niet haalt; een aangepaste deadline bespreken	Ja	Deadline werd een eerste keer uitgesteld van 16/5/2016 naar 21/6/2016. Deadline werd een tweede keer uitgesteld van 21/6/2016 naar 22/6/2016
---	----	--

Examenfaciliteiten:

Extra tijd voor het afleggen van een schriftelijk examen (20-30% meer tijd)	nvt	
Bij een schriftelijk examen met open vragen: een mondelinge toelichting nadien teneinde onduidelijkheden en onvolledigheden weg te werken	nvt	
Toelaten dat de student een tekentablet met potlood gebruikt i.p.v. een muis om de computer te bedienen	Ja	
Verplaatsen van een examen naar een ander tijdstip binnen het academiejaar	nvt	Zie hoger: aangepaste deadline indienen ontwerp

Algemene Jaarscore 8/20: motivatie

De jaaroefeningen hebben elk een eigen weging, afhankelijk van het belang dat aan het oefeningsthema wordt toegedicht, en de tijdsduur van de oefening. Met een score van 10/20 voor oef. 2.1 Het Maakbare Plein en 8/20 voor de oef. 2.2 Dubbelwoonst, komt deze weging op een jaarscore van 8,33 exact, of 8/20 afgerond. Het gewicht van beide oefeningen verhoudt zich identiek als voor alle andere studenten, ongeacht het feit dat [verzoeker] de 3 voorgaande oefeningen niet heeft afgelegd.

Gezien de erg beperkte contactmomenten (we zagen [verzoeker] slechts 4 keer op gans het jaar voor begeleiding, waarvan één keer louter als toehoorder van een groepsbegeleiding, dus zonder eigen materiaal), en gezien het erg beperkte aantal oefeningen dat [verzoeker] aflegde, is het onmogelijk een beoordeling te maken van zijn ontwerpproces/methode doorheen het jaar. We zijn van oordeel dat er dus geen correctiefactor op het jaarcijfer 8/20 dient te worden doorgevoerd, in het kader van de niet-periodegebonden evaluatie. Noch in min, noch in meer. De jaarscore bedraagt zodoende 8/20 voor [verzoeker].

Toetsing van deze jaarscore t.o.v. de eindcompetenties van het vak

In een normaal traject reflecteert de jaarscore - als gewogen gemiddelde over alle jaaroefeningen heen – de beoordeling ten opzichte van de eindcompetenties van het vak. De opgaves zijn dermate opgesteld dat ze naar deze eindcompetenties toewerken. In het geval van [verzoeker] is een toetsing van de score ten opzichte van de eindcompetenties relevant, gezien door de beperkte afgelegde oefeningen en door de weinige contactmomenten de niet-periode gebonden evaluatie onmogelijk is.

Eindcompetenties zoals opgenomen in de studiefiche Architectuurontwerp 1 (E081111):

1. Stellingname: De competentie om vertrekkende van een interpretatie van opgave en context tot een doordachte, argumenteerbare, passende opvatting van het ontwerp te komen.
2. Uitwerking: De competentie en vaardigheid om het ontwerp uit te werken in onderscheiden, complementaire aspecten en daarin effectiviteit, coherentie, scherpte te bereiken.
3. Presentatie: De competentie en vaardigheid om het ontwerp aan de hand van documenten in een aanschouwelijke, heldere, samenhangende vorm te communiceren; de vaardigheid om deze documenten van beeldende en grafische kwaliteit te voorzien.

Op basis van de beoordeling van de oefeningen 2.1 Het Maakbare Plein en 2.2 Dubbelwoonst, is de conclusie dat [verzoeker]:

- Matig scoort op de eindcompetentie Stellingname
- Ondermaats scoort op de eindcompetentie Uitwerking
- Ondermaats scoort op de eindcompetentie Presentatie

Een jaarscore van 8/20 voor het vak Architectuurontwerp I is bijgevolg correct.”

De institutionele beroepscommissie heeft de ontwerpen van de student bekeken aan de hand van het fotomateriaal dat haar werd overhandigd, en dat grotendeels van de student zelf afkomstig is. De commissie stelt vast dat het examencijfer uitgebreid wordt toegelicht, en dat de conclusies van de beoordelaar stroken met de vaststellingen die de institutionele beroepscommissie zelf doet bij aanzicht van het fotomateriaal. De student betwist ook nergens de vele opmerkingen die door de lesgevers worden gemaakt en zijn middelen, waarop hierna nog verder wordt ingegaan, betreffen geen van alle de beoordeling als zodanig. De institutionele beroepscommissie volgt dan ook de motivering van het examencijfer en maakt deze tot de hare.

De institutionele beroepscommissie beoordeelt de argumenten van de student als volgt, waarbij de volgorde wordt gehanteerd die ook de student hanteert in zijn nota.

A. [Elektronisch platform]

De student merkt op dat hij zich aanmeldde op [elektronisch platform] en op de lijst van gebruikers is terechtgekomen. Voor hem vertoonde dit vak geen enkele anomalie met andere registraties op het leerplatform. Desondanks pogen de betrokken begeleiders tot op het laatste moment in zijn schoenen te schuiven dat hij op hun overzicht in [elektronisch platform] vergezeld zou staan van een “sans unique” symbool. De verantwoordelijk lesgever werd hierop al gewezen in januari 2016. Hem treft geen enkele fout of nalatigheid en hij voldeed aan de verplichtingen als omschreven in het OER. Alle mogelijke fouten die hieruit voortvloeien en/of gemiste communicatie m.b.t. het vak en de opdrachten vallen dan ook buiten zijn verantwoordelijkheid.

De institutionele beroepscommissie stelt vast dat de student geen belang heeft bij dit middel. Of hij nu wel of niet correct was aangemeld op [elektronisch platform], heeft immers geen enkele invloed gehad op zijn eindresultaat en de discussie hieromtrent is dan

ook niet relevant voor de vraag of het examencijfer al dan niet een correcte weergave is van de prestaties van de student.

B. [Verwerende partij]-account

De student merkt op dat ook voor de begeleiders geldt dat het gebruik van de [verwerende partij]-account verplicht is. Zijn begeleider (Prof. [J.M.]) communiceerde consequent met gebruik van een ander e-mailadres.

Ook wat dit argument betreft, ziet de institutionele beroepscommissie de relevantie voor voorliggend geschil niet in. De communicatie naar de studenten toe verliep via [elektronisch platform], en dus via het [verwerende partij]-mailadres van de studenten. De betrokken lesgever gebruikt zijn [verwerende partij]-account frequent en leest de mail die naar dit adres wordt gestuurd consequent. Dat hij die mail automatisch laat doorsturen naar een ander e-mailadres is geenszins verboden, en wordt integendeel zelfs aanbevolen aan zij – studenten en universitaire medewerkers – die niet de gewoonte hebben om hun [verwerende partij]-mail frequent te consulteren en daardoor mogelijk belangrijke communicatie missen.

De bedoeling van het verplichte gebruik van de [verwerende partij]-account is om duidelijk te maken dat mail op dat adres geacht wordt regelmatig te worden geconsulteerd. Men kan zich dan ook niet beroepen op het feit dat men zijn [verwerende partij]-mail niet of niet frequent leest als verschoning voor een gemiste communicatie. De verantwoordelijkheid voor het opvolgen van mail op het [verwerende partij]-adres ligt bij de houder van die account. Dit doel is hier alvast bereikt in hoofde van de betrokken lesgevers: zij consulteren hun [verwerende partij]-mail zeer frequent, weze het dan door die mail te laten doorsturen naar een ander adres.

In elk geval blijkt uit niets dat er communicatieproblemen zijn geweest ingevolge het gebruik door de betrokken lesgever van een ander mailadres dan zijn [verwerende partij]-mailadres, laat staan dat dit heeft geleid tot communicatieproblemen die een invloed hebben gehad op het examencijfer.

Ook dit argument is ongegrond.

C. Evaluatie

De student is van mening dat de ECTS-fiche geen correcte informatie bevat omtrent de evaluatie van het opleidingsonderdeel. Onder meer zouden niet zijn vermeld:

- Frequentie en vorm van de niet-periodegebonden evaluatie
- Relatie van de evaluaties met de eindcompetenties

De student stelt echter niet dat geen correcte evaluatievorm werd gehanteerd en dat de evaluatie niet zou zijn gebeurd zoals aangekondigd op de ECTS-fiche. Hij stelt enkel dat de fiche op zich te weinig informatie bevat omtrent hoe de niet-periodegebonden evaluatie moet verlopen.

De institutionele beroepscommissie stelt vast dat de studiefiche volgende informatie bevat omtrent de evaluatie:

- evaluatiemoment: niet-periodegebonden evaluatie

- evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie: werkstuk
- tweede examenkans ingeval van niet-periodegebonden evaluatie: Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm
- Toelichting bij de evaluatievorm: Niet-periodegebonden evaluatie: beoordeling van atelieroefeningen. Frequentie: Gewicht: 100%; verschillende ontwerp oefeningen (zie kalender).
- Eindscoreberekening: Bijzondere voorwaarden: Gewicht: 100%; evaluatie verschillende oefeningen (zie kalender). Studenten kunnen een bijkomende prestatie in de 2e zittijd leveren. Het globale cijfer wordt gerekend op basis van de verhouding 25/75 voor prestatie 2° zittijd/jaarprestatie.

De evaluatie gebeurde integraal via niet-periodegebonden evaluatie, aan de hand van werkstukken die door de studenten moesten worden ingediend. Dit is in overeenstemming met wat in de ECTS-fiche is vermeld, en de gehanteerde evaluatievorm is dan ook allerminst onregelmatig.

De institutionele beroepscommissie stelt wel vast dat de fiche over bepaalde aspecten van de evaluatie vrij vaag blijft.

Zo bepaalt artikel 17, 14° OER inderdaad dat bij niet-periodegebonden evaluatie de frequentie en vorm uitdrukkelijk moeten worden vermeld. De fiche vermeldt wel de vorm (werkstuk), doch niet de frequentie. Voor die frequentie wordt verwezen naar de kalender. De institutionele beroepscommissie stelt vast dat de kalender waarvan sprake reeds sinds 25 september 2015, dus reeds sinds de prille start van het academiejaar, beschikbaar is op [elektronisch platform]. De studenten waren dan ook wel degelijk goed ingelicht over die frequentie en over de wijze waarop het vak zou worden geëvalueerd. De kalender bevat inderdaad alle nodige detailinformatie daarover.

En hoe dan ook doet dit alles, zoals gezegd, geen afbreuk aan het feit dat de correcte examenvorm werd gebruikt. Dat daaromtrent weinig informatie in de fiche zelf werd opgenomen, doet geen afbreuk aan de geldigheid van de evaluatie.

Ook de evaluatievorm, die vermeld moet worden krachtens artikel 41, 18° OER, wordt wel degelijk in de fiche vermeld en de fiche bevat daaromtrent voldoende informatie, hoe summier die ook is.

Tenslotte ziet de institutionele beroepscommissie ook niet in welk belang de student heeft bij zijn middel. Voor hem was op basis van zijn bijzonder statuut hoe dan ook een andere regeling afgesproken, waarmee hij overigens ook akkoord ging. Hij kan zich dan ook niet nuttig beroepen op het gegeven dat de informatie die bestemd is voor de “reguliere” studenten onvoldoende gedetailleerd is.

D. Examencijfer

De student meent dat artikel 56 § 1 OER geschonden is, nu er in de loop van het jaar deelresultaten bekend werden gemaakt die niet in een cijfer maar in een lettercode waren weergegeven. Ook zouden de betrokken docenten weigeren om de deelcijfers bekend te maken, en wordt niet kenbaar gemaakt welk gewicht aan de diverse opdrachten wordt toegekend in het totale cijfer.

De student haalt ook aan dat voor hem de puntenverdeling niet correct zou zijn toegepast. Er zou officieel een 50/50-verhouding voor beide onderdelen zijn afgesproken, maar deze verhouding werd niet toegepast.

Voor zover de student van mening is dat het examencijfer onregelmatig is omdat de deelcijfers niet in cijfers maar in letters zouden zijn uitgedrukt en de docenten de werkelijke cijfers niet zouden meedelen, heeft verzoeker andermaal geen belang bij zijn middel. Vooreerst heeft hij niet deelgenomen aan de oefeningen waarvoor een score in lettervorm werd gegeven, en is met die oefeningen voor hem geen rekening gehouden bij het bepalen van zijn eindcijfer. Vervolgens werden zijn projecten wel in een cijfer gewaardeerd, met name 10/20 voor de oefening “het maakbare plein” en 8/20 voor de oefening “dubbelwoonst”.

Vervolgens merkt de institutionele beroepscommissie op dat, zelfs mochten deelresultaten in letters zijn uitgedrukt, dit geen schending uitmaakt van artikel 56 OER. Art. 56 § 1 OER stelt als algemene regel:

“§1. Het resultaat van de evaluatie wordt per opleidingsonderdeel uitgedrukt in één examencijfer.

De verantwoordelijk lesgever van het betreffende opleidingsonderdeel bepaalt het uiteindelijke examencijfer. Dit examencijfer is een geheel getal van 0 tot en met 20, berekend zoals vermeld in de studiefiche. Daarbij zijn volgende algemeen geldende afrondingsregels van toepassing, tenzij een grondige motivering tot een afwijking noopt: afrondingen van 0,5 en hoger worden naar een hogere eenheid afgerond; onder 0,5 wordt er naar een lagere eenheid afgerond.”

Het artikel bepaalt aldus duidelijk dat het resultaat van de evaluatie per opleidingsonderdeel in een cijfer wordt uitgedrukt, en zegt niets over de wijze waarop deelresultaten moeten worden uitgedrukt. Enkel het uiteindelijke resultaat moet in een cijfer worden uitgedrukt. Niets belet een lesgever evenwel om tussentijdse resultaten van oefeningen e.d. in het raam van niet-periodegebonden evaluatie op een andere wijze mee te geven met de studenten, bijvoorbeeld in de vorm van een lettercode zoals ten deze is gebeurd, of in de vorm van een waardeoordeel zoals zeer goed, goed, voldoende, onvoldoende enz. Dergelijke manier van evalueren levert studenten helemaal niet over aan de grillen van een lesgever, zoals verzoeker meent. Elke lesgever zal nog altijd op het einde van de rit een examencijfer moeten geven, dat hij terdege moet kunnen motiveren, in voorkomend geval rekening houdend met de tussentijdse prestaties van de student, en de institutionele beroepscommissie ziet erop toe dat deze cijfers correct worden gegeven.

In het voorliggende geval hebben de bevoegde lesgevers er bewust voor gekozen om voor de eerste oefeningen scores te geven via een lettercode, zoals blijkt uit hun toelichting:

“Gezien de oefeningen in het eerste semester thema-oefeningen zijn, en er dat semester vooral op het ontwikkelen van een eigen ontwerpproces wordt ingezet, worden in het eerste semester na elke oefening twee letters meegedeeld: 1 voor ontwerpproces, 1 voor eindresultaat. De letters zijn als volgt:

A = uitstekend

B = goed

C = voldoende

D = onvoldoende

E = zeer ondermaats (vaak slechts gedeeltelijk afgewerkt dossier)

Het is een bewuste didactische keuze om met deze algemenere letters een feedback te geven naar de student toe, om na elke oefening de eigen positie ten opzichte van de eindcompetenties te kunnen inschatten, en een evolutie te kunnen zien. Deze letterscore wordt aangevuld met algemene feedback na elke oefening en een individuele feedback op aanvraag op het einde van het eerste semester. We geven geen cijfers per oefeningen omdat de deel oefeningen thema-oefeningen zijn.

Op het einde van het eerste semester wordt een cijfer toegekend over heel het semester. Dat wordt meegedeeld aan de studenten.

In het tweede semester wordt na oef. 2.1 Het Maakbare Plein geen lettercode of cijfer meegedeeld. Dit heeft te maken met het onderwerp van de oefening, die eigenlijk slechts een kennismaking is met het thema van Publieke Ruimte en Stadsontwerp. Belangrijk, maar een beetje een buitenbeentje in de reeks oefeningen van het eerste jaar. Studenten die hierop heel zwak zouden scoren, zouden zich onterecht kunnen laten ontmoedigen naar de belangrijke eindoefening toe.

De oefening 2.2 Dubbelwoonst wordt geciteerd na een eindjury. Uit de commentaar van de jury kan de student de appreciatie van het werk inschatten. Het eigenlijke resultaat van deze oefening wordt verwerkt in de jaarscore, die door het gewicht van de eindoefening hierdoor sterk wordt gekleurd.

Deze systematiek van communicatie en feedback is helder en transparant naar de studenten toe gecommuniceerd. Ze heeft inderdaad geen enkele relevantie voor [verzoeker], aangezien hij geen enkele van de oefeningen in het eerste semester heeft afgelegd. Ook zijn laatste 2 oefeningen heeft hij gezamenlijk op het einde van het jaar ingediend. Er was dus geen enkele inhoud om te communiceren, noch met cijfers, noch met letters.”

Deze manier van werken is volstrekt legitiem.

Uit niets blijkt overigens ook dat met de student een afspraak zou zijn gemaakt dat de beide oefeningen eenzelfde gewicht zouden hebben in het eindcijfer. Dit blijft een loze bewering van de student die door geen enkel concreet gegeven wordt gestaafd. Ze wordt door de betrokken docenten ook ten stelligste ontkend:

“Er is geen enkele afspraak gemaakt over een 50/50 verhouding voor beide oefeningen voor [verzoeker]. Dat zou absurd zijn, aangezien de laatste oefening 2.2 Dubbelwoonst de eindoefening van het jaar is, die het langst loopt en een samenvatting is van alle themaoefeningen doorheen het jaar. De overige oefeningen, waaronder 2.1 Het Maakbare Plein, zijn themaoefeningen die korter lopen en 1 thema uitlichten. Zij wegen dus beduidend minder door in de eindquotering.

We hebben inderdaad voor [verzoeker] dezelfde onderlinge weging voor de oefeningen toegepast als voor de overige studenten.”

Concreet werden volgende wegingsfactoren toegepast:

Oef. 2.1 Het Maakbare Plein: 10/20, wegingsfactor 3

Oef. 2.2 Dubbelwoonst: 8/20, wegingsfactor 15

Dat leverde een eindcijfer op van 8,33, dat overeenkomstig de gebruikelijke afrondingsregels neergelegd in artikel 56 § 1 OER werd afgerond tot 8/20.

De institutionele beroepscommissie is van oordeel dat deze scoreberekening, gelet op de aard van de betrokken oefeningen, zeker niet onredelijk is.

E. Afwezigheid ombudsman

De student werpt vervolgens op dat de door hem geconsulteerde ombudsman niet aanwezig was op de jury. Wel aanwezig was de ombudsvrouw die door prof. [J.M.] werd gecontacteerd en die met hem nooit enige vorm van contact heeft gehad. Hij twijfelt dan ook over de neutraliteit van deze ombudsvrouw. Ook werden de door deze ombudsvrouw gemaakte afspraken niet nageleefd, noch bleek zij op de hoogte te zijn van zijn feitenrelaas en was enkel het subjectieve relaas van dhr. [J.M.] vertegenwoordigd, aldus de student.

Luidens artikel 77 kan een student die dat wenst een waarnemer een mondeling examen laten bijwonen. Een presentatie wordt blijkens het glossarium van evaluatievormen beschouwd als een variante van het mondeling examen (zonder een mondeling examen te zijn), en er kan worden aangenomen dat een student ook bij een presentatie de aanwezigheid van een waarnemer kan vragen. De student zelf heeft nooit uitdrukkelijk gevraagd dat een waarnemer zijn presentatie voor de jury zou bijwonen, althans uit de stukken blijkt alleszins niet dat dergelijke vraag werd gesteld. Dat een ombudspersoon de presentatie zou bijwonen, is integendeel blijkens het dossier een initiatief geweest vanuit de facultaire ombudsdienst zelf. De student kan zich er in die omstandigheden niet over beklagen dat de ombudspersoon die aanwezig was niet de ombudspersoon was met wie hij eerder uitgebreid contact had, doch wel diens collega.

Het is overigens ook niet correct dat de student geen enkel contact gehad zou hebben met de ombudsvrouw, prof. [M.-F.R.]. In het dossier steekt alvast een e-mailbericht aan de student dat mede door prof. [M.-F.R.] is ondertekend. Prof. [M.-F.R.] werd door haar collega ombudsman ook zeer goed ingelicht over het dossier en heeft blijkens de stukken samen met haar collega heel veel stappen ondernomen om te bemiddelen in de discussies die er tussen de student en de lesgevers zijn geweest.

Er is geen enkele reden om aan te nemen dat prof. [M.-F.R.] bevooroordeeld zou zijn in negatieve zin voor de student. De insinuaties als zou ze de spreekbuis zijn van prof. [J.M.] zijn volkomen uit de lucht gegrepen en worden door geen enkel concreet feit gestaafd.

Uit dit alles blijkt dat het feit dat prof. [M.-F.R.] op de presentatie aanwezig was en niet prof. [D.] op geen enkele wijze de regelmatigheid van het examencijfer in het gedrang kan brengen.

De student merkt vervolgens op dat de evaluatie van “het maakbare plan” volledig zonder enige input of aanwezigheid van de ombudsdienst is gebeurd ondanks een expliciet verzoek hiertoe. De institutionele beroepscommissie vindt in het dossier geen enkel spoor van een dergelijk expliciet verzoek, en uit niets blijkt dan ook dat dergelijk verzoek werd gedaan. En als er al dergelijk verzoek zou zijn geweest, heeft het feit dat daar niet op is ingegaan geen enkele invloed op de regelmatigheid van de evaluatie. Blijkens artikel 77 OER kan immers enkel bij mondelinge examens (en bij uitbreiding ook bij presentaties zoals de “jury” in het voorliggende geval) de aanwezigheid van een waarnemer worden gevraagd, niet bij de beoordeling op stukken van een werkstuk. De presentatie die doorging op 24 juni had enkel betrekking op de oefening “dubbelwoonst” maar niet op de oefening “het maakbare plein” en die oefening werd louter op stukken beoordeeld. De aanwezigheid van een ombudspersoon kon hier niet worden gevraagd.

Verzoeker werpt vervolgens op dat hij niet afdoende werd geïnformeerd over zijn rechten bij aanvang en na afloop. Zelfs mocht deze bewering correct zijn, dan nog dient de institutionele beroepscommissie op te merken dat ze niet relevant is. Of een student voldoende werd geïnformeerd over zijn rechten doet immers geen afbreuk aan zijn geleverde prestaties en heeft niet tot gevolg dat een examencijfer onrechtmatig zou zijn. Uit het dossier blijkt overigens dat de student door de diverse diensten (facultaire ombudsdienst en Aanspreekpunt Student en functiebeperking) vaak genoeg werd gewezen op zijn rechten, en wel degelijk alle nodige informatie heeft ontvangen.

Tenslotte merkt verzoeker op dat tijdens de zogenaamde jury ernstige inbreuken zouden zijn gepleegd op zijn persoon – hij spreekt over medische discriminatie – en dat hij werd gedemigreerd. De dossierbehandelaar heeft bij de voorbereiding van de vergadering van de institutionele beroepscommissie een uitvoerig gesprek gehad met de ombudspersoon die aanwezig was op de presentatie. Deze persoon heeft met veel nadruk beklemtoond dat de presentatie volkomen correct is verlopen en dat er vanuit de aanwezige juryleden geen enkele misplaatste of ontoelaatbare insinuatie op zijn gezondheidstoestand noch denigrerende opmerking is gemaakt. Wel merkte ze op dat de student bijzonder zenuwachtig werd als negatieve opmerkingen werden gegeven over zijn ontwerp, en dat hij bij momenten verbaal zeer agressief was en de lesgevers openlijk begon aan te vallen, waarna zij hem heeft onderbroken en gevraagd heeft om verder te gaan met zijn presentatie, maar ook daarna werd hij vaak zeer agressief bij opmerkingen en vragen. Een jurylid dat niet op de hoogte was van zijn dossier en zijn functiebeperking heeft hem wel de vraag gesteld of hij wel voldoende stressbestendig is om een beroep als architect uit te oefenen, waar wel vaker felle kritiek komt op ontwerpen allerhande. De student heeft dat blijkbaar ten onrechte geconcipieerd als een denigrerende opmerking.

De beweringen van de student als zou de presentatie niet correct zijn verlopen en er uitlatingen zouden zijn gedaan door lesgevers die niet door de beugel kunnen, blijken dan ook volkomen uit de lucht gegrepen en steunen op geen enkel concreet feit. Ze worden ook tegengesproken door de ombudspersoon, van wie mag aangenomen worden dat ze de presentatie in volkomen neutraliteit heeft bijgewoond.

De institutionele beroepscommissie merkt op dat de student blijkbaar een opname heeft gemaakt van het jurymoment. Deze opname werd niet voorgelegd aan de institutionele beroepscommissie, zodat ook daaruit niet blijkt dat de presentatie niet correct zou zijn verlopen. De institutionele beroepscommissie wenst hierbij wel nog op te merken dat de lesgevers niet op de hoogte waren van het feit dat een opname werd gemaakt, en dat deze

opname, anders dan de student beweert, helemaal niet met wederzijdse toestemming gebeurde. De institutionele beroepscommissie wijst de student erop dat dergelijke handelswijze niet aanvaardbaar is en strijdig is met artikel art. 47 § 5 OER. Ze wijst erop dat dergelijke handelswijze tuchtrechtelijk sanctioneerbaar is, en verzoekt de student om de opname onmiddellijk te vernietigen.

F. Feedbackmoment

De student werpt vervolgens op dat het feedbackmoment bestond uit pure intimidatie, en dat hij niet de gewenste feedback heeft gekregen.

Los van de vraag of deze beweringen correct zijn, kan ook dat niet leiden tot een onregelmatigheid van het gegeven examencijfer. De feedback komt immers noodzakelijk nadat de prestaties zijn geleverd, en wijzigt niets aan deze prestaties en aan het feit dat deze prestaties onvoldoende waren om te slagen.

G. ECTS-fiche

De student merkt op dat de ECTS-fiche nog andere onwaarheden zou inhouden, onder meer wat betreft de kostprijs van leermateriaal, en dat deze onwaarheden “uiterst typerend zijn voor de wijze waarin in dit vak wordt omgesprongen met de rechten van de student”.

De institutionele beroepscommissie ziet de relevantie van deze opmerking niet in en de student toont niet aan dat dergelijke “onwaarheden” een invloed zouden hebben gehad op zijn examencijfer.

Voor zover de student met dit argument zou willen aangeven dat hij niet correct zou zijn behandeld door de betrokken docenten, kan de institutionele beroepscommissie enkel vaststellen dat dit uit niets blijkt. Uit het hele dossier dat werd neergelegd, blijkt integendeel dat de betrokken docenten zich uitermate flexibel hebben opgesteld en telkens opnieuw constructief meegewerkt hebben aan oplossingen om de student toch toe te laten te slagen voor het vak, ondanks zijn vele afwezigheden en zijn gebrek aan communicatie daarover.

H. Jury

De student stelt vervolgens dat de beoordeling van de ingeleverde werken in alle ateliers gebeurt door begeleiders die niet vermeld staan op de studiefiche als medelesgever of eindverantwoordelijke.

De institutionele beroepscommissie wijst erop dat dit geen onregelmatigheid inhoudt. Het examencijfer wordt uiteindelijk gegeven door een voor het vak verantwoordelijk lesgever, en die lesgever is per definitie verantwoordelijk voor het gegeven examencijfer. Niets verbiedt die lesgever evenwel om bij de beoordeling andere personen te betrekken en hun advies in te winnen, zolang het uiteindelijke cijfer onder zijn verantwoordelijkheid wordt gegeven. Uit niets blijkt dat dit hier anders zou zijn gebeurd en dat het cijfer gegeven zou zijn door een persoon die daartoe niet bevoegd is.

Vervolgens merkt de student op dat de “jury” niet in de ECTS-fiche is opgenomen als examenvorm en ook in het OER niet voorkomt.

De institutionele beroepscommissie merkt op dat in de ECTS-fiche als examenvorm wordt vermeld: “werkstuk” met als toelichting “beoordeling van atelieroefeningen”.

Deze examenvorm wordt in het glossarium van examenvormen in het OER omschreven als volgt:

“Verwante termen: verslag, projectverslag, logboek, paper, groepswork, schrijfo opdracht, verhandeling, essay, maquette, (ontwerp)tekening, rapport, projectopdracht. Evaluatie van het product dat een individuele student of een groep studenten gecreëerd heeft/hebben naar aanleiding van een bepaalde vraag of opdracht door de lesgever(s). Verschillende vormen van producten zijn mogelijk: het kan gaan om een paper, een rapport, een maquette, een ontwerp tekening, een videoproductie enz. Doel van dergelijke opdrachten is het ontwikkelen en toetsen van competenties zoals het kritisch en diepgaand analyseren van bepaalde cases of probleemstellingen, het geïntegreerd toepassen van bepaalde kennis, het zelf ontwikkelen van nieuwe kennis, methodes of inzichten en/of wetenschappelijk schrijven.”

Deze omschrijving sluit helemaal niet uit dat de beoordeling mede gebeurt op basis van een presentatie, die de studenten toelaat om hun werkstuk mondeling toe te lichten en vragen daarover te beantwoorden, en dergelijke vorm van evaluatie via een presentatie maakt inherent deel uit van de evaluatievorm “werkstuk”. Of dat dan een presentatie wordt genoemd – term die het OER wel kent – of een “jury”, is daarbij niet relevant. Het gaat telkens om dezelfde manier van evalueren: de studenten maken een werkstuk dat ze komen toelichten voor een beoordelaar.

De gebruikte evaluatievorm vindt dan ook wel degelijk voldoende steun in de ECTS-fiche.

I. Opdrachten

De student stelt vervolgens dat de opdrachten door de beide begeleiders (prof. [J.M.] en prof. [H.L.]) telkens onder andere criteria werden geëvalueerd, en dat studenten die wel begeleiding hadden kunnen krijgen niet moesten voldoen aan de randvoorwaarden en uitzonderingen kregen die hijzelf niet kreeg.

De institutionele beroepscommissie merkt op dat ook dit een loutere bewering is die door geen enkel concreet gegeven wordt gestaafd. De student toont niet aan dat hij anders werd beoordeeld dan andere studenten. De lesgevers van hun kant verklaren hierover het volgende:

“Het werk van [verzoeker] is op net dezelfde wijze beoordeeld als zijn collega studenten. Het enige wat gedaan is, is de evaluatie van zijn werk systematisch uitgeschreven in het kader van de procedure, in het document dat ik aan u overmaakte. Voor de overige studenten zijn de jury- en resultaatsverslagen bulletgewijs opgesteld. Op basis daarvan kan voor iedereen dezelfde uitgeschreven evaluatie gemaakt worden als voor [verzoeker]”.

Er is geen enkele reden om aan de verklaring van de lesgevers te twijfelen.

J. Tijdelijke betrekking

De student merkt op dat zowel voor het niet gebruiken van hun [verwerende partij]-account als voor het weigeren accepteren van de faciliteiten van het bijzonder statuut, de begeleiders verwijzen naar hun deeltijdse opdracht aan de [verwerende partij]. Hij is van mening dat hij geen rekening hoeft te houden met het soort betrekking van een begeleider aan de [verwerende partij], en alleen kan verwachten gelijk te worden behandeld ongeacht het statuut van het personeel.

Ook hier ziet de institutionele beroepscommissie de relevantie van deze opmerking voor het voorliggende geschil niet in. De institutionele beroepscommissie acht deze opmerking overigens ook volkomen misplaatst. Vooreerst gebruiken de betrokken medewerkers wel degelijk hun [verwerende partij]-account en antwoorden zij ook met dezelfde gepaste snelheid op mails die via hun [verwerende partij]-adres worden bezorgd. Bovendien kan de student niet redelijk ontkennen dat de lesgevers zich bijzonder flexibel hebben opgesteld en hem heel wat faciliteiten hebben toegekend: vrijstelling van drie oefeningen, het toch kunnen afleggen van andere oefeningen ondanks de ateliers nauwelijks werden meegemaakt, verplaatsing van indiendata, verplaatsing van evaluatiemoment ... Daarmee is naar de mening van de institutionele beroepscommissie maximaal tegemoet gekomen aan de functiebeperking van de student.

I. Inhaalweek

De student merkt tenslotte op dat er onderwijsactiviteiten hebben plaatsgevonden tijdens een periode waarin dat niet mocht. Hij verwijst met name naar de Jokerweek die doorging van 21 tot 25 maart.

Nog los van het feit dat dit argument niet relevant is voor de voorliggende discussie – verzoeker heeft niet deelgenomen aan de jokerweek en kan er dus geen tijd mee verloren hebben; zijn niet-deelname werd hem ook niet aangerekend en de jokerweek heeft geen invloed gehad op zijn examencijfer – merkt de institutionele beroepscommissie op dat de jokerweek wel degelijk is doorgegaan in een week waarin lesactiviteiten mochten worden georganiseerd, met name de week voor de paasvakantie, die een gewone lesweek was en geen inhaalweek, examenperiode of schorsingsperiode.

L. Deelexamen

De student stelt tenslotte dat er voor het vak geen deelexamen werd georganiseerd tijdens de eerstesemesterexamenperiode, wat strijdig zou zijn met artikel 50 § 5 OER.

Artikel 50 § 5 OER stelt inderdaad als principe dat deelexamens verplicht zijn voor jaarvakken uit het eerste modeltrajectjaar van een bacheloropleiding, maar maakt op deze regel een uitzondering voor reeds bestaande jaarvakken in het eerste modeltrajectjaar waarvoor er reeds een systeem van niet-periodegebonden evaluatie bestaat.

Het litigieuze vak is een bestaand jaarvak dat werkt met een systeem van niet-periodegebonden evaluatie, en voor dit vak moet dus ook geen deelexamen worden georganiseerd in de januarizittijd.

De student is van mening dat die uitzondering niet kan worden toegepast omdat de regels voor niet-periodegebonden evaluatie met voeten zijn getreden en er dan ook niet gesproken kan worden van een model van niet-periodegebonden evaluatie. Hoger werd reeds opgemerkt dat deze argumentatie niet correct is. De ECTS-fiche vermeldt wel correct dat dit vak wordt geëvalueerd via niet-periodegebonden evaluatie en bevat de minimale informatie die daarover moet worden gegeven.

Besluit

De institutionele beroepscommissie besluit dat het examencijfer van de student een correcte weergave biedt van zijn prestaties.

Alle bijkomende argumenten die de student naar voor heeft gebracht zijn ongegrond. Uit niets blijkt dat er enige onregelmatigheid zou zijn begaan of dat de student niet correct zou zijn behandeld.

De institutionele beroepscommissie beklemtoont dat uit het hele dossier blijkt dat de betrokken lesgevers de student steeds zeer correct hebben behandeld en dat ook hun communicatie professioneel en correct gebeurde. Ze hebben zich ook bijzonder flexibel opgesteld en binnen de grenzen van de redelijkheid al het mogelijke gedaan om de student de nodige faciliteiten te bieden zodat hij kon slagen voor het litigieuze opleidingsonderdeel. Ook de ombudspersonen en de verantwoordelijke van het Aanspreekpunt Student en functiebeperking zijn steeds correct en professioneel te werk gegaan en ook hen kan niets worden verweten.

Het intern beroep is ongegrond.”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het beroep, in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing. Zij voert aan dat de interne beroepscommissie volheid van bevoegdheid had, zodat haar beslissing in de plaats is getreden van de initiële studievoortgangsbepaling (de eerste bestreden beslissing), die daardoor uit het rechtsverkeer verdwijnt en derhalve niet meer aanvechtbaar is.

In zijn *wederantwoordnota* lijkt verzoeker die lezing te betwisten. Hij voert aan dat “het duidelijk [is] dat het beroep tegen de globale beslissing van de interne beroepscommissie is

gericht, hierin begrepen het cijfer 8/20 voor het betrokken vak en onderdeel, zoals behouden door de interne beroepscommissie.”

Beoordeling

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de Raad als administratief rechtscollege uitspraak doet over beroepen die worden ingesteld na uitputting van de hiervoor vermelde interne beroepsprocedure.

Of een initiële studievoortgangsbepaling zoals een examenbeslissing in die stand van de procedure nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad, is afhankelijk van de omvang van de bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten.

Te dezen bepaalt artikel 100, §6 van het onderwijs- en examenreglement van de verwerende partij dat de beoordeling door interne beroepscommissie leidt tot hetzij de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van onontvankelijkheid of onbevoegdheid, hetzij tot een bevestiging van de bestreden beslissing, hetzij een nieuwe beslissing door de beroepsinstantie. Verwerende partij heeft haar interne beroepsprocedure aldus derwijze georganiseerd dat de beroepscommissie over volheid van bevoegdheid beschikt, zodat de beslissing van dit beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbepaling, die dan op haar beurt niet meer in rechte aanvechtbaar is.

Dit leidt tot de vaststelling dat het beroep onontvankelijk is ten aanzien van de eerste bestreden beslissing, en ontvankelijk ten aanzien van de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

V. Voorafgaande opmerkingen

Voorafgaand aan het onderzoek der middelen wijst de Raad vooreerst op het volgende.

Omvang van het huidige beroep

Verwerende partij merkt op dat wat verzoeker in het intern beroep heeft opgeworpen onder de randnummers H (beoordeling door de jury), I (evaluatie van de gegeven opdrachten), J (deeltijdse aanstelling en gebruik van de mailaccount van verwerende partij) en K (inhaalweek), niet meer voorkomt in zijn verzoekschrift voor de Raad, zodat die elementen geen deel (meer) uitmaken van de betwisting zoals zij thans voorligt.

De opmerking verdient bijval. Het huidige beroep heeft op die elementen van de initiële betwisting geen betrekking.

Ontvankelijkheid van de neergelegde stukken

Verzoeker zij gewezen op het voorschrift van artikel 295, §1 van de Codex Hoger Onderwijs. Krachtens deze bepaling kan de verzoeker aan zijn verzoekschrift de overtuigingsstukken toevoegen die hij nodig acht, en vermag hij naderhand slechts bijkomende stukken toevoegen voor zover deze bij de opmaak van het verzoekschrift nog niet aan de verzoeker bekend waren.

Verzoeker heeft bij zijn verzoekschrift een stukkenbundel gevoegd met 10 stukken, aangeduid van ‘A’ tot ‘J’. In zijn wederantwoordnota verwijst verzoeker evenwel vooreerst naar “de 19 stukken” die hij bij het intern beroep heeft neergelegd, en vervolgens voegt hij twee nieuwe stukken 20 en 21 toe.

Verwerende partij vraagt ter zitting dat deze nieuwe stukken uit de debatten worden geweerd.

Deze laatste twee stukken maakten geen deel uit van de interne beroepsprocedure en waren niet gevoegd bij het verzoekschrift voor de Raad. Het blijken, bij lezing van de aan de wederantwoordnota gehechte inventaris, geen stukken te zijn die aan verzoeker vreemd waren tot na het indienen van zijn beroep in huidige procedure.

Er is derhalve reden tot toepassing van artikel II.295, §1 van de Codex Hoger Onderwijs; de stukken 20 en 21 van verzoeker worden buiten de debatten gehouden.

Bevoegdheid van de Raad

Verder wil de Raad verzoeker attenderen op de omvang van de bevoegdheid die de decreetgever aan de Raad heeft toegewezen. Krachtens artikel II.292, §1 van de Codex Hoger Onderwijs leidt de uitspraak van de Raad hetzij (1°) tot de gemotiveerde afwijzing van beroep op grond van de onontvankelijkheid of de ongegrondheid ervan, hetzij (2°) tot een gemotiveerde vernietiging van de bestreden beslissing.

Het behoort aldus niet tot de bevoegdheid van de Raad om – zoals verzoeker vraagt – in geval van gegrond bevinden van het beroep, zelf een nieuw examencijfer toe te kennen of de student te ‘delibereren’. Ten overvloede bepaalt artikel II.291, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs overigens dat de Raad zijn appreciatie niet in de plaats kan stellen van die de onderwijsinstelling of een van haar organen – zoals een interne beroepscommissie.

Termijnen in de procedure en het aanvoeren van middelen

Verzoeker doet gelden dat zijn beroepsmiddelen en -termijn door de gerechtelijke vakantie, de nationale feestdag en het ingesloten weekend ernstig werden beperkt. Ten gevolge daarvan formuleert verzoeker voorbehoud voor het opwerpen van bijkomende middelen na de antwoordnota van de verwerende partij.

De termijn om bij de Raad beroep in te stellen, is bepaald door de decreetgever, die daarbij rekening heeft gehouden met de noodzaak aan een snelle afhandeling van het beroep in het licht van de rechtszekerheid, en met het gegeven dat aan de procedure voor de Raad reeds een interne beroepsprocedure is voorafgegaan (*Parl. St.* VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 24-25). Loutere kritiek op de regelgever heeft geen betrekking op de regelmatigheid van de bestreden beslissing en wordt derhalve niet in ogenschouw genomen.

Geheel in de marge merkt de Raad op dat verzoeker zowel zijn intern beroep als zijn beroep bij de Raad heeft ingesteld zonder tussenkomst van een raadsman, zodat de relevantie van de verwijzing naar de “gerechtelijke vakantie” de Raad ontgaat. Het is overigens een begrip dat op de werking van de Raad niet van toepassing is.

Het staat ten slotte aan verzoeker om te bepalen hoe hij best voor zijn eigen belangen opkomt, maar de Raad ziet spontaan niet in, en verzoeker verduidelijkt ook niet, hoe het feit dat de

beroepstermijn van vijf kalenderdagen een feestdag en een weekend omvat, verzoeker zou kunnen hebben gehinderd in het opstellen van zijn beroepsschrift voor de Raad.

Alleszins kan het voorbehoud dat verzoeker zichzelf stelt, niet worden ingewilligd. Middelen kunnen in de procedure voor de Raad slechts worden aangevoerd in zoverre zij eerst, voorafgaand, in het intern beroep zijn opgeworpen, tenzij zij (i) van openbare orde zijn, (ii) rechtstreeks betrekking hebben op de afwikkeling van de interne beroepsprocedure (quorum van de beroepsinstantie, formele motiveringsplicht, enz.) of (iii) betrekking hebben op elementen waarvan de verzoeker slechts samen met de bestreden beslissing kennis heeft genomen. In de wederantwoordnota dan weer, kan de verzoekende partij slechts nieuwe middelen aanvoeren wanneer zij van openbare orde zijn of wanneer zij betrekking hebben op elementen waarvan de verzoeker pas kennis krijgt met de antwoordnota van de verwerende partij en het bijhorende administratief dossier. In alle ander gevallen worden nieuwe middelen die voor het eerst in het beroep bij de Raad of in de wederantwoordnota worden opgeworpen, onontvankelijk verklaard. Het door verzoeker geformuleerde voorbehoud overtuigt de Raad er niet van er hier anders over te oordelen.

Voorwerp van huidig beroep

Verzoeker verwijst naar zijn argumenten die hij heeft aangevoerd in de interne beroepsprocedure.

Aangezien hieronder zal blijken dat al deze argumenten door de interne beroepsinstantie zijn beantwoord (al dan niet overtuigend), is het voor verzoeker zaak om de bestreden beslissing – deze van de interne beroepscommissie dus – te bekritisieren. Wat verzoeker voorafgaand aan de tussenkomst van die beslissing heeft opgeworpen, is daarbij niet meer rechtstreeks relevant.

De Raad beantwoordt hieronder dan ook de middelen die verzoeker tegen de bestreden beslissing ontwikkelt, waarbij uiteraard onregelmatigheden die aan de initiële studiovoortgangsbepaling zouden kleven, nog steeds kunnen worden opgeworpen.

VI. De middelen

Eerste middel

Verzoeker beroept zich in een eerste middel op het *patere legem*-beginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker betreft het middel op de werking van het digitale leerplatform van verwerende partij. Het betwist met name het oordeel in de bestreden beslissing dat hij geen belang heeft bij dit middel omdat het zonder invloed is op het examenresultaat dat tot stand is gekomen.

Verzoeker voert vier redenen aan waarom de toegang tot het elektronisch leerplatform wel degelijk relevant is voor de beoordeling van het geschil:

- “a. De betrokken lesgevers haalden in hun mails en andere communicatie zélf aan dat men tot na de toekenning van mijn eindscore niet zeker was of ik op Minerva wel alle stukken kon raadplegen die noodzakelijk waren om tot een eindresultaat te kunnen komen. Ook twijfelde men -terecht- of communicatie die gevoerd werd via dit platform onder het topic 'berichten' wel tot bij mij kwam. (STUK A)
- b. de betrokken lesgevers bekenden ook formeel dat ik tot op heden nog steeds niet geregistreerd ben als student voor het vak Architectuurontwerp 1. Een bevestiging van registratie blijkt nochtans uit een gebruikerslijst op Minerva en uit mijn formele registratie voor dit vak door de faculteit Ingenieurswetenschappen.
- c. Het ontbreken van een registratie op Minerva leidde al tot de formele en door de lesgever(s) erkende vaststelling dat ik niet was opgenomen in de planningslijsten die gepubliceerd werden op Minerva en als bindend beschouwd worden door alle partijen. Hierdoor was ik strikt gezien zelfs niet verplicht aanwezig te zijn op deze activiteiten en/of lesmomenten.
- d. De lesgever(s) weigerden tot op heden formeel om dit euvel recht te zetten. Hierdoor verkeren alle partijen tot op heden in het ongewisse over welke communicatie en opdrachtinformatie ik precies mislopen heb.”

Verzoeker voegt er nog aan toe dat hij als student hoe dan ook al vanaf minuut één onvolledige toegang genoot tot het digitale platform en hij hierdoor, aldus de lesgever(s), de nodige informatie misliep én zijn naam bovendien ontbrak op elke opdrachten- of puntenlijst voor dit vak. Het is bijgevolg voor verzoeker zeer kort door de bocht om te stellen dat hij als student hiervan geen hinder ondervond op zijn eindresultaat, dat het directe gevolg is van de som van deeltijdse cijfers die allen gevormd werden door informatie en opdrachten die exclusief aangereikt werden op het platform.

In de antwoordnota repliceert verwerende partij ter zake als volgt:

“Verzoeker merkte in zijn intern beroep op dat hij zich aanmeldde op [elektronisch platform] en op de lijst van gebruikers is terechtgekomen. Voor hem vertoonde dit vak geen enkele anomalie met andere registraties op het leerplatform. Desondanks pogen de betrokken begeleiders tot op het laatste moment in zijn schoenen te schuiven dat hij op hun overzicht in [elektronisch platform] vergezeld zou staan van een “sans unique” symbool, aldus verzoeker. De verantwoordelijk lesgever werd hierop al gewezen in januari 2016. Verzoeker treft geen enkele fout of nalatigheid en hij voldeed aan de verplichtingen als omschreven in het OER. Alle mogelijke fouten die hieruit voortvloeien en/of gemiste communicatie m.b.t. het vak en de opdrachten vallen dan ook buiten zijn verantwoordelijkheid, aldus verzoeker.

De institutionele beroepscommissie antwoordde op dit argument dat de verzoeker geen belang heeft bij dit middel. Of hij nu wel of niet correct was aangemeld op [elektronisch platform], heeft immers geen enkele invloed gehad op zijn eindresultaat en de discussie hieromtrent is dan ook niet relevant voor de vraag of het examencijfer al dan niet een correcte weergave is van de prestaties van de student.

Verzoeker betwist dit. Hij stelt dat hij wel informatie mistte, en dat hij vanaf moment één onvolledige toegang genoot tot de [elektronisch platform]-site.

Verwerende partij blijft bij haar standpunt dat verzoeker geen belang heeft bij dit middel. Met hem waren immers, op grond van zijn bijzonder statuut, andere afspraken gemaakt, en waar afspraken die via [elektronisch platform] werden gemaakt, door hem niet werden nageleefd, heeft dat geen enkele invloed gehad op zijn eindcijfer. Verzoeker heeft alle nodige informatie gekregen voor het uitwerken van de oefeningen, en heeft de twee oefeningen die hij moest maken, uiteindelijk ook gemaakt. Die oefeningen werden beoordeeld, zonder dat op enig moment rekening werd gehouden met het feit dat hij veel ateliers miste en zijn werkstukken ook te laat indiende.

Voor zoveel als nodig merkt verwerende partij overigens op dat ze informatie heeft ingewonnen bij de helpdesk van [elektronisch platform], teneinde te weten of verzoeker nu al dan niet correct was aangemeld op de site van “architectuurontwerp I” en of hij nu al dan niet toegang had tot alle beschikbare informatie. Blijkt dat verzoeker inderdaad vanaf 21 september 2016 ononderbroken aangemeld was en alle informatie kon zien die beschikbaar was. Uit de tracking die verwerende partij ontving van de informaticadienst [stuk 14], blijkt ook dat verzoeker zeer regelmatig toegang heeft genomen tot [elektronisch platform].

Verwerende partij [bedoeld wordt hier: verzoeker] beweert dat hij bepaalde informatie niet of onvolledig heeft ontvangen. Dit blijft evenwel een blote bewering die door niets wordt gestaafd. Integendeel, het feit dat verwerende partij bij zijn stukken outprints voorlegt uit [elektronisch platform], toont duidelijk aan dat hij wel degelijk toegang had en de beschikbare informatie kon zien.

Ook daarover heeft verwerende partij overigens informatie ingewonnen bij de helpdesk van [elektronisch platform]. De medewerker van de helpdesk gaf daarbij volgende informatie [stuk 29]:

“Er is wel degelijk iets fout gelopen met het account van [verzoeker] waardoor hij als 'niet actief' verscheen op [elektronisch platform]. Echter de status 'niet actief' heeft slechts 1 implicatie voor een [verwerende partij]-gebruiker, zijnde er worden geen e-mails verstuurd naar deze gebruikers om te vermijden dat de lesgever tientallen 'Undeliverable' berichten zou krijgen. In deze heeft hij dus wel degelijk gelijk dat hij zo goed als geen e-mails vanaf [elektronisch platform] zal ontvangen hebben.

Het versturen van e-mails in [elektronisch platform] is echter niet de standaard en wij raden dit ook af aan de lesgevers om dit in 'regel' te doen. De functie heeft het meeste nut wanneer dit per uitzondering gebeurt. In deze cursus zijn de meeste aankondigingen wel (ook) per e-mail verstuurd. De kans is dus reëel dat hij een aantal van deze mails niet heeft gehad.

Ik ben ook eens gaan kijken in de item-lijst en de zichtbaarheden van deze items. De lesgevers hebben telkens alle inhoud ter beschikking gesteld van alle studenten in de cursus (Everyone), dus ook van [verzoeker] en hij heeft te[] allen tijde toegang gehad tot deze cursus. De lijst van items en zichtbaarheden kan u in bijlage aan dit mailtje terug vinden.

Conclusie: als hij, zoals van elke student verwacht wordt, telkens op [elektronisch platform] was gaan kijken naar de inhoud die geplaatst wordt door de lesgever, dan had hij wel degelijk toegang tot alle noodzakelijk informatie. Als hij zich louter gebaseerd heeft op hetgeen in zijn mailbox belandde dan heeft hij inderdaad geen volledige communicatie ontvangen.”

Verzoeker had dus wel degelijk toegang tot alle informatie op [elektronisch platform]. Als hij bepaalde informatie heeft gemist doordat hij geen verwittiging per e-mail kreeg, dan is dat louter aan zijn eigen nalatigheid te wijten. Alle informatie, ook de berichten die via e-mail worden verstuurd, staat immers op [elektronisch platform] (wat de e-mails betreft: deze berichten vindt men onder “aankondigingen”). Van studenten wordt verwacht dat zij [elektronisch platform] regelmatig raadplegen, en alle informatie die via [elektronisch platform] bekend gemaakt is, wordt geacht geldig bekendgemaakt te zijn. Verwerende partij herinnert in dat verband aan het bepaalde in artikel 22 § 3 OER:

“§3. Login-naam en wachtwoord worden na inschrijving bezorgd aan de student. Het [verwerende partij] e-mailadres dat eindigt op @ [...] wordt gebruikt als officieel communicatiekanaal en de student dient regelmatig de officiële e-mails die naar het [verwerende partij] e-mailadres worden verzonden te lezen.

Studenten dienen zich voor elk opleidingsonderdeel waarvoor ze in het betrokken academiejaar zijn ingeschreven aan te melden op [elektronisch platform]. De verantwoordelijk lesgevers kunnen de toegang weigeren tot de website van de door hen gedoeerde opleidingsonderdelen aan een student die niet kan aantonen aan de [verwerende partij] te zijn ingeschreven met een contract dat het volgen van het betrokken opleidingsonderdeel omvat.

Studenten dienen zich eveneens op [elektronisch platform] aan te melden voor de voor hen relevante infosites en zijn ertoe gehouden deze infosites regelmatig te raadplegen. Informatie die op deze infosites is verspreid met betrekking tot de door hen gevolgde opleiding of opleidingsonderdelen, wordt geacht geldig te zijn bekendgemaakt.”

Dat hij door het probleem op [elektronisch platform] niet op de begeleidingslijsten (uurschema's voor de ateliers) stond, is een spijtige zaak, maar is ook helemaal niet onoverkomelijk, en maakt al zeker niet dat deze ateliers niet meer verplicht zouden zijn. De lesgevers lichten dit probleem als volgt toe:

“Voor wat betreft het [elektronisch platform]-item: ik wil toch even duidelijk meegeven dat het hier enkel gaat over het feit dat [verzoekers] account voor ons vak op non-actief stond/staat aangeduid in de overzichtslijst die wij uit [elektronisch platform] halen. Het probleem is opgedoken toen [verzoeker] in april per mail aanhaalde dat hij duidelijk niet gewenst was in het atelier, gezien zijn naam niet verscheen op de begeleidingslijst die per ateliersessie wordt opgemaakt. Wij waren toen verwonderd dat hij niet op de lijst voorkwam. We hebben toen de oorzaak gevonden in zijn [elektronisch platform]-status voor ons vak, en hem in alle openheid ook zo deze reden meegedeeld. Hij is ook onmiddellijk na de melding op de volgende lijst toegevoegd.

Belangrijk is dat [verzoeker] wel toegang had tot alle informatie, ook van ons vak, op [elektronisch platform]. Ook de begeleidingslijst werd telkens op [elektronisch platform] opgeladen. Hij had reeds voor eerste ateliermoment in het tweede semester, kunnen signaleren dat zijn naam niet voorkwam op de lijst – dat zou dan snel verholpen zijn. Of naar het atelier komen en het mondeling melden, ook dan zou hij onmiddellijk op de lijst toegevoegd zijn. Hij heeft echter het probleem pas gemeld na de ateliersessies van de oefening 'Het Maakbare Plein', en gebruikt(e) dit argument vooral om de verantwoordelijkheid van zijn afwezigheid van zich af te schuiven.

In se is een aanwezigheid in het atelier sowieso verplicht – de data zijn allemaal gekend bij aanvang academiejaar. Wij maken de uurlijst op om studenten nietodeloos te laten wachten – waarbij we wel stimuleren om in het atelier te werken. De lijsten hoeven dus zelfs niet opgesteld te worden en iedereen die erom vraagt tijdens de atelieruren krijgt begeleiding.”

Data en uren van de ateliers waren inderdaad op voorhand aangekondigd [stuk 9] en ook verzoeker had toegang tot dit document. Hij kon steeds naar de ateliers komen, ook al stond hij niet op een lijst. Het enige voordeel van de lijsten is dat de student dan een concreet uur kreeg voor begeleiding, maar zoals de lesgevers bevestigen, kreeg iedereen de gevraagde begeleiding, ook wie kwam zonder op een lijst te staan of op een ander uur dan wat op de lijst was vermeld.

En hoe dan ook was het aan verzoeker om te signaleren dat hij niet op de lijsten voorkwam. Dan zou dit euvel heel snel verholpen geweest zijn. Verzoeker heeft zich tot in april niet de moeite getroost om te melden dat er blijkbaar een probleem was. Hij is dan ook bijzonder slecht geplaatst om de lesgevers nu te verwijten dat ze aan dit – voor hen tot dan onbekende probleem – niets gedaan hebben.

En blijft ook het feit dat verzoeker op geen enkele manier geschaad is door deze problematiek, en dus geen belang heeft bij zijn middel.

Het argument is onontvankelijk en minstens ongegrond.”

In zijn *wederantwoordnota* handhaaft verzoeker zijn middel, en betwist hij dat hij daarbij geen belang zou hebben. Hij wijst er ter zake vooreerst op dat de betrokken lesgevers zelf hebben aangegeven dat het tot na de toekenning van het examenresultaat niet zeker was of verzoeker toegang had tot het elektronisch platform, en er – volgens verzoeker: terecht – aan twijfelden of de communicatie via het topic ‘berichten’ verzoeker wel bereikte. Hij wijst er bovendien op dat de lesgevers formeel bevestigden dat zij ervan uitgingen dat verzoeker op het einde van het academiejaar nog steeds niet was geregistreerd als student voor het opleidingsonderdeel ‘Architectuurontwerp I’, terwijl de bevestiging van registratie blijkt uit een gebruikerslijst op het elektronisch platform.

Het ontbreken van een registratie op het platform leidde volgens verzoeker al tot de vaststelling dat verzoeker niet was opgenomen in de planningslijsten en die als bindend worden beschouwd, zodat hij strikt genomen niet verplicht was aanwezig te zijn op deze activiteiten of lesmomenten. Het is een gebrek dat de lesgevers tot op het einde van het academiejaar weigerden om recht te zetten.

Verzoeker besluit dat is aangetoond dat hij van bij aanvang van het academiejaar slechts een onvolledige toegang tot het platform had, en dus cruciale informatie niet ontving.

Beoordeling

Verwerende partij betwist niet dat de account van verzoeker op het elektronisch leerplatform niet volledig was geactiveerd, maar aan de hand van verklaringen van een ict-medewerker (stuk 29 administratief dossier) – bevestigd door de docenten – toont zij aan dat de gevolgen daarvan alleszins beperkt blijven tot één welbepaald aspect, met name dat verzoeker geen rechtstreekse e-mails vanop het platform krijgt toegezonden. Verzoeker heeft daarentegen zelf wel volledige toegang tot dat platform, en uit de voormelde verklaring blijkt dat alle inhoud van de cursus ter beschikking stond op het platform, dus ook van verzoeker.

Verzoeker spreekt verder niet tegen dat ook de e-mails die werden verzonden, en die hij dus mogelijk niet in zijn mailbox heeft ontvangen, op het platform voor hem beschikbaar waren onder ‘aankondigingen’. Evenmin weerspreekt verzoeker dat hij regelmatig toegang heeft genomen tot het platform – de Raad verwijst voor een overzicht van de login-gegevens naar stuk 14 van het administratief dossier.

Overeenkomstig artikel 22, §3 is al deze informatie door de publicatie ervan aldus rechtsgeldig aan verzoeker bekend gemaakt. Verzoeker overtuigt er niet van dat hij bepaalde – laat staan essentiële – informatie niet zou hebben ontvangen én dat dit een invloed zou hebben gehad op zijn examencijfer. Bovendien heeft verzoeker zich er in het intern beroep niet over beklagd dat hij voor de opdrachten waaraan hij niet heeft deelgenomen onvoldoende informatie ter beschikking had (bv. de planningslijsten), laat staan dat hij zou hebben aangevoerd precies omwille daarvan aan de eerste vier van de in totaal vijf voorziene oefeningen niet te hebben kunnen deelnemen.

In dat opzicht toont verzoeker niet aan wat zijn belang is bij het middel, en is het derhalve niet ontvankelijk. De relevantie van verzoekers verwijzing bij dit alles naar stuk A inzake de communicatie is voor de Raad overigens onduidelijk, nu dit stuk betrekking heeft op de betekening van de bestreden beslissing door de postdiensten.

Bovendien moet verwerende partij ook worden bijgevalen in haar exceptie dat alleszins vanaf 7 april 2016 – ogenblik waarop met verzoeker afspraken worden gemaakt voor de vijfde en laatste oefening – individuele afspraken zijn gemaakt zodat de communicatie die met de andere studenten via het platform werd gevoerd voor de reguliere afwerking van de opdrachten, op verzoeker niet van toepassing was.

Het middel is onontvankelijk.

Tweede middel

Verzoeker steunt een tweede middel op een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het *patere legem*-beginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker handhaaft in dit middel zijn kritiek op het niet (steeds) gebruiken van de mailaccount van verwerende partij door de docenten in hun communicatie met verzoeker.

Hij stelt ter zake het volgende:

“(…)

- a. Het is niet zo dat het voldoende is dat een lesgever zijn of haar mail die op de [verwerende partij]-account toekomt laat forwarden naar zijn of haar zakelijk mailadres. Dit is nochtans de enige argumentatie van de institutionele beroepscommissie. Een argumentatie naast de kwestie. De kern van de zaak is en blijft dat de betrokken lesgever(s) nooit communicatie voerden vanuit de [verwerende partij]-account en dat ze tevens expliciet vereisten dat de studenten met hen communiceerden via hun zakelijk mailadres. Dit blijkt duidelijk uit de talloze stavingsstukken die u aantreft in STUK B.
- b. Communicatie die verzonden wordt aan het zakelijk mailadres in een reply op het eigen schrijven en (zogezegd) niet blijkt toe te komen is dan ook de volle verantwoordelijkheid van de betrokken lesgever.
- c. De institutionele beroepscommissie stelt in haar conclusies:
“De communicatie naar de student toe verliep via [elektronisch platform], en dus via het [verwerende partij]-mailadres van studenten.” Wie legt mij dan uit hoe het komt dat ik beschik over een stapel persoonlijke mails tussen mij en bepaalde lesgever(s) die geen sikkepit te maken hebben met de communicatie gevoerd op [elektronisch platform]. Het zou trouwens een sterke aanfluiting zijn van mijn rechten en privacy mochten o.m. medische attesten op mijn naam gepubliceerd worden op [elektronisch platform], laat staan dat erover gecommuniceerd zou worden op [elektronisch platform]. Ook hierin ondergraaft men alweer de eigen argumentatie over de registratie op [elektronisch platform]. Als alle communicatie via [elektronisch platform] verloopt is een correcte aanmelding noodzakelijk om tot een correct eindcijfer te komen als student.
- d. Het kan ook niet dat deze vertrouwelijke communicatie tussen student en lesgever(s) terecht komt in mailboxen (m.n. deze van de architectenbureaus van de lesgevers) die raadpleegbaar zijn door derden die geen enkele binding hebben met de faculteit, noch de universiteit. Eén van de betrokken lesgevers vond het blijkbaar zéér normaal dat de mailbox opgevolgd werd door het eigen personeel.

Het algemene rechtsbeginsel "lex uno ore omnes [alloquitur]" wordt hier simpelweg met de voeten getreden. Daar waar een student vatbaar is voor sancties of het mislopen van rechten bij het niet gebruiken van de officiële [verwerende partij]-account is de lesgever klaarblijkelijk vrij om zijn mailcommunicatie te voeren vanuit een zakelijk mailadres, deze te delen met kantoormedewerkers en bovendien een zéér gevaarlijk juridische leegte te creëren waarbij zowel de rechten van de student ernstig geschonden worden bij o.a. foutieve en misgelopen communicatie alsook de rechten van het bedrijf in kwestie van

waaruit de mail(s) verzonden en ontvangen worden. Dit bedrijf wordt zo blootgesteld aan betrokkenheid, met alle (juridische) gevolgen van dien.

Aangezien dat *nét* het (bewust) mislopen van mails door mij verzonden aan de lesgever op zijn mailadres van voorkeur (lees: zijn zakelijk mailadres) aan de grondslag lag van alle polemiek die zich nadien voordeed met als eindsalvo een poging om mij mijn examenkans te ontnemen en dit met kostbaar tijdsverlies als direct gevolg, heeft dit uiteraard wel een directe en ernstige invloed gehad op mijn eindcijfer, en de daarbij horende tussencijfers. Dit argument is dan ook, in tegenstelling tot wat de institutionele beroepscommissie beweert, uiterst gegrond.”

Verwerende partij ziet het in haar *antwoordnota* anders. Zij repliceert als volgt:

“In zijn intern beroep merkte verzoeker op dat het gebruik van de [verwerende partij]-account verplicht is, en hekelde hij het feit dat veel communicatie met de lesgevers gebeurde via een ander e-mailadres dan het [verwerende partij] -adres. De institutionele beroepscommissie beantwoordde dit middel als volgt:

“Ook wat dit argument betreft, ziet de institutionele beroepscommissie de relevantie voor voorliggend geschil niet in. De communicatie naar de studenten toe verliep via [elektronisch platform], en dus via het [verwerende partij]-mailadres van de studenten. De betrokken lesgever gebruikt zijn [verwerende partij]-account frequent en leest de mail die naar dit adres wordt gestuurd consequent. Dat hij die mail automatisch laat doorsturen naar een ander e-mailadres is geenszins verboden, en wordt integendeel zelfs aanbevolen aan zij – studenten en universitaire medewerkers – die niet de gewoonte hebben om hun [verwerende partij]-mail frequent te consulteren en daardoor mogelijk belangrijke communicatie missen.

De bedoeling van het verplichte gebruik van de [verwerende partij]-account is om duidelijk te maken dat mail op dat adres geacht wordt regelmatig te worden geconsulteerd. Men kan zich dan ook niet beroepen op het feit dat men zijn [verwerende partij]-mail niet of niet frequent leest als verschoning voor een gemiste communicatie. De verantwoordelijkheid voor het opvolgen van mail op het [verwerende partij]-adres ligt bij de houder van die account. Dit doel is hier alvast bereikt in hoofde van de betrokken lesgevers: zij consulteren hun [verwerende partij]-mail zeer frequent, weze het dan door die mail te laten doorsturen naar een ander adres.

In elk geval blijkt uit niets dat er communicatieproblemen zijn geweest ingevolge het gebruik door de betrokken lesgever van een ander mailadres dan zijn [verwerende partij]-mailadres, laat staan dat dit heeft geleid tot communicatieproblemen die een invloed hebben gehad op het examencijfer.”

Verwerende partij blijft bij dit standpunt. Het OER verbiedt het gebruik van andere e-adressen dan het [verwerendepartij]-adres niet. Wel stelt het OER dat het [verwerende partij]-mailadres gebruikt wordt als officieel communicatiekanaal, en dat elkeen geacht wordt zijn mail op dat adres regelmatig te controleren. Dat geldt zowel voor lesgevers als voor studenten.

De berichten die werden verstuurd met informatie over taken en opdrachten, werden wel degelijk in eerste instantie verstuurd via [elektronisch platform]. Ze werden meer bepaald als “aankondiging” op [elektronisch platform] geplaatst. Lesgevers hebben daarbij de keuze om deze aankondigingen al dan niet ook per e-mail te verzenden aan de studenten. De lesgevers van het litigieuze vak hadden de gewoonte om hun aankondigingen ook per e-mail te bezorgen aan de studenten, zoals blijkt uit onderstaande printscreen van de aankondigingenpagina uit [elektronisch platform] [stuk 12]: alle aankondigingen waar een enveloppe naast staat, zijn ook per e-mail verstuurd. Bij slechts één aankondiging staat geen dergelijke enveloppe. Deze aankondiging was dus enkel via [elektronisch platform] zelf raadpleegbaar.

[...]

Mailverkeer tussen studenten en lesgevers los van deze aankondigingen gebeurde inderdaad vaak via andere mail-adressen dan het [verwerende partij]-adres van de betrokken lesgevers. Uit niets blijkt evenwel dat verzoeker daar nadeel uit heeft ondervonden en hij toont alvast niet aan bepaalde communicatie niet te hebben ontvangen hierdoor of dat bepaalde communicatie die van hem uitging hierdoor niet door de lesgever zou zijn ontvangen, noch dat dit enige invloed zou hebben gehad op zijn examencijfer.

Verzoeker is overigens niet goed geplaatst om kritiek te geven op het gebruik van persoonlijke e-mailadressen in de communicatie. Uit de stukken die hij zelf neerlegt, blijkt dat ook hij niet steeds mailt vanuit zijn [verwerende partij]-adres, maar ook gebruik maakt van een icloud-adres.

De enige e-mail waar een probleem over bestaat, is een e-mail die verzoeker blijkbaar verzond op 20 mei 2016 als reactie op een e-mail van Prof. [J.M.] d.d. 19 mei 2016 [stuk 15]. Deze mail is niet angekommen bij prof. [J.M.], waardoor prof. [J.M.] in de veronderstelling was dat verzoeker niet meer aan zijn ontwerpen werkte, en hem daarover op 7 juni ook een bericht heeft gestuurd met volgende inhoud [stuk 17, voorlaatste bericht]:

“Beste [verzoeker],

Ik kreeg geen reactie op onderstaande mail. Hopelijk gaat alles goed met je. Ik vrees dat voor het vak Architectuurontwerpen I de achterstand zodanig onoverbrugbaar geworden is, dat we het vak als niet afgelegd dienen te beschouwen. Met slechts 3 contactmomenten voor een praktijkvak dat een gans jaar loopt en waarvoor de wekelijkse evaluatie en begeleiding even belangrijk is als het eindresultaat van een oefening, is het onmogelijk tot een beoordeling te komen.

Het is jammer dat het niet gelukt is om het specifieke traject, zoals we het begin april nog hadden afgesproken in het bijzijn van dhr. [S.D.], dienststudiebegeleiding, met succes te doorlopen.

Met vriendelijke groeten,

[J.M.]”

Verwerende partij merkt daarbij nog op dat verzoeker zijn mail d.d. 20 mei 2016 niet verstuurde aan het [verwerende partij]-adres van prof. [J.M.] maar aan diens [...].be-adres, waardoor verzoeker meteen ook slecht geplaatst is om de professor te verwijten deze mail niet te hebben gezien [voetnoot: verzoeker gebruikte voor een officiële communicatie immers zelf een niet-[verwerende partij]-adres].

Maar ook deze mail heeft kennelijk geen potten gebroken. Verzoeker heeft onmiddellijk gerepliceerd en erop gewezen dat hij kon indienen tot 21 juni en dat ook zou doen. Daarop is door de lesgevers voorgesteld om nog eenmaal bijeen te komen, in het bijzijn van [S.D.] (Aanspreekpunt Student en functiebeperking) [stuk 19] om over één en ander te spreken en te kijken of het, nu verzoeker ook het jurymoment op 19 mei had gemist en ook nadien geen feedback meer had gevraagd, überhaupt nog wel haalbaar was om een goed ontwerp in te dienen. Het jurymoment van 19 mei was voor hem inderdaad niet verplicht, maar er was destijds wel afgesproken dat hij hieraan zou deelnemen, omdat dit hem waardevolle feedback kon opleveren voor zijn verdere werkzaamheden en voor hem werd dat dus als een constructief feedbackmoment beschouwd.

Verzoeker reageerde bijzonder agressief op dit goed bedoelde voorstel [stuk 19 en 20] – verzoeker had er overigens *nota bene* zelf op aangedrongen in een telefonisch onderhoud met dhr. [S.D.] om één en ander toe te lichten [stuk 18] – en de bijeenkomst is dan ook niet doorgegaan. De lesgevers hebben toen wel contact opgenomen met de facultaire en de institutionele ombudsdienst om te zien hoe alles verder moest en hoe ze best konden reageren. Er werd daarbij even overwogen om duidelijk te maken aan verzoeker dat indienen geen zin meer had [stuk 22: deze e-mail is niet verstuurd geweest aan de student], maar uiteindelijk werd in samenspraak met de ombudsdienst ervoor geopteerd om verzoeker toch gewoon te laten indienen op het afgesproken moment, met name op 21 juni 2016 [stuk 23 en 24]

Hoe dan ook blijkt uit dit alles dat de éne e-mail die blijkbaar niet terecht gekomen is, voor verzoeker geen enkel gevolg heeft gehad en dat verzoeker gewoon heeft kunnen deelnemen aan het examen, op de datum zoals eerder met hem afgesproken. Hij heeft dan ook geen belang bij het middel.

Het middel is onontvankelijk, minstens ongegrond.”

Verzoeker blijft in zijn *wederantwoordnota* bij zijn kritiek, en stelt dat hij wel steeds correct communiceerde vanop zijn instellingsmailaccount. Hij betwist dat het afdoende zou zijn dat een lesgever vanop de eigen instellingsmailaccount laat forwarden naar een ander, persoonlijk mailadres, en vindt het vooral een discussie naast de kwestie omdat de betrokken lesgevers, nog steeds volgens verzoeker, nooit via de instellingsmailaccount communiceerden. Dat een doorgestuurde mail op een persoonlijk mailadres niet toekomt, is voor verzoeker de volle verantwoordelijkheid van de lesgever.

Verder herhaalt verzoeker dat het ondenkbaar is dat strikt persoonlijke gegevens zoals medische attesten op het elektronisch platform zouden terechtkomen, of op mailboxen die raadpleegbaar kunnen zijn door derden (bv. van een architectenbureau).

Ten slotte doet verzoeker nog gelden:

“Systematisch privaat mail gebruik door lesgevers is aangetoond in stuk 20/12 van verzoeker (10 pagina’s) en precies in de periode dat een en ander begint mis te lopen;

Het algemene rechtsbeginsel van niet discriminatie en de rechtszekerheid is hier aangetast. Daar waar een student vatbaar is voor sancties of het mislopen van rechten bij het niet gebruiken van de officiële [verwerende partij] is de lesgever klaarblijkelijk vrij om zijn mailcommunicatie te voeren vanuit een zakelijk mailadres, deze te delen met kantoormedewerkers.

De rechten van de student worden ernstig geschonden bij o.a. foutieve en misgelopen communicatie, indien niet én studenten én lesgevers zich aan deze regels en plichten houden zoals opgelegd.

Alleen zo zijn studenten en lesgevers er zeker van dat alle communicatie tussen hen verloopt zoals het hoort; Waarom zouden studenten wel en lesgevers niet de communicaties op [elektronisch platform] moeten volgen, en zouden lesgevers wel en studenten niet private mailadressen mogen gebruiken?

Aangezien het mislopen van mails door verzoeker verzonden aan de lesgever (op diens verzoek en volgens zijn eigen wensen/eisen) op zijn mailadres van voorkeur (lees: zijn zakelijk mailadres) aan de grondslag lag van alle polemiek die zich nadien voordeed met als resultaat: het bijna ontnemen van een examenkans en veroorzaking van kostbaar tijdsverlies als direct gevolg; Dit bleef niet zonder gevolg op de eindcijfers, en de daarbij horende tussencijfers.”

Beoordeling

Verzoeker stelt dat hij zijn communicatie correct voerde vanuit zijn e-mailaccount van de instelling.

De Raad wijst er vooreerst op dat de verwijzing naar stavingstuk B ter zake weinig bijbrengt, aangezien dat stuk verzoekers verzoekschrift op intern beroep betreft.

Bovendien en vooral moet de Raad vaststellen dat verzoeker niet alleen zelf niet steeds zijn instellingsaccount gebruikte (bv. zijn e-mail van 7 juni, 19u10, stuk 19 administratief dossier), maar daarnaast ook niet steeds berichten verzond aan het instellingsadres van zijn docenten. Zo

verzendt verzoeker zijn e-mail van 20 mei 2016 spontaan (geen antwoord op een andere e-mail) aan het professioneel adres van prof. J.M. (stuk 15 oorspronkelijk bundel van verzoeker in het intern beroep) en antwoordt hij vervolgens ook op dat adres (stukken 16 en volgende administratief dossier).

Meer nog dan dit: waar verzoeker zich er uitdrukkelijk over beklagt dat het zeker voor persoonlijke gegevens zoals medische attesten toch niet de bedoeling kan zijn dat die terecht komen op de professionele mailadressen van de lesgevers, wil de Raad verzoeker erop wijzen dat hijzelf een op 20 mei 2016 (21u43) een medisch attest heeft verzonden aan het professionele mailadres van prof. J.M. (stuk 15 oorspronkelijk bundel verzoeker bij het intern beroep).

De argumentatie van verzoeker mist alle ernst en getuigt niet van behoorlijk procesgedrag.

Met verwerende partij moet dan ook worden aangenomen dat verzoeker slecht geplaatst is om in artikel 22, §3 van het onderwijs- en examenreglement zo'n bindende en dwingende bepaling te lezen dat alle communicatie buiten het instellingsmailadres om, onregelmatig en *de iure* onbestaande zou zijn.

Ten gronde is de Raad vooreerst van oordeel dat uit artikel 22, §3 van het onderwijs- en examenreglement niet volgt dat e-mailcorrespondentie vanop andere accounts dan deze van de instelling zelf, *ipso facto* onregelmatig is. De bepaling heeft enkel tot doel één centraal punt te bieden voor de officiële e-mails, die dus naar dat adres worden gezonden. Dat deze mails gelezen worden nadat zij zijn doorgezonden naar een ander adres, daartegen verzet voormelde bepaling zich expliciet noch impliciet. Wel is het aan diegene die de mails vervolgens enkel raadpleegt op het adres waarnaar ze worden geforward, om zich ervan te vergewissen dat hij aldus ook alle mails ontvang die op het instellingsmailadres zijn toegekomen.

Boven alles evenwel, maakt verzoeker, in het licht van de motieven van de bestreden beslissing, nog steeds op geen enkele wijze aannemelijk dat de wijze waarop het mailverkeer is verlopen, een invloed heeft gehad op de quoterings die hij heeft ontvangen. Met andere woorden, verzoeker komt er nog steeds niet toe duidelijk te maken waarin zijn belang bij het middel is gelegen.

Het middel is onontvankelijk.

Derde middel

Het derde middel van verzoeker zoekt steun in het *patere legem*-beginsel, in relatie tot de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel.

Standpunt van partijen

Verzoeker voert het volgende aan:

“Het is cynisch te moeten vaststellen dat de institutionele beroepscommissie in reплиek op het ontbreken van alle verplichte informatie op de ECTS-fiche over de invulling van de evaluatievormen zoals omschreven in het OER wederom de pijnlijke leegheid en onvolkomenheden van deze ECTS-fiche citeert. (STUK B) Waarbij men tot de volgende conclusie komt: *"De institutionele beroepscommissie stelt wel vast dat de fiche over bepaalde aspecten van de evaluatie vrij vaag blijft."* Vervolgens citeert men zelf uit het OER de verplichtingen waaraan voldaan moet worden, maar waaraan niet voldaan werd. Om hieruit te concluderen dat het OER plotsklaps een vod papier is geworden die, naar eigen goeddunken, niet meer dient te worden nageleefd en waarbij de ene regel zwaarder doorweegt dan de andere. Een balansoefening die waarneembaar leidt tot het minachten van die regels die de student beschermen en/of het interpreteren van andere regels in hun eigen voordeel.

Het tegendeel is echter waar. Het OER is en blijft een uiterst bindend document voor student en universiteit dat in detail beschrijft aan welke vormvereisten een ECTS-fiche verplicht moet voldoen. Vormvereisten die voor het vak Architectuurontwerp 1 (E081111) met de voeten werd getreden.

Men erkent op pagina 14 dat artikel 17, 14⁰ OER over de verplichte vermelding van frequentie en aantal met de voeten werd getreden, maar men poogt zichzelf in te dekken door te stellen dat er verwezen wordt naar een zogenaamde kalender. Wel, dan moet deze kalender raadpleegbaar zijn vanuit de ECTS-fiche of ten minste kenbaar gemaakt worden voor inschrijving, zoals het OER uitdrukkelijk vereist.

De institutionele beroepscommissie stelt ook: stelt vast dat de kalender waarvan sprake reeds sinds 25 september 2015, dus reeds sinds de prille start van het academiejaar, beschikbaar is op [elektronisch platform]. "

- a. Deze zéér cynische stelling zegt dat het correct toegang hebben tot het digitale platform [] noodzakelijk is om een correcte en eerlijke deelname aan het vak te bekomen. Daar waar men nog op pagina 12 van de conclusies het volgende stelde: *"(...) student geen belang heeft bij dit middel. Of hij nu wel of niet correct was aangemeld op [elektronisch platform], heeft immers geen enkele invloed gehad op zijn eindresultaat en de discussie hieromtrent is dan ook niet relevant of het*

examencijfer al dan niet een correcte weergave is van de prestaties van de student”.

Hoe kan een student komen tot een correcte doorloping van nota bene een jaarvak als dergelijke cruciale informatie, in tegenstelling tot wat de institutionele beroepscommissie stelt, enkel gedeeld wordt via Minerva.

- b. Ook schiet men hierbij nogmaals in de eigen voeten door hierbij expliciet en formeel te erkennen dat informatie die verplicht op de ECTS-fiche vermeld moet staan en dus raadpleegbaar moet zijn voor inschrijving nunc pro tunc raadpleegbaar is na inschrijving: nl. na registratie voor het bewuste opleidingsonderdeel op [elektronisch platform]. Een registratie die pas kan plaats vinden, aldus de eigen reglementen, nadat de inschrijving voor een opleidingsonderdeel werd goedgekeurd door de faculteit. Dit is compleet in strijd met art. 50 §I van het OER.”

Verwerende partij ziet het in de *antwoordnota* anders dan verzoeker, en stel het volgende:

“Wat de evaluatie over het litigieuze opleidingsonderdeel betreft, voerde verzoeker in zijn intern beroep aan dat de ECTS-fiche geen correcte informatie zou bevatten over die evaluatie en dat meer bepaald informatie over de frequentie en de vorm van de niet-periodegebonden evaluatie zou ontbreken, evenals informatie over de relatie van de evaluatie met de eindcompetenties.

De student stelde echter niet – en stelt ook nu niet – dat geen correcte evaluatievorm werd gehanteerd en dat de evaluatie niet zou zijn gebeurd zoals aangekondigd op de ECTS-fiche. Hij stelt enkel dat de fiche op zich te weinig informatie bevat omtrent hoe de nietperiodegebonden evaluatie moet verlopen.

De institutionele beroepscommissie antwoordde op dit argument als volgt:

“De institutionele beroepscommissie stelt vast dat de studiefiche volgende informatie bevat omtrent de evaluatie:

- evaluatiemoment: niet-periodegebonden evaluatie
- evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie: werkstuk
- tweede examenkans ingeval van niet-periodegebonden evaluatie: Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm
- Toelichting bij de evaluatievorm: niet-periodegebonden evaluatie: beoordeling van atelieroefeningen. Frequentie: Gewicht: 100%; verschillende ontwerp oefeningen (zie kalender).
- Eindscoreberekening: Bijzondere voorwaarden: Gewicht: 100%; evaluatie verschillende oefeningen (zie kalender). Studenten kunnen een bijkomende prestatie in de 2e zittijd leveren. Het globale cijfer wordt gerekend op basis van de verhouding 25/75 voor prestatie 2^e zittijd/jaarprestatie.

De evaluatie gebeurde integraal via niet-periodegebonden evaluatie, aan de hand van werkstukken die door de studenten moesten worden ingediend. Dit is in overeenstemming met wat in de ECTS-fiche is vermeld, en de gehanteerde evaluatievorm is dan ook allerminst onregelmatig.

De institutionele beroepscommissie stelt wel vast dat de fiche over bepaalde aspecten van de evaluatie vrij vaag blijft.

Zo bepaalt artikel 17, 14° OER inderdaad dat bij niet-periodegebonden evaluatie de frequentie en vorm uitdrukkelijk moeten worden vermeld. De fiche vermeldt wel de vorm (werkstuk), doch niet de frequentie. Voor die frequentie wordt verwezen naar de kalender. De institutionele beroepscommissie stelt vast dat de kalender waarvan sprake reeds sinds 25 september 2015, dus reeds sinds de prille start van het academiejaar, beschikbaar is op [elektronisch platform]. De studenten waren dan ook wel degelijk goed ingelicht over die frequentie en over de wijze waarop het vak zou worden geëvalueerd. De kalender bevat inderdaad alle nodige detailinformatie daarover.

En hoe dan ook doet dit alles, zoals gezegd, geen afbreuk aan het feit dat de correcte examenvorm werd gebruikt. Dat daaromtrent weinig informatie in de fiche zelf werd opgenomen, doet geen afbreuk aan de geldigheid van de evaluatie.

Ook de evaluatievorm, die vermeld moet worden krachtens artikel 41, 18° OER, wordt wel degelijk in de fiche vermeld en de fiche bevat daaromtrent voldoende informatie, hoe summier die ook is.

Tenslotte ziet de institutionele beroepscommissie ook niet in welk belang de student heeft bij zijn middel. Voor hem was op basis van zijn bijzonder statuut hoe dan ook een andere regeling afgesproken, waarmee hij overigens ook akkoord ging. Hij kan zich dan ook niet nuttig beroepen op het gegeven dat de informatie die bestemd is voor de “reguliere” studenten onvoldoende gedetailleerd is.”

Verwerende partij handhaaft deze argumentatie. Ook al was de beschikbare informatie in de ECTS-fiche vaag, de fiche bevatte wel degelijk alle vereiste informatie en uit niets blijkt dat de evaluatie ongeldig zou zijn geweest.

Verzoeker beroept zich thans nogmaals op de schending van artikel 50 §1 OER. Dit artikel bepaalt:

“§1. Vóór de aanvang van de inschrijvingen wordt via de studiefiche over elk opleidingsonderdeel gedetailleerde informatie verschaft betreffende het (/de) evaluatiemoment(en), overeenkomstig artikel 41. De evaluatie verloopt, ongeacht het type van contract dat met de student werd afgesloten, volgens het evaluatiemoment vastgelegd in de studiefiche.”

Welnu, blijkens artikel 50 §2 OER bestaan er twee soorten momenten van evaluatie:

“§2. Er bestaan twee soorten momenten van evaluatie: niet-periodegebonden evaluatie en periodegebonden evaluatie (i.e. examen). Deze twee evaluatiemomenten kunnen worden gecombineerd bij de evaluatie van de prestaties van een student over een bepaald opleidingsonderdeel.”

Waar artikel 50 §1 OER vereist dat voor de aanvang van de inschrijvingen informatie moet worden verschaft betreffende het/de evaluatiemoment(en) betekent dit, in het licht van artikel 50 §2 OER, dat vermeld moet worden of gewerkt wordt met periodegebonden

evaluatie, dan wel met niet-periodegebonden evaluatie of met een combinatie van beide. Deze informatie stond wel degelijk in de ECTS-fiche: de fiche vermeldt ter zake duidelijk dat gewerkt wordt met niet-periodegebonden evaluatie.

Dat (nog) niet duidelijk was hoe frequent daarbij zou worden geëvalueerd, is niet relevant en wordt door artikel 50 §1 OER niet vereist.

Op het gegeven dat de details van de evaluatie sinds 25 september 2016 beschikbaar zijn op [elektronisch platform], herhaalt verzoeker nogmaals zijn opmerking dat je dan wel toegang moet hebben tot [elektronisch platform] om deze informatie te zien.

Zoals hoger al is gebreken, had verzoeker wel degelijk toegang tot deze informatie en heeft het probleem met zijn account er enkel toe geleid dat hij enkele aankondigingen die ook per e-mail werden verstuurd, weliswaar kon zien op [elektronisch platform] maar niet in zijn mailbox heeft ontvangen. Verzoeker beschikte in elk geval vanaf het prille begin van het academiejaar over alle relevante informatie over de beoordeling van het betrokken opleidingsonderdeel.

Bij dat alles weze tot slot nogmaals herhaald en beklemtoond dat verzoeker ingevolge zijn bijzonder statuut, een afwijkende regeling heeft gekregen wat de beoordeling en de beoordelingsmomenten betreft. Dat maakt zijn bezwaren over de ECTS-fiche wel zeer relatief en zonder belang: voor hem gold niet de regeling die in de fiche was voorzien, maar een afwijkende regeling, waar hij *nota bene* zelf aanspraak op heeft gemaakt – hij is inderdaad degene die telkens opnieuw afwijkingen heeft gevraagd én gekregen van de voorziene evaluatieregeling ...

Ook dit middel is bijgevolg onontvankelijk, minstens ongegrond.”

In zijn *wederantwoordnota* zet verzoeker uiteen dat de beroepscommissie zelf heeft aangegeven dat zijn argumenten ernstig zijn: zij heeft immers geoordeeld dat de ECTS-fiche over bepaalde aspecten vrij vaag blijft. Dat het belang of de uitwerking van de in het geding zijnde bepalingen van het onderwijs- en examenreglement vervolgens worden genuanceerd, kan verzoeker niet overtuigen. Het reglement is immers een “uiterst bindend document”, zodat de erkenning dat de voorschriften inzake de frequentie en het aantal van de niet-periodegebonden evaluaties niet regelmatig is bepaald, niet zonder gevolgen kan blijven.

Voor het overige herneemt verzoeker in essentie wat hij in zijn verzoekschrift heeft uiteengezet.

Beoordeling

Verwerende partij wordt er vooreerst op gewezen dat de voorschriften inzake de frequentie en vorm bij niet-periodegebonden evaluaties zijn geregeld in artikel 41, 17° van het

onderwijs- en examenreglement, en niet in artikel 17, 14° zoals de bestreden beslissing stelt – en verzoeker in zijn wederantwoordnota overneemt.

De Raad stelt vast dat verzoeker in zijn verzoekschrift op intern beroep de vinger heeft gelegd op een mogelijke onvolkomenheid in de vermeldingen van de ECTS-fiche, maar dat hij daaraan op een enkele wijze heeft gekoppeld dat het kwestieuze euvel hem heeft gehinderd in de voorbereiding van de proef zoals hij ze heeft afgelegd, noch dat hij zou zijn beoordeeld op grond van criteria die onbestaande zijn of middels een onjuiste evaluatievorm.

Deze vaststelling, samen met het gegeven dat verzoeker slechts één van de vijf proeven heeft afgelegd en er daaromtrent met hem individuele afspraken zijn gemaakt, doet de Raad besluiten dat wat verzoeker opwerpt geen verband houdt met het bestreden examencijfer, zodat het middel onontvankelijk is bij gebrek aan belang.

Vierde middel

Het vierde middel van verzoeker is gesteund op het *patere legem*-beginsel en houdt verband met de toekenning van het examenresultaat.

Standpunt van partijen

Verzoeker bekritiseert de argumenten van de bestreden beslissing in repliek op zijn grief dat het onderwijs- en examenreglement op verschillende punten werd geschonden in het toekennen van de examenresultaten.

Ten eerste, zo stelt verzoeker, wordt niet ontkend dat letters in plaats van cijfers werden toegekend aan de opdrachten die aan de grondslag liggen van het eindresultaat en die voor verzoeker bijgevolg ook telkens een examencijfer zijn. Verzoeker wijst er ter zake op dat artikel 56, §1 van het onderwijs- en examenreglement elke lesgever ertoe verplicht een examen te beoordelen met een cijfer van 1 tot 20. Verzoeker ziet in deze bepaling geen uitzondering voor de quotering van deelexamens, die voor hem volwaardige examens zijn, waarvan het gecombineerde resultaat leidt tot het eindcijfer.

Ten tweede is het naar verzoekers oordeel bedenkelijk te noemen dat men na afloop van het academiejaar, en dus na de bekendmaking van de eindresultaten, de werkelijke waarde van

deze lettermatige beoordeling weergeeft, waarbij evenwel vergeten wordt de cijfermatige invulling van deze letters kenbaar te maken.

Ten derde doet verzoeker gelden dat de opleiding ook pas weken na de bekendmaking van het eindresultaat een gewichtsverdeling voorlegt, terwijl die krachtens artikel 41 van het onderwijs- en examenreglement uitdrukkelijk in de ECTS-fiche moet zijn vermeld, en dus ook raadpleegbaar moet zijn voor de inschrijving.

Ten slotte zet verzoeker uiteen dat ook de gewichtsverdeling die voorafgaandelijk met hem werd besproken in maart 2016, met een paar “slinkse uitgevonden verdelingen” wordt weerlegd. Verzoeker stelt dat de afspraak *in concreto* en formeel 50/50 was, en dat dit nadien zonder meer is gewijzigd naar 3/15.

Verzoeker ziet in dit alles de bevestiging van de noodzaak aan een correcte ECTS-fiche, en dus een correcte naleving van de reglementen. Hij stelt overgeleverd te zijn geweest aan de willekeur van de lesgevers.

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij naar de uitvoerige weerlegging van het middel door de interne beroepscommissie in de bestreden beslissing.

In essentie wordt daarin wat de uitdrukking van de score betreft, uiteengezet (i) dat verzoeker geen belang heeft bij het middel omdat hij niet heeft deelgenomen aan de oefeningen die met een lettercode zijn gequoteerd, dat de projecten van verzoeker alle met een cijfer op 20 werden gequoteerd en (iii) dat overeenkomstig het onderwijs- en examenreglement enkel het resultaat per opleidingsonderdeel moet worden uitgedrukt in een geheel getal van 0 tot 20, en dus niet de beoordelingen van deelresultaten binnen een opleidingsonderdeel.

Verder ontkent verwerende partij dat er met verzoeker ooit een afspraak werd gemaakt die ertoe zou strekken dat beide door hem te maken oefeningen eenzelfde gewicht zouden hebben in de berekening van het eindcijfer. Zulks zou overigens, aldus nog verwerende partij, absurd zijn gelet op de sterk verschillende omvang van de twee opdrachten.

Wat de communicatie van de quoteringen betreft, stelt verwerende partij nog het volgende:

“Verzoeker stelt vervolgens dat men “weken na de bekendmaking van het eindresultaat plots ook op de proppen komt met een gewichtsverdeling” en insinueert dat deze gewichtsverdeling pas achteraf werd uitgevonden en willekeurig is.

Verzoeker legt hiervan geen enkel bewijs voor. Navraag bij de lesgevers leert dat de weging van de verschillende oefeningen wel degelijk vaststaat van bij de aanvang van het academiejaar, maar dat hierover bewust niet van bij de aanvang wordt gecommuniceerd. De lesgevers gaven hierover volgende toelichting aan de institutionele beroepscommissie:

“De weging is zodanig dat de eerste thema-oefeningen het minste doorwegen, en zeer veel gewicht komt op de samenvattende eindoefening.

Er wordt heel bewust door ons gekozen om deze weging niet te communiceren, omdat het de inzet van de studenten zou kunnen beïnvloeden in de eerste thema-oefeningen. Deze zijn wel essentieel om de eindoefening tot een goed resultaat te brengen – en een verminderde interesse in de eerste oefeningen zou de jaarwerking in het gedrang brengen. De weging is opgesteld in het voordeel van de student, die vaak zwak scoort in de eerste oefeningen gezien de hele ontwerpdiscipline nieuw is bij de start van het jaar. Er is ook geen verplichting deze weging te communiceren, aangezien het vak Architectuurontwerp I in principe wordt gequoteerd met 1 jaarcijfer, en de weging slechts een intern hulpmiddel is om tot dit jaarcijfer te komen.”

Overigens is die weging ook niet pas “weken na de bekendmaking van het eindresultaat” bezorgd, maar heeft de dossierbeheerder van de institutionele beroepscommissie deze op eerste verzoek al gekregen vlak na het instellen van het intern beroep, en kon verzoeker deze weging overigens ook zonder meer bekomen op eenvoudige aanvraag bij de feedback. Verzoeker verkoos om geen feedback hierover te vragen.

En het klopt inderdaad dat er geen verplichting bestaat om de weging vooraf te communiceren. Artikel 41, 20° OER bepaalt, wat de scoreberekening betreft:

“20° Eindscoreberekening en bijzondere voorwaarden om te slagen

Zo het examencijfer functie is van zowel periodegebonden als niet-periodegebonden evaluatie, dan maken de cijfers toegekend bij niet-periodegebonden evaluatie deel uit van het examencijfer, volgens een welbepaalde berekeningswijze, die in de studiefiche wordt vastgelegd. Ook de gevolgen van de ongegronde afwezigheid bij afwezigheid of niet-deelname aan (een deel van) de evaluatie dient hier te worden vastgelegd. Al deze bepalingen gelden voor alle studenten ingeschreven voor het betrokken opleidingsonderdeel.”

Alleen wanneer zowel periodegebonden als niet-periodegebonden evaluatie wordt gehanteerd, moet aldus in de ECTS-fiche worden bepaald wat het gewicht van elk van deze twee vormen van evaluatie is in het eindcijfer. Er moet echter niet worden vermeld wat de gewichten zijn van tussentijdse evaluaties in het raam van niet-periodegebonden evaluatie.”

Verzoeker komt in zijn *wederantwoordnota* niet meer terug op het middel, anders dan een herhaling van wat reeds is gesteld.

Beoordeling

Artikel 56, §1 van het onderwijs- en examenreglement bepaalt dat de evaluatie per opleidingsonderdeel wordt uitgedrukt in één examencijfer, dat een geheel getal van 0 tot 20 is. Hiermee wordt bedoeld op het uiteindelijke examencijfer dat wordt toegekend, en niet op de eventuele deeltijfers die aan de basis van de berekening ervan liggen. In dat opzicht overtuigt verzoekers middel niet.

Verder betwist verzoeker niet dat de opdrachten waaraan hij wél heeft deelgenomen, cijfermatig zijn beoordeeld. Een schending van het onderwijs- en examenreglement is ter zake *a fortiori* niet aangetoond. Tegen de wijze van quotering voor proeven waaraan hij niet deelnam, kan verzoeker niet met het rechtens vereiste belang opkomen.

Met verwerende partij moet worden vastgesteld dat verzoeker geen enkel bewijs voorbrengt van zijn bewerking dat de lesgevers een verdeling 50/50 met hem hadden afgesproken, zodat het middel in dat opzicht niet gegrond is.

Ten slotte weerlegt verzoeker niet wat verwerende partij, onder verwijzing naar artikel 41, 20° van het onderwijs- en examenreglement, aanvoert, met name dat in het geval van het betrokken opleidingsonderdeel niet op voorhand een weging van de verschillende onderdelen moest worden bekendgemaakt.

Het middel wordt verworpen.

Vijfde middel

Verzoeker steunt zich in een vijfde middel op een gebrekkige feedback na het examen.

Standpunt van partijen

Het kan voor verzoeker niet zijn dat op een feedbackmoment tussentijdse examens niet kunnen worden besproken en dat de invulling van de cijfers ook niet ter sprake kan komen.

Verzoeker stelt verder dat uiteraard “na datum” de nodige argumentatie wordt gevonden, maar dat daarvoor geen enkel stavingstuk voorhanden is.

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij naar wat de beroepscommissie in de bestreden beslissing heeft uiteengezet, en herhaalt dat wat er ook van zij, problemen met feedback niet kunnen leiden tot een onregelmatigheid van het examen.

In zijn *wederantwoordnota* zet verzoeker in repliek hierop nog het volgende uiteen:

“Opnieuw zoekt men “na datum” de nodige argumentatie.

Men beschikt echter over geen enkel stavingstuk ter onderbouwing van hetgeen men beweert, geen aangekondigde verdeling en weging van punten voor onderdelen, geen lettertoekenning met toelichting en omzetregels naar punten, geen PV van beoordeling door jury of lesgevers, geen overzichtlijsten met verzoekers letter- of puntresultaten, enz.;

Zelfs niet op het contactmoment na bekendmaking van de eindresultaten waren die stukken voorhanden en in te zien, en evenmin zijn dergelijke stukken terug te vinden in het bundel van de [verwerende partij], waaruit onomstotelijk zou moeten blijken dat de stukken bestonden opgemaakt zijn en meegedeeld voor en uiterlijk bij de proclamatie;

Verzoeker weet enkel dat de aanwezige lesgevers bevestigden dat de werken meer waard waren maar toch lager zijn [gequoteerd];

Dit blijkt ook uit het feedback moment zelf zoals samengevat (en opgenomen) door verzoeker:”

Beoordeling

Het is vaste rechtspraak van de Raad dat problemen met betrekking tot de openbaarheid van bestuur of feedback die zich situeren nadat het examencijfer tot stand is gekomen, in de regel geen invloed kunnen hebben op de regelmatigheid van dat examencijfer en derhalve ook geen overtuigend middel kunnen vormen met het oog op de vernietiging van de quoterings.

Het is te dezen niet anders.

Verzoeker heeft geen belang bij het middel, zodat het onontvankelijk en alleszins ongegrond is.

Zesde middel

Ook het zesde middel is gesteund op het *patere legem*-beginsel, heeft betrekking op de kostprijs verbonden aan het volgen van het opleidingsonderdeel.

Standpunt van partijen

Verzoeker betwist de overweging van de interne beroepscommissie dat het niet meedelen van een exacte studiekost in de studiefiche niet relevant is en verzoeker daarvan geen enkel nadeel ondervindt.

Vooreerst, zo stelt verzoeker, is er ook hier sprake van een contractbreuk: het onderwijs- en examenreglement stipuleert immers in artikel 41 dat deze kost exact dient omschreven te worden. De gestipuleerde kost van 50 euro vertegenwoordigt volgens verzoeker evenwel slechts een minuscule fractie van de werkelijke som van om en bij de 500 euro die hij aan het opleidingsonderdeel heeft besteed, waarvan een bedrag van 159,92 euro aan minimale materiaalkost om tot een eindresultaat te kunnen komen.

Bovendien, vervolgt verzoeker, leed hij als student hierdoor directe financiële schade, daar hij werd geconfronteerd met een grote meerkost. Verzoeker stelt dat dit zich ook reflecteert in het eindcijfer, waarbij de lesgevers duidelijk oordelen over de gebruikte materialen en zij verzoeker, samen met de andere studenten, dus dwingen om meer middelen te spenderen dan voorzien.

Verzoeker laakt ten slotte het feit dat de werkelijke studiekosten pas gedeeltelijk kenbaar worden gemaakt op [elektronisch platform] na inschrijving voor het opleidingsonderdeel. Hierin ziet verzoeker een discriminatie van bepaalde groepen van studenten, en dwingt men ook elke student *post factum* tot het maken van ongehoorde kosten om tot een examencijfer te kunnen komen.

Verwerende partij betwist verzoekers visie in de *antwoordnota* en doet het volgende gelden:

“Wat de kostprijs van het leermateriaal betreft, vermeldt artikel 41 OER:

“14° Leermateriaal en bijkomende kosten

Opsomming van het leermateriaal (met vermelding van de exacte of geschatte prijs) en van de bijkomende kosten die zijn verbonden aan het opleidingsonderdeel (zoals laboratoriumbenodigdheden, excursies, etc.).

Het leermateriaal kan in een andere taal dan het Nederlands worden aangeboden. Indien dit het geval is, dient dit in deze rubriek te worden vermeld.”

Het OER vereist aldus geenszins dat de exacte kostprijs van leermateriaal zou worden opgegeven. Enkel voor cursusmateriaal vraagt het OER om de exacte of geschatte prijs op te geven, voor ander materiaal wordt gevraagd “de bijkomende kosten” te vermelden, maar een exacte prijsopgave wordt niet vermeld.

De ECTS-fiche vermeldt ter zake: “Elementair tekenmateriaal (potloden, viltstiften, ...) (ca. 50 EUR)”. Deze vermelding strookt met wat wordt vereist door artikel 41, 14° OER. Een exacte prijs kan voor dit soort materiaal overigens niet worden opgegeven, omdat elke student zelf kiest welk tekenmateriaal hij aanschafft en gebruikt, en de prijs daarvan sterk kan verschillen. Dit gaat inderdaad niet om materiaal dat door de lesgevers zelf ter beschikking wordt gesteld, en waarvan een lesgever dus de exacte of geschatte prijs kan weergeven.

Nog los van de vraag of hoegenaamd bewezen is dat verzoeker “financiële schade” heeft geleden door het feit dat hij meer uitgaf aan materiaal dan geschat in de ECTS-fiche, blijkt hoegenaamd niet dat – en ziet verwerende partij niet in hoe – dit een invloed zou kunnen hebben gehad op zijn eindcijfer. Ook dit middels is bijgevolg niet ontvankelijk bij gebrek aan belang, minstens is het niet gegrond.”

In zijn *wederantwoordnota* herneemt verzoeker de kritiek die hij in het verzoekschrift heeft uiteengezet.

Beoordeling

Aangezien verzoeker niet aanvoert dat de uiteindelijke reële kost hem in de onmogelijkheid heeft gesteld om naar best vermogen te presteren en dienovereenkomstig gequoteerd te worden, heeft verzoeker bij het middel geen belang. De door hem opgeworpen problematiek reflecteert immers op geen enkele wijze op het toegekende examencijfer.

Het middel is dan ook onontvankelijk.

Louter voor het debat wil de Raad aangeven dat het middel alleszins ook ongegrond is. Artikel 41, 14° van het onderwijs- en examenreglement schrijft voor dat opgave wordt gedaan van het leermateriaal met de exacte of geschatte prijs en van de bijkomende kosten. Aangezien ‘leermateriaal’ volgens dezelfde bepaling in “een andere taal dan het Nederlands” kan worden

aangeboden, en mede gelet op wat artikel 49 van het onderwijs- en examenreglement bepaalt (weergave van de leerstof), is het duidelijk dat met ‘leermateriaal’ de cursussen, handboeken e.d. worden bedoeld, en niet materialen die de studenten nodig hebben voor de uitvoering van praktische opdrachten.

Voor deze laatste uitgaven is geen opgave van exacte kosten vereist. Dat de ECTS-fiche een raming van 50 euro maakt voor potloden e.d. maar dat de kosten vervolgens afhankelijk zijn van de precieze materialen (merk, duurzaamheid, samenstelling e.d.) die de student zelf beslist aan te kopen, is voor de Raad niet onredelijk. Evenmin ziet de Raad er een discriminatoire behandeling in.

Het middel wordt verworpen.

Zevende middel

Verzoeker beroept zich in een zevende middel op een schending van artikel 41, 20° van het onderwijs- en examenreglement.

Standpunt van partijen

Verzoeker zet het volgende uiteen:

“Het OER stelt in artikel 41 ⁰20 over de verplichte vormvereisten waaraan de ECTS-fiche dient te voldoen onder de noemer "Eindscoreberekening en bijzondere voorwaarden om te slagen" het volgende:

"Ook de gevolgen van de ongegronde afwezigheid bij afwezigheid of niet-deelname aan (een deel van) de evaluatie dient hier te worden vastgelegd. Al deze bepalingen gelden voor studenten ingeschreven voor het betrokken opleidingsonderdeel."

De ECTS-fiche van het vak Architectuurontwerp 1 blijft ook hierin volledig in gebreke. De gevolgen hiervan voor mij persoonlijk zijn niet te overzien en leveren een student, zoals ik, totaal over aan de willekeur en grillen van de lesgevers.

Alle argumentatie post factum over de manier waarop men omging met mijn gezondheid, of de wijze waarop practica dienden te worden ingepland is dan ook volledig uit den boze. De ontstane situatie is de directe verantwoordelijkheid van de lesgever(s), want men bleef volledig in gebreke wat betreft de voorafgaande formulering van de enige juridische houvast die in dergelijke situatie van toepassing is aldus het OER.”

In de *antwoordnota* repliceert verzoeker ter zake het volgende:

“In verband met de ECTS-fiche stelt verzoeker in punt 8 van zijn extern verzoekschrift nog dat artikel 14, 20° OER zou zijn geschonden omdat de ECTS-fiche geen details bevat omtrent de gevolgen van ongegronde afwezigheid bij afwezigheid of niet-deelname aan (een deel van) de evaluatie. Hij meent dat de gevolgen voor hem daarvan niet te overzien zijn en dat hij onderworpen werd aan totale willekeur van de lesgevers.

Verwerende partij stelt vast dat in de ECTS-fiche inderdaad niets vermeld staat omtrent wat de gevolgen zijn van een *ongegronde* afwezigheid. Ze wijst evenwel ook op artikel 75 §3 OER dat de regels vaststelt die moeten worden gevolgd in geval van niet-respecteren van de examenregeling ingeval van niet-periodegebonden evaluatie:

“§3. Niet-periodegebonden evaluatie

Indien een student door onvoorziene omstandigheden niet kan deelnemen aan een onderdeel van niet-periodegebonden evaluatie, waarvan de datum vooraf is aangekondigd en de vorm beschreven is in de studiefiche (zoals bepaald in artikel 41), brengt de student de verantwoordelijk lesgever hiervan onmiddellijk op de hoogte.

- Indien de verantwoordelijk lesgever oordeelt dat de afwezigheid gegrond was, kan deze de student opnieuw dezelfde of een compenserende activiteit opleggen waardoor die de kans krijgt alsnog te slagen voor dit opleidingsonderdeel. De lesgever kan de student evenwel ook vrijstellen van de betrokken evaluatie.
- Indien de verantwoordelijk lesgever oordeelt dat de afwezigheid ongegrond is, kan deze de student voor het betrokken opleidingsonderdeel niet-geslaagd verklaren, mits dit uitdrukkelijk in de studiefiche wordt vermeld (cf. artikel 41, 20°).”

Wat de ECTS-fiche in principe moet bevatten, is informatie omtrent de gevolgen van een ongewettigde afwezigheid, en die informatie kan dan nog beperkt blijven tot het aangeven of een ongewettigde afwezigheid op een evaluatiemoment al dan niet tot gevolg heeft dat de student voor het betrokken opleidingsonderdeel niet-geslaagd wordt verklaard.

Deze situatie heeft zich in het geval van verzoeker evenwel niet voorgedaan, en verzoeker heeft dan ook geen enkel belang bij zijn middel. Verzoeker heeft zijn afwezigheden steeds gewettigd via zijn bijzonder statuut, en de lesgevers hebben steeds aanvaard dat zijn afwezigheden gewettigd waren, wat overigens ook verklaart waarom geen enkel gevolg werd gegeven aan de afwezigheid van verzoeker op vele ateliers en het niet indienen van de drie eerste oefeningen.

De ECTS-fiche dient geen informatie te bevatten omtrent hoe wordt omgegaan met gewettigde afwezigheden, en nog minder omtrent hoe wordt omgegaan met studenten met een bijzonder statuut op grond van functiebeperkingen. Dat laatste zou overigens ook niet kunnen, want de situatie van elke student in dergelijk geval is verschillend, en de faciliteiten die worden geboden, zijn steeds functie van de concrete problematiek van de betrokken studenten. Zulks kan niet vastgelegd worden in algemene regels die in een ECTS-fiche worden opgenomen.

Verzoeker kan niet redelijkerwijze ontkennen dat uit het hele dossier dat werd neergelegd, blijkt dat de betrokken docenten zich uitermate flexibel hebben opgesteld en telkens opnieuw constructief meegewerkt hebben aan oplossingen om de student toch toe te laten te slagen voor het vak, ondanks zijn vele afwezigheden en zijn gebrek aan communicatie daarover. Hij is dan ook wel bijzonder slecht geplaatst om de docenten nu van willekeur te beschuldigen. Verwerende partij weet niet wat haar docenten nog meer hadden kunnen doen om verzoeker ter wille te zijn. Verzoeker mag niet uit het oog verliezen dat het niet is omdat hij geniet van het bijzonder statuut, dat hij de einddoelstellingen van het vak niet zou moeten behalen. Of hij die einddoelstellingen behaalt, moet blijken uit wat hij presteert in de loop van het jaar. De prestaties die van verzoeker werden gevraagd, zijn thans al tot een volstrekt minimum beperkt geworden, en de betrokken docenten hebben op dat vlak méér toegevingen gedaan dan van hen kon worden verwacht. Maar voor verzoeker is blijkbaar ook dat nog niet genoeg ... Verwerende partij kan zich dan ook niet van de indruk ontdoen dat als er iets in dit hele dossier onredelijk kan worden genoemd, dit kennelijk niet het examencijfer is, maar wel de houding van verzoeker zelf.”

Verzoeker voegt hier in zijn *wederantwoordnota* nog het volgende aan toe:

“Het OER stelt in artikel 41°20 over de verplichte vormvereisten waaraan de ECTS-fiche dient voldoen onder de noemer “**Eindscoreberekening en bijzondere voorwaarden om te slagen**” het volgende:

“Ook de gevolgen van de ongegronde afwezigheid bij afwezigheid of niet-deelname aan (een deel van) de evaluatie dient hier te worden vastgelegd. Al deze bepalingen gelden voor studenten ingeschreven voor het betrokken opleidingsonderdeel.”

De ECTS-fiche van het vak Architectuurontwerp 1 blijft ook hierin volledig in gebreke. De gevolgen hiervan voor verzoeker persoonlijk zijn niet te overzien en leveren een student, zoals verzoeker, totaal over aan willekeur van de lesgevers.

Alle argumentatie post factum over de manier waarop men omging met verzoekers gezondheid, of de wijze waarop practica dienden te worden ingepland is dan ook onaanvaardbaar.

De ontstane situatie is de directe verantwoordelijkheid van de lesgever(s), want men bleef volledig in gebreke wat betreft de voorafgaande formulering van de enige houvast die in dergelijke situatie van toepassing is aldus het OER.

Het is duidelijk dat de beoordeling “onvoldoende” (8/20) veroorzaakt is door de afwezigheden die eisers gezondheidstoestand meebracht. In het besluit van de beroepscommissie leest men dit duidelijk:

-p.3 al.4 en 6:

“uit de toelichting van de bevoegd lesgever blijkt dat de student nagenoeg het hele eerste semester afwezig bleef zonder enige communicatie”;

“de student miste ook de start van het tweede semester en de volledige oefening van het atelierjaar”;

-p.4 al.al.3, 4, 6:

“voor de zeer belangrijke 5de oefening...is [verzoeker] slechts 3 van de 7 contactmomenten aanwezig”

“het belangrijke contactmoment op 17-6 heeft [verzoeker] eveneens gemist zonder verwittigen”

“voor een atelier vak met permanente evaluatie was het onmogelijk om tot een beoordeling te komen”

“het kritisch traject was maar mogelijk indien strikt gevolgd en de afspraken nagekomen werden”

“dit is helaas niet gebeurd”;

Hier geven de “bevoegde lesgever” (pas in stuk 8 na instelling van intern beroep) en hierin gevolgd door de interne beroepscommissie als motivering, in strijd met de afgesproken onderwijs en examenfaciliteiten en NA effectieve beoordeling zelfs, dat geen beoordeling mogelijk was door afwezigheden.

Dit gebeurt duidelijk in strijd met de vroegere beslissingen om faciliteiten effectief toe te staan en afwezigheden op te lossen via faciliteiten en niet negatief aan te rekenen, wat blijkbaar duidelijk wel gebeurde.

In het feedbackmoment blijkt uit samenvatting en opname dat men geen deelpunten wou geven en zelfs aanhaalt dat bij omlaag afronden tot een 8/20 als resultaat, aan studenten de raad wordt gegeven niet op tweede zit te mikken gezien men dan 16/20 moet halen om toch te slagen. (zie st. 21) Men zegde echter nog niet dat aan verzoeker 8/20 zal worden toegekend, en zelfs dat hij een hoger totaal heeft gehaald dan een 8.”

Beoordeling

Verzoeker wordt niet verweten dat hij ongewettigd afwezig is gebleven bij te evalueren taken. Het feit dat in de toelichting in de bestreden beslissing wordt verwezen naar de niet-aangekondigde afwezigheid tijdens het eerste semester, betekent niet dat dit een verwijt is dat afkleurt op verzoekers beoordeling zoals zij thans voorligt. Er is, zoals verwerende partij ook aanvoert, maximaal rekening gehouden met verzoekers bijzonder statuut.

Nu vaststaat dat de bepaling die verzoeker aanvoert ter adstructie van zijn middel niet op hem is toegepast, heeft verzoeker geen belang bij dit middel.

Het is derhalve onontvankelijk.

Achtste middel

Het achtste middel is gesteund op een schending van het *patere legem*-beginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker werpt op dat de argumenten van de interne beroepscommissie over het uitblijven van de verplichte organisatie van een dealexamen in de examenperiode voor jaarvakken, niet kunnen overtuigen. De door hem aangehaalde argumentatie wordt volgens verzoeker genegeerd. Verzoeker vindt het niet kunnen dat een vak de gunst van een overgangsmaatregel geniet wanneer het vak niet voldoet aan de minimale vorm- en uitvoeringsvereisten om deze overgangsmaatregel te kunnen genieten.

De repliek van verwerende partij in de *antwoordnota* luidt als volgt:

“De institutionele beroepscommissie heeft dit argument als volgt weerlegd:

“Artikel 50 §5 OER stelt inderdaad als principe dat dealexamens verplicht zijn voor jaarvakken uit het eerste modeltrajectjaar van een bacheloropleiding, maar maakt op deze regel een uitzondering voor reeds bestaande jaarvakken in het eerste modeltrajectjaar waarvoor er reeds een systeem van niet-periodegebonden evaluatie bestaat.

Het litigieuze vak is een bestaand jaarvak dat werkt met een systeem van niet-periodegebonden evaluatie, en voor dit vak moet dus ook geen dealexamen worden georganiseerd in de januarizittijd.

De student is van mening dat die uitzondering niet kan worden toegepast omdat de regels voor niet-periodegebonden evaluatie met voeten zijn getreden en er dan ook niet gesproken kan worden van een model van niet-periodegebonden evaluatie. Hoger werd reeds opgemerkt dat deze argumentatie niet correct is. De ECTS-fiche vermeldt wel correct dat dit vak wordt geëvalueerd via niet-periodegebonden evaluatie en bevat de minimale informatie die daarover moet worden gegeven.”

Verzoeker herhaalt thans dat het niet kan zijn dat een vak van de gunst van de uitzondering op deze regel kan genieten als het vak niet voldoet aan de minimale vorm- en uitvoeringsvereisten om van deze overgangsmaatregel te kunnen genieten.

Artikel 50 §5 OER bepaalt:

“Dealexamens zijn verplicht voor jaarvakken van het eerste modeltrajectjaar van een bacheloropleiding (cf. artikel 44 §2). In alle andere gevallen zijn dealexamens niet toegelaten, tenzij een jaarvak tegelijkertijd ook geprogrammeerd is in het eerste modeltrajectjaar van een bacheloropleiding.

Dealexamens worden geprogrammeerd tijdens de eerstesemesterexamenperiode.

(...)

Overgangsmaatregel OER 2015-2016: Voor de reeds bestaande jaarvakken in het eerste modeltrajectjaar van een bacheloropleiding geldt dat een deelexamen verplicht moet worden ingevoerd, tenzij het gaat om integratievakken en/of er reeds een systeem van niet-periodegebonden evaluatie is.

Uitzonderingen op de modaliteiten van deelexamens kunnen worden toegestaan door de Commissie Programma's, na advies van de faculteitsraad, op voorstel van de betrokken opleidingscommissie."

Artikel 50 §5 OER voorziet dus op de regel van de verplichting om een deelexamen te organiseren bij jaarvakken in het eerste modeltrajectjaar een uitzondering voor reeds bestaande vakken die werken met een systeem van niet-periodegebonden evaluatie. Het stelt daarbij niet als voorwaarde dat die vakken moeten voldoen aan "de minimale vormen uitvoeringsvereisten" waar verzoeker op doelt. Alleen al om die reden is het middel van verzoeker ongegrond.

Uit het voorgaande is bovendien al gebleken dat het vak wat de vorm betreft, alvast in overeenstemming is met alle regels ter zake. Bovendien kan bezwaarlijk worden ontkend dat het litigieuze opleidingsonderdeel een goed uitgebouwd systeem van niet-periodegebonden evaluatie hanteert, waarbij studenten worden geëvalueerd op hun prestaties voor diverse achtereenvolgende oefeningen, die goed worden begeleid via voorbereidende sessies, ateliers en individuele feedback. Er is dan ook geen enkele reden om voor dit vak de verplichting op te leggen om ook nog eens een deelexamen te organiseren, en de toepassing van de uitzondering in artikel 50 § 5 voorlaatste lid is dan ook wel degelijk gerechtvaardigd.

Ook dit middel is ongegrond."

In zijn *wederantwoordnota* voegt verzoeker niets toe aan wat reeds in het verzoekschrift is uiteengezet.

Beoordeling

Artikel 50, §5 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij luidt als volgt:

"Deelexamens zijn verplicht voor jaarvakken van het eerste modeltrajectjaar van een bacheloropleiding (cf. artikel 44 §2). In alle andere gevallen zijn deelexamens niet toegelaten, tenzij een jaarvak tegelijkertijd ook geprogrammeerd is in het eerste modeltrajectjaar van een bacheloropleiding.

Deelexamens worden geprogrammeerd tijdens de eerstesemesterexamenperiode.

Het resultaat van het deelexamen telt enkel in geval van slagen mee voor een deel van het examencijfer van de eerste examenkans. Deelname aan of een resultaat van een

deelexamen mogen niet enkel gelden als voorwaarde om te kunnen slagen voor het opleidingsonderdeel (wat met niet-periodegebonden evaluatie wel mogelijk is).

Een deelexamen kan ertoe leiden dat een deel van de te verwerven leerinhouden of competenties niet meer worden getoetst in het volgende examen in de tweedesemesterexamenperiode.

Studenten die succesvol hebben deelgenomen aan het deelexamen kunnen ervoor kiezen om over de betrokken leerinhouden of competenties opnieuw examen af te leggen in de tweedesemesterexamenperiode. In dit geval telt steeds het laatst behaalde cijfer voor dat deel van het examen.

Resultaten van een deelexamen worden nooit overgedragen naar de tweedekansexamenperiode (cf. artikel 56 §3)

Overgangsmaatregel OER 2015-2016: Voor de reeds bestaande jaarvakken in het eerste modeltrajectjaar van een bacheloropleiding geldt dat een deelexamen verplicht moet worden ingevoerd, tenzij het gaat om integratievakken en/of er reeds een systeem van niet-periodegebonden evaluatie is.

Uitzonderingen op de modaliteiten van deelexamens kunnen worden toegestaan door de Commissie Programma's, na advies van de faculteitsraad, op voorstel van de betrokken opleidingscommissie."

Het zevende lid van deze bepaling stelt bijgevolg op de algemene regel van de verplichting om een deelexamen te organiseren bij jaarvakken, bij wege van overgangsmaatregel een uitzondering voor het academiejaar 2015-2016. Deze uitzondering bestaat erin dat voor reeds bestaande jaarvakken in het eerste modeltrajectjaar van een bacheloropleiding geldt dat geen deelexamen verplicht moet worden ingevoerd wanneer het gaat om – onder meer – een opleidingsonderdeel met een systeem van niet-periodegebonden evaluatie.

Verzoeker betwist niet dat aan die voorwaarde te dezen is voldaan.

Verzoekers argument dat niet zou zijn voldaan aan de minimale vorm- en uitvoeringsvereisten is een loutere bewering die door niets wordt bewezen, anders dan wat verzoeker hierboven reeds is aangevoerd en wat niet gegrond werd bevonden.

Het middel is ongegrond.

Negende middel

Het negende middel van verzoeker is gesteund op het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker voert het volgende aan:

“Het is wederom inriest dat men post factum kan afkomen met een onderbouwing van de evaluatie. Een onderbouwing waarbij de institutionele beroepscommissie enkel oog heeft voor het relaas van de lesgever(s) en niet voor de argumentatie aangevoerd in mijn schrijven. (STUK B) Een onderbouwing die men na het feedbackmoment duidelijk in elkaar heeft moeten steken. Dit valt o.m. af te leiden uit de wijze waarop deze met haken en ogen aan elkaar hangt, alsook uit de wijze waarop deze uitblinkt in tegenstrijdigheden.

Er werd zonder tegenbericht of enige reactie van de zijde van de lesgever(s) een correcte inlevering van alle gevraagde stukken op het faculteitssecretariaat aanvaard door de lesgever(s) op het vooropgestelde moment dat in samenspraak met de ombudsman, prof. Dr. [D.D.Z.], werd afgesproken. Ondanks een uitdrukkelijk verzoek van mijn zijde om een tegenspreklijke inventaris op te stellen van de aangereikte stukken werd dit geweigerd. En dit wel om de volgende reden: de ingediende stukken waren volledig en men achtte elke discussie hieromtrent onnodig. Desondanks fotografeerde ik deze uitgebreid met een digitaal watermerk (lees: datumindicatie). Wat er na inlevering verder gebeurde met deze stukken is de volle verantwoordelijkheid van de lesgever(s) en/of de faculteitsmedewerkers. Mochten er stukken verdwenen zijn is dat dan ook niet mijn verantwoordelijkheid.

Toch stelt de institutionele beroepscommissie op pagina 5 en pagina 6 van haar beslissing dat er bepaalde stukken niet werden ingediend. Men somt de in te leveren werken mooi op in een tabel waarvan één kolom de hoofding met de boodschap "ingeleverd:ja/nee" draagt.

Zo zet men "nee" bij "grondplan op schaal 1/500", "2 strategisch gekozen snedes op schaal 1/200 met gevelaanzichten", "1 isometrie/militair perspectief". Om toch wat verderop te verwijzen naar de door mij ingediende documenten die zogezegd ontbraken. Ik citeer: "De documenten tonen (...) "(...) de foto's, de beperkte doorsnedetekeningen zijn zeer generisch (...) " of (...) de vermelding op de snede van de verdiepte archeologische zone die als een deus ex machina wordt opgevoerd(...)". Het getuigt van een zéér sterk staaltje goochelkunst van de lesgever(s) om -zogezegd- niet ingediende documenten toch te hanteren (die dus -zogezegd- niet geëvalueerd konden worden) om hun eindoordeel te onderbouwen. Het wordt er alleen maar mooier op als we de mail die voorafgaand naar de ombudsman verstuurd werd erbij halen. (STUK B). In deze mail zitten daadwerkelijk o.m. foto's vervat van snedes en een grondplan op 1/500... (STUK C), Dezelfde werken als dewelke een etmaal later werden ingeleverd en waarnaar via omwegen verwezen wordt door lesgever(s).

Ook de foto's werden mooi afgedrukt en ingeleverd en niet digitaal zoals beweerd wordt door de verweerders. Het betreft A3 laser afdrukken in kleur (met een resolutie van 1200

dpi op standaard papier van 80g) die in een bundel samen met de andere in te dienen stukken werden ingeleverd. Er werden hoegenaamd geen digitale beelden overgemaakt aan de lesgever in het kader van een evaluatie. Mocht dit zo zijn dan zouden de lesgevers dit ook kunnen bewijzen, quod non. Ik heb er dan ook volledig het raden naar op welke beelden ze zich baseerden voor hun zogenaamd oordeel. Zo wordt er gesteld:

"de foto's en beperkte doorsnedetekeningen zijn zeer generisch: een boom in het gras, een boulevard (a . E), een trambedding met bovenleiding."

Welnu, de beelden die werden ingediend bewijzen echter het tegendeel, zoals uit het onderstaand beeld duidelijk valt af te leiden.

[...]

Zo toont de 2de foto duidelijk een overzicht (luchtbeeld) van het plein.

Het is duidelijk dat de lesgevers hun oordeel hebben gevormd op basis van beelden die niet werden aangereikt door mij in het kader van de evaluatie, maar wel hun oordeel hebben gevormd op basis van de stavingstukken die overhandigd werden aan de ombudsman per mail. (STUK C)

De lesgevers stellen ook dat er afgeweken wordt van de opdracht door dezelfde gevels meermaals te repeteren in de uitvoering van het ontwerp. Men citeert hiervoor uit de eigen opdracht het volgende in de conclusies:

"er worden geen gevels toegevoegd, noch weggelaten"

Dit citaat levert niet alleen een zéér vertekend beeld op, het is bovendien uiterst misleidend. In realiteit omvat de opgave de volgende invullingen omtrent het gevelgebruik die rechtstreeks worden geciteerd uit de opgave:

"Er worden geen gevels toegevoegd worden, noch weggelaten. De hele reeks dient verwerkt te worden als begrenzing van het plein."

"De contour is maximum 350m lang, d.w.z. de totale lengte van de gevels (exclusief de openingen die gemaakt worden door straten en sporen). Er dient nagedacht te worden over de openingen in het plein die in ontstaan door de straten, tram en fietspad die zich een weg banen doorheen de grenzen van het plein. Er ontstaan kruispunten en hoekpanden, gevelreeksen plooien om en zetten zich verder als uitlopers van het plein. Deze stukken zitten niet in de +/- 350m en mogen bestaan uit een repetitie uit de reeks."

Nu is het aan de lesgevers om ook maar één gevel te kunnen aantonen binnen in de contour van het plein met een repetitief karakter. Een onmogelijke zaak aangezien deze situatie zich niet voordoet. Straten die uitgeven op het plein, en andere stukken die geen element meer zijn van het contour maken uiteraard gebruik van repetitie, omdat de opdracht dit ook expliciet toelaat/vereist.

Het is bevreemdend te moeten vaststellen dat de lesgevers duidelijk de eigen opgaven niet kennen of gelezen hebben. Het wordt pas intriest als men op de (publieke) tentoonstelling van de faculteit moet vaststellen dat andere studenten duidelijk wél meermaals dezelfde gevel hebben gebruikt binnen de contour van hun plein, en dus in de verste verte niet voldoen aan de kern van de opgave. Deze afwijkingen die duidelijk een bewust en schandelijk beleid met twee maten en gewichten aantonen werden uitgebreid gedocumenteerd a.d.h.v. foto's en kan u terugvinden onder STUK D.

Deze beelden kunnen ook niet geweerd worden aangezien deze genomen werden tijdens een evenement met publiek karakter waarop geen restricties met betrekking tot het vergaren van beeldmateriaal werden kenbaar gemaakt.

De motiveringen van de lesgevers word[en] bovendien nog pijnlijker als men concludeert dat de doorsnedes effectief wel over de gevraagde gevelaanzichten beschikken, het plein omhelzen, etc. Het begrip "strategisch" wordt bovendien nergens omschreven of verduidelijkt en is dus volledig vrij in te vullen door de maker/ontwerper. Elke mogelijke bindende invulling die verweerders nu proberen te bedenken zijn eisen en randvoorwaarden die na datum bij elkaar zijn verzonnen en verdraaid.

Elk argumentum ad rem om tot het toegekende examencijfer (dat post factum kenbaar werd gemaakt) te komen ontbreekt. Er is duidelijk en bewijsbaar enkel sprake van een argumentum ad hominem en een argumentum ad invidiam. Er kan alleen maar geconcludeerd worden dat men bewust de ingeleverde werken heeft genegeerd om zo een valselijk cijfer te bekomen, dat men bewust de ombudsman niet heeft gevraagd op de evaluatie om zo elke vorm van objectiviteit te kunnen elimineren, dat men bewust andere evaluatiecriteria op mij toepast dan op andere studenten. En dit allemaal om toch maar een student die op andere vakken uitmuntende cijfers haalt te kunnen treiteren.

Het is echter zéér jammer voor de lesgevers dat men zo onvoorzichtig te werk is gegaan en een spoor van bewijzen die mijn volle gelijk bewijzen heeft achter gelaten. Het is kortzichtig van de lesgevers om te denken dat ik niet navraag hoe anderen geëvalueerd werden. Het is nog dommer om zo maar maquettes publiekelijk tentoon te stellen die bewijzen dat er volop van de opdracht werd afgeweken, omdat de opdracht effectief gaat over het geven van een eigen invulling aan de contour. Dit getuigt alleen maar van een persoonlijke vete jegens mijn persoon.

Er dient ook toegevoegd te worden dat men mijn verhaal achter het plein weigerde te horen. Noch tijdens de evaluatie, noch tijdens de feedback. Nochtans was dit verhaal gebaseerd op pure historische en stedenbouwkundige kennis die ik reeds vergaarde in vakken van het hogere jaar. Een kennis, zoals deze van Camillo SITTE, die de lesgevers in kwestie ontbraken en dus liever negeerden. Nergens in de opgave staat geformuleerd dat het plein verplicht diende gevormd te worden naar een utopie. Nergens in de opgave staat geformuleerd dat het plein niet gevormd mag worden naar een historische stedenbouwkundige problematiek. Een problematiek waarmee elke grootstad kampte in de 18de en 19de eeuw en waarvan de gevolgen, zoals de stadsring in Wenen of de kaalslag van HAUSMANN in Parijs, tot op vandaag nog steeds voelbaar zijn voor stedelingen. Gezien de gevels van de opdracht allen uit het stedelijke weefsel van Gent afkomstig zijn leek het mij niet meer dan logisch dat ik de door mij succesvol verworven kennis over stedenbouw implementeerde in de opdracht en zo de voeling met de realiteit behield. Aangezien andere studenten dit vak nog niet hadden afgelegd konden zij deze kennis ook niet toepassen, maar niets verbood mij dit echter wel te doen. Het getuigt mijns inziens net van inzicht en doortastendheid dat ik deze kennis vakoverschrijdend kan toepassen. Architectuur, en zeker stedenbouw, is een conglomeraat van kennis dat niet op zichzelf kan bestaan. Het getuigt van weinig passie voor het metier dat de lesgevers zich hierdoor duidelijk bedreigd voelden.

In alle opzichten, en met bovenstaande argumentatie rekening houdend, is het toegekende examencijfer voor de opdracht 'Het Maakbare Plein' ruim ondermaats. De uitdrukkelijke en staafbare tegenstrijdigheden in het relaas van de lesgevers herbevestigt dit alleen maar.

Aangezien de lesgevers de bewaringsreglementen en termijnen voor ingediende werken, etc. zoals omschreven in het OER met de voeten treden, worden mijn verweermiddelen hierdoor ernstig geschonden. Anderzijds hebben de lesgevers zelf geen enkel tastbaar bewijs meer in handen ter ondersteuning van hun argumentatie.

Ook voor de andere opdracht "Dubbelwoonst" is raakt de argumentatie van de lesgever(s) kant nog wal. Zowel de weerleggingen die van toepassing zijn op het 'maakbare plein' als deze geformuleerd in mijn beroepsschrijven aan de [verwerende partij] blijven ongewijzigd van toepassing. Het toegekende resultaat is ongegrond, subjectief en wederrechtelijk.”

Verwerende partij repliceert in de *antwoordnota* hierop het volgende:

“Verzoeker voert in het slot van zijn verzoekschrift nog argumenten aan waaruit moet blijken dat het examencijfer onredelijk is, en dat, meer in het bijzonder, het punt dat hij kreeg voor de opdracht “het maakbare plein” onredelijk laag is.

Hoger in dit verweerschrift heeft verwerende partij de motivering voor het examencijfer reeds weergegeven, en geargumenteed dat uit niets blijkt dat dit examencijfer onredelijk zou zijn, derwijze dat de bestreden beslissing vernietigd zou moeten worden.

De argumenten die verzoeker aanreikt op de bladzijden 8 tot en met 12 van zijn verzoekschrift, kunnen deze stelling niet ontkrachten.

Verzoeker stelt vooreerst dat de motivering tegenstrijdig zou zijn, omdat aangegeven zou zijn dat bepaalde stukken ontbraken, terwijl met die ontbrekende stukken dan wel weer rekening werd gehouden bij de motivering van de beslissing. Hij heeft het hier in het bijzonder over zijn prestaties voor de oefening “het maakbare plein”.

Met verzoeker was de afspraak gemaakt dat alle oefeningen ten laatste op 21 juni ingediend moesten zijn. Op die dag heeft verzoeker aan de facultaire ombudspersoon telefonisch laten weten dat hij zijn materiaal niet kon indienen omdat hij niet in [stad] kon geraken [stuk 25]. In overleg met de lesgevers is toen beslist dat de man diezelfde 21ste juni foto's moest indienen van alle materiaal en een doktersattest moest bezorgen, en dat het materiaal dan 's anderendaags fysiek moest worden ingediend [stuk 26].

De vriendin van verzoeker heeft vervolgens per e-mail het gevraagde fotomateriaal bezorgd aan de facultaire ombudspersoon [stuk 27]. Op 22 juni werd het materiaal dan ingediend op het secretariaat van de betrokken vakgroep.

Uit het overzicht dat de betrokken docenten aan de institutionele beroepscommissie hebben bezorgd blijkt dat volgend materiaal ontbrak of onvolledig was:

- Grondplan schaal 1/500: dit document steekt niet bij het fotomateriaal dat werd ingediend op 21/6 en werd ook niet fysiek ingediend. Het enige grondplan dat bij

- het materiaal stak, is een stratenplan dat betrekking heeft op de oefening “dubbelwoning”, maar geen grondplan van het plein dat verzoeker had ontworpen.
- 2 strategisch gekozen snedes schaal 1/200 met gevelaanzichten: hier zeggen de lesgevers noch de institutionele beroepscommissie dat deze snedes niet zouden zijn ingediend, maar wel dat de ingediende snedes “minimaal zijn en niet voldoen aan het gevraagde: gevelaanzichten ontbreken, niet strategisch verduidelijkend. Documenten pro forma”, en dat verklaart ook de vermelding “nee” in de kolom “ingediend ja/nee”. Met deze documenten werd wel degelijk rekening gehouden bij de beoordeling (wat verzoeker ook niet ontkent).
 - 1 isometrie/militair perspectief: dit document is niet ingediend, en dat wordt door verzoeker niet ontkend, noch wordt het tegendeel bewezen.

Waar verzoeker dus van oordeel is dat er tegenstrijdigheden zitten omdat materiaal waarvan gesteld wordt dat het niet zou zijn ingediend, toch bij de beoordeling werd betrokken, kan verwerende partij enkel vaststellen dat verzoeker de motivering van de beslissing niet correct heeft gelezen en ervan uitgegaan is dat de institutionele beroepscommissie en de betrokken lesgevers aangegeven hebben dat de strategisch gekozen snedes helemaal ontbraken, wat niet correct is. Er is niet gezegd dat ze helemaal ontbraken, wel dat wat werd ingediend niet beantwoordt aan wat werd gevraagd.

Of vervolgens de foto's van de maquette digitaal werden ingediend of niet, punt waar verzoeker blijkbaar ook over valt, is niet relevant, en werd enkel als opmerking geformuleerd in het overzichtskader zonder dat daar gevolgen aan werden gehecht. Verzoeker kan trouwens niet ontkennen dat er wel degelijk digitale foto's zijn ingediend. Verwerende partij verwijst naar de reeds eerder vermelde mail van 21 juni en de bijlagen daarbij.

Verzoeker betwist vervolgens dat geen gevels mochten worden herhaald. Hij voert aan dat uit de opgave het tegendeel blijkt, en dat de motivering van de beslissing op dit stuk dus niet correct is. Ook dit argument houdt geen steek.

Vooreerst blijkt uit de opgave wel degelijk dat deze opmerking wel correct was.

De oefening bestond hieruit dat de studenten een plein dienden te ontwerpen, gebruik makend van enkele vooraf opgegeven gegevens, waaronder een aantal gevels. De opgave vermeldt in dat verband:

“De gevels die het plein afbakenen worden eveneens aangeleverd. De +/-**350 lm** gevel in bijlage zal dan ook bepalend zijn voor de grootte van het plein. Er worden geen gevels toegevoegd worden, noch weggelaten. De hele reeks dient verwerkt te worden als begrenzing van het plein.

Volgorde en schikking zijn vrij te kiezen, maar dienen te getuigen van een weloverwogen en doortastende schakeling. Met aan de basis de analyse van vorm, verhouding, schaal van het plein in relatie tot de pleingevels. Verloop van kroonlijsten en gevelplinten, ritmering van gevels, functies van gebouwen, statigheid, materiaalgebruik, graad van openbaarheid, toegankelijkheid, onderlinge positie, ... zijn elementen die u toelaten om gebouwen te lezen en te ordenen.” [stuk 10, nadruk toegevoegd]

De opgave vermeldt verder nog:

“- Output: - Er worden 3 verschillende pleincontouren onderzocht op basis van opgegeven infrastructuur. Deze krijgen vorm in een inplantingsplan en een (of meerdere maquettes op schaal 1/500. De contour is max 350m lang, d.w.z. de totale lengte van de gevels (exclusief de openingen die gemaakt worden door de straten en sporen). Er dient nagedacht te worden over de openingen in het plein die ontstaan door de straten, tram en fietspad die zich een weg banen doorheen de grenzen van het plein. Er ontstaan kruispunten en hoekpanden, gevelreeksen plooien om en zetten zich verder als uitlopers van het plein. Deze stukken zitten niet in de +/-350m en mogen bestaan uit een repetitie uit de reeks (max 20m).” [stuk 10, nadruk toegevoegd. Verwerende partij merkt hierbij op dat, daar waar verzoeker dit stuk uit de opgave eveneens citeert, hij de vermelding tussen haakjes “max 20m” netjes heeft weggelaten...]

Uit de opgave blijkt aldus wel degelijk dat het niet de bedoeling was om op het plein gevels te hernemen, maar dat gevels wel beperkt hernomen konden worden in uitlopers van het plein.

Vervolgens haalt verzoeker dit onderdeel van de motivering volledig uit zijn context.

Met de opmerking dat gevelzichten werden herhaald, hebben de lesgevers, en met hen de institutionele beroepscommissie, niet willen zeggen dat dit compleet uit den boze was en dus gesanctioneerd moest worden in een lager examencijfer. Men heeft die opmerking integendeel aangegeven als illustratie voor het veel grotere probleem met het werk van verzoeker: verzoeker heeft ervoor gekozen om een gigantisch plein te ontwerpen rond het gebouw van de Voorruit dat inderdaad één van de opgegeven gevels was. Daarrond heeft hij heel wat werkmanshuisjes en andere kleinschalige gebouwen geplaatst, die vreemd ogen op dit immense plein, en die het overschaalde karakter van het plein alleen maar beklemtonen. De schaal van het plein was dus te groot, en het is in die context dat de beoordelaars hebben aangegeven dat dezelfde gevels meermaals werden gerepeteerd, en dat precies dat er mede voor gezorgd heeft dat het plein te groot geworden is.

Als verzoeker punten [heeft] verloren, dan is dat kennelijk niet omdat hij gevels heeft gerepeteerd, maar wel omdat zijn globale concept gewoonweg niet voldoet, en dat is ook de duidelijke strekking van de motivering van de bestreden beslissing. Verzoeker is daar trouwens tijdens een tussentijds feedbackmoment ook op gewezen, maar met die feedback heeft hij kennelijk geen rekening gehouden.

Het onderdeel “het maakbare plein” werd wel degelijk correct beoordeeld en de motivering ondersteunt het gegeven examencijfer.

Verzoeker betwist ook zijn resultaat voor het onderdeel “dubbelwoonst”. Hij laat evenwel na concrete argumenten te geven waaruit zou moeten blijken dat dit onderdeel verkeerd werd beoordeeld. Waar hij dit deelresultaat in vraag stelt, is zijn middel dan ook onontvankelijk bij gebrek aan verduidelijking.

Hoe dan ook is het ook ongegrond. Verwerende partij verwijst naar de uitgebreide motivering die voor dit deelcijfer werd gegeven. Uit niets blijkt dat deze beoordeling onjuist of onredelijk zou zijn.

Ook dit laatste middel is ongegrond.”

Verzoeker gaat in zijn *wederantwoordnota* nog uitvoerig in op het middel. Hij zet meer bepaald, deels het verzoekschrift herhalend, nog uiteen:

“Het is post factum dat met het onderbouwen van de evaluatie is aangevangen (met name in stuk 8 (tegenpartij) “door de bevoegde lesgever” opgesteld in het vooruitzicht van de interne beroepscommissie).

Deze motivering heeft, gevolgd door de interne beroepscommissie, heeft enkel oog heeft voor het relaas van de lesgever(s) en niet voor de argumentatie aangevoerd in het beroep van verzoeker. (STUK B).

Het gaat om een motivering na het feedbackmoment geconstrueerd.

Dit valt o.m. af te leiden uit de tegenstrijdigheden in de redengeving zelf.

- Er werd zonder tegenbericht of enige reactie van de zijde van de lesgever(s) een correcte inlevering van **alle** gevraagde stukken op het faculteitssecretariaat aanvaard door de lesgever(s) op **het vooropgestelde moment** dat in samenspraak met de ombudsman, prof. Dr. [D.D.Z.], werd afgesproken.

Ondanks een uitdrukkelijk verzoek van mijn zijde om **een tegensprekelijke inventaris** op te stellen van de aangereikte stukken werd dit geweigerd. En dit wel om de volgende reden: “*de ingediende stukken waren volledig en men achtte elke discussie hieromtrent onnodig*”. Desondanks fotografeerde ik deze uitgebreid met een digitaal watermerk (lees: datumindicatie). Wat er na inlevering verder gebeurde met deze stukken is de volle verantwoordelijkheid van de lesgever(s) en/of de faculteitsmedewerkers. Mochten er stukken verdwenen zijn is dat dan ook niet verzoekers verantwoordelijkheid.

Dit laatste is overduidelijk het geval.

Overigens heeft de Raad reeds om deze reden in een andere beoordeling, de onvoldoende op een beoordeling van een werkstuk architectuur vernietigd in 2005 (vierde gepubliceerde beslissing uit 2005 van de Raad)

Toch stelt de institutionele beroepscommissie op pagina 5 en pagina 6 van haar beslissing dat er bepaalde stukken niet werden ingediend. Men somt de in te leveren werken mooi op in een tabel waarvan één kolom de hoofding met de boodschap “ingeleverd: ja/nee” draagt.

Zo zet men “nee” bij “grondplan op schaal 1/500”, “2 strategisch gekozen snedes op schaal 1/200 met gevelaanzichten”, “1 isometrie/militair perspectief”.

Maar verder zal men verwijzen toch naar de door verzoeker ingediende documenten verwijzen die zagezegd ontbraken: “*De documenten tonen (...)*”, “*(...) de foto's, de beperkte doorsnede tekeningen zijn zeer generisch (...)*” of “*(...) de vermelding op de snede van de verdiepte archeologische zone die als een deus ex machina wordt opgevoerd (...)*”.

Mededeling van die stukken kan dus niet langer ontkend worden gezien de lesgever(s) de beweerd niet ingediende documenten toch te hanteren om hun eindoordeel te onderbouwen.

Uit de mail, die voorafgaand naar de ombudsman verstuurd werd, (STUK B) leiden we af dat hierin daadwerkelijk o.m. foto's zijn vervat van snedes en een grondplan op 1/500... (STUK C). Het gaat om dezelfde werken als dewelke een etmaal later werden ingeleverd en waarnaar via omwegen verwezen wordt door lesgever(s).

Ook de foto's werden mooi afgedrukt en ingeleverd, en niet digitaal zoals beweerd wordt door de verweerders. Het betreft A3 laser afdrukken in kleur (met een resolutie van 1200 dpi op standaard papier van 80g), die in een bundel samen met de andere in te dienen stukken werden ingeleverd.

Er werden hoegenaamd geen digitale beelden overgemaakt aan de lesgever in het kader van een evaluatie.

Mocht dit zo zijn dan zouden de lesgevers dit ook kunnen bewijzen, quod non. Verzoeker heeft er nog steeds het raden naar op welke beelden men zich baseerde voor het oordeel.

Daarbij wordt er gesteld: *“de foto's en beperkte doorsnede tekeningen zijn zeer generisch: een boom in het gras, een boulevard (...), een trambedding met bovenleiding.”*

Welnu, de beelden die werden ingediend bewijzen het tegendeel, zoals uit het onderstaand beeld duidelijk valt af te leiden.

[...]

Zo toont de 2de foto duidelijk een overzicht (luchtbeeld) van het plein.

Het is duidelijk dat de lesgevers hun oordeel hebben gevormd op basis van beelden die niet werden aangereikt door verzoeker in het kader van de evaluatie, maar wel hun oordeel hebben gevormd op basis van de stavingstukken die overhandigd werden aan de ombudsman per mail. (STUK C)

Replik op memorie p.31 ontbrekende stukken:

Hoe men ook draait of keert in de memorie, in de bestreden beslissing staat overduidelijk te lezen dat 3 stukken NIET zijn ingediend (p.6 bovenaan 3x“NEE”), in strijd met de werkelijkheid die men weigerde te attesteren.

Tegenstrijdigheid staat dan ook vast gelet op de vermeldingen in de beslissing p.6 onder het kader.

- De lesgevers stellen ook dat er **afgeweken wordt van de opdracht door dezelfde gevels meermaals te repeteren in de uitvoering van het ontwerp**. Men citeert hiervoor uit de eigen opdracht het volgende in de conclusies:

“er worden geen gevels toegevoegd, noch weggelaten”

Dit citaat levert niet alleen een zéér vertekend beeld op, het is bovendien uiterst misleidend. In realiteit omvat de opgave de volgende invullingen omtrent het gevelgebruik die rechtstreeks worden geciteerd uit de opgave:

“Er worden geen gevels toegevoegd worden, noch weggelaten. De hele reeks dient verwerkt te worden als begrenzing van het plein.”

*“De contour is maximum 350m lang, d.w.z. de totale lengte van de gevels (exclusief de openingen die gemaakt worden door straten en sporen). Er dient nagedacht te worden over de openingen in het plein die in ontstaan door de straten, tram en fietspad die zich een weg banen doorheen de grenzen van het plein. Er ontstaan kruispunten en hoekpanden, gevelreeksen plooien om en zetten zich verder als uitlopers van het plein. **Deze stukken zitten niet in de +/- 350m en mogen bestaan uit een repetitie uit de reeks.**”*

Nu is het aan de lesgevers om ook maar één gevel aan te wijzen binnen in de contour van het plein met een repetitief karakter. Een onmogelijke zaak aangezien deze situatie zich niet voordoet.

Straten die uitgeven op het plein, en andere stukken die geen element meer zijn van het contour, maken uiteraard wel gebruik van repetitie, omdat de opdracht dit ook expliciet toelaat/vereist. Blijkbaar wensen de lesgevers de eigen opdracht te miskennen.

Dit gebeurt ook discriminatoir enkel ten aanzien van beroeper want als men op de (publieke) tentoonstelling van de faculteit moet vaststellen dat andere studenten duidelijk wél meermaals dezelfde gevel hebben gebruikt en wel binnen de contour van hun plein, en dus in de verste verte niet voldoen aan de kern van de opgave.

Deze afwijkingen tonen aan dat bewust met twee maten en gewichten is gewerkt, en dit is uitgebreid gedocumenteerd a.d.h.v. foto's en kan men terugvinden onder STUK D.

Deze beelden kunnen ook niet geweerd worden aangezien deze genomen werden tijdens een evenement met publiek karakter waarop geen restricties met betrekking tot het vergaren van beeldmateriaal werden kenbaar gemaakt.

- De motiveringen van de lesgevers is onjuist, als men vaststelt dat de doorsnedes effectief wel over de gevraagde gevelaanzichten beschikken, het plein omhelzen, etc. Het begrip “strategisch” wordt bovendien nergens omschreven of verduidelijkt en is dus volledig vrij in te vullen door de maker/ontwerper. Elke mogelijke bindende invulling die verweerders nu proberen te bedenken zijn eisen en randvoorwaarden die na datum bij elkaar zijn verzonnen en verdraaid.

Repliek op de memorie p.32-33, herhalingen gevels:

Men is duidelijk niet in staat repeterende gevels aan te wijzen in het plein, want in de memorie toont men dit niet en biedt men dit ook niet aan;

Men kan deze foute beoordeling dus niet ontkennen;

Uiteindelijk geeft men ook toe dat het niet gaat om repeterende gevels die punten kosten maar om dat het zou gaan om de schaal verhoudingen van het concept; Dit is uiteraard nieuw in de memorie vermeld en gesteund op enig stuk; Maar alleszins duidt deze argumentatie erop dat men de “repeterende gevels” ten onrechte als negatief punt weerhield;

Men antwoordt ook niet op het argument van verzoeker dat in andere werken wel herhalingen van gevels zijn op te merken, en dit bij tentoonstelling van alle werken duidelijk werd voor eenieder;

- Er dient ook toegevoegd te worden dat men beroepers **verhaal achter het plein weigerde te horen, zowel** tijdens de evaluatie als tijdens de feedback.

Nochtans was dit verhaal gebaseerd op pure historische en stedenbouwkundige kennis die verzoeker reeds vergaarde in vakken van het hogere jaar. Een kennis, zoals deze van *Camillo SITTE*, die de lesgevers in kwestie ontbraken en dus liever negeerden. Nergens in de opgave staat geformuleerd dat het plein verplicht diende gevormd te worden naar een utopie. Nergens in de opgave staat geformuleerd dat het plein niet gevormd mag worden naar een historische stedenbouwkundige problematiek. Een problematiek waarmee elke grootstad kampte in de 18de en de 19de eeuw en waarvan de gevolgen, zoals de stadsring in Wenen of de kaalslag van *HAUSMANN* in Parijs, tot op vandaag nog steeds voelbaar zijn voor stedelingen.

Gezien de gevels van de opdracht allen uit het stedelijke weefsel van Gent afkomstig zijn leek het verzoeker niet meer dan logisch dat hij de door hem succesvol verworven kennis over stedenbouw implementeerde in de opdracht en zo de voeling met de realiteit behield.

Aangezien andere studenten dit vak nog niet hadden afgelegd konden zij deze kennis ook niet toepassen, maar niets verbood verzoeker dit wel te doen. Dit is geenszins irrelevant want het is een vakoverschrijdende toepassing.

Repliek memorie p.32-33, beoordeling verhaal:

Dit argument wordt niet ontkend in memorie en nergens weerlegd;

- In alle opzichten, en met bovenstaande argumentatie rekening houdend, is het toegekende examencijfer voor de opdracht ‘Het Maakbare Plein’ ruim ondermaats. De uitdrukkelijke en staafbare tegenstrijdigheden in het relaas van de lesgevers herbevestigt dit alleen maar.

Aangezien de lesgevers de bewaringsreglementen en termijnen voor ingediende werken, etc. zoals omschreven in het OER met de voeten treden, worden de verweermiddelen hierdoor ernstig geschonden. Anderzijds hebben de lesgevers zelf geen enkel tastbaar bewijs in handen ter ondersteuning van hun argumentatie.

- Ook voor de andere opdracht “Dubbelwoonst” gaat het om een onjuiste motivering, naast het probleem dat ten onrechte en in strijd met de weging 50/50 zoals afgesproken voor beide onderdelen, aan dit werk een vijfmaal groter gewicht is toegekend;

- Elk argumentum ad rem om tot het toegekende examencijfer (dat post factum kenbaar werd gemaakt) te komen ontbreekt.

Men kan niet ontkennen dat foutief is beoordeeld omdat wel degelijk alle stukken aanwezig waren en niet ontbraken, dat geen repeterende gevels zijn aan te wijzen, dat het verhaal achter het plein genegeerd is en tenslotte dat zoals eerder bleek men reeds op voorhand had beslist onvoldoende toe te kennen en een beroepscommissie uit te lokken, met steun van de ombudsman;

Die beslissing is een ontijdige beslissing tot niet respecteren van faciliteiten waarop verzoeker niet kan reageren met een beroep;

- Er is duidelijk en bewijsbaar enkel sprake van een argumentum ad hominem en een argumentum ad individuum.

Er kan alleen maar geconcludeerd worden dat men het geheel van de ingeleverde werken heeft genegeerd om zo een ander cijfer te bekomen. Dat men bewust de ombudsman niet heeft gevraagd op de evaluatie om zo elke vorm van objectiviteit te kunnen elimineren, dat men bewust andere evaluatiecriteria op verzoeker toepast dan op andere studenten.”

Beoordeling

Alle voorgelegde argumenten in overweging nemend, is de Raad de overtuiging toegedaan dat de beoordeling van de interne beroepscommissie oordeelkundig is, en steun vindt in de stukken van het dossier.

Verzoeker toont niet aan dat de overwegingen met betrekking tot het indienen van de stukken onjuist zijn, en de door de jury gemaakte beoordeling, zoals zij door de beroepscommissie is bijgevalen, komt de Raad niet onredelijk voor. De Raad ziet overigens geen tegenstrijdigheden of andere ongerijmdheden in de motieven van de bestreden beslissing.

Het middel is ongegrond.

Tiende middel

Verzoeker steunt een tiende middel op een schending van de plicht tot objectieve beoordeling en onpartijdigheid.

Beoordeling

Doorheen zijn verzoekschrift stelt verzoeker dat hij niet onpartijdig en objectief werd behandeld en beoordeeld.

De Raad brengt ter zake zijn vaste rechtspraak in herinnering, dat deskundigheid en objectiviteit in hoofde van beoordelaren wordt vermoed, en dat het aan de verzoekende partij toevalt om aan de hand van concrete elementen dit vermoeden aan het wankelen te brengen. Dat bewijs levert verzoeker niet. De Raad is, zeker in het licht van de verschillende faciliteiten en tegemoetkomingen die aan verzoeker werden verleend, geenszins overtuigd dat hij op een voor hem ongunstige subjectieve en bevooroordeelde wijze is behandeld of beoordeeld.

Het middel is ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 30 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bijzitter
Jean Goossens	bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris
Melissa Thijs

De voorzitter
Jim Deridder

Zitting van 2 september 2016

Arrest nr. 3.044 van 2 september 2016 in de zaak 2016/208

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk doch ongegrond werd verklaard en het resultaat van 9/20 voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” aldus behouden blijft.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 2 september 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, verzoekende partij en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het vastgoed, afstudeerrichting landmeten”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 28 juni 2016 een intern beroep in bij interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 7 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde vooreerst dat het totaal punt voor het opleidingsonderdeel op 200 staat, opgedeeld in een individueel te behalen punt op 100 en een groepspunt op 100. De eindscore voor het opleidingsonderdeel is een punt op 215, zijnde het totaal punt op 200 en een studentenportfolio op 15 punten (herleid naar 20). Met betrekking tot het totaal punt, wordt het individueel te behalen punt gequoteerd op volgende onderdelen: 40 punten op “verdediging”, 40 punten op “peer”, 10 punten op “meetweek” en 10 punten op “evaluatie projectcoach”. De student behaalde op deze onderdelen respectievelijk 14,5/40; 31,6/40; 5/10 en 4/10, wat een totale individuele score van 55,1/100 maakt.

Wat de score voor “verdediging” betreft, stipt de interne beroepsinstantie aan dat er 30 punten voor “vorm aspecten individueel” en 100 punten voor “verdediging individueel” te verdienen zijn. Voor deze onderdelen behaalt student respectievelijk 12/30 en 35/100, zodat hij in totaal een tekort behaalt voor “verdediging”. De beroepsinstantie stelt vast dat de student niet voldoende op de hoogte was van wat er in het door de groep afgeleverde project beschreven was, dat er fouten werden gemaakt op algemene kennis die in het tweede jaar landmeetkunde niet meer mogen voorkomen en dat de antwoorden heel twijfelend werden gegeven - wat duidt op een gebrek aan kennis. Daarnaast werd de presentatie door de student niet op een voldoende wijze naar voren gebracht, zowel naar Algemeen Nederlands, stemvolume en –gebruik als enthousiasme.

Verder stelt de beroepsinstantie met betrekking tot het punt “Meetweek” vast dat het deelplan van de meetweek door de groep werd ingediend in een onbekend coördinatensysteem waardoor de koppeling met andere metingen niet kon gebeuren. Op 28 april 2016 werd een mail gestuurd met de vraag dit in orde te maken. Pas op 19 mei 2016 kreeg de titularis een antwoord terug dat de groep het plan had aangepast. Ondanks dit voorval werd, gezien hun individuele inzet tijdens de meetwerk, toch beslist het deelplan te quoteren.

De beroepsinstantie merkt met betrekking tot het punt “Evaluatie Projectcoach” op dat de evaluatie door de projectcoach is gebaseerd op wekelijkse reflectiegesprekken, waaruit bleek dat de student weinig tot geen inzet vertoonde voor het project. Zo had de groep de eerste weken

het taskboard waarop de individuele taken aangeduid worden niet mee, terwijl dit document een must was om wekelijks overleg te hebben met de projectcoach. Daarnaast stipt de beroepsinstantie aan dat alle groepen verplicht waren minstens eenmaal per week te vergaderen in het bijzijn van de projectcoach. Aan het einde van deze vergadering wordt dan een foto genomen van het taskboard als verslag, dewelke vervolgens binnen de twee dagen wordt overgemaakt aan alle groepsleden en wekelijks wordt gepubliceerd op het elektronisch leerplatform. De beroepsinstantie stelt vast dat de groep geen enkele foto van het taskboard op het elektronisch leerplatform plaatste, wat neerkomt op geen enkele verslaggeving van hun wekelijkse vergaderingen.

Voor het groepspunt op 100 stelt de beroepsinstantie vast dat dit is samengesteld uit de volgende onderdelen: 20 punten op “presentatie”, 20 punten op “portfolio”, 15 punten op “totaal kwaliteit plan”, 15 punten op “totaal kwaliteit eindontwerp”, 10 punten op “schatting” en 20 punten op “afpaling”. Op deze verschillende onderdelen scoort de groep respectievelijk: 5,9/20; 5/20; 10,2/15; 6,3/15; 4/10 en 0/20, wat het totaal voor de groep op 31,3/100 brengt.

Wat het onderdeel “presentatie” betreft, merkt de beroepsinstantie op dat de inhoud van de presentatie een opsomming van gegevens is, dat de samenhang tussen de verschillende onderdelen niet naar voor kwam en dat de conclusie verkeerd werd opgevat. Een conclusie van de inhoud van het project is immers geen samenvatting van het verloop van de samenwerking binnen de groep. Bovendien bleef de overtuigingskracht van de presentatie uit.

Wat het onderdeel “portfolio” betreft, stelt de beroepsinstantie vast dat de samenhang tussen de verschillende onderdelen van het portfolio van de groep niet duidelijk is. Daarnaast werden er nooit vragen gesteld aan de projectcoach i.v.m. het portfolio. De beroepsinstantie merkt op dat het tussentijds rapport dat ingediend werd slechts een beperkte weergave is van wat uiteindelijk werd ingediend en dat de groep hier nooit feedback over heeft gevraagd. Volgens de beroepsinstantie is het nooit de bedoeling geweest om het tussentijds rapport te scoren, maar werd het ingevoerd om studenten te behoeden voor uitstelgedrag. De beroepsinstantie benadrukt ook dat bij de student gedurende het volledige semester weinig betrokkenheid bij het project is waargenomen.

Wat het onderdeel “totaal kwaliteit eindontwerp” betreft, stelt de beroepsinstantie vast dat hierbij rekening wordt gehouden met drie criteria, met name: “wegenis” (6/20), “voorschriften”

(6/20) en “creativiteit” (13/20). De beroepsinstantie merkt op dat het onderdeel wegenis en riolering onvoldoende werd uitgewerkt, dat de stedenbouwkundige voorschriften onvoldoende waren, maar dat het ontwerp wel getuigde van creativiteit. Ze leidt hieruit af dat algemeen gezegd kan worden dat dit stedenbouwkundig dossier onmiddellijk onontvankelijk zal worden verklaard door de gemeente, waardoor hier geen voldoende score voor gegeven kan worden.

Met betrekking tot het onderdeel “schatting” merkt de beroepsinstantie op dat de cijfers in de rendementsstudie onvoldoende zijn, niet onderbouwd zijn en dat de gevraagde nota ontbreekt.

Voor “afpaling”, ten slotte, stelt de beroepsinstantie vast dat het plan ontbreekt in de projectbundel. In plaats van dit document werd immers een kadasterplan ingediend, wat nooit door de screening van de prekadastratie raakt. Ze benadrukt dat het ingediende document iets helemaal anders is dan het in te dienen PV van afpaling, zodat hieruit kan worden geconcludeerd dat het gevraagde niet werd ingediend.

De student behaalt ook nog een score van 7/15 op het studentenportfolio, wat zijn totaal op 93,4/215 (of: 8,7/20) brengt. De beroepsinstantie stelt vast dat de student op 13 april 2016 ongewettigd afwezig was, wat resulteert in een eindscore van 98% van het oorspronkelijke punt, zijnde 8,5/20.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 8 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van de partijen

Verwerende partij merkt op dat in zoverre verzoekende partij kan aantonen dat het huidige verzoek binnen de vijf dagen na ontvangst van het schrijven van 8 juli 2016 aan de Raad aangetekend werd verstuurd, het beroep tijdig werd ingediend.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat verwerende partij de tijdigheid van huidig verzoek erkent.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat de interne beroepsbeslissing van 7 juli 2016 samen met de begeleidende brief van 8 juli 2016 en het bewijs van aangetekende zending deel uitmaken van het administratief dossier dat verwerende partij aan de Raad heeft bezorgd. De Raad heeft op basis hiervan kunnen nagaan dat verzoekende partij op 14 juli 2016 kennis heeft genomen van de aangetekende zending. Het beroep bij de Raad dateert van 18 juli en werd dus tijdig ingesteld.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat verzoeker zich in een enig middel beroept op gebrekkige begeleiding alsook op de schending van het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat de reden voor de onvoldoende voor het opleidingsonderdeel “” zich situeert in het onderdeel groepswork, dat bestaat uit verschillende onderdelen. Voor het onderdeel “afpaling” behaalde hij, net als de andere studenten uit zijn groep, een score van 0/20. Hij erkent dat zij geen PV van afpaling, maar wel een kadasterplan hadden toegevoegd, maar volgens hem had hij, samen met zijn groep, van meet af aan de duidelijke idee dat zij in de juiste richting werkten. Doordat hij geen opmerkingen ontving van de coach meende hij te goeder trouw dat hij op de gewenste manier bezig was. Verzoeker is bovendien van oordeel dat het initiatief voor het formuleren van opmerkingen bij de coach ligt en niet bij de student, wat ook blijkt uit de handleiding bij dit opleidingsonderdeel. Verzoeker stipt hierbij ook aan dat hij wel heeft geredeneerd vanuit de handleiding van de onderwijsinstelling en daardoor de afwezigheid van opmerkingen altijd heeft geïnterpreteerd als een stilzwijgende goedkeuring van de uitwerking van het groepswork. Verzoeker is van mening dat het de projectcoach is die onduidelijkheid en het verkeerde idee bij hem tot stand heeft laten komen en dat de projectcoach zich niet heeft gehouden aan de richtlijnen van de onderwijsinstelling, die nochtans bindend zijn.

Vervolgens wil verzoeker opmerken dat hij enorm geschrokken was van de opmerking dat hij het algemeen Nederlands onvoldoende beheerste en dat dit onjuist is. Wat de lay-out van het portfolio betreft, stelt verzoeker dat hij zich hiervoor op het voorbeeld van een oudere student, die voor dit opleidingsonderdeel slaagde, heeft gebaseerd. Hij benadrukt dat dit voorbeeld ook

overeenstemde met de volgorde die wordt voorgeschreven in de syllabus. Volgens verzoeker heeft de projectcoach hierover nooit enige opmerking gemaakt, hetgeen bij hem het vermoeden creëerde dat hij juist bezig was. Hij benadrukt dat dit gevoel bij hem nog werd versterkt doordat hij ook op het geüpload voorlopige portfolio geen opmerkingen of feedback kreeg van de projectcoach. Daarom stemt de tekst van het voorlopige portfolio identiek overeen met de definitieve tekst. Verzoeker is van oordeel dat de reactie van de coach op dat ogenblik in ieder geval foutief was. Ofwel had zij het werk tegen de volgende bijeenkomst niet gelezen, ofwel had zij geen zin om bij te sturen. Hij vraagt verwerende partij ook het bewijs van remediëring en bijsturing voor te leggen als zij blijft stellen dat ze dat heeft voorgesteld.

Ten slotte stelt verzoeker dat hij altijd aanwezig was op de projectlessen, ook op 13 april 2016. Volgens hem heeft hij ook afgetekend, maar heeft de projectcoach achteraf een rode cirkel getrokken rond zijn naam.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst vast dat verzoeker niet ontkent dat het plan van afpaling ontbrak. Volgens haar poogt verzoeker ten onrechte de vermeende schuld hiervoor in haar schoenen te schuiven. Bovendien is er geen sprake van een schending van de eigen reglementering. Verwerende partij is overigens van mening dat dit middel voor het eerst in de externe procedure wordt opgeworpen, zodat dit niet ontvankelijk is.

Volledigheidshalve stipt verwerende partij aan dat de reglementering, zoals vastgelegd in de projecthandleiding, slechts fragmentarisch door verzoeker wordt aangehaald. Ze benadrukt dat het een vaststaand gegeven is dat de doelstellingen en de eindcompetenties, zoals deze blijken uit de projecthandleiding en de studiefiche, bereikt moeten zijn om te kunnen slagen voor dit opleidingsonderdeel. Volgens haar blijkt uit de puntengegevens en de motivering van de interne beroepsinstantie dat deze eindcompetenties niet werden bereikt.

Wat de gebrekkige begeleiding betreft, merkt verwerende partij op dat er wekelijks begeleiding werd voorzien door vier lectoren die permanent aanwezig waren en dat er wekelijks met de projectcoach werd samen gezeten, maar dat hem nooit om feedback of begeleiding werd gevraagd. Verwerende partij meent bovendien dat de eindverantwoordelijkheid voor het al dan niet slagen van een project nog steeds bij de student(en) ligt. Wanneer een ander plan dan het gevraagde wordt ingediend, is dit de verantwoordelijkheid van de student(en). Dat een *‘afwezigheid van opmerkingen’* als *‘stilzwijgende goedkeuring’* wordt begrepen, laat

verwerende partij voor rekening van de student. Zij stipt ook aan dat als er zich problemen aangaande begeleiding hadden voorgedaan, dit via de geëigende kanalen aangekaart diende te worden tijdens het academiejaar. Verwerende partij merkt nog op dat, zelfs al zou er gebrekkige begeleiding geweest zijn, dit de beoordeling niet onregelmatig maakt. Zij stelt dat van dit principe enkel wordt afgeweken in extreme gevallen en dat verzoeker er niet in slaagt deze aan te tonen.

Vervolgens voert verwerende partij aan dat het niet aan verzoeker toekomt om zijn kennis omtrent het algemeen Nederlands te gaan beoordelen en dat de omstandigheid dat verzoeker zich op het portfolio van een oudere student baseert geen juridische waarde heeft bij de beoordeling van deze zaak. Verwerende partij stelt dat deze argumenten bovendien voor het eerst in de externe procedure worden aangehaald en feitelijk van aard zijn.

Wat de aanwezigheid tijdens de projectlessen betreft, stelt verwerende partij vast dat verzoeker eenmalig, op 13 april 2016, afwezig was. Hierdoor werden de toegekende punten van 8,7/20 herleid naar 8,5/20, waarna dit eindpunt naar boven werd afgerond (9/20). Verwerende partij benadrukt dat deze eenmalige afwezigheid geen enkele invloed heeft op de eindscore.

In zijn *wederantwoordnota* stipt verzoeker aan dat hij niet ontkent dat hij geen juist PV van afpaling bij het werk heeft gevoegd. Hij stelt evenwel dat hij alle gegevens in de vorm van een tekstdocument, in plaats van een plan, toevoegde. Verzoeker merkt op dat het onbelangrijk is hoeveel lectoren er aanwezig waren, vermits er aan zijn groep één vaste coach werd toegewezen, die zich volgens hem niet als een diligente en aandachtige coach heeft opgesteld. Een diligente bijsturing door de coach zou immers geleid hebben tot een normaal puntenniveau voor ‘afpaling’, zodat hij geslaagd zou zijn. Verzoeker stipt daarnaast ook aan dat hij meende dat hij goed bezig was, waardoor hij tijdens het schooljaar geen klachten of verzuchtingen diende over te maken aan de hiertoe geëigende kanalen. Pas na het ontvangen van het rapport beseft verzoeker dat hij en de rest van zijn groep de houding van de coach steeds verkeerd geïnterpreteerd hebben. Volgens hem bewijst dit dat het hier weldegelijk om een extreem geval gaat, zodat de quoterings als onregelmatig en foutief moet worden beschouwd. Verzoeker is ook van mening dat dit argument van meet af aan werd ingeroepen en dus niet nieuw is. Wat het onvoldoende niveau van Algemeen Nederlands betreft, stipt verzoeker aan dat hij hiermee niet zichzelf heeft willen beoordelen, maar dat hij hiermee enkel het onaanvaardbare en onbegrijpelijke karakter van de beslissing wilde aantonen. Verzoeker volhardt ten slotte in de

stelling dat hij altijd aanwezig was op de praktijkles, ook op 13 april 2016, zodat de herleiding van de punten ten onrechte is gebeurd.

Beoordeling

De Raad herinnert eraan dat hij conform artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

Verzoeker stelt in essentie dat hij onvoldoende is begeleid en onvoldoende feedback heeft gekregen, waardoor hij geen eerlijke kans heeft gekregen om zijn competenties aan te tonen.

De Raad herinnert aan zijn vaste rechtspraak dat, behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden, een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt wegens een gebrekkige begeleiding/feedback van de student. Voormelde uitzonderlijke omstandigheden doen zich voor indien een directe impact van de gebrekkige begeleiding van de student op de negatieve evaluatie duidelijk is. Uitzonderlijke omstandigheden doen zich onder meer voor wanneer een student verstoken blijft van essentiële informatie betreffende het opleidingsonderdeel of de evaluatie, zodat hij zich niet met kennis van zaken kan voorbereiden, of wanneer de student verstoken blijft van essentiële feedback, zodat hij niet afdoende de kans krijgt om aan te tonen dat hij de beoogde competenties kan remediëren.

Wat het bewijs van uitzonderlijke omstandigheden aan de hand van de inhoud van de feedback betreft, wijst de Raad vooraf op volgende rechtspraak: het geven van feedback balanceert op een dunne lijn tussen enerzijds afdoende begeleiding en sturing van de student en anderzijds voldoende ruimte geven aan de student zodat hij kan aantonen dat hij de beoogde competenties heeft bereikt. Begeleiding en feedback op voorlopige versies mogen bijgevolg niet zo ver worden geïnterpreteerd dat een student tot in detail moet worden duidelijk gemaakt wat van hem verwacht wordt om als het ware een maximale score te behalen. De student moet immers het zelfstandig bereiken van de betrokken competenties aantonen, waarbij de evaluatoren oordelen over het niveau dat de student uiteindelijk heeft bereikt.

De Raad onderzoekt voorliggende context binnen de contouren van deze rechtspraak.

Een eerste grief van verzoeker heeft te maken met het feit dat hij geen enkele feedback (positief, noch negatief) heeft gekregen naar aanleiding van de indiening van een tussentijds rapport op 27 april 2016 (voorlopig portfolio). Dit werd ingediend volgens de voorgeschreven deadline in de week van 27 april 2016. Er werd geen enkele opmerking gemaakt, terwijl uiteindelijk bleek dat het project faalde wegens foute lay-out, structuur en onvolledigheid.

Wat het onderdeel ‘Afpaling’ betreft, waarop verzoeker een score van 0/20 heeft gekregen wegens het ontbreken van het pv van afpaling in het neergelegde portfolio, werd evenmin enige opmerking geformuleerd. Voor het onderdeel ‘Afpaling’ werden wel andere documenten toegevoegd (kadasterplan en schriftelijke toelichting).

Op basis van het neergelegd dossier komt de Raad vooreerst tot de conclusie dat de studenten in principe wel degelijk in algemene zin voldoende materiaal ter beschikking is gesteld en dat het proces van begeleiding – zoals is uitgetekend in de projecthandleiding (zie bijlage 4 van verwerende partij) – met concrete wekelijkse plannen, een overzicht van de verplicht in te dienen documenten, wekelijkse vergaderingen, het indienen van een tussentijds rapport, het ter beschikking stellen van voorbeelddossiers, ... *an sich* kwalitatief is, zodat studenten normaliter met kennis van zaken dit project tot een goed einde kunnen brengen.

De Raad leest in de projecthandleiding ook dat, *in casu*, de begeleider wordt omschreven als een ‘projectcoach’ die de studenten begeleidt tijdens het leerproces om uiteindelijk tot een goed eindproduct te komen (zie bijlage 4 van verwerende partij):

“1.3 DOELSTELLINGEN

(zie ook studiefiche van het opleidingsonderdeel)

In het opleidingsonderdeel [REDACTED] zal je de reeds verworven competenties implementeren in een reële casus. Je leert in groep een project structureel aan te pakken. Je wordt begeleid in het efficiënt communiceren met de verschillende actoren binnen een project en het opzoeken en verwerken van informatie om uiteindelijk te komen tot een eindproduct dat voldoet aan de vooropgestelde eisen.

(...)

Zin voor initiatief ontwikkelen

De groep zal zelf zaken moeten opzoeken, uitwerken en een oplossing moeten aanbrengen. Je mag dus geen pasklare oplossing verwachten van de projectcoach (de projectcoach is de vertegenwoordiger van de opdrachtgever van het project). Dit betekent niet dat je geen vragen mag stellen aan de projectcoach, maar eerder dat deze je zal sturen in een bepaalde richting.

2.1 BEGELEIDING

Door de projectcoach

Sommige lectoren zullen gedurende dit project optreden als projectcoach. Zij zullen jullie werkzaamheden uitgebreid observeren en jullie op de goede weg houden door wekelijks een assessmentgesprek te voeren en door te informeren over hoe het gaat met de opdracht enerzijds en met de samenwerking in de groep anderzijds.

Jouw toegewezen coach zal jou dus praktisch bijstaan. Bij hem of haar kan je terecht voor praktische en organisatorische vragen. Verwacht echter geen onbeperkte inhoudelijke input!”

Uit het geheel van deze informatie blijkt dat de projectcoach *in casu* instaat voor de praktische/organisatorische ondersteuning van en (beperkte) inhoudelijke input voor de studenten en dat deze ook de groepswerking bewaakt. Uit deze passage kan begrepen worden dat toch ook enig initiatief verwacht kan worden van de lector/projectcoach om studenten ‘op de goede weg te houden’.

Deze invulling van de taak van een ‘coach’ strookt ook met de gangbare definities van dit begrip: coachen is bekwamen. Coachen is een specifieke manier van begeleiden waardoor bepaalde doelen gemakkelijker en sneller gerealiseerd zullen worden. De coach ondersteunt het leerproces van de ‘coachee’ (*in casu* de student). Dit houdt in dat de coach helpt bij het stellen van doelen en bij het behalen ervan. De coach helpt om tot betere prestaties / hogere competenties te komen.

De Raad onderzoekt vervolgens of de concrete feedback/begeleiding die door de aangestelde coach/lector, mevrouw [M.V.], werd verschaft op een redelijke wijze, binnen de hoger uitgetekende contouren is verlopen. De Raad benadrukt dat het, zoals hoger aangegeven, niet eenvoudig is om een goed evenwicht te vinden in het kader van diverse opleidingsonderdelen tussen de sturing die van een begeleider kan worden verwacht enerzijds en de zelfstandigheid van de student in dit leerproces anderzijds.

De Raad stelt vooreerst vast dat de bedoeling van de indiening van het tussentijds rapport nergens wordt geëxpliciteerd in de handleiding of vervat is in richtlijnen, noch blijkt uit het dossier dat hieromtrent gecommuniceerd werd. Het nut van het ‘verplicht’ indienen van een tussentijds rapport (voorlopig portfolio) enkele weken voor de deadline is normaliter ruimer dan de studenten behoeden voor uitstelgedrag. De bedoeling ligt er normaliter minstens ten dele in dat aan de studenten hiermee de mogelijkheid wordt gegeven om nog te remediëren. Dit is bijvoorbeeld ook het geval wanneer een student begeleid wordt door een promotor bij het schrijven van een eindwerk. Studenten kunnen derhalve - behoudens andere berichten - verwachten dat enige feedback wordt gegeven door de begeleider.

De Raad stelt echter op basis van het dossier vast dat de coach, mevrouw [M.V.], op geen enkele manier ook maar heeft aangegeven (zonder dat het geven van details of zelfs specificering van de fouten noodzakelijk is) dat het indienen van voorliggend portfolio *in fine* een niet

ontvankelijk dossier betreft en verbeterd moet worden – wat volledigheid, structuur en lay-out betreft – om enige kans te maken om te slagen.

Dat blijktbaar geen enkele student van de betreffende groep van zes studenten vragen stelde aan de coach na indiening van het voorlopig rapport, wijst mogelijk op beperkte verantwoordelijkheid, terughoudendheid, weinig inzet en blijf van zelfstandigheid en gemis aan initiatief van deze studenten. Dit wijst echter ook op een duidelijk gebrek in de communicatie tussen de gehele groep en de begeleider/coach. Voor dit laatste hebben beiden, op grond van de handleiding, een verantwoordelijkheid. De Raad is het met verwerende partij eens dat de studenten ook zelf initiatief moeten nemen om vragen te stellen aan de begeleider, die ze regelmatig ontmoeten.

Er kan echter tenminste verwacht worden van een begeleider - die ook 'coach' is - dat hij naar aanleiding van het indienen van een tussentijds rapport zelf het initiatief neemt om, al is het 'summier', aan te geven of een student, *in casu* een groep van zes studenten, al dan niet op de goede weg is (temeer daar blijkt dat dit werkstuk op meerdere punten onvoldoende is). Temeer ook daar uit het dossier blijkt dat de communicatie tussen deze studenten en de coach tijdens het academiejaar niet optimaal is en de studenten eerder terughoudend zijn. Dit blijkt echter op basis van het dossier niet gebeurd te zijn.

Van een student kan verwacht worden dat hij aan het einde van dit opleidingsonderdeel zelfstandig een dossier kan beheren en een studie kan uitvoeren (zie studiefiche, bijlage 3 van verwerende partij). Door dit gebrek aan enige feedback wordt de kans die studenten normaliter hebben om een project (dat qua volledigheid, structuur en lay-out bijgewerkt moet worden) te remediëren, echter in grote mate verminderd in vergelijking met studenten die wel enige feedback krijgen van hun begeleider bij een tussentijdse rapportering.

Meer specifiek in dit dossier klemmt dit ten eerste daar het ontbreken van het pv van afpaling (dat wel aangeduid is als een document dat ingediend moet worden (zie bijlage 4 van verwerende partij)) *in casu* ook tot gevolg heeft dat op het onderdeel 'Afpaling' een score van 0/20 werd toegekend. Dit is een strenge quoterings, die *an sich* niet kennelijk onredelijk is, maar gezien de verregaande gevolgen ingeval van niet-indiening, wel het gemis aan enige feedback op het voorlopig ingediende portfolio versterkt.

De Raad is van oordeel dat er *in casu*, in de gegeven context en ondanks het gebrek aan initiatief vanwege de studenten, wel degelijk sprake is van een gebrek in de ‘feedback’ vanwege de coach/begeleider, met gevolgen voor de kans die verzoeker krijgt om te remediëren en om aan te tonen dat hij de beoogde competenties heeft verworven. Dit maakt voorliggende examenbeslissing kennelijk onredelijk. Het lijkt de Raad redelijk dat aan verzoeker de kans wordt geboden om een bijgewerkt portfolio in te dienen en te presenteren, om zodoende zijn verworven competenties aan te tonen.

Het middelonderdeel is gegrond.

De overige middelonderdelen moeten in de huidige stand van het geding niet onderzocht worden omdat ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 15 september 2016 een nieuwe beslissing, waarbij in overleg met verzoeker een datum en de modaliteiten worden bepaald voor het indienen van een aangepast portfolio en de presentatie.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 september 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bijzitter
Piet Versweyvelt	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.045 van 2 september 2016 in de zaak 2016/218

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 19 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard en het resultaat van 9/20 voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ aldus behouden blijft.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 2 september 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, verzoekende partij en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het vastgoed, afstudeerrichting landmeten”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 29 juni 2016 een intern beroep in bij interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 7 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat vooreerst dat het totaal punt voor het opleidingsonderdeel op 200 staat, opgedeeld in een individueel te behalen punt op 100 en een groepspunt op 100. De eindscore voor het opleidingsonderdeel is een punt op 215, zijnde het totaal punt op 200 en een studentenportfolio op 15 punten (herleid naar 20). Met betrekking tot het totaal punt, wordt het individueel te behalen punt gequoteerd op volgende onderdelen: 40 punten op “verdediging”, 40 punten op “peer”, 10 punten op “meetweek” en 10 punten op “evaluatie projectcoach”. De student behaalde op deze onderdelen respectievelijk: 18,5/40; 31,9/40; 5/10 en 6/10, wat een totale individuele score van 61,4/100 maakt.

Wat de score voor “verdediging” betreft, stipt de interne beroepsinstantie aan dat er 30 punten voor “vorm aspecten individueel” en 100 punten voor “verdediging individueel” te verdienen zijn. Voor deze onderdelen behaalt student respectievelijk 15/30 en 45/100, zodat hij in totaal een tekort behaalt voor “verdediging”. De beroepsinstantie stelt vast dat de student niet voldoende op de hoogte was van wat er in het door de groep afgeleverde project beschreven was, dat er fouten werden gemaakt op algemene kennis die in het tweede jaar landmeetkunde niet meer mogen voorkomen en dat de antwoorden heel twijfelend werden gegeven - wat duidt op een gebrek aan kennis. Daarnaast was de verdediging niet voldoende, zowel wat Algemeen Nederlands, stemvolume en –gebruik als enthousiasme betreft.

Verder stelt de beroepsinstantie met betrekking tot het punt “Meetweek” vast dat het deelplan van de meetweek door de groep werd ingediend in een onbekend coördinatensysteem waardoor de koppeling met andere metingen niet kon gebeuren. Op 28 april 2016 werd een mail gestuurd met de vraag dit in orde te maken. Pas op 19 mei 2016 kreeg de titularis een antwoord terug dat de groep het plan had aangepast. Ondanks dit voorval werd, gezien hun individuele inzet tijdens de meetwerk, toch beslist het deelplan te quoteren.

De beroepsinstantie merkt met betrekking tot het punt “Evaluatie Projectcoach” op dat de evaluatie door de projectcoach is gebaseerd op wekelijkse reflectiegesprekken, waaruit bleek dat de student onvoldoende inzet vertoonde voor het project. Zo had de groep de eerste weken het taskboard waarop de individuele taken aangeduid worden niet mee, terwijl dit document

een must was om wekelijks overleg te hebben met de projectcoach. Daarnaast stipt de beroepsinstantie aan dat alle groepen verplicht waren minstens eenmaal per week te vergaderen in het bijzijn van de projectcoach. Aan het einde van deze vergadering wordt dan een foto genomen van het taskboard als verslag, dewelke vervolgens binnen de twee dagen wordt overgemaakt aan alle groepsleden en wekelijks wordt gepubliceerd op het elektronisch leerplatform. De beroepsinstantie stelt vast dat de groep geen enkele foto van het taskboard op het elektronisch leerplatform plaatste, wat neerkomt op geen enkele verslaggeving van hun wekelijkse vergaderingen.

Voor het groepspunt op 100 stelt de beroepsinstantie vast dat dit is samengesteld uit de volgende onderdelen: 20 punten op “presentatie”, 20 punten op “portfolio”, 15 punten op “totaal kwaliteit plan”, 15 punten op “totaal kwaliteit eindontwerp”, 10 punten op “schatting” en 20 punten op “afpaling”. Op deze verschillende onderdelen scoort de groep respectievelijk: 5,9/20; 5/20; 10,2/15; 6,3/15; 4/10 en 0/20, wat het totaal voor de groep op 31,3/100 brengt.

Wat het onderdeel “presentatie” betreft, merkt de beroepsinstantie op dat de inhoud van de presentatie een opsomming van gegevens is, dat de samenhang tussen de verschillende onderdelen niet naar voor kwam en dat de conclusie verkeerd werd opgevat. Een conclusie van de inhoud van het project is immers geen samenvatting van het verloop van de samenwerking binnen de groep. Bovendien bleef de overtuigingskracht van de presentatie uit.

Wat het onderdeel “portfolio” betreft, stelt de beroepsinstantie vast dat de samenhang tussen de verschillende onderdelen van het portfolio van de groep niet duidelijk is. Daarnaast werden er nooit vragen gesteld aan de projectcoach i.v.m. het portfolio. De beroepsinstantie merkt op dat het tussentijds rapport dat ingediend werd slechts een beperkte weergave is van wat uiteindelijk werd ingediend en dat de groep hier nooit feedback over heeft gevraagd. Volgens de beroepsinstantie is het nooit de bedoeling geweest om het tussentijds rapport te scoren, maar werd het ingevoerd om studenten te behoeden voor uitstelgedrag. De beroepsinstantie benadrukt ook dat bij de student gedurende het volledige semester onvoldoende betrokkenheid bij het project is waargenomen.

Wat het onderdeel “totaal kwaliteit eindontwerp” betreft, stelt de beroepsinstantie vast dat hierbij rekening wordt gehouden met drie criteria, met name: “wegenis” (6/20), “voorschriften” (6/20) en “creativiteit” (13/20). De beroepsinstantie merkt op dat het onderdeel wegenis en

riolering onvoldoende werd uitgewerkt, dat de stedenbouwkundige voorschriften onvoldoende waren, maar dat het ontwerp wel getuigde van creativiteit. Ze leidt hieruit af dat algemeen gezegd kan worden dat dit stedenbouwkundig dossier onmiddellijk onontvankelijk zal worden verklaard door de gemeente, waardoor hier geen voldoende score voor gegeven kan worden.

Met betrekking tot het onderdeel “schatting” merkt de beroepsinstantie op dat de cijfers in de rendementsstudie onvoldoende zijn, niet onderbouwd zijn en dat de gevraagde nota ontbreekt.

Voor “afpaling”, ten slotte, stelt de beroepsinstantie vast dat het plan ontbreekt in de projectbundel. In plaats van dit document werd immers een kadasterplan ingediend, wat nooit door de screening van de prekadastratie raakt. Ze benadrukt dat het ingediende document iets helemaal anders is dan het in te dienen PV van afpaling, zodat hieruit kan worden geconcludeerd dat het gevraagde niet werd ingediend.

De student behaalt ook nog een score van 8/15 op het studentenportfolio, wat zijn totaal op 100,7/215 (of: 9,4/20) brengt. De beroepsinstantie stelt vast dat de student geen enkele keer onwettig afwezig was, zodat er ook geen gevolgen waren voor de eindscore.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 8 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 19 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van de partijen

Verwerende partij merkt op dat in zoverre verzoekende partij kan aantonen dat het huidige verzoekschrift binnen de 5 dagen na ontvangst van het schrijven van 8 juli 2016 naar de Raad aangetekend werd verstuurd, het beroep tijdig werd ingediend.

Verzoeker stelt in zijn *wederantwoordnota* dat de aangetekende brief houdende de kennisgeving van het proces-verbaal van de interne beroepscommissie dd. 7 juli 2016 is gedateerd 8 juli 2016, doch werd afgestempeld op 13 juli 2016. Verzoeker is van oordeel dat verwerende partij niet te goeder trouw is als zij dit zelf niet meedeelt. Hij stipt aan dat niet de

datering van de brief maar wel de afstempeling ter post van tel is, dat het bewijs van afgifte ter post in handen is van verwerende partij en aldus door haar moet worden voorgelegd. Dan zal blijken dat de kennisname niet eerder geschiedde dan op 14 juli 2016.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat de interne beroepsbeslissing van 7 juli 2016 samen met de begeleidende brief van 8 juli 2016 en het bewijs van aangetekende zending deel uitmaken van het administratief dossier dat verwerende partij aan de Raad heeft bezorgd. De Raad heeft op basis hiervan kunnen nagaan dat verzoekende partij op 14 juli 2016 kennis heeft genomen van de aangetekende zending. Het beroep bij de Raad dateert van 19 juli en werd dus tijdig ingesteld.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op gebrekkige begeleiding, schending van het redelijkheidsbeginsel en schending van het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Vooreerst herneemt verzoeker integraal de middelen zoals die ontwikkeld zijn in het intern beroepsschrift dd. 29 juni 2016, waarna deze hetzij diepgaander worden ontwikkeld, hetzij worden aangevuld. Verzoeker stelt dat het project buiten zijn toedoen niet is verlopen zoals vooropgesteld in de projecthandleiding. Hij meent dat de begeleiding in gebreke is gebleven, waardoor het eindproduct blijkbaar niet (voldoende) beantwoordt aan de vooropgestelde eisen. Hij stelt niet te hebben ondervonden dat de projectcoach hen in een bepaalde richting zou sturen, vermits zij in de tegengestelde of verkeerde richting werkten en daarop niet gewezen werden.

Daarnaast benadrukt verzoeker dat de vaste evaluatiemomenten wel plaats hebben gehad, doch niet richtinggevend noch werkelijke evaluaties waren. Volgens hem hadden deze nochtans tot bijsturing moeten leiden. Verzoeker merkt ook op dat zijn groep overigens steeds de laatste groep was die door de coach bezocht werd zodat steeds weinig tijd beschikbaar was voor deze evaluatiemomenten. Vervolgens stelt verzoeker te kunnen onderschrijven geen onbeperkte inhoudelijke input te mogen verwachten, maar volgens hem blijkt uit het project en de quoterings dat zelfs de beperkte inhoudelijke input al te beperkt was. Zo zou de groep na elke inhoudelijke coaching door de aanwezige docenten op een aantal minpunten of leemtes bij elk topic worden

gewezen. Verzoeker is echter van oordeel dat dit niet of alvast onvoldoende werd ingevuld. Verzoeker merkt tevens op dat hen nooit verbeterpunten werden aangegeven. Hij benadrukt dat hij zelf geen negatief bewijs kan leveren dat de coaching onvoldoende is geschied, maar dat hij enkel maar kan aanvoeren dat voor het project dezelfde inzet werd geleverd als voor de overige studieonderdelen.

Voor het onderdeel ‘afpaling’ behaalde verzoeker, net als de rest van zijn groep, een score van 0/20. In plaats van een PV van afpaling had de groep een kadasterplan gevoegd, samen met een uitgebreide tekstuele toelichting. Verzoeker meent dat gepaste begeleiding deze vergissing zou hebben opgemerkt en de groep had moeten bijsturen in de juiste richting. Doordat hij geen opmerkingen van de coach ontving, veronderstelde hij op de goede en de gevraagde manier bezig te zijn, waardoor hij het rapport niet gewijzigd heeft. Verzoeker is bovendien van oordeel dat het initiatief voor het formuleren van opmerkingen bij de coach ligt en niet bij de student, wat ook blijkt uit de handleiding bij dit opleidingsonderdeel. Verzoeker stipt aan dat hij wel heeft geredeneerd vanuit de handleiding van de onderwijsinstelling en daardoor de afwezigheid van opmerkingen altijd heeft geïnterpreteerd als een stilzwijgende goedkeuring van de uitwerking van het groepswerk. Verzoeker is van mening dat het de projectcoach is die onduidelijkheid en het verkeerde idee bij hem tot stand heeft laten komen en dat de projectcoach zich niet heeft gehouden aan de richtlijnen van de onderwijsinstelling, die nochtans bindend zijn.

Vervolgens wil verzoeker opmerken dat hij geschrokken is van de opmerking dat hij het algemeen Nederlands onvoldoende zou beheersen. Hij meent dat dit onjuist is en dat hij hierdoor als persoon in een negatief daglicht wordt gesteld. Hij merkt op dat de docente Communicatietechnieken niet aanwezig was bij de verdediging. Zij was wel aanwezig op de proefpresentatie en heeft deze als positief beoordeeld. Bij deze proefpresentatie was mevrouw [N.V.] als deskundig landmeter dan weer niet aanwezig, zodat verzoeker geen opmerkingen van haar heeft kunnen krijgen. Tevens meent verzoeker dat de bewering dat hij onvoldoende enthousiasme vertoonde, niet strookt met de realiteit. Verzoeker stelt zich hierbij ook de vraag waar, wanneer, hoe en door wie hij in gebreke gesteld en terechtgewezen werd omwille van zijn – beweerde – onvoldoende inzet. Wat de verslaggeving van de wekelijkse vergaderingen betreft, merkt verzoeker op dat zijn groep niet volledig in gebreke is gebleven met betrekking tot de opmaak van het wekelijks taskboard. Volgens hem is er wel telkens een foto genomen van het gemaakte taskboard en is de enige tekortkoming dat deze foto's niet geüpload werden.

Wat de lay-out van het portfolio betreft, stelt verzoeker dat hij zich hiervoor op het voorbeeld van een oudere student, die voor dit opleidingsonderdeel slaagde, heeft gebaseerd. Hij benadrukt dat dit voorbeeld ook overeenstemde met de volgorde die wordt voorgeschreven in de syllabus. Volgens verzoeker heeft de projectcoach hierover nooit enige opmerking gemaakt, hetgeen bij hem het vermoeden creëerde dat hij juist bezig was. Hij benadrukt dat dit gevoel bij hem nog werd versterkt doordat hij ook op het doorgemaakte tussentijds rapport geen opmerkingen of feedback kreeg van de projectcoach. Daarom stemt de tekst van het voorlopige portfolio identiek overeen met de definitieve tekst. Verzoeker is van oordeel dat de reactie van de coach op dat ogenblik in ieder geval foutief was. Ofwel had zij het werk tegen de volgende bijeenkomst niet gelezen, ofwel had zij geen zin om bij te sturen. Hij vraagt verwerende partij ook het bewijs van remediëring en bijsturing voor te leggen als zij blijft stellen dat ze dat heeft voorgesteld. Volgens verzoeker is het overigens al te eenvoudig om deze kwestie te beslechten door te stellen dat het niet de bedoeling was om het tussentijds rapport te scoren.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoeker ten onrechte de schuld voor de vermeende gebrekkige coaching in haar schoenen poogt te schuiven. Bovendien is er geen sprake van een schending van de eigen richtlijnen. Verwerende partij is overigens van mening dat dit middel voor het eerst in de externe procedure wordt opgeworpen, zodat dit niet ontvankelijk is.

Volledigheidshalve wenst verwerende partij nog te stellen dat het een vaststaand gegeven is dat de doelstellingen en de eindcompetenties, zoals beschreven in de projecthandleiding en de studiefiche, dienen bereikt te zijn om te kunnen slagen voor het opleidingsonderdeel. Volgens haar blijkt uit de puntengegevens en de motivering van de interne beroepsinstantie dat de eindcompetenties niet werden bereikt.

Wat de gebrekkige begeleiding betreft, stipt verwerende partij aan dat de eindverantwoordelijkheid voor het al dan niet slagen van een project nog altijd bij de student(en) ligt. Wanneer een ander plan dan het gevraagde wordt ingediend, is dit de verantwoordelijkheid van de student(en). Dat '*het uitblijven van opmerkingen*' als '*een stilzwijgende goedkeuring*' werd geïnterpreteerd, laat verwerende partij voor rekening van de student. Verwerende partij benadrukt dat er wekelijks begeleiding werd voorzien door vier lectoren die permanent aanwezig waren en dat de eigen projectcoach wekelijks met de groep

heeft samen gezeten, maar dat hem nooit om feedback of begeleiding werd gevraagd. Verwerende partij is bovendien van mening dat zij niet dient aan te tonen dat de begeleiding wel degelijk ter beschikking stond voor feedback/coaching. De vraag tot omkering van de bewijslast gaat naar haar oordeel dan ook niet op. Zij stelt ook dat als er zich problemen aangaande begeleiding hadden voorgedaan, dit via de geëigende kanalen aangekaart diende te worden tijdens het academiejaar.

Verder benadrukt verwerende partij dat verzoeker niet ontkent dat het plan van afpaling zonder meer ontbreekt en dat verzoeker wederom de schuld hiervoor in haar schoenen poogt te schuiven. Daarnaast stipt verwerende partij aan dat niet alleen de aanwezigheid op zich, doch tevens, zo niet voornamelijk, de eindcompetenties (de inzet, de ontwerpen, het verwerken van gegevens, de plannen, de documentatie, de organisatie, het eindontwerp, de presentatie, ...) van belang zijn. Verwerende partij merkt nog op dat, zelfs al zou er gebrekkige begeleiding geweest zijn, dit de beoordeling niet onregelmatig maakt. Zij stelt dat van dit principe enkel wordt afgeweken in extreme gevallen en dat verzoeker er niet in slaagt deze aan te tonen.

Verwerende partij werpt ten slotte op dat het niet aan verzoeker is zijn kennis omtrent het algemeen Nederlands te gaan beoordelen en dat de omstandigheid dat verzoeker zich op het voorbeelddossier van een oudere leerling baseert geen juridische waarde heeft bij de beoordeling van deze zaak. Wat de onderdelen ‘evaluatie projectcoach’ en ‘peer’ betreft, stelt verwerende partij dat verzoeker hier ook de zaken verkeerdelijk omkeert in die zin dat de schuld louter bij de onderwijsinstelling wordt gelegd aan wie het had toegekomen de verzoeker ‘in gebreke te stellen’. Verwerende partij stelt dat deze argumenten bovendien voor het eerst in de externe procedure worden aangehaald en feitelijk van aard zijn.

In zijn *wederantwoordnota* betwist verzoeker vooreerst dat hij een nieuw middel aanwendt en stelt hij dat de middelen uit het intern beroep verder worden ontwikkeld in de externe beroepsprocedure. Waar verwerende partij aanhaalt dat om te slagen voor het bewuste opleidingsonderdeel, de doelstellingen en eindcompetenties bereikt moeten worden, stelt verzoeker dat de engagementen beiderzijds zijn, vermits ook verwerende partij verplichtingen heeft ten aanzien van hem teneinde de eindcompetenties te bereiken.

Verder herhaalt verzoeker dat een loutere betwisting omtrent de gebrekkige begeleiding niet volstaat, maar dat verwerende partij het tegendeel moet aanbrengen. Volgens hem blijkt uit de

quotering van het individueel werk (61,4/100) dat verzoeker wel enige competenties heeft, zodat er toch een uitleg te vinden moet zijn voor de daarvan sterk afwijkende quotering van het groepswerk (31,4/100). Verzoeker meent dat deze uitleg niet te vinden is bij zijn competentie, noch bij zijn inzet. Hij merkt op dat verwerende partij de nalatigheden van de eigen projectcoach ontkent en de verantwoordelijkheid bij de groep legt, maar volgens hem heeft de projectcoach de groep op geen enkele wijze aangemaand, terwijl hij wel de voorziene inbreng diende te leveren. Bovendien meent verzoeker dat er wel sprake is van een uitzonderlijke omstandigheid die de gebrekkige begeleiding onregelmatig maakt, aangezien er op cruciale momenten nooit opmerkingen, feedback, bijsturingen, tussenkomsten, terechtwijzingen of wat dan ook zijn geweest die nochtans essentieel waren. Er werd hen immers na het indienen van het tussentijds rapport op 27 april 2016, noch tijdens de proefpresentatie op 4 mei 2016 enige inhoudelijke feedback gegeven. Pas tijdens de presentatie op 11 mei 2016 bleek dat de juiste plannen niet aanwezig waren en bij de feedback op 27 juni 2016 werd voor de allereerste keer een gedetailleerde uiteenzetting gegeven waarom het groepswerk niet voldoet.

Verzoeker is van oordeel dat het onredelijk is de foutieve vorm van een document te beschouwen als het niet indienen van het document en dat terdege met de inhoud en niet met de vorm van het document rekening moet worden gehouden. Dit is des te meer gezien er op deze vormfout geen enkele terechtwijzing is gevolgd. Ten slotte erkent verzoeker dat het zich baseren voor de lay-out van het portfolio op het voorbeelddossier van een oudere student inderdaad een feitelijk gegeven is, maar dat het minstens merkwaardig is dat zijn portfolio zeer ondermaats wordt beoordeeld terwijl de desbetreffende student van het voorgaande jaar 14/20 toegewezen kreeg voor het opleidingsonderdeel.

Beoordeling

De Raad herinnert eraan dat hij conform artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

Verzoeker stelt in essentie dat hij onvoldoende is begeleid en onvoldoende feedback heeft gekregen, waardoor hij geen eerlijke kans heeft gekregen om zijn competenties aan te tonen.

De Raad herinnert aan zijn vaste rechtspraak dat, behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden, een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt wegens een gebrekkige begeleiding/feedback van de student. Voormelde uitzonderlijke omstandigheden doen zich voor indien een directe impact van de gebrekkige begeleiding van de student op de negatieve evaluatie duidelijk is. Uitzonderlijke omstandigheden doen zich onder meer voor wanneer een student verstoken blijft van essentiële informatie betreffende het opleidingsonderdeel of de evaluatie, zodat hij zich niet met kennis van zaken kan voorbereiden, of wanneer de student verstoken blijft van essentiële feedback, zodat hij niet afdoende de kans krijgt om aan te tonen dat hij de beoogde competenties kan remediëren.

Wat het bewijs van uitzonderlijke omstandigheden aan de hand van de inhoud van de feedback betreft, wijst de Raad vooraf op volgende rechtspraak: het geven van feedback balanceert op een dunne lijn tussen enerzijds afdoende begeleiding en sturing van de student en anderzijds voldoende ruimte geven aan de student zodat hij kan aantonen dat hij de beoogde competenties heeft bereikt. Begeleiding en feedback op voorlopige versies mogen bijgevolg niet zo ver worden geïnterpreteerd dat een student tot in detail moet worden duidelijk gemaakt wat van hem verwacht wordt om als het ware een maximale score te behalen. De student moet immers het zelfstandig bereiken van de betrokken competenties aantonen, waarbij de evaluatoren oordelen over het niveau dat de student uiteindelijk heeft bereikt.

De Raad onderzoekt voorliggende context binnen de contouren van deze rechtspraak.

Een eerste grief van verzoeker heeft te maken met het feit dat hij geen enkele feedback (positief, noch negatief) heeft gekregen naar aanleiding van de indiening van een tussentijds rapport op 27 april 2016 (voorlopig portfolio). Dit werd ingediend volgens de voorgeschreven deadline in de week van 27 april 2016. Er werd geen enkele opmerking gemaakt, terwijl uiteindelijk bleek dat het project faalde wegens foute lay-out, structuur en onvolledigheid.

Wat het onderdeel ‘Afpaling’ betreft, waarop verzoeker een score van 0/20 heeft gekregen wegens het ontbreken van het pv van afpaling in het neergelegde portfolio, werd evenmin enige opmerking geformuleerd. Voor het onderdeel ‘Afpaling’ werden wel andere documenten toegevoegd (kadasterplan en schriftelijke toelichting).

Op basis van het neergelegd dossier komt de Raad vooreerst tot de conclusie dat de studenten in principe wel degelijk in algemene zin voldoende materiaal ter beschikking is gesteld en dat het proces van begeleiding – zoals is uitgetekend in de projecthandleiding (zie bijlage 4 van verwerende partij) – met concrete wekelijkse plannen, een overzicht van de verplicht in te dienen documenten, wekelijkse vergaderingen, het indienen van een tussentijds rapport, het ter beschikking stellen van voorbeelddossiers, ... *an sich* kwalitatief is, zodat studenten normaliter met kennis van zaken dit project tot een goed einde kunnen brengen.

De Raad leest in de projecthandleiding ook dat, *in casu*, de begeleider wordt omschreven als een ‘projectcoach’ die de studenten begeleidt tijdens het leerproces om uiteindelijk tot een goed eindproduct te komen (zie bijlage 4 van verwerende partij):

“1.3 DOELSTELLINGEN

(zie ook studiefiche van het opleidingsonderdeel)

In het opleidingsonderdeel [REDACTED] zal je de reeds verworven competenties implementeren in een reële casus. Je leert in groep een project structureel aan te pakken. Je wordt begeleid in het efficiënt communiceren met de verschillende actoren binnen een project en het opzoeken en verwerken van informatie om uiteindelijk te komen tot een eindproduct dat voldoet aan de vooropgestelde eisen.

(...)

Zin voor initiatief ontwikkelen

De groep zal zelf zaken moeten opzoeken, uitwerken en een oplossing moeten aanbrengen. Je mag dus geen pasklare oplossing verwachten van de projectcoach (de projectcoach is de vertegenwoordiger van de opdrachtgever van het project). Dit betekent niet dat je geen vragen mag stellen aan de projectcoach, maar eerder dat deze je zal sturen in een bepaalde richting.

2.1 BEGELEIDING

Door de projectcoach

Sommige lectoren zullen gedurende dit project optreden als projectcoach. Zij zullen jullie werkzaamheden uitgebreid observeren en jullie op de goede weg houden door wekelijks een assessmentgesprek te voeren en door te informeren over hoe het gaat met de opdracht enerzijds en met de samenwerking in de groep anderzijds.

Jouw toegewezen coach zal jou dus praktisch bijstaan. Bij hem of haar kan je terecht voor praktische en organisatorische vragen. Verwacht echter geen onbeperkte inhoudelijke input!”

Uit het geheel van deze informatie blijkt dat de projectcoach *in casu* instaat voor de praktische/organisatorische ondersteuning van en (beperkte) inhoudelijke input voor de studenten en dat deze ook de groepswerking bewaakt. Uit deze passage kan begrepen worden dat toch ook enig initiatief verwacht kan worden van de lector/projectcoach om studenten ‘op de goede weg te houden’.

Deze invulling van de taak van een ‘coach’ strookt ook met de gangbare definities van dit begrip: coachen is bekwamen. Coachen is een specifieke manier van begeleiden waardoor bepaalde doelen gemakkelijker en sneller gerealiseerd zullen worden. De coach ondersteunt het leerproces van de ‘coachee’ (*in casu* de student). Dit houdt in dat de coach helpt bij het stellen

van doelen en bij het behalen ervan. De coach helpt om tot betere prestaties / hogere competenties te komen.

De Raad onderzoekt vervolgens of de concrete feedback/begeleiding die door de aangestelde coach/lector, mevrouw [M.V.], werd verschaft op een redelijke wijze, binnen de hoger uitgetekende contouren is verlopen. De Raad benadrukt dat het, zoals hoger aangegeven, niet eenvoudig is om een goed evenwicht te vinden in het kader van diverse opleidingsonderdelen tussen de sturing die van een begeleider kan worden verwacht enerzijds en de zelfstandigheid van de student in dit leerproces anderzijds.

De Raad stelt vooreerst vast dat de bedoeling van de indiening van het tussentijds rapport nergens wordt geëxpliciteerd in de handleiding of vervat is in richtlijnen, noch blijkt uit het dossier dat hieromtrent gecommuniceerd werd. Het nut van het ‘verplicht’ indienen van een tussentijds rapport (voorlopig portfolio) enkele weken voor de deadline is normaliter ruimer dan de studenten behoeden voor uitstelgedrag. De bedoeling ligt er normaliter minstens ten dele in dat aan de studenten hiermee de mogelijkheid wordt gegeven om nog te remediëren. Dit is bijvoorbeeld ook het geval wanneer een student begeleid wordt door een promotor bij het schrijven van een eindwerk. Studenten kunnen derhalve - behoudens andere berichten - verwachten dat enige feedback wordt gegeven door de begeleider.

De Raad stelt echter op basis van het dossier vast dat de coach, mevrouw [M.V.], op geen enkele manier ook maar heeft aangegeven (zonder dat het geven van details of zelfs specificering van de fouten noodzakelijk is) dat het indienen van voorliggend portfolio *in fine* een niet ontvankelijk dossier betreft en verbeterd moet worden – wat volledigheid, structuur en lay-out betreft – om enige kans te maken om te slagen.

Dat blijkbaar geen enkele student van de betreffende groep van zes studenten vragen stelde aan de coach na indiening van het voorlopig rapport, wijst mogelijk op beperkte verantwoordelijkheid, terughoudendheid, weinig inzet en blijk van zelfstandigheid en gemis aan initiatief van deze studenten. Dit wijst echter ook op een duidelijk gebrek in de communicatie tussen de gehele groep en de begeleider/coach. Voor dit laatste hebben beiden, op grond van de handleiding, een verantwoordelijkheid. De Raad stelt ook vast dat verzoeker op alle wekelijkse vergaderingen aanwezig was. De Raad is het met verwerende partij eens dat

de studenten ook zelf initiatief moeten nemen om vragen te stellen aan de begeleider, die ze regelmatig ontmoeten.

Er kan echter tenminste verwacht worden van een begeleider - die ook 'coach' is - dat hij naar aanleiding van het indienen van een tussentijds rapport zelf het initiatief neemt om, al is het 'summier', aan te geven of een student, *in casu* een groep van zes studenten, al dan niet op de goede weg is (temeer daar blijkt dat dit werkstuk op meerdere punten onvoldoende is). Temeer ook daar uit het dossier blijkt dat de communicatie tussen deze studenten en de coach tijdens het academiejaar niet optimaal is en de studenten eerder terughoudend zijn. Dit blijkt echter op basis van het dossier niet gebeurd te zijn.

Van een student kan verwacht worden dat hij aan het einde van dit opleidingsonderdeel zelfstandig een dossier kan beheren en een studie kan uitvoeren (zie studiefiche, bijlage 3 van verwerende partij). Door dit gebrek aan enige feedback wordt de kans die studenten normaliter hebben om een project (dat qua volledigheid, structuur en lay-out bijgewerkt moet worden) te remediëren, echter in grote mate verminderd in vergelijking met studenten die wel enige feedback krijgen van hun begeleider bij een tussentijdse rapportering.

Meer specifiek in dit dossier klemmt dit ten eerste daar het ontbreken van het pv van afpaling (dat wel aangeduid is als een document dat moet ingediend worden (zie bijlage 4 van verwerende partij)) *in casu* ook tot gevolg heeft dat op het onderdeel 'Afpaling' een score van 0/20 werd toegekend. Dit is een strenge quoterings, die *an sich* niet kennelijk onredelijk is, maar gezien de verregaande gevolgen ingeval van niet-indiening, wel het gemis aan enige feedback op het voorlopig ingediende portfolio versterkt.

De Raad is van oordeel dat er *in casu*, in de gegeven context en ondanks het gebrek aan initiatief vanwege de studenten, wel degelijk sprake is van een gebrek in de 'feedback' vanwege de coach/begeleider, met gevolgen voor de kans die verzoeker krijgt om te remediëren en om aan te tonen dat hij de beoogde competenties heeft verworven. Dit maakt voorliggende examenbeslissing kennelijk onredelijk. Het lijkt de Raad redelijk dat aan verzoeker de kans wordt geboden om een bijgewerkt portfolio in te dienen en te presenteren, om zodoende zijn verworven competenties aan te tonen.

Het middelonderdeel is gegrond.

De overige middelonderdelen moeten in de huidige stand van het geding niet onderzocht worden omdat ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 15 september 2016 een nieuwe beslissing, waarbij in overleg met verzoeker een datum en de modaliteiten worden bepaald voor het indienen van een aangepast portfolio en de presentatie.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 september 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bijzitter
Piet Versweyvelt	bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.046 van 2 september 2016 in de zaak 2016/221

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 19 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard en het resultaat van 9/20 voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ aldus behouden blijft.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 2 september 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, verzoekende partij en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het vastgoed, afstudeerrichting landmeten”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 29 juni 2016 een intern beroep in bij interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 7 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat vooreerst dat het totaal punt voor het opleidingsonderdeel op 200 staat, opgedeeld in een individueel te behalen punt op 100 en een groepspunt op 100. De eindscore voor het opleidingsonderdeel is een punt op 215, zijnde het totaal punt op 200 en een studentenportfolio op 15 punten (herleid naar 20). Met betrekking tot het totaal punt, wordt het individueel te behalen punt gequoteerd op volgende onderdelen: 40 punten op “verdediging”, 40 punten op “peer”, 10 punten op “meetweek” en 10 punten op “evaluatie projectcoach”. De student behaalde op deze onderdelen respectievelijk: 18,5/40; 31,9/40; 5/10 en 6/10, wat een totale individuele score van 61,4/100 maakt.

Wat de score voor “verdediging” betreft, stipt de interne beroepsinstantie aan dat er 30 punten voor “vorm aspecten individueel” en 100 punten voor “verdediging individueel” te verdienen zijn. Voor deze onderdelen behaalt student respectievelijk 15/30 en 45/100, zodat hij in totaal een tekort behaalt voor “verdediging”. De beroepsinstantie stelt vast dat de student niet voldoende op de hoogte was van wat er in het door de groep afgeleverde project beschreven was, dat er fouten werden gemaakt op algemene kennis die in het tweede jaar landmeetkunde niet meer mogen voorkomen en dat de antwoorden heel twijfelend werden gegeven - wat duidt op een gebrek aan kennis. Daarnaast was de verdediging niet voldoende, zowel wat Algemeen Nederlands, stemvolume en –gebruik als enthousiasme betreft.

Verder stelt de beroepsinstantie met betrekking tot het punt “Meetweek” vast dat het deelplan van de meetweek door de groep werd ingediend in een onbekend coördinatensysteem waardoor de koppeling met andere metingen niet kon gebeuren. Op 28 april 2016 werd een mail gestuurd met de vraag dit in orde te maken. Pas op 19 mei 2016 kreeg de titularis een antwoord terug dat de groep het plan had aangepast. Ondanks dit voorval werd, gezien hun individuele inzet tijdens de meetwerk, toch beslist het deelplan te quoteren.

De beroepsinstantie merkt met betrekking tot het punt “Evaluatie Projectcoach” op dat de evaluatie door de projectcoach is gebaseerd op wekelijkse reflectiegesprekken, waaruit bleek dat de student onvoldoende inzet vertoonde voor het project. Zo had de groep de eerste weken het taskboard waarop de individuele taken aangeduid worden niet mee, terwijl dit document

een must was om wekelijks overleg te hebben met de projectcoach. Daarnaast stipt de beroepsinstantie aan dat alle groepen verplicht waren minstens eenmaal per week te vergaderen in het bijzijn van de projectcoach. Aan het einde van deze vergadering wordt dan een foto genomen van het taskboard als verslag, dewelke vervolgens binnen de twee dagen wordt overgemaakt aan alle groepsleden en wekelijks wordt gepubliceerd op het elektronisch leerplatform. De beroepsinstantie stelt vast dat de groep geen enkele foto van het taskboard op het elektronisch leerplatform plaatste, wat neerkomt op geen enkele verslaggeving van hun wekelijkse vergaderingen.

Voor het groepspunt op 100 stelt de beroepsinstantie vast dat dit is samengesteld uit de volgende onderdelen: 20 punten op “presentatie”, 20 punten op “portfolio”, 15 punten op “totaal kwaliteit plan”, 15 punten op “totaal kwaliteit eindontwerp”, 10 punten op “schatting” en 20 punten op “afpaling”. Op deze verschillende onderdelen scoort de groep respectievelijk: 5,9/20; 5/20; 10,2/15; 6,3/15; 4/10 en 0/20, wat het totaal voor de groep op 31,3/100 brengt.

Wat het onderdeel “presentatie” betreft, merkt de beroepsinstantie op dat de inhoud van de presentatie een opsomming van gegevens is, dat de samenhang tussen de verschillende onderdelen niet naar voor kwam en dat de conclusie verkeerd werd opgevat. Een conclusie van de inhoud van het project is immers geen samenvatting van het verloop van de samenwerking binnen de groep. Bovendien bleef de overtuigingskracht van de presentatie uit.

Wat het onderdeel “portfolio” betreft, stelt de beroepsinstantie vast dat de samenhang tussen de verschillende onderdelen van het portfolio van de groep niet duidelijk is. Daarnaast werden er nooit vragen gesteld aan de projectcoach i.v.m. het portfolio. De beroepsinstantie merkt op dat het tussentijds rapport dat ingediend werd slechts een beperkte weergave is van wat uiteindelijk werd ingediend en dat de groep hier nooit feedback over heeft gevraagd. Volgens de beroepsinstantie is het nooit de bedoeling geweest om het tussentijds rapport te scoren, maar werd het ingevoerd om studenten te behoeden voor uitstelgedrag. De beroepsinstantie benadrukt ook dat bij de student gedurende het volledige semester onvoldoende betrokkenheid bij het project is waargenomen.

Wat het onderdeel “totaal kwaliteit eindontwerp” betreft, stelt de beroepsinstantie vast dat hierbij rekening wordt gehouden met drie criteria, met name: “wegenis” (6/20), “voorschriften” (6/20) en “creativiteit” (13/20). De beroepsinstantie merkt op dat het onderdeel wegenis en

riolering onvoldoende werd uitgewerkt, dat de stedenbouwkundige voorschriften onvoldoende waren, maar dat het ontwerp wel getuigde van creativiteit. Ze leidt hieruit af dat algemeen gezegd kan worden dat dit stedenbouwkundig dossier onmiddellijk onontvankelijk zal worden verklaard door de gemeente, waardoor hier geen voldoende score voor gegeven kan worden.

Met betrekking tot het onderdeel “schatting” merkt de beroepsinstantie op dat de cijfers in de rendementsstudie onvoldoende zijn, niet onderbouwd zijn en dat de gevraagde nota ontbreekt.

Voor “afpaling”, ten slotte, stelt de beroepsinstantie vast dat het plan ontbreekt in de projectbundel. In plaats van dit document werd immers een kadasterplan ingediend, wat nooit door de screening van de prekadastratie raakt. Ze benadrukt dat het ingediende document iets helemaal anders is dan het in te dienen PV van afpaling, zodat hieruit kan worden geconcludeerd dat het gevraagde niet werd ingediend.

De student behaalt ook nog een score van 8/15 op het studentenportfolio, wat zijn totaal op 100,7/215 (of: 9,4/20) brengt. De beroepsinstantie stelt vast dat de student geen enkele keer onwettig afwezig was, zodat er ook geen gevolgen waren voor de eindscore.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 8 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 19 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van de partijen

Verwerende partij merkt op dat in zoverre verzoekende partij kan aantonen dat het huidige verzoekschrift binnen de 5 dagen na ontvangst van het schrijven van 8 juli 2016 naar de Raad aangetekend werd verstuurd, het beroep tijdig werd ingediend.

Verzoeker stelt in zijn *wederantwoordnota* dat de aangetekende brief houdende de kennisgeving van het proces-verbaal van de interne beroepscommissie dd. 7 juli 2016 is gedateerd 8 juli 2016, doch werd afgestempeld op 13 juli 2016. Verzoeker is van oordeel dat verwerende partij niet te goeder trouw is als zij dit zelf niet meedeelt. Hij stipt aan dat niet de

datering van de brief maar wel de afstempeling ter post van tel is, dat het bewijs van afgifte ter post in handen is van verwerende partij en aldus door haar moet worden voorgelegd. Dan zal blijken dat de kennisname niet eerder geschiedde dan op 14 juli 2016.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat de interne beroepsbeslissing van 7 juli 2016 samen met de begeleidende brief van 8 juli 2016 en het bewijs van aangetekende zending deel uitmaken van het administratief dossier dat verwerende partij aan de Raad heeft bezorgd. De Raad heeft op basis hiervan kunnen nagaan dat verzoekende partij op 14 juli 2016 kennis heeft genomen van de aangetekende zending. Het beroep bij de Raad dateert van 19 juli en werd dus tijdig ingesteld.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op gebrekkige begeleiding, schending van het redelijkheidsbeginsel en schending van het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Vooreerst herneemt verzoeker integraal de middelen zoals die ontwikkeld zijn in het intern beroepsschrift dd. 29 juni 2016, waarna deze hetzij diepgaander worden ontwikkeld, hetzij worden aangevuld. Verzoeker stelt dat het project buiten zijn toedoen niet is verlopen zoals vooropgesteld in de projecthandleiding. Hij meent dat de begeleiding in gebreke is gebleven, waardoor het eindproduct blijkbaar niet (voldoende) beantwoordt aan de vooropgestelde eisen. Hij stelt niet te hebben ondervonden dat de projectcoach hen in een bepaalde richting zou sturen, vermits zij in de tegengestelde of verkeerde richting werkten en daarop niet gewezen werden.

Daarnaast benadrukt verzoeker dat de vaste evaluatiemomenten wel plaats hebben gehad, doch niet richtinggevend noch werkelijke evaluaties waren. Volgens hem hadden deze nochtans tot bijsturing moeten leiden. Verzoeker merkt ook op dat zijn groep overigens steeds de laatste groep was die door de coach bezocht werd zodat steeds weinig tijd beschikbaar was voor deze evaluatiemomenten. Vervolgens stelt verzoeker te kunnen onderschrijven geen onbeperkte inhoudelijke input te mogen verwachten, maar volgens hem blijkt uit het project en de quoterings dat zelfs de beperkte inhoudelijke input al te beperkt was. Zo zou de groep na elke inhoudelijke coaching door de aanwezige docenten op een aantal minpunten of leemtes bij elk topic worden

gewezen. Verzoeker is echter van oordeel dat dit niet of alvast onvoldoende werd ingevuld. Verzoeker merkt tevens op dat hen nooit verbeterpunten werden aangegeven. Hij benadrukt dat hij zelf geen negatief bewijs kan leveren dat de coaching onvoldoende is geschied, maar dat hij enkel maar kan aanvoeren dat voor het project dezelfde inzet werd geleverd als voor de overige studieonderdelen.

Voor het onderdeel ‘afpaling’ behaalde verzoeker, net als de rest van zijn groep, een score van 0/20. In plaats van een PV van afpaling had de groep een kadasterplan gevoegd, samen met een uitgebreide tekstuele toelichting. Verzoeker meent dat gepaste begeleiding deze vergissing zou hebben opgemerkt en de groep had moeten bijsturen in de juiste richting. Doordat hij geen opmerkingen van de coach ontving, veronderstelde hij op de goede en de gevraagde manier bezig te zijn, waardoor hij het rapport niet gewijzigd heeft. Verzoeker is bovendien van oordeel dat het initiatief voor het formuleren van opmerkingen bij de coach ligt en niet bij de student, wat ook blijkt uit de handleiding bij dit opleidingsonderdeel. Verzoeker stipt aan dat hij wel heeft geredeneerd vanuit de handleiding van de onderwijsinstelling en daardoor de afwezigheid van opmerkingen altijd heeft geïnterpreteerd als een stilzwijgende goedkeuring van de uitwerking van het groepswerk. Verzoeker is van mening dat het de projectcoach is die onduidelijkheid en het verkeerde idee bij hem tot stand heeft laten komen en dat de projectcoach zich niet heeft gehouden aan de richtlijnen van de onderwijsinstelling, die nochtans bindend zijn.

Vervolgens wil verzoeker opmerken dat hij geschrokken is van de opmerking dat hij het algemeen Nederlands onvoldoende zou beheersen. Hij meent dat dit onjuist is en dat hij hierdoor als persoon in een negatief daglicht wordt gesteld. Hij merkt op dat de docente Communicatietechnieken niet aanwezig was bij de verdediging. Zij was wel aanwezig op de proefpresentatie en heeft deze als positief beoordeeld. Bij deze proefpresentatie was mevrouw [N.V.] als deskundig landmeter dan weer niet aanwezig, zodat verzoeker geen opmerkingen van haar heeft kunnen krijgen. Tevens meent verzoeker dat de bewering dat hij onvoldoende enthousiasme vertoonde, niet strookt met de realiteit. Verzoeker stelt zich hierbij ook de vraag waar, wanneer, hoe en door wie hij in gebreke gesteld en terechtgewezen werd omwille van zijn – beweerde – onvoldoende inzet. Wat de verslaggeving van de wekelijkse vergaderingen betreft, merkt verzoeker op dat zijn groep niet volledig in gebreke is gebleven met betrekking tot de opmaak van het wekelijks taskboard. Volgens hem is er wel telkens een foto genomen van het gemaakte taskboard en is de enige tekortkoming dat deze foto's niet geüpload werden.

Wat de lay-out van het portfolio betreft, stelt verzoeker dat hij zich hiervoor op het voorbeeld van een oudere student, die voor dit opleidingsonderdeel slaagde, heeft gebaseerd. Hij benadrukt dat dit voorbeeld ook overeenstemde met de volgorde die wordt voorgeschreven in de syllabus. Volgens verzoeker heeft de projectcoach hierover nooit enige opmerking gemaakt, hetgeen bij hem het vermoeden creëerde dat hij juist bezig was. Hij benadrukt dat dit gevoel bij hem nog werd versterkt doordat hij ook op het doorgemailde tussentijds rapport geen opmerkingen of feedback kreeg van de projectcoach. Daarom stemt de tekst van het voorlopige portfolio identiek overeen met de definitieve tekst. Verzoeker is van oordeel dat de reactie van de coach op dat ogenblik in ieder geval foutief was. Ofwel had zij het werk tegen de volgende bijeenkomst niet gelezen, ofwel had zij geen zin om bij te sturen. Hij vraagt verwerende partij ook het bewijs van remediëring en bijsturing voor te leggen als zij blijft stellen dat ze dat heeft voorgesteld. Volgens verzoeker is het overigens al te eenvoudig om deze kwestie te beslechten door te stellen dat het niet de bedoeling was om het tussentijds rapport te scoren.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoeker ten onrechte de schuld voor de vermeende gebrekkige coaching in haar schoenen poogt te schuiven. Bovendien is er geen sprake van een schending van de eigen richtlijnen. Verwerende partij is overigens van mening dat dit middel voor het eerst in de externe procedure wordt opgeworpen, zodat dit niet ontvankelijk is.

Volledigheidshalve wenst verwerende partij nog te stellen dat het een vaststaand gegeven is dat de doelstellingen en de eindcompetenties, zoals beschreven in de projecthandleiding en de studiefiche, dienen bereikt te zijn om te kunnen slagen voor het opleidingsonderdeel. Volgens haar blijkt uit de puntengegevens en de motivering van de interne beroepsinstantie dat de eindcompetenties niet werden bereikt.

Wat de gebrekkige begeleiding betreft, stipt verwerende partij aan dat de eindverantwoordelijkheid voor het al dan niet slagen van een project nog altijd bij de student(en) ligt. Wanneer een ander plan dan het gevraagde wordt ingediend, is dit de verantwoordelijkheid van de student(en). Dat '*het uitblijven van opmerkingen*' als '*een stilzwijgende goedkeuring*' werd geïnterpreteerd, laat verwerende partij voor rekening van de student. Verwerende partij benadrukt dat er wekelijks begeleiding werd voorzien door vier lectoren die permanent aanwezig waren en dat de eigen projectcoach wekelijks met de groep

heeft samen gezeten, maar dat hem nooit om feedback of begeleiding werd gevraagd. Verwerende partij is bovendien van mening dat zij niet dient aan te tonen dat de begeleiding wel degelijk ter beschikking stond voor feedback/coaching. De vraag tot omkering van de bewijslast gaat naar haar oordeel dan ook niet op. Zij stelt ook dat als er zich problemen aangaande begeleiding hadden voorgedaan, dit via de geëigende kanalen aangekaart diende te worden tijdens het academiejaar.

Verder benadrukt verwerende partij dat verzoeker niet ontkent dat het plan van afpaling zonder meer ontbreekt en dat verzoeker wederom de schuld hiervoor in haar schoenen poogt te schuiven. Daarnaast stipt verwerende partij aan dat niet alleen de aanwezigheid op zich, doch tevens, zo niet voornamelijk, de eindcompetenties (de inzet, de ontwerpen, het verwerken van gegevens, de plannen, de documentatie, de organisatie, het eindontwerp, de presentatie, ...) van belang zijn. Verwerende partij merkt nog op dat, zelfs al zou er gebrekkige begeleiding geweest zijn, dit de beoordeling niet onregelmatig maakt. Zij stelt dat van dit principe enkel wordt afgeweken in extreme gevallen en dat verzoeker er niet in slaagt deze aan te tonen.

Verwerende partij werpt ten slotte op dat het niet aan verzoeker is zijn kennis omtrent het algemeen Nederlands te gaan beoordelen en dat de omstandigheid dat verzoeker zich op het voorbeelddossier van een oudere leerling baseert geen juridische waarde heeft bij de beoordeling van deze zaak. Wat de onderdelen ‘evaluatie projectcoach’ en ‘peer’ betreft, stelt verwerende partij dat verzoeker hier ook de zaken verkeerdelijk omkeert in die zin dat de schuld louter bij de onderwijsinstelling wordt gelegd aan wie het had toegekomen de verzoeker ‘in gebreke te stellen’. Verwerende partij stelt dat deze argumenten bovendien voor het eerst in de externe procedure worden aangehaald en feitelijk van aard zijn.

In zijn *wederantwoordnota* betwist verzoeker vooreerst dat hij een nieuw middel aanwendt en stelt hij dat de middelen uit het intern beroep verder worden ontwikkeld in de externe beroepsprocedure. Waar verwerende partij aanhaalt dat om te slagen voor het bewuste opleidingsonderdeel, de doelstellingen en eindcompetenties bereikt moeten worden, stelt verzoeker dat de engagementen beiderzijds zijn, vermits ook verwerende partij verplichtingen heeft ten aanzien van hem teneinde de eindcompetenties te bereiken.

Verder herhaalt verzoeker dat een loutere betwisting omtrent de gebrekkige begeleiding niet volstaat, maar dat verwerende partij het tegendeel moet aanbrengen. Volgens hem blijkt uit de

quoting van het individueel werk (61,4/100) dat verzoeker wel enige competenties heeft, zodat er toch een uitleg te vinden moet zijn voor de daarvan sterk afwijkende quoting van het groepswerk (31,4/100). Verzoeker meent dat deze uitleg niet te vinden is bij zijn competentie, noch bij zijn inzet. Hij merkt op dat verwerende partij de nalatigheden van de eigen projectcoach ontkent en de verantwoordelijkheid bij de groep legt, maar volgens hem heeft de projectcoach de groep op geen enkele wijze aangemaand, terwijl hij wel de voorziene inbreng diende te leveren. Bovendien meent verzoeker dat er wel sprake is van een uitzonderlijke omstandigheid die de gebrekkige begeleiding onregelmatig maakt, aangezien er op cruciale momenten nooit opmerkingen, feedback, bijsturingen, tussenkomsten, terechtwijzingen of wat dan ook zijn geweest die nochtans essentieel waren. Er werd hen immers na het indienen van het tussentijds rapport op 27 april 2016, noch tijdens de proefpresentatie op 4 mei 2016 enige inhoudelijke feedback gegeven. Pas tijdens de presentatie op 11 mei 2016 bleek dat de juiste plannen niet aanwezig waren en bij de feedback op 27 juni 2016 werd voor de allereerste keer een gedetailleerde uiteenzetting gegeven waarom het groepswerk niet voldoet.

Verzoeker is van oordeel dat het onredelijk is de foutieve vorm van een document te beschouwen als het niet indienen van het document en dat terdege met de inhoud en niet met de vorm van het document rekening moet worden gehouden. Dit is des te meer gezien er op deze vormfout geen enkele terechtwijzing is gevolgd. Ten slotte erkent verzoeker dat het zich baseren voor de lay-out van het portfolio op het voorbeelddossier van een oudere student inderdaad een feitelijk gegeven is, maar dat het minstens merkwaardig is dat zijn portfolio zeer ondermaats wordt beoordeeld terwijl de desbetreffende student van het voorgaande jaar 14/20 toegewezen kreeg voor het opleidingsonderdeel.

Beoordeling

De Raad herinnert eraan dat hij conform artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

Verzoeker stelt in essentie dat hij onvoldoende is begeleid en onvoldoende feedback heeft gekregen, waardoor hij geen eerlijke kans heeft gekregen om zijn competenties aan te tonen.

De Raad herinnert aan zijn vaste rechtspraak dat, behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden, een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt wegens een gebrekkige begeleiding/feedback van de student. Voormelde uitzonderlijke omstandigheden doen zich voor indien een directe impact van de gebrekkige begeleiding van de student op de negatieve evaluatie duidelijk is. Uitzonderlijke omstandigheden doen zich onder meer voor wanneer een student verstoken blijft van essentiële informatie betreffende het opleidingsonderdeel of de evaluatie, zodat hij zich niet met kennis van zaken kan voorbereiden, of wanneer de student verstoken blijft van essentiële feedback, zodat hij niet afdoende de kans krijgt om aan te tonen dat hij de beoogde competenties kan remediëren.

Wat het bewijs van uitzonderlijke omstandigheden aan de hand van de inhoud van de feedback betreft, wijst de Raad vooraf op volgende rechtspraak: het geven van feedback balanceert op een dunne lijn tussen enerzijds afdoende begeleiding en sturing van de student en anderzijds voldoende ruimte geven aan de student zodat hij kan aantonen dat hij de beoogde competenties heeft bereikt. Begeleiding en feedback op voorlopige versies mogen bijgevolg niet zo ver worden geïnterpreteerd dat een student tot in detail moet worden duidelijk gemaakt wat van hem verwacht wordt om als het ware een maximale score te behalen. De student moet immers het zelfstandig bereiken van de betrokken competenties aantonen, waarbij de evaluatoren oordelen over het niveau dat de student uiteindelijk heeft bereikt.

De Raad onderzoekt voorliggende context binnen de contouren van deze rechtspraak.

Een eerste grief van verzoeker heeft te maken met het feit dat hij geen enkele feedback (positief, noch negatief) heeft gekregen naar aanleiding van de indiening van een tussentijds rapport op 27 april 2016 (voorlopig portfolio). Dit werd ingediend volgens de voorgeschreven deadline in de week van 27 april 2016. Er werd geen enkele opmerking gemaakt, terwijl uiteindelijk bleek dat het project faalde wegens foute lay-out, structuur en onvolledigheid.

Wat het onderdeel ‘Afpaling’ betreft, waarop verzoeker een score van 0/20 heeft gekregen wegens het ontbreken van het pv van afpaling in het neergelegde portfolio, werd evenmin enige opmerking geformuleerd. Voor het onderdeel ‘Afpaling’ werden wel andere documenten toegevoegd (kadasterplan en schriftelijke toelichting).

Op basis van het neergelegd dossier komt de Raad vooreerst tot de conclusie dat de studenten in principe wel degelijk in algemene zin voldoende materiaal ter beschikking is gesteld en dat het proces van begeleiding – zoals is uitgetekend in de projecthandleiding (zie bijlage 4 van verwerende partij) – met concrete wekelijkse plannen, een overzicht van de verplicht in te dienen documenten, wekelijkse vergaderingen, het indienen van een tussentijds rapport, het ter beschikking stellen van voorbeelddossiers, ... *an sich* kwalitatief is, zodat studenten normaliter met kennis van zaken dit project tot een goed einde kunnen brengen.

De Raad leest in de projecthandleiding ook dat, *in casu*, de begeleider wordt omschreven als een ‘projectcoach’ die de studenten begeleidt tijdens het leerproces om uiteindelijk tot een goed eindproduct te komen (zie bijlage 4 van verwerende partij):

“1.3 DOELSTELLINGEN

(zie ook studiefiche van het opleidingsonderdeel)

In het opleidingsonderdeel [REDACTED] zal je de reeds verworven competenties implementeren in een reële casus. Je leert in groep een project structureel aan te pakken. Je wordt begeleid in het efficiënt communiceren met de verschillende actoren binnen een project en het opzoeken en verwerken van informatie om uiteindelijk te komen tot een eindproduct dat voldoet aan de vooropgestelde eisen.

(...)

Zin voor initiatief ontwikkelen

De groep zal zelf zaken moeten opzoeken, uitwerken en een oplossing moeten aanbrengen. Je mag dus geen pasklare oplossing verwachten van de projectcoach (de projectcoach is de vertegenwoordiger van de opdrachtgever van het project). Dit betekent niet dat je geen vragen mag stellen aan de projectcoach, maar eerder dat deze je zal sturen in een bepaalde richting.

2.1 BEGELEIDING

Door de projectcoach

Sommige lectoren zullen gedurende dit project optreden als projectcoach. Zij zullen jullie werkzaamheden uitgebreid observeren en jullie op de goede weg houden door wekelijks een assessmentgesprek te voeren en door te informeren over hoe het gaat met de opdracht enerzijds en met de samenwerking in de groep anderzijds.

Jouw toegewezen coach zal jou dus praktisch bijstaan. Bij hem of haar kan je terecht voor praktische en organisatorische vragen. Verwacht echter geen onbeperkte inhoudelijke input!”

Uit het geheel van deze informatie blijkt dat de projectcoach *in casu* instaat voor de praktische/organisatorische ondersteuning van en (beperkte) inhoudelijke input voor de studenten en dat deze ook de groepswerking bewaakt. Uit deze passage kan begrepen worden dat toch ook enig initiatief verwacht kan worden van de lector/projectcoach om studenten ‘op de goede weg te houden’.

Deze invulling van de taak van een ‘coach’ strookt ook met de gangbare definities van dit begrip: coachen is bekwamen. Coachen is een specifieke manier van begeleiden waardoor bepaalde doelen gemakkelijker en sneller gerealiseerd zullen worden. De coach ondersteunt het leerproces van de ‘coachee’ (*in casu* de student). Dit houdt in dat de coach helpt bij het stellen

van doelen en bij het behalen ervan. De coach helpt om tot betere prestaties / hogere competenties te komen.

De Raad onderzoekt vervolgens of de concrete feedback/begeleiding die door de aangestelde coach/lector, mevrouw [M.V.], werd verschaft op een redelijke wijze, binnen de hoger uitgetekende contouren is verlopen. De Raad benadrukt dat het, zoals hoger aangegeven, niet eenvoudig is om een goed evenwicht te vinden in het kader van diverse opleidingsonderdelen tussen de sturing die van een begeleider kan worden verwacht enerzijds en de zelfstandigheid van de student in dit leerproces anderzijds.

De Raad stelt vooreerst vast dat de bedoeling van de indiening van het tussentijds rapport nergens wordt geëxpliciteerd in de handleiding of vervat is in richtlijnen, noch blijkt uit het dossier dat hieromtrent gecommuniceerd werd. Het nut van het ‘verplicht’ indienen van een tussentijds rapport (voorlopig portfolio) enkele weken voor de deadline is normaliter ruimer dan de studenten behoeden voor uitstelgedrag. De bedoeling ligt er normaliter minstens ten dele in dat aan de studenten hiermee de mogelijkheid wordt gegeven om nog te remediëren. Dit is bijvoorbeeld ook het geval wanneer een student begeleid wordt door een promotor bij het schrijven van een eindwerk. Studenten kunnen derhalve - behoudens andere berichten - verwachten dat enige feedback wordt gegeven door de begeleider.

De Raad stelt echter op basis van het dossier vast dat de coach, mevrouw [M.V.], op geen enkele manier ook maar heeft aangegeven (zonder dat het geven van details of zelfs specificering van de fouten noodzakelijk is) dat het indienen van voorliggend portfolio *in fine* een niet ontvankelijk dossier betreft en verbeterd moet worden – wat volledigheid, structuur en lay-out betreft – om enige kans te maken om te slagen.

Dat blijkbaar geen enkele student van de betreffende groep van zes studenten vragen stelde aan de coach na indiening van het voorlopig rapport, wijst mogelijk op beperkte verantwoordelijkheid, terughoudendheid, weinig inzet en blijk van zelfstandigheid en gemis aan initiatief van deze studenten. Dit wijst echter ook op een duidelijk gebrek in de communicatie tussen de gehele groep en de begeleider/coach. Voor dit laatste hebben beiden, op grond van de handleiding, een verantwoordelijkheid. De Raad stelt ook vast dat verzoeker op alle wekelijkse vergaderingen aanwezig was. De Raad is het met verwerende partij eens dat

de studenten ook zelf initiatief moeten nemen om vragen te stellen aan de begeleider, die ze regelmatig ontmoeten.

Er kan echter tenminste verwacht worden van een begeleider - die ook 'coach' is - dat hij naar aanleiding van het indienen van een tussentijds rapport zelf het initiatief neemt om, al is het 'summier', aan te geven of een student, *in casu* een groep van zes studenten, al dan niet op de goede weg is (temeer daar blijkt dat dit werkstuk op meerdere punten onvoldoende is). Temeer ook daar uit het dossier blijkt dat de communicatie tussen deze studenten en de coach tijdens het academiejaar niet optimaal is en de studenten eerder terughoudend zijn. Dit blijkt echter op basis van het dossier niet gebeurd te zijn.

Van een student kan verwacht worden dat hij aan het einde van dit opleidingsonderdeel zelfstandig een dossier kan beheren en een studie kan uitvoeren (zie studiefiche, bijlage 3 van verwerende partij). Door dit gebrek aan enige feedback wordt de kans die studenten normaliter hebben om een project (dat qua volledigheid, structuur en lay-out bijgewerkt moet worden) te remediëren, echter in grote mate verminderd in vergelijking met studenten die wel enige feedback krijgen van hun begeleider bij een tussentijdse rapportering.

Meer specifiek in dit dossier klemmt dit ten eerste daar het ontbreken van het pv van afpaling (dat wel aangeduid is als een document dat moet ingediend worden (zie bijlage 4 van verwerende partij)) *in casu* ook tot gevolg heeft dat op het onderdeel 'Afpaling' een score van 0/20 werd toegekend. Dit is een strenge quoterings, die *an sich* niet kennelijk onredelijk is, maar gezien de verregaande gevolgen ingeval van niet-indiening, wel het gemis aan enige feedback op het voorlopig ingediende portfolio versterkt.

De Raad is van oordeel dat er *in casu*, in de gegeven context en ondanks het gebrek aan initiatief vanwege de studenten, wel degelijk sprake is van een gebrek in de 'feedback' vanwege de coach/begeleider, met gevolgen voor de kans die verzoeker krijgt om te remediëren en om aan te tonen dat hij de beoogde competenties heeft verworven. Dit maakt voorliggende examenbeslissing kennelijk onredelijk. Het lijkt de Raad redelijk dat aan verzoeker de kans wordt geboden om een bijgewerkt portfolio in te dienen en te presenteren, om zodoende zijn verworven competenties aan te tonen.

Het middelonderdeel is gegrond.

De overige middelonderdelen moeten in de huidige stand van het geding niet onderzocht worden omdat ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 15 september 2016 een nieuwe beslissing, waarbij in overleg met verzoeker een datum en de modaliteiten worden bepaald voor het indienen van een aangepast portfolio en de presentatie.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 september 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bijzitter
Piet Versweyvelt	bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 29 juni 2016 waarbij aan de verzoekster een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 2 september 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat [REDACTED] en mevrouw [REDACTED], die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 7 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde vast dat verzoekster een heroverweging van de toegekende score vroeg om reden dat zij slechts een beperkt aantal onvoldoendes kreeg en om financiële redenen niet in staat zou zijn om elders haar opleiding verder te zetten.

De interne beroepsinstantie stelde vast dat van bij aanvang van de stage de verschillende werkpunten in de feedbackverslagen van de stagebegeleider punt per punt werden aangegeven. In het consensusverslag, dat in onderling overleg tussen stagebegeleider en mentor werd opgesteld en goedgekeurd, scoort verzoekster op 6 van de 10 te beoordelen onderwerpen onvoldoende. De bemerking van verzoekster dat zij het laatste feedbackverslag samen met het consensusverslag heeft ontvangen op 29 juni 2016, was volgens de interne beroepsinstantie een logisch gevolg van het gegeven dat het stagebezoek plaatsvond in de laatste week van de stage, met name de week voor de start van de examens. Wat de persoonlijke financiële problematiek van verzoekster betreft, is de interne beroepsinstantie van oordeel dat dit niet relevant is voor de betwisting of de beoordeling van de toegekende score. De interne beroepsinstantie besluit dat er geen argumenten zijn om de toegekende score te herzien.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 14 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verzoekster tekent beroep aan tegen enerzijds de examenbeslissing waarbij aan haar een score van 8/20 wordt toegekend voor het opleidingsonderdeel '■■■■■' (eerste bestreden beslissing) en anderzijds de beslissing op intern beroep van 7 juli 2016 (tweede bestreden beslissing). Blijkens artikel 22.7 van het Onderwijs- en examenreglement 2015-2016 is de interne beroepsinstantie bevoegd om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dit geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van de motiveringsplicht, in combinatie met een schending van het redelijkheidsbeginsel en een gebrek aan begeleiding en feedback.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat haar in de loop van het begeleidingsproces nooit duidelijk werd gezegd dat zij niet goed bezig was. Zij kreeg wel verschillende werkpunten van de stagementoren en heeft hier ook steeds aan proberen werken. Zowel bij de opleiding als bij de laatste klasleerkracht kreeg zij heel weinig ondersteuning over hoe zij beter een beginsituatie kan herkennen en hoe zij leerdoelen moet koppelen. Verzoekster stelt dat zij elke lesvoorbereiding tijdig doorstuurde en steeds aan de klasleerkracht vroeg of zij goed bezig was. Bij elke opmerking of vraag om iets aan te passen, heeft zij dit gedaan. Volgens verzoekster gaf de klasleerkracht haar enkel negatieve feedback na het bezoek van haar stagementor.

Verder is verzoekster van oordeel dat de einduitslag niet in verhouding staat met haar tussentijdse beoordelingen. Het vorige academiejaar kreeg zij steeds goede feedback, met een eindconsensusverslag van vijf “zeer goed” en vier “goed” op de negen items. Vervolgens geeft verzoekster de beoordeling weer die zij dit academiejaar kreeg van de eerste twee klasleerkrachten en van de eerste twee stagementoren. Haar laatste stageperiode, voor de laatste beoordeling van de stagementor in de tweede kleuterklas, bestond uit twee observatiedagen en 3,5 dagen stage, waarvan verzoekster één dag de klas zelf moest overnemen wegens afwezigheid van de klasjuf. Volgens verzoekster bezorgt deze korte stageperiode haar een negatief consensusverslag, waardoor zij een volledig stagejaar moet overdoen.

De interne beroepsinstantie legt uit dat verzoekster 8/20 behaalde omdat zij maar op vier items van de tien “goed” behaalde en op zes items van de tien “onvoldoende”, waardoor verzoekster kan besluiten dat elk item op twee punten staat. Hoe deze beoordeling gebeurt kan verzoekster nergens terugvinden.

Het consensusverslag geeft verzoekster een onvoldoende voor “De leraar als opvoeder”. Verzoekster stelt evenwel dat zij op de drie verslagen van de stagementoren dertien “goed” en één “bijna goed” kreeg op 15 items. Dezelfde stagementor die haar hier tweemaal voor beoordeelde, geeft haar hier een onvoldoende. Tevens kreeg zij een onvoldoende voor “Taal”, hoewel zij op de drie verslagen van de stagementoren in totaal op vijf van de negen items “goed” heeft gekregen. De voornaamste opmerking is dat verzoekster dialectische woorden zou gebruiken, terwijl verzoekster stelt dat zij thuis nooit dialect spreekt. Ook voor “Beroepshoudingen” kreeg verzoekster een onvoldoende. Nochtans kreeg zij vorig jaar voor haar beroepshouding een score “zeer goed”. Verzoekster stelt dat zij hier dit jaar nooit een opmerking over heeft gekregen. Op geen enkel verslag voor het krijgen van haar consensusverslag kreeg verzoekster hieromtrent een opmerking. Verzoekster kreeg deze onvoldoende omdat ze feedback open moet ontvangen en moet vermijden om steeds met ‘ja, maar...’ te antwoorden. Enkel bij de laatste klasleerkracht kreeg verzoekster deze opmerking. Verzoekster heeft tweemaal gereageerd op haar onterechte opmerking. Bij alle andere klasleerkrachten kreeg verzoekster steeds heel goede commentaren over haar beroepshouding. Verder kreeg verzoekster ook een onvoldoende voor “De leraar als begeleider”. Nochtans kreeg zij 15 “goed” en 3 “onvoldoende-goed”. Voor “De leraar als organisator” kreeg zij één “goed” en drie “onvoldoende”. Verzoekster stelt dat zij wel degelijk een klas kan managen. In dezelfde stageplaats heeft zij immers vijf dagen de klas volledig zelfstandig moeten overnemen, wegens ziekte van de klasleerkracht. De directie en een andere leerkracht gaven haar heel positieve feedback over de manier waarop zij de klas overnam. Alleen bij de laatste klasleerkracht kreeg ze geen enkele positieve feedback, maar ook geen tips of uitleg hoe zij het dan wél beter kon doen. Zij vertelde verzoekster ook dat zij helemaal niet achter het FLEX-traject stond, wat verzoekster dan ook in het laatste verslag heeft gemerkt. Wat betreft “Administratie” kreeg verzoekster de opmerking dat haar dagplanningen regelmatig te laat op OneDrive werden geplaatst, hetgeen verzoekster ontkent. Wel is het zo dat zij soms aanpassingen moest doen, zoals aanpassingen van tijd of een andere planning als de klasleerkracht dit nog op het laatste moment doorgaf, waardoor de datum van laatste wijziging automatisch wordt aangepast.

Verder stelt verzoekster dat haar stagementor haar gedurende anderhalf uur kwam observeren en haar aan de hand van deze observatie beoordeelde als onvoldoende geschikt voor het derde jaar werkplekieren. Verzoekster benadrukt dat deze beslissing haar en haar gezin een ernstig nadeel bezorgt, wat door veel klasleerkrachten vaak wordt onderschat. Sommige klasleerkrachten en stagementoren staan volgens verzoekster ook helemaal niet achter de FLEX-opleiding. Verzoekster dient haar gezinsuitbreiding nu nog een jaar langer uit te stellen, tot na haar opleiding. Ook werkte zij het afgelopen academiejaar slechts halftijds in plaats van vier vijfde (om haar werk met de opleiding te kunnen combineren), waardoor zij echter door haar werkgever werd ontslaan. Verzoekster is nu werkloos en kreeg geen vrijstelling voor het vervolmaken van haar opleiding FLEX-traject kleuteronderwijs, waardoor zij nu enkel nog vier vijfde-werkaanbiedingen kan aannemen. Met een vast stagedag is dit heel moeilijk, zeker nu zij nog twee jaar stage moet doen. Niettemin blijft verzoekster zeer enthousiast en gemotiveerd om haar opleiding tot een goed einde te brengen.

In haar *antwoordnota* gaat verwerende partij vooreerst in op het beweerdelijk gebrek aan begeleiding en feedback. Volgens verzoekster werd haar in de loop van het begeleidingsproces nooit duidelijk gezegd dat ze niet goed bezig was. Daarbij zou ze weinig ondersteuning gekregen hebben over hoe ze een beginsituatie beter kan herkennen en hoe ze leerdoelen moet koppelen. Nochtans geeft verzoekster in haar verzoekschrift toe dat ze wel degelijk verschillende werkpunten kreeg van de stagementoren (zie ook de feedbackformulieren). Ze heeft hieraan proberen werken, maar de groei was te beperkt zichtbaar. Het omschrijven van een beginsituatie, het formuleren en noteren van doelen, het afstemmen van inhouden op doelen en beginsituatie zijn aan bod gekomen in de opleidingsonderdelen “Onderwijzen A”, “Onderwijskundige vraagstukken basis” en de verschillende domeinvakken waarin stil wordt gestaan bij vakdidactische aspecten. Verzoekster slaagde reeds voor een aantal van deze opleidingsonderdelen. Uit het dossier blijkt volgens verwerende partij dan ook duidelijk dat er *in casu* geen gebrek was aan begeleiding en feedback. Zelfs indien er wel sprake was geweest van gebrekkige begeleiding, dan nog zal een negatieve evaluatie conform de vaste rechtspraak van de Raad niet onrechtmatig worden, behoudens uitzonderlijke omstandigheden. Bovendien dient het beweerd gebrek aan begeleiding reeds tijdens het academiejaar te worden aangekaart, en kan het niet meer als argument worden aangewend wanneer een negatieve beslissing van de examencommissie tussenkomt.

Wat betreft de eindscore van 8/20, stelt verwerende partij dat de eindtermen die verzoekster diende te bereiken op voorhand werden meegedeeld, gezien ze duidelijk en concreet waren opgenomen in de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel. Deze eindtermen werden door verzoekster niet bereikt, wat resulteerde in een evaluatie van 8/20 voor het betrokken opleidingsonderdeel. Verzoekster haalt in haar verzoekschrift per onderdeel aan waarom zij van mening is dat zij de competenties wél bereikt heeft. Het komt volgens verwerende partij echter niet toe aan de Raad om zijn appreciatie over de verdienste van een student in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad kan er wel op toezien dat de bestreden beslissingen regelmatig tot stand zijn gekomen en binnen de grenzen van de redelijkheid liggen. Verzoekster kreeg op verschillende onderdelen een onvoldoende, wat genoeg was om in het consensusverslag te beslissen dat zij de eindcompetenties voor “[REDACTED]” niet bereikt heeft. Telkens werd uitvoerig gemotiveerd wat er onvoldoende was in de stage en waarom. Het is mogelijk dat sommige punten wel positief beoordeeld werden, maar de beoordeling van stages komt niet neer op een rekenkundig gemiddelde van alle beoordeelde competenties.

De verslagen die verzoekster bij haar verzoekschrift voegt betreffen grotendeels de stage tijdens het vorige academiejaar, en zijn daarom in deze niet van toepassing. In de feedbackverslagen die in dit dossier relevant zijn, komen zeer regelmatig dezelfde groeipunten terug. Dit geeft aan dat de groei op deze domeinen te beperkt is om op het einde van het opleidingsonderdeel te kunnen slagen voor de betreffende functionele gehelen. Reeds herhaaldelijk heeft de Raad geoordeeld dat het niet slagen voor zelfs maar één competentie het niet-slagen voor het geheel van de opleiding of opleidingsfase kan verantwoorden. Het volstaat dat uit een syntheseverslag en het onderliggende stagedossier blijkt welke determinerende motieven aan de hand van het integraal toegepaste beoordelingskader aan de grondslag liggen van het globale stageresultaat. Dat verzoekster vorig academiejaar wél steeds goede feedback verkreeg, met een eindverslag van vijf “zeer goed” en vier “goed” op negen items, doet hieraan geen afbreuk. Elk opleidingsonderdeel dient immers zelfstandig geëvalueerd te worden, in functie van de evaluatiecriteria die eigen zijn aan dat opleidingsonderdeel. Het gegeven dat een student slaagt voor eerdere opleidingsonderdelen, doet volgens rechtspraak van de Raad op zich geen vermoeden ontstaan dat de student ook dient te slagen voor latere opleidingsonderdelen, ook al maken die deel uit van dezelfde opleiding. Ieder opleidingsjaar wordt er gefocust op een aantal verschillende competenties. Daarnaast zal de student een aantal van de reeds bereikte competenties van het vorige opleidingsjaar op een hoger niveau moeten beheersen. Uit de

feedback- en consensusverslagen blijkt volgens verwerende partij duidelijk dat verzoekster de beoogde eindcompetenties voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” niet behaalde. De interne beroepsinstantie was dan ook terecht van oordeel dat er geen argumenten zijn om de toegekende score te herzien.

In haar *wederantwoordnota* benadrukt verzoekster dat zij ervan overtuigd is dat zij wél geschikt is en de eindtermen van het tweede jaar werkplekleren heeft bereikt. Verzoekster stelt dat zij in de interne beroepsprocedure de financiële gevolgen van de bestreden beslissing aanhaalde, maar vooral de nadruk legde op de gevolgen voor haar gezinsleven. Het volgen van een opleiding in combinatie met een gezin en werk is volgens verzoekster enkel mogelijk als je zelf en je gezin 100% achter deze opleiding staan. Vele klas- en stagementoren onderschatten deze inspanning. Dit is ook de reden waarom verzoekster een verzoek tot heroverweging heeft ingediend. De interne beroepsinstantie was van oordeel dat verzoekster vooral verslagen van het vorige academiejaar bijvoegde, maar verzoekster stelt dat zij hen alle verslagen bezorgde die zij tijdens het werkplekleren behaalde. Tot 17 maart 2016 kreeg verzoekster vooral goede commentaren en beoordelingen, die blijkbaar niet meer relevant zijn voor haar eindscore. Alleen de laatste beoordeling van mei 2016, die verzoekster samen met haar consensusverslag in juni 2016 kreeg, zijn de oorzaak van de score van 8/20. Tussen de beoordeling van 17 maart 2016, die enkel gebaseerd werd op stageverslagen, en de laatste beoordeling zat er nog 1 observatiedag en 3,5 dag stage. Tijdens haar vierde stagedag kreeg verzoekster bezoek van de stagebegeleider, die na anderhalf uur observatie een slechte beoordeling gaf en besliste dat verzoekster niet over de nodige eindcompetenties beschikte. Hier kan verzoekster zich helemaal niet in vinden.

De opleiding van het FLEX-traject bestaat uit opleidingsonderdelen bij verwerende partij en drie opleidingsonderdelen bij een CVO. Deze opleidingsonderdelen maken deel uit van de specifieke lerarenopleiding. Volgens verzoekster waren deze lessen volledig besteed aan het lesgeven in het secundair- en volwassenonderwijs en kwam de opleiding kleuteronderwijs helemaal niet ter sprake. Volgens verzoekster hebben zij en veel medestudenten dit gemeld aan zowel verwerende partij als aan het CVO.

‘Werkplekleren’ houdt in dat de studenten op de stageplaats begeleid en gesteund worden door de klasjuf. Al haar ideeën en lesvoorbereidingen stuurde verzoekster steeds op tijd door naar de klasjuf en bij elke opmerking paste zij haar lesvoorbereiding aan. Zij kreeg steeds een

bevestiging dat alles oké was. Verzoekster stelt dat het net de bedoeling van ‘werkplekleren’ is dat zij op dat moment een opmerking of bijsturing zou krijgen. Nochtans kreeg zij van de klasjuf geen enkele opmerking bij het doorsturen van haar voorbereidingen. Enkel op het einde van de stage kreeg zij een slechte beoordeling.

Verder gaat verzoekster nogmaals in op de elementen waarvoor zij in het consensusverslag een ‘onvoldoende’ kreeg. Het consensusverslag vermeldt tevens dat zij een stroef contact zou hebben met de kleuters, terwijl zij hier van de vorige klasjuffen en stagebegeleiders steeds een goede beoordeling voor kreeg. Verder stelt verzoekster dat het normaal is dat zij toegeeft nog werkpunten te hebben. Er wordt de studenten immers steeds gevraagd om te reflecteren over het eigen handelen. Indien zij zou denken dat zij geen werkpunten meer heeft, zou ze geen goede kleuterjuf zijn. Ook op alle andere beoordelingsitems is het verschil volgens verzoekster te groot tussen de beoordeling van haar laatste stage en de vorige beoordelingen.

Beoordeling

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In het kader van een stage verloopt het beoordelingsproces complex omdat er meerdere actoren bij betrokken zijn: de begeleider – *in casu* een stagementor – van de instelling waar de student de stage volbrengt en een lector van de hoger onderwijsinstelling, *in casu* meerdere stagebegeleiders. De lector(en) die instaat/instaan voor de stagebeoordeling doet/doen zulks aan de hand van eigen vaststellingen en ijkpunten. In de regel dient de lector het volledige stagedossier, met name ook de verslagen en de evaluaties van de mentoren, in de eindevaluatie van de student te betrekken.

In casu stelt de Raad vast dat verzoekster meerdere stagebezoeken heeft gekregen van verschillende stagebegeleiders. *In casu* stelt de Raad ook vast dat de stagebegeleider samen met de mentor een consensusverslag opstelt waar een eindconclusie ‘voldoende’, ‘onvoldoende’ of ‘geen consensus’ kan worden op aangeduid. Dit ‘consensusverslag’ wordt uitgeschreven op basis van de tussentijdse feedbackrapporten, die ook door beiden worden ondertekend. Voor

elk te bereiken functiegeheel wordt telkens een score toegekend en een toelichting uitgeschreven.

De Raad stelt vast dat vijf feedbackformulieren betreffende de stage Werkplekleren groeifase twee (22 oktober 2015 en 7 januari 2016 (bijlagen in het dossier van verzoekster) en deze van 17 december 2015, 17 maart 2016 en 19 mei 2016 als stukken 6,7 en 8 van verweerder) en een consensusverslag van 20 juni 2016 (stuk 9 van verweerder) zijn toegevoegd.

In de ECTS-fiche (stuk 5 van verweerder) leest de Raad enkel dat de evaluatie tot stand komt door een globaal cijfer op 20 toe te kennen. Uit de verslagen blijkt dat per te bereiken deelleerresultaat (DLR) en de diverse geformuleerde te bereiken eindcompetenties/leerresultaten aangeduid in de ECTS-fiche telkens een score wordt gegeven (SO, O, G, ZG of nvt), aangevuld met een toelichting. Dit resulteert in een globaal cijfer, *in casu* voor verzoekster 8/20.

De Raad concludeert op basis van het dossier dat verwerende partij bij de organisatie en de vaststelling van de beoordeling voor voorliggende stage op regelmatige wijze en volgens de vooropgestelde regels heeft gehandeld.

De Raad onderzoekt verder de concrete grieven van verzoekster die te maken hebben met de redelijkheid van deze beoordeling en de motivering op basis van het stagedossier.

De eerste grief van verzoekster heeft betrekking op het feit dat ze onvoldoende is begeleid en enkel oppervlakkige feedback heeft gekregen. Nooit werd haar erop gewezen dat ze niet goed bezig was. De Raad herinnert eraan dat, behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden, een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt wegens een gebrekkige begeleiding/feedback van de student. Dergelijke uitzonderlijke omstandigheden doen zich voor indien een directe impact van de gebrekkige begeleiding van de student op de negatieve evaluatie duidelijk is. Verzoekster geeft echter geen voldoende concrete elementen om in die zin te kunnen besluiten. De loutere bewering dat de feedback oppervlakkig en te laat is, volstaat niet. Uit het dossier blijkt dat er na de stagebezoeken feedback werd gegeven (zie toelichtingen op de feedbackverslagen) en dat verzoekster ook aangeeft dat zij aan de werkpunten heeft gewerkt.

Een tweede middelonderdeel van verzoekster betreft de totstandkoming van het eindresultaat. Samengevat luiden haar grieven:

- De eindscore staat niet in verhouding tot wat in de tussentijdse verslagen werd genoteerd;
- De wijze waarop het cijfer van 8/20 tot stand kwam, is nergens terug te vinden;
- Tijdens vorige stages heeft zij wel goede commentaren en een voldoende beoordeling gekregen.

De Raad moet vooreerst met verweerder vaststellen dat op basis van de aangeduide codes en toegevoegde commentaren die de Raad kan uitmaken op basis van het dossier (dit omvat de feedbackverslagen en het consensusverslag), verzoekster wel degelijk over verschillende stages heen met meerdere onvoldoendes voor de diverse functiegehlen werd gequoteerd. Een aantal van deze onvoldoendes, bijvoorbeeld wat het functiegeheel ‘Taal’ betreft, komen ook telkens aan bod. De verslagen van 7 januari 2016 en 22 oktober 2015 waren beter, maar ook daar zijn onvoldoendes aangeduid, onder meer wat ‘Taal’ betreft. De neergeschreven toelichtingen met werkpunten zijn naar het oordeel van de Raad niet in tegenspraak met de aangeduide kwalitatieve quoterings. De Raad leest in de feedbackverslagen (stukken 6 t.e.m. 8 van verwerende partij) onder meer volgende aantekeningen:

“Zowel je schriftelijk als je mondeling taalgebruik vragen nog aandacht.”

“Let er wel op dat je steeds vooraf duidelijke afspraken maakt en durf ook zelf in te grijpen.”

“Ga vooral nog op zoek naar de individuele beginsituatie van de kinderen, zodat je hier nog beter op kan inspelen.”

“Over het algemeen moet je meer op papier gaan schrijven. (...) Nu staat er te weinig cruciale informatie in.”

“Omschrijf goed je activiteit, het verloop van je activiteit, hoe je het aanbrengt, hoe je het afrondt, welke afspraken je maakt...”

“Ga meer in op de creatieve ideeën van kleuters.”

“Goed kijken dat je didactische werkvormen steeds kloppen met je onderwijsactiviteit.”

“Reeds gemeld bij een vorig bezoek: indien je gaat semantiseren in je voorbereidingen ook noteren hoe je dat gaat doen.”

“Lessen evalueren. Dit werd in het vorige verslag ook steeds gemeld, maar wordt nog (heel vaak) niet gedaan.”

“Werk aan je klasmanagement en toon je meer als juf van je klas.”

“Speelser aanbrengen van activiteiten, het verloopt stroef.”

Het is vaste rechtspraak van de Raad dat de beoordeling van een stage geen rekenkundig gemiddelde hoeft te zijn van de beoordeelde competenties. Zelfs een tekort op één eindcompetentie kan een tekort op het geheel verantwoorden. De toegekende score moet wel voldoende steun vinden in het onderliggende stagedossier.

De Raad stelt wel vast dat niet duidelijk uit het dossier blijkt hoe men van een aangegeven kwalitatieve beoordeling ‘onvoldoende’ op het consensusverslag is gekomen tot een cijfer van 8/20. De Raad is echter van oordeel dat het in elk geval duidelijk is dat verzoekster geen credit heeft verdiend, gezien de meerdere onvoldoendes op diverse DLR’s (taal, de leraar als opvoeder, organisator, begeleider, onderzoeker en inhoudelijk expert). Ook ‘beroepshoudingen’ wordt als onvoldoende gequoteerd. In het licht van het feit dat het hier ook niet over één tekort gaat, maar over meerdere en over de gehele stage terugkomend, lijkt een cijfer van 8/20 in geen geval onredelijk en vindt dit voldoende steun in de onderliggende feedbackverslagen en commentaren.

De stelling van verzoekster dat zij in voorgaande stages wel degelijk voldoende heeft gepresteerd (zoals blijkt uit het door haar toegevoegde verslag van mei 2015), is niet relevant. Elke stage moet op haar eigen merites en prestaties worden beoordeeld en in het licht van het vooropgestelde niveau (*in casu* groeifase 2) en de vooropgestelde geëigende doelstellingen.

De Raad moet verweerder bijtreden wat betreft het laatste middelonderdeel van verzoekster dat betrekking heeft op haar moeilijke financiële situatie en gezinssituatie. De Raad is zich er van bewust dat een combinatie van gezin, werk en studie geen evidente opdracht is. Deze omstandigheden doen echter geen afbreuk aan het feit dat werd vastgesteld dat verzoekster op dit ogenblik nog niet alle eindcompetenties van dit opleidingsonderdeel heeft bereikt en nog niet klaar is om een volgende stage aan te vatten, waar een groeifase drie wordt verwacht.

De Raad concludeert dat over de gehele stage de vastgestelde werkpunten/tekortkomingen terugkomen in de vaststellingen van de lectoren en mentoren. Een stage is een leerproces en de beoordeling komt tot stand op basis van het gehele stagedossier. Verzoekster werkt aan de aangegeven werkpunten en er werden zeker ook positieve punten vastgesteld, maar op basis van de nog continu vastgestelde tekortkomingen binnen de functiegehelen is de Raad, binnen de grenzen van zijn appreciatiebevoegdheid, van oordeel dat het niet kennelijk onredelijk is om verzoekster als niet geslaagd te beschouwen voor het betreffende opleidingsonderdeel.

De ingeroepen middelonderdelen zijn niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 september 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Jean Goossens bijzitter

Piet Versweyvelt bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.047 van 2 september 2016 in de zaak 2016/226

In zake: ██████████

Tegen: ██████████

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van 23 juni 2016 waarbij aan de verzoekster een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage 1’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 1 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 2 september 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat ██████████, die verschijnt voor de verzoekende partij, verzoekende partij en de heer ██████████, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in de pedagogie van het jonge kind”.

Voor het opleidingsonderdeel “Stage 1” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 27 juni 2016 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 1 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat verzoekster in haar eerste argument uitgaat van de redenering “zolang wij niets zeggen, is alles in orde”, aangevuld met de stelling dat het stageplan niet negatief beoordeeld werd en de persoonlijke overtuiging van verzoekster dat de eerste en de tweede stageperiode goed verliepen. De interne beroepsinstantie vindt het principe “zolang wij niets zeggen, is alles in orde” niet terug in de ECTS-fiche, noch in het afsprakenkader. Ze is van oordeel dat de bronvermelding van verwerende partij (verwijzing naar de ECTS-fiche, stagegids, stageplan) in tegendeel voldoende duidelijk maakt dat van verzoekster een meer actieve rol in het vragen naar feedback mocht verwacht worden. Dit moet ruimer gezien worden dan het mondeling om bevestiging vragen op de werkplek. Het mentorenschriftje en de tussentijdse feedback bevatten wel degelijk duidelijke commentaren, en verzoekster werd er bij herhaling op gewezen dat evolutie nodig is. Daarenboven is de interne beroepsinstantie van oordeel dat, zelfs in het geval verzoekster meer feedback had moeten krijgen, haar resultaat niet zomaar van een 9/20 tot een 12 of 13/20 kan leiden. De eindquotingering komt tot stand nadat alle competenties en leerresultaten afgepunt werden in de beoordelingsfiche.

Met het tweede element uit het verzoekschrift wil verzoekster de tekorten inzake veiligheid, niet-bevredigende oudergesprekken, haar gesloten karakter en sensitieve responsiviteit ontkrachten. Wat de door verzoekster aangehaalde “incidenten” betreft, stelt de interne beroepsinstantie vast dat deze niet ontkend worden, maar wel geminimaliseerd. De verwijzing naar het incident met het muizenvergif is volgens de beroepsinstantie enigszins ongepast als reden om eigengemaakte fouten te vergoelijken. De interne beroepsinstantie stelt vast dat ook het werkdocument eindfeedback nog incidenten rond veiligheid bevat. De te bereiken competenties liggen vast in de ECTS-fiche en in de stagegids. Het is de bedoeling dat de stagiair de verwachte leerresultaten haalt. Dat deze niet of slechts gedeeltelijk moeten bereikt worden, omdat haar mentoren ook fouten rond veiligheid zouden hebben gemaakt, is geen argument. De beweerde fouten van de mentoren worden niet bewezen en doen *in casu* niet terzake.

Inzake de argumentatie rond de gesprekken met ouders, stelt de beroepsinstantie vast dat verzoekster hier zelf tevreden over is. Verwerende partij toont aan dat er hierrond minstens heel wat opmerkingen waren. De interne beroepsinstantie volgt de visie van verwerende partij en maakt zich deze eigen.

Wat het communicatiegedrag betreft, wijst verzoekster haar mentoren aan als schuldige. Nochtans zijn zij het niet die geëvalueerd moeten worden. Verwerende partij illustreerde met heel wat verwijzingen naar momenten waarop opmerkingen rond een gebrekkige communicatie gemaakt werden. Voor zover als nodig maakt de interne beroepsinstantie ze zich eigen. De interne beroepsinstantie stelt vast dat door een incident rond communicatie de stage voortijdig beëindigd werd, waardoor de lintstage niet kon doorgaan. Verzoekster gaf aan te schrikken van de opmerking dat haar brieven fout of agressief overkwamen, maar laat het niet na om nadien nog verder te escaleren met het briefschrijven, waarbij zij zelfs de financieel directeur van de organisatie waartoe het dagverblijf behoort meent op de hoogte te moeten stellen over de gebrekkige begeleiding die ze van haar mentoren kreeg. Ook de interne beroepsinstantie vindt dit ongepast. Verzoekster dient het niet eens te zijn met de negatieve quoterings, maar er wordt wel van haar verwacht om dit dan aan te vechten volgens de procedures die in het studiecontract staan. De interne beroepsinstantie merkte in het verzoekschrift ook talloze schrijf-, spelfouten en vreemde en onduidelijke zinsconstructies op. Mogelijks liggen deze taalproblemen dan ook aan de basis van sommige tekorten en praktische moeilijkheden tijdens de stage van verzoekster. Er waren verschillende momenten van gebrekkige communicatie, zo blijkt ook uit de argumentatie van de verwerende partij.

Met betrekking tot de sensitieve responsiviteit verwijst verzoekster naar wat ze wel goed deed. Verwerende partij haalt heel wat elementen aan waar ze kanttekeningen bij dit punt maakt. Uiteindelijk is het de stagebegeleider van de onderwijsinstelling die verantwoordelijk is voor de quoterings. De gevraagde leerresultaten moeten consequent behaald worden.

Inzake het argument betreffende de beoordelingsprocedure wordt door verzoekster gesteld dat die vervormd is, aangezien ze nog geen “kindbegeleider” is. Verder staat ook dit punt bol van verwijten naar haar mentoren toe en wordt er ook verwezen naar de uitspraak van mentor [L.] “Wij zeggen niet dat je het niet kunt, wij weten niet of je het kunt”, waarna verzoekster besluit dat ze in dat geval het voordeel van de twijfel geniet. Verwerende partij verwijst naar de stagegids, de ECTS-fiche en de tussentijdse feedback. De interne beroepsinstantie sluit zich aan

bij verwerende partij. De quoterings kwam tot stand na kennisname van alle stukken uit het dossier. De uitspraak van mentor [L.] leest de interne beroepsinstantie helemaal niet als een twijfel rond de juiste quoterings, maar wel als een verwijt naar verzoekster dat zij zich te weinig heeft laten “zien” op de stageplaats.

Het volgende argument betreft de wijze waarop beoordelaars tot foutieve oordelen komen. Verzoekster citeert daarbij literatuur. Ze haalt dit wellicht aan om vervolgens te besluiten dat ze wellicht foutief beoordeeld werd omdat naast haar iemand stage liep die al leraar kleuteronderwijs was. Verder meent ze dat men heeft moeten dobbelen of ze al dan niet geslaagd zou zijn. De interne beroepsinstantie stelt vast dat er een rode draad met tal van opmerkingen, bedenkingen en aansporingen is om verzoekster tot betere resultaten te brengen. Blijkbaar heeft ze die niet opgenomen of begrepen. Verzoekster is niet geslaagd omdat ze op heel wat punten die neergeschreven werden in de tussentijdse feedback, het mentorenschrijfje, de beoordelingsfiche en het werkdocument mentoren, geen verbeteringen heeft aangetoond. Ook op dit punt vindt de interne beroepsinstantie het niet gepast om de co-mentoren [M.] en [L.] “persoonlijk” aan te vallen.

Ook het volgende argument komt er volgens de beroepsinstantie in essentie op neer dat haar stagebegeleidster van de opleiding, finaal [H.S.], zich zou hebben laten beïnvloeden door de stageplaats om verzoekster niet te doen slagen. De interne beroepsinstantie is het met de opleiding eens dat het resultaat gegeven wordt conform de uitgeschreven regels van de opleiding voor het opleidingsonderdeel ‘Stage 1’.

Wat het argument “communicatie over relatie in plaats van inhoud” betreft, stelt de interne beroepsinstantie vast dat verzoekster er zich in hoofdzaak op richt om één van haar co-mentoren, [M.], als schuldige voor het tekort aan te wijzen. De interne beroepsinstantie deelt deze visie niet. Verzoekster toont niet aan waar de mentor in de fout zou zijn gegaan. Het komt erop neer dat iedereen zich bij het eindoordeel heeft laten leiden door co-mentor [M.]. Dit is volgens de beroepsinstantie niet geloofwaardig en komt niet overeen met wat er in de stukken terug te vinden is. De interne beroepsinstantie verwijst ook naar vaste rechtspraak van de Raad die stelt dat zelfs indien de begeleiding gebrekkig zou zijn of beter had gemogen, dit niet volstaat om een negatief resultaat om te buigen in een positieve quoterings. Ook het argument dat verzoekster geen terugkoppeling kreeg, komt niet overeen met de stukken uit het dossier. De interne beroepsinstantie sluit zich aan bij het standpunt van de opleiding.

Verder stelt verzoekster dat de onderwijsinstelling geen zorg draagt voor de studenten. Ze verwijst naar de vermaning die ze kreeg van de opleidingsdirecteur nadat ze na het negatieve eindoordeel omtrent de stage brieven stuurde naar de verschillende mentoren, alsook naar de financieel directeur van de stageplaats. Ze stelt dat ze bijkomend moest horen dat ze de stage geen derde keer meer mag doen. De interne beroepsinstantie is het met de opleiding eens dat de onmogelijkheid tot herkansing voor ‘Stage 1’ losstaat van de situatie met de brieven en de bijhorende maatregel van orde. Het studiecontract 2015-2016 van verwerende partij stelt dat trissen niet kan, tenzij de opleidingsdirecteur dit toch toestaat, na een gemotiveerde afwijking in het voordeel van de student. Er is hier bij weten van de interne beroepsinstantie nog geen vraag rond geweest. De vermaning is een rechtstreeks gevolg van de wijze waarop verzoekster het kinderdagverblijf onder druk zette. De interne beroepsinstantie is van oordeel dat verzoekster het niet eens hoeft te zijn met een examenbeslissing, maar verwacht wel dat het aanvechten van de beslissing conform de regels gebeurt, uitgeschreven in de Codex Hoger Onderwijs en in het studiecontract.

Tenslotte stelt verzoekster dat het ombuigen van de negatieve score naar een positieve haar een enorme vertrouwensboost zou geven. Verwerende partij verwijst naar de te behalen competenties en stelt hier niet op te kunnen ingaan. De interne beroepsinstantie sluit zich hierbij aan.

Aanvullend stuurde verzoekster een brief met als titel ‘paradoxe communicatie’. Verzoekster wil hiermee aantonen dat ze wel probeerde te communiceren, maar dat dit afgeblokt werd. Verwerende partij is van oordeel dat het schrijven geloofwaardigheid mist, aangezien verzoekster voor de negatieve beoordeling van de stage nooit enige negatieve commentaar over de moeilijke gang van zaken op de stageplaats signaleerde. Bij verzoekster werd wel in het mentorschrift een opmerking geplaatst met de vraag om haar plaats te kennen. Het “diskwalificeren van de stageplaats” is wel een erg extreme benadering om het gelijk te willen halen. De interne beroepsinstantie wees er al op dat niet de stageplaats op het einde van de stage moest beoordeeld worden, maar wel de stagiaire.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 12 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

1. Tijdigheid van het beroep

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de procedurekalender van de Raad vermeldt dat hij op 25 juli 2016 het verzoekschrift heeft geregistreerd. Indien de registratiedatum de datum van de indiening van het verzoekschrift is, dient het volgens verwerende partij onontvankelijk te worden verklaard. Het besluit van de interne beroepsinstantie werd immers aan verzoekster verstuurd via aangetekend schrijven van 12 juli 2016. Via e-mail van 13 juli 2016 aan de voorzitter van de interne beroepsinstantie vraagt verzoekster naar het besluit, aangezien de 15 kalenderdagen waarbinnen de beslissing moest verstuurd worden, verstreken zijn. Via e-mail antwoordt de voorzitter van de interne beroepsinstantie dat het besluit de dag voordien via aangetekende zending werd verzonden. Voor de volledigheid stuurt hij de beslissing op dat ogenblik nog eens aan verzoekster via mail. Het externe beroep diende uiterlijk op 18 juli 2016 bij de Raad te worden geregistreerd. Bijgevolg is het beroep volgens verwerende partij onontvankelijk.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat de juridische en procedurele vaktermen die de jurist van verwerende partij aanhaalt, voor haar niet gangbaar zijn. Zij stelt dat zij aangewezen is op de leiding door de behandelende instanties. Verzoekster stelt dat zij haar ‘tegenspraak’ op 18 juli 2016 via aangetekende brief naar de Raad heeft verstuurd. Volgens haar was dit tijdig, omdat de datum van het postmerk telt. De Duitse postdiensten bevestigen dat de zending op 22 juli 2016 bij de Raad aankwam.

Beoordeling

Artikel II. 294, §1 Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de beroepen bij de Raad worden ingesteld binnen een vervaltermijn van 5 kalenderdagen, die ingaat de dag na die van kennisname van de beslissing op intern beroep. *In casu* werd de beslissing op intern beroep verstuurd via aangetekend schrijven op 12 juli 2016, alsook via e-mail op 13 juli 2016. In haar verzoekschrift geeft verzoekster aan op 14 juli 2016 van deze beslissing kennis te hebben genomen. Bijgevolg begint de beroepstermijn voor de Raad te lopen op 15 juli 2016, om te

verstrijken uiterlijk op 19 juli 2016. Het postmerk op de aangetekende zending houdende het verzoekschrift aan de Raad draagt als datum 18 juli 2016. Het beroep bij de Raad werd bijgevolg tijdig ingesteld.

Het beroep is ontvankelijk *ratione temporis*.

2. Voorwerp van het beroep

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoekster bij het verzoekschrift feiten en middelen dient aan te halen. Ze beperkt zich evenwel tot de uitspraak “*tegenspraak in te dienen tegen het oordeel van de interne beroepscommissie, betreffende de beoordeling van stage I(...)*”. Verzoekster vraagt tegen wanneer ze conclusies kan indienen en vraagt ondersteuning van een advocaat op kosten van de staat. Verder diende verzoekster bij schrijven van 4 en 11 augustus 2016 bijkomende conclusies in. Deze bijkomende conclusies zijn laattijdig en moeten volgens verwerende partij uit de debatten worden geweerd. Verwerende partij verwijst hierbij naar artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs. Het enige bezwaar dat in het verzoekschrift gegeven werd, is dat verzoekster het niet eens is met de beslissing die door de interne beroepsinstantie werd genomen. Het verzoek beperkt zich hiertoe. Er is geen aanzet tot motivering van de feitelijke bezwaren. Dit is volgens verwerende partij een grond voor onontvankelijkheid. Aanvullende overtuigingsstukken kunnen volgens artikel II.295 van de Codex Hoger Onderwijs ingediend worden, voor zover deze bij de opmaak van het dossier niet bekend waren. Dit is *in casu* niet het geval. Verwerende partij stelt vast dat verzoekster geen bijkomende overtuigingsstukken indient, maar een bijkomende conclusie. Dit was niet de bedoeling van de decreetgever. Verwerende partij verzet zich aldus tegen het indienen van de bijkomende conclusies op 4 en 11 augustus 2016. Verwerende partij besluit dat het hele verzoekschrift, waarbij verzoekster vraagt tegen wanneer er conclusies moeten worden ingediend, ongeloofwaardig is. Verzoekster kent de procedure voor de Raad, niet alleen omdat dit duidelijk werd uitgelegd in het studiecontract 2015-2016, maar ook omdat ze al eens eerder een procedure bij de Raad instelde. Verwerende partij vraagt dan ook het verzoek onontvankelijk te verklaren.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat het onderwerp van haar tegenspraak aan de Raad van 18 juli 2016 tegen de motivering van het besluit van de interne beroepsinstantie eenduidig werd aangeduid door het benoemen van het onderwerp “Oordeel van de

beroepscommissie IBC/2015-2106/24”. Verzoekster gaf ook aan dat het om de “Stagebeoordeling” ging.

Verzoekster stelt verder dat zij vanwege haar depressie door haar tegenvallende beoordeling voor de stage en de vernederende argumentatie van de interne beroepsinstantie, de grote werklast voor de komende herexamens en het omvangrijke schrijven van verwerende partij reeds in de tegenspraak op 18 juli 2016 had gevraagd om haar voor het schrijven voldoende tijd te geven en haar mee te delen wanneer dit ten laatste moest worden ingediend. Vanwege de vakantie heeft zij pas met de procedurekalender van de Raad bericht gekregen, als haar uitgebreide motivering al verstuurd was. Een deadline voor het indienen van de uitgebreide motivering werd hierin niet genoemd. Verzoekster stelt dat zij de uitgebreide motivering samen met haar vader, die geen Nederlands praat, heeft uitgewerkt. Zij hebben het schrijven eerst in het Duits uitgewerkt en dan met veel moeite naar het Nederlands vertaald. De omvangrijke motivering werd via e-mail op 4 augustus 2016 verstuurd en via aangetekend schrijven op 8 augustus 2016. Indien de door verwerende partij genoemde deadline van 15 dagen bindend zou zijn, stelt verzoekster dat zij juridisch geen gehoor zou krijgen, omdat een weerwoord voor haar niet mogelijk zou zijn geweest. Verzoekster vraagt de Raad om omwille van haar omstandigheden, rekening te houden met haar standpunt en daarmee wapengelijkheid tot stand te brengen. Ook stelt verzoekster dat het probleem groter is dan enkel haar specifiek geval, omdat de beoordeling van veel medestudenten gelijkaardig is verlopen en veel studenten vanwege de stage met hun studies moeten stoppen.

Verzoekster betwijfelt echter dat er überhaupt een deadline van 15 dagen voor het indienen van de volledige motivering geldt. In het studiecontract 2015-2016 wordt louter in artikel 125 de deadline van 5 dagen vermeld, alsook dat het beroepsschrift het volgende moet omvatten: “(...) *de bestreden beslissing en een omschrijving van de ingeroepen bezwaren bevat. Het beroep moet worden ingesteld binnen een termijn van vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing.*” Gezien er geen verdere deadline voor het achteraf indienen van een motivering wordt vermeld, geldt blijkbaar enkel deze uiterst korte en volgens verzoekster ongepaste tijdsperiode voor een goede argumentatie. Verzoekster vraagt zich af welke student dit kan volbrengen na de deprimeerende belasting van een niet-geslaagde stage.

Verder stelt verzoekster dat verwerende partij de vrijheid neemt om zichzelf meer tijd te geven. Ze verwijst hierbij naar artikel 126 van het studiecontract: “*De beslissingen van de interne*

beroepscommissie worden aan de student ter kennis gebracht binnen een termijn van vijftien kalenderdagen. (...) Indien de interne beroepscommissie geen beslissing neemt binnen deze termijn van vijftien kalenderdagen kan zij aan de student mededelen op welke latere datum zij uitspraak zal doen.”

Verder stelt verzoekster dat de deadline zeker niet als ‘bindend’ moet worden aanzien, maar als aanbevolen tijdvak. Gezien er voor studenten geen deadlines als deze over 5 dagen vermeld worden, valt te vermoeden dat een student ook van andere richtlijnen inzake tijd kan afwijken. Daarover werden omtrent de procedure voor de Raad geen richtlijnen inzake tijd door de beroepsinstantie of de Raad gemaakt. Verzoekster ging er dus vanuit dat haar uitgebreide motivering binnen een gepast tijdsbestek werd ingediend en zij vraagt de Raad dit ook zo vast te stellen.

Pas tijdens het schrijven van de wederantwoordnota heeft verzoekster een deskundige Belgische advocaat gevonden. Verzoekster kon de geraamde kosten voor de procedure voor de Raad als student niet betalen. Ook dit heeft het schrijven vertraagd.

Indien de Raad van oordeel zou zijn de opvatting van de verwerende partij te volgen en de uitgebreide motivering niet zou aanvaarden, zou zij deze in detail mondeling moeten voordragen. In subsidiaire orde vraagt verzoekster ook om haar uitgebreide motivering van 4 augustus 2016 (per mail) en van 8 augustus 2016 (per aangetekend schrijven) als inhoudelijke tegenspraak op de antwoordnota van verwerende partij te aanvaarden.

Verzoekster vraagt de Raad rekening te houden met het feit dat zij Duitse is, geen juridische ervaring heeft en er hier in België alleen voor staat. Zij vraagt ook om de kosten van de advocaat die zij heeft ingeschakeld voor de mondelinge zitting, te vergoeden.

Beoordeling

Het initieel verzoekschrift van 18 juli 2016 geeft op zeer summiere wijze aan dat de verzoekende partij het niet eens is met de interne beroepsbeslissing. In haar verzoekschrift vermeldt verzoekster louter het volgende:

*“Inzake: tegenspraak oordeel van de interne beroepscommissie IBC/2015-2016/24
(...)”*

Hiermee dien ik tegenspraak in tegen het oordeel van de interne beroepscommissie, betreffend de beoordeling van stage 1, van de opleiding Pedagogie van het jonge Kind aan [verwerende partij]. Ingang op 14.7.2016.

Ik vraag u mij mee te delen tot wanneer mijn uitgebreide motivering bij u ingekomen moet zijn. Omdat ik momenteel voor herexamen moet leren, vraag ik u mij voldoende tijd ervoor te geven. De herexamen vinden op de 16, 17 en 24 augustus plaats. Ik vraag u ermee rekening te houden. (...)”

De Raad stelt vast dat het initieel verzoekschrift zeer summier is opgesteld en dat er geen enkele grief wordt geformuleerd ten aanzien van de interne beroepsbeslissing. Het is op basis van het verzoekschrift voor de verwerende partij, noch voor de Raad voldoende duidelijk welke juridische bezwaren de verzoekende partij tegen de bestreden beslissing in brengt. Het verzoekschrift bevat immers geen minimale uiteenzetting van de bezwaren, zoals nochtans opgelegd door artikel II.294, § 2, Codex Hoger Onderwijs (oud artikel II. 24, §2 Aanvullingsdecreet). De memorie van toelichting bij het Aanvullingsdecreet vermeldt nochtans met betrekking tot deze vormvereiste (*Parl. St. Vl. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, p. 25*):

“Het volstaat dat de verzoeker een eventueel summier doch duidelijk aangegeven onregelmatigheid aanbrengt, zonder dat deze beweerde onregelmatigheid juridisch moet worden gekwalificeerd. Het is evenwel evident dat dergelijk middel niet kan bestaan uit een loutere bewering of mededeling of uit het uiten van twijfel. Het mag duidelijk zijn dat, indien niet wordt voldaan aan deze vereiste, het beroep niet op ontvankelijke wijze kan worden aangenomen. Dit vloeit voort uit de beginselen inzake behoorlijke rechtsbedeling. De rechten van verdediging houden in dat een partij op de hoogte wordt gebracht van de aard en de redenen van de feiten die haar ten laste worden gelegd, wat niet het geval is bij een verzoekschrift dat niet de redenen van het beroep (hoe summier omschreven ook) doet kennen.”.

De “Tegenspraak oordeel van de interne beroepscommissie IBC/2015-2016/24” bevat enkel de vermelding dat verzoekster “tegenspraak” indient tegen het oordeel van de interne beroepsinstantie betreffende de beoordeling van “Stage 1”, met de vraag om mee te delen tot wanneer een bijkomende motivering kan worden ingediend en om hiervoor voldoende tijd te voorzien. Aldus verduidelijkt verzoekster weliswaar waartegen het beroep bij de Raad is gericht (de interne beroepsbeslissing die haar op 14 juli 2016 bereikte), maar zij haalt geen concrete

middelen aan die zij tegen deze beslissing wenst aan te voeren. Zij geeft immers op geen enkele wijze aan waarom de bestreden beslissing volgens haar onwettig of onregelmatig is.

In deze omstandigheden voldoet het verzoekschrift, bij gebrek aan enig middel tot nietigverklaring, *prima facie* niet aan de decretaal voorgeschreven vormvereisten.

Verzoekster voert weliswaar in haar “motivering tegenspraak tegen het besluit van de interne beroepscommissie” bij e-mail van 4 augustus 2016 (waarvan zij de bijlagen, getiteld “aanvulling tegenspraak” per mail bezorgt op 8 augustus 2016) en bij aangetekend schrijven van 8 augustus 2016, alsook in haar wederantwoordnota meer concrete grieven aan tegen de bestreden beslissing.

Verzoekster voert aan dat zij geen juridische ervaring heeft en Duitse is. Tevens haalt zij aan dat ze depressief was en een grote werklast had voor de herexamens. Bijgevolg lijkt verzoekster zich op ‘overmacht’ te willen beroepen. Het is vaste rechtspraak van de Raad van State dat, indien bewezen, overmacht ertoe kan leiden dat een buiten de termijn ingediend beroep of ander procedurestuk niet onontvankelijk is:

“Overmacht, die in het procesrecht een verlenging van de vervaltermijnen om een proceshandeling te stellen mogelijk maakt, kan enkel voortvloeien uit een gebeurtenis buiten de wil van de betrokkene, die door deze niet kon worden voorzien, noch vermeden.”¹

De Raad heeft weliswaar begrip voor de moeilijke persoonlijke omstandigheden die verzoekster aanhaalt, maar is niettemin van oordeel dat deze niet als ‘overmacht’ kunnen worden aangemerkt. *In casu* was verzoekster immers niet in de *onmogelijkheid* om binnen de vervaltermijn van 5 kalenderdagen op ontvankelijke wijze een beroep in te stellen, temeer daar zij er wel in slaagde om een verzoekschrift in te dienen, maar niet om daar enige middelen in op te nemen.

Een verzoekschrift dat geen enkel middel bevat, is in principe onontvankelijk. Overeenkomstig artikel II.296 van de Codex Hoger Onderwijs kan een nieuw verzoekschrift worden ingediend om dat euvel van onontvankelijkheid te verhelpen, maar dit moet eveneens binnen de beroepstermijn van 5 kalenderdagen gebeuren. *In casu* is de aanvullende motivering van

¹ RvS 26 mei 2016, nr. 234.862, Maes.

verzoekster, die de Raad ruim buiten de beroepstermijn eerst bereikte op 4 augustus 2016, laattijdig. Er valt niet in te zien waarom de nadien geformuleerde grieven niet eerder in het verzoekschrift konden opgenomen worden. Het is tevens vaste rechtspraak² dat middelen die voor het eerst in de wederantwoordnota worden geformuleerd, onontvankelijk zijn.

Het beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 september 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
-----------------	-----------------

Jean Goossens	bijzitter
---------------	-----------

Piet Versweyvelt	bijzitter
------------------	-----------

bijgestaan door

Freya Gheysen	secretaris
---------------	------------

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

² Zie o.a. R. Stvb. 1 december 2015, nr. 2.657.

Zitting van 5 september 2016

Arrest nr. 3.052 van 8 september 2016 in de zaak 2016/210

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard en het resultaat van 9/20 voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ aldus behouden blijft.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 5 september 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat [REDACTED] en mevrouw [REDACTED], die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in de verpleegkunde”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 7 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde vooreerst dat, waar de student verzoekt om gehoord te worden, artikel 22.7 OER geen hoorrecht voorziet. Zij acht aan de hoorplicht te hebben voldaan door de schriftelijke uiteenzetting die de student kan indienen. Vervolgens merkt de interne beroepsinstantie op dat de student via de ombuds overleg heeft gehad met de drie stagebegeleiders, die toelichting gegeven hebben over het eindresultaat voor de stage. Ze verduidelijkt dat de student tijdens deze stage wordt beoordeeld op basis van dagreflecties van de student enerzijds en mondelinge feedback van de stageafdeling anderzijds. De dagreflecties worden aangevuld met feedback van de mentor en worden ondertekend door de mentor. De interne beroepsinstantie benadrukt dat deze dagreflecties door de student zelf worden geschreven en dat de student zelf verantwoordelijk is om op basis van deze reflecties de verworven competenties aan te tonen. Zij merkt op dat de dagreflecties van de student inderdaad steeds positief zijn, maar het valt op dat meerdere reflecties van feedback enkel werden voorzien en afgetekend door medestudenten, wat niet conform het stagereglement is. Daarenboven stelt de interne beroepsinstantie vast dat de student dagreflecties schrijft op dagen dat zij, volgens het uurrooster van de stageafdeling en volgens haar eigen urenstaat, niet op de stage was (10 juni 2016, 4 juni 2016,...), wat nadien nog door de stageafdeling werd bevestigd.

Verder stipt de interne beroepsinstantie aan dat de mondelinge feedback door het vast personeel van de stageafdeling ook steeds wordt genoteerd op het online platform van de stagebegeleiding, en dat op verschillende momenten. Uit deze feedback blijkt dat vanaf begin juni wordt aangegeven dat de briefing onvoldoende is en dat taal een probleem geeft naar communicatie toe. Daarnaast merkt de interne beroepsinstantie op dat de student op 17 juni 2016, zonder goedkeuring van de stageafdeling, de dienst voortijdig verlaten zou hebben (omstreeks 11u00 in plaats van het voorziene einduur 15u30), terwijl de student neerschrijft 8 stage-uren te hebben doorlopen. De beroepsinstantie stelt ook vast dat de student haar gepresteerde stage-uren niet correct heeft weergegeven en dan ook niet aan voldoende stage-uren komt om een credit voor het opleidingsonderdeel te kunnen verwerven. De interne beroepsinstantie stipt ten slotte aan dat de beoordeling overeenkomstig het vooropgesteld evaluatieformulier in het klinisch onderwijs is gebeurd.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroept zich in een eerste middel op een schending van de artikelen 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, B.S. 12 september 1991 en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij stelt vooreerst dat ze geen antwoorden heeft gekregen op de vragen die werden opgeworpen in haar intern beroep. Verzoekende partij werpt op dat de eindevaluatie een samenvatting van de feedback en de stagewerkmap gedurende de ganse stageperiode zou moeten zijn, dat ze tijdens de tussentijdse evaluatie geen alarmerende feedback kreeg en dat niets op papier werd gezet of ter ondertekening aan haar werd voorgelegd. Volgens haar lag er dan ook geen constructieve feedback voor en nadien werd die, ondanks haar uitdrukkelijke vraag, ook niet gegeven. Verzoekende partij meent niets te lezen in de bestreden beslissing met betrekking tot het niet reageren op de vraag naar feedback. Verder stelt verzoekende partij dat er een niet verklaarbare discrepantie bestaat tussen de negatieve eindevaluatie en alle andere daaraan voorafgaande positieve feedback. Verzoekster meent niet gewaarschuwd te zijn voor de vermeende negatieve evolutie en kon zich daaraan aldus niet verwachten. Ook omtrent dit gebrek aan waarschuwing zegt de bestreden beslissing niets.

Verzoekster is van oordeel dat de bestreden beslissing geen afdoende of inhoudelijke motivering voor de toegekende score kent en ook geen enkele verklaring biedt voor de sterke afwijkingen tussen de tussentijdse evaluatie en de beoordelingen op de stageplaats. Verzoekster

stipt aan dat de bestreden beslissing enkel verwijst naar een ongekend online platform waarop zou staan dat haar brief onvoldoende is en dat er een taalprobleem is. Dergelijke summiere vermelding is volgens verzoekster onaanvaardbaar omdat nergens uit blijkt wanneer deze melding i.v.m. de briefing is gesitueerd in de tijd en omdat een taalprobleem nooit ter sprake is gekomen tijdens de stage en bovendien volkomen fictief is.

Verzoekster vraagt zich af waarop de eindevaluatie en de bestreden beslissing überhaupt gebaseerd zijn, vermits de eindevaluatie enkel gebaseerd kan zijn op de elementen die haar ter kennis zijn gebracht tijdens de stage, dewelke alle positief waren. Tevens meent verzoekster dat de input van de stageplaats niet mag worden veronachtzaamd. Verzoekster stelt dat de positieve feedback niet toeliet om de werkpunten en tips voldoende zwaarwichtig in te schatten en voldoende tijdig te remediëren. Volgens haar is er dan ook sprake van een gebrekkige begeleiding, vermits ze, ondanks alle positieve signalen, niet geslaagd is en ze uitdrukkelijk om feedback heeft gevraagd maar deze niet heeft gekregen. Daarnaast merkt verzoekster op dat er een urenstaat voorligt, afgetekend door de stagementor, die aantoont dat zij haar stage-uren correct en in voldoende mate heeft behaald.

Verzoekende partij stelt bovendien vast dat de bestreden beslissing op geen enkele manier verwijst naar het stagereglement, noch naar de competenties zoals beschreven in de ECTS-fiche. Volgens haar blijkt uit de opgegeven motivering bijgevolg niet hoe de verschillende competenties tegenover elkaar worden afgewogen en waarom enkel bepaalde vermeend niet behaalde competenties de doorslag hebben gegeven.

Ten slotte is verzoekster van oordeel dat zij met een loutere verwijzing naar een mysterieus online platform niet weet wat er hier werd geschreven. Zij weet ook niet of dit de gekregen feedback tegenspreekt of op welke manier deze bevindingen een antwoord op haar bemerkingen zouden zijn.

In haar *antwoordnota* erkent verwerende partij dat de interne beroepsinstantie inderdaad niet per punt op de argumentatie van verzoekster heeft geantwoord, omwille van het feit dat zij van oordeel was dat de feedback door het vaste personeel van de stageafdeling *in casu* een negatieve evaluatie kan staven. Ze merkt op dat deze feedback werd bijgehouden op een online digitaal leerplatform dat fungeert als een soort dagboek waarin het functioneren van de studenten uitgebreid werd besproken door de begeleidende personen. Overigens stelt verwerende partij

dat verzoekende partij deze feedback ook steeds mondeling kreeg. Verwerende partij meent tevens dat verzoekster via e-mail van 20 april 2016 een link naar dit online platform werd doorgestuurd zodat zij de gegeven feedback hier had kunnen herlezen. Verzoekster was, aldus verwerende partij, op de hoogte van eventuele werkpunten of had dat op zijn minst moeten zijn.

Daarnaast merkt verwerende partij op dat, volgens het stagereglement, de dagreflecties door de mentor van feedback moeten worden voorzien en eveneens door de mentor ondertekend moeten worden. Volgens haar heeft verzoekster zich niet aan deze voorschriften gehouden. De dagreflecties van verzoekster werden vaak van feedback voorzien door medestudenten, zodat deze niet representatief zijn voor haar prestaties. Medestudenten zijn immers niet opgeleid om de competenties van verzoekster te beoordelen in het kader van de eindcompetenties in de ECTS-fiche.

Ten slotte benadrukt verwerende partij dat verzoekster de dagreflecties schrijft op dagen dat zij, volgens het uurrooster van de stageafdeling en haar eigen urenstaat, niet op de stage was (10 juni 2016, 4 juni 2016, ...). Dit werd nogmaals nagevraagd en bevestigd door de stageafdeling op 5 juli 2016. Tevens zou verzoekster op 17 juni 2016, zonder goedkeuring van de stageafdeling, de dienst voortijdig hebben verlaten (omstreeks 11u in plaats van het voorziene einduur 15u30), terwijl verzoekster schrijft 8 stage-uren te hebben doorlopen. Verwerende partij stelt dan ook vast dat verzoekster haar gepresteerde stage-uren niet correct heeft weergegeven, zodat zij niet tot voldoende stage-uren komt om een credit voor het opleidingsonderdeel te verwerven. Verwerende partij stipt nog aan dat het loutere gegeven dat de interne beroepsinstantie deze argumentatie niet opnieuw punt per punt wenst te herhalen in haar beslissing, er niet voor zorgt dat de motiveringsplicht *de facto* geschonden werd.

In haar *wederantwoordnota* werpt verzoekende partij met betrekking tot het online platform op dat er van in het begin problemen waren om hierop in te loggen, dat wegens deze problemen werd gevraagd in te loggen met een privémailadres terwijl er verwacht werd dat alle mailverkeer via het mailadres van de school verliep, dat het gebruik ervan niet verplicht was, dat er tot op de dag van de tussentijdse mondelinge evaluatie geen enkele aanleiding was om dit te raadplegen en dat het enige negatieve werkpunt op 3 juni 2016 (mondeling) werd gegeven, waarvoor verzoekster een herkansing kreeg op 10 juni 2016 en deze herkansing met een positieve mondelinge en schriftelijke feedback werd afgesloten. Verder herhaalt verzoekende partij dat zij wel aanwezig was op 10 juni 2016 en zij staat dit met een mail. Ten slotte meent

verzoekende partij dat zij niet de enige was die dagreflecties met feedback van medestudenten gebruikte. Zij staft dit met voorbeelden van dagreflecties van andere studenten.

B. Tweede middel

Verzoekster beroept zich in een tweede middel op een schending van het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij stelt vooreerst dat ze in de nieuwe beslissing geen enkel antwoord leest hoe de terugval in cijfers te bewijzen, verklaarbaar en te rechtvaardigen is in het licht van de feedback die ze kreeg. Verzoekster meent geen negatieve feedback te hebben gekregen, terwijl ze via mail wel om feedback vroeg, en dat geen enkel bewijs voorligt waaruit iets anders blijkt. Met betrekking tot het online platform meent verzoekster dat enkel docenten en verpleegkundigen hier toegang toe hebben en dat hier commentaar op is verschenen die nooit aan haar is gemeld. Tevens stelt zij dat de tussentijdse evaluatie enkel mondeling en positief was en dat ze vruchteloos heeft gevraagd deze feedback schriftelijk te bekomen. Bij de eindevaluatie viel verzoekster dan ook uit de lucht en ze vraagt zich af wat er slechter zou zijn gegaan ten opzichte van de tussentijdse evaluatie.

Verzoekende partij merkt vervolgens op dat een “vervanger” ook de dagreflecties mag aftekenen. Ze benadrukt dat, vermits op de stageplaats vooral tussen studenten werd gewerkt en zij elkaar feedback moesten geven, de dagreflecties voor het overgrote deel door medestudenten werden afgetekend. Hierover werd doorheen de ganse stageperiode nooit een opmerking gemaakt door de stagebegeleiders of mentoren. Verzoekende partij betwist tevens de bewering dat ze dagreflecties schreef op dagen dat ze niet op de stageplek was. Ze stipt aan dat haar vrije dag van 10 juni 2016 verplaatst was naar 13 juni 2016 en dat de hoofdverantwoordelijke [F.V.] haar op deze dag zowel mondeling als schriftelijk feedback heeft gegeven. Met betrekking tot 4 juni 2016 erkent verzoekster inderdaad dat dit een vrije dag was, maar dat de verwarring hieromtrent voorkomt uit de dagreflectie van 3 juni 2016. Deze reflectie was uitgebreid en liep door op de achterzijde, die zij reeds op datum 4 juni 2016 had gedateerd.

Verder stelt verzoekster persoonlijk geen mondelinge negatieve feedback te hebben gekregen van het vast personeel en dat ze van geen enkel vast personeelslid, stagebegeleiders of mentoren te horen heeft gekregen dat er op het online platform negatieve feedback te vinden was. Verzoekster stipt aan dat de stage liep van 28 april 2016 tot en met 17 juni 2016. Tijdens de periode van 28 april 2016 tot 31 mei 2016 heeft ze geen enkele opmerking over haar briefings gekregen. Enkel op 3 juni 2016 hoorde ze dat de briefing van die dag niet voldeed. Volgens haar werd over haar taalgebruik nooit enige opmerking gemaakt, ook niet tijdens de tussentijdse evaluatie of tijdens voorgaande stages.

Met betrekking tot het voortijdig verlaten van de dienst op 17 juni 2016 stelt verzoekende partij dat ze op deze dag haar negatieve eindevaluatie kreeg, waarna ze aan de hoofdverpleegkundige heeft gevraagd of zij naar school mocht gaan om de ombuds te raadplegen. Volgens verzoekster heeft ze hiervoor de toestemming gekregen, maar vroeg de hoofdverpleegkundige haar eerst de stagebegeleider te contacteren. Vermits zij hem niet kon bereiken, heeft ze zelf beslist om naar school te gaan, doch er bleek niemand op de ombudsdienst aanwezig te zijn. Ze heeft daarna een e-mail gestuurd voor een zo spoedig mogelijke afspraak.

Ten slotte benadrukt verzoekster dat ze nooit enige ernstige begeleiding heeft gekregen die haar kon toelaten dit resultaat te verwachten of te begrijpen. Ze stelt dat men niet van haar kon verwachten dat ze rekening hield met de online opmerkingen. Volgens haar bleef een zinvolle tussentijdse evaluatie alsook andere commentaren uit, zodat ze niet wist wat van haar werd verwacht of hoe zij kon bijsturen.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat uit de mondelinge feedback, waarvan een schriftelijke weerslag te vinden is op het online platform, blijkt dat verzoekende partij wel gewezen werd op bepaalde werkpunten en dat zij hierin onvoldoende verbetering maakte. Verwerende partij is overigens van mening dat het online digitaal platform bijdraagt aan de rechtszekerheid, vermits men zo controle kan uitoefenen op de verschillende begeleidende medewerkers en tot een juiste evaluatie kan komen.

Verwerende partij stipt vervolgens aan dat er geen bewijs van gebrekkige begeleiding voorligt. Zij merkt op dat de toetsing van het opleidingsonderdeel is neergeschreven in de handleiding, waaraan de evaluatiedocumenten zijn gehecht. Ze benadrukt dat het evaluatieformulier een vertaling is van de eindcompetenties waaraan de studenten moeten voldoen, zoals opgenomen

in de ECTS-fiche. Er wordt tevens in beschreven welk gewicht wordt toegekend aan de verschillende competenties en het document wordt ook toegelicht tijdens de stage-infomomenten. Verwerende partij merkt op dat de studenten bij de eindevaluatie een mondelinge toelichting en een schriftelijke weergave in het document ‘feedback eindevaluatie’ hebben gekregen.

Ten slotte stelt verwerende partij dat het gegeven dat ook andere studenten kunnen worden geraadpleegd in het kader van de zelfreflectie niet betekent dat zij in de plaats van de mentor mogen aftekenen. Op deze manier maakt verzoekende partij controle en begeleiding immers onmogelijk. Volgens verwerende partij heeft verzoekster zelf nagelaten de mentor te contacteren voor feedback en heeft zij onzorgvuldig gehandeld door de schriftelijke weerslag van de gegeven mondelinge feedback niet na te lezen op het online platform.

In de *wederantwoordnota* gaat verzoekende partij hier niet verder op in.

C. Derde middel

In een derde middel beroept verzoekende partij zich op een schending van het stagereglement en het *patere legem quam ipse fecisti*-beginsel.

Standpunten van de partijen

Verzoekende partij stelt vooreerst dat nergens uit blijkt waaruit de bewaking van het leerproces door de stagebegeleider, zoals voorgeschreven in artikel 9 van het stagereglement, heeft bestaan of hoe deze het stageverloop concreet heeft opgevolgd. Volgens haar kwam er geen respons op uitdrukkelijke vragen. Ze merkt op dat het leerproces niet werd bewaakt, vermits de gegeven feedback op de reflecties van de stagiair fundamenteel verschilt van de feedback op het leerproces.

Daarnaast stelt verzoekende partij dat er, conform artikel 12, d) van het stagereglement, bijgestuurd diende te worden als de reflectie van de student niet in orde was, wat niet is gebeurd. Bovendien werpt verzoekende partij op dat de dagreflecties de basis zijn voor het invullen van de eindevaluatie, maar dat de stagebegeleider blijkbaar plots heel andere criteria en instrumenten hanteert. Ten slotte stipt verzoekende partij nog aan dat de haar gegeven beoordeling alsook de aangevochten beslissing strijdig is met het stagereglement, dat de

tussentijdse evaluatie verzoekster volstrekt onbekend is, dat de vertaling van de competenties in cijfers 0-1-2 om een duidelijk beeld te geven van de verworven competenties haar eveneens volstrekt onbekend is gebleven en dat de bestreden beslissing niet is gebaseerd op “concrete voorbeelden”, zoals nochtans vooropgesteld in artikel 23 van het stagereglement. Ze is ook van mening dat de bestreden beslissing de ECTS-fiche schendt, vermits zij daaruit niet kan afleiden welke competenties, aanwezig in de ECTS-fiche, ze niet zou hebben behaald, hoe de goede en negatieve punten zich tot elkaar verhouden en hoe deze zich vertalen in een cijfer van 9/20.

In haar *antwoordnota* benadrukt verwerende partij dat het online digitaal platform de adequate opvolging van de studenten gedurende het werkplekleren mogelijk maakt. Tevens stelt ze dat de studenten wel degelijk werden bijgestuurd, voornamelijk mondeling, maar dat een schriftelijke weerslag op het online platform terug te vinden was. Ten slotte merkt ze op dat de studenten een draaiboek hebben ontvangen met betrekking tot de leerwerkplaats en dat aan de stagebegeleiders richtlijnen werden verstrekt. Volgens verwerende partij werd aldus een degelijke begeleiding verstrekt en werd het leerproces conform het stagereglement bewaakt.

In de *wederantwoordnota* gaat verzoeker hier niet verder op in.

D. Beoordeling van alle voorgaande middelen samen

De aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie overweegt dat de student niet akkoord gaat met de toegekende score. Verzoekende partij werpt op dat de score niet overeenstemt met de dagreflecties, niet met de gekregen feedback van de mentoren en niet met het leerproces. Hieromtrent merkt verzoekende partij, volgens de interne beroepsinstantie, op dat over de vermeende tekortkomingen nooit iets zou zijn gezegd tijdens de tussentijdse evaluatie. De interne beroepsinstantie vermeldt tevens dat de student opmerkt dat in de beoordeling van het stageboek onregelmatigheden staan, aangezien de gepresteerde uren naar haar oordeel niet zouden overeenstemmen.

Volgens de interne beroepsinstantie besluit de student hieruit dat de beslissing waardoor een score van 9 op 20 is toegekend voor het opleidingsonderdeel “” (12 studiepunten) het rechtszekerheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel zou schenden. Tevens voert de student voor de interne beroepsinstantie aan dat het motiveringsbeginsel geschonden zou zijn, bij gebrek aan verklaring voor de ‘plotse negatieve eindevaluatie’.

De interne beroepsinstantie antwoordt hier in de voor de Raad aangevochten beslissing onder meer het volgende op met betrekking tot de beoordeling van de student:

“gezien: (...)

- de student tijdens deze stage beoordeeld wordt op basis van de dagreflecties enerzijds en de mondelinge feedback van de stageafdeling anderzijds;
- de dagreflecties van de student worden aangevuld met feedback van de mentor en ondertekend door de mentor;
- deze dagreflecties van de student door de student zelf worden geschreven en de student zelf verantwoordelijk is om op basis van deze reflecties de verworven competenties aan te tonen;
- de dagreflecties van deze student inderdaad steeds positief zijn maar het opvalt dat meerdere reflecties van feedback enkel werden voorzien en afgetekend door medestudenten ([R.B.], [L.S.], [L.B.]), wat niet conform het stagereglement is;
- daarenboven blijkt dat de student dagreflecties schrijft op dagen dat zij volgens het uurrooster van de stage-afdeling en volgens haar eigen urenstaat niet op stage was (10/6, 4/6 ...); dit werd door de opleiding op 5/7 nogmaals nagevraagd aan de stage-afdeling en door hen bevestigd;
- de mondelinge feedback door het vast personeel van de stage-afdeling ook steeds wordt genoteerd op het online platform van de stagebegeleiding en dat op verschillende momenten;
- uit deze feedback blijkt dat vanaf begin juni wordt aangegeven dat de briefing onvoldoende is en dat taal een probleem geeft naar communicatie toe;
- ook op 17/6 de student zonder goedkeuring van de stage-afdeling de dienst voortijdig zou verlaten hebben omstreeks 11u in de plaats van het voorziene einduur 15u30, terwijl de student neerschrijft 8 stage-uren te hebben doorlopen;
- de interne beroepscommissie vaststelt dat de student haar gepresteerde stage-uren niet correct heeft weergegeven en dan ook niet aan voldoende stage-uren komt om een credit voor het opleidingsonderdeel te kunnen verwerven;
- de interne beroepscommissie vaststelt dat de beoordeling overeenkomstig het vooropgesteld evaluatieformulier in het klinisch onderwijs is gebeurd;
- de interne beroepscommissie dan ook geen elementen ziet om de toegekende score te herzien.”.

De Raad neemt kennis van de ECTS-fiche voor het opleidingsonderdeel “XXXXXXXXXX”. In het bijzonder slaat de Raad acht op de erin vermelde eindcompetenties en ‘leerdoelen’. De Raad slaat daarenboven acht op de evaluatiedocumenten die zijn toegelicht in het document “Toetsing klinisch onderwijs” en de erin toegelichte evaluatiewijze. De Raad leest in dit document daarenboven dat het opleidingsonderdeel waarop de betwisting betrekking heeft voor

70% wordt getoetst op de werkvloer tijdens een managementstage van 8 weken en voor 30% door de neerslag/verwerking van de student achteraf.

De Raad leest in de beslissing van de interne beroepsinstantie dat uit de mondelinge feedback door het vast personeel van de stage-afdeling, die volgens de beslissing van de interne beroepsinstantie ook steeds, en op verschillende momenten, genoteerd wordt op het online-platform van de stagebegeleiding, vanaf begin juni 2016 blijkt dat de briefing onvoldoende is en dat taal een probleem geeft inzake communicatie.

De Raad stelt vast, zoals verwerende partij in haar antwoordnota ook te kennen geeft, dat de interne beroepsinstantie niet puntsgewijs een antwoord formuleert op de argumentatie van verzoekende partij, zoals zij heeft ontwikkeld in haar intern beroep. Verwerende partij is immers van oordeel dat de interne beroepsinstantie, na de dagreflecties en de feedback van de stageafdeling grondig bestudeerd te hebben, van oordeel was dat de feedback door het vast personeel van de stageafdeling *in casu* een negatieve evaluatie kan staven.

Behalve de overweging dat sinds begin juni wordt opgemerkt dat de briefing onvoldoende is en de opmerking inzake taal, ontbeert de Raad evenwel informatie die toelaat na te gaan welke elementen, positieve dan wel negatieve, tot de score hebben geleid. Evenmin worden de in de beslissing van de interne beroepsinstantie aangehaalde aspecten “briefing” en “taal”, die blijkens deze beslissing het handhaven van de negatieve evaluatie mee ondersteunen, op enigerlei wijze geconcretiseerd. Noch wordt aangegeven hoe en waarom zij derwijze de beoordeling hebben beïnvloed dat verzoekende partij de aangevochten score bekommt. Ook vindt de Raad in de beslissing van het interne beroepsorgaan geen aanwijzing over de wijze waarop de door de beroepsinstantie bij de bevestiging van de score betrokken elementen, alsmede hun reflectie in de door verzoekende partij behaalde score, zich verhouden tot de eindcompetenties en de leerdoelen.

Dit is voor de Raad in het bijzonder belangrijk omdat de interne beroepsinstantie tevens opmerkingen formuleert betreffende de door verzoekende partij gerapporteerde uren enerzijds en de reëel door verzoekende partij gepresteerde uren anderzijds. In het bijzonder leest de Raad in de beslissing van de interne beroepsinstantie dat verzoekende partij geen correcte weergave heeft gegeven van het aantal gepresteerde stage-uren en zodoende niet aan voldoende stage-uren komt om een credit voor dit opleidingsonderdeel te kunnen verwerven.

Het is de Raad op basis van de beslissing van de interne beroepsinstantie niet duidelijk in hoeverre de overweging inzake het aantal gepresteerde/gerapporteerde stage-uren enerzijds, en de overwegingen inzake “taal” en “briefing” anderzijds, tot de betwiste score hebben geleid. Het is zodoende, te meer in het licht van het feit dat verzoekende partij een score van 9 op 20 heeft bekomen, relevant te weten of de problematiek van het aantal stage-uren, dan wel de overwegingen inzake “taal” en “briefing” tot het niet-slagen hebben geleid. Zo beide ertoe hebben geleid, blijft de Raad in het ongewisse betreffende de wijze waarop de interne beroepsinstantie voormelde elementen in haar oordeel heeft geïntegreerd.

Daarbij komt nog dat verzoekende partij, verwijzend naar een door de stagementor ondertekende urenstaat, aanvoert dat zij haar stage-uren correct en in voldoende mate heeft behaald, hetgeen volgens de Raad het belang de overwegingen in de interne beroepsbeslissing betreffende de problematiek van de stageprestaties (rapportering en daadwerkelijk gelopen stage) voldoende (concreet) uit te werken, onderstreept. De Raad merkt ter zake overigens op dat verzoekende partij de aangehaalde afwezigheden betwist en dat verwerende partij betreffende de vermeende afwezigheid op 10 juni 2016 ter zitting bevestigt dat er geen sprake is van een ongewettigde afwezigheid.

Nu de Raad in de beslissing van de interne beroepsinstantie het beslissingsproces slechts summier gedocumenteerd weet, kan de Raad onvoldoende vaststellen welke concrete elementen tot de beslissing hebben geleid en hoe deze elementen tot de beslissing hebben geïnspireerd. Aldus kan de Raad niet vaststellen of deze elementen de beslissing in redelijkheid kunnen dragen.

De Raad benadrukt dat het hem hierbij vanzelfsprekend niet toekomt de beoordeling van de stage van verzoekende partij over te doen. Daarentegen dient de Raad wel na te gaan of de aangevochten beslissing voldoende elementen in zich draagt om de beslissing te schragen en de totstandkoming van de beslissing te verduidelijken. De Raad overweegt dat weliswaar niets belet dat de interne beroepsinstantie terecht van oordeel kan zijn geweest, na grondig de evaluatie-elementen te hebben bestudeerd, dat de negatieve beoordeling van verzoekende partij gehandhaafd kon blijven. Evenwel weet hij deze beoordeling onvoldoende gedocumenteerd in de beslissing van de interne beroepsinstantie.

Verwerende partij verwijst ook naar een online digitaal platform, waarop de feedback die gedurende het werkplekleren werd gegeven, werd bijgehouden. De Raad leest hieromtrent in de aangevochten beslissing:

- “de mondelinge feedback door het vast personeel van de stage-afdeling ook steeds wordt genoteerd op het online platform van de stagebegeleiding en dat op verschillende momenten;
- uit deze feedback blijkt dat vanaf begin juni wordt aangegeven dat de briefing onvoldoende is en dat taal een probleem geeft naar communicatie toe;”.

Verwerende partij stipt aan dat het platform toegankelijk werd gemaakt voor de directeur nursing, de hoofdverpleegkundige, de stagementoren, de stagebegeleiders en de stagecoördinatoren. Het platform fungeert, zo stipt verwerende partij aan, als een soort van dagboek waarin het functioneren van de studenten uitgebreid werd besproken door de desbetreffende begeleidende personen die met de studenten in kwestie gewerkt hadden. Tevens geeft verwerende partij aan dat aan verzoekster ook toegang is verleend tot het platform, middels een aan haar toegestuurde link.

De inhoud van het platform daargelaten – met name de vraag of de feedback die erin is opgenomen, in de onderlinge afweging ervan en in het licht van de met het opleidingsonderdeel beoogde competenties, de beslissing van verwerende partij rechtvaardigt – ziet de Raad niet hoe uit de aangevochten beslissing blijkt op welke wijze de interne beroepsinstantie deze inhoud *in concreto* in (de totstandkoming van) haar beslissing heeft geïntegreerd. De Raad merkt hierbij ten overvloede op dat de toegankelijkheid van het platform door verzoekende partij als problematisch wordt aangemerkt en dat de studenten als gevolg hiervan parallel communiceerden via een facebook-groep. Dat verzoekende partij toegang had tot de inhoud van het hierboven vermelde online platform, kan er niet aan verhelpen dat verzoekende partij, hoewel haar via dit platform kennis wordt verschaft van de feedback op haar functioneren tijdens de stage, niet uit de aangevochten beslissing kan opmaken hoe deze feedback zich verhoudt tot het eindcijfer dat zij heeft bekomen, als uitdrukking van de mate waarin zij de beoogde eindcompetenties al dan niet heeft bereikt. Dat, zoals verwerende partij aangeeft, verzoekende partij – zo zij de link zou hebben gevolgd – op het werkplekleren-overlegplatform kennis zou hebben gekregen van de gegeven feedback en dus op de hoogte zou zijn geweest van de werkpunten, verschaft de Raad niet meer inzicht over de mate waarin en de wijze waarop de interne beroepsinstantie de feedback bij de aangevochten beslissing betrok.

Evenmin acht de Raad de beslissing van de interne beroepsinstantie op zichzelf voldoende gemotiveerd in het licht van de erin bevestigde score voor de “managementstage” om de door verwerende partij aangehaalde reden dat “uit deze feedback blijkt dat vanaf begin juni wordt aangegeven dat de briefing onvoldoende is en dat taal een probleem geeft naar communicatie”. Dat de interne beroepsinstantie tevens aanhaalt dat “de student haar gepresteerde stage-uren niet correct heeft weergegeven en dan ook niet aan voldoende stage-uren komt om een credit voor het opleidingsonderdeel te verwerven” kan hieraan niet verhelpen, nu het de Raad onduidelijk is hoe voormelde elementen het handhaven van de aangevochten score hebben beïnvloed.

De Raad sluit niet uit dat de werkpunten, al dan niet gecombineerd met de opmerking betreffende het aantal gepresteerde stage-uren, de toegekende score rechtvaardigen, maar weet de werkpunten (“briefing” en “taal”) in de beslissing onvoldoende geconcretiseerd. Evenmin verduidelijkt de beslissing van de interne beroepsinstantie in het geheel niet waarom de werkpunten ertoe hebben geleid te besluiten dat de eindcompetenties in de in de betwiste score tot uitdrukking gebrachte mate niet zijn bereikt.

De interne beroepsinstantie overweegt dat de dagreflecties van de student door de student zelf geschreven werden, aangezien de student er de verantwoordelijkheid voor draagt om via deze reflecties de door hem verworven competenties aan te tonen. De interne beroepsinstantie verduidelijkt tevens dat deze reflecties van de student positief zijn, maar dat deze soms enkel door medestudenten zijn ondertekend en van commentaar voorzien. Volgens haar is dit niet conform het stagereglement, hetgeen verzoekende partij betwist onder verwijzing naar de notie “vervanger” in artikel 12 van het stagereglement. Het is evenwel niet duidelijk welke gevolgen de beroepsinstantie aan deze onregelmatigheid heeft gegeven bij het evalueren van de stage. Zo wordt niet verduidelijkt of, en zo ja in welke mate, de dagreflecties om die reden uit het beoordelingsproces zijn geweerd. De Raad kan enkel vaststellen dat de antwoordnota aangeeft dat de beroepsinstantie de dagreflecties en de feedback van de stageafdeling grondig heeft bestudeerd.

Dat de argumentatie van de student in het intern beroepsschrift niet punt per punt is beantwoord hoeft er niet *ipso facto* toe te leiden dat de motiveringsplicht is geschonden. Evenwel is de Raad van oordeel dat in het voorliggende dossier de concrete elementen, inzonderheid “taal” en “briefing” – al dan niet samen met het aantal gepresteerde stage-uren – op al te summiere wijze

in de aangevochten beslissing worden aangehaald en onvoldoende worden geëxpliciteerd in het licht van de behaalde score en de met het opleidingsonderdeel beoogde eindcompetenties. De Raad acht dit onder meer relevant nu de student van oordeel is dat de beoordeling niet in overeenstemming is met tussentijdse opmerkingen en/of strookt met de werkelijkheid.

Weliswaar is verzoekende partij een “voortgangsverslag per stageperiode” ter hand gesteld, waarin feedback – met inbegrip van negatieve feedback en de (positieve) evolutie die verzoekende partij met betrekking tot de betrokken punten al dan niet heeft doorgemaakt – is opgenomen. Het document bevat “werk en/of aandachtspunten voor een volgende stageperiode”, verdeeld over vier luiken: “algemeen”, “werkpunten/valkuilen”, “stageboek” en “stageopdracht”. Het luik “algemeen” bevat opmerkingen die grotendeels de structuur van het evaluatieformulier volgen. Omtrent de topics waarop verzoekende partij “onvoldoende” scoorde blijkt het “evaluatieformulier” (dat voorziet in 20 “gewogen” criteria waarop de student een score van 0, 1 of 2 kan krijgen), overweegt het “voortgangsverslag” onder het luik “algemeen” het volgende:

- Verzamelen gegevens: “levert geen extra inspanning naar opzoeking of verduidelijking. Gesprek met Frank over taalvaardigheid, dit is een werk- en groeipunt. Probeer in de toekomst de essentie uit de briefing en dokterstoer te halen, bv.: opstart Augmentin meedelen, enz. Extra kans om verantwoordelijke te zijn -> hier heb je iets gedaan met de gekregen feedback naar structuur toe. Communicatie naar dokter was beter, briefing goed. Total overzicht van [gekregen] feedback omtrent patiënten mag meer aanwezig zijn”
- Rapportage: “werkpunt, briefing dient correct te gebeuren anders hebben de opkomende collega’s onvoldoende informatie. Schriftelijke rapportage onvoldoende aanwezig”
- Samenwerken: “delegeren blijft moeilijk, maar samenwerken binnen het team is goed”.
- Persoonlijke interesse, stiptheid en motivatie: “interesse niet merkbaar, motivatie niet altijd even duidelijk, mag meer vragen stellen en werken aan eigen leerproces is niet altijd merkbaar.”.

Als “slot” overweegt het voortgangsrapport onder “algemeen” : “nog niet klaar om in het werkveld/zorginstellingen te functioneren”.

De Raad wil niet uitsluiten dat de in deze feedback opgenomen werkpunten de score eventueel zouden kunnen dragen, doch is niet in de mogelijkheid zulks te beoordelen nu het niet duidelijk is hoe het “voortgangsverslag” in de aangevochten beroepsbeslissing – die de klemtoon legt op “briefing” en “taal” – betrokken is. De Raad merkt hierbij op dat het voortgangsverslag onder het tweede luik “werkpunten/valkuilen” slechts vermeldt:

- “Briefing en dokterstoer zijn een werkpunt en vraagt verduidelijking en inzicht.

- Kent eigen functioneren onvoldoende of wordt in vraag gesteld.”.

Tevens is het de Raad, zoals reeds aangegeven, niet duidelijk hoe de beslissing van de interne beroepsinstantie zich verhoudt tot het voortgangsverslag wat het onderscheid tussen het aantal gerapporteerde en het aantal gepresteerde stage-uren betreft, en de erbij gemaakte conclusie dat er te weinig stage is gelopen om te kunnen slagen. De opmerking in het voortgangsverslag met betrekking tot de urenstaat (bij het derde luik: “Stageboek”) lijkt zich in het evaluatieformulier immers te vertalen in een “0” bij de stelling “De student leeft de richtlijnen na met betrekking tot het voortgangsverslag, het stageportfolio en de vereisten documenten (vb medische fiche en urenstaat)” inzake “Stageboek: administratie”. Hierbij herinnert de Raad enerzijds aan de invloed van de problematiek van de verhouding tussen de gerapporteerde en de gepresteerde stage-uren in het “evaluatieformulier” en het “voortgangsverslag” enerzijds en de overweging in de beslissing van de beroepsinstantie dat de verzoekende partij niet aan voldoende stage-uren komt om een credit te kunnen verwerven, anderzijds. In dit derde luik wordt in het voortgangsverslag ook opgemerkt dat er te weinig dagreflecties zijn gemaakt – hetgeen zich eveneens in bovenvermelde score lijkt te vertalen – en laat het de feedback die bij de dagreflecties door medestudenten werd gegeven, onvermeld.

Onder het luik “Stageboek” leest de Raad immers het volgende:

- “14 dagreflecties = te weinig
- Contactnamen verliepen correct, data werden gerespecteerd (stagereglement)
- Urenstaat stageperiode:
 - Totaal 292u/296u= 12 mei vroege waarom niet?
 - Weekend: 14/05-25/05/'16 & 28/05-29/05/'16 & 11/06-12/06/'16
 - Nacht: 30/05-31/05/'16”.

De Raad krijgt in de aangevochten beslissing evenmin inzicht in de verhouding tussen het “evaluatieformulier” en het “voortgangsverslag” alsook de input ervoor, met name de tussentijdse opmerkingen en het er door verzoekende partij eventueel aan gegeven gevolg. Zulks is onder meer van belang tegen de achtergrond van de tussentijdse evaluatie (19/5 – “Valt niet op in de groep. Communicatief correct. Naar patiënten toe vriendelijk. Weet van aanpakken, is een werker, is altijd bezig. Heeft een zekere kennis, maar wel oppervlakkig.”) en de feedback van 2, 3 en 7 juni op het platform, die in hoofdzaak het brieven betreft en overige aspecten goeddeels onbehandeld laat. Hierbij is duidelijkheid betreffende de evolutie na de

tussentijdse evaluatie en de impact ervan op de eindscore niet onbelangrijk. Hetzelfde geldt voor het al dan niet optreden van evolutie inzake “taal” en in het bijzonder “briefing”, en het belang, of het ontbreken van belang, ervan voor de eindbeoordeling. Het belang van duidelijkheid hierbij ligt ook in het feit dat volgens verzoekster slechts één briefing minder goed is verlopen.

Onder meer rekening houdend met de aangehaalde elementen, kan de Raad als dusdanig niet beslissen dat de aangevochten beslissing naar recht voldoende is gemotiveerd, doch komt het de Raad *prima facie* voor dat verzoekende partij tijdens de stage voldoende begeleiding en feedback heeft gekregen. In ieder geval komt het de Raad niet voor dat een eventuele tekortkoming in de begeleiding dermate apert en zwaarwichtig zou zijn dat zij de validiteit van de beoordeling van verzoekende partij in het gedrang brengt. In deze context vermeldt de Raad ook de voorbereidende documenten die de studenten ter beschikking worden gesteld (o.a. de nota “Toetsing Klinisch Onderwijs 2015-2016”, het model “Evaluatieformulier” en het “Stagereglement”, alsmede het stagedraaiboek voor studenten voor de betrokken leerwerkplaats).

Wat het “Evaluatieformulier” betreft, stipt de Raad nog aan in de aangevochten beslissing geen toelichting aan te treffen over de wijze waarop de punten van kritiek die zijn opgenomen in de dossierstukken zich vertalen in de “gewogen” scores (de evaluatiewaaijer is, zo stelt de Raad vast, beperkt tot 0, 1 of 2) op de 20 criteria (“kennis”, “vaardigheden” en “attitude”). Ook treft de Raad in de aangevochten beslissing niet aan hoe de volgens deze “weging” bekomen score is weerspiegeld in de eindscore, rekening houdend met de quoterings “Stageboek: administratie” en de score voor de evaluatie van de stage zelf. Hierbij merkt de Raad op dat hoewel de “weging” toelaat op basis van de diverse deelscores – waarvoor een beperkte scoringsschaal wordt gehanteerd (0,1 of 2) – het aan de diverse doelstellingen toegeschreven belang cijfermatig uit te drukken, het in het voorliggend geval van belang blijft dat de beslissing inzicht verschaft in de redenen die tot de deelscores hebben geleid. Bij een opleidingsonderdeel waarvoor een holistische evaluatie geëigend is, zoals de “managementstage” in het voorliggende dossier, dient de motivering van de beslissing ook toe te laten te beoordelen of de door de wegingsformule bekomen eindscore een verantwoordbare cijfermatige weerspiegeling is van de mate waarin de student globaal de doelstellingen van het opleidingsonderdeel heeft bereikt, behoudens indien uit de toelichting bij de negatieve deelscore op één dan wel meerdere items

reeds blijkt dat de student de met het opleidingsonderdeel beoogde doelstellingen onvoldoende heeft bereikt.

De middelen zijn in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 16 september 2016 een nieuwe beslissing.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 8 september 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, Ite Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter

Jean Goossens bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.053 van 8 september 2016 in de zaak 2016/211

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 5 september 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat [REDACTED] en mevrouw [REDACTED], die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in de Verpleegkunde”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 6/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 29 juni 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 7 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie verduidelijkt vooreerst dat de student tijdens de stage wordt beoordeeld op basis van dagreflecties van de student enerzijds en mondelinge feedback van de stageafdeling anderzijds. De dagreflecties worden aangevuld met feedback van de mentor en worden ondertekend door de mentor. De interne beroepsinstantie benadrukt dat deze dagreflecties door de student zelf worden geschreven en dat de student zelf verantwoordelijk is om op basis van deze reflecties de verworven competenties aan te tonen. Ze merkt op dat de dagreflecties van de student niet steeds positief zijn en dat er daarin door de student zelf een aantal problemen worden aangegeven worden. Verder benadrukt de interne beroepsinstantie dat de mondelinge feedback door het vast personeel van de stageafdeling ook steeds wordt genoteerd op het online platform van de stagebegeleiding, en dat op verschillende momenten. Volgens haar geeft deze feedback, die uitgebreider is dan de dagreflecties van de student zelf, zowel positieve als negatieve elementen aan en kan ze een negatieve evaluatie staven.

De interne beroepsinstantie stelt evenwel vast dat de beoordeling niet overeenkomstig het vooropgestelde evaluatieformulier in het klinisch onderwijs is gebeurd. Volgens haar kunnen de scores voor de volgende competenties: ‘het verzamelen van gegevens’ (stage zelf), ‘de student leeft de richtlijnen na betreffende de organisatie van de stage en de afspraken met de stagebegeleider’ en ‘de student leeft de richtlijnen na met betrekking tot het voortgangsverslag, het stageportfolio en de vereiste documenten’ (stageboek) niet gestaafd worden aan de hand van de documenten. De interne beroepsinstantie merkt op dat wanneer de student voor deze hoger vermelde competenties de maximumscore behaalt, ze een totaalscore van 40/100 of 8/20 voor het opleidingsonderdeel behaalt. Ze beslist dan ook de score aan te passen naar 8/20.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroept zich in een eerste middel op een schending van de artikelen 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, B.S. 12 september 1991 en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij merkt vooreerst op dat zij niet begrijpt op basis waarvan de bestreden beslissing is tot stand gekomen. Ze benadrukt dat ze *in concreto* de beoordelingen weerlegt en dat ze hiervoor duidelijk verwijst naar de tussentijdse feedback, die de eindbeoordeling flagrant tegenspreekt, alsook naar specifieke – feitelijke – elementen in de eindevaluatie die niet kloppen. Zo wordt in de eindevaluatie plots aangehaald dat zij geen teamplayer is, wat zij in het intern beroep betwist, maar waarop zij geen antwoord krijgt. Verzoekende partij is dan ook van mening dat de bestreden beslissing op geen enkele wijze antwoordt op de diverse vragen en argumenten die zij heeft opgeworpen in haar beroepsschrift. Ze wijst er immers op dat, naast de teamplayer-kwestie, ook op haar argumenten betreffende volgende aspecten: ‘ongeïnteresseerde en ongemotiveerde houding’, ‘werktempo’, ‘onvoldoende vaardigheid en bekwaamheid op vlak van verpleegtechnische vaardigheden’, ‘onvoldoende schriftelijke rapportage’ en ‘dagreflecties’ niet werd geantwoord.

Verzoekende partij vindt het verder bijzonder verwonderlijk dat in de bestreden beslissing op geen enkele manier enige referentie is terug te vinden naar de competenties zoals die staan beschreven in de ECTS-fiche. Ze merkt op dat men blijkbaar een aantal fouten heeft ontdekt in de wijze waarop de mentoren de competenties hebben gescoord, maar in de bestreden beslissing heeft men het over andere begrippen dan de competenties waarop zij diende te worden beoordeeld conform de ECTS-fiche. Volgens verzoekende partij blijkt ook niet op welke wijze men het geheel van de – verkeerde – beoordeling van de mentor heeft getoetst aan haar kritiek, noch is duidelijk waarom bepaalde elementen wel en andere niet worden gehanteerd om haar score te wijzigen van 6/20 naar 8/20.

Daarnaast stelt verzoekende partij vast dat er plots wordt verwezen naar een mysterieus online platform waarop mentoren meer feedback zouden geven dan deze die aan verzoekster tijdens de stage zou zijn gegeven. Ze benadrukt dat ze niet weet wat er juist werd geschreven op dit platform, of dit de feedback die zij wel te lezen kreeg flagrant tegenspreekt of op welke manier de bevindingen op dit platform een antwoord zouden zijn op haar bemerkingen.

Ten slotte stipt verzoekende partij aan dat de interne beroepsinstantie een maximumscore toekent voor bepaalde competenties, die dan aanleiding zouden geven tot 40/100 of 8/20. Verzoekende partij begrijpt niet hoe deze cijfermatige omzetting verloopt, evenmin maakt de bestreden beslissing duidelijk op welke wijze de gegeven cijfermatige vertaling van de competenties overeenstemt met de elementen van het dossier.

In haar *antwoordnota* erkent verwerende partij dat de interne beroepsinstantie inderdaad niet punt per punt op de argumentatie van verzoekster heeft geantwoord, omwille van het feit dat zij van oordeel was dat de feedback door het vaste personeel van de stageafdeling *in casu* een negatieve evaluatie kan staven. Ze merkt op dat deze feedback werd bijgehouden op een online digitaal leerplatform dat fungeert als een soort dagboek waarin het functioneren van de studenten uitgebreid werd besproken door de begeleidende personen. Overigens stelt verwerende partij dat verzoekende partij deze feedback ook steeds mondeling kreeg. Verwerende partij meent tevens dat verzoekster via e-mail van 20 april 2016 een link naar dit online platform werd doorgestuurd zodat zij de gegeven feedback hier had kunnen herlezen. Verzoekster was, aldus verwerende partij, op de hoogte van eventuele werkpunten of had dat op zijn minst moeten zijn. Hierbij merkt verwerende partij op dat in de dagreflecties – die door de studenten zelf worden geschreven en door de mentor worden aangevuld met feedback en door hem worden ondertekend – door verzoekende partij een aantal problemen worden aangegeven. Volgens haar konden de dagreflecties en de mondelinge feedback de eindevaluatie bijgevolg reeds verantwoorden.

Verder benadrukt verwerende partij dat elk opleidingsonderdeel zelfstandig geëvalueerd moet worden, in functie van de evaluatiecriteria die eigen zijn aan dat opleidingsonderdeel. Volgens haar hebben de voortgangsverslagen van vorige stages die verzoekende partij bijbrengt in deze zaak dan ook geen enkele waarde en kan men van een studente in het laatste jaar Bachelor Verpleegkunde meer verwachten.

Ten slotte wijst verwerende partij erop dat de interne beroepsinstantie het dossier grondig heeft bestudeerd, vermits zij een rechtzetting heeft gedaan met betrekking tot drie competenties omdat de beoordeling hiervoor niet was gebeurd overeenkomstig het vooropgestelde evaluatieformulier en deze scores niet gestaafd konden worden aan de hand van documenten. Zij merkt op dat de toetsing van het opleidingsonderdeel is neergeschreven in de handleiding, waaraan de evaluatiedocumenten zijn gehecht. Ze benadrukt dat het evaluatieformulier een vertaling is van de eindcompetenties waaraan de studenten moeten voldoen, zoals opgenomen in de ECTS-fiche. Er wordt tevens in beschreven welk gewicht wordt toegekend aan de verschillende competenties en het document wordt ook toegelicht tijdens de stage-infomomenten. Verwerende partij merkt op dat de studenten bij de eindevaluatie een mondelinge toelichting en een schriftelijke weergave in het document ‘feedback eindevaluatie’ hebben gekregen.

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekende partij op dat zij zich volstrekt niet kan vinden in de bewering dat ze geen teamplayer zou zijn. Daarom voegt zij hieromtrent reacties bij van haar medestudenten. Verder geeft ze nog een reactie mee op stuk 8, zijnde het evaluatieformulier, en op stuk 12, zijnde de feedback die door het vast personeel aan verzoekster werd gegeven, van verwerende partij.

B. Tweede middel

Verzoekster beroept zich in een tweede middel op een schending van het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij stelt vooreerst dat ze in de nieuwe beslissing geen enkel antwoord leest hoe de terugval in cijfers te bewijzen, verklaarbaar en te rechtvaardigen is in het licht van de feedback die ze kreeg. Verzoekster meent geen negatieve feedback te hebben gekregen en dat geen enkel bewijs voorligt waaruit iets anders blijkt. Met betrekking tot het online platform meent verzoekster dat enkel docenten en verpleegkundigen hier toegang toe hebben en dat hier commentaar op is verschenen die nooit aan haar is gemeld, wat zij zelf overigens heel jammer vindt.

Verder merkt verzoekende partij op dat zij enkel feedback kreeg als zij er zelf naar vroeg, wat niet altijd lukte, omdat zij meestal druk bezig was. Volgens haar werd tijdens de summiere ‘tussentijdse evaluatie’ (op 19 mei) enkel vermeld dat zij een ongeïnteresseerde houding leek te hebben. Bij de eindevaluatie viel zij dan ook uit de lucht en ze vraagt zich af wat er slechter zou zijn gegaan ten opzichte van de tussentijdse evaluatie.

Verzoekende partij is ook van mening dat er een redelijke verantwoording moet worden gegeven voor een inhoudelijke discrepantie in de beoordeling tussen mentor en lector, maar dat deze niet voorligt. Volgens haar liet de positieve feedback immers niet toe om de werkpunten en tips voldoende zwaarwichtig in te schatten en voldoende tijdig te remediëren, wat een gebrekkige begeleiding impliceert die het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt. Ze stelt dat, vermits er geen motivering voorligt voor de grote verschillen tussen de verslagen van de mentoren en de eindbeoordeling, er niet anders kan worden besloten dat de positieve en gemotiveerde tussentijdse verslagen als enige basis kunnen gelden en een slaagcijfer vertegenwoordigen en verantwoorden.

Ten slotte benadrukt verzoekster dat ze nooit enige ernstige begeleiding heeft gekregen die haar kon toelaten dit resultaat te verwachten of te begrijpen. Ze merkt op dat uit de tussentijdse evaluatie blijkt dat ze slechts één werkpunt heeft. Verzoekende partij stelt dat men niet van haar kon verwachten dat ze rekening hield met de online opmerkingen. Volgens haar bleef een zinvolle tussentijdse evaluatie alsook andere commentaren uit, zodat ze niet wist wat van haar werd verwacht of hoe zij kon bijsturen.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat uit de mondelinge feedback, waarvan een schriftelijke weerslag te vinden is op het online platform, blijkt dat verzoekende partij wel gewezen werd op bepaalde werkpunten en dat zij hierin onvoldoende verbetering maakte. Verwerende partij is overigens van mening dat het online digitaal platform bijdraagt aan de rechtszekerheid, vermits men zo controle kan uitoefenen op de verschillende begeleidende medewerkers en tot een juiste evaluatie kan komen.

Verwerende partij stipt vervolgens aan dat er geen bewijs van gebrekkige begeleiding voorligt. Ze benadrukt dat de ECTS-fiche duidelijk de eindcompetenties bevat waaraan de studenten dienen te voldoen, zodat verzoekende partij moeilijk kan voorhouden dat zij niet wist wat er van haar verwacht werd op het einde van de stage. Ze merkt ook op dat verzoekende partij

tijdens de stage steeds werd begeleid door het aanwezige personeel en dat ze steeds een dagreflectie diende op te maken. Volgens verwerende partij is er allerm minst bewijs voor een gebrekkige begeleiding en is verzoekster zelf onzorgvuldig geweest door de schriftelijke weerslag van de gegeven mondelinge feedback niet na te lezen via het online digitaal platform.

C. Derde middel

In een derde middel beroept verzoekende partij zich op een schending van het stagereglement en het *patere legem quam ipse fecisti*-beginsel.

Standpunten van de partijen

Verzoekende partij stelt vooreerst dat nergens uit blijkt waaruit de bewaking van het leerproces door de stagebegeleider, zoals voorgeschreven in artikel 9 van het stagereglement, heeft bestaan of hoe deze het stageverloop concreet heeft opgevolgd. Ze merkt op dat het leerproces niet werd bewaakt, vermits de gegeven feedback op de reflecties van de stagiair fundamenteel verschilt van de feedback op het leerproces.

Daarnaast stelt verzoekende partij dat er, conform artikel 12, d) van het stagereglement, bijgestuurd diende te worden als de reflectie van de student niet in orde was, wat niet is gebeurd. Bovendien werpt verzoekende partij op dat de dagreflecties de basis zijn voor het invullen van de eindevaluatie, maar dat de stagebegeleider blijkbaar plots heel andere criteria en instrumenten hanteert. Ten slotte stipt verzoekende partij nog aan dat de haar gegeven beoordeling alsook de aangevochten beslissing strijdig is met het stagereglement, dat de tussentijdse evaluatie verzoekster volstrekt onbekend is (of het zou de opmerking dienen te zijn betreffende haar ogenschijnlijke ongemotiveerdheid), dat de vertaling van de competenties in cijfers 0-1-2 om een duidelijk beeld te geven van de verworven competenties haar eveneens volstrekt onbekend is gebleven en dat de bestreden beslissing niet is gebaseerd op “concrete voorbeelden”, zoals nochtans vooropgesteld in artikel 23 van het stagereglement. Ze is ook van mening dat de bestreden beslissing de ECTS-fiche schendt, vermits zij daaruit niet kan afleiden welke competenties, aanwezig in de ECTS-fiche, ze niet zou hebben behaald, hoe de goede en negatieve punten zich tot elkaar verhouden en hoe deze zich vertalen in een cijfer van 8/20.

In haar *antwoordnota* benadrukt verwerende partij dat het online digitaal platform de adequate opvolging van de studenten gedurende het werkplekleren mogelijk maakt. Tevens stelt ze dat de studenten wel degelijk werden bijgestuurd, voornamelijk mondeling, maar dat een

schriftelijke weerslag op het online platform terug te vinden was. Ten slotte merkt ze op dat de studenten een draaiboek hebben ontvangen met betrekking tot de leerwerkplaats en dat aan de stagebegeleiders richtlijnen werden verstrekt. Volgens verwerende partij werd aldus een degelijke begeleiding verstrekt en werd het leerproces conform het stagereglement bewaakt.

D. Beoordeling van alle voorgaande middelen samen

De aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie overweegt dat de student niet akkoord gaat met de toegekende score en opwerpt dat de opmerkingen in het voortgangsverslag niet overeenstemmen met de dagreflecties. De interne beroepsinstantie bepaalt tevens dat de student tijdens de stage waarvoor hij niet is geslaagd (6 op 20) beoordeeld wordt op basis van de dagreflecties enerzijds en de mondelinge feedback van de stageafdeling anderzijds. Volgens de interne beroepsbeslissing worden dagreflecties van de student aangevuld met feedback van de mentor en worden deze ook door hem ondertekend. De dagreflecties worden door de student geschreven. De interne beroepsinstantie merkt op dat de student verantwoordelijk is om de verworven competenties aan te tonen op basis van de reflecties. Ze stelt vast dat de dagreflecties van de student niet steeds positief zijn. Er worden door de student zelf immers een aantal problemen in aangegeven.

De interne beroepsinstantie geeft tevens aan dat de mondelinge feedback door het vast personeel van de stageafdeling steeds wordt genoteerd op het online platform van de stagebegeleiding en dat op verschillende momenten. Deze feedback is, volgens de interne beroepsinstantie, uitgebreider dan de dagreflecties van de student. Deze feedback geeft bovendien zowel positieve als negatieve elementen aan, die een negatieve evaluatie kunnen staven.

De Raad neemt kennis van de ECTS-fiche voor het opleidingsonderdeel “”. In het bijzonder slaat de Raad acht op de erin vermelde eindcompetenties en ‘leerdoelen’. De Raad slaat daarenboven acht op de evaluatiedocumenten die zijn toegelicht in het document “Toetsing klinisch onderwijs” en de erin toegelichte evaluatiewijze. De Raad leest in dit document daarenboven dat het opleidingsonderdeel waarop de betwisting betrekking heeft voor 70% wordt getoetst op de werkvloer tijdens een managementstage van 8 weken en voor 30% door de neerslag/verwerking van de student achteraf.

De Raad leest in de beslissing van de interne beroepsinstantie weliswaar dat de dagreflecties van de student niet steeds positief zijn en dat in deze dagreflecties door de student zelf een aantal problemen worden aangegeven, doch ziet in de beslissing geen elementen die voorts verduidelijken hoe deze “problemen” in relatie staan tot de score die verzoekende partij heeft behaald.

Dergelijke verduidelijking van de totstandkoming van de score is ook relevant in het licht van de overweging van de interne beroepsinstantie, die het intern beroep gedeeltelijk gegrond verklaart en de student een score van 8 op 20 toekent, dat wanneer de student voor een aantal competenties (namelijk “het verzamelen van gegevens”, “de student leeft de richtlijnen na betreffende de organisatie van de stage en de afspraken met de stagebegeleider” en “de student leeft de richtlijnen na met betrekking tot het voortgangsverslag, het stageportfolio en de vereiste documenten”) de maximumscore behaalt, zij voor het opleidingsonderdeel 8/20 behaalt. Deze scorewijziging – oorspronkelijk behaalde verzoekende partij 6/20 – houdt volgens verwerende partij verband met het ontbreken van documenten waarop de score voor de betrokken competentiegebieden is gebaseerd. Nu verzoekende partij voor de betrokken gebieden de maximumscore krijgt toegekend, zoekt de Raad in de aangevochten beslissing tevergeefs hoe de door de interne beroepsinstantie in acht genomen tekorten in het bereiken van de eindcompetenties in de overige door het opleidingsonderdeel bestreken competenties tot de aangevochten score hebben geleid.

De Raad leest dat ook de feedback van het vast personeel van de stageafdeling zowel “positieve als negatieve elementen” aangeeft, die een negatieve evaluatie kunnen staven. Ook wat dit betreft, ontbeert de Raad informatie die toelaat na te gaan welke positieve en negatieve elementen tot de score hebben geleid. Evenmin treft de Raad in de beslissing van het beroepsorgaan aan welke negatieve elementen *in concreto* in de beoordeling zijn betrokken, noch hoe en waarom zij derwijze de beoordeling hebben beïnvloed dat de verzoekende partij de aangevochten score bekommt. Ook treft de Raad in de beslissing van het interne beroepsorgaan niet aan hoe deze afweging van negatieve en positieve elementen, alsook hun reflectie in de door verzoekende partij behaalde score, zich verhouden tot de eindcompetenties en de leerdoelen.

Verwerende partij beaamt dat het intern beroepsorgaan niet punt per punt de argumentatie van verzoekende partij beantwoordt in de beslissing. Zij geeft hierbij aan dat de interne

beroepsinstantie, na de dagreflecties en de feedback van de stageafdeling grondig te hebben bestudeerd, het oordeel was toegedaan dat de feedback door het vast personeel van de stageafdeling *in casu* een negatieve evaluatie kan staven.

Het komt de Raad niet toe de beoordeling van de stage van verzoekende partij over te doen. Daarentegen dient de Raad wel na te gaan of de aangevochten beslissing voldoende elementen in zich draagt om de beslissing te schragen en de totstandkoming van de beslissing te verduidelijken. De Raad kan er niet omheen dat niets belet dat de beroepsinstantie terecht van oordeel kan zijn geweest, na grondig de dagreflecties en de feedback van de stageafdeling te hebben bestudeerd, dat de negatieve beoordeling van de verzoekende partij gehandhaafd kon blijven. Niettemin vindt de Raad in de beslissing geen spoor dat het beslissingsproces van de interne beroepsinstantie documenteert. Bijgevolg kan de Raad niet vaststellen welke concrete elementen tot de beslissing hebben geleid en hoe deze elementen tot de beslissing hebben geïnspireerd. Aldus kan de Raad niet vaststellen of deze elementen de beslissing in redelijkheid kunnen dragen.

Verwerende partij verwijst ook naar een online digitaal platform, waarop de feedback die gedurende het werkplekleren werd gegeven, werd bijgehouden. Zij stipt aan dat het platform toegankelijk werd gemaakt voor de directeur nursing, de hoofdverpleegkundige, de stagementoren, de stagebegeleiders en de stagecoördinatoren. Het platform fungeert, zo stipt verwerende partij aan, als een soort van dagboek waarin het functioneren van de studenten uitgebreid werd besproken door de desbetreffende begeleidende personen die met de studenten in kwestie gewerkt hadden. Tevens geeft verwerende partij aan dat aan verzoekster ook toegang is verleend tot het platform, middels een aan haar toegestuurde link.

De inhoud van het platform daargelaten – met name de vraag of de positieve en negatieve feedback die erin is opgenomen, in de onderlinge afweging ervan en in het licht van de met het opleidingsonderdeel beoogde competenties, de beslissing van verwerende partij rechtvaardigt – ziet de Raad niet hoe uit de aangevochten beslissing blijkt op welke wijze de interne beroepsinstantie deze inhoud *in concreto* in (de totstandkoming van) haar beslissing heeft geïntegreerd. Dat verzoekende partij toegang had tot de inhoud van het hierboven vermelde online platform, kan er niet aan verhelpen dat verzoekende partij, hoewel haar via dit platform kennis wordt verschaft van de feedback op haar functioneren tijdens de stage, niet uit de aangevochten beslissing kan opmaken hoe deze feedback zich verhoudt tot het eindcijfer dat zij

heeft bekomen, als uitdrukking van de mate waarin zij de beoogde eindcompetenties al dan niet heeft bereikt. Dat, zoals verwerende partij aangeeft, verzoekende partij – zo zij de link zou hebben gevolgd – op het werkplekleren-overlegplatform kennis zou hebben gekregen van de gegeven feedback en dus op de hoogte zou zijn geweest van de werkpunten, verschaft de Raad niet meer inzicht over de mate waarin en de wijze waarop de interne beroepsinstantie de feedback bij de aangevochten beslissing betrok.

Evenmin acht de Raad de beslissing van de interne beroepsinstantie op zichzelf voldoende gemotiveerd in het licht van de gegeven score voor de “managementstage” om de door verwerende partij aangehaalde reden dat verzoekende partij in de dagreflecties eveneens een aantal problemen heeft aangegeven. De Raad sluit niet uit dat de dagreflecties werkpunten bevatten die de toegekende score rechtvaardigen, maar treft in de aangevochten beslissing geen begin van verduidelijking aan betreffende de vraag welke concrete en geconcretiseerde werkpunten deze score dragen en waarom deze werkpunten ertoe hebben geleid te besluiten dat de eindcompetenties in de in de betwiste score tot uitdrukking gebrachte mate niet zijn bereikt. Zoals reeds aangegeven, beperkt de interne beroepsinstantie zich ertoe van deze dagreflecties, die niet steeds positief zijn en waarin door de student zelf een aantal problemen worden aangegeven, melding te maken. Hetzelfde geldt, zoals reeds aangegeven, voor de feedback van het vast personeel van de stageafdeling, waarvan de interne beroepsinstantie gewoon overweegt “dat hij zowel positieve als negatieve elementen aangeeft, die een negatieve evaluatie kunnen staven”. Voorts overweegt de interne beroepsinstantie dat deze feedback uitgebreider is dan de dagreflecties van de student zelf, opnieuw zonder de betekenis van deze overweging voor de bevestiging van het oordeel over de stageprestatie te verduidelijken.

Dat de argumentatie van verzoekende partij in het intern beroepsschrift niet punt per punt is beantwoord, hoeft er – zoals verwerende partij aangeeft – niet *ipso facto* toe te leiden dat de motiveringsplicht is geschonden. Evenwel is de Raad van oordeel dat in het voorliggende dossier de concrete elementen, uit voormelde dagreflecties en uit de feedback op het online platform, zelfs niet op minieme wijze in de aangevochten beslissing worden geëxpliciteerd in het licht van de behaalde score.

Het is weliswaar correct voor te houden dat een opleidingsonderdeel zelfstandig wordt geëvalueerd, rekening houdend met de prestaties van verzoekende partij in het kader van dit opleidingsonderdeel. Aldus raken prestaties van verzoekende partij, in het kader van eerder in

het studietraject gevolgd opleidingsonderdelen, de mate waarin de student de beoogde competenties van het huidige opleidingsonderdeel heeft bereikt, niet. *In casu* is het pertinent dat een stage in het laatste bachelorjaar een hogere standaard vooropstelt dan een stage in een lager modeltrajectjaar. Dit belet, nogmaals, niet dat de aangevochten beroepsbeslissing voldoende moet duiden waarom de student – wiens prestaties in een vorige stage weliswaar beter kunnen zijn geweest – het vooropgestelde niveau van de met het in het huidig academiejaar gevolgd opleidingsonderdeel beoogde competenties, niet heeft weten te bereiken.

De Raad merkt nog op dat de rechtzetting die verwerende partij heeft gedaan ten aanzien van de score, omwille van het ontbreken van de vereiste documenten om de score te kunnen staven, misschien wel kan betekenen dat de interne beroepsinstantie het bezwaar van verzoekende partij grondig heeft bestudeerd – althans wat de rechtzetting van de score voor de betrokken competentiegebieden aangaat – doch niet zonder meer toelaat te concluderen dat het dossier wat de andere competentiegebieden betreft even grondig werd bestudeerd, nu de motivering die van het bestuderen van het dossier blijkt kan geven zo summier is.

Weliswaar is verzoekende partij een document ter hand gesteld, waarin feedback – met inbegrip van negatieve feedback en de (positieve) evolutie die verzoekende partij met betrekking tot de betrokken punten al dan niet heeft doorgemaakt – is opgenomen. Het document is volgens verwerende partij een schriftelijke weergave van de mondelinge toelichting die de studenten bij de eindevaluatie hebben gekregen. De Raad wil niet uitsluiten dat de in deze feedback opgenomen werkpunten de score eventueel zouden kunnen dragen, doch is niet in de mogelijkheid zulks te beoordelen omwille van de uiterst summiere wijze waarop de interne beroepsinstantie dit “voortgangsverslag per stageperiode” in zijn beslissing heeft betrokken. Zo wordt, meer in het bijzonder, onvoldoende *in concreto* verduidelijkt hoe het voortgangsverslag zich verhoudt tot de input ervoor, met name de tussentijdse opmerkingen en het er door verzoekende partij eventueel aan gegeven gevolg. Zulks is onder meer van belang tegen de achtergrond van de tussentijdse evaluatie (19/5 – “In begin ongemotiveerd en ongeïnteresseerd. Grijpt haar leerkansen niet o.w.v. [faalangst]. Geeft de indruk te weten waar ze mee bezig is (medicatie) Plantrekker Heel onzeker, heeft veel bevestiging nodig. Gaf aan in het begin inderdaad niet gemotiveerd te zijn, dit is nu wel het geval.”). De Raad acht dit in het bijzonder relevant omwille van het feit dat verzoekende partij van oordeel is dat heel wat opmerkingen weerlegd dienen te worden, daar zij oordeelt dat deze niet met de werkelijkheid of de eraan

gegeven interpretatie overeenstemmen. Bovendien oordeelt verzoekende partij dat de beoordeling niet in overeenstemming is met tussentijdse opmerkingen.

Onder meer rekening houdend met de inhoud van het online stageplatform, kan de Raad als dusdanig niet beslissen dat de aangevochten beslissing naar recht voldoende gemotiveerd is, doch komt het de Raad *prima facie* voor dat verzoekende partij tijdens de stage voldoende begeleiding en feedback heeft gekregen. In ieder geval komt het de Raad niet voor dat een eventuele tekortkoming in de begeleiding dermate apert en zwaarwichtig zou zijn dat zij de validiteit van de beoordeling van verzoekende partij in het gedrang brengt. In deze context vermeldt de Raad ook de voorbereidende documenten die de studenten ter beschikking worden gesteld (o.a. de nota “Toetsing Klinisch Onderwijs 2015-2016”, het model “Evaluatieformulier” en het “Stagereglement”, alsmede het stagedraaiboek voor studenten voor de betrokken leerwerkplaats).

Wat het “Evaluatieformulier” betreft, stipt de Raad nog aan in de aangevochten beslissing geen informatie aan te treffen over de wijze waarop de punten van kritiek die zijn opgenomen in de dossierstukken zich vertalen in de “gewogen” scores (de evaluatiewaaier is, zo stelt de Raad vast, beperkt tot 0, 1 of 2) op de 20 criteria (“kennis”, “vaardigheden” en “attitude”) die zijn opgelijst in het betrokken formulier. Ook treft de Raad in de aangevochten beslissing niet aan hoe de volgens deze “weging” bekomen score is weerspiegeld in de eindscore, in het bijzonder ook in het licht van de aangepaste score voor “het verzamelen van gegevens” (betreft de stage zelf [inzonderheid “kennis”], waarbij verzoekende partij blijkens het in het dossier opgenomen evaluatieformulier 2 kreeg op een schaal van 0 tot 2) en voor “de student leeft de richtlijnen na betreffende de organisatie van de stage en de afspraken met de stagebegeleider” en “de student leeft de richtlijnen na met betrekking tot het voortgangsverslag, het stageportfolio en de vereiste documenten” (stageboek). Hierbij merkt de Raad op dat hoewel de “weging” toelaat op basis van de diverse deelscores – waarvoor een beperkte scoringsschaal wordt gehanteerd (0,1 of 2) – het aan de diverse doelstellingen toegeschreven belang cijfermatig uit te drukken, het in het voorliggend geval van belang blijft dat de beslissing inzicht verschaft in de redenen die tot de deelscores hebben geleid. Bij een opleidingsonderdeel waarvoor een holistische evaluatie geëigend is, zoals de “managementstage” in het voorliggende dossier, dient de motivering van de beslissing ook toe te laten te beoordelen of de door de wegingsformule bekomen eindscore een verantwoordbare cijfermatige weerspiegeling is van de mate waarin de student globaal de doelstellingen van het opleidingsonderdeel heeft bereikt, behoudens indien uit de toelichting

bij de negatieve deelscore op één dan wel meerdere items reeds blijkt dat de student de met het opleidingsonderdeel beoogde doelstellingen onvoldoende heeft bereikt.

De middelen zijn in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 16 september 2016 een nieuwe beslissing.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 8 september 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, Ite Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter

Jean Goossens bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.048 van 5 september 2016 in de zaak 2016/212

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbepaling van de examenjury van 21 juni 2016 betreffende het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 5 september 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat [REDACTED], die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in de beeldende kunsten”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 30 juni 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 8 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vooreerst vast dat de – tussentijdse – score (12/20) waarnaar de studente in haar verzoekschrift verwijst, niet kan worden beschouwd als een deelevaluatie. Het betreft een beoordeling van de voortgang van de studente. De interne beroepsinstantie merkt op dat de positieve aanmoedigingen die docenten in de loop van het academiejaar aan hun studenten geven bedoeld zijn als stimulans, maar dat voor de beoordeling van het eindresultaat een externe jury wordt samengeroepen. Ze benadrukt dat het de taak is van deze jury om een objectief oordeel uit te spreken over het voorgelegde werk.

De interne beroepsinstantie wijst erop dat de jury van oordeel is dat, ondanks de geleverde inspanningen, het werk van onvoldoende kwaliteit is om te kunnen slagen. De jury stelt ook vast dat de studente er in onvoldoende mate in slaagt goed te functioneren zonder de houvast die wordt geboden door de opdrachtgever van het werk, wat volgens haar wijst op een gebrekkige vaardigheid om zelfstandig te werken – wat een absolute vereiste is om het derde jaar van de bacheloropleiding te kunnen afwerken en de master te kunnen aanvatten. Daarnaast is de jury tevens van oordeel dat het werk geen kiem bevat van waaruit het masterproject met redelijke slaagkansen kan groeien.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 12 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verzoekster tekent beroep aan tegen de ‘studievoortgangsbeslissing van de examenjury van verwerende partij dd. 21 juni 2016’ (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 juli 2016 (tweede bestreden beslissing).

De Raad stelt vast dat de eerste bestreden beslissing geen studievoortgangsbepaling betreft. De beoordeling door de examenjury heeft geen definitief karakter. Uit artikel 16.2 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) blijkt overigens dat dergelijke voorlopige examencijfers louter indicatief zijn. Het is aan de examencommissie om een examencijfer vast te leggen voor het betreffende opleidingsonderdeel en om een examenbeslissing te nemen. Huidig beroep wordt dan ook onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op de schending van het formele en materiële motiveringsbeginsel, van het rechtszekerheidsbeginsel en van het vertrouwensbeginsel, alsook op een gebrekkige begeleiding en feedback.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij stelt in haar verzoekschrift dat de docenten gedurende het jaar geen enkele aanwijzing hebben gegeven dat het geleverde werk niet voldeed, integendeel. Volgens haar is er een totale discrepantie tussen de tussentijdse mondelinge evaluaties met de docenten en hun eindoordeel bij monde van de jury. Verzoekende partij is ook van mening dat de jurybeslissing, bij gebrek aan enig objectief vaststelbare maatstaf, een uiting is van totale willekeur, of minstens die indruk wekt, of is ingegeven door andere motieven.

In stuk 8 ‘Argumentatie tegen de beslissing van de interne beroepscommissie’ van verzoekende partij stipt zij aan dat uit de interne beroepsbeslissing duidelijk blijkt dat de interne beroepsinstantie over elementen, verslagen, ... beschikt waarvan zij geen inzage heeft, zodat het gelijkheidsprincipe geschonden is. Verder merkt verzoekende partij op dat één van de docenten, [T.G.], haar tot de dag voor de jury heeft gezegd dat ze zich geen zorgen hoefde te maken. Medestudenten van verzoekende partij bevestigen dat docenten haar werk positief

evalueerden. Ze stelt ook vast dat de interne beroepsinstantie bevestigt dat de tussentijdse evaluatie van 12/20 een beoordeling van de voortgang van de student vormt.

Verzoekende partij werpt vervolgens op dat de interne beroepsinstantie zelf niet weet hoe het er intern aan toe gaat. Er werd immers geen externe, maar enkel een interne jury samengesteld voor de jury op het einde van de bacheloropleiding. Daarnaast wordt er in het derde jaar bachelor ook geen opdrachtwerk meer gegeven. Waar de jury aanhaalde dat zelfstandig werken een absolute vereiste is om de derde bachelor te kunnen afwerken en de master te kunnen aanvatten, stelt verzoekende partij dat er geen enkele studiegids of maatstaf is, dat over eender welke vereiste uitleg geeft. Bovendien is dit een zeer subjectieve beoordeling. Ze merkt op dat zij inderdaad de enige was die dagelijks aanwezig was, wat de indruk kan doen ontstaan dat ze veel begeleiding nodig heeft en dat ze niet zelfstandig kan werken. Verzoekende partij vraagt zich ook af waarom die opmerking – dat ze veel begeleiding zou nodig hebben – niet gemaakt is tijdens het jaar. Verzoekende partij is ten slotte ook van mening dat het niet opgaat om een student een jaar lang aan te moedigen en die dan een onvoldoende te geven.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst vast dat de objectieve beoordelingscriteria duidelijk zijn opgenomen in de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel. Zij merkt op dat er geen nieuwe of bijkomende criteria naar voren werden gebracht tijdens de evaluatie en de feedback. Uit de ECTS-fiche blijkt bovendien dat de eerste evaluatie slechts richtinggevend is, en de tweede pas definitief.

Verder stelt verwerende partij dat de tussentijdse evaluatie overwegend positief werd opgesteld, maar er werd verzoekende partij wel een werkpunt meegegeven, met name dat ze nog losser van het beeld kan komen. Verwerende partij benadrukt dat ook in de nabespreking door de docenten meer werd gewezen op de positieve aspecten. Volgens haar is het hun taak om de studenten te stimuleren, terwijl de taak van de jury erin bestaat een objectief oordeel uit te spreken over het voorgelegde werk.

Verwerende partij merkt vervolgens op dat de begeleidende docenten verzoekende partij steeds hebben bijgestaan in het gehele proces en dat ze verzoekende partij ook op haar zwaktes hebben gewezen gedurende het academiejaar. Volgens verwerende partij kan *in casu* overigens niet aan het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid dat kleeft aan een docent getwijfeld worden,

vermits verzoekende partij hiervoor geen voldoende concrete, doorslaggevende en overtuigende elementen naar voren kan brengen.

Ten slotte verduidelijkt verwerende partij nog dat de eindevaluatie een weerslag is van het moment waarop de juryleden argumenteren in het voordeel of in het nadeel van het voorgelegde werk. Volgens haar dient de jury op basis hiervan een consensus te bereiken en zij heeft besloten dat het werk van verzoekende partij van onvoldoende kwaliteit is om te kunnen slagen voor het opleidingsonderdeel “”, ondanks de geleverde inspanning. Verwerende partij stelt aldus vast dat uit het definitief juryverslag blijkt dat verzoekende partij de eindcompetenties voor dit opleidingsonderdeel niet heeft behaald.

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekende partij op dat het niet duidelijk is hoe de jury, noch de interne beroepsinstantie de vereiste bachelor-competenties, zoals vermeld in de ECTS-fiche, heeft afgewogen om tot een eindoordeel te komen. Ze stelt dat het eindevaluatieformulier oogt als een potpourri van diverse meningen, waarbij het niet duidelijk is van wie deze meningen zijn, vermits dit document niet ondertekend is, noch is er duidelijkheid omtrent de samenstelling van de jury. Volgens haar staan hier bovendien tegenstrijdigheden in. Daarnaast is verzoekende partij van mening dat de zogenaamde “aanvulling op jurycommentaar” van 29 juni 2016 niet veel meer duidelijkheid schept. Ze vraagt zich ook af waarom het nu pas opduikt en zij dit niet gezien heeft in het kader van haar intern beroep.

Verder stipt verzoekende partij aan dat de interne beroepsinstantie nergens tot enige vorm van zelfstandige en neutrale afweging komt, noch formuleert ze een antwoord op haar grieven die zij geuit heeft in haar intern beroepsschrift. Ze stelt ook dat uit vaste rechtspraak van de Raad blijkt dat een zuiver subjectieve appreciatie niet aanvaardbaar is als specifieke motivering voor een artistieke prestatie, zoals *in casu*.

Verzoekende partij stelt vervolgens dat ze gedurende het ganse jaar veelvuldig op de schoolsite aanwezig was en dat ze de hele tijd te horen kreeg dat ze goed bezig was, zodat bij haar een rechtmatig vertrouwen werd gewekt dat de manier waarop ze haar project aanpakte de juiste was. Ten slotte benadrukt verzoekende partij dat een onvolledigheid of een inconsistentie op het vlak van feedback en begeleiding wel onrechtmatig wordt, wanneer de omstandigheden van die aard zijn dat de betrouwbaarheid van de beoordeling erdoor in het gedrang komt. Volgens

haar is er in voorliggend dossier sprake van dergelijke omstandigheden, vermits tijdens het jaar geen enkele indicatie werd gegeven van een fundamenteel verkeerde aanpak.

Beoordeling

Vooreerst herinnert de Raad eraan dat hij zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad gaat daarentegen na of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie het intern beroep van verzoekende partij ongegrond heeft verklaard. Zij overwoog hierbij in het bijzonder als volgt:

“gezien: (...)

- de interne beroepscommissie in eerste instantie vaststelt dat de score van 12/20 waar de student in haar verzoekschrift naar verwijst niet kan worden beschouwd als deelevaluatie; het betreft enkel een beoordeling van de voortgang van de student;
- dat de positieve aanmoedigingen die docenten in de loop van het academiejaar aan hun studenten geven, bedoeld zijn als stimulans, maar dat voor de beoordeling van het eindresultaat voor een diploma, zoals in casu het geval is, een externe jury wordt samengeroepen;
- dat het de taak is van deze jury om een objectief oordeel uit te spreken over het voorgelegde werk;
- dat ondanks de geleverde inspanningen de jury van oordeel is dat het werk van onvoldoende kwaliteit is om te kunnen slagen voor bachelor 3;
- dat de jury vaststelt dat de student er in onvoldoende mate in slaagt goed te functioneren zonder de houvast geboden door opdrachtgever van het werk;
- dat dit volgens de jury wijst op een gebrekkige vaardigheid om zelfstandig te werken, een absolute vereiste om de bachelor 3 te kunnen afwerken en de master te kunnen aanvatten;
- dat de jury oordeelt dat het werk daarnaast geen kiem bevat van waaruit het masterproject met redelijke slaagkansen kan groeien.”

Vervolgens besluit de interne beroepscommissie geen argumenten te zien om de toegekende score te hervormen.

Verzoekende partij geeft te kennen het niet eens te zijn met de beslissing op intern beroep omdat de docenten gedurende het jaar geen enkele aanwijzing hebben gegeven dat het geleverde werk

niet voldeed. Volgens verzoekende partij is het tegendeel waar. Er is volgens haar dan ook een totale discrepantie tussen de tussentijdse mondelinge en schriftelijke evaluatie van de docenten en hun eindoordeel bij monde van de jury. Hierbij merkt de Raad overigens alvast op dat, waar de interne beroepsinstantie het in de aangevochten beslissing heeft over een “externe” jury, de Raad op basis van de overige elementen in het dossier vaststelt dat verzoekende partij niet door een externe jury is beoordeeld, doch wel door een interne jury. Uit het dossier blijkt evenwel dat de jurysamenstelling *in casu* in overeenstemming is met de regels die verwerende partij hiervoor heeft vastgelegd. Een “externe” jury dringt zich bovendien enkel op in het kader van de masteropleiding.

Daarnaast voert verzoekende partij aan dat bij gebrek aan enige objectief vaststelbare maatstaf de jurybeslissing een uiting is van totale willekeur. Minstens wekt de beslissing die indruk, zo betoogt verzoekende partij, die meegeeft dat de beslissing in het andere geval door andere motieven is ingegeven.

De Raad leest in het verzoekschrift de stelling van verzoekende partij dat de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie, tegen de achtergrond van de in het intern beroepsschrift ontwikkelde middelen, niet afdoende is gemotiveerd.

In deze context merkt de Raad op dat de “Tussentijdse evaluatie” van 19 januari 2016 de volgende algemene commentaar bevat:

“Heeft veel gewerkt. Heeft dit jaar goeie evolutie gemaakt. Is vrijer geworden. Experimenteert met materialen en creëert beelden tijdens het schilderen zelf. Gaat intuïtiever te werk. Gaat constructief met haar werk om. Komt tot eigen kleuren. Goed dat ze thema’s kiest die dicht bij haar liggen. Haar werk wordt formeler, waardoor de materialiteit, bijvoorbeeld de keuze van de drager, meer op de voorgrond treedt. Beschouwt beeld nu meer als aanleiding om tot schilderij te komen, maar ze kan nog losser van het beeld komen.”

De Raad leest deze tussentijdse evaluatie in het licht van de ECTS-fiche die gewag maakt van “permanente toon/controlemomenten tijdens het academiejaar” en die vermeldt dat tijdens het eerste semester een eerste richtinggevende jury plaatsvindt na het afsluiten van het eerste semester. De Raad kan er niet omheen dat de tussentijdse evaluatie als opbouwend en zelfs positief kan worden gekwalificeerd. Deze evaluatie resulteerde in een score van 12 op 20.

De Raad stelt tevens vast dat de ECTS-fiche melding maakt van een definitieve jury na het afsluiten van het tweede semester. In de ECTS-fiche treft de Raad, behoudens de vermelding van het “richtinggevende” karakter van de eerste jury, geen verduidelijking aan betreffende de wijze waarop deze twee ‘toon/controlemomenten’ zich tot elkaar verhouden bij de totstandkoming van de eindscore.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie zich ertoe beperkt te overwegen dat de score van 12 op 20 niet kan worden beschouwd als deelevaluatie, maar dat het enkel een beoordeling van de voortgang van de student betreft. De Raad leest in de beslissing geen overweging waaruit blijkt hoe deze opvatting zich verhoudt tot de ECTS-fiche. De ECTS-fiche merkt de eerste jury als een weliswaar “richtingend”, doch essentieel onderdeel van de evaluatie aan. De Raad leest eveneens hoe de interne beroepsinstantie afleidt dat de beoordeling na het eerste semester enkel de “voortgang” betreft. Zelfs zo dit het geval mocht zijn, moet deze voortgang, nu de eerste evaluatie in het evaluatieproces is geïntegreerd, in voldoende mate in de beoordeling worden meegenomen. Of en, zo ja, op welke wijze en in welke mate dit is gebeurd, kan de Raad niet uit de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie afleiden.

Zelfs zo de eerste evaluatie finaal niet op enigerlei wijze weerspiegeld wordt in de eindbeoordeling, hetgeen naar het oordeel van de Raad moeilijk in overeenstemming te brengen lijkt met de ECTS-fiche, verplicht deze evaluatie, die op gespannen voet staat met de eindevaluatie, de verwerende partij deze discrepantie te verduidelijken. De Raad treft in de bestreden beslissing echter onvoldoende elementen aan om te verduidelijken waarom de trend, waarvan de tussentijdse evaluatie blijk heeft gegeven, is omgebogen, in die zin dat de eindevaluatie van het werk van de student helemaal niet in de lijn van de uit de tussentijdse evaluatie blijkende verwachtingen ligt. Tegen de achtergrond van deze initiële evaluatie, die zich zo moeilijk verhoudt tot de eindevaluatie, moet de beslissing van de eindjury in het bijzonder voldoende gemotiveerd worden en dient de interne beroepsinstantie te verduidelijken hoe het samenspel tussen beide evaluatiecomponenten tot de globale beoordeling heeft geleid.

De Raad acht de overweging dat de positieve aanmoedigen die docenten in de loop van het academiejaar aan hun studenten geven als stimulans bedoeld zijn, maar dat voor de beoordeling van het eindresultaat voor een diploma een “externe” jury wordt samengeroepen, in deze context een onvoldoende motivering. Ook de overweging dat het werk, ondanks de geleverde inspanningen, van onvoldoende kwaliteit is om te kunnen slagen voor bachelor 3 acht de Raad

niet afdoende om de discrepantie tussen de beide evaluatiecomponenten – ook als de tussentijdse evaluatie volgens de interne beroepsinstantie geen deelevaluatie is – te kunnen verantwoorden. De Raad merkt nog op dat, hoewel de evaluatiemomenten gedurende het jaar vooral tot doel kunnen hebben de studenten te stimuleren en aan te moedigen, de tussentijdse evaluatie in de ECTS-fiche in het evaluatieproces is geïntegreerd. De Raad acht dit niet onverzoenbaar met het stimulerend karakter ervan. De tussentijdse evaluatie biedt studenten op basis van de opmerkingen de kans over hun prestaties te reflecteren en eventueel bij te sturen.

De Raad betreft in zijn beoordeling ook de eindevaluatie die verzoekende partij op 21 juni 2016 is gegeven. De Raad leest er onder de hoofding “algemeen commentaar” het volgende:

“Hardwerkende jongedame. Boekt vooruitgang. Staat open voor feedback, veel begeleiding nodig. Heeft zich ontwikkeld in formeel onderzoek en onderzoek naar materie. Is nog meer afgestapt van werken naar afbeelding, fundamentele schilderkunstige elementen zoals kleur, materie, vorm, en geste komen meer aan bod. Ze zoekt een bepaalde atmosfeer te creëren, een omgeving of klank.”.

Vooreerst stelt de Raad vast dat deze algemene commentaar niet toelaat, in het licht van de summiere bewoordingen van de beslissing van de interne beroepsinstantie, die bovendien een weinig geconcretiseerde evaluatie in haar overwegingen uitdrukt, het handhaven van de score voldoende gemotiveerd te achten.

Uit deze algemene commentaar blijkt niet dat verzoekende partij er in onvoldoende mate in slaagt goed te functioneren, zonder de houvast van de opdrachtgever. Noch blijkt eruit dat zij een gebrekkige vaardigheid heeft om zelfstandig te werken en dat het werk geen kiem bevat van waaruit het masterproject met redelijke slaagkansen kan groeien.

De Raad merkt hierbij ook op dat, waar in de tussentijdse evaluatie verzoekende partij in essentie wordt gevraagd meer los te komen van het beeld, uit het hierboven vermeld citaat blijkt dat zij nog meer is afgestapt van werken naar afbeelding en dat fundamentele schilderkunstige elementen zoals kleur, materie, vorm en geste nog meer aan bod komen.

Zo dit reeds uit de commentaar onder “.....” in de eindevaluatie zou mogen blijken, moet de Raad vaststellen dat deze commentaar blijk geeft van diverse visies binnen de jury, waaromtrent de aangevochten beslissing evenmin verduidelijking bevat. Met verzoekende partij stipt de

Raad ook aan dat het begrip “opdrachtgever” niet kan worden gelezen in de context van opdrachtwerk, dat geen onderdeel van het opleidingsonderdeel uitmaakt.

De Raad leest in deze commentaar immers het volgende:

“De beelden die ze gebruikt worden gebruikt als geheugensteun, eerder dan als te reproduceren beeld of een beeld dat iets betekent. Ze is de enige die dagelijks werkt. Ze heeft veel geëxperimenteerd met dragers en materialen. Voor deze student is vaktechnologie en [experimenteren] heel belangrijk. Haar grote werk heeft niet dezelfde intensiteit als het kleine werk. Sommigen waarderen haar ijver, anderen vinden haar werk toch nog heel zwak. Anderen zien hier wel mogelijkheden, bijvoorbeeld in haar omhelzing van decoratieve, abstracte mogelijkheden. Anderen wijzen erop dat haar werk sterker is als er nog een band is met de waarneming. Ook hier ontdekken we verschillende mogelijke richtingen. Iemand vindt dat ze niet klaar is voor een master. Iemand merkt op dat ze heel ontvankelijk is voor commentaar, maar een schoolse begeleiding nodig heeft om niet weg te zinken.”.

Daarbij komt dat de Raad overweegt dat de verhouding van de betrokken commentaar tot de leerdoelen uit de ECTS-fiche onvoldoende wordt verduidelijkt.

De Raad slaat tenslotte ook acht op de zich in het dossier bevindende op 29 juni 2016 gedateerde en door drie juryleden ondertekende ‘Aanvulling op jurycommentaar’. Deze wordt in belangrijke mate hernomen in de beslissing van de interne beroepsinstantie. De Raad leidt uit de tekst af dat deze aanvulling samen moet worden gelezen met de evaluatie van 21 juni 2016.

De aanvulling maakt melding van een consensus in de beoordeling, maar verklaart vooreerst niet hoe de consensus in het op 29 juni 2016 (door drie van de juryleden, ondertekende document) zich verhoudt tot de meer diffuse overwegingen in de jurybeoordeling van 21 juni 2016. De Raad leest enerzijds dat de “bovenstaande tekst” – m.a.w. het jurycommentaar van 21 juni 2016 – geen weerslag is van de consensus die door de verschillende juryleden werd bereikt over het voorgelegde werk van verzoekende partij. Het is daarentegen een weerslag van het moment waarop de juryleden argumenteren in het voordeel of in het nadeel van het voorgelegde werk.

Het is de Raad dan ook niet duidelijk of het juryverslag van 21 juni 2016 wel kan worden gelezen als jurybeslissing en, desgevallend, of de erin vermelde opmerkingen moeten worden

geacht bedoeld te zijn deze beslissing te dragen en ter verduidelijking hiervan te zijn geschreven. Veeleer lijkt de “aanvulling” tot uitdrukking te brengen dat de consensus – waarvan volgens de tekst weliswaar aannemelijk is dat hij op 21 juni 2016 is bereikt – eerst in de aanvulling van 29 juni 2016 tot uitdrukking wordt gebracht. Deze luidt immers als volgt: “De door ons bereikte consensus luidt Ondanks de geleverde inspanning is het werk van deze studente van onvoldoende kwaliteit om te slagen (...)”. Over de aldus ontstane verwarring over de draagwijdte van dit document van 29 juni 2016, samengelezen met het juryverslag van 21 juni 2016, treft de Raad geen verduidelijking aan in de aangevochten beslissing.

Het document van 29 juni 2016 heeft het over “onvoldoende kwaliteit” en het ontbreken van een “kiem van waaruit een masterproject met redelijke slaagkansen kan groeien”, doch concretiseert deze beoordeling niet aan de hand van elementen die de Raad toelaten de rechtmatigheid van deze beoordeling te evalueren. Ook hier stelt de Raad vast dat de notie “kwaliteit” niet in verband is gebracht met de eindcompetenties zoals opgenomen in de ECTS-fiche. De Raad leest dat volgende eindcompetenties in de ECTS-fiche worden aangehaald:

“De student(e):

- ontwikkelt in zijn autonoom onderzoek geleidelijk een meer persoonlijke invalshoek, zowel op het vlak van thematiek en beeldtaal als op het vlak van de concrete plastische verwerking.
- kan een opdracht gestalte geven via onderzoek, planning, documentatie, uitvoering en presentatie
- heeft vaktechnologische inzichten en vaardigheden
- is in staat tot een geconcentreerde en doelgerichte visuele waarneming en kan deze waarneming vertalen in een schilderij. Vanuit een picturale eigenheid voegt zijn werk iets toe aan deze waarneming en krijgt daardoor een artistieke en expressieve meerwaarde.
- ontwikkelt een visie op beeldarchitectuur en vertaalt deze visie in een leesbare compositie
- kan in de opbouw van een schilderij gerichte technische en stilistische keuzes maken die resulteren in een coherent eindresultaat.
- kent de voornaamste eigenschappen van schilderkundige materialen (oude en recent ontwikkelde materialen en onderlinge combinaties van verschillende technieken) en kan een aantal van deze materialen efficiënt toepassen.
- vertoont de nodige zelfdiscipline waardoor hij zonder druk van opdrachten en uit eigen ambitie regelmatig werkt.
- maakt een persoonlijke map of dossier met tekeningen, schetsen en visueel materiaal waarmee hij zijn gedrevenheid en motivatie binnen zijn artistiek onderzoek in beeld brengt.
- kan zijn eigen beeldend werk archiveren en presenteren als portfolio.

- stelt een portfolio samen met minimaal 15 kwalitatieve reproducties van zijn/haar werk en een tekst van minimaal 1 getypte bladzijde rond het eigen artistiek onderzoek.”.

De Raad merkt ook op dat de aanvulling op de jurycommentaar de positieve commentaren die in het verslag – van de, naar het de Raad voorkomt, conform de toepasselijke regelgeving samengestelde jury – zijn opgenomen, aanstipt. De aanvulling schrijft hierover dat men deze dient te zien in het licht van het gehele traject dat met de studente werd doorlopen. De aanvulling stelt dat de voorbije jaren en maanden alles in het werk is gesteld om duidelijk te maken dat het werk van de studente maar nipt aan de gestelde kwaliteitsnorm voldeed. Dit wordt geïllustreerd door te verwijzen naar twee scores van 10 op 20 die verzoekende partij in de eerste en tweede bachelor behaalde.

De Raad stelt vast dat het juryverslag van 21 juni 2016, het verslag dat m.a.w. de beoordeling in het kader van de in de ECTS-fiche bedoelde “definitieve jury” betreft, geen indicaties bevat die de in de aanvulling bij het verslag gegeven interpretatie voeden, in het bijzonder rekening houdend met de functie van het juryverslag.

Daarenboven ziet de Raad niet goed hoe de positieve commentaren in het juryverslag van 21 juni 2016 passen in een traject dat met de verzoekende partij werd doorlopen en waarbij alles in het werk is gesteld om haar duidelijk te maken dat haar werk maar nipt aan de kwaliteitsnorm voldeed.

In zoverre de vermelding van de scores 10 op 20 moet bijdragen tot de motivering van de huidige, betwiste score, wijst de Raad erop dat niet is uitgewerkt hoe de scores uit het verleden de huidige score kunnen motiveren, hetgeen bijzonder relevant is, aangezien de beoordeling van het huidige opleidingsonderdeel op zichzelf moet gebeuren, rekening houdend met hetgeen door verzoekende partij in het kader van dit opleidingsonderdeel aan competenties is bereikt en niet in functie van in het verleden behaalde scores en al dan niet op overtuigende wijze bereikte competenties.

Ook voor het feit dat de in het verslag opgenomen positieve commentaar, blijkens de aanvulling, een weerslag is van de aanmoedigingen en steun die verzoekende partij tijdens het academiejaar van haar begeleidende docenten heeft ontvangen, vindt de Raad geen indicatie in het bedoelde juryverslag. Rekening houdend met de functie van het verslag, leest het

juryverslag als de door de jury vastgestelde positieve punten die zij bijgevolg in hun beoordeling dienen te betrekken.

De Raad treedt het aanvullende document van 29 juni 2016 bij waar er wordt gesteld dat het mogelijk is dat een hardwerkende student, die aanmoedigen ontvangt van de begeleidende docenten, toch niet slaagt. Het volstaat echter niet hierbij te verwijzen naar de taak van de jury om een objectief oordeel uit te spreken, daar waar de nauw bij de student betrokken docenten er alles aan doen om de student te stimuleren. Veeleer dringen concrete elementen zich op waaruit blijkt dat verzoekende partij, niettegenstaande haar inzet, de met het opleidingsonderdeel beoogde competenties niet heeft bereikt.

In het licht van het voorgaande komt de Raad tot de beslissing dat de aangevochten beslissing om de score te handhaven niet in overeenstemming is met de motiveringsplicht. De Raad kan, rekening houdend met deze motiveringsgebreken, niet vaststellen dat de beslissing in overeenstemming is met de geldende regelgeving en niet kennelijk onredelijk is.

Ten overvloede herinnert de Raad eraan dat, behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden, een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt wegens een gebrekkige begeleiding/feedback van de student. Voormelde uitzonderlijke omstandigheden doen zich voor indien een directe impact van de gebrekkige begeleiding van de student op de negatieve evaluatie duidelijk is.

De Raad stelt vast dat *in casu* niet zozeer de vraag rijst of verzoekende partij voldoende begeleid is, maar wel of de door haar aangehaalde inconsistentie tussen de tussentijdse feedback en de eindbeoordeling van haar werk niet van dien aard is dat het eindcijfer dat haar is toegekend, nu tijdens het jaar onvoldoende werd gesignaleerd dat zij fundamenteel op het verkeerde spoor zat bij het vorm geven van haar “atelier” – wel integendeel, geen betrouwbare reflectie vormt van de mate waarin zij in normale omstandigheden (t.t.z. bij een correcte begeleiding) de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel zou kunnen hebben bereikt en derwijze niet in redelijkheid van een valide beoordeling sprake is.

Bij dit punt springt vooral de tussentijdse evaluatie aan het einde van het eerste semester in het oog. Andere elementen die verzoekende partij aandraagt om aan te tonen dat haar werd voorgehouden dat zij op het goede spoor zat met de opdracht en zich geen zorgen hoefde te maken voor de eindjury acht de Raad onvoldoende gedocumenteerd om hen redelijkerwijs in

het debat te kunnen betrekken en er desgevallend uit te kunnen afleiden dat sprake is van een gebrekkige begeleiding, waarbij de aangevochten beslissing in conflict komt met het vertrouwensbeginsel. Weliswaar is de toon en de draagwijdte van de tussentijdse evaluatie – en de ermee gepaard gaande score – grondig verschillend van de eindbeoordeling van het werk van verzoekende partij. Hierbij weze opgemerkt dat de tussentijdse evaluatie uitgaat van de begeleidende docenten, terwijl de eindbeoordeling een “jurybeoordeling” is. Deze jury heeft een grotere afstand ten aanzien van het werk van verzoekende partij dan de begeleidende docenten. Dat de eindbeoordeling in belangrijke mate verschilt van de tussentijdse beoordeling – waarbij ook in acht wordt genomen dat zij plaatsvinden op onderscheiden momenten in het traject – betekent, niet in het minst in de context van een artistiek opleidingsonderdeel, niet automatisch dat de tussentijdse feedback niet langer als betrouwbare feedback zou kunnen worden aangemerkt, nog daargelaten dat zij automatisch de betrouwbaarheid van de evaluatie die de verzoekende partij kreeg voor het opleidingsonderdeel in het gedrang zou moeten brengen. In het licht van de tussentijdse commentaar werkte de verzoekende partij het project immers verder uit tijdens het tweede semester, dit met het oog op de eindbeoordeling.

Dit neemt niet weg dat, ook om te kunnen uitmaken of het minstens schijnbaar afwijkende karakter van de eindbeoordeling wijst op een manifest problematische begeleiding, het relevant is dat de aangevochten beslissing verder toelichting verschaft over de verhouding tussen de tijdens het academiejaar verschaft begeleiding en feedback in functie van de te bereiken eindcompetenties enerzijds en de in het kader van de eindevaluatie voor het opleidingsonderdeel verschaft feedback anderzijds. Hierbij is het relevant in de toelichting ook de verhouding tussen de “jury” en de begeleidende docenten aan bod te laten komen. Op die manier wordt duidelijk of de feedback zich dermate moeilijk met de eindbeoordeling verhoudt dat de score moeilijk kan standhouden. Bedoelde toelichting treft de Raad in de aangevochten beslissing echter niet aan.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

- 1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 juli 2016.**
- 2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 16 september 2016 een nieuwe beslissing.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 5 september 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, Ie Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bijzitter
Jean Goossens	bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris
Melissa Thijs

De voorzitter
Bertel De Groote